

Ajantasainen ja perusteellinen tietopaketti Viron linnustosta, joka kattaa sekä pesinnän että muuton. Aiemmat suomenkieliset julkaisut ovat tarkastelleet aihetta pääosin suomalaisesta näkökulmasta, mutta tässä teoksessa painopiste on vahvasti virolainen.

Kirjassa esitellään kaikki Virossa havaitut 400 lintulajia. Se tarjoaa tuoreimmat arviot lajien pesimäkannoista, kuvaa kevät- ja syysmuuton kulun, esittää 10 000 yksittäistä havaintoa sekä tarkastelee talvehtivia kantoja. Lisäksi teokseen sisältyy neljä artikkelia, jotka tarjoavat ajankohtaisia näkökulmia Viron linnuston ja lintuharrastuksen muuttuvaan kenttään. Kaikki julkaisun valokuvat on otettu Virossa.

ISBN 978-952-88-1824-3

9 789528 818243 >

Timo Nuoranen • Timo Pettay

VIRON LINNUSTO

Muutto ja pesintä

VIRON LINNUSTO • Muutto ja pesintä

Timo Nuoranen

Timo Pettay

Viron Linnusto

Muutto ja pesintä

Timo Nuoronen (s. 1979) on kokenut Viron kävijä, joka on kolunnut maata ristiin rastiin jo vuodesta 2001 lähtien. Nykyisin Tallinnassa asuvalle Nuoraselle retkeilystä on tullut vaivaton elämäntapa. Hänen aikaisempaan tuotantoonsa kuuluu maan retkikohteet ensi kertaa yksiin kansiin koonnut *Viron retkiopas* (2021).

Timo Pettay (s.1956) on helsinkiläinen vapaa tutkija, ornitologi ja luontokartoittaja, joka on julkaissut aiheesta useita kirjoja ja artikkeleita. Hän on kuluneet kolmekymmentä vuotta linturekilleltä ahkerasti sukujuurillaan Eestissä.

Viron linnusto – Muutto ja pesintä

Lajitekstit: Timo Nuoronen

Havainnot: Timo Pettay

Kuvatoimitus ja kuvien käsittely: Timo Nuoronen

Ulkoasu ja taitto: Timo Nuoronen – FinEst Loodus OÜ

Paino: Books Factory Sp. z o.o., Poland 2026

ISBN 978-952-88-1824-3 (pehmeäkantinen)

ISBN 978-952-88-1825-0 (PDF)

© 2026 kirjoittajat ja kuvaajat

KANSI: Mustaleppälintu (*Phoenicurus ochruros*). Timo Nuoronen

TAKAKANSI: Ristisorsa, viitatiainen, punajalkahaukka. Timo Nuoronen

Internet: vironretkiopas.net, vironlintuseura.com, eoy.ee, estbirding.ee, elurikkus.ut.ee

SISÄLTÖ

Johdanto 6

100 vuotta lintuharrastusta Virossa 8

Viron punajalkahaukat 11

Massamuistoja 16

**Melanitta -lajien ja tukkakoskelon syysmuuton
ajoittuminen Pöösaspealla 20**

Viron linnusto 28

Lukuohje ja havaitсияt 30

Merkinnät ja lyhenteet 32

Hakemisto 231

JOHDANTO

Muutos on hyvä sana kuvaamaan kädessäsi olevaa Viron linnustoa käsittelevää omakustanteista teosta. Lintupopulaatiot ovat suuressa muutoksessa ja tietoa tulee jatkuvasti pelto- metsä- ja suoalueiden lintukantojen merkittävästä vähenemisestä, josta voimme kiittää mm. markkinatalouden voimia ja EU:ta. Kirjan lajitekstejä lukiessa korostuu etenkin avomaiden umpeenkasvu tai jopa totaalinen kato. Viron maaperältä on poistunut 2000-luvulla myös useita merkittäviä kosteikkoja, perinteisesti niitä linnustollisia parhaita alueita. Toista oli heti neuvostojoukkojen poistumisen jälkeen 1990-luvun puolivälissä, kun monet pellot olivat kesannolla, metsät repsottivat ja polderit tulvivat – ankara muutos, johon ei auta edes EOÜ:n autuaaksi tekevä voima.

Uusimman tiedon mukaan äärimmäisen uhanalaisia lajeja Virossa ovat *riekko*, *vihertikka*, *mustahaikara*, *huuhkaja* ja *pelto- sirkku*, jotka kaikki olivat vielä vuosituhannen vaihtuessa tavallisia pelto- kosteikko- ja metsälintuja. Sininärhen viimeinen varma pesintä todettiin 2010, ja sen osalta peli lienee menetetty. Mutta ...Ei niin huonoa, ettei jotain hyvääkin... monet lajit ovat myös runsastuneet. Lajeja, jotka nyt paistattelevat päivää eniten runsastuneiden lajien listalla ovat *valkoposkihanhi*, *merimetso*, *laulujoutsen*, *merikotka*, *mustaleppälintu*, sekä *ruokosirkkalintu*.

Kirjassa käymme läpi kaikki Virossa tavatut luonnonvaraiset lintulajit. Havainnoitsijoiden osalta voidaan olla positiivisella mielellä, sillä Virossa on nyt varmasti enemmän linnuista

kiinnostuneita ihmisiä kuin koskaan ennen. Tieto ja lajituntemus linnuista lisääntyy koko ajan ja saamme sitä monien oppaiden ansioista helpommin kuin koskaan ennen. Oman lisänsä Viron aineistoon tuo joukko innokkaita suomalaisia, jotka edelleen kansoittavat kunianhimoisesti lintuasemia, kartoittavat met-

siä sekä merenrantoja ja näin kartuttavat havaintoja. Esimerkiksi kansainvälistä huomiota saanut Põõsaspean muutonseuranta on nyt suomalaisten ansiosta kattavampaa ja systemaattisempaa kuin koskaan.

Teos keskittyy kuvaamaan ennen kaikkea systemaattisesti kerättyä aineistoa, 1990-luvulta vuoden 2025 loppuun, mutta se sisältää myös joitakin vanhempia havaintoja. Julkaisussa käsitelämme havaittuja lintuja, sekä virolaisten, että suomalaisten keräämien aineistojen pohjalta. Teos käsittelee myös lintukantojen tilaa laajemmin kuin ennen.

Julkaistu on katsaus lintukantojen nykyhetkeen, onpa siinä myös pieni pilkahdus tulevaan. Kirjoituksissa pyrimme tuomaan esille jokaisen lajin osalta sen kaikkein olennaisimman, vaikka yli 3 miljoonan havainnon käsittely ei ollut aivan helppoa. Työssä edesauttoivat monet monipuoliset yhteenvedot, kuten lintuatlas, pesimäarviot, vesilintulaskennat, petolintulaskennat ja EU-laskennat. Mukana on myös lintuasemien omat aineistot, joiden kokoamisessa, havainnoijat ovat viime vuosina kunnostautuneet kiitettävästi. Näistä tuloksista ei varmasti osattu unelmoida 1990-luvun alussa, kun suomalaiset aloittivat ensimmäisiä retkiään Viron maaperälle, ja lahjoittivat silloin mm. kiikareita paikallisille orneille.

Tärkeimmässä roolissa lintuhavaintojen keräämisessä on tällä hetkellä ilman epäilyjä EOÜ, *Eesti Ornitoloogiaühing*, eli Viron oma BirdLife, yhdistys, joka on viimevuosien ponnistusten avulla kurottanut aivan suurempien kantaan. Muiden toimiensa ohella EOÜ ottaa

kantaa valtion tasolla jokapäiväisiin päivänpolttaviin luonnonsuojeluteemoihin ja kertoo mm. suurimmista lintuja uhkaavista tekijöistä. Aivan kuten sen pitääkin tehdä. Esimerkiksi monet merituulipuistoihin liittyvät laskennat on myös kansoitettu EOÜ:n organisoimien laskijoiden avustuksella. Niistä saatava tieto merialueiden muuttavista ja paikallisista linnuista lienee ainutlaatuista.

Kirjan artikkeleissa Tiiu Tali kertoo lintuharrastuksen tämän hetken tilasta virolaisin silmin, Timo Nuoranen laati yhteenvedon Viron punajalkahaukoista, Timo Pettay kuvailee muuttoelämyksiä ja Antero Lindholm kirjoitti tukkakoskelon ja melanittojen muutosta. Lajikatsausten tekstiosuus on Nuorasan käsialaa ja havaintoaineisto Pettayn kokoama. Lisäksi Pettay luki lajitekstit huolella ja tarkasteli tekstiä kriittisesti. Pelle Mellov toimitti uunituoret kannanarviot. Kaikki korjaukset otettiin huomioon, ja niistä saatiin merkittävää särmää julkaisulle. Kuvia julkaisuun lahjoittivat Jan Nordblad, Timo Nuoranen, sekä Tiiu Tali. Julkaisun kirjoittamista on tukenut myös Viron Lintuseura. Kiitos kuuluu myös kotijoukoille, Svealle ja Annalle, joiden kärsivällisellä tuella julkaisu saatiin yksiin kansiin.

Tallinnassa 28.2.2026 Timo Nuoranen

Helsingissä 28.2.2026 Timo Pettay

VIRON LINTUHARRASTUS NYKYISIN

Tiiu Tali (suom. Timo Nuoranen)

Lintutiede ja lintuharrastus ovat Virossa jo yli sadan vuoden ikäisiä, mutta laajemmin kiinnostus harrastukseen levisi vasta 1990-luvun lopussa. Varhemmassa julkaisussa (Viron Linnut, 2014) kerrottiin Viron lintutieteen historiasta, tämä artikkeli käsittelee lintuharrastuksen nykytilaa. Uudelleen itsenäistymisen jälkeen suljetuille alueille päästiin taas, ja rakennettiin uusia luontopolkuja ja lintutorneja. Olennainen apu Viron harrastuksen kehittymiselle olivat suomalaisilta opitut tavat, esimerkiksi erilaisten pinnalistojen ylläpitäminen ja harvinaisten lintujen bongaus. Kun suomalaiset aloittivat pintojen keräämisen jo 1990-lu-

vun keskellä, kirposi ajatus listoista virolaisille vasta 2002 (Ots, Paal 2008). Vuonna 2008 oli *esterilistan* kärjessä kolme suomalaista ja kaksi virolaista, 16 vuotta myöhemmin viisikossa on enää yksi suomalainen. Pinnalistojen pitäminen ei ole kaikkien harrastajien huvi, mutta sen kautta tilanteen muutos näkyy hyvin. Laadukkaampi optiikka joudutti kehitystä, samoin stajikepin käyttö, digikameroiden halpeneminen, erilaisten tietokantojen käyttöönotto, useampi vironkielinen määrityskirja, ulkomaisen kirjallisuuden saatavuus, kokeneempien havainnoijien antama esimerkki ja viimeisenä vaan ei vähimpänä sosiaalinen media.

Estbirdingin syysretkeläisiä Pedassaarella 15.10.2017. **Kauro Kuik**

Erik Kumarin klassikko "*Kuidas vaadelda linde*", (1963), eli vapaasti suomennettuna "*Kuinka harrastaa lintuja*", edisti merkittävästi lintuharrastusta ja lintujen ekologian tuntemusta. Uudelleen itsenäistymisen jälkeen Virossa on ilmestynyt laadukasta vironkielistä lintuaiheista kirjallisuutta, keskeisimpänä Olav Rennon kääntämä "*Lintuopas*" (Zetterström, Svensson, Mullarney, 2012), jonka toinen painos on jo loppuunmyyty. Margus Otsin ja Uku Paalin kirjoittama "*Eesti linnuvaatleja teejuht*", ilmestyi 2008 – olennaisesti parannettu versio saatiin 2022. Samoilta kirjoittajilta ilmestyi myös "*Birding Estonia*", joka valaisee Viron parhaita lintukohteita englanniksi. Tarvo Valkerin "*Kuidas saada linnuvaatlejaks*", (2020), on periaatteessa Kumarin klassikkoteoksen nykyvastine, selvittäessään mitä lintuharrastus on. Lisäksi internetistä voi nykyään tilata ja lukea englanninkielistä kirjallisuutta. Siihen oli ennen 2000-lukua varsin vaikea päästä käsiksi. Vuonna 2012 avautui mahdollisuus kirjata havaintoja PlutoF-tietokantaan, joka tunnetaan tutummin *eElurikkus* -kotisivujen kautta. Tätä Tarton Yliopiston tietokantaa olivat kehittämässä myös lintuharrastajat ja ornitologit. Ensimmäinen älypuhelinsovellus "*Legulus*", jota saattoi käyttää maastossa, ilmestyi 2018. Seuraava kehitysvaihe oli 2022 julkaistu "*PlutoF GO*". Joulukuun lopussa 2025 PlutoF -tietokannassa oli yli 3 miljoonaa lintuhavaintoa ja käyttäjiä yli 700. PlutoF -tietokannan lisäksi yksittäiset harrastajat käyttävät myös muita tallennusmuotoja kuten *Trektelleniä*, *eBirdiä* ja *observation.org* -sivustoa. Viime vuosina on ilmennyt kiinnostusta muutonseurantaan ja yömuuton kuunteluun. Trektellenissä oli 2025 Virosta jo yli 20 päivämuuton ja 6 yömuuton seurantaan keskittyntä paikkaa sekä 8 rengastusasemaa. Yhä useampi harrastaja on myös löytänyt lintujen pariin digikuvauksen kautta. Muuttoa on seurattu eniten Saarenmaalla Sörvessä ja Salmessa, Läänemaalla Põõsaspeassa ja Puisessa, sekä Pärnumaalla Kablissa. Tämä harrastuksen muoto ei kuitenkaan ole erityisen suosittua virolaisten keskuudessa. Põõsaspeassa muuttoa on laskettu koko syksyn ajan vuosina 2004,

2009, 2014 ja 2019. Sörven aktiivisia vuosia olivat 1998–2010. Kablin kattavat kevätlaskennat ovat vuosilta 2002, 2007, 2012, 2018 ja 2022. Kablin syysrengastus on jatkunut tauotta vuodesta 1969 alkaen. Lisäksi vähemmän tunnetulla Pulgojan rengastusasemalla Kablin lähellä on vuodesta 1979 alkaen rengastettu joka vuosi ruovikkolintuja 20.heinäkuuta alkaen. Vaiblan lintuasemalla, Võrtsjärven pohjoisrannalla rengastus käynnistyi uudelleen 2015.

Viron vanhin edelleen aktiivinen yhdistys on maan keskusjärjestö, Eesti Ornitoloogiaühing, joka vietti 100-vuotis päiväänsä 2021. Keskusjärjestön lisäksi 2009 perustettiin Estbirding, jonka tehtävänä on koota lintuharrastajia ja bongareita, sekä välittää tietoa harvinaisista linnuista. Seura järjestää perinteisiä linturetkiä, pitää esitelmätilaisuuksia keväin syksyin, ja teuttaa vuosittaisia tapahtumia kuten *Estonian Open*. Maakunnallisten yhdistysten toiminta on yleisesti ottaen supistunut. Vuonna 1993 perustettu Läänemaa linnuklubi ja 1994 perustettu Saaremaa linnuklubi ovat lopettaneet toimintansa. Tallinnan linnuklubi, joka oli aikoinaan luomassa Paljassaaren suojelualuetta, on jäänyt nykyisin hyvin passiiviseksi, eikä 2003 perustetusta Ida-Virumaan linnuklubistakaan ole paljon kerrottavaa. Rõuge Kuninglik Linnuklubi Võrumaalla on edelleen aktiivinen, samoin 1999 perustettu Kotkaklubi, joka kokoaa tärkeää tietoa maan petolinnuista. Eikä pidä unohtaa suomalaisyhdistys Viron Lintuseuraa, joka järjestää vuosittain retkiä ja ylläpitää Saarenmaalla Sörven lintuasemaa.

EOÜ:n sivuille on koottu tietoa seuran järjestämästä toiminnasta. Sitä on laidasta laitaan, alkaen kokeneille suunnatuista tarkoitusta laskennoista aina kaikelle kansalle sopiviin talviruokintojen tai muuttopäivien yhteisiin havainnoiteihin ja vuosittaisiin '*kesäpäiviin*'. Harvinaiset havainnot tarkastava Eesti Linnuharulduste Komisjon toimii sekin EOÜ:n alaisuudessa. Suomalaiset aloittivat vuonna 1995 linturalliperinteen Estonian Openin nimellä. Osanottajat olivat silloin etupäässä suomalaisia. Myöhemmin virolaiset ja Estbirding ottivat rallin hoitaakseen, ja mukaan tuli vuodel-

ta enemmän virolaisia joukkueita. Sittemmin on saatu lisäksi myös latvialaiset. Vuonna 2014 ralliin otti osaa ennätyselliset 23 joukkuetta ja niiden 94 kisaajaa. Estbirding on myös järjestänyt vuoden kestäviä kilpailuja kuten "*Rarileidja*", "*Ökoralli*", "*Rõngalugeja*", "*Local Patch*", "*Kuulistid*" jne.

Virolaisten lintuharrastajien määrä on taasisesti kasvanut, vaikka edelleenkaan seuraan tai yhdistykseen kuuluminen ei ole itsestäänselvyys. EOÜ:ssä on tällä hetkellä noin 700 jäsentä. Estbirdingin jäsenmäärä on puolestaan noussut 15 vuodessa kolmestakymmenestä lähelle yhdeksääkymmentä. Virossa lintujen harrastamista ei pidetä yhtä kokopäiväisenä harrastuksena kuin Suomessa, vaan sitä voi tehdä aina silloin kun aikaa ja rahaa on. Toisaalta sosiaalisessa mediassa viihtyvien yli 21.000 "*linnuhuvilisen*" määrä kuitenkin kertoo jotain. Myös valokuvaajia on paljon, noin 2000 ihmistä seuraa joka vuosi kilpailua, jossa kerätään vain kuvapainoja. Bongaus sen sijaan on edelleen harvojen, ehkä noin 50 ihmisen herkkua.

Viron luonto on edelleen varsin koskematonta muuhun Eurooppaan verrattuna, ja lajien kirjo on suurta. Kaunis luonto ja mahdollisuus nähdä kerralla paljon lajeja yhdessä, vetävät mukaan monia ihmisiä, jotka kukin antavat oman panoksensa Viron lintuharrastuskulttuurin kehitykselle.

Lähteet:

- Kalamees, A. (koost.) 2000. Tähtsad linnualad Eestis. Important Bird Areas in Estonia. 114 pp.
- https://www.eoy.ee/pics/477_Linnualad_2000.pdf
- Kumari, Eerik. 1963. Kuidas vaadelda linde. Tallinn: Eesti Riiklik Kirjastus. 283 lk.
- Kotkaklubi. <https://www.kotkas.ee/>
- Linnuatlas. Eesti haudelindude levik ja arvukus. 2018. Jaanus Elts, Andrus Kuus, Eerik Leibak (koost). Tartu: Eesti Ornitoloogiaühing. 560 lk.
- Ots, M., Paal, U. 2008. Eesti linnuvaatleja teejuht. Tänapäev. 288 lk.
- Ots, M., Paal, U. 2022. Eesti linnuvaatleja teejuht. OÜ Kiur ja Kaur, Tartu. 240 lk.
- Paal, U., Ots, M. 2018. Birding Estonia. Eesti Loodusfoto, Tartu. 176 pp.
- Pettay, T. (toim.) 2014. Viron Linnut. Havainnot 1990-2010. Viron Lintuseura ry - Estonian Birding Society. https://vironlintuseura.com/wp-content/uploads/2021/03/viron_linnut_netsti_150_dpi.pdf
- Valker, T. 2020. Kuidas saada linnuvaatlejaks? Huvitava Bioloogia Kool. 167 lk.

Anas. Valguta polder 31.3.2025 Timo Nuoranen

VIRON PUNAJALKAHAUKAT

invaasiot vuonna 2019 ja 2022

Timo Nuoranen

Punajalkahaukka (*Falco vespertinus*) on keskikokoinen hyönteisiä pääasiassa syövä jalohaukka ja joka vuosi niitä saapuu Viroon ainakin muutamia yksilöitä. Lajin havainnot keskittyvät pääasiassa alkusyksyyn, mutta lintuja nähdään toisinaan myös keväällä. Ennen vuoden 2019 isoa invaasiota lintuja on nähty enemmän vain vuonna 2014, jolloin koko vuonna tehtiin 121 havaintoa. Vuoden 2014 invaasio muistuttaa ajallisesti ja alueellisesti vuoden 2022 invaa-

siota. Suurimmat kerääntymät havaittiin maan luoteis- ja pohjoisrannikolla ja linnut ilmestyivät elokuun alkupuolella.

Vuonna 2019 koettiin edellisistä vuosista poiketen suuri invaasio kun sähkölangat ja pelonreunat täyttyivät tuhansista linnuista. Vielä ehkä suurempi yllätys oli, että iso invaasio toistui uudelleen 2022. Artikkelissa käsitellään tarkemmin syksyn 2019 ja 2022 muuton kulkua ja lajin tilannetta Virossa. Pääosa havainnoista

Lajille tyypillisesti punajalkahaukka esiintyy mielellään suurissa parvissa tai löyhissä kerääntymissä ja sen mielipaikkoja ovat sähkölangat. Järvamaa Kalitsa 30.8.2019. **Siim Vaar**
Lähde: <https://elurikkus.ee>, <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

on kerätty Elurikkusesta, mutta tueksi on saatu myös muita lähteitä mm. Latvian havaintotietokannasta.

Punajalkahaukka pesii pääasiassa aroilla, Etelä-Venäjällä, Ukrainassa sekä Unkarissa ja Romaniassa, mutta pohjoisilla pesimäalueilla myös kulttuurin vaikutuspiirissä. Euroopan kannan tiedetään taantuneen pitkään, ainakin 1940-luvulta alkaen, osaksi tuntemattomista syistä. Lajille on tyypillistä, että se esiintyy ja ruokailee mielellään löyhissä parvissa ja pesii ydinalueilla isoissa 100-400 linnun kolonioissa. Virossa laji on pesinyt vähäisessä määrin suurten soiden metsäsaarissa, mutta parimäärä ei ole koskaan ylittänyt kymmentä lintua ja viimeisimmät varmat pesinnät ovat 1980-luvun

alusta. Näistä mielenkiintoisin ja viimeisin on Puhatun suolta löydetty kolmen parin "*kolonia*". Baltian lintuharrastus on aktivoitunut olennaisesti vasta 2000-luvulla, joten on vaikea arvioida, onko invaasioita koettu aiemmin. Suomen ensimmäinen invaasio vuonna 2005 ei erotu Viron aineistosta ollenkaan. Lisäksi lajin tiedetään vaeltavan massiivisesti myös keväällä, kun mm. 2015 Sloveniassa ja muualla Keski-Euroopassa löydettiin tuhansien kerääntymiä. Vastaavaa kevätvaellusta ei tiettävästi ole koskaan koettu pohjolassa.

Syksyn 2019 ensihavainto tehtiin elokuun toinen päivä Pöösaspeassa, mutta sen jälkeen saatiin varsinaista invaasiota odottaa vielä reilu pari viikkoa. Latviassa ensimmäiset havain-

Nuoren (1.kv) punajalkahaukan erottaa muista jalohaukoista pään ja siiven värityksen perusteella. Pajupea 29.8.2020 Timo Nuoranen

not tehtiin samaan aikaan (lähes päivälleen), mutta Baltian ornien välille ei ole kehitetty järjestelmää, jossa eri maiden ihmiset voisivat viestittää toisilleen vastaavista ilmiöistä. Jälkeenpäin on selvinnyt, että ensimmäinen rynnistys tuli Latvian länsiosien kautta, kun Kolkkan länsirannalta havaittiin varsin intensiivistä muuttoa kohti pohjoista. Muutamassa tunnissa rannikon ohitti satoja lintuja ja illalla 28.8. Kolkkan kärjestä (Kolgasrags) laskettiin jo 700-1200 muuttavaa lintua. Ilmiö oli sen verran poikkeuksellinen, että havaitsijat eivät osanneet luultavasti arvioida asiaa oikeassa mittakaavassa, mutta suuruusluokka kertoo kuitenkin että lintuja oli todella paljon ilmassa ja osa oli myös jäänyt paikalliseksi lähipuihin. Linnut olivat ilmeisesti ajautuneet jossain Latvian eteläosissa itämeren rantaan ja jatkoivat siitä nyt pohjoiseen. Vielä tässä vaiheessa Viron mantereelta tuli vain vähän havaintoja.

Kolkasta linnut jatkoivat pääasiassa pohjoiseen ja ensimmäiset kertymät laskettiin 28.8. Abrukan saarelta. Esimerkiksi Saarenmaan eteläkärjessä, Sörven lintuasemalla lintuja ei kerääntynyt ollenkaan ja muutamien kertymiä alkoi löytyä vasta hieman myöhemmin Sörven sisäosista. Varsin nopeasti selvisi että lintuja muutti kovaa vauhtia kohti pohjoista. Saman päivän aikana ensimmäiset kerääntymät nähtiin jo Viron luoteisnurkassa, Pöösaspeassa ja jo seuraavana päivä lintuja löydettiin jo ympäri Viroa, osin myös tiedotuksen takia. Ilmiön nopea kulku selvisi heti 29.8. kun Pöösaspeassa nähtiin 42 muuttavaa lounaaseen(!) Toisin sanoen osa linnuista teki varsin nopean kierroksen ehkä vain Viron mantereella, jonka jälkeen ne alkoivat jo valua takaisin etelään. Myös Suomeen ehtineet linnut alkoivat siirtyä osittain eteenpäin kun mm. Haminassa nähtiin 31.8 itään muuttavia lintuja.

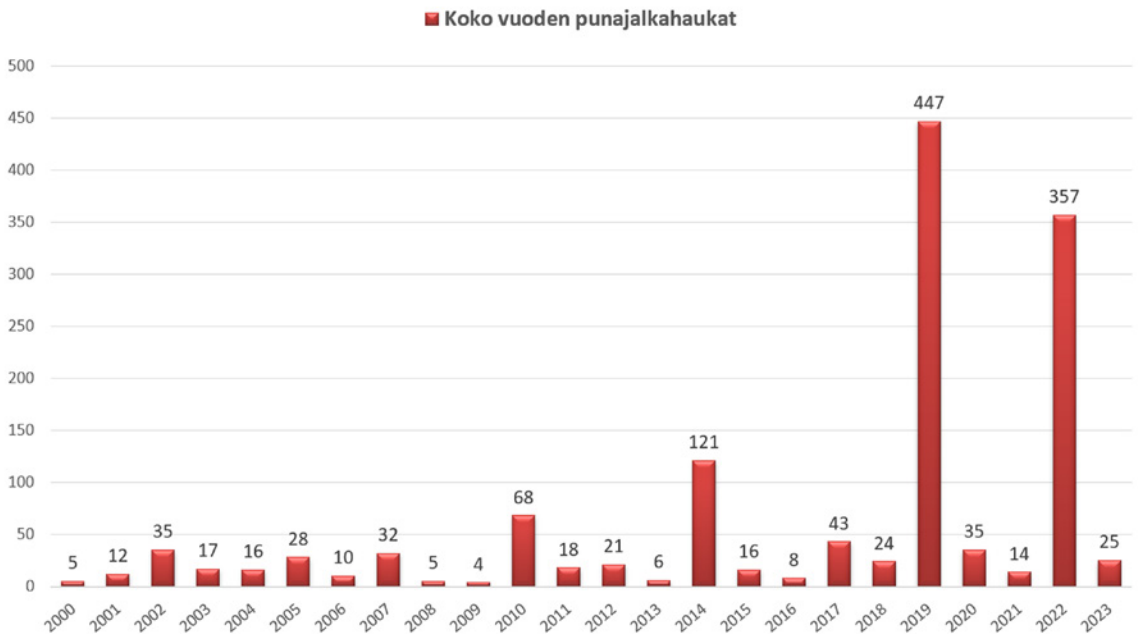
Virossa linnut viihtyivät varsin pitkään, vaikkakin jonkinlainen lakipiste saavutettiin jo 30.8 kun syksyn suurimmat kertymät nähtiin Hiidenmaalla (yli 40p), Muhussa (50p) sekä Lääne-Virumalla, suomenlahden rannalla, josta löydettiin noin 75-100 linnun kerääntymä varsin pieneltä peltoalueelta. Lintuja ja keräänty-

miä olisi todennäköisesti löytynyt enemmän, jos orneja olisi ollut enemmän liikkeellä. Ehkä myös lievä epäusko kalvasi kaikkia – oliko nähty ja kuultu totta vai tarua.

Kokonaisuudessaan voidaan arvioida, että Viron maaperällä kävi vähintään 2000 lintua, koska pelkästään Kolkassa laskettiin 28.-29.8. aikana 1500 muuttavaa pohjoiseen. Lintuja tuli varmasti myös mantereen etelärajoilta tai kaakosta, vaikka todennäköisesti vähemmän kuin lounaasta. Paikallisten lintujen suuri liikkuminen tekee myöhemmän arvioinnin vaikeaksi, mutta esim. mantereen keskiosissa ja etelässä on aktiivisia stajareita vain muutamia ja luultavasti lintuja etsittiin vain parhailta paikoilta. Latvian kokonaissumma oli vuonna 2019 lähempänä 3000 yksilöä, mutta pitää muistaa, että siellä on vielä vähemmän stajareita kuin Virossa.

Selvästi eniten havaintoja kertyi Saarenmaalta ja saaren eteläosista, mutta Keski- ja Pohjois-Saarenmaalla on vain vähän innokkaita stajareita ja seutu on pääosin metsävaltaista. Toisaalta saaren pohjoiskärjestä saatiin muutamia havaintoja, jotka liittynevät pohjoisesta palaaviin lintuihin. Saarenmaan lisäksi paljon lintuja nähtiin myös Läänemaalla ja Harjumaalla. Koko vuoden suurin kertymä löytyi siis Lääne-Virumalta, missä pienellä peltoalueella ruokaili noin sata lintua. Harmiksemme alue on varsin vähän retkeilyä aluetta.

Varsin pian selvisi että linnut eivät tule viihtymään pitkään pohjolassa, vaan jo ensipäivinä huomattiin lintujen liikkuvan jo takaisin eteläsiin ilmansuuntiin. Havainnoista ei voi myöskään täysin päätellä missä vaiheessa muutto tyrehtyi etelästä. On arvioitu, että lintuja tuli myös itäisempää reittiä, mutta aineistossa korostuu kuitenkin se, että Tartumaalta, jossa orneja on keskimääräistä enemmän, ei nähty suuria kerääntymiä juuri ollenkaan. Suurimmaksi kerääntymäksi jäi Laheperan järven havainto, josta löydettiin 10 lintua. Joka tapauksessa syyskuun alussa määrät alkoivat jo pienetä ja kerääntymiä löytyi enää vain mm. Pärnumaalla. Matsalussa Lihulan pelloilla oli ilmeisesti varsin hyvä ravintotilanne, sillä siellä oli parhaimmil-

Kuvaajassa on esitetty kaikki 2000-luvun havainnot (havaintorivien määrä elurikkukassa). 92 % havainnoista on syksyltä ja keväisin lajista tehdään vain 0-13 havaintoa vuosittain.

laan viitisenkymmentä lintua ja vielä 10.9. ainakin 9 paikallista lintua. Syyskuun 10. päivän jälkeen yli 5 linnun kerääntymiä nähtiin enää vain saarimaakunnissa ja Keski-Virossa, Järvamaalla. Syyskuun puolivälin jälkeen tehtiin enää kourallinen havaintoja ja viimeinen havainto puolestaan Lääne-Virumaalta lokakuun 7. päivä. Sää jatkui lokakuun loppuun vielä lämpimänä ja Latviassa hätyyteltiin jopa 20 asteen lämpötiloja, mutta veri veti lintuja jo eteläisiin ilma-suuntiin.

Vuoden 2022 invaasio yllätti stajjarit uudelleen, sillä kukaan ei ollut arvannut, että parin vuoden viiveellä saataisiin kokea sama uudelleen. Vuoden 2022 invaasion luonne oli varsin samanlainen kuin 2019, mutta se alkoi pari viikkoa aikaisemmin. Ensimmäiset linnut ilmestyivät tällä kertaa 16.8. mantereelle ja maan luoteis- ja pohjoisosiin. Ja kuten edellisessä invaasiossa Latvian ensimmäiset nähtiin vain muutamia päiviä aiemmin. 16.8. nähtiin Latvian Ventspilsissä jo 80 paikallista, vaikka ensimmäi-

nen havainto oli vain kymmenen päivän takaa. Latviassa päästiin suurempiin lukemiin idempänä, kun Riikan lähistöllä pelloilta löytyi 21.8. noin 200 linnun kerääntymä. Muuttavia lintuja havaittiin myös Kolkassa 21.8. kun 129 lintua muutti pohjoiseen. Jostain syystä Saarenmaan havainnot jäivät vähisiin, mutta selkein syy lieinee se, että siellä ei ollut tuohon aikaan yhtään suomalaista stajjaamassa tai etsimässä lintuja. Invaasion luonne oli myös siinä mielessä erilainen, että lintuja muutti runsaammin aina Keski-Suomeen ja Pohjois-Karjalaan asti. Johtuiko sitten tuulista vai mistä, mutta tämä näkyi myös lievästi pienempinä kerääntyminä Virossa. Linnuilla oli selvästi myös intensiivisempi asenne ja enemmän energiaa pohjoiseen matkaamiseksi. Voihan olla että lähtöalueet olivat tällä kertaa erilaiset.

Vuonna 2022 lintuja tavattiin selvästi eniten Harjumaalla, mutta myös Pärnumaalla ja Lääne-Virumaalla. Sen sijaan saaret ja Läänemaa saivat vain puolet siitä mitä nähtiin 2019. Koko-

naisuudessaan 2022 tehtiin reilu 350 havaintoa, joissa oli mukana noin 1000 lintua, päällekkäisyksiä karsimatta. Tulos on 700 lintua vähemmän kuin 2019. Virossa havainnointiaktiivisuus vaikuttaa paljon asiaan. Hyvillä paikoilla kuten Saarenmaalla on vuodessa paljon ajankohtia, jolloin siellä ei ole yhtään asiansa osaavaa harastajaa. On myös täysin mahdollista, että Suomeen asti kerinneet linnut eivät palanneet enää Viron kautta. Tähän viittaa havainnot Haminasta, jossa 21.8. nähtiin 21 itään muuttavaa lintua.

Latvian vuoden 2022 vähäisempi yksilömäärä noin 1000 lintua kertoo pikemminkin siitä, että linnut liikkuivat nopeammin kohti pohjoista. Lisäksi isompi kerääntymä Riikan lähellä, kertoo ehkä siitä että lintuja oli enemmän idempänä, paremmin retkeilyllä alueilla.

Lintujen pesimä- tai lähtöalueen pohdinta on varsin hankalaa. On joka tapauksessa varmaa, että leijonanosa linnuista oli samana kesänä syntyneitä nuoria lintuja. Vanhoja tai esiaikuisia lintuja tavattiin vain vähän. 2019 ilmoitetuista 10 % oli vanhoja tai esiaikuisia, 2022 vieläkin vähemmän vain 3 %. Suomessa ja muualla tavattiin muutamia värirenkastettuja lintuja, joista tuli viitteitä Unkarista ja Slovakiasta, mutta kuinka paljon lintuja rengastetaan Venäjän aroilla, alueelta jolta ne kaikkein todennäköisiin tulivat?

On myös vaikea spekuloida miksi lintuja tuli juuri 2019 ja 2022? Molempina vuosina myöätuulet olivat suotuisista suunnista, mutta ravintotilanne lienee merkitsevempi syy. Viime vuosina Etelä-Euroopan kesät ovat olleet helteisiä ja ainakin Kreikassa ja Espanjassa on koettu ennätyskallisten kuumien lämpötilojen. On paljon mahdollista, että ravintotilanne entisillä levähdysalueilla on muuttunut epäsuotuisaksi ja linnut ovat löytäneet uuden "suunnan" talvehtimisalueille. On selvää että kannat Euroopan pesimäalueilla ovat taantuneet, vaikkakin Venäjän tilanteesta ei tiedä luotettavasti varmaankaan enää kukaan.

Lähteet:

- <https://elurikkus.ee>
- <https://dabastati.lv/en/search>
- Hanžel, J. 2015 The influx of Red-footed Falcons Falco vespertinus in Slovenia in spring 2015.
- Linnuatlas 2018, Eesti haudelindude levik ja arvukus
- Toivanen T., Punajalkahaukat rynnistivät Suomeen. Linnut 4/2019 8-13.
- Salmela A., Toivanen T., Kaikkien aikojen punajalkahaukkasyksy. Linnut 4/2022 6-11.

Falves. Salme 31.8.2019 Timo Nuoranen

MASSAMUISTOJA

Timo Pettay

Muutonlaskenta eli stajaus on leppoisaa hommaa. Riittää kun pysyttelee paikallaan, ja merkitsee liikkuvat linnut muistiin. Se on mieluisaa niin kauan kun taivaalla riittää tapahtumia sopivin välein. Turhan laiska tahti rasittaa psyykkisesti, turhan vilkas tahti taas kuormittaa ihan fyysisesti. Ihmisestä ja lintulajista sitten riippuu, mikä milloinkin on sopivasti.

Suurimmat muutot kestävät tyypillisesti tuntikausia ja innostavat havainnoimaan pitkään. Kymmenen tunnin stajirupeama on 600 minuuttia eli 36.000 sekuntia. Jos käynnissä on eestiläinen massamuutto, niin keväällä käkiä tai syksyllä ampuhaukkoja menee puolen tunnin välein. Kerran minuutissa tasolla ovat esimerkiksi kevään tiklit ja syksyn tyllit. Yli yksi lintu sekunnissa lasketaan hanhia, kyyhkyjä ja peippoja. Massamuutto ei ole ensinkään jokapäiväistä vaan varsin erityinen tapahtuma, joka saattaa osua kohdalle tai sitten ei. Tuntuu epätodelliselta, kun muutto vaan jatkuu jatkumistaan. Eivätkö nämä lopu ikinä?

HUHTIKUINEN VIIMA

Talsin 15.4. Saaremaan kamaralla Lõmalan rantaan johtavalle hiekkatielle. Puolilta päivin sade on juuri lakannut, mutta taivas on edelleen tasaisen harmaa. Viiden boforin viiltävä viima puhkuu luoteesta. Jättäydyn lehmänlättyjen väliin katajan tuulensuojaan stajjaamaan paikkaan, josta näkee laajasti itään ja länteen. Sorsa- ja hanhiparvet hyörivät paikallisina rannan tuntumassa merikotkia vältellen, mutta lokkilinnut ovat muuttotuulella.

Räyskiä tulee 1-4 linnun parvina tasaiseen tahtiin vajaan vartin välein. Vastatuulella räyski on uljas sutjakka sukkula. Linnut huitelevat rantaa myöten komeasti niin läheltä, ettei kiihariaakaan tarvita. Viidessä tunnissa muuttoa

kertyy 54m. Samaa rataa menee toisia tiiroja ja useampi sata lokkia. Niiden joukossa muuttaa muhkeita merilokkeja 45m, ennätys sekini.

TOUKOKUU TAITTAA TALVEN NISKAN

Kevät on ollut kylmä. Toukokuun puolivälissä pakasti vielä, mutta tänään 18.5. aamulla lämpö ympäröi Kablin Lintuasemaa. Lämmön edellä tuli kevyt sade ja sen mukana sumu. Aamu kannatti nukkua, vasta puolilta päivin on aiheellista lähteä ulos. Pihalla sammakot löpöttelevät, upupa puputtaa ja käki kukkuu. Rannalle on yön aikana tippunut kymmeniä suokukkoja, tullejä, liroja ja lapinsirrejä.

Vähitellen tuuli kääntyy lounaasta luoteen puolelle samalla tyyntyen. Kun aurinko klo 14 alkaa lämmittää sumu kaikkoo äkisti, ja pääskyt lähtevät liikkeelle. Niitä viilettää rantaa pitkin kiihtyvään tahtiin. Mukana menee tervapääskyjä, mutta muut lajit loistavat poissaolollaan. Seuraavat kahdeksan tuntia saan seurata vankkaa haara- ja törmäpääskyjen muuttoa.

Iltapäivästä tulee lenseä, kun aurinko kuivattaa maan ja lämmittää ilman. Pysyttelen aseman pihalla ja tarkkailen innoissani vasemmalta ja oikealta ohittavia pääskyjä. Reilun tunnin ajan niitä pyyhältää pohjoiseen tiheimmin kuin yksi lintu sekunnissa, enimmillään 231m kolmessa minuutissa. Tämä on Eestin kaikkien aikojen vilkkainta pääskymuuttoa.

Päivän mittaan lasken yhteensä 1010m tervapääskyä ja 13.950m pääskyä. Haarapääskyn osuus on 10.220m, törmäpääskyn 2720m ja räystäspääskyn 1002m (määritettyjä 74%). Kun sitten aurinko painuu tyynen horisontin taa, linnut loppuvat kuin veitsellä leikaten. Vartti ennen auringon laskua muuttaa 820 pääskyä, mutta seuraavan vartin aikana ei enää yhtäkään.

Räyskä on uljas muuttaja ainakin läheltä nähtynä. Räyskä, Räusktiir, *Hydroprogne caspia*
Sörve 6.6.2020. **Timo Nuoranen**

HEINÄKUUN HELLE

Saavun 10.7. Pöösaspean työpaikalle päivävuoroon. Tuskin ehdin pyörän selästä nousta, kun minulle jo nakitetaan lokkien laskeminen. Selvä, mikäs sen mukavampaa, lintuja näkyykin olevan lujasti liikkeellä. Toiset stajjarit poistuvat paikalta, ja jään yksin pitämään putiikkia pystyssä. Aamuvuoro on jo ynnännyt vähän yli 8000m naurulokkia.

Asetun mukavasti nojaamaan kärjen mökkiin. Tuuli käy idän puolelta, aurinko porottaa, riuttatiirat kirkuvat ja perhoset leyhyttävät kukkien tuoksua ympäriinsä. Liikkeellä on naurulokkeja – paljon naurulokkeja – eikä sitten juuri muuta. Linnut ohittavat mantereen puolelta niemen yli Dirhamia kohti. Myöhemmin tuulen ja väreilyn yltyessä kauimmaisista on vaikea havaita sinitaivaalta yli kahden kilometrin päästä. Onneksi vuolain väylä on kuitenkin lähempänä.

Tarkkailen tyytyväisenä eteläisellä taivaalla virtaavaa tulvaa. Männikön takaa puskee esiin parvi toisensa perään, isoimmissa toista sataa lintua. Myötätuulessa ne etenevät rivakasti rantaa seuraten, kunnes törmäävät termiikkiin seuraavan niemen yllä. Välillä lintuja tulee niin tiiviisti, ettei parvia enää erota toisistaan. Aaltojen kohina ja tuulen humina yhdessä hypnoottisen muuton ja hyväilevän auringon kanssa synnyttävät syvän rauhan tunteen.

Laskeminen on helppoa, mutta kiirettä pitää, kun tahti on jatkuvasti noin yksi lintu sekunnissa. Seitsemän tunnin työvuoro kuuluu hujauksessa. Oman jaksoni aikana menee 24.700m naurulokkia. Yhdessä aamun 8100 ja iltavuoron 5200 linnun kanssa koko päivän summa 38.070m on maailmanluokan tulos. Koko syksyn yhteismäärä 122.000m yllättää, eihän Pöösaspean aiemmissa koko syksyn kestäneissä laskennoissa nähty kuin 19.000 - 66.000 lintua muutolla.

SYYSKUUN TUULET

Syyskuun 2001 petolintumuutto Sörven Lintuasemalla jäi loppuiäksi mieleen. Sää oli puolipilvisen kolea, kun navakkaa itätuulta jatkui viikon ajan. Pitkään paikallaan pysyvä matalapaine pimensi kaakkoisen taivaanrannan mustaksi. Meitä stajareita oli paikalla vaihtelevasti 3-7 henkeä, ja yhteistyöllä saatoimme havainnoida koko valoisan ajan.

Kaikkien aikojen suurimpia syysmuuttoja näkyy yksi toisensa jälkeen. Ensin 14.9. kalasääski, sitten 17.9. mehiläishaukka. Ruskosuo- haukkoja tulee jatkuvasti niemelle koillisesta yksin ja pieninä parvina. Linnut eivät turhia aikaile, vaan liukuvat liukkaasti myötätuulesa yli ja ohi. Vähän väliä mukana keikkuu keveitä sirosoita. Ihmetys on suuri, kun laskemme summat illalla: neljä lajia suohaukkoja, joista ruskosuo 121m ja sirosuot 11m. Seuraavana päivänä on sinisuohaukan vuoro loistaa.

Leveäsiipisten lomassa viiletää riittämiin myös jalohaukkoja, tuuli-, muutto- ja nuoli- haukkojen päiväsummat ylitettäisiin vasta tulevilla vuosikymmenillä. Viikon 17.-23.9. mittaan laskemme 2200 muuttavaa petolintua, joista 310m on suohaukkoja ja 390m jalohaukkoja.

Syyskuussa 2024 tuuli jumiutuu Sörvessä taas idän puolelle. Metsäkirvisen päämuutto jää vaisuksi. Perjantaina 6.9. alkaa jalohaukkojen kiivas ohimarssi. Kirkas kuuma keli ja 4-8 m/s kaakkoistuuli tuottavat tulosta. Parkkeeraan muiden stajareiden kanssa puurivistön suojaan lahden pohjukkaan, koska asemabunkerilla ei oikein voi olla. Tuulihaukat ovat aluksi enemmistönä jalohaukkojen joukoissa, mutta sunnuntaina nuoli- haukka nousee jo huipputasolle.

Maanantai, sama paikka ja sama sää, edelleen helle ja kohtalainen kaakkoistuuli. Viikon kestänyt paikallaan seisominen tuntuu jalkapohjissa. Nuoli- haukkoja alkaa aamupäivällä tupsahdella tihevään tahtiin toinen toistaan seuraten kapeaa käytävää pitkin. Linnut löytyvät vanhan lentokentän päältä niiden noustessa kierroksen tai pari, ennen kuin ne sieltä viiletävät lounaaseen stajipaikan vierestä.

Tuntikausia jatkuva kiihkeä muutto säväyttää kokenutta stajaria. Päivän summa 117m on kutakuinkin kaksi edeltävää suurinta yhteensä. Kaikkiaan Sörvessä muuttaa 4.-11.9. nuoli- haukkoja 235m ja tuulihaukkoja 275m. Viisisataa Falcoa viikossa, saa nähdä viekö taas 23 vuotta ennen kuin se ylitetään. Kun sää sitten seuraavana päivänä viilenee, saadaan syksyn ensimmäiset muutto- ja ampuhaukka. Kaksi nuorta mustahaikaraa laskeutuu lahdelle laskijoiden iloksi.

Syyskuu 2025 alkaa jälleen idänpuoleisten tuulten vallassa. Metsäkirvisiä menee enemmän kuin koskaan, 36.000m viikossa. Peto- muutto pyörähtää käyntiin 8.9. Ensi alkuun taivaalla kaartelee runsaasti leveäsiipisiä suo- ja mehiläishaukkoja, sitten on jalohaukkojen vuoro. Heti 9.9. lasken tuulihaukkoja 189m, enemmän kuin aiemmat kaksi suurinta päiväsummaa yhteensä. Ja lisäksikin tulee. Seitsemässä päivässä 8.-16.9. muuttaa kaikkiaan 1230 petolintua, joista peräti 700 on Falcoja.

Tuulihaukkoja muuttaa 10.9. asemabunkerilla jo varhain aamulla. Päivän lämmitessä meno kiihtyy. Kun itätuuli yltyy, pitää porukan siirtyä lahden pohjukkaan stajajaan. Lintuja löytyy vähän väliä pohjoisen männikön päältä osa jopa pikkuparvina. Useimmat suunnistavat lahden pohjukkaan ja pysähtyvät hetkeksi rannan niitylle lekuttamaan. Laskeminen on naurrettavan helppoa, ja laskijoilla hymy herkässä. Kaikki tyssää iltakuudelta, kun lounaasta saapuu sade. Päivän summa, tuulihaukka 223m, on toinen kerta, kun sata ylittyy. Komeaa päivää koristavat kymmenen punajalkahaukkaa ja rannalla ruokaileva pronssi-iibis.

MARRASKUUN UTU

Marraskuussa aamua joutuu odottamaan. Sörven Lintuasemalla 7.11. yön tihku jättää jälkeensä udun ja valju valo hiipii vaivoin maisemiin. Näkyvyys on maltillinen ja etelänpuoleinen tuuli kohtalainen. Tässä vaiheessa syksy voi stajata vain kahdeksan tuntia. Töitä ei tosin tänään tunnu riittävän, kun maalintuja, pääosin räkättejä, menee koko aikana vain vajaat kolmesataa.

**Sörvessä muuttavista jalohaukoista runsain. Tuulihaukka, Tuuletallaja, *Falco tinnuculus*
Sörve 30.8.2021 Timo Nuoranen**

Stajjisuunnaksi valikoituu meren puoli. Puidenlatvojen väliin jää asemabunkkerilta katsoen 30 asteen avoin näkymä itäkaakkoon. Utu haihtuu rannan tuntumasta, mutta pysyy voimissaan kauempana merellä. Näkyvyyden laitamilla vailuu vakavasi otettava vesi- ja rantalintujen virta. Kuikat, uikut ja sorsat ovat kaikki runsaina liikkeellä, härkälintuja 60m ja allejakin 16.000m. Pikkulokkeja viuhtoo lounaaseen yli kolmesataa mukanaan yksi vanha pikkukajava.

Kilometrin parin päässä muutto menee merenpinnassa vastatulessa juuri sopivasti, niin että kaikki mahtuu vaivatta kaukoputken kuvaan. Aamupäivän edetessä ruokkilintujen tahti tiivistyy. Niitä viilettää parvikaupalla pintaa pitkin tiuhaan tahtiin. Suurimmissa on parikymmentä ruokkia ja yksi kiisla, mutta eniten on tietenkin pieniä 1-5 linnun nippuja. Riskilöitä mahtuu kuvaan harvoin enempää kuin kaksi kerrallaan. Seison tuulensuojassa kylmällä betonilla, ja tuijotan lumottuna kaukoputken kuvaa seitsemän tuntia melkein hievahtamatta. Kun valo sitten hiipuu, kömmin kankein jaloin alas bunkkerilta. Asemalle päästyäni totean tyytyväisenä, että sauna on lämmitetty.

Tilastoja nyt neljännesvuosisata myöhemmin tarkasteleva toteaa, että tämä 2820m on Eestin kautta aikain suurin ruokkimuutto ja 68m kolmanneksi vilkkain riskiläpäivä. Etelänkiisloja löytyi parvista vain kaksi, lajihän yleistyi vasta 2010-luvulla. Ruokkeja näkyy Sörvessä tuhansittain myöhempinäkin vuosina loka-marraskuun vaihteessa. Riskilä sen sijaan on vähentynyt niin, ettei 2020-luvulta ole kuin yksi yli kymmenen päiväsomma.

LOPUKSI

Mainitut massamuistot kertoivat kaikki pitkistä työpäivistä, jolloin lintuja liikkui alusta loppuun asti. Näin ei ole aina. Kuvasin tiiroja Sörven majakalla. Elokuun hellettä piti vältellä varjossa. Jostain alkoi kuulua rantasipin ääniä, ja saman tien rantaan ihan nenän eteen tipahti 35 linnun parvi. Nousin nopeasti kuvaamaan ja silloin nousivat sipitkin rantaa pitkin muutolle. Ennen kuin ne ehtivät näkymättömiin pohjoisesta tuli uusi 32 rantasipin potti. Tämä syyskauden ennätysmuutto kesti vain pari minuuttia. Joskus pääsee vähällä vaivalla.

MELANITTA-LAJIEN JA TUKKAKOSKELON SYYS- MUUTON AJOITTUMINEN PÖÖSASPEALLA

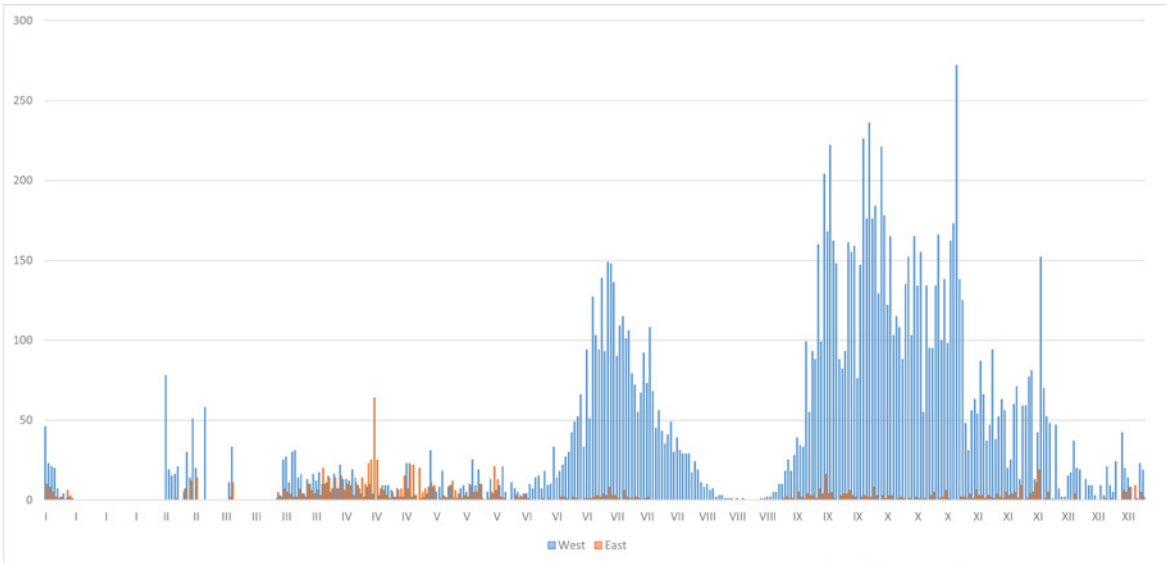
Antero Lindholm

Mustalintu (*Melanitta nigra*), pilkkasiipi (*M. fusca*) ja tukkakoskelo (*Mergus serrator*) ovat runsaita muuttavia sorsalajeja Pöösaspealla, Viron Läänemaalla. Kaikkien näiden lajien muutto on voimakkaampaa syksyllä, mikä koskee yleensäkin vesilintuja tällä paikalla – tämä johtuu rannikon muodon aiheuttamasta keskittymisestä. Mustalintu on kaikkein runsain laji, kahden muun käsitellyn lajin muuttokausi on taas hyvin pitkä. Tässä esitellään näiden lajien muuton voimakkuuden vuodenaikaisvaihtelua, ja ikä-sukupuolisuhteita. Käytettävä aineisto on vuosilta 2004, 2009, 2014 ja 2019-2024. Syksyn projektivuodet, jolloin havainnointi oli kattavaa, olivat 2004, 2009, 2014, 2019 ja 2024, ja joissain tarkasteluissa vain nämä on otettu huomioon. Projektivuosistakin pukuaineisto on vaillinaista ensimmäisenä vuonna 2004 ja se on jätetty pois pukujakaumia tutkittaessa. Tukkakoskelolla käsitellään koko vuoden aineistoa, mustalinnulle ja pilkkasiivelle vain syysmuutto-aikaa.

Pukuaineiston keruussa perustavan laatuinen ongelma on, että pukujen määrittävyys vaihtelee suuresti. Esimerkiksi aikuisen koirasmustalinnun saattaa hyvissä valaistusolosuhteissa pystyä määrittämään kolmeen kilometriin tai kauemmaksikin, mutta aikuisen naaraan ja nuoren pystyy erottamaan vain noin 0,5-1 km etäisyydelle. Siksi periaate on, että määrittäminen tehdään vain, jos puvun "vastinpari" olisi myös mahdollista erottaa kyseisessä tilanteessa. Aikuisen koiraan vastinpari on naaraspukuinen ja aikuisen naaraan nuori. Verrattavien lukujen saamiseksi naaraspukuiset pitää jakaa aikuisiin naaraisiin ja nuoriin määritettyjen suhteessa, ja myös kokonaan puvuttomat jaetaan pukuihin määritettyjen suhteessa, sillä määrittämisprosenttikin voi vaihdella päivästä toiseen ja vuodesta toiseen. Puvut on merkitty sellaisista parvista, jotka on määritetty kokonaan, jotta vältetään helpompien pukujen yliedustus. Tästä seuraa se lisäongelma, että pienemmät parvet ovat yliedustettuina, ja pukusuhteet niissä

Kuvaaja 1

saattavat poiketa isommista parvista. Tätä olisi mahdollista tutkia aineistosta, mutta siihen ei tässä yhteydessä ole ryhdytty.

TUKKAKOSKELO

Muuttosuunnat on jaettu vain kahteen osaan: lounaaseen ja koilliseen. Tämä vastaa melko hyvin tukkakoskelon todellisia muuttosuuntia Pöösaspean niemen kohdalla, vaikka monesti syysmuutto suuntautuukin enemmän länteen kuin lounaaseen. Hyvin harvoin linnut lentävät esimerkiksi pohjoiseen tai etelään, ja silloin on kyse yleensä paikallisista yksilöistä.

Tukkakoskelosta on teoriassa mahdollista määrittää syksyllä nuoret linnut eli samana vuonna syntyneet, usein myös sukupuolelleen ja tätä vanhemmat linnut ja nämäkin usein myös sukupuolelleen. Tilanne ei oikeastaan muutu kevään aikana, eli heinäkuun loppuun asti on periaatteessa määritettävissä neljä eri ryhmää. Näin tarkka määrittäminen on kuitenkin vaikeaa ja käytännössä materiaalia on paljon enemmän vain kahdesta pukuluokasta: aikuisista koiraista ja naaraspukuisista. Aikuiset koiraat ovat elokuun sulkasatokauden jälkeen vanhempia kuin kyseisenä vuonna syntyneitä, ja kevätpuolella luonnollisesti vanhempia kuin edellisenä vuon-

na syntyneitä. Kaikki muut linnut, siis alle vuoden vanhat ja myös tätä vanhemmat naaraat, ovat naaraspukuisia. Tässä tutkitaan aineistoa ottaen huomioon vain näihin kahteen luokkaan jaottelu.

Kuvaajassa 1 on esiteltynä tukkakoskelon muuton jakauma eri suuntiin koko vuoden ajalta. Esitetty luku on päiväkohtaisesti muuttavien määrä laskettuna yhteen ja jaettuna havainnointipäivien määrällä. Alkuvuodesta on muutamia jaksoja, jolloin havainnointia ei ole ollut lainkaan. Kuvaajasta nähdään, että tukkakoskeloita liikkuu lähes ympäri vuoden. Elokuun sulkasatokaudella liike on kuitenkin muutaman viikon ajan lähes olematonta, mikä kertoo sen, että nuoretkaan linnut eivät tällöin muuta.

Voimakkainta muutto on heinäkuun alusta heinäkuun kolmannelle viikolle ja varsin pitkällä ajalla syyskuun puolivälistä lokakuun loppuun, mutta varsin voimakasta myös marraskuussa.

Liikehdintä tapahtuu ennen kaikkea lännen puoleisiin ilmansuuntiin, myös keskitalvella, mutta maaliskuun ja toukokuun välillä merkittävässä määrin myös idän puolelle. Maaliskuun alusta toukokuun loppuun 47,3 % linnuista lentää kohti itää, muina kuukausina 3,9 %.

Kuvaajassa 2 esitetään tukkakoskelon pukuja-

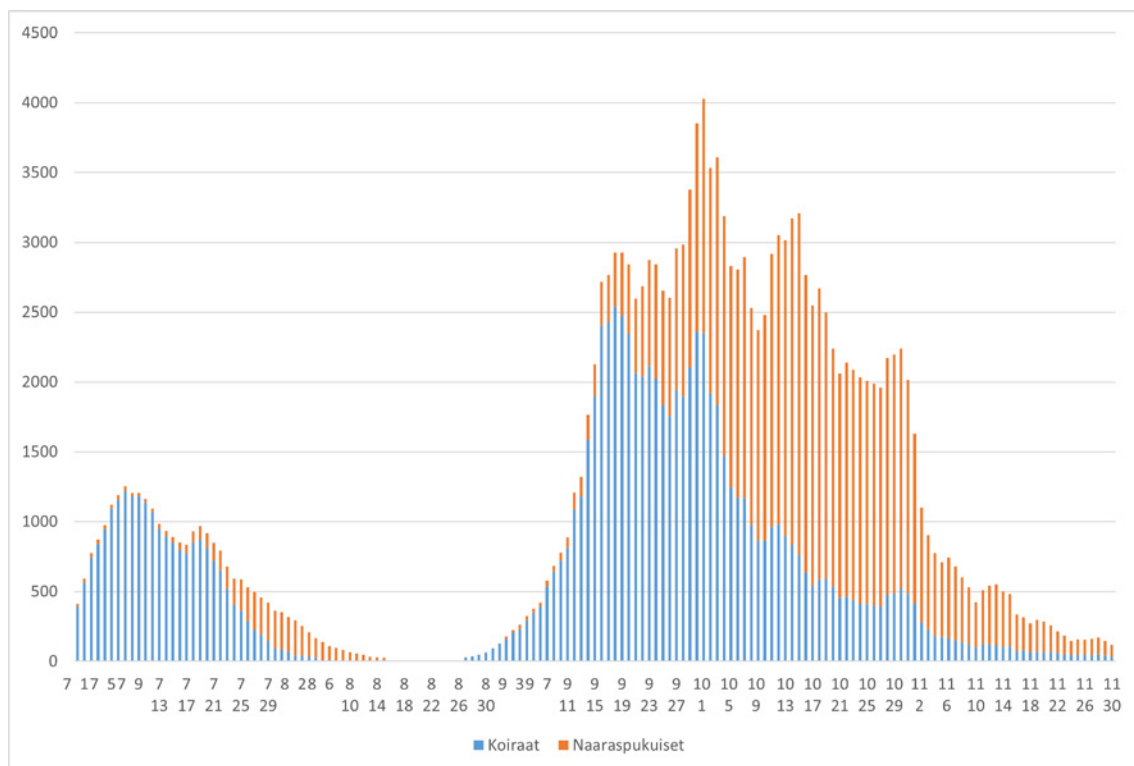
kaumaa vanha koiras/naaraspukuinen syksyn aikana. Luvut ovat edelleen päiväkotaisia muut-
tajien määriä jaettuna havaintopäivien määrillä,
mutta päiväkohtainen suhde on laskettu ottaen
huomioon myös puvulle määrittämättömien
lintujen määrä. Jokaiselle päivälle on laskettu
aikuisten koiraiden osuus kaikista määritetyistä
niin, että kyseisen päivän määritettyjen lisäksi
on otettu huomioon kahden edeltävän ja kah-
den seuraavan päivän määritetyt.

Aikuisista koiraista noin 25 % ohittaa ennen
elokuun sulkasatokautta ja loput syys-marras-
kuun aikana. Aikuisten koiraiden määrä putoaa
nopeasti heinäkuun viimeisellä viikolla ja alkaa
nousta taas syyskuun ensimmäisellä viikolla.
Tästä voidaan arvioida, että yksilön sulkimisen
aiheuttama pysähdys kestää noin viisi viikkoa.
Jos tutkitaan pelkästään syysmuuttokautta ke-
säkuun alusta joulukuun loppuun, niin keskim-
mäinen aikuinen koiras muuttaa 21.9. ja naa-
raspukuinen 14.10.

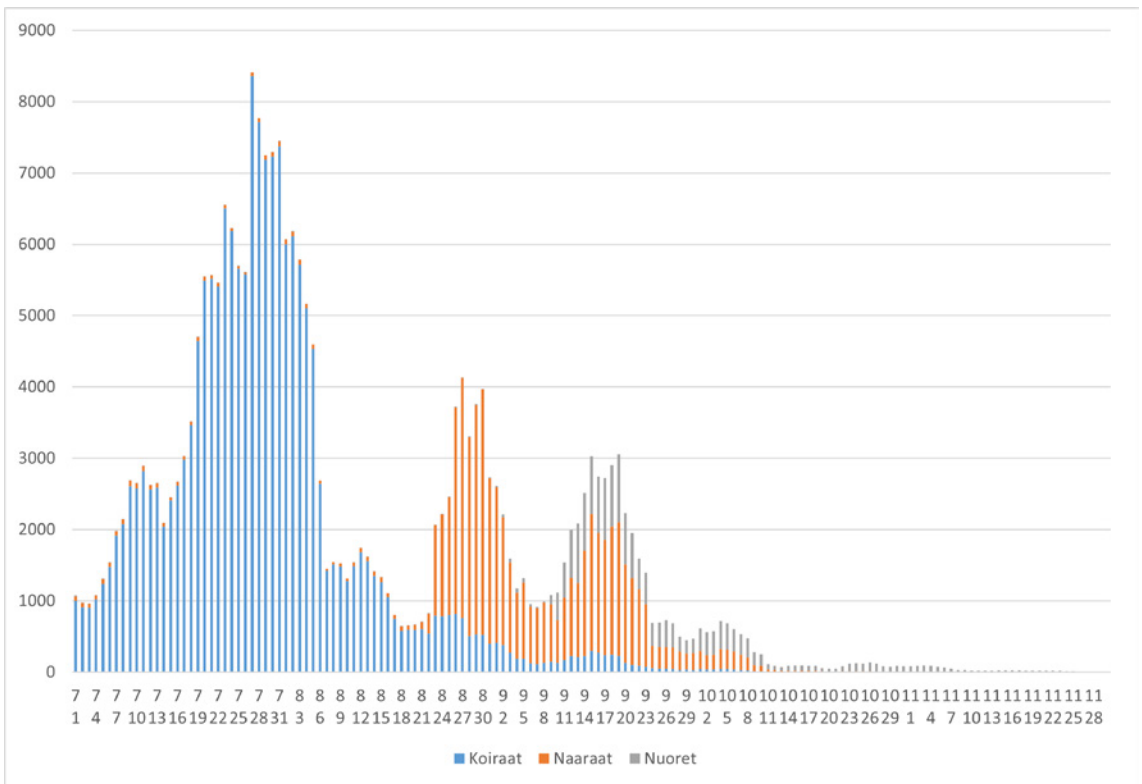
Taulukossa 1 on esitetty pukujen prosent-
tiosuuksia koko vuoden ajalta. Maalis-touko-
kuussa koiraspukuisten osuus määritetyistä (ei
suhteutusta) on jokseenkin puolet. Tämä viittaa
siihen, että iso osa linnuista on pariutunut ja
parit lentävät yhdessä. Kesä-heinäkuussa sama
osuus on 85,1%, mikä viittaa siihen, että parit
ovat eronneet, naaraat pesimässä ja koiraat
siirtymässä kohti sulkasatoalueita. Naarasp-
kuisistakin tuolloin valtaosa lienee 2kv koiraita.
Vielä syyskuussa vanhojen koiraiden enemmis-

	%-osuus
Maalis-touko	52.58
Kesä-heinä	85.10
Syys	78.75
Loka	32.02
Marras	25.83
Koko vuosi	55.40

Taulukko 1

Kuvaaja 2

Kuvaaja 3

tö on huomattava, mutta vähenee syksyn myötä nopeasti. Koko aineistossa vanhoja koiraita on 55,4 %.

MUSTALINTU

Mustalinnusta tarkastellaan vanhoja koiraita (syksyllä vanhempia kuin tänä vuonna syntyneitä), vanhoja naaraita (syksyllä vanhempia kuin tänä vuonna syntyneitä) ja nuoria, eli syksyllä samana vuonna syntyneitä. Usein maastohavainnoissa ei ole eroteltu kahta jälkimmäistä luokkaa, jolloin puhutaan naaraspukuisesta. Tässä analyysissä naaraspukuiset on jaettu aikuisiin naaraisiin ja nuoriin määritettyjen suhteessa ja puvulleen määrittämättömät on jaettu määritettyjen pukujen suhteessa. Mukaan on otettu projektivuodet 2004, 2009, 2014, 2019 ja 2024.

Kuvaajassa 3 näkyy mustalintujen kolmen pukuluokan suhde ja muuton voimakkuus

syyspuolella. Huomioon on otettu vain projektivuodet. Sekä päiväsumat, että pukusuhteet ovat viiden päivän keskiarvoja, puvulleen määrittämättömät yksilöt on suhteutettu mukaan, ja luvut on myös suhteutettu havainnointipäiviin, vaikka se projektivuosina onkin aina viisi.

Mustalintukoiraisten muutto voimistuu heinäkuussa ja niillä on selkeä muutonhuippu heinäkuun lopulla ja elokuun alussa, minkä jälkeen lukumäärät putoavat nopeasti. Naaraspuukuisen voimakkain muutto alkaa elokuun viimeisellä viikolla ja jatkuu syyskuun loppupuolelle. Muutto on kaksihuippuinen niin että ensimmäinen huippu on elokuun lopussa ja toinen syyskuun puolivälin jälkeen. Kokonaisuudessa oleva kaksihuippuisuus näkyy kaikista yksittäisistä projektivuodistakin. Toinen naarashuippu osuu yhteen nuorten lintujen huipun kanssa, mutta silloinkin vain 37 % naaraspukuisista on nuoria.

Mustalintu, Mustvaeras, *Melanitta nigra*. Timo Nuoranen

PILKKASIIPPI

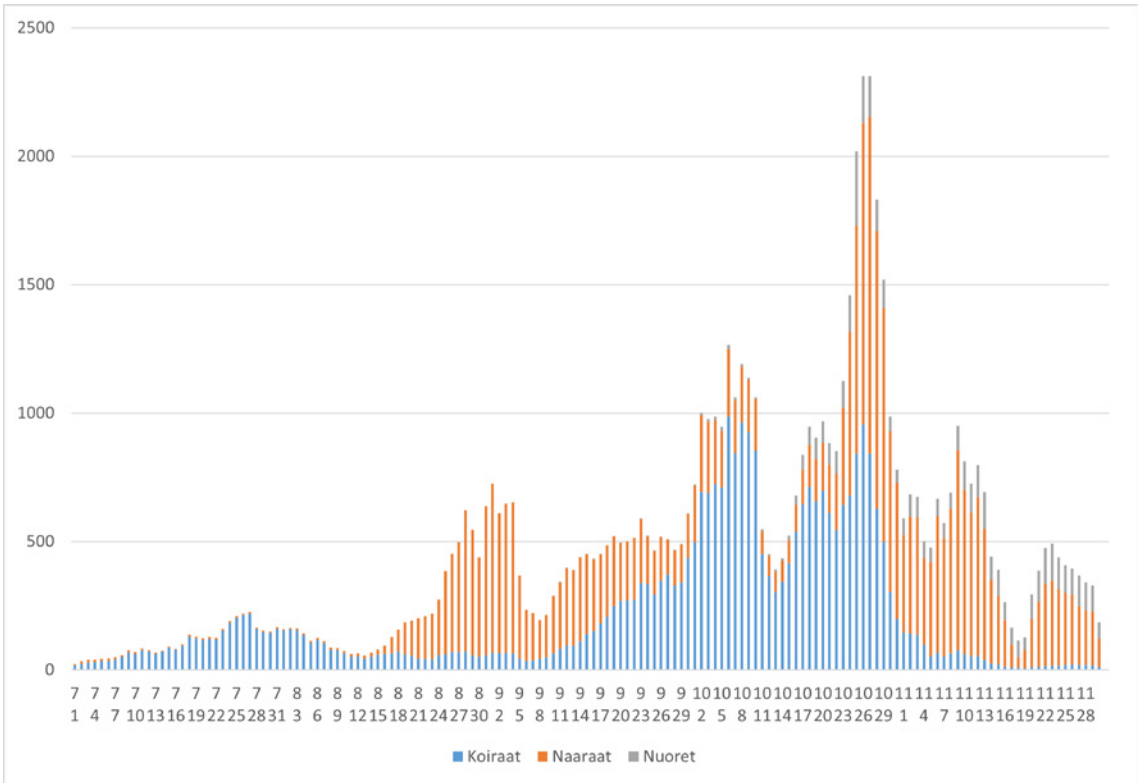
Pilkkasiipien puvut käsitellään kuten mustalinnunkin. Kuvaaja perustuu kuitenkin vuosiin 2019-2024, sillä vaikuttaa, että määrityskriteereissä ja merkintätavoissa on ollut liiaksi vaihtelua ennen sitä. Toinen syy on, että pilkkasiiven muutto on siirtynyt selvästi myöhemmäksi, mikä vaikeuttaa muuton dynamiikan hahmotamista, mikäli koko jakso lasketaan yhteen.

Kuvaajassa 4 näkyy pilkkasiiven syysmuutto ja kuvaaja on valmisteltu samalla lailla kuin mustalinnun. Useat projektit ovat päättyneet jo 5.11. ja loppu marraskuusta perustuu siten pienempään aineistoon.

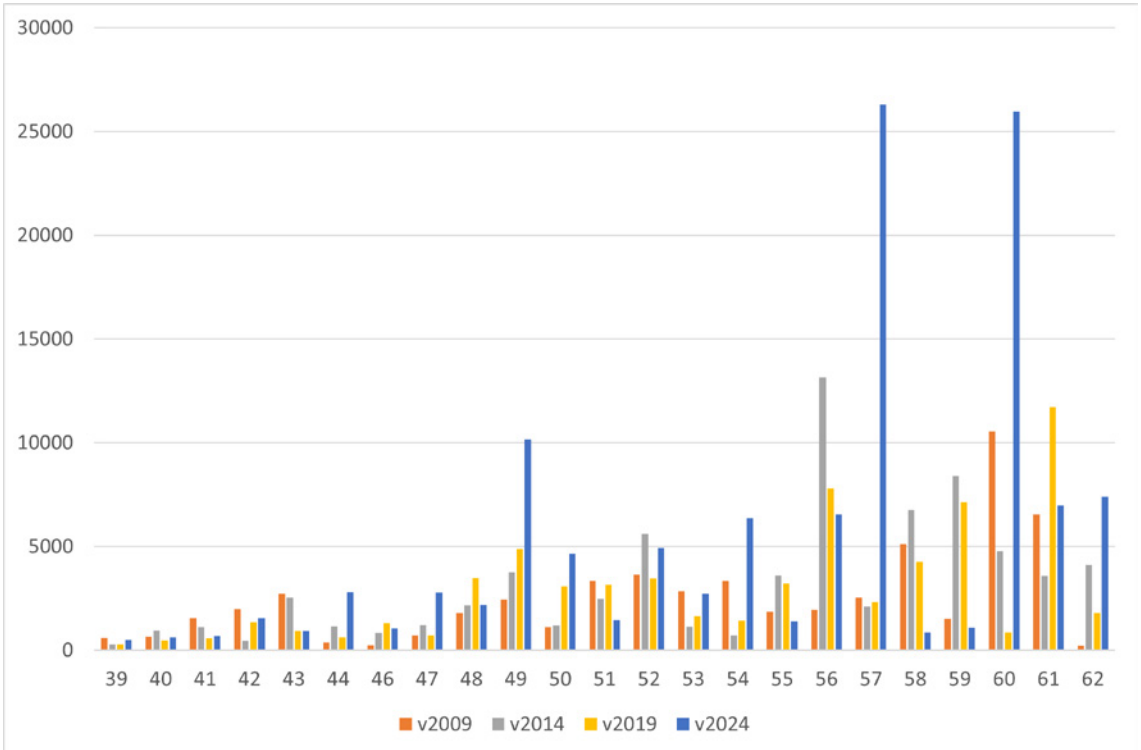
Koirilla on selvä muuttohuippu heinäkuussa, sitten elokuun alusta syyskuun puoliväliin niitä liikkuu vähemmän. Voimakkain muutto kestää lokakuun. Naaraspukuisia näkyy hyvin vähän heinäkuussa, mutta niillä on huippu elokuun lopulta syyskuun loppupuolelle, minkä jälkeen määrät ovat melko tasaisen vähäisiä lokakuun viimeiselle viikolle, mistä

lähtien noin marraskuun puoliväliin niitä on taas muutolla paljon. Siis sekä koirilla että naaraspukuisilla muutto on kaksihuippuinen, ja naaraspukuisten huiput ovat noin kuukautta myöhemmin kuin vanhojen koiraiden. Tästä muuton monimutkaisuudesta johtuen selkeää pilkkasiipimuuttoa on havaittavissa melkein koko syyskauden heinäkuun alusta marraskuun lopulle asti. Nuorten muutto on huomattavan myöhäinen ajoittuen pitkälti lokakuun lopulle ja marraskuulle. Keskimmäisen nuoren linnun muuttopäivä oli 10. marraskuuta.

Kuvaajassa 5 verrataan pilkkasiiven kokonaisuutta varsinaisina projektivuosina. Luvut ovat vakio-pentadeittain. Kuten yleensäkin tämän tyyppisillä linnuilla, muuton voimakkuus vaihtelee paljon päivästä päivään ja jopa peräkkäisten pentadien välillä, ja vuosien välinen vaihtelu tarkassa ajoittumisessa on suurta. Kun vuodet lasketaan yhteen, vaihtelu tasoittuu, mutta jos trendinomaista muutosta on tapahtunut muuton ajoittumisessa,

Kuvaaja 4

Kuvaaja 5

Pilkkasiipi, Tömmuvaeras, *Melanitta fusca*. Timo Nuoranen

jotkin yksityiskohdat saattavat jäädä piiloon. Taulukossa 2 näkyy, että ajoittumisen muutos on ollut varsin selvää, keskimmäisen pilkkasiiven ohituspäivä oli vuonna 2024 kaksi viikkoa myöhäisempi kuin 2004.

2004	23.09.
2009	01.10.
2014	04.10.
2019	03.10.
2024	08.10.

Taulukko 2

YHTEENVETO

Tavallisimmin sorsalintujen syysmuutto ajoittuu pesinnän ja sulkasadon jälkeen, näin esimerkiksi puolisuikeltasorsilla *Anas*, *Mareca*, *Spatula*, lapasotkalla (*Aythya marila*) ja allilla (*Clangula hyemalis*). Tässä käsitellyillä kolmella lajilla kuitenkin joko merkittävä vähemmistö (tukkakoskelo, pilkkasiipi) tai lähes kaikki (mustalintu) aikuiset koiraat muuttavat ennen siipisulkasatoa, joka tapahtuu siten kaukana pesimäalueista. Molemmilla *Melanitta* -lajeilla

naaraiden muutto on kaksihuippuinen ja jälkimmäinen huippu sijoittuu nuorien lintujen muuttoaikaan, jolloin tuntuisi uskottavalta, että ensimmäisen vaiheen muuttajat ovat pesimättömiä tai pesinnässä epäonnistuneita ja jälkimmäisessä muuttaisivat onnistuneet. Tukkakoskelolla nuoria lintuja ei ole saatu riittävän suuressa määrin määritettyä maastossa tarkempia analyysejä varten, mutta senkin nuoret muuttavat kauden loppuvaiheessa. Tukkakoskelon molemmat sukupuolet sulkivat samaan aikaan ja keskimääräiset pesimäalueet ovat lähempänä kuin *Melanitoilla*, joten elokuussa on havaittavissa hyvin selvä keskeytys muutossa. *Melanitta* -lajien nuorten osuus tuntuu liian pieneltä elinvoimaisen kannan ylläpitämiseksi, mutta kumpikaan laji ei ole kuitenkaan vähentynyt laskennoissa ja ainakin mustalintu on jopa runsastunut (esim. Ellermaa & Lindén 2020).

Kirjallisuus:

- Ellermaa M & Lindén A 2020: Sügigränne Pöösaspeal 2019.aastal. Hirundo 33 (1) 1-29.

VIRON LINNNUSTO

Muutto ja pesintä

Timo Nuoranen & Timo Pettay

Menneitä miettiessä. Mustavaris, Künnivares, *Corvus
frugilegus*. Tallinna 13.10.2024 **Timo Nuoranen**

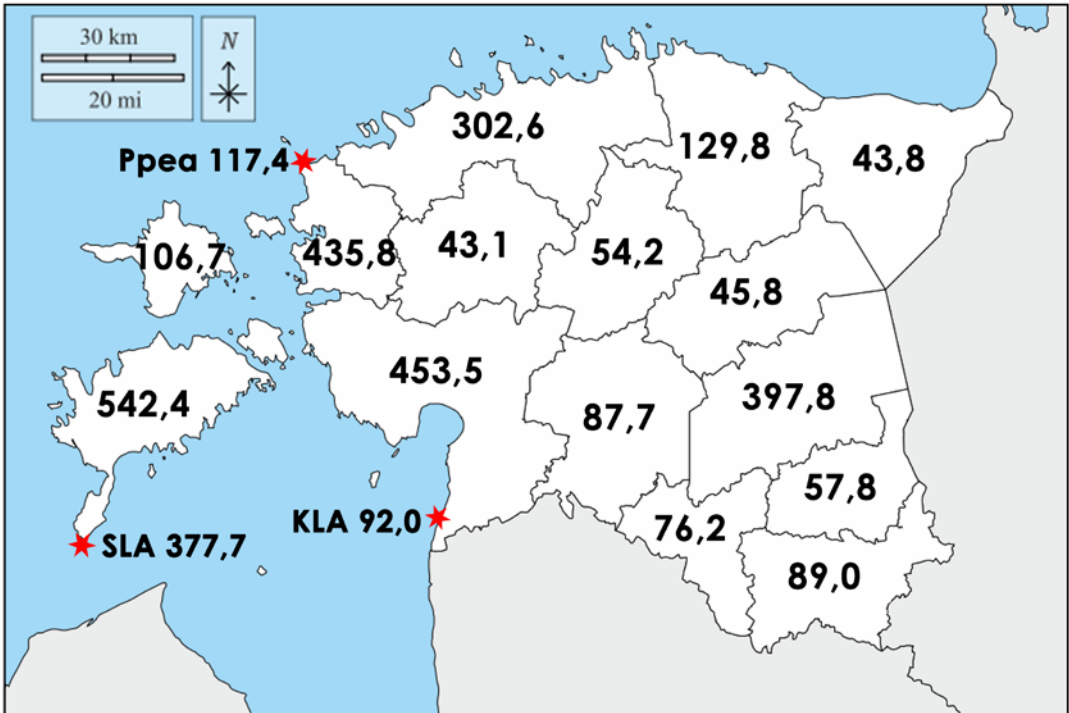
LUKUOHJE

Virossa on vuoden 2025 loppuun mennessä tavattu **400** A, B tai C-kategorian lintulajia. Ne käydään kirjassa systemaattisesti läpi uuden **AviListin** mukaisesti. Tiedon lähteinä ovat Linnuatlas, EOÜ:n arviot talvilinnuista ja pesimäkannoista, tuore RK-katsaus ja etenkin Tarton yliopiston PlutoF –tietokanta, johon suhtaudutaan varovaisen kriittisesti. Tekijöiden omat tuhansien retkipäivien kokemukset on toki nekin otettu huomioon.

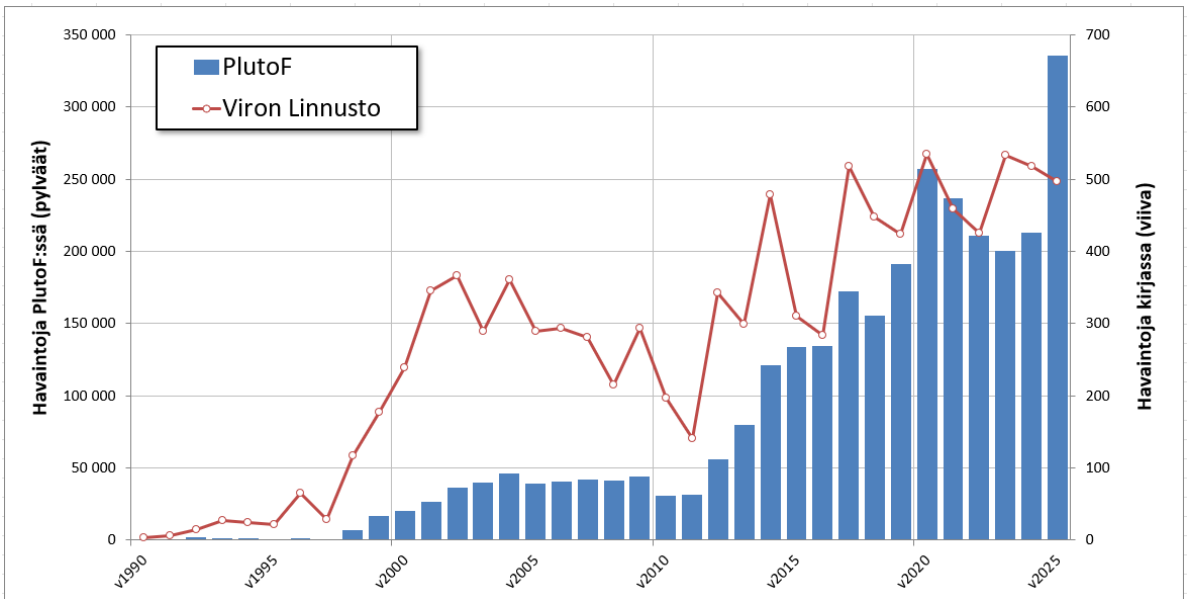
Yleisten lajien esiintymisen vuodenkierto esitellään kahdessa osassa. Ensin tekstiosassa kuvataan lajin esiintymistä – onko kyseessä pesimälaji vai ehkä talvieväs, millainen on muu-

ton kulku, mitkä ovat pesimäalueet ja parimäärät, arvio talvehtivien määrästä ja vielä näiden mahdolliset viimeaikaiset muutokset. Harvinaisuuksien tekstit ovat lyhyempiä. Niissä setvitään havaintojen lisäksi esiintymisen säännönmukaisuuksia, mikäli sellaisia näyttää olevan.

Toinen osa on päivämäärien mukaan järjestetyt kaksi havaintoluetteloa – muuttavat ja paikalliset. Niihin poimittiin 10.000 olennaista havaintoa PlutoF:n 31.12.2025 mennessä kirjatulta 3,1 miljoonalta riviltä. Yleisesti ottaen tavoite on kuvailla kuinka paljon lintuja voi olla eri aikoina. Luetteloissa on 2-3 havaintoa muuttokausien alusta, huipusta ja lopusta sekä

Ilmoitetut havainnot maakunnittain (tuhansia) 31.12.2025 eElurikkuksessa. Erikseen on mainittu myös Sörven ja Kablin lintuasema, sekä Pöösaspea. Vähiten havaintoja on Rapla-
eniten Saarenmaalta, pitkälti Sörven lintuaseman ansiosta.

Tarton Yliopiston tietokannan havainnot ja niistä kirjaan poimittujen määrä vuosittain

muutamia muilta ajoilta. Vuotta 1990 aiempia havaintoja mainitaan vain harvoin. (Suluissa on rivien määrä eElurikkuksessa.)

Suuri osa muuttoluvuista on peräisin viiden vuoden välein toistetuista Kablin kevät- ja Pöösaspean syyslaskennoista. Saarenmaalla Salme keväällä ja Sörven lintuasema syksyllä tuottavat nekin aineistoa runsain mitoin. Muita paikkoja, joissa muuttoa yleisesti tarkkaillaan, ovat Kihnu, Ristna, Puise ja Paldiski – rannikon johtolinjoilla nekin. Koska näissä paikoissa usein vietetään pitkiä jaksoja ja kirjataan tavallisesti päivän kaikki lajit, on selvää että Plutof:n kertyy rivejä.

Paikallishavaintoja saadaan maan joka kolmasta. Luetteloon on pyritty keräämään laaja kattaus esimerkkejä maan eri puolilta. Kana-lintuja, pöllöjä, kehrääjiä ja muita yömuuttajia nähdään harvoin liikkeellä, joten muutto-osa jää pakostakin ohueksi, ja niiden runsauden kuvailu on paikallisosan varassa. Osa lajeista runsastuu tai vähenee nopeasti. Näissä tapauksissa luettelossa on joskus tietoja myös heikomilta vuosilta.

Tekstien välissä olevien karttojen luvut ovat Plutof -tietokannasta otettuja havaintojen määriä.

Kirjassa ei ole julkaista kaikkia RK -havaintoja vaan ne löytyvät internetistä kätevämmiin EOÜ/ Harulduskomision sivuilta.

Lähteet:

- <https://www.eoy.ee/ET/20/41/115/hk>
- Avilist (2025) - <https://www.avilist.org/checklist/v2025/>
- Elts, J., Kuus A. & Leibak E. (2018) Linnuatlas. Tartu, Estonia
- Elts, J., Leivits A., ym. (2026) Eesti lindude staatus, pesitsusaegne ja talvine arvukus 2018-2025. Hirundo 38 (painohetkellä vielä julkaisematta)
- Metslaid M. & Paal U. (2025) Linnuharuldused Ees-tis 2022-2024. Hirundo 2025 38 (1) 28-49
- Pettay T. (2014) Viron Linnut. Havainnot 1990-2010. Viron Lintuseura, Bookwell Oy, Porvoo
- Plutof (2026) - <https://plutof.ut.ee/>

MERKINNÄT JA LYHENTEET

RK = rariteetikomitea, Eesti Linnuharulduste Komisjon (RC)

m / p = muuttava / paikallinen (migrant / present)

anon. = tuntematon, anonymous

ets = ei tavattu Suomessa

SLA / KLA = Sörven / Kablin lintuasema (Bird-stations), **Ppea** = Pöösaspea (Sea-watching spot)

SAA = Saarenmaa, **HII** = Hiidenmaa, **P-Pärnumaa**, **P-Sakala** = Põhja-Pärnumaa, Põhja-Sakala, **L-Nigula**, **L-Harju** = Lääne-Nigula, Lääne-Harju, **Sörve** = Saarenmaa Sörven niemen kärki = Sääre

Merkintä **RK** tarkoittaa, että kaikki havainnot tarkistetaan, **rk** puolestaan sitä, että vain osa havainnoista tarkistetaan.

Havaitsijat

aa = Aki Aintila, **aak** = Aavo Kannike, **aan** = Arto Aaltonen, **ao** = Ari Aalto, **ab** = Arved Bauer, **abr** = Alar Broberg, **ac** = Agris Celmins, **Ader** = Arne Ader, **af** = Annika Forsten, **agl** = Agu Leivits, **ah** = Anssi Herttua, **ahaa** = Ado Haare, **ahk** = Ahto Kesamaa, **Aho** = Jari Aho, **aid** = Anne Idman, **ail** = Aivar Leito †, **aip** = Aili Paluoja, **aiun** = Ainar Unus, **aiv** = Aivar Vainsalu, **aj** = Andrus Jair, **akal** = Andres Kalamees, **akes** = Arto Keskinen, **aki** = Andres Killing, **akl** = Aivo Klein, **ako** = Alpo Koukila, **akri** = Arnold Kristjuhan, **akru** = Ave Kruusel, **akul** = Arvo Kullapere, **akur** = Andres Kuresoo †, **akä** = Andrus Kärvet, **al** = Antero Lindholm, **Alas** = Taimi Alas, **aleh** = Alekski Lehikoinen, **alei** = Aivi Leimann, **alin** = Andreas Linden, **alli** = Allar Liiv, **alp** = Alari Pajula, **aluh** = Andres Luhamaa, **am** = Andrea Maier, **amad** = Amaranta Adojaan, **amen** = Aili Mengel, **ami** = Anni Miller, **amä** = Aivar Määr, **an** = Aili Nõmmik, **ank** = Andris Klepers, **anl** = Annika Liivak, **anla** = Ants Laansalu, **aob** = Anne Obersneider, **aor** = Aire

Orula, **aot** = Aarne Ots, **ape** = Artto Pello, **apõ** = Amaranta Põld, **apu** = Ahti Pulli, **ark** = Aki Arkiomaa, **arl** = Arne Laansalu, **Arm** = Joonatan Arm, **art** = ArtVillem Adojaan, **arv** = Arnold Vahter, **asak** = Aivar Sakala, **aso** = Alar Soppe, **asu** = Asko Suoranta, **ata** = Anne Tapver, **ati** = Aivar Tiisler, **ato** = Avo Toomsoo, **atp** = Ally-Triin Pello, **atra** = Adeele Traagel, **atru** = Andro Truuverk, **atuu** = Aarne Tuule, **auk** = Aulis Koskinen, **aum** = Andrus Aumees, **Aun** = Sven Aun, **aup** = Andreas Uppstu, **av** = Aivar Veide, **ave** = Ari Veijalainen, **avu** = Ari Vuorio, **äü** = Andres Üprus, **bo** = Biti Ojala, **cca** = Camilo Carneiro, **cch** = Clement Charlatan, **cm** = Caroliis Miks, **cta** = Cristel Tammsoo, **ctm** = Carolin Tammsoo, **df** = Dick Forsman, **dla** = Dag Lanerfeldt, **dr** = Daisy Reinap-Pöllupüü, **eea** = Esa Aalto, **eau** = Erki Aun, **eeh** = Eero Ehala, **eel** = Ellu Elken, **eevi** = Eeva Vinnal, **ef** = Eskil Friberg, **eg** = Esko Gustafsson, **egt** = Egle Tammeleht, **eha** = Eero Haapanen, **ehe** = Elo Hermann, **eke** = Erkki Kellomäki, **ekr** = Erika Kruup, **ekü** = Erle Kütsar, **elei** = Eerik Leibak, **elcl** = Eedi Lelov, **eli** = Eeva Liivarand, **Elts** = Jaanus Elts, **ema** = Ene Maaten, **emä** = Ene Määr, **envi** = Enn Vilbaste, **eõ** = Erki Öunap, **epa** = Eetu Paljakka, **era** = E. Raudsepp, **Erit** = Marju Erit, **ero** = Etienne Rogeau, **ervi** = Erkki Virolainen, Esko = Andre Esko, **esva** = Ester Valdvee, **ete** = Eero Terho, **etu** = Eet Tuule, **eu** = Ere Uibu, **eva** = Eero Vainio, **evet** = Evelin Tamm, **ff** = Frank Moffatt, **fs** = Frans Silvenius, **gc** = Gabriel Caucal, **gh** = Gäroli Haavel, **gk** = Gea Kiudorf, **gn** = Gustaf Nordenswan, **gp** = Grete Põldemaa, **gve** = Gustav Veide, **ha** = Heleri Alles, **hah** = Hannu Holmström, **heh** = Heikki Holmström, **hep** = Helen Perli, **hev** = Helle Veltman, **hg** = Helina Greenberg, **hhu** = Hannu Huhtinen, **hhy** = Heini Hyvärinen, **hhö** = Harri Hölttä, **hj** = Hannu Juka, **hka** = Helen Kallaste, **hkon** = Harri Kontkanen, **hkou** = Han-

nele Koukila, **hkr** = Heiko Kruusi, **hlu** = Heikki Luhamaa, **hma** = Hannes Margusson, **hmm** = H.-M. Männamaa, **hmu** = Harri Muukkonen, **hmä** = Helgur Mäger, **ho** = Heldi Ojaste, **holt** = H. Holtsmann, **hp** = Harri Pietarinen †, **hpe** = Hannes Pehlak, **hpik** = Helen Pikkat, **hpä** = Hil- lar Pärjasaar †, **hri** = Hille Ring, **hru** = Han- na-Riikka Ruhanen, **hs** = Heli Saag, **hto** = He- len Toom, **htul** = Hele Tulviste †, **htuu** = Helen Tuusti, **Huju** = Mikko Huju, **hvi** = Hannu Vilp- pula, **hvõ** = Hannes Võrno, **igi** = Iris Gielen, **ihu** = Ilpo Huolman, **ika** = Indrek Kalamees, **ili** = Ilmar Lillemägi, **ima** = Imre Aus, **ina** = Ingrid Aus, **io** = Ivar Ojaste, **ire** = Ira Rekilä, **iro** = Ilmar Roots, **irt** = Irja Tammekänd, **it** = Indrek Tam- mekänd, **iti** = Ilmar Tilk, **its** = Igor Tseskidov, **ivi** = Irma Viidalepp, **jaa** = Jaakko Aarniala, **jah** = Jarmo Ahtinen, **jai** = Joosep Ailiste, **jaj** = Janek Joab, **jas** = Jarkko Santaharju, **jat** = Jari Tolin, **jau** = Jaanus Aua, **java** = Javier Aibar, **jbo** = Johan Boeijkens, **jbr** = Jan-Erik Bruun, **jc** = Jan Cronlund, **jd** = Jelle Devaldez, **jed** = Jaanika Ede- si, **jel** = Janek Eltermaa, **jfj** = JanFred Joab, **jj** = Jaan Grosberg, **jha** = Jukka Hatva, **jhau** = Jukka Hauru, **jhe** = Jari Helstola, **jih** = Jukka Ihanus †, **jik** = Jyrki Ikonen, **jja** = Jussi Jauhiainen, **jjõ** = Jarek Jõepera, **jjü** = Jaanus Jürison, **jjö** = Jon Jörpeland, **jk** = Juho Könönen, **jkal** = Jüri Kal- jundi, **jkau** = J. Kauks, **jkes** = Jüri Keskpai, **jkii** = Jukka Kiiskilä, **jjk** = Jakob-Kristur Kiis, **jkõ** = Jüri Kõiv, **jkon** = Jari Kontiokorpi, **jkor** = Jarmo Korpenfelt, **jkos** = Jari Kostet, **jla** = Jyrki Lausa- mo, **jlaa** = Juha Laaksonen, **jlah** = Jukka Lahti- nen, **jli** = Jari Linjala, **jln** = Juha Lehtinen, **jlo** = Janek Loog, **jls** = Johanna Lehtmets, **jme** = Jouko Metsälä, **jmj** = Juri Mjatlin, **jn** = Jan Nor- dblad, **jnor** = Jyrki Normaja, **jo** = Jukka Ojala, **jos** = Jouni Saario, **jpa** = Jouko Pajulehto, **jph** = James Phillips †, **jpih** = J. Piha, **jpil** = Jukka Piis- panen, **jpo** = Jouko Poutanen, **jpõ** = Janne Põl- luaas, **jpu** = Jukka Pulli, **jpy** = Jyrki Pynnönen, **jpä** = Jane Pärnalaas, **jr** = Jukka Rokkanen, **jri** = Jukka Riihelä, **js** = Juha Saari, **jsd** = Jaak Sildma, **jsib** = Jaan Sibul †, **jsil** = Johannes Silvonen, **jsj** = Juha Sjöholm, **jsm** = Jan Siimson, **jst** = Juha Siitonen, **jt** = Jaak Tammekänd, **jtän** = Jaanus Tanilsoo, **jus** = Jukka Salokangas, **javai** = Jouni

Vainio, **jval** = Jouni Valkeeniemi, **jyt** = Jyrki Tol- vanen, **kaa** = Karl Adami, **kab** = Kristo Abner, **kad** = Kristjan Adojaan, **kag** = Kalmer Gross, **kakü** = Kaja Kübar, **kalh** = Kalmer Halliko, **karm** = Karno Mikkola, **Karu** = Madis Karu, **kath** = Katre Halliko, **keg** = Kerli Grauberg, **keka** = Ken Kalling, **ken** = Kerttu Noode, **kha** = Kari Haataja, **kho** = Külliki Holtsmann, **khä** = Kimmo Häkkinen, **Kiis** = Raivo Kiis, **kik** = Kilvar Kessler, **kiv** = K. Istvan, **kja** = Katrin Jaansoo, **kjt** = KarlJakob Toplaan, **kjü** = Katrin Jürgens, **kk** = Kaspar Kolk, **kkai** = Kaarel Kaisel, **kkal** = Katrin Kaldma, **kkän** = Karl-Erik Kanal, **kkii** = Kairo Kiitsak, **kko** = Kairi Kokkota, **kkor** = Kari Korhonen, **kkuk** = Kaia Kukk, **kkul** = Kadri Kul- lapere, **kkur** = Katariina Kurina, **kkuu** = Kimmo Kuusisto, **kli** = Kati Liibert, **klu** = KM Luigujõe, **kme** = Kalle Meller, **kmo** = Kaarel Moppel, **kmü** = Kalle Muru, **kmü** = Karl Mürsepp, **kne** = Kaur Nellis, **kni** = Kadri Niinsalu, **Kõ** = Kristi- an Kõ, **Kõiv** = Kuido Kõiv, **Kolk** = Jaanika Kolk, **Komi** = Pekka Komi, **kor** = Kristina Orion, **Kose** = Mati Kose, **kpaj** = Kalev Pajusalu, **kran** = Kert Rannaste, **kre** = Karl-Eik Rebane, **krrn** = Kristjan Noormets, **ksaa** = Kristjan Saaremägi, **ksi** = Kristjan Sinijärv, **ktai** = Kristiina Taits, **ktar** = Katrin Tarand, **kte** = Kaidi Telling, **kto** = Kari Tornikoski, **ktr** = Kaja Traagel, **ktü** = Kadri Tüür, **ktä** = Kunter Tätte, **ku** = Külli Uustal, **Kuik** = Kauro Kuik, **Kukk** = Toomas Kukk, **kul** = Kuulo Lume, **Kull** = Egne Kull, **Kurm** = Andres Kurm, **Kuus** = Andrus Kuus, **kvik** = Kaido Vikat, **kvin** = Kim Vinari, **kvõ** = Kaarel Vöhandu, **la** = Leho Aaslaid, **laar** = Laura Aarelaid, **laas** = Lembe Aasorg, **lale** = Laura Lehtmets, **lam** = Lauri Mällo, **lau** = Leo Aumees, **Lauk** = Kristo Lauk, **Laur** = Tenno Laur, **lele** = Lennart Lennuk, **lile** = Lisette Lehtme, **Ling** = Ruth Ling, **Linnukl.** = Läänemaa Linnuklubi, **lir** = Liisa Rennel, **Ika** = Liis Kasari, **Ike** = Liis Keerberg, **Iku** = Liis Ku- resoo, **Ili** = Lasse Lindström, **llu** = Leho Luigu- jõe, **Imi** = Leili Mihkelson, **Imä** = Lauri Mäen- pää, **Lohi** = Marek Lohi, **lrk** = Leili Roosalk, **Iso** = Liidi Sommer, **Ita** = Liliana Tamm-Maaten, **ltd** = Liine Tammekänd, **mah** = Markus Ahola, **maim** = Maive Marandi, **mal** = Markus Lampi- nen, **male** = Madis Leivits, **mamä** = Marko

Mägi, **Mank** = August Mank, **Mann** = Marika Mann, **masa** = Markku Saarinen, **mase** = Maris Sepp, **mav** = Mirjam Averin, **mb** = Mika Bruun, **mbo** = Monika Bondarenko, **mca** = Matias Castren, **mco** = Mike Coleman, **me** = Margus Ellermaa, **Meel** = Remek Meel, **meka** = Meelis Kasepalu, **mele** = Meelis Leivits, **mesa** = Merike Saari, **mese** = Meelis Sepp, **mhai** = Meelis Haiba, **mhal** = Markku Halonen, **mhar** = Martti Hario, **mhat** = Matti Halttunen, **mhi** = Merike Hiibus, **mh** = Märt Holtsmann, **mhä** = Matti Härmä, **mib** = Mike Buckland, **mim** = Mihkel Metslaid, **mj** = Mihkel Jürgens, **mkah** = Mati Kahru, **mkal** = Mare Kalamees, **mkap** = Matti Kapanen, **mki** = Marit Kivisild, **mkii** = Mart Kiis, **mk** = Miranda Klaij, **mkõ** = Maidu Kõoleht, **mkoi** = Matti Koivula, **mkä** = Margit Kärblane, **ml** = Mauri Leivo, **mleh** = Marja Lehtikainen, **mli** = Meelis Liivarand, **mlil** = Madis Lillipuu, **mlo** = Marje Loide, **mm** = Mati Martinson, **mma** = Markku Marttila, **mm** = Marko Mitt, **mmr** = Mailis Molder, **mnõ** = Maarja Nõmm, **mo** = Margus Ots, **mob** = Moonika Bukotkin, **moi** = Mikko Oivukka, **moj** = Markku Ojala, **mol** = Monika Laurits-Arro, **mor** = Maarja Orusalu, **mp** = Mariliis Märton, **mpa** = Marko Paloveer, **mpe** = Margus Pensa, **mpii** = Martin Piispea, **mpik** = Merike Pikkmets, **mpu** = Marco Purovesi, **mpä** = Margit Päck, **mra** = Märten Rannu, **mre** = Matti Rekilä, **msaa** = Merja Saario, **msal** = Mati Salumäe, **mse** = Matti Seppä, **msil** = Martin Silts, **msip** = Martti Siponen, **mso** = Margit Soone, **msuu** = Meelis Suurkaev, **mtal** = Mati Talve, **mt** = Maire Toming, **mtu** = Markku Tunturi, **mt** = Matti Tynjälä, **mul** = Magnus Ullman, **Must** = Maiki Must, **Muts** = Margus Muts, **muu** = Meelis Uustal, **mva** = Marko Valker, **mval** = Merike Valdlo, **mvei** = Maret Veikat, **mves** = Martin Vesberg, **mv** = Markus Vetemaa, **mvik** = Maie Vikerpuur, **mvir** = Mikko Virta, **mvä** = Mariann Välja, **mw** = Marcus Walsh, **mö** = Mihkel Örd, **nf** = Nikolai Fomitsjov, **nh** = Niklas Holmström, **nr** = Nele Reimann, **oe** = Oliver Erikson, **ohe** = Osmo Heinonen, **oj** = Olle Järv, **ök** = Öie Korell, **oke** = Olavi Kempainen, **oku** = Oiva Kuisma, **ol** = Olev Lütsepp, **oma** = Ott

Maaten, **ome** = Olev Merivee, **op** = Olev Pii-sang, **opp** = Olli-Pekka Pietiläinen, **ora** = Oivo Rahusoo, **os** = O. Sild, **otr** = Ott Rebane, **ov** = Olavi Vainu, **Paas** = Margus Paas, **pani** = Peeter Anijalg, **pekl** = Pekka Lehto, **pemi** = Petteri Mikkola †, **Pent** = Ahto Pent, **Perm** = Thea Perm, **pf** = Pekka Fågel, **pha** = Petri Haapanen, **pi** = Pekka Ikonen, **Pild** = Kuldar Pild, **pke** = Paavo Kettunen, **pku** = Panu Kunttu, **pla** = Peep Lassmann, **pleh** = Petteri Lehtikainen, **pli** = Peter Lind, **pma** = Peeter Maala, **pme** = Pelle Mellov, **pmäh** = Pertti Mähönen, **pmäk** = Petteri Mäkelä, **ppi** = Petri Pietiläinen, **ppy** = Petro Pynnönen, **pra** = Peeter Raudsepp, **pri** = Petri Ripatti, **pru** = Pekka Rusanen, **pse** = Pekka Seppälä, **ptai** = Pekka Tainio †, **ptar** = Peeter Tarlap, **ptas** = Peeter Tasane, **pto** = Petteri Tolvanen, **Purm** = Loviisa Purm, **puu** = Pertti Uusi-vuori, **pva** = Pille Vahtmäe, **pve** = Peep Veedla, **pze** = Pentti Zetterberg †, **raa** = Raimo Aaltonen, **Rahi** = Mart Rahi, **Raja** = Peeter Raja, **rara** = Raigo Raudsepp, **rat** = Roy Atkins, **Raud** = Kristo Raud, **rek** = Rein Kalda, **Remm** = Mari Remm, **ren** = Raivo Endrekson, **rer** = Roger Erikson, **re** = Reet Rannik, **rha** = Riia Hansen, **rhä** = Rainer Häggblom, **Riis** = Kaspar Riis, **rili** = Rainer Ilisson, **rilv** = Rasmus Ilves, **rk** = Rein Kalmus, **rki** = Riho Kinks, **rku** = Rein Kuresoo, **rls** = Risto Lammin-Soila, **rma** = Riho Marja, **rme** = Raul Melsas, **rmi** = Rein Mikk, **rmä** = Riho Männik, **rnn** = Rein Nellis, **ron** = Renno Nellis, **rott** = Rene Ottesson, **rpa** = Raul Paat, **rpe** = Robert Pekkarinen, **rpi** = Raivo Piil, **rpr** = Rainer Prangli, **rpu** = Ranno Puumets, **rpä** = Rein Pärj, **rr** = Reimo Rander, **rsa** = Remo Savisaar, **rso** = Ruth Soeson, **rtü** = Randar Türkel †, **Salu** = Andrus Salu, **sau** = Reet Sau, **sc** = Sampsu Cairenius, **se** = Seppo Ekelund, **Seim** = Jüri-Karl Seim †, **Sepp** = Pireti Sepp, **sg** = Sergei Gordienko, **sha** = Samuli Haapsalo, **shj** = Seppe Hjerppe, **Sild** = Steve Sild, **Sirp** = Laivi Sirp, **sj** = Simo Jokinen, **skl** = Sakari Lehtikainen, **skn** = Stefan Knopman, **sko** = Sergei Kolon, **slas** = Sten Lassmann, **slau** = Sampo Laukkanen, **sli** = Siim Lilleoja, **slo** = Salome Lole, **sml** = Samuli Lehtikainen, **so** = Sven Onno †, **spe** = Seppo Pentikäinen, **ssa** = Seppo Sarvanne, **ssi** = San-

der Sirelbu, **sva** = Siim Vaar, **sve** = Sannakajsa Velmala, **sz** = Sven Zacek, **taa** = Tõnis Aaliste, **tal** = Tiiu Alliksaar, **Tali** = Tiiu Tali, **tb** = Timo Böhme, **tc** = Tom Cooney, **te** = Tarmo Evestus, **tele** = Teemu Lehtiniemi, **tha** = Trinus Haitjema, **thi** = Toomas Hirse, **tile** = Timo Lehesvirta, **tj** = Tiit Jürisson, **tkaa** = Triin Kaasiku, **tkah** = Toomas Kahur, **tkap** = Tõnu Kapper, **tku** = Tuukka Kupiainen †, **tkü** = Tiit Külaots, **tle** = Triin Leetmaa, **tlep** = Toivo Lepik, **tlii** = Tanel Liiv, **tma** = Toomas Mastik, **tno** = Tom Nordblad, **tnu** = Timo Nuoronen, **Topp** = Antero Topp, **tõt** = Tõnis Tamme, **tp** = Timo Pettay, **tpa** = Triin Paakspuu, **tpi** = Toomas Pihel, **tpo** = Triin Pohlak, **tpp** = Timo Leppänen, **tra** = Tiit Randla, **tre** = Toomas Rennel, **tse** = Tuomas Seimola, **tsi** = Teemu Sirkkala, **ttam** = Tiit Tamaru, **ttas** = Tõnis Tasane, **tte** = Tarmo Teppe, **tto** = Toomas Toom, **ttr** = Toomas Traagel, **Tull** = Ants Tull, **Tuvi** = Joosep Tuvi, **tva** = Tarvo Valker, **tve** = Taimi Veedla, **tvii** = Taavi Viikman, **tvik** = Toomas Vikerpuur, **tvo** = Tiit Voh-

ta, **tyl** = Teo Ylätaalo, **Täll** = Arvo Täll, **Tärn** = Laura Tärn, **uab** = Urmas Abel, **uka** = Urmas Kalla, **ukõ** = Urmas Kõljalg, **ume** = Urve Merendi, **umä** = Urmas Männik, **up** = Uku Paal, **us** = Urmas Sellis, **uto** = Ursula Toom, **uvi** = Urmas Vilukas, **vai** = Vivian Ainsalu, **Vako** = Jane Vako, **van** = Villu Anvelt, **vap** = Valdur Paakspuu †, **Vask** = A. Vask, **Vero** = Heinrich Veromann †, **Vilk** = Raul Vilk, **vip** = Vilja Padonik, **vka** = Vladimir Karjalainen, **vke** = Vello Keppart, **vkii** = Viive Kiis, **vm** = Veiko Meus-Salk, **vo** = Vesa Oksanen, **Voog** = Kris Voog, **vop** = Voitto Pajulehto, **vpe** = Veijo Peltola, **vr** = Veljo Runnel, **vs** = Virge Siirak, **vš** = Valeri Štšerbatõh, **vta** = Vello Tarning, **vvo** = Veljo Volke, **vvä** = Vilppu Välimäki, **Väli** = Ülo Väli, **win** = Christer Winbo, **wit** = Cees Witkamp, **wv** = William Velmala, **ük** = Ülo Kasema, **üm** = Ülo Mander, **yo** = Yrjö Olkkonen, **üpe** = Ülo Peedosaar, **üpä** = Üllar Pärnat, **ür** = Ülle Raag, **üta** = Üllar Tammekänd

Leippoisa lokkimenoa. Harmaalokki, Høbekajakas, *Larus argentatus*. Jõelähtmen kaatopaikka 27.12.2017. **Timo Nuoronen**

Etelänmatkalle lähdetään vasta jään viimeiseltä reunalta. Kyhmyjoutsen, Kūhmnokk-luik, *Cygnus olor*. Pöösaspea 7.1.2026. Timo Nuoranen

Sorsat *Anatidae*

Kyhmyjoutsen Kūhmnokk-luik

Cygnus olor

Esiintyminen: Kyhmyjoutsenen kevätmuutto on vai-sua, kun linnut siirtyvät pikkuhiljaa talvisijoiltaan pesimäpaikoille. Sörvessä lepäilijämäärät ovat pienimillään huhti-toukokuussa. **Pesintä:** Kyhmyjoutsen on maan 20 eniten runsastuneen lajin joukossa. Laji pesii nykyään kaikkialla rannikoilla, monin paikoin sisämaassa ja Peipsilläkin. Kanta on 5600-7000 paria. Kesän ja syksyn kuluessa lintuja kerääntyy vähitellen sulkimispaikoille, missä yli tuhannen keskittymä on laskettu Haapsalun lahtien lisäksi Saarenmaalla. Sörvessä lintujen lukumäärä kymmenkertaistuu touko-elokuun kuluessa muutamaan sataan, mutta laskee siitä nopeasti takaisin marraskuulle tultaessa. Talvikaudella lintujen määrä Sörvessä taas nousee, kun mm. Haapsalun ja Matsalun matalat lahdet jäätyvät. Talvikauden ja alkuvuoden suurimmat kerääntymät lasketaan Sörvessä ja Saarenmaan länsiosissa tammikuun lopussa. Koko talvikanta on huimat

27.000-35.000 yksilöä.

Aineisto (43.583):

3.1.2016 SLA **619m** (am,me), 24.1.2023 Jöeläht-me, Koljunuki sadam 248m (mol), 24.2.2021 Saa, Rahuste 115m (hj), 15.3.2003 SLA 187m (mm), 31.3.2018 L-Harju, Pakri 84m (kvö), 7.4.2018 KLA 138m (me), 12.5.2012 KLA 102m (tp), 28.5.2022 KLA 179m (tp), 2.6.2025 Ppea 90m (af), 19.6.2020 Ppea 59m (af,al,ym), 9.7.2020 Haljala, Toolse 100m (cm), 14.8.2025 Kuusalu, Käsmu 208m (mhai), 31.8.2023 Häädemeeste, Võiste 220m (hmä), 24.9.2018 Ppea 84m (af,al,ym), 16.10.2011 Kuusalu, Kahala järv 305m (Lauk), 26.11.1999 SLA 150m (jhe), 4.12.2002 SLA **875m** (mm)

14.1.2017 SLA **2200p** (mm), 22.2.2019 Hii, Suuresadam 560p (la), 12.3.2015 L-Nigula, Saunja 1600p (kvö), 18.4.2014 L-Nigula, Saunja 1150p (af,al,ym), 25.4.2025 Matsalu 1200p (llu,ol), 19.5.2010 SLA 800p (ptai), 16.6.2021 Häädemeeste, Pikla 678p (me), 30.6.2014 Läänerranna, Kloostri 1300p (mp,up), 18.7.2017 L-Nigula, Tahu 2750p (mp,up), 17.8.2023 Pärnu linn, Kavaru **4500p** (up,art), 18.9.2020 L-Nigu-

la, Saunja laht 2500p (mp,up), 11.10.2017 L-Nigula, Saunja laht 2730p (ron), 1.11.2017 L-Nigula, Saunja laht 3050p (ron), 15.11.2017 Saa, Väike väin 1050p (up,llu), 2.12.2017 L-Nigula, Saunja laht 2300p (mp,up), 21.12.2025 Pärnu, Liu 1150p (up)

Pikkujoutsen Väikeluik (rk)

Cygnus columbianus

Esiintyminen: Kevätmuutto käynnistyy maaliskuun alussa ja huipentuu maalishuhtikuun vaihteessa. Kablissa, joka on hieman sivussa reitiltä, huippu on vasta huhtikuun alkupuolella. Päämuuttoa kuvastavat Saarenmaan, Matsalun, Väike väinan ja Pärnumaan merenlahtien tuhantiset levähdysparvet. Tartu- ja Jögevamaan muutto on väisempää, mutta se luetaan kuitenkin sadoissa. Muutto jatkuu toukokuun, ja on ohi kesäkuun alussa. Kesältä on muutama havainto yksittäisistä linnuista. Syysmuutto käynnistyy syyskuun puolessa välissä, ja huippu ohittaa Pöösaspean lokakuun alun päivinä. Sörvessä huippu saavutetaan vasta lokakuun lopussa. Paikallisia on syksyllä vähemmän kuin keväällä, mutta yli tuhannen linnun kerääntymiä on laskettu Matsalun lisäksi mm., Tartumaalta Laheperan järveltä ja Pärnumaan merenlahdilta. Satapäisiä parvia on tavattu myös muissa rannikon maakunnissa. Talvella laji on vähälukuinen, mutta ei harvinainen. Talvikanta on 0-10 yksilöä. Alalaji *C.c.columbianus* on havaittu neljästi.

Aineisto (8288):

15.1.2021 Saa 1m (rnn), 29.2.2008 SLA 6m (me,ym), 17.3.2019 Salme 182m (tp), 1.4.2012 Pärnu, Tõstamaa **1600m** (hlu), 4.4.2005 SLA 288m (hp,mm,ym), 2.5.2018 Pärnu linn 250m (ren), 28.5.2022 Mulgi 40m (rmä), 12.9.2022 Ppea 3m (af,me,ym), 28.9.2012 Ppea 46m (af,al), 7.10.2001 Ppea 292m (vop,ym), 9.10.2004 SLA 371m (mb,jha,ym), 27.10.2000 SLA **670m+sp.210m** (tp,jlaa,ym), 10.11.1999 SLA 76m (tp,mre), 20.12.2014 Saa, Kaarma 41m (me)

4.1.2013 Salme 5p (hj,tp,ym), 11.2.2003 SLA 50p (js,mm), 11.3.2025 Saarde 250p (tva), 25.3.2019 Saa, Muhu 880p (llu), 28.3.2024 Haapsalu 1800p (up), 5.4.2007 Pärnu, Tõstamaa 4000p (llu,akur), 19.4.2004 Haapsalu, Ridala **6800p** (hpe,llu), 5.5.2013 Pärnu, Tõstamaa 1100p (llu), 26.5.2001 Lääneranna, Lihula 1000p (mkl,tha), 11.6.2017 Viru-Nigula, Kunda 2p (vip), 18.7.2023 Saa, Nasva 1p (jst), 1.8.2007 L-Nigula 2p (av,tva), 10.9.2025 Haljala, Toolse 1p (vip), 25.9.2021 Häädemeeste 400p (ema,rmä), 13.10.2013

Pärnu, Tõstamaa 1050p (llu), 19.10.2007 L-Nigula 1200p (av,tva), 8.11.2009 P-Pärnumaa, Halinga **1400p** (aj), 2.12.2002 SLA 170p (mm), 24.12.2024 Hi, Kassari 12p (mvik)

Laulujoutsen Lauuluik

Cygnus cygnus

Esiintyminen: Pöösaspean ja Kablin kevätmuutosta pääosa menee helmikuun lopun ja huhtikuun alun välillä, mutta päiväsummat jäävät alle sadan. Kablissa vanhojen lintujen päämuutto on maalishuhtikuun vaihteessa. Suurimmat kerääntymät nähdään huhtikuussa Käinan, Pärnun, Matsalun ja Haapsalun lahdilla. Määrät voivat olla tuhannen luokkaa, kun muualla jäädään muutamiin satoihin. Huhtikuun puolivälin jälkeen kerääntymät pienevät nopeasti, toukokuun alkupäivien jälkeen lasketaan enää kymmeniä. Toukokuun lopussa menee runsaasti 2.kv ja muita pesimättömiä lintuja. Kesäkuun alussa muuttaa vielä rippeitä. **Pesintä:** Laulujoutsen on runsastunut nopeasti ja pesiviä pareja on nykyisin jo 300-400 paria, kun 1990 niitä oli vain viisi. Parit jakautuvat harvakseltaan ympäri maan. Syysmuutto käynnistyy syyskuun lopulla huipentuen Pöösaspeassa ja Sörvessä loka-marraskuun vaihteessa. Paikallisia on vähemmän kuin keväällä ja Haapsalun ja Matsalun maksimit ovat tuhannen luokkaa. Jäistä riippuen laulujoutsenia talvehtii rannikoilla 1000-3000 yksilöä.

Aineisto (30.410):

15.1.2021 Saa 29m (rnn), 25.2.2024 Lääneranna 100m (Esko), 7.3.2020 Saa 180m (kjt), 16.3.2025 Saa 200m (msil), 1.4.2012 Pärnu, Tõstamaa **600m** (hlu), 28.4.2023 Saku 250m (mtal), 24.5.2022 KLA 130m (tp), 6.6.2023 Ruhnu 42m (mp), 19.7.2004 Ppea 8m (jus,alin), 29.8.2006 SLA 3m (gn,ym), 24.9.2013 Kihnu 43m (tp,ym), 7.10.2001 Ppea 78m (vop,vpe,ym), 20.10.2015 Rápina, Mehikoorma 172m (jja), 31.10.2023 Põlva **300m** (kor), 24.11.2024 Ppea 176m (af,tp,ym), 26.11.2023 Ppea 92m (af), 14.12.2009 Ppea 91m (me)

14.1.2023 L-Nigula 292p (Erit), 22.2.2020 L-Nigula 200p (pli), 7.3.2015 Märjamaa 600p (tkü), 27.3.1961 Lääneranna, Lihula 3500p (jsib), 12.4.2002 Lääneranna, Lihula **6000p** (rls), 5.5.2013 Pärnu, Tõstamaa 520p (llu), 11.6.2017 L-Nigula 200p (ron), 29.7.2014 SLA 50p (mm,lmä,ym), 27.8.2022 Viru-Nigula 123p (vip), 23.9.2002 Haapsalu, Ridala 130p (hpe,ktü), 30.9.2025 Rápina 162p (mkö), 20.10.2008 Lääneran-

na, Koonga **1000p** (envi), 7.11.2020 Kuusalu **1000p** (vip), 19.12.2017 Saa 250p (rnn)

Sepelhanhi **Mustlagle** (rk)

Branta bernicla

Esiintyminen: Sepelhanhi on läpimuuttaja kevään syksyyn, sisämaassa harvinainen. Keväällä yksittäisiä lintuja ilmestyy muiden hanhien joukkoon maaliskuun lopusta alkaen. Päämuutto käynnistyy toukokuun toisella viikolla ja tuhansien päiväsumat lasketaan länsirannikolla kuun jälkipuolella. Sörvesä 25.5. on muuton keskikohta. Lintuja näkyy vielä kesäkuun alussa, myöhemmin kesällä vain harvoin. Syysmuutto alkaa syyskuun toisella viikolla ja huipentuu Suomenlahdella syys-lokakuun vaihteessa. Viru- Tartu- ja Pärnumaalta on yli 100 syyshavaintoa ja myös yömuuttoa on kuultu. Talvikaudelta on 30 havaintoa. RK on hyväksynyt 35 alalajin *B.b.hrota* ilmoitusta. Havainnot ovat pääasiassa syksyltä, joko Ristnasta tai Pöösaspeasta. Alalaji *B.b.nigricans* on tavattu 16 kertaa syksyllä.

Aineisto (3957):

27.3.2007 KLA 1m (me), 29.3.2017 KLA 1m (me), 29.4.2006 KLA 1m (js,vop), 3.5.2023 Ppea 530m (kkor), 22.5.2006 Saa, Karala **23.000m** (jla), 31.5.2001 Ppea 11.300m (sc), 5.6.2009 Hii, Tahkuna 200m (up,jla,ym), 8.7.2004 Ppea 2m (tp,pemi), 30.7.2009 Ppea 17m (jk,tp,ym), 24.8.2009 Ppea 5m (eg,tp,ym), 9.9.2015 L-Harju, Paldiski 1600m (js), 26.9.1993 Kuusalu, Pärismea 38.200m (ml,hkon,ym), 27.9.2025 Ppea **39.200m** (af,abr,ym), 29.9.2004 Ppea 26.070m (js,tp), 25.10.2024 Ppea 2630m (af,art,ym), 7.11.2010 Saa, Triigi sadam 320m (la), 21.12.2013 Häädemeeste, Ikla 26m (ank)

2.1.2017 SLA 1p (mre), 19.3.2017 L-Nigula, Saare 1p (tva,hpik), 6.4.2021 Saa, Kaavi 1p (mpu), 26.4.2007 Häädemeeste, Lepaküla 2p (kmu), 15.5.2004 Läänerranna, Puhtu **5000p** (jpj,ym), 30.5.2019 Hii, Paope 227p (gc,ero,ym), 5.6.2023 Saa, Karala 79p (kk), 18.6.2008 Häädemeeste, Võiste 7p (akl), 19.7.2016 Viru-Nigula, Aseri 4p (vip), 10.8.2001 L-Nigula, Hara 1p (jn,lmä,ym), 6.9.2008 SLA 5p (jk,se,ym), 17.9.2022

Se viihtyy hanhien sekaparvissa, mutta esiintyy pääasiassa yksittäin. Punakaulahani, Punakael-lagle, *Branta ruficollis*. Pajupea 7.5.2016. **Timo Nuoranen**

Ppea 61p (af,al), 21.9.2018 Vormsi, Kjursgrunne 600p (ako), 17.10.2023 Tallinn, Paljassaare **901p** (amä), 5.11.2011 Vormsi, Kjursgrunne 110p (ako), 19.12.2020 Hii, Kõrgessaare 4p (kmu)

Punakaulahanhi **Punakael-lagle** (rk)

Branta ruficollis

Esiintyminen: Punakaulahanhi on kaikkiaan tavattu vähän yli 500 kertaa, valtaosin keväällä. Ensimmäiset linnut ilmestyvät hanhiparvien mukana jo maaliskuun lopussa Pärnun, Tarton ja Tallinnan ympäristöön. Tavallisesti lintuja on yksi tai kaksi, mutta enimmillään kuusi yksilöä keväällä 2022 Tartossa. Ainoa havainto ajalta 16.7.-4.9. on vuonna 2007 Muhusta löydetty munapesä. Syksyltä on noin 60 havaintoa. Kahtena vuonna lintuja on nähty Matsalun seudulla vielä marraskuussa.

Aineisto (665):

24.2.2015 Pärnu, Mai rand 1m (mvir), 21.3.2019 Salme 1m (me,spe), 18.4.2021 Hii, Esiküla 2m (akal,mvik), 30.4.2023 Kambja, Soinaste 1m (pani), 4.5.2020 KLA **3m** (it,me), 20.5.2008 SLA 1m (hp,lmä,ym), 27.5.2001 Pärnu linn 2m (tp,rls,ym), 31.5.2001 Ppea 1m (sc), 25.9.2013 SLA 1m (jn,mm,ym), 30.9.2006 Ppea 1m (eg,ml,ym), 2.10.2004 Ppea **2m** (tp,js,ym), 12.10.2023 Saue, Vanamõisa 1m (evet), 20.10.2018 Ppea 1m (af,al,ym), 28.10.2004 SLA 1m (mm,lmä,ym)
13.3.2020 Pärnu, Lemmetsa 2p (akl), 30.3.2023 Kambja, Reola 2p (krn), 20.4.-10.5.2022 Aardla polder 6p (akri), 4.5.2005 L-Nigula, Kirimäe 5p (tva,ym), 10.5.2022 Kambja, Reola **6p** (jls,mkii), 9.-15.7.2020 Saa, Kõiguste 2p (mnõ,rnn), 5.9.2020 Saa, Rahuste 2p (mpu), 9.9.2012 Elva, Valguta polder 2p (mp), 30.9.1887 Otepää, Aakre 1p (anon), 22.10.2022 Saa, Tagavere **5p** (mp,up,ym), 8.-15.11.2018 L-Nigula, Kuluse 1p (rk,Kiis,ym), 19.11.2011 Haapsalu, Haeska 1p (mva,tva)

Kanadanhanhi **Kanada lagle** (rk)

Branta canadensis

Esiintyminen: Kanadanhanhi on uudistulokas ja joidenkin mielestä myös vieraslaji. Se on joka tapauksessa vähälukuinen kaikkina vuodenaikoina. Talven jäljiltä kanadanhanhi yleistyy maaliskuun toisella viikolla, ja suurimmat parvet nähdään jo maaliskuun lopussa. Lintuja on eniten länsirannikolla ja saarilla, sisämaasta havaintoja on vähemmän, kaikkein vähi-

ten Jõgeva- ja Itä-Virumaalta. **Pesintä:** Uusimman arvion mukaan lajin parimäärä on 15-25. Pesintöjä on nykyisin vuosittain, ensimmäinen löytyi 2014 Saarenmaalta. Syksyn suurimmat muutot lasketaan marras-joulukuussa. Talvikaudella laji on vähälukuisen mutta ei harvinaisen. Talvikannaksi on arvioitu 0-70 ja havainnot ovat pääasiassa rannikolta.

Aineisto (2394):

4.3.2024 Matsalu 2m (mlo), 10.3.2007 Salme 7m (sc), 19.3.2021 Hii, Reigi **85m** (mvik), 28.3.2023 Kuusalu, Kahala 42m (ape), 10.4.2022 Haljala, Paasi 55m (htuu), 27.4.2022 Osmussaare 4m (af,al), 14.5.2010 Tallinn, Paljassaare 3m (js), 4.6.2012 SLA 5m (jn,jha,ym), 14.7.2019 Ppea 2m (af,me,ym), 6.8.2001 SLA 3m (mm,tp,ym), 8.9.2012 Hii, Lepiku 7m (la), 26.9.2012 Tõrva 15m (ome), 18.10.2024 Peipsiääre, Rootsiküla 23m (ktr,ttr), 16.11.2004 Ppea 75m (tp), 24.11.2024 Ppea **222m** (af,tp,ym), 28.11.2024 Ppea 115m (af,me,ym), 21.12.2014 Saa, Undva 79m (me)
9.1.2020 Hii, Männamaa 26p (la), 14.2.1984 Võru, Tamula järv 10p (ail,ym), 17.3.2025 Hii, Kogri 78p (la), 31.3.2011 Hii, Vaemla **247p** (la), 8.4.2023 Haljala, Vihula 125p (vip,laas), 19.5.2016 Saa, Pihlala 8p (aiun), 1.6.2003 Saa, Vilsandi 7p (VLS), 25.6.2014 Kuusalu, Kasispea 2p (kjü,lir), 27.7.2017 Hii, Kassarri 5p (elel), 15.8.2018 Hii, Lepiku 20p (ron,atuu), 4.9.2002 L-Nigula, Auste 9p (io), 25.9.2019 Saa, Põripõllu 7p (kvõ), 18.10.2020 Rakvere, Andja 23p (vip), 25.10.2025 Viljandi, Suislepa 39p (Kõ), 19.11.2023 Tallinn, Tiskre 23p (mhi), 16.12.2015 Hii, Vaemla **46p** (la)

Valkoposkihanhi **Valgepõsk-lagle**

Branta leucopsis

Esiintyminen: Valkoposki yleistyy heti maaliskuun puolivälin jälkeen. Ensin paikallisia kertyy eniten Hiidenmaalle ja Matsaluun. Seuraavaksi yli kymmenen tuhannen keräntymiä ja muuttoja havaitaan siellä täällä Sõrve-Narva -linjan pohjoispuolella. Muualla maassa jäädään selvästi pienempiin summiin. Huippumäärät lasketaan toukokuussa, nykyään enenevin määrin jo ennen kuin puoliväliä. Virumaalla on 2020-luvulla nähty säännöllisesti jo toukokuun puolivälissä 60.000 lintua. **Pesintä:** Valkoposkihanhi on yksi eniten runsastuneista pesimälajeista. Parimäärä pysyy edelleen pienenä 110-145 paria ja nousu on toistaiseksi pysähtynyt. Pesintöjä on todettu Länsi-Viron saarilla ja Matsalussa. Myös Suomen-

lahden rannikolta on muutama mahdollinen pesä-
löytö. Syysmuutto käynnistyy syyskuun lopussa, ja
huipentuu komeasti Pöösaspeassa lokakuun puolen
välän tietämillä. Ennätysmuutossa 17.10.2023 meni
240.000m lintua. Hieman tuulista riippuen muut-
to voi ohjautua sisämaahan, mutta kerääntymiä ja
isompia muuttoja nähdään vain linjan Kiviöli-Kabli
länsipuolella. Esimerkiksi Tartun summat ovat varsin
vaatimattomia. Talvella laji havaitaan useammin kuin
sepelhanhi ja kanta vaihtelee 0-500 yksilön välillä.

Aineisto (18.587):

6.1.2012 SLA 80m (mo), 2.2.2025 Tallinna 35m (ivi),
5.3.2020 SLA 18m (jn,lmä,ym), 21.3.2019 Salme
183m (me,spe), 10.4.2023 Salme 1580m (tp,rhä,ym),
19.4.1994 SLA 31.000m (Aho,ym), 15.5.2017 Haaps-
alu, Puise 68.940m (ihu,kto,ym), 23.5.1996 Osmus-
saar **109.800m** (ml), 5.6.2013 Tallinn, Paljassaare
55m (js,mesa), 19.6.2006 Ppea 66m (jhe), 3.7.2014
Haapsalu, Haeska 40m (tha), 6.8.2002 SLA 18m
(mm,jhe,ym), 27.8.2024 Saa, Rahuste 28m (ktr,ttr),
9.9.2015 Jöelähtme, Loo 400m (mesa), 18.9.2019
Ppea 39.560m (jk,me,ym), 25.9.2022 Ppea 105.250m
(af,ym), 17.10.2023 Ppea **240.890m** (af,ym),
29.10.2024 Ppea 29.350m (af,art,ym), 10.11.2024
Ppea 11.050m (af,tp,ym), 23.11.2020 Hii, Aadma
600m (mvik), 29.12.2011 Hii, Kärdla 200m (la)

7.1.2012 Lääneranna, Matsalu 150p (hev), 19.1.2025
SLA 61p (aiun,mm), 25.2.2025 Salme 57p (ina),
14.3.2020 Audru polder 200p (ab,ren), 21.3.2020
Hii, Putkaste 1000p (la), 11.4.2024 Viru-Nigula, Kan-
guristi 5500p (io), 22.4.2019 Lääneranna, Keemu
12.000p (me,ym), 8.5.2024 Toila, Saka 60.000p (io),
20.5.2006 Lääneranna, Matsalu **120.000p** (mo,sc),
26.5.2008 Rakvere, Mädapea 1000p (vip), 25.6.2018
Haapsalu, Haeska 45p (llu), 17.7.2016 SLA 300p (pi),
8.8.2002 Abruka 150p (sc), 24.8.2019 Saa, Rahuste
200p (mpu), 15.9.2016 L-Harju, Kurkse 900p (kvö),
27.9.2016 Haapsalu, Haeska 25.000p (me), 5.10.2013
Kadrina, Rannavärava **33.150p** (muu), 18.10.2017
Lääneranna, Rannu 24.500p (kkai), 26.11.2017 Rak-
vere, Vaeküla 5000p (vip), 26.12.2015 Märjamaa,
Ojapere 1800p (rpu)

Eskimohanhi Väike-lumehani (RK)

Anser rossii

Esiintyminen: Pohjois-Amerikassa pesivää eskimo-
hanhea on aikaisemmin pidetty tarhakarkulaisena,
mutta havainnoista on uuden tiedon valossa hyväk-
sytty nyt kolme. Näistä yksi on tavattu keväällä Käi-
nasta ja kaksi syksyllä länsirannikolta.

Valkoposkihanhi muutto on keväällä riittoisaa ja lintuja menee pitkällä aikavälillä, kaiken kokoisissa parvissa. Valkoposkihanhi, Valgepösk-lagle, *Branta leucopsis*. Paldiski 15.5.2024. Timo Nuoranen

Merihanhi **Hallhani**

Anser anser

Esiintyminen: Keväällä merihanhia on tavattu jo tammikuussa, ensimmäiset tulevat Sörveen. Päämuutto menee Kablissa ja Sörvessä maalishuhtikuun vaihteessa. Viimeisiä tulee pesimäpaikoille vielä huhtikuun kuluessa. **Pesintä:** Lajin kanta on keikkunut lähimpinä vuosikymmeninä melko paljon, mutta 2025 arvion mukaan tilanne on taas hieman parantunut. Yhtenäinen 1000-2000 parin kanta pesii länsirannikolla, mutta muutama pari on 2010-luvun puolivälistä alkaen pesinyt säännöllisesti Suomenlahden rannikolla. Aardlassa varmistui vuonna 2021 Tartumaan ja sisämaan ensipesintä. Kesälaitumille linnut kokoontuvat toukokuun alusta lähtien ja suurimmat kerääntymät nähdään pääasiassa Haapsalussa ja Hiidenmaalla. Syksyllä paikallisia on eniten heti syyskuun alussa, kuun lopussa määrät jo selvästi pienenevät. Pöösaspeassa muutto huipentuu syys-lokakuun vaihteessa. Marraskuussa merihanhia näkyy vuosittain, mutta talvihavaintoja on vain kourallinen. Talvikanta on 0-20.

Aineisto (13.150):

18.2.2024 Hii, Kassari 2m (la), 25.2.2025 Saa, Türju 21m (ima,ina), 7.3.2025 Salme 121m (hj,tp), 18.3.2017 P-Pärnumaa, Oriküla 130m (kaa), 23.3.2019 Salme **344m** (hj,me,ym), 4.4.2021 Rae, Järveküla 179m (laar), 19.5.2002 SLA 91m (hp,ym), 15.6.2006 SLA 100m (sc), 9.7.2025 L-Nigula, Taebula 6m (me), 21.7.2004 Ppea 26m (pemi), 5.8.2022 Haapsalu, Panga 145m (hpe), 20.8.2013 Haapsalu, Pögari 410m (lam), 21.9.2003 Haapsalu 350m (av,tva,ym), 30.9.2005 SLA **680m** (Erit), 12.10.2021 Saa, Türju 242m (up,Vilk), 25.10.2024 Ruhnu 105m (me,jus), 7.11.1998 SLA 37m (gn,raa,ym), 15.11.2019 Saa, Triigi 20m (alli), 27.12.2015 L-Harju, Laoküla 1m (js)

17.1.2021 Tallinn, Kopli laht 11p (pli), 21.2.2024 Peipsiääre, Väljaküla 36p (rmä), 13.3.2025 Hii, Putkaste 210p (la), 25.3.2009 Hii, Vaemla **630p** (la), 10.4.2013 Hii, Putkaste 450p (la), 20.4.2017 Haapsalu, Haeska 200p (mto), 7.5.2024 Hii, Kuri 100p (io), 30.5.2024 SLA 720p (gn,jn), 1.6.2022 Hii, Käina 870p (up), 3.7.2025 SLA 250p (tp,gn), 23.7.2021 Haapsalu, Haeska 935p (me), 19.8.2023 Haapsalu, Haeska 4000p (llu), 6.9.2002 L-Nigula, Saunja laht **4520p** (io,tva,ym), 7.10.2000 L-Nigula, Saunja laht 800p (ho,io), 3.11.2025 Häädemeeste, Võiste 600p (akl), 11.11.2023 Hii, Esiküla 62p (la), 19.12.2020 Hii, Paope 8p (kmu), 28.12.2024 Saa, Kudjape 4p (jst)

Kiljuhanhi **Väike-laukhani**

Anser erythropus

Esiintyminen: Kiljuhanhen Fennoskandian kanta on uhanalainen, eikä havaintoja jaeta kuin vähän. Valtaosa ilmoitetuista on Läänemaan levähdyspaikoilta huhtikuun puolivälin ja toukokuun puolivälin väliltä. Havainnot Läänemaalta tyrehtyivät 2010-luvun lopussa, koska muuttoreitti siirtyi lännemmäksi. Satelliittilintujen ansiosta päästiin jyvälle, että päämuutto kulkee Saarenmaan ja Hiidenmaan yli ja vuosittainen levähdysalue on nykyään Käinassa. Enimmillään sielä on nähty 63 lintua huhtikuussa 2023. Ilmoituksia on lajin statuksen takia hyvin vähän, ja ne koskevat lähinnä yksittäisiä hanhiparvissa seikkailevia lintuja. Syyskaudella laji on varsin harvinainen, eikä havaintoja ole kuin kymmenkunta. Uusimman tiedon mukaan pesintöjen onnistuessa muuttoreitti kulkee samaa keväistä reittiä etelään, mutta ilmeisesti linnut eivät pysähdy lepäämään kuin ääritapauksissa. Huonoina pesimävuosina linnut siirtyvät ensin Venäjälle ja sieltä itäisiä reittejä talvehtimisalueille, eikä niitä silloin pääsääntöisesti voi nähdä Virossa.

Aineisto (266):

7.4.2021 Harku 1m (pli), 30.4.2012 Haapsalu **19m** (av), 24.5.1997 Häädemeeste 1m (jln,jval), 1.10.2007 SLA **2m** (mm,tp,ym)

23.3.2017 Harku 1p (rpu), 27.3.2016 Häädemeeste 1p (it), 23.4.2022 Hii, Käina 67p (akal), 26.4.2006 Haapsalu, Ridala 27p (mkl,tha), 29.4.1959 Läänerranna, Lihula 500p (so), 3.5.1969 Haapsalu, Ridala **1350p** (gve), 7.5.2006 Haapsalu, Ridala 25p (mkl,tha), 17.9.1990 Tartu, Tähtvere 1p (us,ym), 19.9.2018 Viiljandi 5p (NOF), 25.9.2007 L-Nigula, Martna 4p (se,jpy), 11.10.1997 Saarde **44p** (envi,kakü), 20.10.2001 Läänerranna, Lihula 1p (ark,pto), 25.10.2018 Pärnu linn 1p (irt)

Tundrahanhi **Suur-laukhani** (rk)

Anser albifrons

Esiintyminen: Ensimmäiset tundrahanhet ilmaantuvat jo varhain helmikuun viimeisellä viikolla. Määrät kasvavat pian tuhansiin, ensin lännessä ja huhtikuun puolella myös idässä. Kablin useamman tuhannen muutot huipentuvat maaliskuun lopulla, Salmessa pääjoukot menevät vasta huhtikuun alussa. Suurimmat paikallismäärät lasketaan nykyään Audrussa ja Tartun seudulla, enimmillään jopa 55.000 lintua.

Linnut tankkaavat kevättulvilla, joita on eri vuosina eri paikoilla. Yli 10.000 yksilön kertymiä on havaittu Võru- Viljandi- ja Itä-Virumaata lukuun ottamatta kaikissa maakunnissa. Pääosa linnuista jatkaa matkaa ennen toukokuun puoliväliä, mutta yksittäisiä viivyttelijöitä tavataan yleisesti kesäkuulle asti. Kesikesällä laji on harvinainen. Syysmuuton pääväylä on Tartun korkeudella, ja se huipentuu pikkujoutosenen tapaan lokakuun alussa. Muuttosummat ovat suurempia ja paikalliskertymät yleensä pienempiä kuin keväällä. Marraskuun alussa Tartun seudulla nähdään vielä tuhansien parvia. Talvella laji on harvinainen, tosin melkein joka vuosi jokunen yksilö yrittää talvehtimistä. Helmikuiset linnut ovat jo kevätmuuttoa. Alalaji *A.a.flavirostris* (RK) havaittiin 16.17.4.2012.

Aineisto (16.460):

24.2.2022 KLA 1m (me), 28.2.2020 Saa, Lõmala 13m (mp,up,ym), 4.3.2020 Elva, Rannu 200m (anon), 20.3.2022 KLA **4800m + sp. 4900m** (eg,asu,ym), 21.4.2015 Järva, Karinu 5000m (mol), 5.5.2015 Kuusalu, Kahala 5000m (mol), 10.5.2014 Vinni, Veadla 6000m (tp,ym), 17.5.2025 Ppea 810m (al), 5.6.2021 Ppea 2m (af), 11.6.2022 Tori, Kõrsa 1m (me), 3.9.2013 Kihnu, Pitkänä 1m (am,me), 5.9.2004 Ppea 2m (af,tp,ym), 28.9.2012 SLA **10.880m + sp. 2500m** (gn,ym), 7.10.2001 Ppea 8340m (eg,vpe,ym), 20.10.2017 Tori, Sindi 4000m (jai), 18.11.2017 Kastre, Haaslava 115m (up), 30.12.2011 Tartu, Kitzbergi tn. 12m (llu), 31.12.2005 SLA 1m (mm,karm,ym)
Myös 5.4.2018 KLA Anser sp. **45.090m** (aa,kme,ym.)

4.1.2016 Tartu linn 3p (art), 25.2.2020 Hii, Kogri 12p (la), 11.3.2007 Häädemeeste, Võiste 3500p (akl), 27.3.2019 L-Harju, Keila 14.000p (tnu), 5.4.2020 Kambja, Reola 30.000p (Purm), 19.4.2014 Elva, Tamme 40.000p (tp,rls,ym), 4.5.2014 Aardla polder **55.000p** (me), 20.5.2013 Rae, Peetri 1000p (Lauk), 9.6.2014 SLA 8p (jhau), 21.6.2022 Haljala, Toolse 2p (vip), 14.7.2024 Saa, Saareküla 50p (ivi), 22.7.2003 SLA 30p (mm,lmä), 6.8.2022 Audru polder 1p (ab,ren), 29.8.2010 Tartu, Ilmatsalu 3p (tte), 6.9.2015 Haapsalu, Haeska 20p (tha), 29.9.2012 Kadrina, Rannavärava **40.000p** (muu), 20.10.2006 Elva, Tamme polder 7000p (llu,akur), 10.11.2025 Elva, Kalme 3800p (llu), 16.11.2008 Tartu, Kandiküla 3500p (rr), 3.12.2017 Rakvere, Vaeküla 100p (vip), 11.12.2015 Setomaa, Lüübnitsa 4p (kni,tma), 26.12.2008 Häädemeeste, Pulgoja 2p (rr,up,ym) Myös 8.5.2020 Aardla Anser sp. **87.000p** (mo)

Tundrametsähani/Taigametsähani Tundra-rabahani/Rabahani

Anser serrirostris/fabalis

Esiintyminen: Metsähani jaettiin Virossa jo vuoden 2022 taksonomisessa uudistuksessa kahdeksi eri lajiksi, taiga- (*Anser fabalis*) ja tundrametsähani (*Anser serrirostris*). Tundrametsähani on näistä runsaampi ja muuttaa myöhemmin ja idempänä kuin taigametsähani. (Aineistoa vähyyden takia lajit käsitellään tässä yhdessä.)

Kevään aikaisimmat metsähänhet nähdään jo helmikuun lopussa, ja käytännössä muutto käynnistyy heti kun yhtenäinen lumipeite häviää. Laji yleistyy maaliskuun alkupuolella. Kablissa päämuutto menee maaliskuun lopussa, joskus jopa kuun puolivälissä. Muuttovirta kulkee pääasiassa mantereen kautta, ja laji on saarilla vähälukuinen. Lumitilanteesta riippuen paikallisia on usein aluksi eniten Pärnu- ja Läänemaalla, mutta lintuja saapuu lisää koko huhtikuun ajan, samalla kun painopiste siirtyy itään. Suurimmat lepäilijämäärät lasketaan Tartussa ja siitä pohjoiseen mm. Lääne-Virumaalla. Linnut lähtevät pesimäalueilleen toukokuun alussa, eikä kuun puolivälissä jäljellä ole enää kuin korkeintaan satoja. Kesällä on havaittu vain muutamia lintuja, eikä metsähani kuulu pesimälajistoon. Syysmuutto käynnistyy syyskuun alussa ja huipentuu syys-lokakuun vaihteessa. Nämä ovat lähes yksinomaan tundrametsähanhia. Pääväylä on useimmiten Peipsijärven korkeudella. Pöösaspeassa jäähdään parhaimmillaankin noin tuhannen yksilön päiväsummiin. Muutto jatkuu heikentyen lokakuun loppuun ja marras-joulukuussa metsähani on jo varsin vähälukuinen.

Aineisto (13.213):

19.2.2023 Saa, Kuressaare 1m (ark), 24.2.2022 KLA 13m (me), 25.2.2024 Läänerranna, Keemu 74m (hpik,tva), 12.3.2022 KLA 910m (me), 16.3.2017 KLA 4020m (tp), 3.4.2018 KLA 2340m (aa,kme,ym), 20.4.2014 Märjamaa, Lõpemetsa 1000m (mol), 5.5.2015 Kuusalu, Kahala **5000m** (mol), 20.5.2025 Mulgi, Saate 120m (roth), 27.6.2014 Kambja, Soinaste 1m (oma), 26.8.2023 Haljala, Käsmu 22m (mhai), 9.9.2022 Pärnu, Kavaru 40m (hlu,hpe), 20.9.2003

Vatsalaikkujen koosta ja määrästä voi pohdiskella linnun ikää. Tundrahamani, Suurlaukhani, *Anser albifrons*. Keila 27.4.2020.

Timo Nuoranen

Lääneranna, Keemu **4050m** (jme,ym), 4.10.2020 SLA 2900m (mpu), 15.10.2006 Rápina polder 3500m (rls), 20.10.2017 Tori, Sindi 4000m (jai), 6.11.2020 Tartu, Valmaotsa 170m (llu), 12.11.2022 Valga, Iigaste 30m (tte), 18.11.2017 Kastre, Haaslava 2m (up), 20.12.2020 L-Harju, Madise 9m (jaj)

4.1.2009 Häädemeeste, Pulgoja 6p (up,rr), 24.1.2025 Saa 2p (rnn), 25.2.2024 Häädemeeste, Piirumi 22p (ab), 3.3.2024 Lääneranna, Rannu 2000p (hkr,ym), 27.3.2025 Rõuge, Vanamõisa 15.000p (llu), 10.4.2015 P-Sakala, Navesti polder **18.000p** (llu), 16.4.2000 Audru polder 7500p (Laur,Raja), 1.5.2004 Aardla polder 12.000p (ato,Sild,ym), 8.5.2013 Viljandi, Kolga-Jaani polder 4700p (llu,akur), 21.5.2012 Aardla polder 2p (up), 2.6.2024 Pärnu, Valgeranna 5p (ab,ren), 29.6.2019 Väike-Maarja, Kamariku 1p (msal), 8.7.2017 Haapsalu, Haeska 3p (tha), 28.7.2015 Meeksi 7p (kk), 2.8.2024 Hii, Rannaküla 10p (slas,ym), 12.8.2017 Haljala, Pedassaare 1p (mo,up,ym), 3.9.2014 Haapsalu, Haeska 22p (tha), 6.9.2015 Haapsalu, Haeska 220p (tha), 22.9.2012 Kadrina, Rannavärava 4000p (muu), 11.10.2012 Saarde, Tali **5000p** (agl,mele), 1.11.2008 Tartu, Ilmatsalu 3000p (tp,rls), 29.11.2017 Rakvere, Vaeküla 2000p (vip), 6.12.2008 Kambja, Ülenurme 190p (mo,rma), 26.12.2008 Häädemeeste, Pulgoja 6p (rr,up,ym)

Lyhytnokkahanhi **Lühinokk-hani**

Anser brachyrhynchus

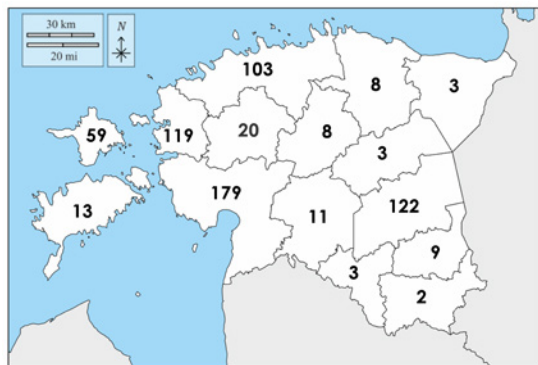
Esiintyminen: Lyhytnokkahanhi runsastui tuntuvasti vuosituhannen vaihteen tienoilla, ja nyt tiedetään, että syynä oli lajin pesimäalueen laajentuminen Novaja Zemljälle. Muuton valtaväylä kulkee Tanskasta Suomen Pohjanmaan kautta pohjoiseen. Tämä tarkoittaa havaintojen lisääntymistä myös Virossa, vaikka edelleen jäädäänkin hieman (pää)muuttoreitiltä sivuun. Kevään aikaisimmat saapuvat muiden hanhien matkassa maaliskuun puolivälissä. Pääosa linnuista muuttaa huhtikuussa, mutta yksittäisiä lintuja nähdään vielä toukokuun alussa. Yli viiden linnun parvet tai kerääntymät ovat toistaiseksi harvinaisia. Ainoa kesähavainto on aivan kesäkuun alusta. Syksyllä laji on harvalukuinen.

Aineisto (739):

19.3.2017 KLA 2m (tp), 7.4.2018 KLA 6m (me), 9.4.2018 KLA **10m** (me), 9.5.2016 Pärnu, Seljametsa 1m (ren), 13.9.2014 Ppea 1m (aa,jk), 27.9.2022 SLA **4m** (tp,tnu), 16.10.2022 Ppea 1m (af,al,ym),

29.10.2016 Pärnu, Tammuru 1m (ren)

12.3.2020 Hii, Kogri 2p (la), 13.3.2020 Hii, Männamaa 4p (la), 1.4.2002 Audru polder 5p (af,al,ym), 6.4.2018 Hii, Kogri 8p (la), 3.5.2005 L-Nigula, Kirimäe 10p (gn,mb), 17.5.2010 L-Nigula, Saunja laht **15p** (ako), 3.6.2005 Tartu, Ilmatsalu 1p (mb), 13.9.2017 Haljala, Altja 2p (vip,vkii), 24.9.2006 Häädemeeste jõe suue 3p (rpu), 3.10.2015 Märjamaa, Palase **5p** (rpu), 11.10.2011 Peipsiääre, Kauda 4p (mp,up,ym), 23.10.2005 Lääneranna, Kloostri 5p (gn,pto,ym)

Lyhytnokkahanhen esiintyminen on varsin laikuttaista.

Mandariinisorsa **Mandariinpart** (RK)

Aix galericulata

Esiintyminen: Itä-Aasiassa luontaisesti pesivä mandariinisorsa on harhautunut Keski-Euroopan lintutarhojen kautta Viroon, ja lajista on nyt hyväksytty 44 havaintoa. Havaintomäärät vaikuttavat olevan hienoisessa nousussa. Havainnot painottuvat huhti-toukokuulle. Ensimmäinen talvihavainto tehtiin 27.11.2023-4.3.2024 Tartossa.

Ristisorsa **Ristpart**

Tadorna tadorna

Esiintyminen: Ensimmäiset linnut saapuvat jo helmi-maaliskuun vaihteessa läntisille rannikoille aina Tallinnan korkeudelle asti. Muuttolennessa lintuja nähdään harvoin, suuria kerääntymiä kylläkin. Paikallismäärästä arvioituna päämuutto menee heti maaliskuun lopussa tai viimeistään huhtikuun keskellä. Laji on sisämaassa hyvin harvinainen. **Pesintä:** Ristisoria pesii merenrannikolla 600-750 paria.

Merenrantojen vähälukuinen yleislintu. Ristisorsa, Ristpart, *Tadorna tadorna*. Sörve
6.6.2020. Timo Nuoranen

Suunta on laskeva, ja syynä tähän on rantojen umpeenkasvu ja saalistuspaineen lisääntyminen. Lajin itäisimmät pesimäpaikat ovat Itä-Virumaan rajalla Kalvissa. Syysmuuttoa nähdään heinä-elokuun ajan. Huippu ohittaa Pöösaspean heinäkuun jälkipuolella ja Sörven elokuun aikana. Ristisorsa on havaittu kuudesti joului-tammikuussa, helmikuun linnut ovat jo kevätmuuttoa.

Aineisto (11.539):

24.2.2021 Saa, Rahuste 5m (hj), 11.3.2002 SLA 9m (hhy,pku,ym), 25.3.2023 Ppea 29m (af,al), 3.4.2016 L-Harju, Laoküla 30m (lta,oma), 22.4.2003 SLA **37m** (mb,jha,ym), 10.5.2007 KLA 15m (tp), 13.5.2024 L-Nigula, Haversi 17m (me), 2.6.2014 SLA 12m (jn,tp), 21.6.2024 Ppea 24m (af,tp,ym), 5.7.2024 Ppea 47m (af,tp,ym), 18.7.2009 Ppea **82m** (jk,tp,ym), 11.8.1999 SLA 54m (tp), 29.8.2006 SLA 44m (gn,m-m,ym), 24.9.2001 SLA 18m (mb,tp,ym), 28.10.2020 Ppea 7m (af,pli), 4.11.2006 Ppea 1m (af,al), 4.11.2025 Ppea 10m (af), 7.11.2025 SLA 2m (tp)

19.1.2019 Saa, Lömalä 1p (mm,aiun), 28.1.2015 Saa, Küdema 1p (jkö), 9.2.2020 L-Harju, Paldiski 2p (ksi), 24.2.2020 Saa, Läätsa 20p (lta,oma), 9.3.2019 Saa, Jögela 41p (Seim), 31.3.2002 SLA 80p (lmä,raa,ym), 20.4.2017 Hii **123p** (hlu,hpe), 7.5.2020 Kuusalu, Vihasoo 100p (slas), 18.5.2013 Saa, Kõinastu 119p (hpe), 5.6.2014 Hii, Jausa **134p** (up), 30.6.2024 Tallinn 89p (mhi), 24.7.2006 SLA 40p (mm,lmä,ym), 5.8.2011 Vormsi, Kjärsgrunne 71p (ako), 16.8.2005 SLA 25p (gn,mre,ym), 14.9.2022 Haapsalu, Haeska 14p (tva), 30.9.2022 Ruhnu, Holma 8p (me), 6.10.2006 Saa, Pakulaid 9p (mb,tp,ym), 6.11.2021 Tallinn, Kaku-mäe 2p (mhi), 15.11.2023 Mustvee, Mustvee 10p (vka), 1.12.2019 Haapsalu, Pögari 1p (tva,hpik,ym), 30.12.2020 Saa, Nasva 1p (rnn)

Ruostesorsa **Tulipart (RK)**

Tadorna ferruginea

Esiintyminen: Kaakkois-Euroopassa pesivä ruostesorsan havaittiin ensimmäisen kerran jo 1869, mut-

Viihtyy talvella myös satamien ääressä jos vain pieniä kaloja ja muuta syötävää riittää. Alli, *Clangula hyemalis*. Saaremaa sadam 1.4.2024. Timo Nuoranen

ta laji on sittemmin runsastunut vasta 2010-luvulla. Esiintymisen tulkintaa vaikeuttavat ajoittain lintutarhoista karkaavat yksilöt. Hyväksytyjä havaintoja on vuoden 2024 loppuun mennessä 30 touko–syyskuulta, ja havainnot painottuvat keskikesään. Hyväksytyistä havainnoista neljä kuuluu E-kategoriaan.

Alli Aul

Clangula hyemalis

Esiintyminen: Alleja on keväällä merialueilla paljon ja se on lukumäärällisesti maan toiseksi runsain talvilaji. Muutto pesimäseuduille käynnistyy viimeistään huhtikuun alussa. Etelämpää Itämereltä saapuvat linnut saavuttavat Sörven maaliskuun vaihteessa. Lintuja on eniten vapun aikoihin, määrien laskiessa toukokuun alussa nopeasti. Muutto ohittaa Ristnan ja Pöösaspean samaan aikaan mustalinnun kanssa toukokuun alun päivinä. Ristnassa päämuutto on ohi 17.5. mennessä. Sisämaahavaintoja Peipsiltä ja Keski-Eelistä on runsaammin kuin mustalinnuista. Ainakin Harjumaalla alli on keväällä päämuuttoaikaan runsas yömuuttaja. Virtsussa laskettiin 1992

vielä 1,65 miljoonaa allia, mutta 2009 enää alle 10 % siitä. Itämeren talvikanta onkin romahtanut yli 65% vuosina 1990-2010, ja sen huomaa. Keskikesällä alli on merialueilla vähälukuinen, mutta ei harvinaisen. Syksyllä se yleistyy vähitellen syyskuun aikana. Yli 10.000 linnun muuttoja näkyy syyskuun lopusta marraskuun alkuun. Huippu ohittaa Viinistun ja Pöösaspean lokakuun puolivälissä. Pöösaspean yhteismäärä oli 2001 lokakuussa yli 700.000 ja syksyllä 2009 vajaat 400.000, mutta 2024 enää alle 250.000 yksilöä. Alleja nähtiin enemmän päivässä 2001 kuin 2023 koko syksynä. Sörvessä määrät kasvavat joulukuun alkuun asti. Talvella se on merialueella paikoin yleinen. Lintuja talvehtii eniten Luoteis-Saarenmaalta Hiidenmaan matalikkojen kautta Osmussaareen luoteispuolelle ulottuvalla alueella. Esiintyminen on laikuittaista, ja esimerkiksi Saarenmaan ja Sörven korkeudella talvehtivien allien määrä on romahtanut. Vielä 2010-luvulla näkyi yli 10.000 linnun parvia, mutta 2020-luvulla enää harvoin yli 1000:n kerääntymiä. Alueellisesti suurimmat parvet on tavattu Saarelääne- ja Harjumaan rannikoilla. Talvikannaksi arvioidaan 270.000-310.000 yksilöä, mutta nämä yksilöt

**Pohjois-Saarenmaan herkkua. Allihaahka, Kirjuhahk, *Polysticta stelleri*. Saaremaa sadam
1.4.2024. Timo Nuoranen**

pysyvät Väinameren ja Saarenmaan pohjoispuolella.

Aineisto (24.119):

1.1.2012 Ppea 1250m (mo,up,ym), 3.2.2003 SLA 18.000m (js,mm), 24.3.2018 L-Harju, Pakri 4500m (kvö,Vilk,ym), 1.4.2013 SLA 10.000m (mm,lmä), 22.4.2019 Läänerranna, Virtsu 21.380m (me,epa,ym), 13.5.1993 Ppea 106.200m (ml,hkon), 13.5.2022 Salme 36.700m (hj,rhä), 14.5.1994 Läänerranna, Virtsu **569.000m** (tb,lli,ym), 15.5.1992 Läänerranna, Virtsu 383.900m (pru), 23.5.2005 Ppea 1000m (mo), 16.6.2023 Ppea 5m (af), 4.7.2024 Ppea 11m (af,tp,ym), 6.8.2024 Ppea 225m (af,al,ym), 17.9.2016 L-Harju, Paldiski 210m (js), 29.9.2013 Kuusalu, Pärisea 47.000m (js,jla), 9.10.1992 Ppea 233.000m (ml,opp), 10.10.1993 Kuusalu, Pärisea 179.100m (hj,ym), 18.10.2001 Ppea **250.000m** (Komi,masa), 1.11.2014 Hii, Kalana 45.600m (up,tkaa,ym), 14.11.2004 Ppea 16.980m (tp,tku,ym), 6.12.2006 SLA 13.000m (gn,m-m,ym), 25.12.2020 Ppea 3500m (af,al)

4.1.2009 Ruhnu, Gretgrund 18.000p (Kuus,ym), 9.1.1999 SLA 30.000p (VLS), 11.1.2004 L-Nigula, Dirhami 15.000p (ho,io,ym), 23.1.2016 L-Harju, Al-

liklepa 11.120p (Erit), 7.2.2003 SLA 20.000p (js,mm), 14.3.1999 Ppea 73.000p (io), 28.3.2002 KLA 20.000p (envi), 26.4.1993 SLA **125.000p** (gn), 29.4.2001 Ppea 40.000p (io), 4.5.2024 Ppea 27.000p (al), 12.5.2014 Haapsalu, Puise 25.000p (mp,up), 22.5.2023 Ppea 3400p (af), 7.6.2006 SLA 50p (sc,tp,ym), 3.7.2004 Ppea 80p (tp,tku), 6.8.2004 Ppea 52p (aao,hru,ym), 26.9.2019 Ppea 140p (me), 4.10.2014 L-Harju, Paldiski 20.000p (js), 30.10.2002 SLA **73.000p** (mm,lmä,ym), 13.11.2004 Ppea 30.000p (js,tp,ym), 5.12.2000 SLA 15.000p (tp,rls,ym), 18.12.2000 Ppea 40.000p (io,tra)

Allihaahka Kirjuhahk

Polysticta stelleri

Esiintyminen: Allihaahka on jokavuotinen talvievras merenrannoilla ja Länsi-Viron saarilla. Lajin näkee varmimmin Tallinna-Kuressaare -linjan luoteispuolella marraskuun lopusta toukokuun loppuun. Kevätmuutolle linnut lähtevät huhtikuussa tai viimeistään toukokuussa. Väliltä 2.6.-4.10, on vain yksi vanha havainto. Talvehtimisalueille allihahkat palaavat pääsääntöisesti myöhään joulukuussa. Eniten havaintoja

on Saarenmaalta ja Põõsaspeasta, mutta lajin voi tavata kaikissa rannikon maakunnissa. Pärnumaalla laji on harvinainen, eikä sisämaasta tai Peipsijärveltä ole havaintoja. Suurimmat ja vaikeasti laskettavat noin 300-500 linnun parvet löytyvät Saarenmaalta Undvasta ja Harilaidista. Lajin talvikannan on arveltu pienentyneen, mutta viimeisimmän arvion mukaan se on edelleen melko vakaa 500-1000 yksilöä.

Aineisto (1179):

3.1.2023 Ppea 149m (af), 19.1.2019 Saa, Suuriku 36m (mp,up), 16.2.2023 Ppea 21m (af), 26.3.2024 Hii, Kalana 1m (ktr,ttr), 3.4.2014 Saa, Kihelkonna 12m (tva), 14.4.2023 Ppea 20m (af), 30.4.2025 Hii 82m (pli), 3.5.2024 Hii 166m (af,jn,ym), 8.5.1997 Hii, Kõrgessaare **467m** (pi), 20.5.2017 Hii 30m (llu), 22.5.2004 Hii, Kõrgessaare 1m (tp,jn,ym), 5.10.2008 SLA 12m (se,jha,ym), 7.10.2012 Saa, Kihelkonna 3m (rhä,ym), 10.11.2017 Ppea 134m (aan), 29.11.2004 Ppea 49m (me,fs), 9.12.2003 Saa, Undva 150m (oke), 11.12.1996

Ppea **471m** (tp,hkon), 20.12.1998 Ppea 336m (sc)

7.1.2006 Saa, Harilaid 1400p (jla), 13.1.2001 Hii, Kõrgessaare 20p (hpe), 19.2.2009 Saa 1200p (akal,Kuus), 25.2.2006 Saa, Elda pank 1500p (Imä,ym), 8.3.2024 Saa 159p (ab,ren), 17.3.2013 Saa, Kihelkonna 370p (kmu,lam,ym), 30.3.2002 Saa, Harilaid 1100p (gn), 16.4.2008 Saa, Harilaid 540p (se), 17.4.2024 Saa 359p (pme), 25.4.2014 Saa, Kihelkonna 80p (tha), 1.5.2002 Ppea 42p (io,tva,ym), 15.5.2024 Ppea 1p (me), 1.6.2000 Ppea 22p (tp,VLS), 09.1954 Tallinn 1p (Mank), 22.10.2017 Ppea 7p (aan), 30.11.2014 Saa, Lümanda 250p (llu), 7.12.2002 Saa, Undva **1000p** (mm,ym), 29.12.2004 Saa, Kihelkonna 900p (up,l-mä,ym)

Kyhmyhaahka **Kuninghakk**

Somateria spectabilis

Esiintyminen: Kyhmyhaahka on vähälukuinen läpi-

SOMMOL x 1000p

BUCCLA x 1000p

vuosi	touko	kesä	heinä	elo	syys	touko	kesä	heinä	elo	syys	loka
1998					-					-	1
1999			-	4	-			-	3	1	-
2000	-	15	12	15	2	-	-	2	5	2	3
2001	5	13	12	5	-	-	2	5	20	1	-
2002	4	15	9	2	-	-	3	2	10	10	3
2003	2	36	5	1	-	-	6	6	5	3	-
2004	5	24	-	-	-	-	-	2	5	-	-
2005	3	35	6	1	-	-	1	10	20	3	-
2006	5	48	2	3	-	-	2	10	6	14	1
2007	15	32	4	2	2	-	6	43	15	4	-
2008	10	17	-	-	-	-	-	-	15	9	-
2009	15	40	2	1	-	-	-	5	3	3	-
2010	-	4	-	10	-	-	2	-	-	-	-
2011	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-
2012	-	14	-	-	-	-	-	-	1	-	-
2013	-	4	2	-	-	-	-	2	-	-	-
2014	-	2	1	-	1	-	-	3	-	2	-
2015	2	10	-	15	5	-	3	-	25	5	-
2016	4	2	-	4	-	-	-	-	12	-	-
2017	-	-	-	-	-	-	2	2	-	-	-
2018	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2019	-	-	-	-	-	-	-	-	6	5	-
2020	-	5	-	-	-	-	1	-	10	3	-
2021	-	1	-	-	-	-	-	-	1	6	-
2022	-	-	2	-	-	-	-	-	-	6	-
2023	-	3	-	-	-	-	2	-	6	5	-
2024	2	1	-	-	-	2	10	-	-	15	-
2025	-	-	-	-	-	-	-	6	15	3	-

Haahkan (*Somateria mollissima*) ja **telkän** (*Bucephala clangula*) vuosittaiset huippumäärät Sõrven lintuasemalla.

muuttaja, josta on Elurikkuksessa yhteensä noin 60 havaintoa. Sisämaassa lajia ei ole tavattu. Varmimmin sen löytää muuttoparvesta, keväällä tai syksyllä, Pöösaspeasta tai länsirannikolta. Enimmäkseen näky koiraita maaliskuu-kesäkuussa. Syyskaudella havain- toja on vähemmän, eniten lokakuulta. Talvikaudelta on viisi havaintoa.

Aineisto (99):

24.3.2015 L-Harju, Pakri 1m (js), 26.3.2003 Ristna 1m (jr,jih), 9.4.2023 Ppea 1m (af), 18.4.2013 Kihnu 1m (tp,akl,ym), 22.4.2019 Läänerranna, Virtsu 1m (me, epa,ym), 7.5.2000 Ppea 1m (io,ym), 19.5.2002 KLA 1m (mo,tp), 5.6.2019 SLA 1m (jn,tp), 5.6.2022 Ppea 1m (af), 15.8.2019 Ppea 1m (af,al,ym), 29.8.2014 Ppea 1m (jk,me,ym), 27.9.2013 Kuusalu, Pärisspea 1m (js, -jla), 29.9.2016 L-Harju, Pakri 1m (js), 5.10.1995 Ppea 1m (jn,tp), 13.10.1992 Ppea 1m (ml,opp), 23.10.2014 Ppea **2m** (me,ym), 26.10.2009 Ppea 1m (jk,tp,ym), 5.11.2014 Ppea 1m (am,me,ym), 5.12.2017 Hii, Kalana 1m (tp)

1.1.2013 SLA 1p (am,me), 29.1.2005 Ppea 1p (mva,tva), 6.3.2016 Saa, Veere 1p (ab,elel,ym), 29.3.2017 L-Harju, Pakri 1p (js), 3.4.1999 SLA **2p** (anon), 20.4.2003 L-Nigula, Dirhami 1p (rls), 04.1979 Viimsi, Prangli 1p (anon), 3.5.2003 Ppea 1p (mo,up,ym), 15.5.2018 Tallinn, Kakumäe 1p (tnu), 30.5.2008 Ristna 1p (jn,tnu), 3.6.1978 Kuusalu, Pedassaar 1p (ahk), 21.6.2004 SLA 1p (Sild), 17.8.2017 KLA 1p (cch), 24.10.2014 Ppea 1p (am,me,ym), 7.12.2003 SLA 1p (mm,mo)

Haahka Hahk

Somateria mollissima

Esiintyminen: Haahkan kevätmuutto käynnistyy maaliskuun puolivälin jälkeen. Maalis-huhtikuun kestävä räväkkä rynnistys on voimakkainta kuun vaihteessa Ristnassa ja Sörvessä. Muutto lopahtaa pian, kunnes toukokuussa alkaa koiraiden kokoon- tuminen sulkimisparviin. Määrät ovat olleet ko- meimmin näkyvillä Sörvessä kesäkuussa, mutta 20 vuodessa luvut ovat huyenneet 48.000 linnusta alle 10.000:een. (Katso s.48) **Pesintä:** Haahkakanta las- kee edelleen Itämerellä, ja tämä näkyy myös Virossa. Viimeisimmän arvion mukaan länsi- ja pohjois- rannikoilla pesii enää 700-1100 paria ja jyrkkä lasku jatkuu edelleen. Syysmuutto käynnistyy elokuussa. Pöösaspeassa muuttoa menee elokuun lopusta lo- kakuun loppuun, päämuuton osuessa syys-lokakuun

vaihteeseen. Talvihavaintoja on vuosittain, mutta lintujen määrä vaihtelee 1-10 välillä. Lajia ei ole ilmoitettu sisämaasta tai Peipsiltä, ja yllättäen Itä-Vi- rumaalta on vain kaksi havaintoa.

Aineisto (12.772):

13.1.2020 Saa, Undva 2m (up,pme), 22.2.2023 Hii 4m (ttr), 26.2.2002 SLA 5m (mm), 21.3.2002 SLA 1320m (mm), 29.3.2004 Ristna 2880m (me,pse), 3.4.2015 Hii, Kalana **7200m** (lmä,mre), 21.4.2020 Ppea 494m (mp,up), 29.4.2025 Ppea 765m (dla,ym), 3.5.2003 Ppea 800m (mo,up,ym), 26.5.2005 SLA 560m (mm), 2.6.2006 SLA 5900m (se,tp,ym), 15.6.2002 SLA 4700m (mm,jln), 4.7.2014 Ppea 231m (me,tva,ym), 22.7.2001 SLA 100m (js), 29.8.2006 SLA 270m (gn,mm,ym), 20.9.2004 Ppea 3160m (vpe,kkuu,ym), 30.9.2004 SLA 2810m (mm,jha,ym), 6.10.2013 Ppea 2330m (jjö), 14.10.2008 Saa, Undva **5600m** (eva,pke), 4.11.1999 SLA 102m (mb,tp,ym), 17.11.2004 Ppea 2m (tp), 8.12.2015 Hii, Kalana 4m (tp,rls,ym), 26.12.2011 Ppea 1m (jn,rls)

3.1.2006 SLA 10p (me,sc,ym), 13.1.2007 Ristna 14p (hpe), 7.2.2018 Saa, Harilaid 16p (vip,vkii), 26.2.1995 Saa, Undva 45p (gn), 11.3.2002 SLA 25p (hhy,pku,ym), 26.3.2003 Ristna 2000p (jr,jih), 3.4.1999 SLA **4000p** (anon), 26.4.2025 Ppea 2000p (al), 29.5.2007 SLA 15.000p (mm,lmä,ym), 7.6.2018 Osmussaar 3500p (tva), 8.6.2006 SLA **48.000p** (sc,tp,ym), 29.6.2003 SLA 36.000p (mb,lmä,ym), 19.7.1999 L-Nigula, Haversi 10.000p (io), 14.8.2000 SLA 15.000p (tp,akl,ym), 12.9.1995 Ristna 10.000p (tp,jn,ym), 18.9.2014 Ppea 1700p (jk), 26.9.2007 SLA 2000p (tp,tku,ym), 6.10.2014 Ppea 600p (jk,tp,ym), 23.10.1998 SLA 30p (gn,tp,ym), 4.11.2022 Ppea 20p (af,io), 16.11.2001 SLA 10p (gn,tp), 7.12.1997 Ppea 20p (jha,ym), 22.12.2012 Saa, Uudepanga laht 15p (mo,mp,ym)

Mustalintu Mustvaeras

Melanitta nigra

Esiintyminen: Mustalinnun kevätmuutto käynnistyy vauhdilla jo maaliskuun lopulla. Lintuja lepäilee ja talvehtii eniten Sörven eteläpuolella ja Hiidenmaan matalikoilla. Päämuutto saavuttaa Sörven huhti- kuun lopussa, ja ohittaa saariston eri puolilta tou- kokuun alkupuolella. Aikataulu on sama vuodesta ja vuosikymmenestä toiseen. Takavuosien runsaat päiväsummat laskettiin 1990-luvulla Virtsussa, mut- ta edelleen päästään toukokuun alussa ainakin Ris-

Kun mantereella lumi peittää maan on rannikolla ja vesialueilla vielä paljon katsottavaa. Tässä katsotaan vuorikirivistä. Sörve 26.1.2019. Timo Nuoranen

tnassa hyvinä päivinä lähelle sataatuhatta. Laji ei pesi Virossa, vaikka kesäaikaan rannikoilla näkeekin usein tuhansia lintuja. Mustalinnun syysmuutto käynnistyy jo kesäkuussa. Vilkasta muuttoa on nähty Tallinnan ja Ristnan välisellä rannikolla, mutta ei Virtsussa. Vanhojen koiraiden päämuutto ohittaa Pöösaspean heinäkuun lopussa, muiden lintujen huippu on vasta elokuun lopusta syyskuun puoliväliin. Syksyn kuluessa määrät vähenevät, mutta vielä talvellakin mustalintu on merellä yleinen ja kohtalaisen runsas. Sisämaahavaintoja on varsin niukasti Keski-Eelistä ja Peipsiltä. Ainakin Harjumaalla se on päämuutto-aikaan runsas yömuuttaja. Talvikanta on 1000-3000 lintua.

Aineisto (17.635):

6.1.2022 Ppea 132m (af), 21.2.2021 Saa, Kaavi 70m (mpu), 13.3.2020 Saa, Saaremaa sadam 190m (up), 29.3.2002 SLA 6000m (lmä,raa,ym), 17.4.2014 Hii, Kalana 16.500m (jn,tp,ym), 8.5.2020 Ristna 78.500m (mp,up), 14.5.1994 Läänerranna, Virtsu **270.000m** (ml,pru,ym), 23.5.1996 Osmussaar 143.000m (ml), 16.6.2023 Ppea 3380m (af), 22.6.2024 Ppea 13.820m

(af,tp,ym), 6.7.2014 Ppea 14.360m (me,jus,ym), 27.7.2023 Haljala, Vergi **106.200m** (ervi), 28.7.2018 Ppea 91.600m (af,al), 3.8.2009 Ppea 78.120m (jk,tp,ym), 2.9.2024 Ppea 83.140m (af,jn,ym), 21.9.2024 Ppea 57.660m (af,al,ym), 6.10.1999 Haapsalu, Puise 5000m (Komi,masa), 25.10.2024 Ppea 3940m (af,ar,t,ym), 2.11.2024 Ppea 2500m (af,al,ym), 19.11.2006 Ristna 400m (tp,rls,ym), 7.12.2005 Ristna 150m (tp,j-la), 19.12.2020 Ristna 80m (kmu)

18.1.2017 Saa, Türju 800p (up,tkaa), 6.2.2021 Saa, Undva 140p (up,llu), 16.2.2007 Saa, Undva 320p (mm,ym), 7.3.2025 Salme 200p (hj,tp), 27.3.2024 Hii, Kalana 3000p (ktr,ttr), 6.4.2017 SLA 10.000p (tp), 16.4.2024 meri, Hii **60.000p** (up), 21.4.2010 SLA 55.000p (mm), 4.5.2024 Ristna 49.000p (af,jn,ym), 2.6.1996 Ppea 20.000p (jn,jha,ym), 5.6.2004 SLA 10.000p (mb,jha,ym), 22.6.2015 KLA 3200p (me), 21.7.2012 L-Harju, Pakri 5500p (mo), 8.8.2017 Vormsi, Kjursgrunne **14.000p** (tva), 5.9.2019 Ppea 5000p (jk,jjöö), 13.10.2015 KLA 3000p (jt), 12.11.2020 L-Harju, Laulasmaa 760p (llu), 4.12.2008 Ristna 350p (la), 27.12.2007 SLA 500p (gn,lmä,ym)

Amerikanmustalintu **Ida-mustvaeras** (RK)

Melanitta americana

Esiintyminen: Alaskassa ja Itä-Venäjällä pesivä amerikanmustalintu harhautuu mustalintuparviin mukana vain harvoin Eurooppaan. Hyväksytyjä havaintoja on 18, kaikki aikuisia koiraita. Näistä 2 on keväältä, loput syysmuutolta 10.7.-8.10.

Pilkkanisika **Prillvaeras** (RK)

Melanitta perspicillata

Esiintyminen: Pohjois-Amerikassa pesivä pilkkanisika harhautuu säännöllisesti Eurooppaan, mutta vain harvoin Viroon. Lajista on 12 havaintoa ja niistä viisi keväthavaintoa 28.4.-7.6. aikana ja seitsemän syysmuutolta 7.7.-1.8.

Pilkkasiipi **Tömmuvaeras**

Melanitta fusca

Esiintyminen: Pilkkasiiven kevätmuutto käynnistyy maaliskuun alussa, ja pääsee kunnolla vauhtiin kuun lopulla. Lintuja lepäilee ja talvehtii eniten Riianlahdella Kihnun ja Sörven välisellä alueella. Itämeren altaan puolella laji on varsin vähälukuinen. Takavuosien toukokuiset massamuutot Virtsussa ovat historiaa, mutta kohtalaisia muuttoa on nähty 2010- ja 2020-luvuilla mm. Pärnussa, Puisessa ja Sörvessä, kaikki ennen toukokuun puoliväliä. Kevätmuutto jatkuu heikentyen kesäkuuhun asti, ja myöhemmin kesällä merialueella liikkuu ja lilluu pieniä parvia. Sörven paikallismäärät ovat suurimmillaan huhti-toukokuussa, mutta 2010-luvun jälkeen ne ovat olleet enimmillään vain hieman yli sata lintua. **Pesintä:** Pilkkasiipiä pesii rannikolla harvakseltaan aivan eteläisintä ja aivan itäisintä osaa lukuun ottamatta. Nykyinen kanta on pienentynyt 30-50 pariin. Syksyllä osa vanhoista koiraista muuttaa heinäkuussa, mutta pääjoukot saapuvat Riianlahdelle elokuun lopussa. Lintuja on laskettu eniten Pöösaspeassa -muualla pohjoisrannikolla havainnoidaan harvoin. Suurimmat summat ovat lokakuulta ja aivan viime vuosina myös marraskuulta, ja muutto jatkuu monena vuonna joulukuulle asti. Riianlahdella talvehti uusimman arvion (2025) mukaan 7000-10.000 pilkkasiipä.

Aineisto (11.136):

3.1.2013 Ppea 442m (am,me), 19.1.2015 Saa, Und-

va 250m (up,llu,ym), 25.2.2014 Saa, Undva 162m (me), 24.3.2015 L-Harju, Pakri 690m (js), 10.4.2007 SLA 3300m (mm), 25.4.2013 Haapsalu, Puise 5000m (se,kvö), 10.5.2021 Pärnu linn 41.000m (it), 13.5.2017 Pärnu linn 32.790m (it,jt), 14.5.1994 Lääneranna, Virtsu **510.000m** (ml,pru,ym), 5.6.2020 Häädemeeste, Pikla 141m (me), 29.6.2024 Ppea 126m (af,tp), 9.7.2004 Ppea 1020m (pemi), 3.8.2014 Ppea 1380m (jk,me,ym), 30.8.2019 Ppea 2940m (jk,me,ym), 2.9.2024 Ppea 7790m (af,jn,ym), 29.9.2013 Kuusalu, Pärnspea 13.000m (js,jla), 7.10.2001 Ppea 15.900m (eg,vpe,ym), 27.10.2024 Ppea **20.620m** (af,art,ym), 7.11.2024 Ppea 4740m (af,tp,ym), 22.11.2024 Ppea 1510m (af,tp,ym), 9.12.2004 Ppea 700m (tp,hah), 31.12.2013 Viimsi, Rohuneeme 245m (js)

10.1.2022 L-Harju, Lahepere laht 1420p (akal), 16.1.2021 Saa, Panga 520p (klu,llu,ym), 11.2.2023 Ppea 156p (af), 29.2.2012 L-Harju, Paldiski 300p (tva,ym), 23.3.2014 Saa, Undva 1500p (tva), 28.4.2017 KLA **6000p** (it), 2.5.2007 SLA **6000p** (hp,jhau), 9.5.2021 Pärnu laht 1220p (me), 6.6.2013 L-Harju, Keibu 4300p (llu,akur), 16.6.2001 Kihnu, Sangelaid 500p (Komi,masa), 30.7.2009 SLA 150p (rpe,ym), 9.8.2013 Kuusalu, Muuksi 360p (kvö), 22.8.1994 Lääneranna, Varbla 6000p (jn,mb,ym), 7.9.2017 KLA **13.000p** (me), 30.9.2007 KLA 2000p (it,jt), 20.10.2013 Kuusalu, Kolga-Aabla 580p (up), 12.11.2020 L-Harju, Laulasmaa 1000p (llu), 6.12.2008 Ruhn, Gretagrund 760p (Kuus,ym), 31.12.2024 Ppea 125p (me,jus)

Kyhmypilkkasiipi **Siberi tömmuvaeras** (RK)

Melanitta stejnegeri

Esiintyminen: Aasiassa pesivä ja vasta hiljattain lajistatuksen saanut kyhmypilkkasiipi on havaittu Virossa ja Pöösaspeassa 14 kertaa. Kaikki ovat aikuisia koiraita heinäkuun lopulta marraskuun alkuun. Lisäksi hyväksytyt on 3 amerikan-/kyhmypilkkasiipi *Melanitta deglandi/stejnegeri* havaintoa.

Telkkä **Sõtkas**

Bucephala clangula

Esiintyminen: Telkkä on runsas ympäri vuoden. Vaikeasti tulkittavan kevätmuuton ajoittumisen ääriiivoja nähdään vain Sörvessä, jossa päämuutto menee maaliskuuhun vaihteessa, kuten myös Salmen ja Kablin vaatimattomat huiput. Sisämaassa laji on yleinen, vaan ei erityisen runsas muuttolintu.

**Pesinnän loputtua telkät kerääntyvät suuriin parviin sulkimaan ja myöhemmin talvehti-
maan. Telkkä, Sötkas, *Bucephala clangula*. Paldiski 28.10.2025. Timo Nuoranen**

Pesintä: Telkkiä pesii koko maassa 3000-5000 paria. Vähiten lintuja pesii Lääne- ja Saarenmaalla, tyhjiä tai huonosti tunnettuja alueita on myös Järva- ja Jögevamaalla. Koiraiden sulkasatomuutto käynnistyy toukokuun alkupuolella, ja koko kesän ajan telkkiä kokoontuu rannikoille sankoin joukoin. Suurimmat kerääntymät on laskettu Kablissa ja Sörvessä. Liikkeitä jatkuu vilkkaana koko syksyn, ja jatkuu vuoden vaihteen yli tammikuulle. Rannikoilla talvehtii 15.000-30.000 lintua.

Aineisto (45.437):

3.1.2004 Ppea 1000m (VLS), 1.2.2003 SLA **4200m** (mm), 21.2.2003 SLA 1480m (mm), 26.3.2022 KLA 217m (eg,asu,ym), 1.4.2012 Pärnu, Kavaru sadam 700m (hlu), 26.4.2013 Pärnu, Kavaru 450m (hlu), 21.5.2011 Lääneranna, Viirtsu 570m (jc,nh,ym), 28.5.2022 KLA **1080m** (tp), 9.6.2018 Saa, Türju 500m (mpu), 22.6.2024 Ppea 860m (af,tp,ym), 6.7.2014 Ppea 1500m (me,jus,ym), 18.7.2009 Ppea 1470m (jk,tp,ym), 31.8.2021 SLA **5120m** (tp,tnu), 16.9.2024 Ppea 1580m (af,jn,ym), 3.10.2022 L-Harju, Laulasmaa 1600m (rha), 9.10.2011 Kihnu 2000m (Vako), 18.10.2005 Ppea 2170m (Komi,masa), 3.11.2002 SLA

1500m (me,tp,ym), 26.12.2002 SLA 475m (mm,up)

23.1.2016 L-Harju, Alliklepa 2860p (Erit), 14.2.2003 SLA 3000p (mm,mre,ym), 17.3.2013 L-Harju, Pakri 4000p (pve), 4.4.2001 Lääneranna, Keemu 5000p (kkai), 19.5.2012 Häädemeeste, Pikla 4500p (mo), 31.5.2024 Saa, Leidevahe LK **15.000p** (kjt), 2.6.2003 Häädemeeste, Pulgoja 7500p (akl), 18.6.2010 Kihnu, Linaküla 3000p (akl), 19.6.2006 L-Nigula, Haversi 4650p (jhe), 2.7.2007 SLA **43.000p** (gn,mm), 23.7.2001 Haapsalu, Haeska 12.000p (Komi,masa), 20.8.2005 SLA 20.000p (gn,mm), 3.9.2024 SLA 15.000p (tp), 12.9.2014 KLA 6200p (jt,pva,ym), 3.10.2020 Saa, Harilaid 5000p (mkö,Must,ym), 28.10.2025 L-Harju Paldiski 5000p (tnu), 2.11.2008 Alajõe, Vasknarva 1500p (rls,tp), 6.12.2005 Hii, Kõrgessaare 800p (jla,tp), 7.12.2002 Saa, Undva 3000p (mm,ym), 19.12.2002 SLA 1200p (mm)

Uivelo Väikekoskel

Mergellus albellus

Esiintyminen: Runsaan talvikannan takia uivelon ke-
vätmuuton alku on vaikea huomata. Kablissa muutto

käynnistyy maaliskuussa, ja huipentuu jo maalis-huhtikuun vaihteessa. Tosin määrät ovat hyvin pieniä. Huhtikuussa päämuuton aikaan lintuja kerääntyä Matsalun ja Haapsalun lahdille, jossa määrät voivat olla satoja. Muutaman kerran on nähty jopa yli tuhat lintua. Muutto jatkuu vielä toukokuun alkuun, mutta myöhemmin lintuja nähdään enää vähän ja harvoin. Kesällä telkän sulkasatoparvissa kulkee säännöllisesti mukana myös jokunen uivelo. Ainoa varmistettu **pesimähavainto** on vuodelta 1979 Narvasta. Syysmuutto viriää Pöösaspeassa syyskuun lopussa, huipun osuessa lokakuun loppuun, mutta lintuja liikkuu tasaisesti vuoden loppuun asti. Võrtsjärvelle ja toisinaan myös Peipsille kokoontuu marraskuussa huomattavia määriä levähtäviä uiveloita. Vuonna 2025 laskettiin Võrtsjärven eteläpäässä marraskuun lopussa harvinaisen korkea lukema, 6500 lintua. 2017 vain hieman vähemmän. Sörvessä määrä nousee loka-marraskuun ajan, aina joulukuun alun huipulukemiin. Talvella joulukuun lopusta helmikuulle näitä karskeja uimareita voi nähdä pienissäkin sulissa, mutta yli 100 linnun kertymia on pääsääntöisesti vain länsirannikon saarilla ja Peipsillä. Talvikannaksi arvioidaan 2000-4000 yksilöä, mutta luku on ilmeisesti lähempänä 10.000 lintua.

Aineisto (11.188):

3.1.2004 Ppea 101m (VLS), 13.1.2020 Saa, Kuressaare 95m (up,pme), 1.2.2003 SLA 19m (mm), 26.2.2014 SLA 14m (up,Vilk,ym), 17.3.2019 Salme 37m (tp), 25.3.2007 KLA 93m (tp,jhe), 1.4.2012 Pärnu 89m (hlu), 17.4.2013 Kihnu **228m** (me,tp,ym), 25.4.2013 Lääneranna, Hanila 17m (jsm,llu,ym), 16.5.2020 Hii 5m (ami,pme), 17.6.2023 Ppea 3m (af,al), 8.7.2014 Ppea 2m (me,tva), 10.8.2015 L-Harju, Paldiski 5m (lam), 8.9.2019 Ppea 4m (jk,jjö,ym), 2.10.2014 Ppea 24m (me,tp,ym), 22.10.2019 Ppea 129m (jk,me,ym), 30.10.2022 Rápina 540m (kk), 5.11.2005 Elva, Rannu **2800m** (tte), 7.11.2025 Ppea 236m (af), 4.12.2010 SLA 142m (mm,lmä,ym), 9.12.2015 Rápina, Mehikoorma 65m (up), 11.12.2004 Ppea 35m (tp)

13.1.2023 Saa 910p (klu,llu), 28.2.2014 SLA 300p (mm), 22.3.2015 Haapsalu 415p (mva,tva), 1.4.2004 Saa, Kiirassaare laht 650p (moi,pku), 15.4.2009 L-Nigula, Oru **1400p** (jn), 24.4.2018 L-Nigula 1200p (ol,llu), 20.5.2005 SLA 60p (hp,lmä), 17.6.2006 Lääneranna, Keemu 27p (jhe), 25.6.2014 Haapsalu, Ridaala 33p (tha), 9.7.1999 Viru-Nigula, Kunda 22p (tp,sc), 16.7.2022 Saa 6p (jst), 13.8.2004 L-Nigula 9p (aao,ym), 24.8.2018 Hii 11p (la), 19.9.2024 Haapsalu 15p (ha), 25.9.1998 Haapsalu, Haeska 20p (hj,tp,ym),

10.10.2014 Hii, Käina 154p (up,Vilk,ym), 20.10.2006 Elva, Võrtsjärv 3300p (akur,llu), 29.10.2017 Viljandi, Tarvasto 700p (mp,up), 12.11.2025 Elva **6500p** (kk), 2.12.2024 Rápina 3200p (mkö), 20.12.2015 Rápina 700p (kk)

Tukkakoskelo Rohukoskel

Mergus serrator

Esiintyminen: Tukkakoskelon kevätmuutto on melko vaisua. Ensimmäiset linnut ilmestyvät maaliskuun lopussa ja laji runsastuu huhtikuun loppupuolella. Kablissa päämuutto menee huhti-toukokuussa, mutta päiväsumat ylittävät harvoin sataa lintua. Pöösaspeassa päämuutto vaikuttaisi olevan huhti-toukokuun vaihteessa ja päiväsumat ovat viime vuosina olleet enimmillään hieman yli 200 tukkakoskeloa. **Pesintä:** Laji pesii kaikkialla rannikoilla ja kanta on 300-500 paria. Varmistettuja pesintöjä sisämaasta ei ole. Pudotusta edelliseen arvioon on tehty, mutta lisääntyneiden saarilaskentojen avulla on saatu tarkempi tulos. Tukkakoskelon syysmuuttoa menee Pöösaspeassa ensin kesä-heinäkuussa, sitten syys-marraskuussa. Päämuutto on Pöösaspeassa lokakuun alussa, Sörvessä lokakuusta marraskuun puoliväliin. Talvikukausina tukkakoskelo on yleinen koko rannikolla, mutta sisämaasta on vain muutama hajahavainto. Talvikanta on 1000-2500 yksilöä.

Aineisto (19.015):

1.1.2023 Ppea 140m (af,al), 26.1.2018 Hii, Kalana 270m (tp,rls,ym), 25.2.2012 Ristna 102m (jn,mo,ym), 23.3.2024 Ppea 117m (af,al), 31.3.2004 SLA 234m (moi,pku), 18.4.2013 Kihnu 290m (tp,akl,ym), 3.5.2025 Ppea **386m** (al,ym), 16.5.2011 Ristna 320m (mo,up,ym), 21.5.2021 Ppea 227m (af), 22.6.2000 SLA 340m (jhe), 7.7.2019 Ppea 500m (jk,me,ym), 23.7.2009 SLA **880m** (rku,ym), 30.8.2024 SLA 225m (auk,ym), 18.9.2024 Ppea 1660m (af,ym), 13.10.2021 Ppea 2500m (af,me), 30.10.2014 Ppea 2390m (jk,me,ym), 7.11.1999 SLA **2840m** (tp), 13.11.2022 Ppea 700m (af,al), 19.11.2024 Ppea 333m (af,tp), 14.12.1994 Saa, Undva 150m (gn,jn), 30.12.2022 Hii, Kalana 73m (ktr,ttr)

14.1.2017 Hii, Palli 187p (hlu), 9.2.2002 Saa, Parasmetsa laht **400p** (mo,up,ym), 28.2.2017 KLA 160p (me), 26.3.2005 SLA 200p (jn,mm,ym), 22.4.2003 SLA 400p (mb,jha,ym), 7.5.2017 Lääneranna, Muriste 242p (it), 16.5.2023 Hii, Tahkuna 270p (mp,up,ym), 28.6.2006 SLA 800p (lmä), 17.7.2000 SLA 1500p

(mre,rls), 14.8.2000 SLA 500p (tp,akl,ym), 5.9.2002 SLA 1000p (gn,mm,ym), 28.9.2017 Pärnu, Värati 328p (kvö), 10.10.2008 Lääneranna, Virtsu 1000p (tp,mm), 16.10.2022 Saa, Tuuliku **3500p** (hpe), 5.11.2015 Pärnu, Kastna 1000p (jt,irt), 5.12.2025 Saa, Vilsandi 120p (me), 26.12.2006 SLA 60p (jo)

Isokoskelo Jääkoskel

Mergus merganser

Esiintyminen: Isokoskelo on varhaiskevään muuttaja. Kablissa muutto huipentuu maaliskuun puolivälissä jatkuen heikkona huhtikuun ajan. Lepäilijämäärät ovat suurimmillaan huhtikuun alussa läpi maan.

Pesintä: Isokoskeloita pesii jokaisessa maakunnassa, kaikkiaan 2200-3300 paria. Kanta keskittyy rannikoille, mutta vahvistuu koko ajan myös sisämaassa. Pe-

sivät parit puuttuvat Peipsiltä ja ovat vähissä etelässä ja kaakossa. Kesällä sulkasatomuuttoa ei telkän tapaan nähdä ja jo muutaman sadan linnun kerääntymä on suuri. Isokoskelon syysmuutto ei ole kiihkeän keskittynyttä, kuten monen muun vesilinnun, vaan ennemminkin vähittäistä valumista kohti lounasta, joutsenten tapaan. Keskitalvella lintuja kerääntyy Peipsille ja rannikolle jopa tuhatpäisiin parviin ruokailemaan. Talvikanta on 10.000-16.000 lintua.

Aineisto (37.339):

4.1.2006 KLA 140m (it,jt), 24.1.2023 Viimsi, Muuga 213m (mol), 1.2.2003 SLA **584m** (mm), 2.3.2017 KLA 407m (me), 15.3.2018 KLA 373m (kvö), 12.4.2012 KLA 327m (jk,me), 4.5.2005 KLA 48m (it,me), 19.5.2024 Hii 150m (up), 4.6.2022 Ppea 50m (af,al), 23.6.2009 SLA 60m (skl,mleh,ym), 11.7.2023 Kuusalu, Pärnspea 32m (ttr,mpii), 14.8.2022 Ppea 47m (af,al,ym), 30.8.2024

Talvikanta pienenee, koska laji pärjää yhä useammin myös pohjoisempanakin. Isokoskelo, Jääkoskel, *Mergus merganser*. Kakumäe 14.3.2020. **Timo Nuoranen**

Kuusalu, Pärಿಸpea 80m (ktr,ttr), 13.9.2024 Ppea 132m (af,jn,ym), 23.9.1993 Kuusalu, Viinistu 210m (hkön,ml,ym), 8.10.1994 SLA 300m (sc), 29.10.2023 Ppea 236m (af,al), 21.11.1997 SLA 1100m (sc,ym), 24.11.2024 Ppea **1130m** (af,tp,ym), 31.12.2021 Ppea 342m (af)

16.1.2017 Saa, Lindmetsa **5440p** (mm,aiun), 7.2.2002 KLA 1000p (asak,envi), 19.2.2024 Vormsi, Rälby 800p (ako,sha), 21.3.2013 Hii, Lehtma 600p (mvik), 3.4.2016 Elva, Tamme 600p (kk), 7.4.2000 Haapsalu **2000p** (mb), 2.5.2005 Peipsi järv 400p (llu,akur,ym), 21.5.2020 Saa, Türju-Möntu 600p (art), 13.6.1994 Kihnu, Lemsu 290p (mo), 28.6.2006 SLA 300p (lmä), 13.7.2022 Saa, Möntu 500p (apö,art), 15.8.2002 SLA 200p (mm,tp,ym), 13.9.2017 Kihnu, Sangelaid 550p (hlu,kvö), 19.9.1998 SLA 800p (lmä,rls,ym), 1.10.2021 Lääneranna, Rooglaiu 2000p (mvir), 15.10.2011 Tallinn, Ülemiste järv 630p (etu), 10.11.2001 Haapsalu, Tagalaht 2000p (tva), 18.11.1995 Haapsalu, Puise 5000p (shj,khä,ym), 25.11.2017 Viljandi, Kivilõppe 960p (mp,up), 4.12.2021 Saa, Nasva 1200p (mp,up), 5.12.2006 Peipsiääre, Nina **3000p** (akur,llu), 12.12.2003 Haapsalu, Bürgermeisteri holm **3000p** (av,tva,ym)

Punapäänarsku **Punanokk-vart** (RK)

Netta rufina

Esiintyminen: Havaintoja on yli 70. Valtaosa niistä on maalís-kesäkuun ajalta. Kesäkaudelta 1.7-30.8. on muutama havainto, mutta niissä ei ole todettu mitään pesintään viittaavaa. Syksyiltä 1.9-30.11. on 10 ja talvelta 3 havaintoa. Latviassa havaintoja on vähemmän, eikä varmistettuja pesintöjä ole sieltäkään.

Ruskosotka **Valgesilm-vart** (RK)

Aythya nyroca

Esiintyminen: Itä- ja Etelä-Euroopan kosteikoilla pesivä ruskosotka eksyy Pohjolaan vain harvoin. Hyväksytyt havaintoja on 14. Yhtä syksyistä lukuun ottamatta havainnot ovat keväältä ja kesältä. **Pesintään** viittaavaa näissä on todettu ainakin kahtena vuonna.

Punasotka **Punapea-vart**

Aythya ferina

Esiintyminen: Punasotkia saapuu maaliskuun alusta alkaen, mutta laji yleistyy vasta kuun lopussa. Nä-

kyvä muutto on vähäistä, rannikon tarkkailupisteissä yli kymmenen päiväsumat ovat harvinaisia. Kablin päämuutto menee huhtikuussa. Haapsalun lahdella ruokailee tuhansia lintuja huhtikuun ajan. Muita merkittäviä kertymiä on laskettu vain Käinassa, Väike väinassa, Valguta polderilla ja Oessaaren lahdella Saarenmaalla. **Pesintä:** Pienentynyt 200-250 parin kanta pesii harvassa hajallaan eri puolilla maata. Laji on muuttunut uhanalaiseksi ja kanta on pudonnut neljännekseen 2000-luvun alusta. Parhaiten kanta on säilynyt Hiidenmaan ja Saarenmaan rannikoilla. Syksyllä tuhansia punasotkia lepää elokuun lopusta lokakuun puoliväliin Matsalussa, Haapsalun lahdella ja Väike väinassa. Kymmenien päiväsummia on nähty heinäkuusta marraskuuhun. Punasotkia talvehtii vuosittain ainakin Saarenmaalla, mutta määrät ovat pieniä. Talvikanta on 5-80 lintua.

Aineisto (5940):

1.1.2016 SLA 1m (up), 28.2.2020 Saa, Türju 1m (mp,up,ym), 14.3.2020 L-Nigula, Saunja 20m (lta,oma), 29.3.2007 KLA 18m (me), 3.4.1998 KLA 39m (mb,tp,ym), 18.4.2013 Kihnu **68m** (tp,akl,ym), 4.5.2019 Kose, Kiruvere 10m (jkal), 25.5.2014 L-Harju, Pakri 14m (js), 11.6.2023 Ppea 8m (af,al), 22.6.2000 SLA 14m (jhe), 8.7.2002 SLA 10m (sc,ym), 12.7.2009 Ppea 13m (jk,me), 30.8.2008 SLA 13m (jk,pke,ym), 8.9.2003 Ppea 17m (eg,vpe), 13.9.2009 Ppea 51m (me,jk), 24.9.1994 Ppea **88m** (hj,hkön), 7.10.2000 SLA 42m (mb,jla,ym), 17.10.2018 Ppea 10m (ssi), 7.11.1999 SLA 30m (tp), 16.11.2004 Ppea 35m (tp), 21.12.2014 Saa, Undva 1m (me)

16.1.2021 Saa, Rootsiküla 20p (cca,tkaa), 4.2.2020 Saa, Kõruse-Metsaküla 24p (ab,rk), 27.2.2016 Saa, Metsküla 59p (hlu,aluh), 7.3.2020 L-Nigula, Saunja 700p (pli), 29.3.2014 L-Nigula, Saunja laht 1200p (mva,tva), 31.3.2002 Pärnu, Tõhela järv 600p (up,ika,ym), 15.4.2009 L-Nigula, Saunja laht **3900p** (jn), 17.5.2010 L-Nigula, Saunja laht 282p (ako), 16.6.2015 Saa, Kuressaare 80p (mves), 19.7.2020 Haapsalu, Haeska 120p (me), 26.7.2025 Haapsalu, Haeska 1200p (mp,up), 22.8.2007 L-Nigula, Sutlepa 210p (hpe,tva,ym), 30.8.2009 Lääneranna, Keemu 1500p (mo,up), 14.9.2001 Lääneranna, Keemu+Haeska 17.700p (ika,llu), 14.9.2020 Saa, Väike väin 2620p (up), 22.9.2024 Haapsalu 4000p (up), 4.10.2025 Saa, Põripõllu 3400p (tva), 7.10.2001 Lääneranna, Keemu **25.500p** (llu), 1.11.2014 Hii, Käina 125p (up,Vilk,ym), 4.11.2022 Kuusalu, Erulaht 40p (tva), 4.12.2024 Saa, Lõmala 26p (it), 21.12.2025 Saa, Kõruse 130p (ktr,ttr)

Amerikantukkasotka **Lannuvar** (RK)

Aythya collaris

Esiintyminen: Säännöllisesti Pohjois-Amerikasta Eurooppaan harhautuva laji eksyy vain harvoin Pohjolaan. Viron ainoa, Saunja lahdella 13.4.2009 tavattu lintu oli vanha koiras.

Tukkasotka **Tuttvart**

Aythya fuligula

Esiintyminen: Tukkasotkan kevätmuutto kestää maaliskuun alusta toukokuun alkuun. Kablissa ja Salmessa päämuutto menee maaliskuuhuhtikuun vaihteessa, muualla lintuja nähdään harvoin muuttolenossa. Tuhansia paikallisia kertyy huhtikuussa yleensä Väinamerelle, Matsaluun ja Haapsalun lahdelle. Mantereella ja sisämaan kosteikoilla yli 200 linnun parvet ovat harvinaisia. **Pesintä:** Tukkasotkan 2500-3500 parin kanta painottuu rannikoille, sisämaassa pesintöjä on hajallaan. Kanta on laskenut 2000-luvun alusta melkein puoleen. Sulkasatomuuttoa voi nähdä kesä-elokuun ajan Pöösaspeassa ja Sörvessä. Täysi syysmuutto alkaa vasta elokuun lopussa. Huippu ohittaa Pöösaspean syyskuun aikana tai viimeistään kuun lopussa. Sörvessä huippu on lokakuun loppupuolella ja marraskuussa. Lepäileviä nähdään samoilla paikoilla kuin keväälläkin, runsaimmin Väinameren lahdilla ja Saarenmaalla. Talvikaudella Saarenmaan lahdilla talvehtii parhaimmillaan tuhansien parvia, riippuen jäätilanteesta. Talvikanta on 5000-15.000 yksilöä.

Aineisto (22.293):

6.1.2025 Saa, Tagaranna 222m (me,jus), 18.1.2015 L-Harju, Kurkse 95m (mo), 4.2.2011 Ristna 4m (up), 27.2.2021 Saa, Kaavi 30m (mpu), 21.3.2005 SLA 60m (hp,mm), 30.3.2007 KLA 117m (me), 11.4.2023 Salme 2180m (tp,rhä,ym), 25.4.2018 Hii, Heltermaa **4020m** (art), 3.5.2004 Salme 450m (hj), 15.6.2007 SLA 320m (gn,lmä,ym), 29.6.2022 Ppea 77m (af), 6.7.2014 Ppea 605m (me,jus,ym), 20.7.2003 Läänneranna, Virtsu 290m (ppy), 1.8.2014 Ppea 217m (aa,me,ym), 5.9.2013 Ppea 523m (jjö), 13.9.2009 Ppea 2180m (me,jk), 24.9.2015 Ppea **2990m** (kvö), 13.10.2021 Ppea 1490m (af,me), 3.11.2002 SLA 323m (me,tp,ym), 16.11.2005 SLA 140m (mm,mma,ym), 11.12.2009 Ppea 104m (me), 30.12.2000 SLA 100m (lmä,karm,ym)

13.1.2023 Saa, Abaja 8100p (klu,llu), 27.2.2016 Saa,

Metsküla 1500p (hlu,aluh), 16.3.2015 Saa, Pädaste laht 1350p (hpe), 29.3.2014 Saa, Riitsaare laht 1600p (me), 3.4.2002 Vormsi, Hullo laht 2700p (io,tra), 17.4.2002 Läänneranna, Keemu 5500p (rls), 4.5.2020 Hii, Kirikulaht 2900p (mp,up), 9.5.2016 Haapsalu, Puisse **40.000p** (art), 12.6.2007 SLA 1300p (mm,lmä,ym), 19.7.2019 Saa, Harilaid 1300p (jst), 8.8.2001 SLA 220p (mm,tp,ym), 13.8.2017 Kuusalu, Vihasoo 300p (tp,tnu), 17.9.2017 Haapsalu, Haeska 8000p (kkai), 29.9.2007 Hii, Orjaku 4000p (jn,up,ym), 7.10.2001 Läänneranna, Keemu **13.200p** (llu), 11.10.2005 Hii, Käina 13.000p (tp,ym), 19.10.2016 Saa, Metsküla 11.000p (am,me), 1.11.2020 Hii, Käina 2000p (up,Vilk,ym), 13.11.2021 Saa, Abula 1800p (llu), 3.12.2025 Saa, Vilsandi 3900p (it,me)

Lapasotka **Merivart**

Aythya marila

Esiintyminen: Lapasotkia kerääntyy maaliskuun lopusta alkaen ensin mm. Haapsaluun. Sörvessä ja Kablissa päämuutto osuu huhtikuun loppuun. Kymmenet tuhannet pysähtyvät muutolta Väinamerelle, jossa on nähty yli 40.000 lapasotkaa toukokuun alussa. Pääosa linnuista jatkaa matkaansa vähän ennen toukokuun puoliväliä, loput hieman myöhemmin. Muualla maassa yli 3000 linnun kertymiä ei ole tavattu. **Pesintä:** Lajin pesimäkanta on puolittunut 1980-luvulta nykyiseen 5-10 pariin. Pesintöjä on varmistettu vuoden 2010 jälkeen Saarenmaalla ja Lääne-Virumaalla, mahdollisia myös muualla länsirannikolla ja Suomenlahdella. Lapasotkan syksyn läpimuutto alkaa elokuun alussa, ja huipentuu komeasti syys-lokakuun vaihteessa. Pöösaspean ennätysmuutto lähes 16.000m meni 4.10.2020. Luoteis-Saarenmaalla talvehtii useampi tuhat lintua, ja koko maan talvikannaksi arvioidaan 500-3500 yksilöä.

Aineisto (11.057):

9.1.2021 Ppea 46m (af,al), 20.2.2002 SLA 12m (js), 9.3.2020 Ppea 20m (ron), 20.3.2022 Saa, Rahuste 61m (hj,tp), 28.3.2024 Ppea 220m (af), 20.4.1994 SLA 3600m (lli,pru,ym), 25.4.2013 Läänneranna, Hanila **17.770m** (jms,llu,ym), 12.5.1993 Ppea 15.500m (ml,hkon), 15.5.2010 Haapsalu, Ridala 7000m (jn,up,ym), 25.6.2003 SLA 30m (mb), 9.7.2005 SLA 50m (sc,-jha,ym), 24.7.2004 Ppea 55m (js,raa), 11.8.2014 Ppea 460m (aa,me), 24.8.2014 L-Harju, Pakri 245m (js), 10.9.2003 Ppea 980m (eg,vpe), 16.9.2013 Ppea 6550m (jjö), 28.9.2024 Ppea 9790m (af,al,ym),

Taantuva kosteikkolaji. Heinätavi, Rägapart, *Spatula querquedula*. Audru 3.5.2023.

Timo Nuoranen

4.10.2020 Ppea **15.780m** (af,al,ym), 13.10.2022 Ppea 6330m (af,akes,ym), 10.11.2025 Ppea 925m (af), 17.11.2022 Ppea 399m (af), 11.12.2009 Ppea 80m (me), 21.12.2014 Saa, Kihelkonna 106m (me)

13.1.2020 Saa, Muhu 425p (llu), 23.1.2017 Saa, Kihelkonna 1500p (slas), 28.2.2015 Saa, Mustjala 640p (mves), 13.3.2009 Saa, Küdema laht 900p (gn), 5.4.2007 Pärnu 5500p (llu,akur), 29.4.2007 Haapsalu, Ridala 21.000p (up,rat), 2.5.1998 Lämmijärv 6000p (jval), 3.5.2016 Haapsalu, Ridala **45.000p** (tva,ym), 14.5.2017 Haapsalu, Ridala 42.000p (ihu,kto,ym), 20.5.2023 Saa 450p (jst), 22.6.2012 Häädemeeste, Tahkuranna 30p (ome), 15.7.2020 Kuusalu 50p (mor), 20.7.1971 Saa, Muhu 60p (Vero), 12.8.2003 SLA 70p (gn,ym), 20.8.2021 Kuusalu, Vihasoo 60p (ami,pme), 29.9.2018 Saa, Muhu 1500p (lke,Kose), 30.9.2014 Kihnu 2500p (kvö), 8.10.2014 Kihnu **5000p** (tva), 18.10.2007 Peipsiääre, Lahepera järv 2420p (llu,akur), 13.11.2021 Saa, Abula 1400p (llu), 8.12.2006 Hii, Suuresadam 200p (VLS), 30.12.2016 Saa, Kihelkonna 380p (eva)

Heinätavi Rägapart

Spatula querquedula (*Anas querquedula*)

Esiintyminen: Aikaisimmat heinätavit nähdään maaliskuun alussa länsirannikon kosteikoilla, jon-

ka jälkeen laji yleistyy nopeasti. Muutto huipentuu huhtikuun jälkipuolella jatkuen heikkona toukokuun alkuun. Laji on muuttoaikana runsas länsi- ja pohjoisrannikolla sekä Tartumaan kosteikoilla. Aineistoissa korostuvat neljä isoa kosteikkoa: Matsalu, Audru sekä Emajoen ja Aardlan luhdat. Niille kertyy parhaimmillaan muutamia kymmeniä lintuja. Viime vuosina suurin osa yli 20 linnun kertymistä on laskettu Audrussa, kun taas Aardlan ja Matsalun määrät ovat laskeneet huippuvuosista. **Pesintä:** Pesiviä pareja on enää 300-400 ja 2000-luvun alusta laji on taantunut alle neljännekseen. Pesimäaikaaisia havaintoja on eniten länsirannikolta ja saarilta, mutta sisämaasta käytännössä vain Tartumaan kosteikoilta. Syysmuutto on vähälukuista, ja eniten lintuja liikkuu heinäkuun lopun ja syyskuun alun välisenä aikana. Päämuutto menee Pöösaspeassa elokuun lopussa. Heinätavi havaitaan lähes vuosittain lokakuussa, mutta sitä ei ole tavattu talvella.

Aineisto (6039):

23.3.2019 Salme 2m (hj,me,ym), 27.3.2017 KLA 5m (tp), 19.4.2002 KLA 16m (mo,tp,ym), 22.4.2012 KLA **31m** (jk), 1.5.2021 KLA 10m (me,kvö), 15.5.2009 Ppea 7m (mib,ym), 24.5.2013 KLA 5m (me), 9.6.2010 SLA 2m (gn,tno,ym), 23.6.2024 Ppea 2m (af,al), 19.7.2009 Ppea 4m (tp,ym), 6.8.1999 SLA 15m (tp), 20.8.2005 Ppea 15m (mb,ika,ym), 29.8.2004 Ppea 20m (eg,ym), 9.9.2001 Ppea **45m** (mhal,pmäh), 28.9.2004 Ppea 6m (js,tp), 16.10.2020 Ristna 2m (eel), 28.10.2000 SLA 1m (tp,jlaa,ym)

8.3.2015 Saa, Kõinastu 2p (hpe), 11.3.2015 Setomaa,

Lüübnitsa 2p (kni,tma), 29.3.2020 Häädemeeste, Piirumi 22p (amä,emä), 20.4.2004 Elva, Sangla polder 50p (llu), 26.4.2014 Audru polder 54p (am,me), 10.5.1992 Kambja, Ropka luht **65p** (mo), 25.5.2001 Rápina polder 55p (rls,tp,ym), 29.5.2021 Audru polder 12p (Karu), 10.6.2002 SLA 18p (tp,rls,ym), 19.6.2012 Lääneranna, Keemu 19p (jvai), 24.7.2010 Aardla polder 50p (mo,up), 3.8.2002 SLA 26p (mm,-jhe,ym), 21.8.1993 Kihnu, Lemsu 60p (mo), 15.9.2018 Hii, Paope 32p (la), 18.9.2002 Häädemeeste, Pulgoja **80p** (jt), 18.10.2018 Hii, Vahtrepa 13p (la), 26.10.2020 Peipsiääre, Nina 2p (kk), 3.11.2015 Peipsiääre, Lahe 1p (up,kvö), 13.11.1960 Lääneranna, Matsalu 6p (arv)

Sinisiipitavi **Sini-rägapart** (RK)

Spatula discors (*Anas discors*)

Esiintyminen: Pohjois-Amerikassa pesivä sinisiipitavi on havaittu hyväksytysti Virossa vain kaksi kertaa, vaikka Euroopassa laji on säännöllinen harhautuja. Molemmat havainnot ovat toukokuusia 2000-luvun havaintoja Pärnumaalta.

Lapasorsa **Luitsnokk-part**

Spatula clypeata (*Anas clypeata*)

Esiintyminen: Kevään ensimmäiset nähdään heti maaliskuun puolivälin jälkeen. Kablissa lapasorsa on harmaasorsan ja heinätavin ohella myöhäisin *Anas*, ja huippumuutot ajoittuvat 10.4.-4.5. välille. Suurin osa yli 100 linnun kertymistä on 2010-luvun alusta lähtien laskettu Audrussa. Muita hyviä kerääntymiä on löydetty vain Tarton ympäristöstä. **Pesintä:** Lapasorsan alamäessä oleva 650-900 parin kanta pesii pääasiassa Suomenlahdella, länsirannikolla ja saarilla. Sisämaan kosteikoilta on vain vähän varmistettuja pesintöjä. Syysmuutto voimistuu heinä-elokuun vaihteessa, ja Pöösaspean selkeä huippu on elokuun lopussa 20.-25. päivän aikaan, heti sorsanmetsästyksen alettua. Sörven tasaisempi huippu on syyskuun lopun ja lokakuun lopun välissä. Talvihavaintoja on vain kourallinen.

Aineisto (13.552):

25.3.2022 KLA 1m (eg,asu,ym), 29.3.2016 L-Harju, Laoküla 6m (js), 30.3.2018 Jöelähtme, Jõesuu 160m (Sepp), 23.4.2007 KLA **510m** (jus), 3.5.2004 Salme 357m (hj), 19.5.2022 KLA 53m (me), 2.6.2003 SLA 41m (jha,rls,ym), 27.6.2021 Ppea 45m (af,al), 7.7.2014 Ppea 70m (me,tva,ym), 22.7.2006 SLA 80m (mm,skl,ym), 7.8.2004 Ppea 107m (aao,ea,ym),

20.8.2019 Ppea 1160m (af,me,ym), 1.9.2024 Ppea **1940m** (af,al,ym), 16.9.2019 Ppea 450m (jk,me,ym), 2.10.2023 Ppea 390m (af,jn,ym), 7.10.2024 Ppea 490m (af,me,ym), 27.10.2000 SLA 790m (tp,jlaa,ym), 10.11.1999 SLA 72m (tp,mre), 16.11.2004 Ppea 14m (tp), 13.12.2009 Ppea 1m (am,me)

18.1.-12.2.2018 Saa, Kuressaare 1p (jos,jkor,ym), 8.2.2020 Kambja, Soinaste 1p (umä), 16.2.2020 Tartu, Ihaste 1p (mp,up), 12.3.2002 Audru polder 5p (rls,ym), 25.3.2024 Pärnu, Valgeranna 8p (slas), 7.4.2024 Kambja 70p (mp), 20.4.2004 Elva, Sangla polder 480p (llu), 26.4.2014 Audru polder **610p** (am,me), 4.5.2021 Aardla polder 265p (up), 24.5.2011 Elva, Valguta polder 110p (mo), 6.6.2012 Audru polder 250p (up), 17.7.2001 SLA 45p (skl,ym), 30.7.2011 Elva, Valguta polder 50p (mo,rma,ym), 6.8.1999 SLA 250p (tp), 26.8.2017 Kuusalu, Vihasoo 600p (vip), 5.9.2014 Vormsi, Austurgrunne 280p (ako), 30.9.2001 SLA **1300p** (hj,mb,ym), 17.10.2000 SLA 220p (tp,lmä,ym), 7.11.2013 Kihnu, Linaküla 20p (akl), 18.11.2018 Peipsiääre, Lahepera järv 6p (mp,up), 2.12.2022 Saa, Rahuste 3p (kvö,Vilk), 4.12.2011 Saa, Rahuste 4p (mp,up,ym)

Harmaasorsa **Rääkspart**

Mareca strepera (*Anas strepera*)

Esiintyminen: Kevätmuutto käynnistyy maaliskuun puolivälissä, mutta valoisaan aikaan muuttoa nähdään aniharvoin. Laji on heinätavin ja lapasorsan tapaan myöhäinen *Anas*. Paikallisten parvet kasvavat tasaisesti huhtikuun alusta toukokuun loppuun Matsalun, Haapsalun, Tallinnan ja Kuressaaren lahdilla. Sisämaassa suurempia kertymiä nähdään vain huhtikuun lopussa Tartumaan parhailta kosteikoilla.

Pesintä: 4000-6000 parin kanta pesii lapasorsan tapaan Suomenlahdella, länsirannikolla sekä saarilla ja lajin voittokulku jatkuu edelleen. Sisämaan kosteikoilta on varmistettuja pesintöjä niukasti. Syysmuutto on vaisua ja hajanaista. Suurimmat useiden tuhansien paikalliskertymät viihtyvät Kuressaaren ja Haapsalun lahdilla syys-lokakuun vaihteessa. Paikallisten parvet hupenevat loppusyksyä kohden ja vielä marraskuussa on nähty runsaita muuttoa. Laji on vakioalvehtija Tallinnan lahdilla ja Saarenmaalla, kanta on 10-150 yksilöä.

Aineisto (15.558):

18.3.2022 Saa, Rahuste 9m (hj,tp), 26.3.2002 SLA **78m** (mm,lmä), 19.4.2013 Kihnu 49m (tp,akl,ym),

29.4.2012 KLA 47m (aa,jk,ym), 19.5.2022 KLA 24m (me), 14.6.2023 Ppea 37m (af), 29.6.2024 Ppea 35m (af,tp), 9.7.2019 Ppea 35m (jk,me,ym), 18.8.2019 Ppea 29m (af,me,ym), 31.8.2023 Häädem., Lepaküla 50m (hmä), 20.9.2022 Ppea 100m (af), 30.9.2023 Tallinn, Paljassaare 72m (vm), 22.10.2023 Ppea 42m (af,al,ym), 1.11.2020 Ppea 56m (af,al,ym), 11.11.2002 SLA **330m** (tp,ym), 16.11.2025 Ppea 111m (af), 21.12.2014 Saa, Undva 31m (me)

1.1.2009 Saa, Roomassaare 47p (up), 4.2.2020 Saa, Kõruse-Metsaküla 8p (ab,rk), 15.3.2025 Tallinna 23p (ima,ina), 19.3.2017 Audru polder 30p (ab), 31.3.2025 Elva Valguta polder 150p (tnu), 11.4.2017 Pärnu linn 121p (ren), 21.4.2025 Saa, Kõinastu 200p (af,rhä), 27.5.2017 Pärnu, Liu 220p (kmu), 5.6.2012 Saa, Roomassaare **257p** (up), 30.6.2014 Saa, Mändjala 220p (mp,up), 9.7.2020 Haapsalu, Haeska 250p (tva), 23.7.2025 Lääneranna, Keemu 600p (me,mal), 29.8.2018 Tallinn, Rocca al Mare 700p (tnu), 10.9.2017 Hii, Esiküla 350p (up,tkaa), 17.9.2018 Saa, Kuressaare laht 2700p (up), 23.10.2020 Haapsalu, Tagalaht **3000p** (ako), 8.11.2023 Haapsalu 850p (tva), 1.12.2025 Saa, Rahuste 450p (it,me), 17.12.2014 Saa, Kuressaare laht 400p (mo,up,ym)

Haapana Viupart

Mareca penelope (Anas penelope)

Esiintyminen: Kevätmuutto käynnistyy maaliskuun alussa, ja muuton ensihuippu on kuun lopussa. Toinen muutonhuippu nähdään tavallisesti huhtikuun jälkipuolella. Suurimmat paikalliskertymät on laskettu Audrussa 20.3.-26.4. aikana. Muutto hiipuu toukokuun kuluessa. Kesikeskellä Matsalussa voi nähdä usean sadan sulkimisparvia. **Pesintä:** Haapanan uhanalainen 2-10 parin kanta heiluu häviämisen partaalla, vaikka ei ole koskaan suuren suuri ollut. Länsirannikolta on vuoden 2010 jälkeen vain muutamia varmistettuja pesintöjä. Syysmuutto käynnistyy elokuun viimeisellä viikolla ja Põõsaspean huippu on syyskuun lopussa. Vuoden 2023 hurja ennätysmuutto 81.000m meni vasta 2. lokakuuta. Pienemmät huiput Sõrvessä osuvat syys-lokakuun vaihteeseen. Syksyn suurimmat paikallismäärät nähdään Haapsalussa. Talvella laji on vähälukuinen ja talvikanta on 20-200 yksilöä.

Aineisto (21.214):

1.1.2016 SLA 2m (up), 20.2.2020 KLA 2m (me), 24.2.2014 KLA 26m (me,jus), 17.3.2017 KLA 810m

(tp), 30.3.2007 KLA **2000m** (me), 14.4.2012 KLA 1590m (jk,me), 4.5.2005 KLA 255m (it,me), 19.5.2022 KLA 24m (me), 17.6.2023 Ppea 27m (af,al), 22.6.2000 SLA 30m (jhe), 5.7.2010 SLA 130m (gn,mm), 11.8.2019 Ppea 46m (jk,ym), 25.8.2019 Ppea 1050m (me,tva,ym), 31.8.2020 Ppea 2950m (af), 16.9.2019 Ppea 21.670m (jk,me,ym), 23.9.2004 Ppea 23.700m (vpe,kkuu,ym), 2.10.2023 Ppea **81.410m** (af,jn,ym), 25.10.2024 Ppea 8460m (af,art,ym), 3.11.2002 SLA 2890m (me,tp,ym), 16.11.2005 SLA 653m (mma,ym), 21.12.2014 Saa, Undva 566m (me)

19.1.2025 Saa 47p (kkal,llu,ym), 29.2.2008 Häädemeeste, Võiste 8p (akl), 24.3.2014 Audru polder 1710p (jt,pva), 6.4.2020 L-Harju, Kurkse 2340p (llu), 18.4.2013 Häädemeeste, Lepaküla **2700p** (mp,up), 2.5.2005 Elva, Sangla polder 700p (up), 23.5.2018 Häädemeeste 200p (kmu), 20.6.2000 Haapsalu, Haeska 320p (hpe), 2.7.2007 Haapsalu, Põgari 340p (hpe), 12.7.2001 Haapsalu, Haeska 500p (shj), 25.8.2016 L-Harju, Kurkse 1000p (js), 8.9.2001 Haapsalu, Tagalaht 28.000p (mva,tva), 10.9.2001 Lääneranna, Keemu 15.000p (mhal,pmäh), 1.10.2017 L-Harju, Laoküla 11.000p (js), 4.10.1999 Matsalu **35.000p** (Komi,masa), 19.10.2016 Haapsalu, Tagalaht 18.000p (ron), 2.11.2013 Hii, Käina 1870p (up,kvö), 14.11.2020 Peipsiääre, Lahepera järv 515p (mp,up), 3.12.2024 Saa, Rahuste 160p (it), 19.12.2014 Haapsalu 140p (me)

Amerikanhaapana Ameerika viupart (RK)

Mareca americana (Anas americana)

Esiintyminen: Pohjois-Amerikassa pesivä laji on säännöllinen harhautuja Euroopassa. Virossa hyväksytyt havainnot on kuusi vuodesta 2001 alkaen. Kaikki havainnot ovat länsirannikolla havaittuja vanhoja koiraita.

Sinisorsa Sinikael-part

Anas platyrhynchos

Esiintyminen: Sinisorsa on aikaisin muuttava Anas. Kevätmuutto on käynnissä helmikuun alusta alkaen. Huippu ohittaa maalishuhtikuun vaihteessa. Huhtikuun alun isoista paikalliskertymistä selvästi merkittävin on Audru, jossa on nähty yli 4000 yksilöä. Muita hyviä kertymiä nähdään vaihtelevissa paikoissa rannikon ja jokien kevättulvilla. Koiraiden sulksat muutto alkaa vapun maissa, ja kesän loppuun

mennessä lahdilla on taas koossa tuhansia. **Pesintä:** Pesimäalue kattaa koko maan ja 25.000-35.000 parin kanta pysyy vakaana. Sinisorsan näkyvä syysmuutto on pienimuotoista ja muuton käynnistymistä on vaikea huomata. Pöösaspeassa ja Sörvessä päämuutto menee loka-marraskuussa, jolloin nähdään useita satoja lintuja päivässä. Muutaman sadan päiväsummia ynnätään lokakuun lopusta joulukuun alkuun. Talvikanta on 15.000-30.000 yksilöä ja eniten lintuja on nähty Saarenmaalla tammikuussa.

Aineisto (60.357):

1.1.2016 SLA 360m (up), 18.1.2020 Vinni, Mödriku 240m (egt), 23.2.2014 KLA 22m (me,jus), 11.3.2002 SLA 107m (hhy,pku,ym), 22.3.2022 KLA 1270m (eg,asu,ym), 30.3.2007 Salme 1120m (tp), 3.4.2007 KLA **1580m** (me,aup), 18.4.2002 KLA 370m (tp), 23.5.2009 Lääneranna, Virtsu 89m (sc,mm), 8.6.2022 Ppea 92m (af), 15.6.2006 SLA 70m (sc), 30.7.2024 Ppea 78m (af,up,ym), 11.8.2003 SLA 150m (mm), 31.8.2025 Pärnu, Laoküla 150m (hmä), 21.9.2025 Tapa, Jäneda 70m (cta), 30.9.2013 Ppea 156m (jjö), 9.10.2024 Ppea 386m (af,al,ym), 27.10.2000 SLA 760m (tp,jlaa,ym), 3.11.2002 SLA **820m** (me,tp,ym), 21.11.2004 Ppea 420m (tp,jaa,ym), 4.12.2002 SLA 240m (mm), 21.12.2014 Saa, Undva 307m (me)

13.1.2018 Saa 2070p (mm,aiun,ym), 17.1.2012 Saa, Jaagarahu 2650p (llu), 6.2.2020 SLA 800p (tp,tnu), 21.2.2019 Kadrina, Jõepere 600p (vip), 15.3.2013 Tallinn, Mustamäe 2400p (etu), 6.4.1999 Audru polder **5000p** (ml,ym), 9.4.2012 Harku, Kumna 2700p (hj,rma), 27.5.2013 L-Nigula, Saunja laht 760p (up), 25.6.2014 Haapsalu, Haeska 1400p (tha), 11.7.2017 SLA 1020p (tp), 24.7.2010 Tartu, Ilmatsalu 800p (up), 5.8.2006 Haapsalu, Haeska 2500p (up,rls,ym), 24.8.2011 Häädemeeste torn 2000p (elel), 14.9.2001 Lääneranna, Keemu 2200p (ika,llu), 25.9.1999 L-Nigula, Oru 4700p (sc), 7.10.2013 Saa, Väike väin 2500p (mp,ym), 15.10.2013 SLA 2800p (mm), 23.10.2006 Peipsi, Tammispää-Lahepera **4350p** (llu,akur), 2.11.1986 Aardla polder 2000p (mo), 4.11.2012 Häädemeeste 3300p (jt,me), 20.11.2014 Haapsalu, Tagalaht 1300p (tva), 6.12.2002 SLA 1470p (gn,ym), 27.12.2015 Haapsalu, Haeska 1200p (tha)

Jouhisorsa **Soopart**

Anas acuta

Esiintyminen: Kevätmuutto käynnistyy maaliskuun alkupäivinä, ja kuun lopussa länsirannikolla nähdään

satojen kertymiä. Päämuutto menee Kablissa heti huhtikuun puolivälin jälkeen. Samaan aikaan nähdään Audrun, Matsalun, Haapsalun ja Tarton kosteikoilla jopa tuhansia. **Pesintä:** Jouhisorsan 1990-luvulta alkaen rajusti vähentynyt 0-2 parin kanta on pikkuhiljaa hiipumassa kokonaan. Suurin syy muutokseen lienee pesimäpaikkojen katoaminen ja rantojen umpeenkasvu. Kesä-heinäkuussa laji on hyvin vähälukuinen, eikä mainittavaa sulkaatoliikkeitä ole havaittu. Syysmuutto viriää heinäkuun lopussa ja huipentuu syys-lokakuun vaihteessa. Pöösaspeassa päämuuton ajankohta vaihtelee melko paljon, mutta pääsääntöisesti määrät putoavat nopeasti lokakuun edetessä. Syyskaudella lepäileviä havaitaan selvästi kevättä vähemmän. Kaikki yli tuhannen linnun kertymät on viime vuosina laskettu Hiidenmaalla. Talvella jouhisorsa on vähälukuinen, mutta ei harvinainen. Kannaksi on arvioitu 1-10 lintua.

Aineisto (10.579):

7.2.2022 Harku 1m (Paas), 2.3.2017 Pärnu 4m (me), 22.3.2025 Saa 19m (mpu), 30.3.2007 Salme 390m (tp), 14.4.2022 KLA **660m** (me,pme,ym), 4.5.2005 Häädemeeste 175m (it,me), 13.5.2007 KLA 7m (tp), 11.6.2011 Ppea 4m (jn,up,ym), 8.7.2001 Haapsalu, Ridala 40m (me,Kose), 26.7.2023 Ppea 45m (af), 14.8.2024 Ppea 155m (af,mp,ym), 24.8.2023 Ppea 1700m (af,mkap), 4.9.2013 Ppea 1610m (jjö), 16.9.2019 Ppea **7600m** (jk,me,ym), 2.10.2004 Ppea 2370m (js,tp), 9.10.1999 Ppea 1730m (hvi,ymym), 27.10.2000 SLA 780m (tp,jlaa,ym), 1.11.2025 Ppea 35m (af), 23.11.2024 Ppea 12m (af,tp,ym), 2.12.2009 Ppea 1m (jk), 21.12.2014 Saa, Kihelkonna 4m (me)

6.1.2018 Saa 8p (me,jus), 8.2.2020 Saa 6p (tp,tnu), 29.2.2008 Lääneranna, Lihula 12p (mkl,tha), 15.3.2020 Audru polder 350p (kvö,Vilk), 28.3.2016 Häädemeeste, Tahkuranna 1000p (it), 3.4.2016 Pärnu, Audru 3300p (it,jt), 19.4.2004 Haapsalu, Ridala **15.000p** (hpe,llu), 2.5.2005 Matsalu 5000p (eke,eke), 8.5.2010 Haapsalu, Ridala 1200p (mo,ym), 16.5.2023 Haapsalu, Haeska 16p (tva), 12.6.2007 SLA 6p (lmä,ym), 21.6.2011 Hii, Käina 8p (la), 11.7.2002 SLA 30p (lmä), 10.8.2002 Haapsalu, Ridala 120p (jhe), 30.8.2017 Saa, Muhu 880p (hpe), 3.9.2001 Haapsalu, Ridala 4000p (me), 10.9.2017 Hii, Käina **4580p** (up,tkaa), 25.9.2005 Saa, Pakulaid 1500p (hj,jha,ym), 1.10.2000 L-Nigula 2900p (LLK), 6.10.2006 Saa, Pakulaid 500p (mb,tp,ym), 1.11.2003 Haapsalu, Ridala 80p (me,mw), 16.11.2024 Hii, Esiküla 35p (mp,up,ym), 3.12.2024 Saa, Rahuste 27p (it), 15.12.2014 Salme 9p (mo,up,ym)

Tavi muuttaa syksyllä myös päivänvalossa tai aamun ensi tunteina. Tavi, Piilpart, *Anas crecca*. Tärju 22.10.2021. Timo Nuoranen

Tavi Piilpart (rk)

Anas crecca

Esiintyminen: Lauhoina talvina kevätmuuton alkua voi olla vaikea huomata. Kablissa muutto käynnistyy joka tapauksessa maaliskuun puolivälissä, ja näkyvä päämuutto menee heti huhtikuun puolivälin jälkeen. Paikallisten määrä on korkeimmillaan päämuuton aikoihin Audrussa, Haapsalussa ja etenkin Matsalus-
sa. Kertymissä on yli tuhat lintua. Myös Väike väinassa lepäilee toisinaan tuhansia taveja. **Pesintä:** Pesivä pareja on 1500-3000 kauttaaltaan ympäri maan. Kannassa ei vaikuta olevan suuria muutoksia ja laji jatkaa valloitustaan mielipaikassaan majavatulvilla. Kesäkuussa nähdään sulkimaan siirtyviä koiraita, mutta syysmuutto käynnistyy vasta heinäkuun lopussa. Suurimmat päiväsummat lasketaan elokuun lopussa, ja muutto jatkuu vilkkaana läpi syyskuun. Pöösaspean ja luoteisrannikon tuhansiin verrattuna Sörven sadat ja Virtsun kymmenet ovat perin vaatimattomia. Syksyn suurimmat kertymät nähdään perinteisesti Matsalun lisäksi Hiidenmaalla ja Saarenmaalla, ja ne ovat yhtä runsaita kuin keväällä. Tal-

vella tavi on vuosittainen, ja kanta on 50-150 yksilöä. Alalaji *A.c.carolinensis* on havaittu kolme kertaa.

Aineisto (22.649):

10.1.2021 Ppea 1m (af), 26.2.2020 Saa, Tärju 2m (kvö,Karu), 12.3.2022 KLA 2m (me), 13.3.2007 KLA 8m (it,jt), 31.3.2002 KLA 183m (me,tp,ym), 3.4.2007 KLA 1050m (me,aup), 17.4.2007 KLA **1250m** (js,ppi), 19.4.2013 Kihnu 1160m (tp,akl,ym), 1.5.2022 KLA 330m (me), 19.5.2022 KLA 20m (me), 15.6.2002 SLA 70m (mm,jln), 27.6.2021 Ppea 180m (af,al), 2.8.2009 Ppea 600m (tp,ym), 25.8.2023 Ppea **4760m** (af,rhä), 3.9.2024 Ppea 3460m (af,jn,ym), 17.9.2024 Ppea 1470m (af,jn,ym), 3.10.2023 Ppea 2230m (af,tno,ym), 25.10.2024 Ppea 750m (af,ym), 3.11.2002 SLA 204m (me,tp,ym), 16.11.2004 Ppea 12m (tp), 2.12.2012 SLA 17m (mo,up), 7.12.2015 Ruhnu 33m (kvö,Vilk)

7.1.2018 Saa, Rahuste 90p (me,jus), 24.1.2010 Tallinn, Rocca al Mare 17p (Köiv), 10.2.2021 Tallinn, Mustjõe 16p (tnu), 19.2.2020 Saa, Rahuste 120p (rmä), 15.3.2012 SLA 510p (mm), 31.3.2025 Elva Valguta Polder 400p (tnu), 17.4.2005 Audru polder 1500p (mo,up), 23.4.2005 Haapsalu, Haes-

Metso on tuttu näky edellenkin Itä-Viron pikkuteiden laitamilla. Metso, Metsis, *Tetrao urogallus*. Permisküla 24.4.2021. Timo Nuoranen

ka **15.000p** (jhau,jpy), 5.5.2010 Haapsalu, Haeska 4000p (mb), 12.5.2023 L-Nigula, Haversi 110p (al), 13.6.2013 Tartu, Kärevere 300p (up), 2.7.2013 Elva, Valguta polder 408p (lam), 18.7.2024 Saa, Muhu 200p (jst), 14.8.2003 Häädemeeste, Pulgoja 1705p (akl), 2.9.2012 Saa, Muhu 2000p (mo), 10.9.2017 Hii, Esiküla 3200p (up,tkaa), 28.9.2002 Haapsalu, Haeska 3000p (rls,ym), 6.10.2006 Saa, Pakulaid 1000p (mb,t-p,ym), 13.10.1961 Matsalu **5000p** (vap), 10.11.2019 Saa, Kõinastu 265p (up,lke), 22.11.2025 Hii 380p (la), 5.12.2000 SLA 170p (rls,tp,ym), 14.12.2020 Saa, Kuressaare vj 200p (kk)

Aitokanat *Phasianidae*

Pyö **Laanepüü**

Tetrastes bonasia (*Bonasia bonasia*)

Esiintyminen: Pyö on selvästi runsain Pärnumaalla. Muita vahvoja esiintymisalueita on Lääne- ja Itä-Virumaalla. Havaintoja on kaikista mantereiden maakunnista, mutta laji puuttuu kokonaan saarimaakunnista. Selvästi eniten ilmoituksia on huhtikuun metsäretkiltä. **Pesintä:** Pyö on maan runsain kan lintu. Nykyinen kanta on enemmän tai vähemmän vakaa 18.000-25.000 paria. Metsätaloudessa tapahtuvat suuret muutokset antavat kuitenkin olettaa,

että laji voisi olla pitkässä juoksussa taantumassa. Talvikanta on 40.000-55.000 yksilöä.

Aineisto (7653):

16.4.2013 Häädemeeste, Massiaru 1m (it), 17.5.2013 Järva, Mägede 1m (agl,mele), 29.9.2018 Ppea 1m (af,al,ym)

4.1.2018 Rõuge, Tagakolga 5p (mpä), 7.2.2010 Läänerranna, Tuudi 10p (tpa), 5.3.2024 Viru-Nigula, Pada-Aruküla 5p (rott), 31.3.2006 Alutaguse, Kivinõmme **22p** (tp,sc), 25.4.2007 Mulgi, Rubina 10p (ome,rmi), 1.5.1983 Valga, Pikkjärve 6p (tte), 15.6.2018 P-Sakala, Kuhjavere 16p (rmä), 7.7.2018 Mustvee, Pedassaare 9p (aor), 9.8.2009 Kastre, Möldripalu 10p (kk), 4.9.2009 Ppea 9p (tp,jk), 2.10.2016 Kastre, Järvselja 6p (me), 10.11.2013 Kastre, Lääniste 5p (Voog), 23.12.2005 Häädemeeste, Nigula 9p (it), 31.12.2003 Tõrva, Härma 10p (ome,rmi)

Riekko Rabapüü

Lagopus lagopus

Esiintyminen ja pesintä: Riekko on 2020-luvulla äärimmäisen uhanalainen. Toisen atlaksen aikaan (2009) lajin kannaksi arvioitiin vielä 50-150 paria, mutta uusimman arvion (2025) mukaan lajin pesimäkanta on 10-20 paria. Elurikkukseen on ilmoitettu 25 havaintoa välillä 2010-2025 Lääne- ja Itä-Vi-

rumaalta, monet maallikkohavaintoja. Keskimäärin 2020-luvulla on ilmoitettu vain yksi havainto vuodessa, eikä 2019 lajia havaittu ollenkaan. Puhatun Natura-alueen laskenta toteutettiin 2023, jolloin suolta löydettiin vielä vähintään seitsemän reviiä pitävää koirasta. Toivoa kannan säilymiseksi siis vielä on. Murakalla toteutetussa laskennassa laji oli jo 2021 kadonnut. Kannanmuutoksen syyt ovat osin epäselviä, mutta suurimpia lienevät ilmastonmuutos ja soilla tapahtuneet muutokset, kuten kuivatukset, ja talvielinympäristön eli soiden reuna-alueiden umpeenkasvu ja kuivuminen. Avoimeksi jää kuinka runsas laji on rajan takana Venäjän suurilla soilla, ja kuinka paljon Viron kanta saa sieltä täydennystä. Latviassa laji vaikuttaisi kadonneen, sillä uusimman atlastiedon mukaan kanta on enää 0-1 paria.

Aineisto (401, joista 46 post-1989):

6.2.2003 Häädemeeste 1p (envi), 11.3.2020 Alutaguse 2p (rpa), 10.4.2010 Alutaguse **4p** (tvo,Kõiv,ym), 27.4.2025 Alutaguse 2p (mkii), 2.5.2012 Alutaguse 3p (aso), 27.5.2001 L-Nigula, Nõva 2p (tva), 10.6.2002 Lääneranna, Koonga 1p (envi), 16.7.2009 Rápina, Meeksi 1p (rmä,Tuvi), 16.8.2012 Alutaguse, Illuka 1p (mp,ym), 9.10.2022 Vinni 1p (Kurm), 22.12.2002 Häädemeeste 1p (male,mele)

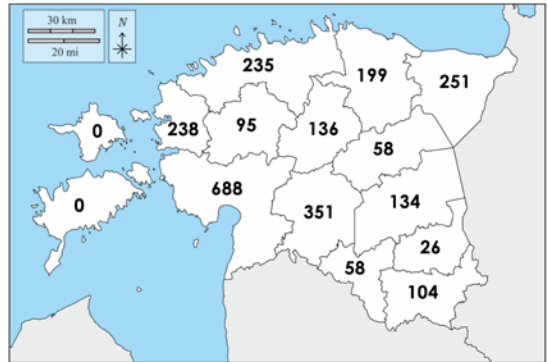
Metso Metsis

Tetrao urogallus

Esiintyminen: Laji puuttuu kokonaan saarilta, ja mantereellakin sitä on vain suurilla yhtenäisillä metsäalueilla. Muiden kanalintujen tapaan havaintoja on eniten soittimen aikaan maaliskuuhuhtikuussa. **Pesintä:** Pesimäkanta on 1200-1400 paria, jota on tarkistettu viimeisimmässä arviossa hieman alaspäin. Metsätaloudessa tapahtuvat suuret muutokset kertovat, että laji on pitkällä aikavälillä vähenemässä. Lajin selvästi vahvinta pesimäaluetta on Pärnumaa, mistä on enemmän havaintoja kuin Viljandi- ja Läänemaalta yhteensä! Talvikanta on 2900-3400 yksilöä.

Aineisto (3873):

1.1.2008 L-Nigula, Taebla 3p (io), 2.2.2019 Haljala 8p (pve,tve), 30.3.2006 Tartu, Laeva 6p (rsa), 17.4.2018 Lääneranna **17p** (kkai), 13.5.2017 L-Nigula, Nõva 6p (kvö), 7.6.2017 Vinni 8p (atru,ktai), 9.7.2017 Alutaguse, Illuka 9p (atru,ktai), 27.8.2018 Väike-Maarja, Hirla 7p (sva), 25.9.2016 Lügánuse 8p (kvö), 2.10.2023 Türi 6p (rilv), 24.11.2019 P-Pärnumaa 5p (kaa), 13.12.2016 Häädemeeste 6p (mpe)

Pärnumaa on metson vahvaa esiintymisaluetta, mutta Itä-Virossa retkeillään vähän.

Teeri Teder

Lyrurus tetrix (Tetrao tetrix)

Esiintyminen: Teeriä elää maan kaikissa maakunnissa, ja sen tapaa toisinaan myös pienemmillä saarilla. Lajin vahvinta esiintymisaluetta ovat Pärnu-, Lääne- ja Virumaan maakunnat. Mantereen sisäosissa ja etelässä lintuja on vähemmän. Eniten niitä havaitaan huhti-toukokuussa. **Pesintä:** Teeriä pesii kaikissa maakunnissa, yhteensä 3000-4600 paria, mutta suunta on laskeva. Kanta on laskenut atlasvuosista jo kolmanneksen, ja ilmeisesti väheneminen jatkuu. Syitä vähenemiseen ovat umpeenkasvu, ojitus, lisääntyneet maapedot ja ilmastonmuutos. Talvikanta on 7200-11.000 yksilöä.

Aineisto (9982):

18.3.2008 KLA 1m (jt), 8.4.2023 Ppea 1m (af), 25.4.2006 KLA 1m (js), 17.6.2019 Lääneranna, Varbla 1m (hlu), 20.8.2024 Kambja, Läti 1m (rott), 11.9.2021 Rápina, Mehikoorma 1m (mp), 22.9.2012 Rápina, Mehikoorma **8m** (mo,ym), 16.10.2015 Rápina, Mehikoorma 5m (tp,rls), 17.10.2005 SLA 1m (lmä,ym), 25.10.2009 Saarde 5m (envi,kakü)

5.1.2006 Märjamaa, Avaste 117p (el), 19.2.2006 P-Pärnumaa, Laanesoo 94p (el), 9.3.2015 L-Nigula, Nõva 63p (kvö), 25.4.2005 Alutaguse, Puhatu 75p (rls), 25.4.2019 L-Nigula, Hindaste 46p (kne,ron,ym), 10.5.2015 Kastre, Meerepalu 36p (te), 9.6.2015 Kastre, Kastre 35p (jtan), 12.7.2014 Pärnu, Aruvälja 9p (jt,pva), 18.8.2009 L-Nigula, Hindaste 26p (el,el,Karu,ym), 3.9.2023 Lääneranna, Käru 21p (mpik), 12.10.2014 L-Nigula, Keskküla 36p (kkuk,Lauk), 18.10.2000 Saarde, Tuuliku 45p (Komi,masa), 30.11.2014 Märjamaa,

Avaste **130p** (elel), 1.12.2014 Häädemeeste, Soometsa 62p (it,jt)

Peltoppy **Nurmkana**

Perdix perdix

Esiintyminen: Peltoppyitä elää kaikissa maakunnissa. Saarenmaan ja Itä-Virumaan maakunnissa laji on vähälukuinen, eikä Hiidenmaalta ole kuin 4 havaintoa. **Pesintä:** Pesimäkanta 1500-3000 paria on puolittunut 1990-luvusta. Muutos johtuu pitkälti maataloudessa tapahtuneista isoista muutoksista. Pesimäaikaisia havaintoja on ilmoitettu eniten Tartu- ja Pärnumaalta sekä Matsalun ja Tallinnan ympäristöstä. Havaintoja on jokaiselta kuukaudelta, suurimmat määrät elo-helmikuun ajalta. Talvikanta on 5000-15.000 yksilöä.

Aineisto (7485):

22.3.2018 KLA 2m (me), 19.4.2018 KLA 2m (kvö), 25.8.2017 Peipsiääre, Riidma **12m** (ank)

2.1.2024 Rakvere, Taaravainu 32p (vip), 27.2.2014 Tartu, Röhu 38p (mp), 20.3.2016 Väike-Maarja, Triigu 30p (jau), 2.4.2013 Paide, Nurmsi 13p (van), 1.5.2016 Kose vald, Triigi 6p (tle), 20.6.2014 Märjamaa, Avaste 16p (elel), 20.7.2023 Narva-Jõesuu, Kudruküla 28p (mese), 31.7.2023 Lääneranna, Pajumaa 40p (jd), 8.8.2023 Rakvere, Taaravainu 40p (vip), 25.9.2020 Ppea 43p (af), 31.10.2019 Rakvere, Tobia **62p** (Kiis), 27.11.2022 L-Nigula, Niinja 32p (kkuk-,Lauk), 31.12.2018 Lügänuuse, Matka 30p (slas)

Viiriäinen **Põldvutt**

Coturnix coturnix

Esiintyminen: Keväällä viiriäisiä saapuu toukokuun ensimmäisistä päivistä alkaen. Eniten lintuja kuuluu kesä-heinäkuussa, viimeisten hiljentyessä elokuun lopussa. Lajin muutto venyy pitkälle kesään, sillä liikehdintä jatkuu vielä heinäkuussa. **Pesintä:** Viiriäisten määrä vaihtelee vuosittain huomattavan paljon ilman varsinaista suuntausta. Laulavia lintuja arvioitiin vuonna 2024 olevan 500-2000 yksilöä. 2000-luvun alussa lintuja löytyi tasaisen harvakseltaan kaikkialta maasta. Eniten lintuja kuuluu etelän ja lännen maakunnissa sekä Tartumaalla. Vähiten havaintoja on Hiidenmaalta. Huippuvuotia ovat olleet myös 2000, 2007, 2015 ja 2019, jolloin on päästy keskimäärin 80 havaintoon per vuosi. Elokuun jälkeen havaintoja on hyvin vähän. Laji on tavattu vielä

syyskuussa ja lokakuussa, lisäksi tammikuulta on yksi talvihavainto.

Aineisto (1432):

1.-5.1.2020 Saa, Jämaja 1p (mp,up), 27.3.2020 Pärnu, Aruvälja 1p (it), 2.5.1954 Viljandi 1p (anon), 5.5.2012 Aardla järv 1p (me), 10.5.2020 Elva, Valguta polder 2p (kk), 16.5.2018 Valga, Iigaste 5p (mkö,Must), 18.6.2000 Peipsiääre, Alatskivi 14p (tp,rls), 19.6.2024 Kuusalu, Uuri **28p** (mor,win), 5.7.2002 Tõrva 5p (rmi), 24.7.2002 Tõrva, Salve 6p (rmi), 31.7.2012 Kastre, Imste 7p (kk), 17.8.2024 Jõgeva, Süvalepa 4p (eeh,kmu,ym), 18.8.2018 Rõuge, Vastse-Roosa 3p (vip,vkii,ym), 6.9.2023 Rõuge, Saru 1p (tte), 12.9.2024 L-Nigula, Oru 2p (rott), 1.10.2024 Tallinn, Kopli 2p (mvä), 2.10.2018 Jõgeva, Teilma 1p (mese), 7.10.1999 SLA 1p (tp,akl,ym)

Uikut **Podicipedidae**

Pikku-uikku **Väikepütt**

Tachybaptus ruficollis (*Podiceps ruficollis*)

Esiintyminen: Valtaosa havainnoista on talvikaudelta, kun laji on parhaiten näkyvillä, ja linnut keskittyvät usein pienelle alalle. Kevätmuutto näyttäisi ajoittuvan maaliskuulle ja huhtikuun alkuun, mutta havaintoja on vähän, ja talvehtineet linnut vaikeuttavat alun määrittelyä. **Pesintä:** Vakaa mutta vähälukuinen 20-40 parin kanta pesii piilotellen pienillä ja keskisuurilla matalapohjaisilla kosteikoilla ympäri maan. Vuoden 2013 jälkeen varmistettuja pesintöjä on löydetty yli 20:ltä eri paikkakunnalta. Pikku-uikun syysmuutto on vaisua tai olematonta. Linnut alkavat kerääntyä jo elokuun lopussa, kun poikueet lentävät pesästä. Loppuvuoden suurimmat yli 10 linnun kerääntymät nähdään syys-joulukuussa. Sörvessä laji on säännöllinen vieras syyskuusta helmikuuhun. Talvikanta on suurentunut 20-70 lintuun, ja pelkästään Lääne-Virumaalla on tavattu yli kymmenen pikku-uikun ryhmiä.

Aineisto (1296):

20.3.2025 Kambja, Lemmatsi 1m (ami,pme,ym), 15.4.2025 Tartu linn 1yöm (up), 23.7.2025 Jõelähtme, Loo 1yöm (helisalvesti), 26.9.2020 L-Nigula, Kirna 1m (rpu)

15.1.2022 Tapa, Imastu **14p** (pve,tve), 14.2.2013 Tallinn, Stroomi 6p (ina), 19.2.2023 Vinni, Mödriku järv 6p (pve,tve), 27.3.2022 Tapa, Tapa linn 10p (pve,t-

ve), 20.4.1983 Valga, Supa 4p (tte), 13.5.2025 Rakvere, Lasila 3p (vip), 21.6.2009 Rõuge, Leoski järv 6p (aj,ym), 21.6.2024 Järva, Albu 10p (ctm), 21.7.2005 Harku, Mõisajärv 3p (mj), 28.8.2013 Hii, Orjaku 5p (la), 7.9.2004 Võru, Järvere kalatiigid **14p** (up,kag), 5.10.2019 Tallinn, Ülemiste järv 13p (sli), 8.10.2018 Rakvere, Andja 10p (lke,akal), 10.10.2005 Hii, Kiriku-laht 6p (tp,jla,ym), 2.11.2021 L-Nigula, Riguldi 5p (al), 10.12.2024 Tapa, Imastu 7p (vkii),

Mustakurkku-uikku **Sarvikpütt**

Podiceps auritus

Esiintyminen: Mustakurkku-uikun kevätmuutto lähtee liikkeelle huhtikuun alkupuolella, ja huipentuu ennen vappua jatkuakseen heikkona toukokuun loppuun asti. Muutolla lentäviä lintuja nähdään rannikolla, muualla havainnot koskevat pesijöitä. **Pesintä:** Vakiintunut 150-250 parin pesimäkanta elää saarilla, rannikolla ja hieman sisempänä Narva-Pärnu linjan pohjoispuolella. Kaakossa pesii vain yksittäisiä pareja. Syysmuutto käynnistyy Pöösaspeassa heinäkuussa, mutta muualla pesimäpaikkojen ulkopuolella laji on harvinainen. Pöösaspeassa mustakurkku-uikkuja muuttaa eniten syyskuun aikana, tosin selvää päämuuttoa ei näy joka vuosi. Muutto on 2020-luvulla painottunut heinäkuulle. Vuosittain Pöösaspeassa lasketaan syksyllä hieman alle 200 lintua, Sörvessä vain kymmenkunta, jos sitäkään. Talvikanta on 5-30 yksilöä.

Aineisto (3286):

7.4.2000 Hii 4m (jhe), 15.4.2008 Ppea **14m** (eg,ym), 4.5.2013 L-Harju, Pakri 2m (js), 20.5.1996 Häädemeeste 1m (mb,tp,ym), 17.6.2023 Ppea 3m (af,al), 4.7.2019 Ppea 6m (jk,ym), 18.7.2023 Ppea 12m (ami,pme,ym), 2.8.2009 Ppea 7m (tp,ym), 29.8.2024 Ppea 8m (af,jn,ym), 5.9.2009 Ppea 20m (jk,tp,ym), 18.9.2025 Ppea **25m** (af,hj,ym), 6.10.2009 Ppea 14m (tp,ym), 13.10.2001 Ppea 11m (eg,vpe), 11.11.2001 SLA 7m (mm,tp), 6.12.2004 Ppea 1m (af,al), 15.12.2000 SLA 1m (gn,lmä)

11.1.2020 Saa 17p (ol,art), 2.2.2019 Haljala 2p (pve,tve), 28.2.2020 Saa **21p** (mp,up,ym), 25.3.2023 Peipsiääre, Kallaste 3p (up), 30.3.2024 Saa 9p (up), 24.4.2017 Lääneranna, Varbla 14p (it), 26.4.2014 Hii, Emmaste 21p (mvik), 12.5.2024 Saa, Siiksaare 24p (ha), 16.5.2017 Lääneranna, Koonga 18p (jt), 29.5.2024 Saa **32p** (kjt), 18.6.2018 Rakvere 22p (lke), 22.7.2019 Tallinn 9p (vip), 3.8.1968 Hii, Käina 19p

(jkau), 14.8.2002 SLA 9p (tp,js,ym), 24.9.1962 Kuusalu 6p (Mank), 11.10.2005 Hii 9p (tp,jla,ym), 21.11.2017 Saa, Kihelkonna **18p** (rnn), 18.12.2004 SLA 3p (jhe,mre), 20.12.2014 Saa, Kihelkonna 3p (me)

Härkälintu **Hallpösk-pütt**

Podiceps grisegena

Esiintyminen: Ensimmäisiä härkälintuja lipuu saaristoon maaliskuun lopusta alkaen. Saarenmaan kanta lienee pesimäpaikoillaan jo maalishuhtikuun vaihteessa. Sisämaan pesimävesille aikaisimmat ilmaantuvat huhtikuun puolivälissä. Sörven ja Kablin kevätmuutto on vähäistä, mutta Ristnassa ja Pöösaspeassa näkyy selvä läpimuuttajien huippu huhti-toukokuun vaihteessa. Kesäkuussa laji on pesäpaikkojen ulkopuolella harvinainen. **Pesintä:** Niukentunut 200-250 parin kanta keskittyy Saaren- Pärnu- ja Tartumaan reheville selkärangattomia kuhiseville järville. Syysmuutto vilkastuu Suomenlahdella etenkin Pöösaspeassa heinäkuussa, ja vahva huippu osuu elokuun loppuun. Pöösaspean päiväsummat ovat parhaimmillaan hieman yli sata, kun muualla jäähdään kymmeniin. Pesivät poistuvat sisävesiltä viimeistään syyskuun alussa, mutta rannikolla lintuja näkee vielä joulukuussa alussa. Tammi-helmikuussa laji on harvinainen. Talvikanta 1-30 yksilöä.

Aineisto (7480):

13.1.2018 Saa, Undva 4m (up), 29.2.2020 Saa 1m (mp,up,ym), 27.3.2002 SLA 6m (gn,lmä,ym), 29.3.2002 SLA 19m (lmä,raa,ym), 15.4.2006 Saa, Karala 43m (hj), 1.5.1996 Hii, Kalana 106m (ml,hkon,ym), 8.5.1997 Hii, Kalana **117m** (pi), 26.5.2018 KLA 14m (me,Tali), 7.6.2025 Ppea 2m (al), 1.7.2024 Ppea 6m (af,tp,ym), 14.7.2019 Ppea 60m (jk,me,ym), 2.8.2009 Ppea 105m (jk,tp,ym), 25.8.2004 Ppea 256m (eg,ym), 4.9.2004 Ppea 115m (af,tp,ym), 6.10.2009 Ppea 115m (jk,tp,ym), 30.10.2014 Ppea **420m** (jk,me,ym), 30.10.2014 Hii, Tahkuna 311m (up,ym), 7.11.2002 SLA 60m (mm,tp,ym), 1.12.2009 Ppea 7m (jk), 8.12.2015 Hii, Kalana 16m (tp,rls,ym) Yhteensä 22.-29.8.2004 Ppea 1030m (eg,vpe,ym.)

1.1.2014 Saa, Veere 12p (eva), 3.2.2019 Viru-Nigula, Kunda 1p (pve,tve), 21.3.2015 Saa, Kaimri 5p (mm,ai-un), 27.3.2019 L-Nigula, Sutlepa 17p (tva), 19.4.2025 Saa, Läätsa 28p (tp,ym), 22.4.2022 Tartu, Soitsjärv 20p (Tuvi), 3.5.2003 Ppea **100p** (mo,ym), 31.5.2022 L-Nigula, Saare 25p (slas), 23.6.2018 Tartu, Ilmatsalu 18p (mp,up), 4.7.2017 Türi, Lokuta 28p (eeh),

25.7.2025 Ppea 32p (mp,up), 9.8.2013 Kuusalu, Tsitre 21p (kvö), 19.8.2002 Haapsalu, Tagalaht 50p (mo,up), 7.9.2017 Vormsi, Austurgrunne 27p (tva), 17.9.2019 Ppea **165p** (me), 12.10.2014 Ppea 118p (aa,tp,ym), 16.10.2010 SLA 35p (mm), 1.11.2014 Ppea 10p (am,-me,ym), 5.12.2010 Saa, Panga pank 6p (mo,up)

Silkkiuikku Tuttpütt

Podiceps cristatus

Esiintyminen: Silkkiuikun kevätmuutto alkaa maaliskuun lopussa ja huipentuu kuukautta myöhemmin. Päämuuttoa nähdään harvoin, ja sitä kuvaavat merenlahtien suuret kerääntymät. Suurimmat yli sadan paikallisen määrät on havaittu Pärnun ja Haapsalun lahdilla. Peipsijärven Venäjän puolelta Gdovin seudulta laskettiin 25.5.2005 kaikkiaan 5400p. Kevätmuutto jatkuu toukokuulle, ja heikkoa liikehdintää on läpi kesän. **Pesintä:** Silkkiuikkuja pesii harvakseltaan saaristossa ja kaikissa rannikkomaakunnissa sekä kaakon kalaisissa kirkasvetisissä järvissä yhteensä 2500-3500 paria. Kanta on suhteellisen vakaa. Viru-, Järva- ja Raplamaan sisäosissa laji pesii vain harvakseltaan. Viimeistään kesäkuussa pesimättömiä lintuja alkaa kerääntyä reheville meren lahdille, ja kesä-heinäkuun mittaan sadat ohittavat Pöösaspean. Hiljaisen elokuun alun jälkeen muutto viriää Pöösaspeassa uudelleen kuun lopulla huipentuen syys-lokakuun vaihteessa. Sörvessä syysmuuttoa näkyy elokuusta joulukuuhun asti. Pöösaspean ulkopuolella (pää)muuttoa nähdään vain harvoin, sen sijaan keväiseen tapaan sitä kuvaavat satojen lintujen kerääntymät merenlahdilla. Yli 200 lintua on nähty varsinkin Harjumaan ja Lääne-Virumaan lahdilla, samoin Haapsalussa ja Pärnussa. Peipsin ja Lämmijärven selille kokoontuu toisinaan satoja silkkiuikkuja. Talvikuukausina lajin voi tavata kaikkialla rannikolla, mutta yli 10 linnun kerääntymät ovat poikkeuksellisia. Suurimmat kertymät nähdään pohjoisrannikolla ja Saarenmaalla. Talvikanta on 50-200 lintua.

Aineisto (18.363):

8.1.2006 Toila, Toila 2m (tp,tku,ym), 10.1.2024 Saa, Türju 3m (amad,art), 23.2.2018 L-Harju, Pakri 3m (js), 29.3.2004 SLA 34m (mm,pku,ym), 14.4.2012 KLA 48m (jk,me), 18.4.2013 Kihnu 136m (tp,akl,ym), 22.4.2013 Kihnu **162m** (me,tp), 31.5.2022 L-Nigula, Saare 50m (slas), 30.6.2019 Ppea 22m (jk,me), 9.7.2004 Ppea 141m (pemi), 11.7.2014 Ppea **249m** (jk,ym), 12.7.2014 Ppea 120m (aa,me,ym), 23.8.2008 SLA 12m (hp,jk), 23.9.1995 SLA 200m (hjjha,ym), 6.10.2008 Lääne-

ranna, Virtsu 174m (mm,tp), 13.10.2023 Ppea 69m (af,me,ym), 16.10.2003 Peipsiääre, Nina 60m (hpe,l-lu), 7.11.2002 SLA 12m (tp,ym), 21.11.2004 Ppea 10m (jaa,tp,ym), 8.12.2015 Hii, Kalana 7m (tp,rls,ym)

19.1.2015 Haljala, Võsu 51p (akal,Kuus), 20.2.2008 Saa, Tagalaht 28p (gn), 23.3.2021 Tallinn, Kakumäe 155p (pli), 19.4.2014 Haapsalu, Haeska 160p (tha), 19.4.2019 Pärnu linn **196p** (jt,irt), 4.5.2002 Haapsalu, Tagalaht 150p (mo,up,ym), 9.5.2014 L-Nigula, Saunja laht 190p (ako), 10.5.1996 Peipsiääre, Lahepera järv 95p (mo), 25.6.2020 Viru-Nigula, Kunda 158p (vip), 9.7.2015 Viru-Nigula, Kalvi 371p (up,mim), 23.7.2025 Lääneranna, Keemu 410p (me,mal), 31.7.2003 Häädemeeste, Pikla 437p (akl), 23.8.2016 L-Harju, Kurkse **750p** (js), 9.9.2001 Haapsalu 600p (mhal,pmäh), 24.9.2008 SLA 375p (gn,jhau,ym), 28.10.2019 Elva, Vehendi 570p (llu,ym), 12.11.2020 L-Harju, Laulasmaa 110p (llu), 15.11.2019 Peipsiääre, Nina 122p (up), 24.12.2020 Tallinn, Kakumäe 88p (mp,up)

Mustakauluikku Mustkael-pütt (RK)

Podiceps nigricollis

Esiintyminen: Baltian ja Pohjois-Euroopan kanta on taantunut 1900-luvun jälkeen ja laji eksyy Pohjolaan nykyään vain harvoin. Hyväksytyjä havaintoja on 37 pääosin huhti-toukokuulta. Talvihavaintoja ovat joulukuussa 2019 Ruhnussa ja 2023 Tallinnassa tavatut linnut. Vuonna 2012 Ilmatsalussa todettiin ainakin yksi todennäköinen **pesintä**. Latvian kanta on viimeisen tiedon mukaan pienentynyt, ja se arvioidaan enintään 5 parin suuruiseksi.

Trapit *Otididae*

Isotrappi Suurtrapp (RK)

Otis tarda

Esiintyminen: Espanjassa ja Saksassa pesivä isotrappi on taantunut rajusti 1950-luvun jälkeen ja Viron kaksi havaintoa ovat tältä vanhalta ajalta.

Pikkutrappi Väiketrap (RK)

Tetrax tetrax

Esiintyminen: Uhanalainen Etelä-Euroopassa pesivä pikkutrappi eksyy Pohjolaan vain harvoin. Virossa siitä on viisi havaintoa, joista viimeisimmät kaksi 2020-luvulta.

Harvinainen keväällä, mutta vielä harvinaisempi talvella. Mustakaulaiikku, Mustkael-pütt, *Podiceps nigricollis*. Tallinna 3.12.2023 Merike Hiibus

Käet *Cuculidae*

Käki Kägu

Cuculus canorus

Esiintyminen: Kevään ensimmäiset käet saapuvat huhtikuun viimeisellä kolmanneksella ja laji yleistyy toukokuun alussa. Päämuutto menee Kablissa heti toukokuun puolivälin jälkeen. Sörvessä eniten muutajia nähdään toukokuun keskeltä kesäkuun puoliväliin. **Pesintä:** Käki pesii runsaana läpi koko maan ja 30.000-40.000 parin kanta on runsastuva. Lajin syysmuutto on vähäistä käynnistyen jo kesäkuussa, kun osa koiraista suuntaa etelään. Pääosa linnuista vaihtaa maisemaa vasta elokuun aikana ja suurimmat muutot on laskettu elo-syyskuun vaihteessa. Syyskuun alun jälkeen käki on jo vähälukuinen. Lokakuulta on viisi havaintoa ja marraskuulta yksi.

Aineisto (15.570):

25.4.2012 KLA 1m (jk), 30.4.2018 KLA 7m (me), 13.5.2002 KLA 12m (it,jt), 22.5.2022 KLA 15m (me), 23.5.2022 KLA **22m** (tp), 7.6.2001 SLA 2m (sc,jla,ym), 26.6.2017 L-Harju, Paldiski 1m (js), 10.7.2017 SLA 1m (tp), 29.7.2019 Ppea 4m (jk,me,ym), 13.8.2023 L-Nigula, Riguldi **5m** (al), 31.8.2019 SLA 5m (tp,t-nu), 4.9.2024 SLA 4m (tp,tpp), 15.9.2014 SLA 3m (jsj), 21.9.2010 KLA 2m (jt), 26.9.2007 SLA 1m (tp,gn,ym), 26.9.2010 KLA 1m (jpjii,ym)

13.4.2016 Valga, Pugritsa 1p (tte), 19.4.2014 Häädemeeste, Krundiküla 8p (jt,mele), 14.5.2017 Alutaguse, Kalvi **10p** (lta,ym), 20.5.2018 L-Nigula, Vaisi 10p (ren,eel), 27.5.2018 Märjamaa, Tiduvere 10p (muu,tkü), 5.6.2001 SLA 10p (sc,rls,ym), 10.6.2015 Setomaa, Laisi 8p (kvö), 2.7.2017 Kastre, Võnnu 3p (mbo,umä), 15.7.2006 SLA 3p (jn,mm,ym), 5.8.2019 Pärnu, Tammuru **7p** (ab), 27.8.2023 Rápina, Meeksi 5p (Kö), 17.9.1998 SLA 2p (sc,ym), 20.9.2002 Ristna

Turkinkyyhky on taantuva pihalintu. Turkinkyyhky, Kaelus-turteltuvi, *Streptopelia decaocto*. Sörve 11.7.2022. Timo Nuoranen

3p (jn,me,ym), 10.10.2019 L-Nigula, Elbiku 1p (me), 12.10.2025 Mulgi, Tilla 1p (rmä), 13.10.2005 Ristna 1p (tp,jla,ym)

Hietakyyhkyt *Pteroclididae*

Arokyyhky **Stepivuril (RK)**

Syrrhaptes paradoxus

Esiintyminen: Keski-Aasian aroilla pesivällä arokyyhkällä on useita todettuja vaelluksia, mutta Vieroon asti se on eksynyt vain neljästi. Nämä havainnot ovat vuosilta 1863-1908.

Kyyhkyt *Columbidae*

Idänturturikyyhky **Suur-turteltuvi (RK)**

Streptopelia orientalis

Esiintyminen: Venäjällä ja Kazakstanissa pesivä laji on tavattu Virossa vain kerran. Lajista tunnetaan kuusi alalajia. Pärnumaalla 13.-17.11.2007 tavattu lintu edusti *meena*-alalajia.

Turturikyyhky **Turteltuvi**

Streptopelia turtur

Esiintyminen: Keväällä ensimmäiset turturikyyhkyt tulevat huhtikuun lopussa, mutta pääosa kannasta muuttaa toukokuussa. Päämuutoista on vaikea enää puhua, koska laji on vähentynyt. Kablissa päiväsummat jäävät alle kymmenen. Sörvessä turturikyyhky on harvinainen touko-kesäkuun vierailija. **Pesintä:** Pesimäkannan lasku on ollut dramaattinen tai 2000-luvun alun arvio on ollut ylioptimistinen. Joka tapauksessa lajista on tullut nyt äärimmäisen uhanalainen. Havaintoja on 2020-luvulla vain noin sata vuosittain, näistäkin vain kourallinen viittaisi pesintään. Uusin (2025) kannanarvio on 700-1500 paria. Lajin vähenemisen pääasialliset syyt ovat muuttomatalla ja talvehtimisalueilla. Syysmuuttoa on vaikea huomata, mutta elokuun lopussa perhekunnat kokoontuvat keräämään voimia muuttomatalle. Raplamaalla Avastessa pitkään säilyneen kannan yksilöt katoavat muutolle syyskuun alussa tai viimeistään kuun puoliväliin mennessä. Latvian kanta on edelleen melko suuri 3500-12.000 paria, mutta puoliintunut edellisestä arviosta.

Aineisto (1950):

18.4.2013 Tõrva 2m (ome), 19.4.2002 KLA 1m (mo,tp), 24.4.1999 KLA 2m (pi,ymym), 9.5.2014 Narva-Jõesuu, Laagna 6m (tp,ym), 17.5.1998 KLA 10m (mb,jha), 19.5.2019 Haapsalu, Puise 6m (ihu,ym), 22.5.2002 KLA 9m (mb,tp,ym), 26.5.2003 SLA 8m (jha,ym), 27.5.1998 KLA **19m** (mb,sc,ym), 31.5.2016 KLA 5m (me), 9.6.2002 SLA 3m (tp,rls,ym), 30.6.2012 Tartu, Ilmatsalu 1m (hhu,ym), 13.8.2023 L-Nigula, Riguldi 1m (al), 15.8.2020 Viru-Nigula, Tüükri **7m** (rott), 16.9.2012 Röpina, Mehikoorma 1m (mo,up), 1.10.2000 SLA 1m (jla,ym), 27.10.2010 Häädemeeste, Uuemaa 1m (asak), 31.10.2016 Mulgi, Sarja 1m (rmä)

10.4.2015 Viljandi, Kolga-Jaani polder 1p (llu), 19.4.2020 Vinni, Nurkse 2p (pve,tve), 2.5.2008 Rapla, Kaiu 2p (tp,tku), 20.5.2019 Türi, Tännassilma **9p** (sva), 31.5.2014 Kastre, Võnnu 8p (kk), 5.6.2013 L-Nigula, Kabeli 8p (llu,akur), 24.6.2014 P-Pärnumaa, Roodi 7p (elel), 12.7.2018 Türi, Vissuvere 17p (sva), 26.7.2023 L-Nigula, Kokre 16p (tva), 31.7.2019 Järva, Silmsi 17p (sva), 1.8.2014 L-Nigula, Männiku 53p (kkuk,Lauk), 15.8.2010 Paide, Anna 42p (up,Kõiv,ym), 19.8.2017 Märjamaa, Kausi 41p (kvö), 26.8.2018 Märjamaa, Kausi **65p** (muu,tkü), 5.9.2020 Türi, Retla 11p (sva), 29.9.2020 Haljala, Vihula 14p (vip), 23.10.2012 Kihnu 1p (me,tva), 31.10.2017 L-Nigula, Vedra 1p (hg), 27.12.2014 Pärnu, Seliste 1p (hlu)

Turkinkyyhky **Kaelus-turteltuvi**

Streptopelia decaocto

Esiintyminen: Turkinkyyhky on osittaismuuttaja. Keväällä liikkuvia lintuja näkyy eniten toukokuun keskellä Kablissa. Sörvessä laji on lähes jokapäiväinen vierailija touko-heinäkuussa. **Pesintä:** Pesimäaikaisia havaintoja on ympäri maan, ja tihentymiä on löydetty Saaren- Lääne- Viru- ja Tartumaalta. Kanta on viimeisimmän arvion mukaan laskenut 100-150 pariin, mutta vähenemisen syyt ovat arvoitus. Turkinkyyhkyllä ei näyttäisi olevan mainittavaa syysmuuttoa. Sörvessä lintuja on nähty 43 kertaa elo-joulukuussa. Talvikanta on 50-100 yksilöä.

Aineisto (2472):

22.3.2014 Mulgi, Kalvre 1m (oma), 23.3.2021 Elva, Palupõhja 4m (ami,pme), 27.4.2014 KLA 4m (am,me), 21.5.2007 KLA 6m (tp), 22.5.2002 KLA **20m** (mb,tp,ym), 24.5.2005 Osmussaar 3m (jha,lmä,ym), 7.6.2019 SLA 3m (pli), 16.6.2023 Ppea 1m (af), 15.7.2012 Kihnu, Ristinä 1m (tva,Kose), 9.8.2001

SLA 1m (mm,tp,ym), 27.8.2011 L-Nigula, Riguldi 1m (jn,rls,ym), 6.9.2003 SLA 2m (hj,mm), 4.10.2002 SLA 2m (mm,lmä,ym), 7.10.2018 Haapsalu, Puise 2m (ami,pme,ym), 20.10.2003 KLA 1m (jt,Komi,ym), 28.10.2025 SLA 1m (tp), 5.11.2010 SLA **3m** (mm,se)

2.1.2016 Saa, Tahula 11p (Vilk), 28.1.2007 Rakvere, Arkna 9p (rls), 13.2.2018 Haljala, Aaspere 12p (vkii), 5.3.2020 Saa, Kuressaare **24p** (alli), 27.3.2021 Jöelähtme, Neeme 6p (aki), 28.4.2009 SLA 4p (mm), 7.5.2016 Väike-Maarja, Simuna 5p (rma), 16.5.2022 Kehtna 4p (mele), 5.6.2005 SLA 7p (hp,ppi,ym), 24.6.2023 Türi, Väätša 7p (amä,emä), 27.7.2024 Rae, Järveküla 6p (mhi), 29.7.2018 Lääneranna, Mõisimaa 6p (lku,ym), 12.8.2017 Haljala, Vihula 15p (tb,ym), 4.9.2017 Väike-Maarja, Simuna 11p (Aun), 20.9.2018 Haljala, Aaspere 13p (vkii), 3.10.2020 Türi, Väljaotsa 14p (sva), 14.10.2018 Jöelähtme, Kostivere 16p (ima,ina), 22.10.2018 Haljala, Vihula 11p (ron), 15.11.2024 Elva, Lossimäe 9p (Raud), 16.11.2021 Saa, Kuressaare **36p** (alli), 21.12.2024 Elva, Rõngu 11p (Kull), 24.12.2020 Tartu, Tabivere 6p (kmu,ym)

Sepelkyyhky **Kaelustuvi**

Columba palumbus

Esiintyminen: Keväällä ensimmäisiä sepelkyyhkyjä saapuu jo helmikuussa, mutta muutto käynnistyy kunnolla vasta maaliskuussa. Päämuutto menee maaliskuuhuhtikuun vaihteessa sekä Salmessa, että Kablissa. Suurimmat muutot ovat olleet viiden ja kymmenen tuhannen välillä. **Pesintä:** Sepelkyyhky on laajalti ympäri maan levinnyt laji, joka on viime vuosikymmeninä siirtynyt myös kaupunkeihin pesimään. Lajin suureksi paisunut kanta on nyt 100.000-120.000 paria. Syysmuutto käynnistyy syyskuun puolivälissä ja se huipentuu komeasti lokakuun alkupuolella. Suurimmat kymmenien tuhansien muutot lasketaan Sörvessä ja länsirannikolla. Marraskuussa muutto on jo hyvin vähäistä. Talvella laji on harvinaisen ja vain 10-50 yksilöä talvehtii.

Aineisto (31.725):

7.1.2018 SLA 1m (aan), 17.2.2020 P-Sakala, Kurnuveere 2m (rmä), 7.3.2025 Salme 126m (hj,tp), 20.3.2019 Salme 1140m (tp), 30.3.2019 Salme 6440m (me,spe), 5.4.2018 KLA 6240m (me,kme,ym), 9.4.2023 Salme **9730m** (tp,rhä,ym), 18.4.2023 KLA 810m (ami,pme), 10.5.2021 Ppea 570m (af), 7.6.2024 Vinni, Puka 40m (rott), 5.7.2024 Ppea 235m (af,ym), 18.7.2002 SLA 90m (df,mkap,ym), 30.8.2015 Röpina, Mehikoorma

133m (mp,up,ym), 11.9.2021 Röpina, Mehikoorma 1720m (mp), 20.9.2000 SLA 11.840m (tp,akl,ym), 10.10.2025 SLA **41.570m** (auk,tp,ym), 15.10.2014 SLA 31.320m (jn,ire,ym), 26.10.2006 SLA 3000m (sc,ym), 10.11.2002 SLA 100m (mm,tp,ym), 15.11.2006 SLA 22m (mm), 28.12.2014 KLA 1m (am,me)

24.1.2019 Hii, Kärdla 9p (ök), 26.2.2020 Mulgi 8p (rmä), 18.3.2024 Hii, Hindu 350p (la), 30.3.2022 P-Pärnumaa, Kodesmaa 600p (elel), 6.4.2024 Saue, Pällu **2000p** (tnu), 8.4.2006 L-Nigula, Kirimäe 1100p (mva,tva,ym), 28.4.2024 Saarde, Kamali 600p (ren), 11.5.2013 Röpina, Meeksi 250p (kvö), 5.6.1998 Saa, Kuusnõmme 230p (sc,ym), 27.6.2019 Haljala, Aukula 225p (vkii), 29.7.2015 Röpina, Naha 345p (kk), 17.8.2024 Mustvee, Maetsma 600p (llu,slas,ym), 26.8.2018 Kastre, Imste 850p (kk), 13.9.2018 Võru, Husari 1100p (mkö), 27.9.2007 SLA 1500p (tp,ym), 4.10.2002 SLA 2000p (mm,lmä,ym), 10.10.2023 Haapsalu, Puise **3000p** (me,wit), 14.10.2014 SLA 1000p (jn,ire,ym), 30.10.2025 SLA 120p (tp), 23.11.2025 Elva, Rõngu 67p (Kull), 25.12.2025 P-Pärnumaa, Valkalepa 20p (elel)

Kesykyhyhky **Kodutuvi**

Columba livia

Esiintyminen: Kesykyhyhky liikeldintä on keväällä vähäistä. **Pesintä:** Kesykyhyhkyä pesii ympäri maan. Metsävaltaisilta seuduilta laji puuttuu, ja saarilla pesähavainnot ovat harvemmassa. Kanta on vakaa ja se on nykyisin 30.000-40.000 parin suuruinen. Kaupunkien siistiytyminen ja maatalouden modernisointi kuitenkin kutistavat kantaa tulevaisuudessa. Syksyllä lintuja liikkuu jonkin veran syyskuun lopusta marraskuun alkuun. Sörvessä laji on harvinainen. Talvikanta on 60.000-80.000 yksilöä.

Aineisto (10.053):

23.2.2014 KLA 42m (me,jus), 29.3.2011 SLA 45m (mm), 24.4.2003 KLA **50m** (me,ym), 2.5.2023 Läänerranna, Virtsu 2m (hpe), 12.6.2022 Ppea 4m (af,al), 23.7.2001 SLA 28m (js), 25.7.2022 Ppea 16m (af,ym), 24.8.2024 Ppea 2m (al,ym), 10.9.2023 Saku, Rahula 63m (ptar), 27.9.2003 KLA **373m** (mo,ym), 1.11.2010 Haapsalu 280m (ako), 3.11.2000 SLA 20m (mm,mre), 16.12.2021 Ppea 7m (me)

5.1.2014 Pärnu linn **600p** (jt,pva), 14.2.2015 Tartu, Maarjamõisa 200p (mp), 1.3.2020 Saa, Tahula 240p (kk,up,ym), 28.4.2016 Narva-Jõesuu, Perjatsi 110p (tp), 1.5.2019 Tartu, Veeriku 85p (mp,up), 21.6.2015

KLA 113p (me), 26.7.2013 Saa, Pihlaka 200p (jos), 29.8.2025 Tartu, Rahinge 270p (up), 28.9.2019 Peipsiääre, Kallaste 355p (lke), 13.10.2013 Kambja, Soinaste **1200p** (up,lam,ym), 13.10.2014 Tallinn, Baltijaam 400p (Köiv), 9.11.2013 Luunja, Luunja 550p (mp,tkaa,ym), 22.12.2024 Tartu kesklinn 220p (mp), 31.12.2025 Saa, Tahula 600p (Vilk)

Uuttukyyhky **Õõnetuvi**

Columba oenas

Esiintyminen: Uuttukyyhky kevätmuutto kestää pitkään, ja se ajoittuu lännessä ja idässä eri lailla. Kablissa ensimmäiset uuttukyyhkyt nähdään jo helmikuussa ja päämuuttoa kestää koko maaliskuun loppupuoli. Saarenmaalla ja Põõsaspeassa päämuutto menee viikkoa-kahta myöhemmin. Idässä ja Tarton seudulla muutto on selvästi vaatimattomampaa, ja pääosa linnuista muuttaa maalishuhtikuun aikana. Kevätmuuton loppuja nähdään toukokuun lopussa. **Pesintä:** Kanta on paisunut 3000-3500 pariin. Lääne-Virumaalla on todettu myös muutama kalliopesintä. Uuttukyyhky on läntinen ja eteläinen pesimälaji. Maan itä- ja pohjoisosissa pesintöjä on selvästi vähemmän. Kannankehitystä uhkaavat pesäpaikkojen puute sekä muutokset maa- ja metsätaloudessa. Syysmuutto alkaa elokuun alussa. Päämuutto menee Sörvessä lokakuun kuluessa, vähän sepelekyhykyä myöhemmin. Uuttukyyhky on tavallinen vielä marras-joulukuussa, mutta talvella se on vähälukuinen. Talvikanta on 1-30 yksilöä.

Aineisto (7844):

15.1.2021 Saa, Lahetaguse 1m (ami,pme,ym), 4.2.2023 SLA 2m (mm), 25.2.2021 Salme 21m (hj), 7.3.2025 Salme 70m (hj,tp), 23.3.2024 Ppea 88m (af,al), 7.4.2018 Salme **150m** (mpu), 8.4.2004 KLA 70m (Komi), 28.4.2007 SLA 34m (hp,ym), 10.5.2008 SLA 16m (se), 7.6.2005 SLA 3m (gn,ym), 21.6.2015 KLA 2m (me), 15.7.2004 SLA 5m (lmä), 23.7.2009 Ppea 10m (jk,tp,ym), 30.8.2012 Pärnu, Lao 11m (mo), 24.9.2011 SLA 201m (rls,ym), 27.9.2020 Kohila, Urge 200m (ina), 10.10.1999 SLA 220m (hj,tp,ym), 15.10.2014 SLA **300m** (jn,ire,ym), 18.10.2008 SLA 160m (hp,jk,ym), 11.11.1999 SLA 11m (tp,mre), 6.12.2011 Hii, Hellamaa 1m (la), 21.12.2019 Ppea 1m (af,al)

2.1.2016 Hii, Partsi 11p (la,mvik,ym), 25.1.2012 Hii, Kärdla 6p (la,vta), 20.2.2014 SLA 7p (mm), 28.2.2016 Hii, Putkaste 58p (la), 13.3.2017 Häädemeeste, Le-

**Kurki ylittää varsin usein suuriakin vesialueita muutollaan. Kurki, Sookurg, *Grus grus*.
Riiianlahti 2.10.2023. Timo Nuoranen**

paküla 80p (tp,rls), 19.3.2024 Jöelähtme, Maardu 90p (js), 2.4.2023 Saue, Kiia **120p** (jpö), 8.5.2006 P-Pärnumaa, Luuri 35p (lmi), 1.6.2025 Mustvee, Piilsi 21p (pme), 5.6.2009 Häädemeeste, Leina 40p (puu,ym), 7.7.2021 Rakvere, Andja 22p (lke,akal), 26.8.2017 L-Harju, Vilivalla 51p (tva), 16.9.2008 L-Nigula, Soolu 60p (tva), 27.9.2010 Hii, Vaemla 60p (la), 3.10.2020 Kohila, Aandu **100p** (sko), 13.10.2019 Pärnu, Tamuru 60p (ren), 21.11.2025 Türi, Lööla 16p (sva), 14.12.2015 Hii, Löpe 33p (la), 24.12.2017 Jöelähtme, Maardu 12p (js,mesa)

Kurjet *Gruidae*

Hietakurki **Kanada kurg** (RK)

Antigone canadensis (*Grus canadensis*)

Esiintyminen: Pohjois-Amerikassa pesivä hietakurki on ääriharvinainen harhautuja Euroopassa. Suomesta tavallisten kurkien mukana tullut lintu jäi levähtämään Viron puolelle ja se löydettiin hieman yllättäen 6.-9.9.2011 Kiian pelloilta Harjumaalta.

Neitokurki **Neitsikurg** (RK)

Grus virgo (*Anthropoides virgo*)

Esiintyminen: Ukrainassa ja laajalti idempänä pesivä laji harhautuu Eurooppaan vain harvoin. Se on tavattu kerran 3.5.1998 Rannakülassa Tartumaalla.

Kurki **Sookurg**

Grus grus

Esiintyminen: Saarenmaalle saapuu kurjen paikallista pesimäkantaa säännöllisesti jo helmikuun lopussa. Saaren yli Suomeen suuntautuva kevätmuutto voimistuu maaliskuun puolivälissä huipentuakseen huhtikuun puolivälin massoihin. Salmessa päiväsumat ovat tällöin usein puolet suurempia kuin Sörven lintuasemalla. Kablissa muutto käynnistyy maaliskuun keskivaiheilla. Huippu ohittaa aseman jo maaliskuun vaihteessa, mutta määrät ovat alle kymmenesosa Salmen lukuihin verrattuna. Toukuussa lintuja muuttaa joka vuosi pieniä määriä pohjoiseen, samalla kun luppukurjet ilmestyvät pelloille.
Pesintä: Kurkia pesii tasaisesti ympäri koko maan.

Kanta on 7000-8000 paria. Se kasvaa hitaasti mutta varmasti. Syysmuutto käynnistyy elo-syyskuussa, jolloin suurimmat kerääntymät lasketaan Matsalussa ja Haapsalun seudulla. Suurimmissa kerääntymissä on ollut yli 10.000 lintua. Kurjen päämuutto menee syys-lokakuun vaihteessa. Sen linja kulkee varsin usein Väinameren vaiheilla. Melko aikainen muutto kuultiin Harjumaalla yöllä 15.-16.9.2020, kun havaintopisteen ylitti vähintään 1500 kurkea. Sörven pääjoukot menevät hyvin säännöllisesti kahdessa erässä. Ensimmäinen huippu on syyskuun lopussa ja sitten loput heti lokakuun puolivälin jälkeen. Muutto jatkuu joinakin vuosina aivan lokakuun loppuun, mutta marraskuussa kurki on jo harvinainen. Joulukuulta on 20 havaintoa ja kanta vaihtelee 0-25 välillä.

Aineisto (37.345):

12.1.2001 Saa, Suure-Rootsi 1m (VLS), 20.2.2020 Tar-

tu, Lombi 3m (akal), 4.3.2009 P-Pärnumaa, Halinga 46m (jjü), 18.3.2019 Salme 222m (tp), 30.3.2017 SLA 2850m (tp), 9.4.2023 Salme **13.280m** (tp,rhä,ym), 18.4.2021 Saa, Rahuste 12.760m (tp,ym), 22.4.2013 Saa, Ohtja 2850m (rnn), 6.5.2003 SLA 296m (up,ym), 20.5.2007 Tori, Selja 300m (agl,mele), 13.6.2004 L-Nigula, Oru 71m (io,tva), 23.7.2019 Ppea 39m (jk,me,ym), 11.8.2023 Viru-Nigula, Kunda 160m (Tull), 27.8.2020 Haljala, Sagadi 1200m (rmä), 20.9.2003 Lääneranna, Keemu 15.250m (jme,ym), 27.9.2008 Lääneranna, Virtsu **16.290m** (mm,sc), 6.10.2012 Kihnu, Pitkänä 9620m (me,ym), 6.10.2012 KLA 6630m (it,jt), 13.10.2005 SLA 4520m (lmä,ym), 27.10.2000 SLA 1410m (tp,jlaa,ym), 24.11.2015 Tallinn, Paljasaare 3m (mhm,ym), 30.11.2019 Jögeva 1m (vke)

20.1.2023 Saa, Upa 4p (rnn), 20.2.2016 Saa, Virita 4p (kkul), 17.3.2022 Vakga, Iigaste 40p (jaj,jfj), 26.3.2022

Luhtakana on ruovikoiden jokavuotinen, mutta näkymätön talvehtija. Luhtakana, Rooruik, *Rallus aquaticus*. Tallinn 29.1.2026 Timo Nuoranen

L-Nigula, Klottorp 180p (tva,ym), 5.4.2014 L-Nigula, Suure-Lähtru 1000p (kkuk,Lauk), 11.4.2015 Lääneranna, Matsalu **3000p** (jyt,ym), 5.5.2009 L-Nigula, Soolu 700p (av,tva), 22.5.2018 P-Pärnumaaa, Kaisma 294p (jt,agl,ym), 14.6.2000 L-Nigula, Tagavere 300p (io), 7.7.2021 Rakvere, Andja 280p (Ike,akal), 29.7.2024 Hii, Villemi 340p (la), 15.8.2021 Haapsalu, Haeska 1350p (eeh,kmu,ym), 26.8.2024 Jõgeva, Kivijärve 2284p (io), 15.9.2023 Haljala, Natturi 5380p (io), 20.9.2009 Haapsalu, Põgari 14.200p (av,ron), 3.10.2006 Haapsalu, Haeska **23.100p** (jpy,mto,ym), 15.10.2000 L-Nigula, Uugla 3200p (ho,io), 12.11.2012 Hii, Männamaa 4p (la), 22.11.2014 Hii, Orjaku 3p (mvik), 22.12.2018 Saa, Kudjape 4p (kjt)

Rantakanat *Rallidae*

Luhtakana *Rooruik*

Rallus aquaticus

Esiintyminen: Yömuuttajana luhtakanan kevätmuuton kulku ei ilmene kovin selkeästi aineistoista. Kertyneen yömuuttoaineiston perusteella muutto ajoittuu hyvin pitkälle jaksolle. Ensimmäiset muuttajat kuullaan jo helmikuun lopussa, havainnot lisääntyvät huhtikuussa, ja ääntely jatkuu vielä ainakin koko toukokuun. Kosteikoilla huutelu on huipussaan toukokuun lopussa. **Pesintä:** Pesivä 1200-1800 parin kanta on melko vakaa tai lievästi nouseva. Se keskittyy sopiviin merenrannan ruovikoihin ja parhaimmille sisämaan kosteikoille, kuten Pärnun, Matsalun, Haapsalun, Käinan ja Paljassaaren lahdille sekä Tartumaan ja Võrtsjärven kosteikoille. Syksyllä luhtakana on joulukuun loppuun tavallinen, mutta sen jälkeen vähälukuinen. Talvikaudelta havaintoja on yli 200, ja ruovikoiden talvikannaksi arvioidaan 10-50 yksilöä.

Aineisto (3432):

12.2.2021 Järva, Ambla 1m (aak), 29.2.2024 Saue, Kaasiku 1m (tnu), 19.3.2022 KLA 1m (me), 31.3.2025 Saue, Kaasiku **10yöm** (tnu), 8.4.2024 Tartu linn 4m (recVBO), 19.4.2025 Saue, Kaasiku **10yöm** (tnu), 4.5.2008 SLA 2m (alli,jhau,ym), 18.5.2025 Alutaguse, Vasknarva 1m (art,pme), 23.6.2023 Tori, Tori 1m (up), 24.7.2025 Tartu linn 2m (up), 9.8.2002 Häädemeeste, Pulgoja **6m** (it,up), 5.9.2025 SLA 1m (tp), 31.10.2012 Mulgi, Mõõnaste 1m (rmä)
16.1.2021 Saa, Jõgela 5p (ol,up), 27.2.2020 Saa, Roo-

massaare 2p (me,jus), 2.3.2022 Vormsi, Kjursgrunne 3p (ako), 20.4.2016 Pärnu linn 8p (me), 1.5.1995 Saa, Suurlaht 9p (mm), 3.5.2025 Audru polder **27p** (me), 15.5.2024 Elva 6p (Iku,mese), 22.5.2005 L-Nigula, Sutlepa 10p (akl,mo), 27.5.2017 Lääneranna, Hanila 15p (me), 3.6.2005 Röpina polder 20p (rma), 6.6.2021 Hii, Vanamõisa 6p (tva), 28.6.2017 L-Nigula, Sutlepa 11p (ron), 18.7.2019 SLA 4p (wv,sve), 3.8.2019 L-Nigula, Riguldi 6p (jk), 28.8.2022 Tallinn, Tiskre 5p (mhi), 30.9.2020 L-Nigula, Riguldi 4p (al), 7.10.2025 Kambja **15p** (mp,up), 24.10.2009 Saa, Sakalaht 5p (tp,jn,ym), 9.11.2001 SLA 3p (tp), 3.12.2023 Haapsalu 6p (me,mal), 31.12.2020 Viljandi, Viljandi 8p (mp,up)

Ruisräkkä *Rukkirääk*

Crex crex

Esiintyminen: Ensimmäiset ruisräkkät on kuultu huhtikuun puolella. Pääosa kannasta saapuu toukokuun alussa ja määrät kasvavat kesäkuun alkuun asti. Ennen ja jälkeen juhannuksen on takavuosina kuultu parhailla seuduilla toistasataa räkkää yhden yön aikana, mutta viime vuosilta vastaavia kuunteluita ei ole. **Pesintä:** Lintuja pesii tasaisen runsaasti ympäri maan, mutta saarilla tiheydet ovat pienempiä. Lajin löytää myös pienemmiltä saarilta. Pesimäkannan suuruus on 13.000-23.000 paria. Laulu jatkuu elokuun alkuun asti, minkä jälkeen räkkä on vaikeasti havaittava. Viivyttelijöitä nähdään satunnaisesti vielä lokakuussa.

Aineisto (13.357):

17.5.2017 KLA 1m (tp), 17.5.2019 L-Nigula, Kaasiku 1m (jt), 22.5.2015 Narva-Jõesuu, Perjatsi 1m (tp), 6.6.1999 Ruhnu 1m (tp,VLS), 16.7.2012 L-Nigula, Rõude 2m (llu), 20.7.2003 SLA 1m (tp,ark,ym)
17.4.2020 Kanepi, Pikareinu 1p (Ike,Iso), 29.4.2024 Otepää, Väljaküla 1p (jaj,jfj), 9.5.2002 Kambja, Ropka luht 8p (mo,up,ym), 16.5.2004 Röpina polder 48p (rls,tp,ym), 4.6.1999 Ruhnu 50p (tp,gn,ym), 6.6.2004 Röpina polder 130p (me), 15.6.2001 Rõuge, Varstu 138p (rls,tp), 17.6.2003 Valga, Sooblaste 114p (tp,rls), 18.6.2000 Peipsiääre, Alatskivi **201p** (tp,rls), 6.7.2003 Setomaa, Saatse 30p (mo,up,ym), 23.7.2025 Elva, Külaaseme 6p (rku), 5.8.2025 Lügänuuse 4p (vvo), 12.8.2017 Vinni, Koeravere 2p (mp,ym), 5.9.2025 Röpina 2p (mkö,tte), 28.9.2019 Kambja, Reola 1p (umä), 17.10.2024 Peipsiääre, Rootsiküla 1p (ktr,ttr), 19.10.2002 SLA 1p (tp,jl,ym), 30.10.2004 SLA 1p (mb,tp,ym)

Luhthaiitti **Täpikhuik**

Porzana porzana

Esiintyminen: Kevään aikaisimmat luhthaiitit saapuvat huhtikuun puolivälissä. Räpinan kosteikolle saapui vuonna 2005 poikkeuksellisen paljon lintuja poikkeuksellisen aikaisin jo huhtikuun lopussa. Nytemmin Rápina on kuivattu. Tavallisesti huittien pääosa ilmestyy touko-kesäkuussa, mutta muuton kaltainen liikehdintä jatkuu pitkälle kesään. **Pesintä:** Pesimäkanta vaihtelee vuodesta riippuen 1000-2000 parin välillä ja laji pesii kaikissa maakunnissa. Tiheimmät keskittymät löytyvät Matsalun ja Haapsalun lahdilta sekä Tarton ja Kaakkois-Viron kosteikoilta. Laulukauden loputtua elokuussa tietämys lajin liikkeistä vähenee. Syyskuulta on 14 ja lokakuulta kuusi havaintoa.

Aineisto (1998):

16.4.2018 Lääneranna, Linnuse 1m (ov), 18.4.2025 Tartu linn 2m (up), 2.5.2023 Alutaguse, Puhatu 1m (rec.iii Puhatu), 22.5.1996 KLA 1m (mb,sc), 11.6.2023 Võru, Juba 1m (up), 23.6.2021 Tartu linn 2m (ami,p-me), 25.6.2021 Setumaa, Kostkova **5m** (ami,pme), 11.7.2021 Tartu, Veeriku 1m (up), 15.7.2021 Märjamaa, Kirna 1m (rpu), 17.9.2024 Kose 1m (pme)

26.3.2001 Saa, Jootme 1p (mm,ail), 6.4.2019 Lääneranna, Penijõe 1p (tha), 14.4.2018 Lääneranna, Kirikuküla 4p (mto), 26.4.2005 Rápina polder 80p (rls), 7.5.2005 Rápina polder 110p (kha,ym), 12.5.2006 Rápina polder 0p (tp,jn), 25.5.2015 Elva, Teilma 57p (kk), 3.6.2005 Rápina polder **200p** (rma), 22.6.1999 Alutaguse, Alajõe 39p (rls,tp), 26.6.2009 Aardla polder 58p (mo,up), 10.7.2014 Tartu, Laeva 51p (kk), 28.7.2016 Pärnu linn 15p (ren), 20.8.2005 L-Nigula, Sutlepa 3p (tva,ym), 25.8.2015 Tallinn, Rocca al Mare 2p (ab,rk), 8.9.2020 Kambja, Reola 1p (mp,up), 21.9.2013 Tallinn, Ülemise järv 1p (etu), 9.10.2020 Aardla polder 1p (mp,up), 10.10.2024 KLA 1p (jt), 24.10.2001 SLA 1p (tp,lmä,ym)

Liejukana **Tait**

Gallinula chloropus

Esiintyminen: Keväällä liejukanat saapuvat maaliskuun puolivälissä alkaen, joskin jokavuotiset talvehitjat vaikeuttavat muuton alun toteutusta. Lisäksi laji on yömuuttaja. Vahvinta muuttoaikaa on huhtikuu. Kuun lopussa on kerran kuultu viisi yömuuttajaa. Pian tämän jälkeen parit ovatkin jo pesää ra-

kentamassa, ja ensimmäiset poikueet kuoriutuvat touko-kesäkuun vaihteessa. **Pesintä:** Pesintöjä on ympäri maan, mutta kanta on vahvin etelä-kaakossa. 2000-luvun alun arviosta viidesosaan taantunut kanta on 200-400 paria. Taantumisen syyt ovat varsin epäselviä. Eniten havaintoja on ilmoitettu Tartumaalta. Lajin tapaa säännöllisesti vielä lokakuun lopulla, mutta joulukuulta on enää 40 havaintoa. Talvikanta on 1-10 yksilöä.

Aineisto (3242):

29.3.2024 SLA 2m (tnu), 8.4.2024 Tartu linn 2m (rec-VBO), 18.4.2025 Tartu linn 3m (up), 29.4.2020 Saue, Kaasiku **5m** (tnu), 5.5.2006 SLA 1m (mm,jhau,ym), 19.5.2025 Alutaguse, Alajõe 1m (art,pme), 9.7.2022 Märjamaa, Kirna 1m (rpu), 16.7.2025 Tartu linn 2m (up), 6.8.2020 Tartu, Veeriku **2m** (up), 26.8.2025 Tartu, Veeriku 1m (recVBO), 1.9.2025 Tartu linn 1m (up), 14.10.2017 Väike-Maarja, Kärü 1m (kkii)

4.1.2019 Tallinn, Haabersti 2p (amä,emä), 3.2.2021 Pärnu linn 2p (jt,ren), 25.2.2014 Saa, Kuressaare 4p (me), 1.3.2020 Vinni, Vetiku 1p (Vilk), 30.3.2019 Saa, Kaimri 1p (mpu), 17.4.2022 Tartu, Ilmatsalu 6p (slo), 27.4.2015 Tallinn, Pae järv 5p (kkuk,Lauk), 7.5.2014 Saa, Suuremõisa 6p (lke), 25.5.2018 Häädemeeste, Tahkuranna 10p (ati), 7.6.2010 Haapsalu, Võnne 8p (Topp), 27.6.2023 Valga, Valga 8p (kmu), 24.7.2010 Tartu, Ilmatsalu 9p (up), 31.7.2021 Keila, Rummu 15p (me), 8.8.1999 Aardla polder **19p** (Komi,masa), 10.8.2019 Pärnu, Kabriste 11p (rk), 15.8.2020 Tartu, Supilinn 10p (kk), 2.9.2012 Haapsalu, Võnnu 8p (tva), 13.9.2005 Võru, Tamula 7p (up), 1.10.2002 Võru, Tamula järv 5p (up), 19.10.2025 Valga 3p (kmu), 30.11.2023 Saa, Kuressaare 2p (up,Vilk), 11.12.2024 Valga 2p (tte), 28.12.2013 Salme 2p (kvö,Vilk)

Nokikana **Lauk**

Fulica atra

Esiintyminen: Ensimmäisiä nokikanoja saapuu maaliskuun lopussa ja laji runsastuu huhtikuun alussa. Muutonaikaiset levähtäjämäärät vaikuttavat arkistojen perusteella vähentyneen oleellisesti 2000-luvulle tultaessa. Eniten paikallisia kerääntyy huhtikuussa Kuressaaren, Matsalun ja Haapsalun lahdille, joilla nähdään vuosittain enimmillään yli 3000 lintua. Tällä vuosikymmenellä on päästy enää 2000 lintuun. Muualla maassa määrät ovat paljon pienempiä. **Pesintä:** 2000-luvun alun arviosta puoleen vähentynyt 1500-2500 parin kanta pesii hajallaan kaikkialla

maassa. Kesällä nokikanoja alkaa kerääntyä lahdille alati kasvaviin parviin. Lajin väheneminen näkyy etenkin syksyn luvuissa. Kertymät ovat suurimmillaan syyskuun keskellä ja lokakuun alussa. Marraskuussa voidaan parhailta paikoilla päästä vielä yli 1000 lintuun, mutta sen jälkeen määrät laskevat nopeasti. Talvikannaksi on arvioitu 200-2000 yksilöä, mutta määrät vaihtelevat suuresti talvista ja jäistä riippuen.

Aineisto (26.974):

5.1.2021 Saa **30m** (maim), 14.3.2020 L-Nigula, Saare 12m (aki), 28.3.2010 SLA 2m (mb,mm), 11.4.2022 Tartu, Veeriku 6m (up), 19.4.2021 Audru polder 8m (apõ,art), 10.5.2024 Kambja, Aiaste 1m (recAiaste), 29.5.2025 Osmussaar 1m (af,al), 3.7.2024 Kuusalu 1m (ttr), 8.9.1999 SLA **10m** (tp,akl,ym), 29.10.2021 Tartu, Veeriku 1m (up)

1.1.2012 Matsalu 2000p (mo,up), 12.1.2018 Saa, Koovi 1480p (mm,aiun), 2.2.2007 SLA 243p (mm), 26.2.2001 Saa, Kihelkonna 360p (jval), 2.3.2025 Saa, Ninase 90p (Kiiis,vkii), 28.3.2024 Saa Suur laht 1000p (tnu), 31.3.2002 Pärnu, Tõhela järv 600p (up,ika,ym), 8.4.2001 Haapsalu, Tagalaht **3300p** (tva,ym), 12.4.2022 L-Nigula, Sutlepa 2000p (tva), 2.5.2009 L-Nigula, Saare 400p (up,Kõiv), 15.5.2024 Saa, Väljamõisa 150p (kjt), 27.6.2009 Saa, Linnulaht 290p (mo,up), 11.7.2024 Saa 600p (jst), 19.7.2022 Saa, Nasva 700p (jst), 13.8.2025 Haapsalu, Haeska 1940p (me), 29.8.2001 Haapsalu, Tagalaht 10.200p (tva), 26.9.1995 Haapsalu **47.000p** (gn,jn), 28.9.1995 Haapsalu, Haeska 20.000p (hj,jha,ym), 7.10.2001 Läänerranna, Keemu 15.300p (llu), 23.10.2000 Haapsalu 5500p (io,tva), 20.11.2025 Haapsalu, Suur viik 2100p (tva), 1.12.2015 Saa, Kuressaare 1280p (up,mese), 26.12.2025 Hii, Orjaku 1500p (mpik)

Pikkuhuitti Väikehuik

Zapornia parva (*Porzana parva*)

Esiintyminen ja pesintä: Ensimmäiset pikkuhuitit on kuultu huhtikuun lopussa, valtaosa touko-kesäkuussa. Pesiviä pareja on arvioitu olevan 30-150 paria, joskin runsaus vaihtelee suuresti vuosittain. Huippuvuotena 2015 saatiin 64 havaintoa, kun taas 2018 havaintoja oli kolme. Selvästi eniten havaintoja on Tartumaalta, enemmän kuin muista maakunnista yhteensä. Vuoden 2013 jälkeen laji on säännöllisesti löydyntynyt vain Tartumaan kosteikoilta mm. Aardlasta. Hiidenmaalla pikkuhuittia ei ole tavattu ollenkaan.

Syyskauden havaintoja on parikymmentä heinäkuulta ja yksi elokuulta. Latviassa kanta on 200-500 paria.

Aineisto (454):

20.4.2025 Elva 2p (hg), 22.4.2005 Kastre, Ahunapalu 1p (mo,up), 26.4.2019 Häädemeeste 1p (tte,ym), 30.4.2005 Rápina **8p** (tse,slau,ym), 4.5.2001 Häädemeeste, Pikla 4p (jbr,ym), 9.5.2015 Tartu, Laeva 5p (up), 10.5.2020 Elva 3p (kk), 18.5.2008 Kambja 2p (up), 24.5.2019 Antsla 2p (mkä), 6.6.2015 Peipsiääre, Alatskivi 2p (kk), 11.6.2002 Aardla polder 5p (up,ym), 12.6.2021 Saa 2p (mpu), 23.6.1999 Alutaguse, Jaama 1p (tp,ym), 26.6.2009 Aardla polder 4p (mo,up), 5.7.2010 Rápina polder 3p (Komi,ym), 11.7.2012 Viimsi 2p (Lauk), 26.7.2014 Kastre, Haaslava 1p (up), 28.7.2022 Kambja 1p (mo), 3.8.2020 Tartu mk 1p (mp,up)

Kääpiöhuitti Värbhuik (RK)

Zapornia pusilla (*Porzana pusilla*)

Esiintyminen: Laikuittain Euroopassa, Etelä-Venäjällä ja Ukrainassa pesivä kääpiöhuitti on tavattu vain kerran Häädemeestessä 24.4.2005.

Paksujalat Burhinidae

Paksujalka Jämejalg (RK)

Burhinus oedicnemus

Esiintyminen: Monelta alueelta Euroopasta taantunut paksujalka on tavattu Virossa kuusi kertaa. 2000-luvun ainoa on maallikkohavainto Saarenmaalta 19.-27.7.2014.

Avosetit Recurvirostridae

Avosetti Naaskelnokk

Recurvirostra avosetta

Esiintyminen: Keväällä avosetteja alkaa saapua pesimäseudulle maaliskuun lopussa, ja pääosa on paikalla huhtikuun puolivälissä. Näkyvää muuttoa on vähän. Mittavimmat 50-100 linnun kerääntymät ovat Saarenmaan, Hiidenmaan ja Haapsalun lahdilla toukokuun alussa. Kesäkuussa voi vielä nähdä yli 20 lintua, mutta viimeistään kesäkuun lopussa linnut hajaantuvat. **Pesintä:** Avosetteja pesii tätä nykyä 300-350 paria mm. Käinan ja Väike väinan

suurilla lahdilla. Pesä rakennetaan monesti ruohotupaaseen rantavyöhykkeelle tai pieneen saareen. Lajin löytää vain saarimaakunnista ja länsirannikolta, mutta sisämaasta se puuttuu. Pohjoisrannikolta ja Tarton läheltä on hajahavaintoja, mutta Peipsijärveltä ei sitäkään. Syksyllä avoasetit poistuvat maasta huomaamattomasti heinä-elokuussa. Syyskuulta on kahdeksan ja lokakuulta yksi havainto.

Aineisto (2568):

26.3.2024 Hii 3m (ktr,ttr), 27.3.2022 Haapsalu 2m (tva), 30.3.2019 Salme 8m (me,spe), 14.4.2004 Salme **10m** (hj), 23.4.2004 SLA 9m (anl,Erit,ym), 26.4.2017 L-Harju, Pakri 6m (js), 1.5.2010 SLA 8m (mm,jos), 12.5.2010 Hii, Käina 6m (la), 1.6.2009 SLA 5m (hp,-js,ym), 24.6.2024 Ppea 4m (af), 9.7.2004 Ppea 5m (pemi), 20.7.2024 Ppea 5m (af,me,ym), 1.8.2010 SLA 5m (mm,lmä,ym), 12.8.2022 Hii 5m (la)

14.3.2025 Saa 1p (mpu), 19.3.2022 Salme 8p (hj,tp), 24.3.2024 Haapsalu 100p (alli,mase), 7.4.2025 Saa

Pilguse laht **260p** (kjt), 18.4.2025 Saa, Koovi 176p (jst), 3.5.2019 Hii 100p (kmu), 14.5.2024 Hii 110p (mp,up), 6.6.2021 Hii, Käina 70p (mvik), 2.7.2023 Saa, Nasva 69p (hpe), 5.7.2023 Hii, Orjaku **142p** (ami,p-me), 19.7.2013 SLA 12p (ehe), 6.8.2020 Saa 10p (kk), 16.8.1998 Hii, Luidja 14p (mhar,ym), 18.9.2023 Saa 5p (mm,aiun), 25.9.1999 Häädemeeste 7p (shj,khä), 19.10.2007 L-Nigula 1p (av,tva)

Pitkäjalka Karkjalg (RK)

Himantopus himantopus

Esiintyminen ja Pesintä: Etelä- ja Keski-Euroopassa pesivä pitkäjalka harhautuu vain harvoin Pohjolaan. Virosta on 11 havaintoa ja vuoden 2022 havainnot koskevat Audrussa pesinyttä paria ja niiden mukana liikkunutta kahta vanhaa lintua. Audrun havaintojen myötä laji on otettu pesimälajien listalle 0-2 parilla. Havainnot ovat ensimmäistä lukuun ottamatta 2000-luvulta. Latviasta havaintoja on hyvin vähän.

Toukokuun alun äänestä päämuuttoa. Meriharakka, Merisk, *Haematopus ostralegus*. Pöösaspea 9.5.2025. Timo Nuoranen

Meriharakat *Haematopodidae*

Meriharakka **Merisk**

Haematopus ostralegus

Esiintyminen: Keväällä ensimmäiset meriharakat ilmestyvät rannoille maaliskuussa. Muutto pääsee kunnolla käyntiin huhtikuussa, ja huippu on muutama päivä huhti-toukokuun vaihteessa. Rannikolla Kablista Pakriin lasketaan usein yli sadan, enimmillään jopa tuhannen linnun päiväsummia. Myös Vasknarvassa ja Ristnassa on nähty vilkasta muuttoa. Toukokuun lopun kahlaajamassojen lomassa menee vielä tunduralla pesivää kantaa. Laji on sisämaassa vähälukuinen mutta ei harvinainen. **Pesintä:** Meriharakka pesii kaikissa rannikon maakunnissa. Taantuva 1000-1200 parin kanta on pudonnut kolmasosaan 2000-luvun alun arviosta. Sisämaapesintöjä on todettu mm. Võrtsjärvellä. Syysmuutto alkaa heinäkuussa, ja huipentuu elokuun puolivälissä. Yli sadan päiväsummia näkyy harvoin muualla kuin Pöösaspeassa. Viikolla 15.-20.8.2009 siellä muutti 3230 meriharakkaa, ja koko syksyn 2009 summaksi kertyi 6040m. Syyskuussa parvia menee vielä säännöllisesti, mutta lokakuun alun jälkeen määrät vähenevät nopeasti. Marraskuulta on 11 havaintoa ja joulukuulta kolme.

Aineisto (13.708):

17.2.2007 Haapsalu, Tagalaht 1m (rnn), 20.3.2025 Saa, Tagaranna 5m (up), 24.3.2011 SLA 15m (mm,ym), 29.3.2002 SLA 80m (lmä,ym), 16.4.2007 KLA 202m (js,ppi), 29.4.2014 L-Harju, Pakri 450m (js,mesa), 1.5.2021 Ppea **1010m** (af,al), 5.5.2013 Alutaguse, Vasknarva 250m (mpe), 9.5.1992 Läänerranna, Virtsu 530m (pru), 30.5.2008 Ristna 45m (jn,tnu), 8.6.2002 SLA 8m (tp,rls,ym), 21.6.2023 Ppea 18m (af), 19.7.2024 Ppea 101m (af,al,ym), 28.7.2006 SLA 250m (hp), 14.8.2024 Ppea 1160m (af,mp,ym), 15.8.2009 Ppea **1560m** (tp), 17.9.2011 Viimsi, Rohuneeme 106m (js), 19.9.2009 Ppea 287m (jk,tp,ym), 2.10.2023 Hii, Kalana 28m (ttr), 19.10.2022 Ppea 14m (af,ire,ym), 31.10.2004 SLA 1m (mb,tp,ym), 7.11.2012 Ristna 1m (up)

10.1.2020 Haapsalu 2p (Kuik), 26.2.2024 Saa, Kuresaare 2p (akul), 14.3.2025 Saa, Koovi 15p (alli,mase), 29.3.2002 SLA 120p (gn,jn,ym), 21.4.2017 Pärnu linn **650p** (ab), 29.4.2003 Haapsalu, Tagalaht 380p (tva), 4.5.2021 Pärnu linn 114p (ren), 28.5.2023 Saa, Kõinastu 90p (mkö,tte), 6.6.2019 Hii, Paope 48p (gc,ym),

28.6.2011 SLA 30p (skl,mleh,ym), 9.7.2020 Audru polder 55p (amä,emä), 21.7.2004 Ppea 55p (pemi), 2.8.2015 Hii, Tõrvanina **59p** (tva), 12.8.2013 Haljala, Vergi 43p (kvö), 20.9.2022 Hii, Tarestete 12p (ök), 19.10.2025 Kuusalu 18p (mli,eli), 4.11.2018 Saa, Hari-laid 2p (tva,hpik), 18.11.2010 SLA 2p (mm), 5.12.2007 Hädemeeste, Reiu 1p (it,jt), 5.12.2011 Saa, Rahuste 1p (mo,up)

Kurmitsat *Charadriidae*

Tundrakurmitsa **Plüü**

Pluvialis squatarola

Esiintyminen: Tundrakurmitsa on läpimuuttaja. Kevään ensimmäiset saapuvat maaliskuun vaihteessa, ja laji yleistyy toukokuun puolivälissä. Päämuutto näkyy toukokuun viimeisellä viikolla Sõrvessä, Ristnassa ja Pöösaspeassa, mutta 10.6. alkaen laji on kaikkialla vähälukuinen. Rannikoilla viivyttelee pesimättömiä lintuja läpi kesän. Tundrakurmitsan syysmuutto käynnistyy heinäkuun lopussa. Aikuisten lintujen pääosa menee elokuun puolivälissä, ja nuorten huippu on syyskuun lopussa. Loka-marraskuussa länsirannikolla on paikallisia hupenevissa määrin, ja marraskuun puolivälin jälkeen laji on harvinainen. Joulukuulta on 19 havaintoa ja tammikuulta kaksi, mutta helmikuussa laji ei ole tavattu.

Aineisto (7474):

4.1.2004 SLA 1m (mm,lmä,ym), 26.3.2023 Pärnu linn 1m (üpä,Kose,ym), 1.4.2009 L-Nigula, Mari-metsa raba 6m (kvö), 16.5.2001 SLA 170m (hp,ym), 23.5.2021 Pärnu linn 1060m (me), 26.5.2001 Ristna 850m (jn,js,ym), 28.5.2006 Salme **1120m** (hj,tp), 30.5.2025 Hädemeeste, Piirumi 1040m (hhu,ym), 1.6.2000 Osmussaar 870m (tp,VLS), 5.6.2001 SLA 318m (sc,rls,ym), 26.6.2024 Ppea 1m (af,tp), 9.7.2020 SLA 3m (sml), 20.7.2023 Ppea 39m (af,ami,ym), 1.8.2014 Ppea 132m (aa,me,ym), 7.8.2000 SLA 271m (tp,ym), 18.8.2024 Ppea **960m** (af,jn,ym), 31.8.2024 Ppea 104m (af,al,ym), 19.9.2004 Ppea 90m (vpe,ym), 29.9.2018 Ppea 54m (af,al,ym), 29.10.2016 Pärnu linn 16m (ren), 7.11.2020 Haapsalu, Põgari 5m (otr), 9.11.2023 Ppea 1m (af), 14.11.2010 SLA 1m (mm)

1.1.2005 Saa, Kaavi 1p (up,lmä,ym), 20.2.2009 Saa, Harilaid 1p (lmä), 31.3.2010 Hädemeeste, Leina 20p (akl), 20.4.2020 Haapsalu, Põgari 12p (akal), 12.5.2020 Hii, Vohilaid 65p (up), 18.5.2021 Haapsalu, Põgari 123p (ako,hpik,ym), 25.5.2021 Hii,

Vaemla 400p (ako), 31.5.1997 Haapsalu, Haeska **1500p** (sc), 3.6.2013 SLA 300p (mm), 5.6.2023 SLA 30p (tp), 7.7.2004 Häädemeeste, Pulgoja 5p (akl), 25.7.2006 SLA 10p (mm,lmä,ym), 8.8.2025 Hii 100p (akri), 27.9.1999 SLA 115p (sc,tp,ym), 6.10.2006 Saa, Pakulaid **120p** (mb,tp,ym), 24.10.2002 SLA 30p (jha,tku,ym), 14.11.1999 SLA 10p (tp), 5.12.2020 Hii, Paope 3p (kvö,Tali,ym), 7.12.2012 Ruhnu 1p (it,jt), 30.12.2004 Saa, Kaavi 1p (up,lmä,ym)

Kapustarinta **Rüüt**

Pluvialis apricaria

Esiintyminen: Kevään ensimmäiset kapustarinnat saapuvat pelloille helmikuun lopussa tai tavallsemmin maaliskuun ensipäivinä. Päämuutto kestää huhtikuun alusta toukokuun keskelle, jolloin paikallismäärät ovat suurimpia. Muuttohavainnot ovat vähäisiä, mutta muutaman sadan päiväsummat ovat tavallisia. Muutto loppuu toukokuun lopussa, jolloin kerääntymät ovat enää pieniä. **Pesintä:** Kapustarintoja pesii 2100–2700 paria avosoilla kaikissa maakunnissa, selvästi eniten Pärnumaalla. Kanta on lievästi laskeva. Rannikolla ja saarilla laji on hyvin harvinainen pesijä. Syysmuutto alkaa Põõsaspeassa elokuussa. Vanhojen kapustarintojen huippu on elokuun lopussa, nuoria nähdään eniten syyskuun jälkipuolella. Sisämaan paikalliskertymät Keski-Virossa ja Tartumaalla ovat suurimmillaan vasta lokakuussa. Laji on yleinen marraskuun alkuun asti, mutta vähentyy sitten joulukuun alkuun mennessä. Tammikuulta on yhdeksän havaintoa.

Aineisto (10.120):

28.2.2017 KLA 1m (me), 13.3.2015 Tori, Tori 26m (ren), 28.3.2014 Lääneranna, Löpe 80m (tva), 15.4.2017 Mulgi, Piirumi 300m (lta,ym), 19.4.2019 Salme 307m (tp), 30.4.2020 Nõo, Enno 800m (ktä), 5.5.2023 Väike-Maarja, Edru **900m** (mp), 6.5.2005 Rápina polder 500m (jih,kha,ym), 26.5.2016 Pärnu, Strandi rand 40m (me), 12.6.2011 Ppea 17m (jn,up), 20.7.2024 Ppea 28m (af,al,ym), 17.8.2013 Peipsiääre, Kallaste 300m (pmäk,ym), 18.9.2024 Väike-Maarja, Pandivere 1000m (rott), 3.10.2023 Vinni, Rohu **1580m** (pme), 28.10.2018 Jõgeva 300m (vke), 7.11.2024 Vinni, Obja 800m (rott), 16.11.2024 Paide, Valgma 230m (pme), 5.12.2005 Hii, Tahkuna 1m (tp,jla)

2.1.2012 Lääneranna, Keemu 160p (mo), 23.2.2020 Rápina, Raigla 4p (kni,tma), 2.3.2024 Häädemeeste, Soometsa 17p (ab,ren), 18.3.2017 Lääneranna, Lihula

270p (llu), 13.4.2024 Väike-Maarja, Eipri 700p (jbo), 19.4.2024 Väike-Maarja, Raeküla 1300p (Remm), 3.5.2010 Rápina, Tooste **2200p** (up), 13.5.2022 Hii, Laheküla 380p (up), 1.6.2023 Rápina, Meeksi 25p (avu), 20.6.2014 L-Nigula, Hindaste 30p (kkuk,Lauk), 7.7.2009 P-Pärnumaa, Laanesoo 51p (elel), 30.7.2015 Tartu, Röhu 37p (mp,up), 18.8.2020 Paide, Mündi 110p (sva), 21.8.2019 Põltsamaa, Vöhmanõmme 510p (mp,up), 2.9.2012 Paide, Valgma 1000p (van), 14.9.2022 Tartu, Pihva 1040p (up), 1.10.2024 P-Sakala, Mäeküla **6000p** (io), 20.10.2019 Paide, Valgma 4200p (sva), 3.11.2022 Põltsamaa, Sulustvere 2500p (io), 14.11.2025 Järva, Prandi 2000p (pli), 6.12.2011 Tartu, Röhu 240p (tte,ym), 25.12.2011 Haapsalu, Haeska 210p (tva), 31.12.2011 Saa, Kanissaare 25p (hlu,hpe,ym)

Siperiankurmitsa **Tundrarüüt** (RK)

Pluvialis fulva

Esiintyminen: Alaskassa ja Aasiassa pesivä laji harhautuu säännöllisesti Länsi-Eurooppaan, mutta silti Pohjolasta on vain vähän havaintoja. Elo-syyskuussa 1996 havaittiin kolme lintua ja elokuussa 1999 yksi.

Keräkurmitsa **Roosterind-tüll** (RK)

Eudromias morinellus (*Charadrius morinellus*)

Esiintyminen: Puuttomalla tundralla pesivä keräkurmitsa muutta säännöllisesti Viron kautta, mutta se on muuttomatallaan varsin hiljainen ja huomaamaton. Lintuja on nähty yli 60 kertaa. Havainnoista 11 on touko-, kaksi kesä- ja yksi heinäkuulta. Muut ovat 16.8.-16.10. ajalta. Vuodelta 2024-25 on ainakin 3 yömuuttohavaintoa Tartosta.

Tylli **Liivatüll**

Charadrius hiaticula

Esiintyminen: Keväällä ensimmäiset tyllit saapuvat Saarenmaalle maaliskuun alussa. Nykysuutauksen mukaisesti tulo on 2020-luvulla siirtynyt helmikuun puolelle. Maan muissa osissa laji yleistyy vasta huhtikuun alkupuolella. Pesimäkanta on kotoutunut viimeistään vappuun mennessä. Toukokuun läpimuuttajat ovat tundralle menevää kantaa. Huippumäärät ovat huhtikuussa maksimissaan sata lintua, toukokuussa puolestaan yli kaksi sataa. Kablin muutot ovat vähäisiä, heikko huippu nähdään toukokuun lopussa. Sörvessä päämuutto menee heti kohta tou-

Nopea lentäjä osaa viivytellä aikansa ennen kuin se ampaisee talvehtimaan. Tylly, Liivatüll, *Charadrius hiaticula*. Tärju 28.9.2022. Timo Nuoranen

kokoon puolivälin jälkeen, ja myöhemmin muutto jatkuu heikentyen pitkälle kesäkuuhun. **Pesintä:** Tyllejä pesii etenkin saarilla ja koko rannikkovyöhykkeellä, paikoin myös sisämaassa. Paldiskista itään kanta harvenee ja Itä-Virumaalta se puuttuu kokonaan. Lajin nykykanta 1000-1500 paria on ainakin lievästi taantuva. Syysmuutto lähtee liikkeelle heinäkuussa. Vanhojen lintujen huippu on kuun lopulla ja niitä muuttaa monin verroin nuoria enemmän. Nuorten huippu on Pöösaspeassa elokuun keskellä ja Sörvessä elo-syyskuun vaihteessa. Myöhemmin syksyllä tylly on kahlaajarannoilla hyvinkin tavallinen lokakuun puoliväliin asti, mutta marras-joulukuulta on enää kuusi havaintoa.

Aineisto (16.164):

11.3.2008 Häädemeeste 2m (it,jt), 11.3.2017 Saa, Uudepanga laht 3m (kvö), 26.3.2010 SLA 16m (mb,mm), 30.3.2023 Alutaguse, Tagajõe 6m (io), 21.4.2019 L-Nigula, Riguldi 10m (lta,oma), 10.5.2024 Hii, Käina 42m (pme), 19.5.2009 SLA 160m (hp,jhau), 24.5.2017 SLA **285m** (tp,rls), 25.5.2004 SLA 173m (lmä,ppi,ym),

8.6.2006 SLA 46m (sc,tp,ym), 5.7.2025 Pärnu, Valgeranna 18m (hmä), 28.7.2024 Ppea 29m (af,mp,ym), 8.8.2016 Vormsi, Kjursgrunne 498m (ako), 10.8.2022 Ppea **650m** (af), 17.8.2019 Ppea 286m (af,me,ym), 25.8.2019 Ppea 100m (me,tva,ym), 15.9.2019 Ppea 47m (jk,me,ym), 12.10.2024 Ppea 10m (af,gc,ym), 17.10.2023 Haapsalu, Puise 1m (me), 17.10.2024 Ppea 2m (af,gc,ym)

24.2.2021 Saa, Rahuste 1p (hj), 26.2.2020 Saa, Rahuste 2p (kvö,Karu), 24.3.2020 Haapsalu, Haeska 35p (kvö), 31.3.2023 Saa, Kõinastu 40p (ttr,atra), 4.4.2021 Läänerranna, Keemu 50p (cca,tkaa), 30.4.2010 Haapsalu, Põgari 110p (ako), 16.5.2015 Haapsalu, Põgari **300p** (me), 20.5.2020 Audru polder 280p (mvir), 31.5.2020 Saa, Pilguse 250p (alli,mase), 3.6.2017 L-Nigula, Riguldi 190p (kk), 3.6.2017 Tartu, Ilmatsalu 85p (lam), 11.6.2006 Saa, Pakulaid 240p (tp,ym), 17.7.2001 SLA 45p (skl,ym), 31.7.2009 L-Nigula, Riguldi 150p (tva), 10.8.2016 L-Nigula, Riguldi **1000p** (mca), 16.8.1998 Hii, Luidja 730p (mhar,ym), 2.9.2016 Vormsi, Kjursgrunne 400p (ako), 25.9.2021

Saa, Jõgela 130p (kk), 5.10.2021 SLA 25p (jn,jsj,ym), 19.10.2020 Hii, Paope 16p (la), 16.11.2013 Hii, Kärddla 2p (mso), 3.12.2011 Saa, Rahuste 1p (mp,mo), 6.12.2003 SLA 1p (mo)

Pikkutylli Väiketüll

Thinornis dubius (*Charadrius dubius*)

Esiintyminen: Ensimmäiset pikkutyllit saapuvat huh-tikuun alkupuolella, ja laji yleistyy jo kuun puolivälis-sä. Lintuja muuttaa leveällä rintamalla niin rannikolla kuin sisämaassakin. Parvet ovat tavallisesti pieniä, ja jo yli kymmenen paikallista on harvinaista. Muutto jatkuu heikkona vielä toukokuun puolivälin jälkeen.

Pesintä: Pikkutylli on tyllin vastine sisämaassa. Se pesii harvakseltaan tasaisesti koko maassa. Kanta on vakaa 1000-2000 paria. Syysmuutto käynnistyy heinäkuun alussa, ja jatkuu elokuun loppuun. Syksyn parvet ovat hieman isompia kuin keväällä, mutta

koostuvat usein poikueista, eivätkä kovin hyvin ku-vaa päämuuttoa. Syyskuun alun jälkeen pikkutylli on kaikkialla vähälukuinen ja kuun lopussa jo harvinaisen. Lajia ei ole havaittu lokakuussa – saati talvella.

Aineisto (6846):

1.4.2025 Tartu linn 1m (recVBO), 4.4.2025 Tartu linn 1m (up), 5.4.2018 KLA 2m (me,kme,ym), 20.4.2019 KLA **6m** (me,mal,ym), 1.5.2022 Ristna 3m (mp,up), 6.5.2012 KLA 5m (aa,tp), 24.5.2022 Ppea 3m (af), 9.6.2007 SLA 1m (gn,js), 20.6.2021 Ppea 5m (af,al), 6.7.2014 Ppea 4m (me,ym), 31.7.2023 Tartu, Veeriku 5m (recVBO), 8.8.2014 Ppea **6m** (jk,ym), 13.8.1999 SLA 5m (tp), 15.8.2020 Lügänuše, Liimala 5m (e-el), 2.9.2010 KLA **6m** (me), 21.9.2020 Mulgi, Mõõnaste 2m (rmä), 25.9.2014 Ppea 1m (aa,tp,ym)

17.3.2012 Tartu, Ilmatsalu 1p (mp,up), 31.3.2024 Pärnu linn 1p (jt), 4.4.2019 Mustvee, Kalmaküla 1p (tva), 6.4.2025 L-Harju, Madise 6p (ktar), 18.4.2014 Tartu,

Löytäjälle tuntematon kahlaaja osoittautui harvoin tavatuksi lajiksi eli rareiteetiksi. Musta-jalkatylli, Mustjalg-tüll, *Anarhynchus alexandrinus*. Tallinn 23.4.2023. Merike Hiibus

Ilmatsalu 18p (lam), 12.5.2019 Rõuge, Põdra 18p (mkõ,jtan,ym), 21.5.2020 Audru polder **40p** (eel), 1.6.2020 Pärnu, Hirve torn 20p (jai), 19.6.2018 Rõuge, Põdra 28p (mkõ), 11.7.2013 Elva, Valguta polder 20p (mp,hto,ym), 29.7.2015 Tartu, Ilmatsalu **22p** (Tali,Vilk), 13.8.2004 L-Nigula, Riguldi 17p (aao,eea,ym), 26.8.2012 Viimsi, Prangli 20p (Lauk), 6.9.2015 Haljala, Käsmu 8p (vip), 23.9.2025 Tallinna, Mustjõe 5p (amä), 24.9.2015 Häädemeeste, Võiste 2p (rk,Kose), 26.9.2025 Kihnu 1p (ktr,tttr)

Töyhtöhyppä **Kiivitaja**

Vanellus vanellus

Esiintyminen: Töyhtöhyppän kevätmuutto alkaa usein jo helmikuun lopussa. Kablin päämuutto on maalisi-huhtikuun vaihteessa, minkä jälkeen määrät laskevat nopeasti. Enimmillään lasketaan satojen, joskus harvoin usean tuhannen päiväsommia. Paikallisina nähdään useasti 500-1000 lintua ja enimmillään useita tuhansia. Huhtikuun suurimmat parvet löytyvät sisämaasta. **Pesintä:** Töyhtöhyppä pesii runsaana koko maassa – myös pienemmillä saarilla. Kanta on noussut 30.000-45.000 pariin. Eräänlainen syysmuutto alkaa jo toukokuussa, joskin näkyvä muutto on vielä vähäistä. Muuttoa kuvaavat parhaille paikoille kerääntyvät tuhantiset pesimättömiä ja sulkivia lintuja käsittävät parvet. Suurimmassa on ollut 5000 lintua elo-lokakuussa. Marraskuun puolivälissä valtaosa töyhtöhyppistä on lähtenyt, ja viimeiset katoavat lumen tultua. Joulukuulta on lähes 200 ja tammikuulta noin 20 havaintoa.

Aineisto (42.533):

14.1.2021 SLA 2m (mm,aiun), 16.2.2020 Saa, Kuresaare 12m (alli,mase), 28.2.2017 KLA 199m (me), 14.3.2017 KLA 760m (tp), 26.3.2010 KLA 1100m (it,jt), 2.4.2017 L-Harju, Pakri 1800m (js), 4.4.2018 KLA **3310m** (me,kme,ym), 29.4.2016 Tartu, Laeva 100m (oma,ym), 30.5.2016 KLA 49m (me), 21.6.2015 KLA 102m (me), 17.7.2016 Tartu, Ilmatsalu 155m (jja), 30.7.2016 Aardla polder 640m (jja), 7.8.2015 Tartu, Ilmatsalu **3340m** (jja), 23.8.2016 Türi, Meosaare 600m (rmä), 15.9.2014 Kehtna, Lellapere 1000m (rmä), 3.10.2012 L-Nigula, Saunja 840m (ako), 13.10.2018 Valga, Iigaste 1000m (mkä,mli), 17.10.2000 Hii, Käina 2800m (hp), 14.11.2013 Tartu, Ilmatsalu 600m (kk), 23.11.2020 Hii, Aadma 100m (mvik), 16.12.2017 Läänerranna, Matsalu 50m (mlo), 25.12.2020 Hii, Vaemla 1m (la)

1.1.2012 Haapsalu, Haeska 24p (mo,up), 5.2.2020

Türi, Piiumetsa 10p (sva), 25.2.2022 Hii, Kogri 290p (ako), 11.3.2025 Hii, Putkaste 1200p (la), 26.3.2023 L-Harju, Laane 2000p (jpö), 2.4.2017 Röpina, Raigla 1500p (kni,tma), 10.4.2012 Türi, Arkma **3000p** (jau), 16.5.2015 Haapsalu, Haeska 120p (me), 31.5.2007 Röpina, Raigla 200p (up), 25.6.2016 Audru polder 750p (it,ren), 27.6.2015 Valga, Korva luht 1500p (mp,up,ym), 17.7.2019 Viru-Nigula, Andja 3200p (lke), 11.8.2020 Jõgeva, Jõune 5000p (vip,ym), 23.8.2023 Häädemeeste, Lepaküla 5000p (ren), 19.9.2017 Tartu, Vorbuse 5000p (jph), 25.9.2007 Haapsalu, Haeska **6300p** (jpy,se), 13.10.2023 Haljala, Lihulõpe 5000p (pve,tve), 26.10.2015 Rakvere, Aru-Lõuna paekarjäär 3000p (muu,akal,ym), 9.11.2017 Läänerranna, Kloostri 3300p (aan), 23.11.2025 Hii, Tubala 1100p (la), 2.12.2024 Röpina 700p (mkö), 28.12.2015 Haapsalu, Haeska 320p (tha)

Arohyppä **Stepikiivitaja** (RK)

Vanellus gregarius

Esiintyminen: Etelä-Venäjällä ja Kazakstanissa pesivä laji on maailmanlaajuisesti uhanalainen. Ainoa havainto 20.-27.06.2010 Vändra, Pärnumaa.

Suohyppä **Valgesaba-kiivitaja** (RK)

Vanellus leucurus

Esiintyminen: Lähi-idässä ja Venäjällä pesivä suohyppä on havaittu 2001 kaksi kertaa. 18.5. Röpinasa Pölvamaalla ja 19.6. Võistessa, Pärnumaalla.

Aavikkotylli **Körbetüll** (RK)

Anarhynchus leschenaultii (*Charadrius leschenaultii*)

Esiintyminen: Keski-Aasiassa ja Lähi-Idässä pesivä aavikkotylli eksyy ääriharvoin Pohjolaan. Kaksi hyväksyttyä, 20.-26.7.2009 Haversi ja 27.5.2014 Ruhnu.

Mustajalkatylli **Mustjalg-tüll** (RK)

Anarhynchus alexandrinus (*Charadrius alexandrinus*)

Esiintyminen: Laajalle levinneen lajin lähimmät pesimäalueet ovat Ruotsissa. Se eksyy kauemmas Pohjolaan kuitenkin verrattain harvoin. Viron havaintoja on kuusi, joista viisi on 2000-luvulta, tuoreimpana 23.4.2023 Tallinna.

Kurpat Scolopacidae

Pikkukuovi Väikekoovitaja

Numenius phaeopus

Esiintyminen: Keväällä pikkukuovit ilmestyvät maisemiin huhtikuun puolivälissä. Laji yleistyy tästä nopeasti, ja päämuutto menee huhti-toukokuun vaihteessa. Muutto jatkuu vielä toukokuun ajan heikkona. **Pesintä:** Pikkukuovin 570-640 parin kanta keskittyy Pärnu- Viljandi- ja Itä-Virumaan suurille soille. Kanta on hyvin vakaa, eikä suuria uhkia ole tiedossa. Lajin syysmuutto käynnistyy juhannuksen tietämillä, ja päämuutto menee heinäkuun puolivälissä. Syyskuun alkupäivien jälkeen laji on harvinainen. Pikkukuovia ei ole havaittu lokakuussa, mutta kaksi yksilöä on tavattu vielä marras-joulukuussa.

Aineisto (4327):

8.4.2024 Ruhnu, meri 1m (hlu), 11.4.2012 Vormsi, Kjursgrunne 7m (ako), 16.4.2016 KLA 76m (ab,ren), 20.4.2014 Alutaguse, Vasknarva **130m** (tp,rls,ym), 30.4.2001 SLA 110m (hp), 4.5.2014 Pärnu linn **130m** (it), 7.5.2019 Salme 73m (tp), 20.5.2025 SLA 11m (jn,ff), 24.5.2003 Häädemeeste, Pikla 15m (akl), 30.5.2025 Häädemeeste, Piirumi 1m (hhu,mal,ym), 14.6.2009 SLA 6m (mm), 29.6.2024 Ppea 35m (af,tp), 5.7.2024 Ppea 45m (af,tp,ym), 10.7.2009 Ppea 148m (jk,me), 17.7.2009 Ppea **243m** (jk,tp,ym), 20.7.2023 Ppea 232m (af,ym), 13.8.2004 Ppea 100m (aao,ym), 27.8.2004 Ppea 96m (eg,vpe,ym), 2.9.2024 Ppea 20m (af,ym), 15.9.2013 Ppea 5m (jjö), 28.9.2018 L-Nigula, Riguldi 2m (Vilk), 30.9.1995 Ppea 1m (hj,ym)

3.4.2024 Märjamaa, Säälä 1p (tkü), 4.4.1999 Haapsalu 1p (io), 13.4.2023 Aardla polder 18p (mo), 14.4.2014 Audru polder 40p (elel), 21.4.2024 Pärnu, Lemmetsa **148p** (ab), 26.4.2021 Hii, Kogri 81p (la), 26.4.2021 Sindi 63p (ab), 6.5.2014 Haapsalu, Haeska 47p (se,ina), 28.5.2015 Lääneranna, Kiisamaa 26p (it), 19.6.2011 Hii, Männamaa 15p (la), 25.6.1996 Peipsiääre, Koosa järv 45p (mo,ym), 6.7.2020 P-Pärnumaa, Kodesmaa **60p** (elel), 19.7.2021 Tori, Mannare 53p (ren), 25.8.2009 SLA 10p (mm), 7.9.2022 Kuusalu, Kahala 1p (ttr), 15.9.2010 Meeksi, Kliimaski 2p (rma,tte), 26.9.2004 SLA 1p (tp,up,ym), 21.11.2022 Lääneranna, Virtsu 1p (ttr), 1.12.2006 Häädemeeste, Vöiste 1p (akl)

Isokuovi Suurkoovitaja

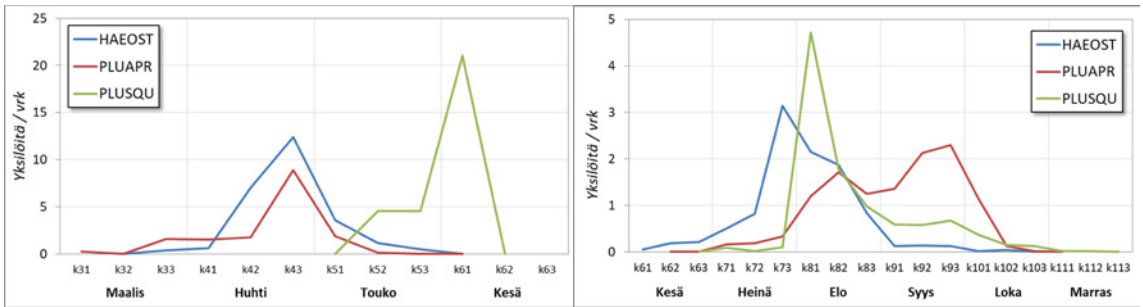
Numenius arquata

Esiintyminen: Ensimmäiset isokuovit nähdään maaliskuun lopussa, ja laji yleistyy huhtikuun alussa. Länsirannikon tuhatpäiset päämuutot menevät huhtikuun keskellä tai lopussa yleensä muutamassa päivässä. Salmen ja Kablin suurimmat päiväsummat on nähty 14.-27.4. välisenä aikana, Pöösaspeassa viikkoa myöhemmin 22.4-1.5. välillä. Idempänä ja sisämaassa aikataulu on sama, mutta määrissä jäädään enintään noin sataan lintuun. Muutto jatkuu toukokuun alkupäiviin, minkä jälkeen määrät putoavat nopeasti. **Pesintä:** Rajusti taantunut isokuovin kanta on jo pienempi kuin pikkukuovilla. 2000-luvun alusta lähes kymmenkertaisesti pienentynyt 400-500 parin kanta asuttaa vielä melko tasaisesti koko maata. Vähiten pesintöjä on Saaren- Harju- ja Virumaan maakunnissa. Suurimmat uhat ovat kasvavat pienpetokannat ja muuttomatkan vaarat. Isokuovin syysmuutto alkaa jo keskellä kesäkuuta jatkuen syyskuun puoliväliin asti. Päämuutto on kaksijakoinen. Pöösaspeassa ensimmäinen huippu (naaraat) menee jo kesä-heinäkuun vaihteessa, toinen huippu (koiraat+nuoret) vasta elokuun alkupuolella. Sörvessä vilkkainta aikaa on koko heinäkuu. Syyskuussa isokuovi on vielä tavallinen, mutta lokakuussa jo tuntuvasti harvinaisempi. Marras-joulukuulta on 15 ja tammikuulta viisi havaintoa.

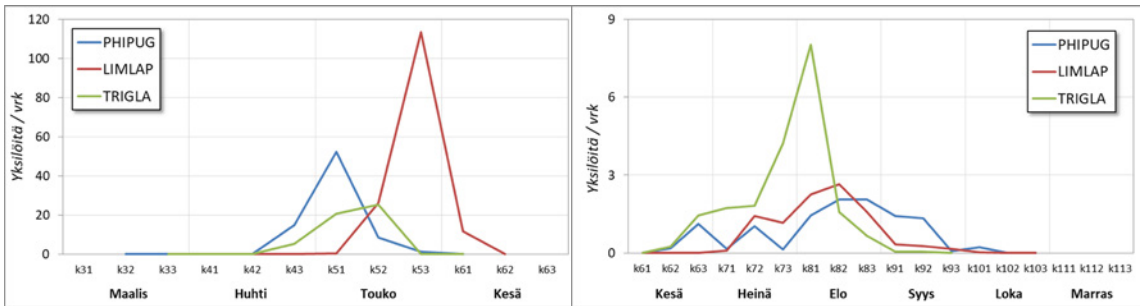
Aineisto (12.938):

9.3.2007 Salme 1m (sc), 10.3.2008 KLA 1m (jt), 29.3.2024 L-Nigula, Kirna 4m (rpu), 3.4.2007 KLA 14m (me,ym), 16.4.2004 Salme 2120m (hj), 16.4.2007 KLA **3510m** (js,ppi), 24.4.2010 KLA 3080m (am,me), 1.5.2021 KLA 800m (me,kvö), 14.5.2011 Ristna 100m (up,Karu,ym), 29.5.2022 L-Nigula, Rannajõe 8m (af,al), 12.6.2022 Ppea 24m (af,al), 21.6.2024 Ppea 189m (af,tp,ym), 4.7.2004 Ppea 200m (tp,tku,ym), 10.7.2009 Ppea **246m** (jk,me), 31.7.2025 Ppea 56m (af,ire,ym), 10.8.2019 Ppea 244m (jk,me,ym), 22.8.2009 Ppea 209m (af,tp,ym), 3.9.2023 SLA 28m (tp), 10.9.2009 Ppea 10m (jk,me), 25.9.2023 SLA 4m (lli), 8.10.2002 SLA 1m (tp,lmä,ym), 19.10.2013 Kihnu, Pitkänä 1m (am,me), 2.11.2002 SLA 3m (me,tp,ym)

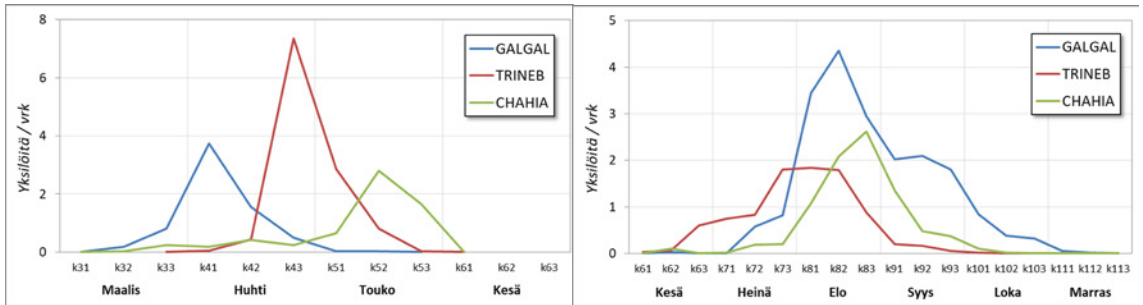
4.1.2021 Saa, Kõinastu 3p (hpe), 8.3.2025 Saa Rahuste 1p (hj,tp), 14.3.2025 Saa, Koovi 1p (alli,mase), 31.3.2012 Saa, Toomalõuka 6p (spe), 8.4.2017 Pärnu linn 24p (ren), 12.4.2009 SLA 1120p (mb,m-ym), 24.4.2010 Häädemeeste, Vöiste **1200p** (akl),

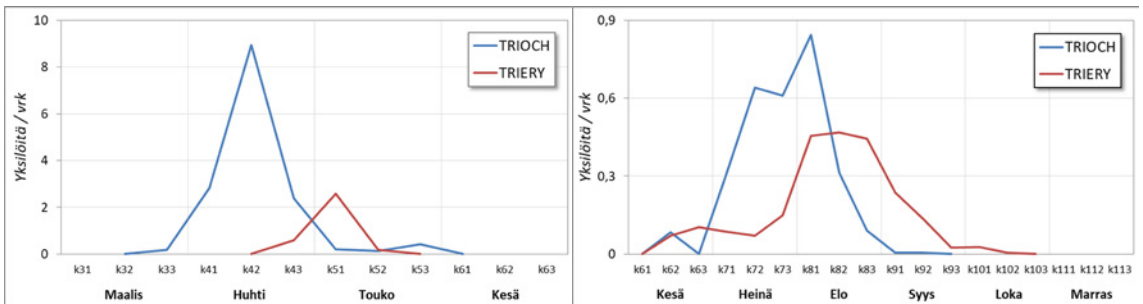
Meriharakka (*Haematopus ostralegus*), **kapustarinta** (*Pluvialis apricaria*) ja **tundrakurmitsa** (*P. squatarola*).

Suokukko (*Calidris pugnax*), **punakuiri** (*Limosa lapponica*) ja **liro** (*Tringa glareola*).

Taivaanvuohi (*Gallinago gallinago*), **valkoviklo** (*Tringa nebularia*) ja **tylli** (*Charadrius hiaticula*).

Metsäviklo (*Tringa ochropus*) ja **mustaviklo** (*Tringa erythropus*).

Kablin kevät- (2002,2007,2012,2018,2022) ja Sörven syysmuutto (1998-2023), 10 vrk jaksoissa.

Naaraat muuttavat ensin, sitten kesän lopussa koiraat ja nuoret. Isokuovi, Suurkoovitaja, *Numenius arquata*. Sörve 27.7.2023. Timo Nuoranen

7.5.2015 Pärnu linn 105p (up), 13.5.2016 L-Harju, Paradise 15p (js,mesa), 8.6.2024 Röpina, Tooste 58p (Tali), 23.6.2023 Viru-Nigula, Kanguristi **110p** (amä,emä), 2.7.2020 P-Sakala, Kurnuvere 50p (rmä), 14.7.2001 Haapsalu, Põgari 26p (hpe), 4.8.2023 KLA 55p (akl), 23.8.2016 Järva, Järavere 30p (rmä), 4.9.2017 Häädemeeste, Pulgoja 18p (akl), 20.9.2006 SLA 9p (mm,sc,ym), 2.10.1996 Häädemeeste, Majaka 10p (tp,ym), 26.10.1996 SLA 12p (gn,jn,ym), 14.11.2006 Elva, Härjanurme 1p (arl), 5.12.2000 SLA 4p (tp,ym), 8.12.2024 SLA 1p (mm), 16.12.2000 SLA 1p (gn,lmä)

Punakuiri Vöotsaba-vigle

Limosa lapponica

Esiintyminen: Punakuiri on arktinen läpimuuttaja, joka on kevään syksyin runsas länsirannikolla, mutta harvinainen sisämaassa. Kevään ensimmäiset tunnistelijat saapuvat maaliskuun lopussa, ja laji yleistyy huhtikuun aikana. Massamuutot menevät toukokuun lopussa tai heti kesäkuun alussa. Myöhemmin kesä-heinäkuussa punakuiri on hyvin vähälukuinen,

kunnes syysmuutto alkaa aivan kesäkuun lopussa. Pöösaspean päämuutto osuu heinäkuun loppuun. Sörvessä lintuja näkyy heinäkuun puolivälistä loka-kuun alkuun, mutta määrät ovat paljon pienempiä kuin Pöösaspeassa. Lokakuun lopussa länsirannikolla tavataan vielä yleisesti yksinäisiä viivytelijoita. Marraskuulta on 18 havaintoa, ja ainoa talvihavainto on joulukuun alusta.

Aineisto (3711):

26.3.2004 Häädemeeste, Suti 1m (akl), 31.3.2004 KLA 1m (me), 7.4.2024 L-Nigula, Haversi 10m (al), 22.4.2023 L-Nigula, Rõude 310m (llu), 8.5.2009 Läänerranna, Virtsu 110m (tp,mm), 22.5.2022 KLA 2060m (me), 23.5.2021 Pärnu linn **6200m** (me), 2.6.2003 SLA 1020m (rls,ym), 4.6.2007 SLA 415m (tno,ym), 7.6.2005 Häädemeeste, Vöiste 42m (akl), 28.6.2022 Ppea 1m (af), 1.7.2019 Ppea 19m (jk,me), 10.7.2019 Ppea 220m (jk,ym), 25.7.2004 Ppea **990m** (js,tp,ym), 18.8.2024 Ppea 310m (af,ym), 22.8.2021 Ppea 257m (af,al,ym), 16.9.2023 Ppea 99m (af,ym), 28.9.2018 SLA 9m (tp,tnu), 15.10.2024 Ppea 9m (af,al,ym),

21.10.2024 Saa, Jämaja 3m (hpik,tva), 3.11.2024 Ppea 1m (af,al,ym), 17.11.2024 Ppea 1m (af,tp,ym)

8.3.2002 SLA 1p (hhy,pku), 26.3.2004 Häädemeeste, Pulgoja 1p (akl), 30.3.2025 L-Nigula, Riguldi 9p (al), 11.4.2025 Saa, Põripõllu 80p (ha), 15.4.2016 Hii, Esiküla 132p (hlu,hpe), 1.5.2023 Saa, Kõinastu 240p (hpe), 24.5.2003 Häädemeeste, Pulgoja 600p (mo,up,ym), 25.5.2004 Häädemeeste, Rannametsa **1710p** (akl), 29.5.2012 SLA 800p (up,jla), 4.6.2007 SLA 185p (rls,ym), 17.6.2016 Saa, Sutu laht 38p (vs), 30.6.2023 Tallinn, Tiskre 1p (mhi), 18.7.2008 L-Nigula, Riguldi 21p (mva,ym), 1.8.2017 Hii, Tareste **117p** (up,tkaa), 21.8.2013 Tallinn, Stroomi 32p (rk,ina), 17.9.1998 SLA 30p (jn,sc,ym), 18.10.2023 Saa, Kuresaare 23p (jst), 30.10.2023 Saa, Kõinastu 7p (hpe), 16.11.2010 Hii, Vaemla 3p (la), 1.12.2025 Saa, Rahuste 2p (up,Tali,ym).

Mustapyrstökuiiri **Mustsaba-vigle**

Limosa limosa

Esiintyminen: Keväällä ensimmäiset tunnustelijat saapuvat jo maaliskuun lopulla, mutta enemmistö mustapyrstökuiireista tulee huhtikuun alussa tai sen aikana. Päämuuttoaikoja on kaksi. Audrussa päämuutto tiivistyy lepäilijäparviksi heti huhtikuun puolivälin jälkeen. Toukokuun loppupuolella kauemmas meneviä lintuja on nähty mm. Räpinassa ja Haeskassa. **Pesintä:** Mustapyrstökuiiri on valtaosin suurien soiden, mutta myös rantojen ja luhtien pesimälaji. Nykyinen 500-550 parin kanta on vakaa tai lievästi laskusuunnassa. Pesiviä on eniten Paldiski-Viljandi linjan länsipuolella niin soilla kuin rannoillakin. Myös Itä-Viron suuret suot ja Peipsijärven eteläosat kuuluvat pesimäalueeseen. Muualla sisämaassa laji on harvinainen. Syksyllä vanhat linnut häviävät nopeasti pesintöjen päätyttyä heinäkuun aikana, vaan nuoria lintuja viivyttelee kosteikoilla vielä elokuussa. Syys-lokakuulta on vajaat 30 havaintoa.

Aineisto (5136):

4.4.2012 Häädemeeste 1m (jk,me), 6.4.2005 SLA 2m (hp,mm,ym), 10.4.2021 Pärnu **30m** (jai), 24.4.2005 Rápina 26m (ail), 17.5.2012 Häädemeeste 7m (tp), 1.6.2019 Häädemeeste **35m** (me,ym), 25.6.2015 Kastre 30m (kk), 5.7.2024 Ppea 1m (af,tp,ym), 18.7.2021 Ppea 8m (al), 5.8.1973 Hii, Kõrgessaare **12m** (anon), 16.8.2021 Ppea 3m (al), 26.8.1999 SLA 2m (tp,akl), 19.9.2010 Haapsalu 8m (ako)

21.3.2014 Haapsalu, Ridala 1p (tha), 26.3.2001 Saa

2p (mm,ail), 28.3.2020 Haapsalu 5p (tha), 31.3.2014 Haapsalu, Ridala 25p (tha), 8.4.2016 Rápina **250p** (kni,tma), 18.4.2025 Haapsalu 46p (kkan), 9.5.2024 Kuusalu 14p (mkii,vkii), 17.5.2016 Pärnu, Audru 69p (me), 29.5.2014 Haapsalu, Ridala 74p (tha), 7.6.2000 Lääneranna, Lihula 120p (sc), 2.7.2013 Elva, Rõngu 32p (lam), 4.7.2023 Hii 52p (mvik), 16.7.2012 Pärnu, Audru 40p (mo), 8.8.2011 Haapsalu, Ridala 37p (hpe), 27.8.2017 Rápina 15p (kni,tma), 6.9.2020 Narva-Jõesuu **40p** (jmj), 24.9.1999 Haapsalu, Paralepa 10p (shj,khä), 25.9.2022 Mustvee 1p (mpe,vkii,ym), 1.10.2023 Hii 13p (la), 17.10.2021 Haapsalu 1p (mva)

Tundrakurppelo **Tundra-neppvigle** (RK)

Limnodromus scolopaceus

Esiintyminen: Pohjois-Amerikassa pesivät kurppelot harhautuvat Pohjolaan vain harvoin. Tundrakurppelo on havaittu kahdesti 2.10.2009 Läänemaalla Põgarissa ja 18.-19.9.2012 Võistessa Pärnumaalla.

Jänkäkurppa **Mudanep**

Lymnocyptes minimus

Esiintyminen: Kevään ensimmäiset jänkäkurpat saapuvat huhtikuun alkupuolella. Kevään päämuuttoaikaa on huhti-toukokuun vaihe, jolloin on nähty suurimmat kerääntymät. **Pesintä:** Laji on sen verran harvinainen ja piilotteleva pesimälaji, että sen kannasta on vaikea sanoa mitään tarkkaa. Mahdollinen pesintä havaittiin 2000-luvun alun atlaksessa kolmessa ruudussa. Varmistettuja pesintöjä on vähän, mutta kannaksi arvioidaan 5-10 paria. Syksyllä lintuja näkyy selvästi kevättä enemmän. Muutto käynnistyy viimeistään heinä-elokuussa, ja Sõrveen asti ensimmäiset rientävät jo elokuussa. Suurimmat kerääntymät on laskettu loka-marraskuussa valtaosin lokakuun puolivälin jälkeen. Talvehtivia on 1-20 yksilöä.

Aineisto (1020):

29.3.2025 Tartu linn 1m (jbo,Remm), 20.4.1998 Saarde 1m (jn,jla,ym), 23.9.2017 SLA 1m (tp), 27.9.2005 Häädemeeste **2m** (jt,me,ym), 28.9.2021 Kuusalu 2m (ktr,mpii), 20.10.2003 SLA 1m (mm,jha,ym), 25.10.2003 SLA 1m (mm,tnu,ym)

5.1.2023 Kastre 3p (Vilk), 10.1.2016 Pärnu linn 2p (jt,rk), 29.2.2020 Saa 1p (mp,up,ym), 25.3.2022 Tallinn 1p (mhi), 3.4.2016 L-Nigula, Martna 4p (llu),

16.4.2007 L-Nigula, Oru 5p (akur,Erit,ym), 2.5.2015 P-Sakala, Kõpu **6p** (me), 14.5.2017 L-Nigula 2p (ron), 1.6.2024 Jõelähtme 2p (Kõiv,msal), 29.6.2008 Häädemeeste, Tahkuranna 4p (akl), 15.7.1978 Luunja 1p (iro), 12.8.2015 Haapsalu, Ridala 4p (ako), 31.8.2000 SLA 3p (tp,akl,ym), 18.9.2016 SLA 1m (tp,rls,ym), 22.9.2022 Häädemeeste 3p (rmä,ttr,ym), 30.9.2005 SLA 7p (mm,Erit,ym), 11.10.2020 Kuusalu 10p (ktr), 3.11.2014 L-Nigula **15p** (jk), 11.11.2016 Röpina 2p (kni,tma), 4.12.2000 SLA 3p (tp,rls,ym), 17.12.2022 Kastre 2p (Vilk), 28.12.2019 Pärnu linn 2p (it,jt)

Lehtokurppa **Metskurvits**

Scolopax rusticola

Esiintyminen: Keväällä ensimmäiset lehtokurpat saapuvat maaliskuun alkupuolella, ja päämuuttoaika lienee huhtikuun alkupuoli. Muuttoon viittaavat havainnot ovat vähäisiä tai olemattomia. **Pesintä:** Lehtokurppa on asuttanut koko maan pienimpiä saaria myöden. Vakaa kanta on 30.000-50.000 paria. Soidinaikaan maaliskuu-toukokuussa ei ole tavatonta havaita yöretkellä viisi lintua, mutta yli kymmeneen päästään harvoin. Sörvessä syysmuutto käynnistyy syyskuun lopussa ja huipentuu lokakuun lopussa. Marraskuun puolivälin jälkeen laji on harvinainen. Talvehtivia havaitaan vuosittain melko runsaasti 5-200 yksilöä.

Aineisto (8798):

9.1.2020 Hii, Valgu 1m (kran), 6.3.2025 Tallinn 1m (tnu), 16.3.2024 Saue, Kabila 2m (mo,ym), 28.3.2021 Valga, Valga **5m** (mli), 10.4.2021 Antsla 2m (jaj,jff), 9.5.2020 Ppea 3m (kne,ron,ym), 8.9.2001 Haapsalu, Tagalaht 2m (mva,tva), 1.10.2024 Ppea 1m (me), 16.10.2021 Pärnu, Tuuraste 3m (rpu), 18.10.2021 Hii, Kassari **5m** (mvik), 22.10.2005 SLA 2m (mm,rma,ym), 5.11.2007 SLA 1m (mm,lmä), 7.11.2016 Tallinn, Kristiine 1m (Lauk)

12.1.1978 Saa, Vilsandi 16p (lau), 2.2.2020 Haapsalu, Rohuküla 2p (mob), 21.2.2025 L-Harju, Keila 1p (ksi), 14.3.2007 Tori, Kildemaa 4p (rara), 26.3.2021 L-Nigula, Saunja 10p (pli), 26.4.2018 P-Pärnumaa, Langerma 12p (elel), 29.4.2018 Lääneranna, Parasmaa 23p (elel), 1.5.2021 Kastre, Järvelja **32p** (ktr,ttr), 4.5.2018 P-Pärnumaa, Pitsalu 22p (elel), 18.5.2023 Anija, Looküla 7p (ktr), 13.6.2021 Paide, Paide 7p (sva), 25.6.2017 Saa, Kaimri 10p (mpu), 18.7.2017 L-Nigula, Keskküla 5p (ssi), 6.8.2024 Rõuge, Soekõrdsi 4p (mkö), 17.8.2013 Peipsiääre, Selgise 3p (up,ym), 16.9.2017 Nõo, Altmäe 4p (Sild), 10.10.2023 Vin-

ni, Kaukvere 13p (mo), 15.10.2005 P-Sakala, Kerita **14p** (aot), 8.11.2005 Saarde, Lanksaare 5p (it,envi), 7.12.2023 Võru linn 5p (eu,Must)

Heinäkurppa **Rohunepp**

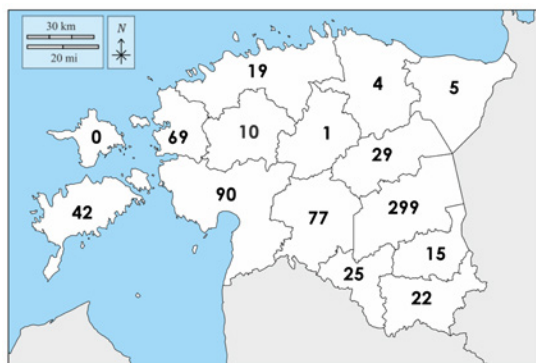
Gallinago media

Esiintyminen: Keväällä heinäkurpat saapuvat pesimäpaikoille huhtikuun jälkipuolelta alkaen, ja jo vappuna on kuultu 14 linnun soitimia. Kevätkuherrus saa huippunsa toukokuun alussa, jolloin on tavattu suurin ilmoitettu soidin, 27 laulavaa. Yli 15 linnun soitimet ovat harvinaisia. Soidinlaulua on kuultu vielä heinäkuun alkupäivinä, mutta ei enää myöhemmin. **Pesintä:** Kolmasosaan 2000-luvun alusta pudonnut 200-300 parin kanta ei ole vakautunut tehostuneiden suojelutoimenpiteiden avulla. Eniten soitimia on löydetty viime vuosina Viljandin ja Tartumaan maakunnista. Syysmuutolle ponkaistaan heti heinäkuussa. Vuoden 2023 satelliittilähettimillä varustetuista Tarton seudulla pesivistä linnuista osa oli poistunut maasta jo heinäkuun lopussa ja kaikki 12 lintua viimeistään elokuun puolivälissä. Syyskuun viivytelijät ovat pääasiassa yksittäisiä lintuja. Loka-kuulta on 15 havaintoa.

Aineisto (953):

20.5.2022 KLA 1m (me), 22.8.2002 SLA 1m (hp,pi,ym), 29.9.1999 SLA **2m** (sc,tp,ym)

9.4.2015 P-Sakala, Kõpu 14p (rmä), 18.4.2000 Tartu linn 6p (akur), 25.4.2020 Viljandi 12p (llu), 9.5.2016 P-Sakala, Kõpu **27p** (llu,kkal,ym), 14.5.2002 Rõuge, Mõniste 20p (ol,akur,ym), 24.5.2022 Elva 23p (mese), 10.6.2004 Tartu, Kärevere 20p (Topp), 15.6.2023

Tartumaa on heinäkurpan vahvaa aluetta, Hiidenmaalta laji puuttuu kokonaan.

Alutaguse 20p (ami,ym), 19.6.2025 Elva 26p (art), 27.6.2015 Valga, Tõlliste 14p (mp,up,ym), 18.7.2007 Häädemeeste 5p (aip), 1.8.2010 Häädemeeste, Tahkuranna 3p (akl), 24.8.2016 Tartu, Laeva 3p (pme), 14.9.2023 KLA 2p (hpe,ym), 21.9.2000 SLA **4p** (gn,ym), 4.10.1996 SLA 3p (mb,tp,ym), 14.10.2021 Saa 1p (mpu), 25.10.2002 Saa, Kuressaare 1p (ako), 30.10.1996 Salme 1p (gn,jn,ym)

Taivaanvuohi **Tikutaja**

Gallinago gallinago

Esiintyminen: Keväällä taivaanvuohia saapuu jo maaliskuun alussa, mutta laji yleistyy vasta kuun lopussa. Päämuutto menee huhtikuun alkupäivinä, jolloin Kablissa on laskettu yli 50 linnun päiväsummia. Kevätmuutto jatkuu heikkona toukokuun alussa, ja silloin voi vielä nähdä 10-20 linnun kerääntymiä.

Pesintä: Laji pesii yleisenä kaikissa maakunnissa, ja kanta on vakaa 20.000-25.000 paria. Taivaanvuohen syysmuutto voimistuu vähitellen heinäkuun kuluessa, ja huipentuu elokuussa. Huippulukemat nähdään maan parhailta kosteikoilla Tartossa, Pärnussa ja Matsalussa. Yli sataa lintua tavataan harvoin. Syyskuussa länsirannikolla löytyy vielä yleisesti 50 linnun kerääntymiä. Sörvessä vilkas muutto jatkuu lokaan loppuun. Marraskuussa laji vähenee merkittävästi mantereella, mutta saarilla sitä tavataan kuun lopussa yleisesti. Joulukuussa laji ei ole harvinainen, mutta kylläkin vähälukuinen. Saarenmaalla talvehii joka vuosi vähintään kymmenkunta lintua, ellei enemmänkin. Talvikanta on 5-30 yksilöä.

Aineisto (19.237):

7.1.2017 Tallinn, Paljassaare 2m (rer), 10.3.2007 Salme 1m (sc), 22.3.2012 KLA 9m (am,me), 27.3.2024 Tallinn 14m (ivi), 1.4.2017 KLA 70m (me), 2.4.2005 KLA **84m** (me,tp,ym), 16.4.2013 KLA 43m (me,tp,ym), 30.4.2020 L-Nigula, Keskküla 12m (Lauk), 2.5.2021 Setomaa, Lüübnitsa 4m (ktr,ttr), 22.5.2015 Narva-Jõesuu, Perjatsi 1m (tp), 24.6.2024 Ppea 3m (af,tp), 11.7.2024 Ppea 10m (af,tp,ym), 17.7.2001 SLA 27m (skl,mleh,ym), 1.8.2002 SLA 40m (js,mm), 18.8.2023 SLA 71m (tp), 24.8.2015 Häädemeeste, Pulgoja **140m** (akl), 29.8.2021 SLA 52m (tp,tnu), 16.9.1998 SLA 45m (gn,jn,ym), 30.9.2007 Haapsalu, Haeska 40m (elel), 21.10.2019 SLA 39m (tp,tnu), 11.11.2023 Saa, Vanakubja 14m (rnn), 14.11.2018 Häädemeeste, Urissaare 2m (jt), 21.11.2016 Hii, Ülendi 1m (la)

10.1.2021 Pärnu linn 9p (it), 7.2.2020 Saa, Karala 5p (tp,tnu), 29.2.2020 Saa, Türju 1p (mp,up,ym), 5.3.2025 Tallinna, Mustjõe 3p (amä), 18.3.2022 Valga, Korva luht 8p (tte), 23.3.2014 Röpina, Tooste 14p (kni,tma), 31.3.2022 Pärnu, Põldeotsa 103p (rk), 12.4.2025 Elva **160p** (rmä), 22.4.2008 L-Nigula, Rannajõe 140p (heh,se), 9.5.2002 Kambja, Ropka luht 40p (mo,up,ym), 17.5.2015 L-Nigula, Sutlepa 25p (ron), 20.6.1999 Röpina, Võõpsu 5p (rls,tp), 2.7.2020 Kambja, Reola 18p (mbo,umä,ym), 25.7.2010 Röpina polder 250p (up,mo), 8.8.2010 Elva, Valguta polder **350p** (up,tte), 11.8.2012 Haapsalu, Vilkla 280p (ako), 28.8.2002 Häädemeeste, Pulgoja 250p (it), 8.9.2020 Kambja, Reola 183p (mp,up), 21.9.2005 Võru, Järvere kalatiigid 130p (up,Muts), 9.10.2015 Haapsalu, Haeska 125p (up), 6.11.2023 Saa, Hellamaa 250p (ktr), 1.12.2025 Saa, Rahuste 55p (up,Tali,ym), 30.12.2025 Saa, Kuressaare 3p (jst)

Rantakurvi **Hallkibu** (RK)

Xenus cinereus

Esiintyminen: Venäjällä Pietarissa ja Ilmajärvellä pesivä laji eksyy vain harvoin Viroon. Havaintoja on 57, joista 2000-luvulta 47. Valtaosa on päämuuton ajalta touko-kesäkuun vaihteesta. Laevan jo edesmenneeltä kosteikolta on yksi todennäköinen **pesintä**. Syyspuolella lintuja on havaittu 10 kertaa heinäkuusta aina 7.9. asti.

Rantasipi **Vihitaja**

Actitis hypoleucos (*Tringa hypoleucos*)

Esiintyminen: Kevään ensimmäiset rantasipit saapuvat varsin säännöllisesti koko maahan huhtikuun puolivälissä tai heti sen jälkeen. Laji muuttaa valtaosin yöllä, joten vain pieni osa linnuista nähdään. Suurimmissa päivämuitoissa on mennyt kymmeniä sipejä toukokuun puolivälissä. Yli kymmenen linnun kerääntymät tavataan huhti-toukokuun vaihteessa. Kablin vuoden 2022 yömuuttoseurannassa päämuutto osui toukokuun alkuun, ja muutto jatkui kuun loppuun. **Pesintä:** Rantasipejä pesii 2200-2800 paria tasaisesti ympäri maan, mutta lajin kanta on puolittunut 2000-luvun alun arviosta. Syysmuutolle sipit rynnistävät jo juhannuksen jälkeen. Pöösaspeassa huippuaikaa on aikuisilla heinäkuun toinen ja nuorilla neljäs viikko. Sörven huippu on vasta elokuun alussa. Laji on runsas ja yleinen koko elokuun ja tavallinen vielä syyskuun alkuun. Myöhempiä ha-

Käyrästä nokasta ja äänestä sen jo tunnistaa. Rantakurvi, Hallkibu, *Xenus cinereus*. Sörve
30.5.2021. Timo Nuoranen

vaintoja on loka- 12, marras- 2 ja sekä jouluihin että helmikuulta Sörvestä yksi.

Aineisto (12.006):

18.4.2007 KLA 1m (js,ppi), 18.4.2025 Tartu, Veeriku 1m (up), 29.4.2012 Kohila, Kohila 6m (sko), 1.5.2014 Rae, Pajupea 10m (rott), 12.5.2017 Otepää, Petäsaar 25m (Kuus,Tuvi), 17.5.2002 KLA **32m** (sc,tp), 21.5.2022 Ppea 5m (af), 30.5.2005 SLA 1m (hp,ppi,ym), 22.6.2022 Ppea 1m (af), 28.6.2024 Ppea 1m (af,tp), 11.7.2009 SLA 3m (lmä,jhau,ym), 13.7.2004 Ppea 22m (me,Erit), 25.7.1992 Rápina, Mehikoorma 22m (uka), 1.8.2025 SLA **67m** (tp), 9.8.2023 SLA 15m (aan,auk,ym), 13.8.2007 SLA 12m (jhau,ym), 26.8.2004 Ppea 9m (eg,vpe,ym), 6.9.2023 SLA 4m (tp,jli), 23.9.2011 Rápina, Mehikoorma 2m (mo,up,ym), 25.9.2020 L-Harju, Laulasmaa 12m (rha), 7.10.2025 Setomaa, Lüübnitsa 1m (llu)

23.2.2001 SLA 1p (tnu), 31.3.2025 Valga, Laanemetsa 2p (mese), 5.4.2024 Jastre, Kaagvere 2p (Kö), 9.4.2004 Tartu, Ilmatsalu 4p (hpe), 23.4.2014 P-Pärnumaa, Kaisma 30p (eel), 8.5.2013 Viljandi, Kolga-Jaani polder **200p** (llu,akur), 15.5.2020 Haljala, Toolse 27p (vip,laas,ym), 29.5.2018 Hii, Harju 12p (ök,ume), 12.6.2020 Põlva, Taevaskoja 6p (mkä,mli),

29.6.2021 Haljala, Käsmu 10p (vip,laas,ym), 6.7.2010 Haapsalu 24p (ako), 15.7.2014 Ppea **58p** (aa,me,ym), 20.7.2018 Pärnu, Manilaid 52p (kvö), 31.7.2021 SLA 50p (ire,mre), 8.8.2012 SLA 30p (mm,lmä,ym), 21.8.2014 SLA 40p (jk), 3.9.2014 SLA 10p (moj,ym), 23.9.2020 L-Harju, Laulasmaa 5p (rha), 11.10.2014 Kuusalu, Tapurla 2p (ük,tal), 18.10.2009 Pärnu, Liu 1p (rpu), 8.11.2020 Saa, Möntu 1p (mpu), 8.11.2025 Mustvee, Omedu 1p (art), 8.12.2001 SLA 1p (rls,ym)

Amerikansipi Ameerika vihitaja (RK)

Actitis macularius

Esiintyminen: Nimensä mukaisesti Pohjois-Amerikassa pesivä sipi harhautuu toisinaan Eurooppaan. Ainoa 26.09.-4.10.2020 Pöösaspea.

Amerikanvesipääsky Suur-veetallaja (RK)

Phalaropus tricolor

Esiintyminen: Nimensä mukaisesti Pohjois-Amerikassa pesivä amerikanvesipääsky harhautuu säännöllisesti Eurooppaan. Se on tavattu kahdesti. Sörvessä 6.10.1989 ja Tallinnassa 26.-27.5.2004.

Isovesipääsky **Puna-veetallaja** (RK)

Phalaropus fulicarius

Esiintyminen: Euraasian arktisilla alueilla pesivä isovesipääsky harhautuu vuosittain myös Viroon. Havaintoja on 33, niistä 7 touko-kesäkuulta, loput syksyiltä. Marras-tammikuussa laji on tavattu yhdeksän kertaa. Vuonna 2020 löydettiin peräti kuusi lintua. Havaituista 9 on Saarenmaalta, 8 Pärnumaalta ja 6 Läänemaalta.

Vesipääsky **Veetallaja**

Phalaropus lobatus

Esiintyminen: Keväällä ensimmäiset vesipääskyt saapuvat toukokuun puolivälissä, ja laji runsastuu pian. Päämuuton aikaa on touko-kesäkuun vaihe. Suurimmat 2010-luvun kertymät nähtiin länsirannikolla etenkin Saarenmaalla ja Audrussa. Takavuosien huippupäivinä on nähty yli 100 linnun kertymiä, nyt 2020-luvulla jo 10 lintua on merkittävä. Vesipääsky ei kuulu maan pesimälajeihin, mutta 1970-luvulta on havaintoja yksittäisistä **pesivistä** pareista. Näiden havaintojen todenperäisyyttä on epäilty, lähdeväthän vesipääskyt syysmuutolle jo aikaisin kesällä. Syysmuutto käynnistyy heinäkuussa, ja päämuutto menee elokuun aikana. Syyskuun alun jälkeen laji on harvinainen. Lokakuussa on nähty neljä lintua.

Aineisto (1185):

16.5.2024 Hii 5m (mp,up,ym), 17.5.2007 KLA 1m (tp,lmä), 21.5.2002 SLA 5m (hp,js), 23.5.2003 Räpina, Mehikoorma **111m** (ml,ssa), 25.5.2004 SLA 25m (lmä,ym), 1.6.2002 SLA 13m (jla,ym), 7.6.2004 Häädemeeste, Pikla 21m (me), 12.6.2011 Väike-Maarja, Nõmme 2m (eau,msal), 15.6.2007 SLA 1m (gn,ym), 7.7.2019 L-Harju, Laoküla 10m (lta,oma), 19.7.2009 Ppea 4m (me,tp,ym), 27.7.2004 Ppea 7m (tp,ym), 7.8.2004 Ppea 6m (aao,eaa,ym), 16.8.2003 Ristna 2m (mo,up,ym), 24.8.2004 Ppea 3m (eg,vpe,ym), 31.8.1998 Ppea **20m** (pze), 11.9.2001 SLA 3m (gn,tp,ym), 2.10.1996 KLA 1m (mb,tp,ym), 8.10.2009 Ppea 1m (me,tp,ym), 9.10.1999 Ppea 1m (hvi,ym)

8.5.2002 Haapsalu, Tagalaht 2p (tva), 9.5.2002 Rannu, Sangla 1p (jn,ire,ym), 14.5.2013 Saa, Võilaid 6p (hpe,eevi,ym), 23.5.2016 Audru polder 85p (me), 26.5.2001 L-Nigula, Riguldi **110p** (io,jpu), 29.5.1994 hii, Käina 50p (hkön,ml,ym), 2.6.2004 Häädemeeste, Võiste 39p (akl), 2.6.2006 SLA 35p (rls,tp,ym), 7.6.2006 SLA 15p (sc,tp,ym), 18.6.2011 L-Harju,

Laoküla 4p (mp), 28.6.2002 L-Nigula, Riguldi 2p (io), 1.7.2006 L-Nigula, Riguldi 15p (ssi), 16.7.2001 L-Nigula, Hara 13p (shj), 5.8.2011 Vormsi, Kjusgrunne 18p (ako), 13.8.2002 Haapsalu **75p** (ika,l-lu), 20.8.2016 Häädemeeste, Pulgoja 31p (ab,ren), 4.9.1998 L-Nigula, Saunja laht 50p (hj,tp), 24.9.2023 Häädemeeste, Piirumi 2p (emä), 2.10.1996 SLA 4p (jval), 8.10.2017 L-Nigula, Riguldi 1p (mva)

Metsäviklo **Metstilder**

Tringa ochropus

Esiintyminen: Keväällä ensimmäiset metsäviklot saapuvat maaliskuun lopussa. Lintuja näkyy päivämootolla melko paljon, eniten huhtikuun jälkipuoliskolla. Kablin huippu on huhtikuun puolivälissä. Toukokuussa muutto jatkuu vähäisenä. **Pesintä:** Metsävikloja pesii 18.000-23.000 paria ympäri maan ja kanta on selvästi runsastuva. Pinta-alaan nähden vähiten niitä pesii Saarenmaalla. Vahvin kanta on Pärnumaalta. Aikuisten lintujen syysmuuttoa menee kesäkuun alusta alkaen. Tätä selvästi lukuisampi nuorten joukko lähtee liikkeelle heinäkuun alussa, ja huippu osuu heinä-elokuun vaihteeseen. Elokuun loppua kohden yksilömäärät hiipuvat, ja syyskuun alun jälkeen laji on jo harvinainen. Myöhempiä on ollut lokakuussa viisi ja marraskuussa kaksi lintua. Talvella on nähty kaksi lintua joulukuussa ja yksi tammikuussa.

Aineisto (10.575):

24.3.2019 Salme 1m (hj,me,ym), 26.3.2025 Viljandi, Pahuvvere 1m (up), 28.3.2022 KLA 2m (me,jus), 31.3.2024 Tori, Sindi 6m (elcl), 1.4.2017 KLA 12m (me), 5.4.2018 KLA 31m (me,kme,ym), 16.4.2013 KLA **59m** (me,tp,ym), 22.4.2006 KLA 53m (sc,tp,ym), 24.4.2003 KLA 43m (me,vo,ym), 29.4.2005 Häädemeeste 10m (tse,ym), 4.5.2018 SLA 1m (tp,t-nu), 20.5.2012 Viimsi, Rohuneeme 2m (js), 4.6.2007 SLA 5m (rls,tno,ym), 10.6.2001 SLA 9m (sc,lmä,ym), 11.7.2022 SLA 8m (tp), 30.7.2025 Häädemeeste, Pulgoja 12m (jt,hpik,ym), 4.8.1999 SLA 10m (tp), 17.8.2014 L-Nigula, Riguldi **20m** (oma), 4.9.2023 Pärnu, Kabriste 8m (hmä), 11.9.2009 Saa, Metsapere 1m (up), 11.9.2024 SLA 1m (tp,tnu)

15.1.2021 Saa, Torgu-Mõisaküla 1p (ami,pme), 3.3.2014 Pärnu, Köpu 1p (it), 14.3.2007 Häädemeeste, Võiste 4p (akl), 26.3.2023 Viljandi, Taganurga 4p (cca,tkaa), 5.4.2001 Tartu, Ilmatsalu 19p (hpe,llu), 16.4.2016 Haljala, Võle 23p (tlii), 22.4.2006 Tartu,

Arvokkaiden kosteikkojen tunnuslaji. Lampiviklo, Lammitilder, *Tringa stagnatilis*. Pajupea
19.5.2020. Timo Nuoranen

Valmaotsa **25p** (up,rma), 3.5.2013 Tartu, Saadjärv 13p (tkaa), 9.5.2019 Tallinn, Paljassaare 9p (ape), 4.6.2014 Tartu, Valmaotsa 14p (up), 20.6.2015 Tartu, Laeva 21p (kk), 1.7.1955 Tartu, Pupastvere järv 20p (Ling), 21.7.2006 Aardla polder 15p (up,rsa), 3.8.2019 L-Nigula, Riguldi 22p (jk), 15.8.2001 Häädemeeste, Pulgoja **35p** (it), 1.9.2006 L-Nigula, Riguldi 4p (tp,up,ym), 14.9.1986 Aardla polder 11p (mo), 29.9.2003 Häädemeeste, Pulgoja 1p (akl), 12.10.2020 Otepää, Lossiküla 1p (mli), 4.11.2006 Tartu, Ilmatsalu 1p (tp,rls), 8.12.2012 Kambja, Tartu vpj 1p (up,kvö), 22.12.2012 Lügánuse, Jabara 1p (aso)

Lampiviklo Lammitilder

Tringa stagnatilis

Esiintyminen: Lampiviklot saapuvat keväällä heti huhtikuun puolivälin jälkeen. Vähien havaintojen perusteella päämuutto näyttäisi osuvan toukokuun alkuun. Yli viiden linnun kertymä on ollut vain Tartumaan ja Pärnumaan parhailla kosteikoilla. Lajia ei ole havaittu Jõgeva- tai Itä-Virumaalla. **Pesintä:**

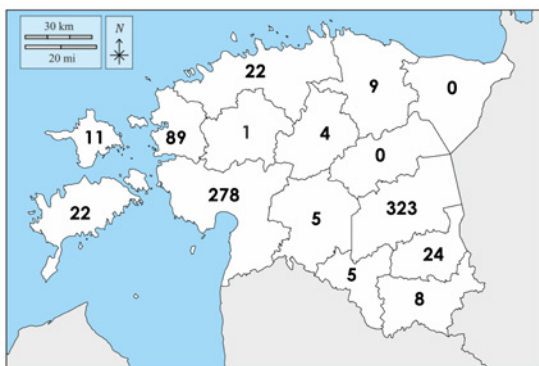
Harvalukuinen, mutta vakiintunut 8-20 parin kanta pesii Pärnu- ja Tartumaan kosteikoilla ja merenrantaniityillä. Lajin leviämistä rajoittaa erilaisten kosteikkojen ja tulva-alueiden raju väheneminen ja puute. Monet tunnetut lajin potentiaaliset pesäpaikat ovat kadonneet 2000-luvulla. Syyskaudella elokuusta alkaen laji on harvinainen, eikä merkittäviä kerääntymiä ole havaittu. Syyskuulta on kuusi havaintoa ja lokakuulta yksi.

Aineisto (1037):

26.4.2019 Salme 3m (me), 26.4.2015 Häädemeeste, Reiu **4m** (rk), 28.4.2017 KLA 2m (it), 2.5.2019 Audru polder 3m (jt,me), 8.5.2005 Setomaa, Beresje 1m (jn,rls,ym), 18.5.2003 Aardla polder 1m (ato,Sild,ym), 24.5.2025 Audru polder **2m** (me), 13.7.2014 Ppea 2m (jk,me,ym), 20.7.2009 Ppea 1m (me,tp,ym), 19.8.2015 Häädemeeste, Pulgoja 1m (akl), 24.8.2010 Haapsalu 1m (ako), 15.9.2006 SLA 1m (mm,sc,ym)

10.4.2016 Tartu, Valmaotsa 1p (lke,Tali), 13.4.2024 Pärnu linn 2p (rpr), 14.4.2025 Hii 2p (la), 21.4.2002 Häädemeeste, Rannametsa 5p (it), 3.5.2004 Aardla

polder 8p (Komi,masa), 7.5.2017 Lääneranna, Matsi 11p (yo), 8.5.2010 Rápina polder 11p (rls,jn,ym), 10.5.2002 Aardla polder **12p** (Komi,masa), 14.5.2015 Tartu, Valmaotsa 8p (up), 17.5.2010 Rápina, Raigla 10p (up), 4.6.2010 Aardla polder 11p (up), 30.6.2000 Häädemeeste, Võiste 4p (akl), 10.7.2010 Haapsalu, Põgari 2p (ako), 16.7.2011 Elva, Valguta polder 4p (mp), 27.7.2022 Audru 4p (rk,hmä), 8.8.2002 Häädemeeste, Pulgoja 4p (agl), 17.8.2014 Häädemeeste, Penu 3p (jn,tp,ym), 1.9.2019 Saa, Kõinastu **24p** (jha,VLS), 9.9.2013 Vormsi, Kjursgrunne 2p (ako), 22.9.2023 SLA 1p (Ili), 11.10.2005 Hii, Kõrgessaare sadam 1p (tp,tku,ym)

Tartumaa on lampiviklon vahvaa aluetta. Jõgeva- ja Itä-Virumaalla sitä ei ole havaittu ollenkaan.

Liro **Mudatilder**

Tringa glareola

Esiintyminen: Liron kevätmuutto käynnistyy huhtikuun lopussa tai viimeistään vappuna. Toukokuussa laji yleistyy nopeasti joka puolella maata, ja päämuutto on heti toukokuun alussa suurimpien kertymien aikaan. Võrtsjärven rannalla on 2020-luvulla laskettu yli 500p liroa. Takavuosien yli tuhannen linnun määrät lienevät mennyttä. Joinain vuosina linnut keskeyttävät koleassa säässä hetkeksi matkantekonsa, ja tällöin kosteikoilla saattaa levähtää varsin isojakin parvia, jos notkelmat talven jäljiltä ovat yhä märkiä. Viimeisten tulvien kuivuttua toukokuun loppupuolella lirot ovat tiessään. **Pesintä:** Liron pesimäkanta keskittyy Pärnu- ja Itä-Virumaan nevoille ja märille suoalueille. Kanta on ollut viime vuodet vakaana 1500-2700 paria. Lirojen syysmuutto alkaa

jo ennen juhannusta ja se on sisämaassakin runsas. Põõsaspeassa ensimmäinen huippu on heinäkuussa, jolloin menevät vanhat linnut. Myöhemmin elo-syyskuussa vuorossa ovat nuoret linnut. Sörvessä huippu on elo-syyskuun vaihteessa. Syyskuun ensiviikon jälkeen liro on vähälukuinen. Lokakuun havaintoja on kymmenen.

Aineisto (12.811):

2.4.2017 P-Pärnumaa, Orikäla 1m (kaa), 7.4.2022 KLA 1m (me,kvö), 19.4.2014 Tartu, Ilmatsalu 1m (tp,jli), 24.4.2000 SLA 8m (mb,ppi,ym), 25.4.2019 Salme 28m (me,Ili), 29.4.2012 KLA 185m (aa,jk,ym), 9.5.2002 Aardla polder **1000m** (up,ym), 15.5.2017 Haapsalu, Puise 422m (ihu,kto,ym), 20.5.2022 KLA 310m (me), 22.5.2016 Narva-Jõesuu, Sinimäe 22m (it,me), 4.6.2001 SLA 2m (sc,rls,ym), 21.6.2018 L-Harju, Laoküla 22m (js,mesa), 3.7.2024 Ppea 54m (af,tp,ym), 23.7.2014 Ppea 100m (jk,me), 29.7.2015 Häädemeeste, Pulgoja 147m (jt,pva), 17.8.2014 L-Nigula, Riguldi **200m** (oma), 18.8.2022 Häädemeeste, Piirumi 110m (ren), 22.8.2007 SLA 21m (gn,ym), 10.9.2025 SLA 11m (tp,me,ym), 19.9.2010 SLA 3m (mm), 24.9.2019 Haapsalu, Puise 1m (kvö), 2.10.1996 KLA 1m (mb,tp,ym)

2.4.2017 Tartu, Ilmatsalu 1p (akal), 7.4.2018 Rápina polder 10p (kk), 19.4.2014 Hii, Esikäla 21p (la), 28.4.2025 Hii, Rannaküla 440p (up), 2.5.2012 Valga, Iigaste 1000p (thi), 9.5.2002 Aardla polder **2000p** (up,Komi,ym), 9.5.2002 Elva, Sangla polder 1000p (jn,mre,ym), 14.5.2011 Elva, Rämisi 500p (tte), 4.6.2014 Tartu, Valmaotsa 30p (up), 18.6.2013 Elva, Valguta polder 125p (up), 27.6.2013 Elva, Valguta polder **1300p** (mp,up,ym), 4.7.2013 Elva, Valguta polder 900p (up,kvö,ym), 16.7.2012 Audru polder 600p (mo), 5.8.2011 Vormsi, Kjursgrunne 750p (ako), 8.8.1999 Aardla polder **1000p** (Komi,masa), 17.8.2005 Häädemeeste, Pulgoja 250p (jt), 9.9.2001 Haapsalu vpj 105p (mva,tva), 24.9.2024 Saa, Jämaja 12p (Pent), 3.10.2010 Hii, Kassari 2p (la,vta), 8.10.1998 Tartu, Ilmatsalu 1p (up), 28.10.2004 Võru, Järvere kalatiigid 1p (up,Muts)

Punajalkaviklo Punajalg-tilder

Tringa totanus

Esiintyminen: Keväällä punajalkavikloja saapuu maaliskuun lopusta alkaen. Määrät kasvavat huhtikuun mittaen, ja kertymät eri puolilla maata ovat suurimpia vapun molemmin puolin. Näkyvä muut-

to on vähäistä ja sekin loppuu toukokuun lopussa. Kablin päämuutto vaikuttaisi menevän huhti-toukokuun vaihteessa. **Pesintä:** Laji pesii runsaana saari-maakunnissa, Pärnu- ja Läänemaalla, Suomenlahden rannikolla ja Itä-Virossa maakunnan suurilla soilla. 2000-luvun alun arvion puolelta puolituntunut 3000-4500 parin kanta ei vaikuttaisi laskevan enää. Aikaisemmin taantumisen syynä on ollut mm. rantojen umpeenkasvu. Syysmuutto alkaa kesäkuussa, kun aikuiset linnut poistuvat maasta heti pesinnän valmistuttua. Pöösaspean aineistossa lajin muutto vaikuttaa jatkuvan tauotta heinäkuun alusta syyskuun alkuun. Nuoret muuttavat heinä-elokuussa vanhojen jo mentyä. Huippuja muutossa on kesäkuun lopussa ja heinäkuun lopussa. Elokuussa punajalkaviklojen määrä vähenee, ja kuun lopulla putoaa. Syyskuussa muutto on vaisua, ja lokakuussa laji on Saarenmaan ulkopuolella harvinainen. Punajalkavikloja on havaittu joulukuussa 7 ja tammi-helmikuussa neljä.

Aineisto (14.420):

26.3.2010 KLA 1m (it,jt), 27.3.2021 KLA 3m (me,kvö), 6.4.2024 Ppea 4m (af,al,ym), 19.4.1994 SLA **16m** (Aho), 22.4.2003 SLA 13m (mb,jha,ym), 7.5.2015 KLA 11m (am,me), 24.5.2019 Tallinn, Kopli laht 10m (mvä), 7.6.2008 SLA 5m (lmä), 20.6.2021 Ppea 10m (af,al), 29.6.2006 SLA 15m (gn,lmä), 6.7.2002 SLA 28m (tp,ark,ym), 16.7.2009 Ppea 35m (me,tp,ym), 30.7.2014 Ppea 17m (am,me,ym), 7.8.1999 SLA **50m** (tp), 8.8.2012 SLA 16m (mm,lmä,ym), 9.8.2020 Peipsiääre, Kallaste 14m (mp,up), 29.8.2009 Ppea 8m (eg,tp,ym), 10.9.1999 SLA 20m (tp,akl,ym), 14.9.2025 Ppea 2m (af,al,ym), 30.9.2006 Rápina polder 6m (tku,tp,ym), 1.11.2020 Ristna 1m (up,Vilk,ym)

18.1.2004 Hii, Külalaid 1p (hpe,rki,ym), 22.2.2001 SLA 1p (tnu), 24.2.2005 Saa, Undva 1p (lmä), 17.3.2015 Pölva, Taevaskoja 1p (aor,art,ym), 26.3.2019 Häädemeeste, Piirumi 6p (rmä), 28.3.2021 Häädemeeste, Pulgoja 15p (jaj,jfj), 6.4.2020 Häädemeeste, Piirumi 20p (rmä), 18.4.2020 Häädemeeste, Piirumi 34p (ren), 4.5.2017 Läänerranna, Sauemer 52p (ol,llu), 5.5.2003 Häädemeeste 61p (akl), 20.5.1992 Pärnu, Lao **80p** (me), 6.6.2019 Häädemeeste, Pikla 69p (me), 27.6.2003 SLA 40p (mb), 10.7.2020 Häädemeeste, Piirumi 40p (rmä), 2.8.2006 SLA 26p (mb,mm,ym), 30.8.2006 SLA 25p (gn,js), 5.9.2004 SLA 15p (anl,Erit,ym), 29.9.2023 Häädemeeste, Piirumi 5p (ha), 18.10.2014 Saa, Türju 4p (tva,mves,ym), 18.11.2002 SLA 3p (mm), 5.12.2011 Saa, Rahuste 2p (mo,up), 30.12.2000 SLA 1p (ire,lmä,ym)

Mustaviklo Tumetilder

Tringa erythropus

Esiintyminen: Keväällä varhaiset mustaviklot saapuvat huhtikuun puolivälin jälkeen, ja laji yleistyy vappuna. Päämuuton aalto pyyhkäisee maan läpi nopeasti huhtikuun viimeisten päivien ja toukokuun kahden ensimmäisen viikon kuluessa. Kosteikoille pysähtyy tällöin usein kymmeniä, enimmillään satoja mustavikloja. Kevätmuutto hiipuu toukokuun viimeisellä viikolla, ja jo kesäkuun alkupuolella paluumuutto käynnistyy. Pöösaspeassa syysmuuton pääjoukko – etupäässä vanhoja lintuja – menee juhannuksen aikoihin. Nuoret lähtevät vasta heinäkuun lopun ja elokuun aikana. Sörven määrät ovat tällöin suurimmillaan. Mustaviklo on tavallinen vielä lokakuun alussa mutta harvinainen kuun lopussa. Marraskuussa yksi lintu viipyi Haeskassa muutaman päivän verran.

Aineisto (5978):

20.4.2025 Salme 1m (af,rhä), 21.4.2012 Häädemeeste 1m (jk), 24.4.2000 SLA 6m (hp,mb,ym), 28.4.2002 SLA 20m (mm,tku,ym), 30.4.2001 SLA **95m** (hp), 8.5.2014 KLA 86m (me), 13.5.2021 L-Nigula, Sutlepa 66m (me,ym), 16.5.2000 SLA 5m (hp), 20.5.2018 L-Harju, Laoküla 1m (js), 5.6.2019 Haapsalu 9m (up), 6.6.2023 L-Nigula, Riguldi 14m (al), 16.6.2023 Hii, Kalana 8m (ttr), 1.7.2009 Ppea 6m (jk,me), 17.7.2019 Ppea 22m (jk,me,ym), 30.7.2020 Ppea 7m (af,kvö,ym), 15.8.2018 Hii, Harju 15m (mvik), 31.8.2000 SLA 12m (tp,akl,ym), 8.9.2014 SLA **30m** (jsj), 19.9.2002 SLA 6m (mm,mre,ym), 5.10.2001 SLA 4m (gn,mb,ym), 9.10.2025 Ppea 1m (af), 13.10.2014 SLA 1m (jn,ire,ym)

4.4.2001 Haapsalu, Ridala 1p (kvik), 4.4.2017 Rápina, Tooste 1p (kni,ym), 17.4.2012 Saa, Mullutu luht 9p (mm), 27.4.2019 Saa, Rahuste 34p (me), 29.4.2007 Haapsalu, Haeska 150p (up,rat), 4.5.2009 Haapsalu, Tagalaht 350p (av), 6.5.2006 Haapsalu, Haeska **520p** (heh,jpy,ym), 9.5.2002 Tarton seutu 500p (Komi,masa), 17.5.2003 Häädemeeste 30p (jt,akl), 23.5.2010 Tartu mk 8p (rk), 11.6.2013 Elva, Valguta polder 53p (up), 16.6.2023 L-Nigula, Riguldi 65p (al), 2.7.2023 Hii, Esiküla **100p** (elel), 16.7.2012 Audru polder 50p (mo), 12.8.2001 Osmussaar 30p (ho,io), 28.8.2012 L-Nigula, Telise 40p (mo), 15.9.1997 SLA 20p (tp,tku,ym), 2.10.1996 Saa, Põripõllu 30p (mb,tp,ym), 19.10.2008 Haapsalu, Põgari 8p (jhau,ym), 27.10.2001 SLA 3p (tp,rls,ym), 3.11.1999 Salme 1p (mb,ym), 7.11.2017 Haeska 1p (hg)

Vähenevä rantojen tyypilintu. Karikukko, Kivirullija, *Arenaria interpres*. Sörve 25.9.2020.
Timo Nuoronen

Valkoviklo Heletilder

Tringa nebularia

Esiintyminen: Kevään ensimmäiset valkoviklot saapuvat huhtikuun alkupuolella, ja laji yleistyy kuun puolivälissä. Suurimmat paikallismäärät ja runsain päivämuuhto ajoittuvat vapun molemmin puolin. Kablissa huippu on huhtikuun ja Sörvessä toukuun puolella. Kosteikoilla näkee paikallisina usein kymmeniä ja enimmillään useita satoja lintuja, aivan kuten mustaviklojakin. Välillä 20.5.-20.6. laji on vähälukuinen. **Pesintä:** Runsastuva pesimäkanta 400-500 paria pesii hajallaan. Keskittymiä on vain Põhja-Kõrvemaalla ja Itä-Virumaan maakunnassa. Valkoviklon syysmuutto käynnistyy kesäkuun puolivälistä. Vilkkainta aikaa on kesä-heinäkuun vaihde. Myöhemmin muutto jatkuu syyskuun loppuun vähitellen heikentyen. Lokakuussa laji on vähälukuinen, marraskuun havaintoja on viisi. Ainoa talvihavainto on joulukuun alusta.

Aineisto (13.358):

31.3.2024 Tartu linn 1m (mbo,umā), 7.4.2022 KLA

1m (me,ym), 13.4.2025 Salme 12m (hj,tp), 16.4.2025 Salme 64m (hj,tp,ym), 26.4.2008 SLA 65m (mm,jhau,ym), 2.5.2007 SLA **255m** (hp,jhau), 11.5.2001 SLA 50m (hp), 27.5.2020 Saa 4m (me), 15.6.2023 Ppea 3m (af), 27.6.2024 Ppea 40m (af,tp), 4.7.2024 Ppea **68m** (af,tp,ym), 11.7.2024 Ppea 63m (af,tp,ym), 19.7.2009 Ppea 49m (me,tp,ym), 1.8.2009 Ppea 35m (tp,ym), 26.8.2012 L-Nigula, Riguldi 32m (tva,kkuk), 4.9.2009 SLA 8m (mm,ym), 17.9.2025 Saa, Rahuste 14m (tva), 12.10.2024 Ppea 3m (af,ym), 15.10.2025 Häädemeeste, Tahkuranna 1m (akl), 18.10.2022 Ruhnu, Ringsu 1m (me)

29.3.2023 Tartu linn 1p (jbo,Remm), 1.4.2008 Elva, Rannu 1p (llu,ym), 6.4.2017 Lääneranna, Kirikuküla 5p (mto), 22.4.2025 Tallinn Tiskre 133p (ima,ina), 29.4.2020 Audru polder 136p (jt,irt), 1.5.2007 SLA 130p (mm,jhau,ym), 5.5.2022 Saa, Kaavi **200p** (mpu), 16.5.2008 SLA 20p (se,ym), 28.5.2021 SLA 7p (tp,tnu), 6.6.2013 Elva, Valguta polder 10p (up,-Vilk), 27.6.2013 Elva, Valguta polder 90p (mp,up,ym), 1.7.2023 Hii, Nasva **350p** (ha), 11.7.2012 Haapsalu, Põgari 104p (hpe), 31.7.2017 Hii, Jõeküla 115p (up,tkaa), 22.8.2011 L-Nigula, Riguldi 124p (ako), 3.9.2025

Saa, Möndalaid 25p (kk), 25.9.2021 Saa, Jögela 39p (kk), 3.10.2010 Hii, Kassari 17p (la,vta), 21.10.2019 Elva, Järveküla 4p (hg), 9.11.2018 Pärnu linn 1p (jt), 17.11.2013 Tartu, Ilmatsalu 1p (lam,rera), 3.12.2011 Saa, Rahuste 2p (mp,up,ym)

Karikukko **Kivirullija**

Arenaria interpres

Esiintyminen: Keväällä karikukko on harvinainen vielä huhtikuussa, mutta runsastuu jo selvästi toukokuun alkupuolella. Päämuutto osuu toukokuun loppuun, ja suurimmat kertymät nähdään tavallisesti saarimaakunnissa. Sisämaassa karikukko on varsin vähälukuinen, reilu 30 havaintoa Võrstjärven ja Peipsin rannoilta. **Pesintä:** Häviämisen partaalla sinnittelevä 5-15 parin kanta asuttaa tätä nykyään vain Väinämeren rantoja. Kanta on sen verran pieni, että vuosittain ilmoitetaan enää vain yksittäisiä varmistettuja pesintöjä. Suurin uhka ovat pienpedot ja lokkikolonioiden häviäminen. Karikukon syysmuutto kestää kesäkuun lopusta syyskuun loppuun. Päämuuton huippuajat ovat heinäkuun loppu ja elokuun loppupuoli. Lokakuun havaintoja on vielä 50, mutta marras- ja joulukuulta enää yhdet. Tammikuussa laji on nähty Sõrvessä, Rahustessa ja Rukkirahulla.

Aineisto (1937):

20.4.2005 SLA 1m (mm), 28.4.2003 SLA 1m (jha,hp,ym), 30.4.2003 SLA 2m (hp,mm,ym), 8.5.2021 Hii 7m (mp,up), 16.5.2001 SLA 18m (hp,ppi), 17.5.2002 SLA **38m** (hp,mm), 23.5.1996 Ppea 15m (ml), 25.5.2025 Kuusalu 7m (ttr), 27.5.2022 Saa 5m (af,al,ym), 4.6.2013 Kihnu 1m (tp), 20.6.2002 SLA 1m (js), 17.7.2009 Ppea 4m (jk,tp,ym), 25.7.2009 Ppea **12m** (jk,tp,ym), 22.8.2023 Ppea 11m (af), 25.8.2022 Kuusalu **12m** (ktr,ttr), 26.8.2004 Ppea 11m (io), 6.9.2019 Ppea 7m (jk,jjö,ym), 27.9.2014 Ppea 2m (aa,tp,ym), 28.9.2001 SLA 1m (mb,lmä,ym), 11.10.2019 Vormsi 3m (ako)

7.1.2018 Saa, Rahuste 1p (me,jus), 15.4.2006 SLA 1p (mm,jhau), 22.4.2021 Haapsalu 10p (mob), 4.5.2023 Hii 3p (eeh), 18.5.2016 Hii 14p (up,Kose,ym), 20.5.2016 Saa 26p (mm,aiun), 23.5.2019 Saa **42p** (me), 1.6.2019 Hii 14p (it,Kukk,ym), 30.6.2019 Hii 3p (la,vta), 13.7.2018 Haljala 6p (Ader), 29.7.2023 Saa 6p (mpu), 10.8.2015 Hii Tahkuna **17p** (jlo,Kolk), 17.8.2005 SLA 13p (gn,ym), 30.8.2016 Kuusalu 13p (kkuk,Lauk), 8.9.2003 SLA 11p (hj,ym), 23.9.2001 SLA 3p (sc,tp,ym), 5.10.2007 SLA 2p (lmä,ym), 14.10.2023

Tallinn Väike-Paljassaare 1p (emä,ktrar), 28.10.2003 SLA 1p (gn,ym), 3.11.2022 Saa, Harilaid 1p (aiun), 1.12.2023 SLA 1p (up,Vilk)

Isosirri **Suurrüdi**

Calidris canutus

Esiintyminen: Isosirri on läpimuuttaja. Keväällä Grönlantiin meneviä lintuja näkyy jo huhtikuussa ja laji runsastuu toukokuun puolivälissä. Siperiassa pesivien pääjoukko ylittää keskisen Itämeren toukokuun viimeisen ja kesäkuun ensimmäisen viikon aikana. Suurimmat muutot lasketaan Sõrvessä. Muualta on kaksi tuhansien ja monta satojen muuttoa. Kylmänpurkausten yhteydessä rannikoille voi pysähtyä satoja tai tuhansia matkalaisia. Sisämaasta on vajaat 20 havaintoa. Isosirri on harvinainen kesäkuun keskeltä heinäkuun puoliväliin. Syysmuutto alkaa Pöösaspeassa heinäkuun toisella viikolla. Vanhojen lintujen huippu ohittaa heinäkuun lopulla ja nuorten puolestaan elokuun loppupuolella. Pöösaspean suurimmat päiväsummat ovat yli ja Sõrven alle sadan. Lokakuun loppupuolella laji on vähälukuinen, mutta ei harvinainen. Joulukuun havaintoja on kolme ja tammi-helmikuulta samoin kolme.

Aineisto (3389):

4.5.2025 Tapa, Assamalla 8m (rott), 7.5.2025 Haapsalu, Puise 8m (tnu), 13.5.2022 Salme 560m (hj,rhä), 25.5.2022 Salme 1830m (hj,sj), 30.5.2004 SLA **5080m** (jha,rls,ym), 5.6.2001 SLA 3370m (sc,rls,ym), 7.6.2004 Häädemeeste, Pikla 3920m (me), 12.6.2014 Saa, Põripõllu 50m (oma), 18.6.2004 SLA 11m (mb,m-m,ym), 3.7.2024 Ppea 2m (af,tp,ym), 11.7.2024 Ppea 24m (af,tp,ym), 17.7.2014 Ppea 93m (jk,ym), 22.7.2021 Ppea 135m (jn), 30.7.2021 Ppea **330m** (af,emä,ym), 3.8.2017 L-Harju, Pakri 250m (js,mesa), 23.8.2019 Ppea 126m (me,tva), 27.8.2010 KLA 100m (agl), 7.9.2023 SLA 30m (tp,jli), 20.9.2004 Ppea 22m (vpe,ym), 3.10.2009 Ppea 5m (jk,tp,ym), 11.10.2024 Ppea 7m (af,al,ym), 17.10.2021 Ppea 2m (af,ym), 25.10.2024 Ppea 1m (af,art,ym)

23.1.2024 Jöelähtme, Kostiranna 1p (ktr), 11.2.2001 SLA 6p (gn,mre,ym), 14.3.2007 KLA 3p (jt,me,ym), 27.3.2001 SLA 1p (me), 14.4.2002 Haapsalu, Haeska 1p (mo,up,ym), 5.5.2007 KLA 13p (hru,jkii), 19.5.2015 Saa, Nootamaa 120p (mm,aiun), 24.5.2017 SLA 1000p (tp,rls), 27.5.1998 Saa, Kõinastu 2000p (akur), 31.5.2020 Saa, Karala **3500p** (kk), 4.6.2009 Häädemeeste, Võiste 2000p (akl), 7.6.2006 SLA 800p

(tp,ym), 27.6.2014 Saa, Kihelkonna 300p (mm,aiun), 7.7.2004 Häädemeeste, Pulgoja 105p (akl), 24.7.2023 Ppea 80p (af,ym), 7.8.2017 Hii, Tahkuna 62p (tva,h-pik), 18.8.2009 L-Nigula, Haversi **120p** (aup,jus), 28.8.2012 L-Nigula, Riguldi 60p (mo), 28.9.2013 Saa, Vilsandi 10p (elei), 25.10.2019 Hii, Paope 7p (la), 20.11.2004 SLA 3p (mb,mm), 6.12.2020 Hii, Luidja 5p (up,Vilk,ym), 31.12.2025 SLA 2p (Vilk)

Suokukko Tutkas

Calidris pugnax (Philomachus pugnax)

Esiintyminen: Keväällä ensimmäiset suokukot saapuvat maaliskuun lopussa ja laji yleistyy huhtikuun lopulla. Päämuutto ohittaa toukokuun alussa, jolloin muutamilla kosteikoilla voi nähdä satojen tai tuhansien lintujen parvia. Mennyttä ovat kuitenkin vuosituhannen alun mittavat lepäilijämäärät, koska suurin osa poldereista kuivattiin 2010-luvun alkupuolella. Muutto jatkuu toukokuun loppuun, mutta kesäkuun linnut ovat jo paluumuuttajia. **Pesintä:** Suokukon turnajaiset ovat Virossa katoavaa kansanperinnettä. Pesimäkanta hupenee silmissä, ja jäljellä on enää muutamia kymmeniä pareja lähinnä länsirannikolla. Syysmuutto alkaa heikkona jo kesäkuussa yltyen heinäkuussa. Elokuun loppu ja syyskuun alku ovat päämuuton aikaa. Kerääntymät voivat parhaimmilla paikoilla olla kevään veroisia. Lokakuun alkupäivinä pieniä parvia viivyttelä vielä mantereellakin, mutta kuun lopulla lintuja on enää vähän, niistä useimmat sisämaassa. Marraskuulta on 11 havaintoa.

Aineisto (12.898):

23.3.2022 KLA 1m (eg,asu,ym), 26.3.2021 Häädemeeste 1m (me,kvö), 28.3.2025 Pölsamaa 11m (art), 4.4.2006 SLA 10m (mm,sc), 24.4.2000 SLA 150m (hp,mb,ym), 28.4.2015 Pärnu linn 320m (jt), 3.5.1996 Häädemeeste **580m** (ml,hkon), 8.5.2010 Ppea 416m (mo,up,ym), 16.5.2018 Rae, Tuulevälja 300m (tnu), 23.5.2002 SLA 12m (hp,js), 7.6.2020 Tori 9m (mav), 25.6.2003 SLA 35m (mb), 17.7.2001 SLA 48m (skl,mleh,ym), 15.8.2018 Hii 80m (mvik), 14.9.2013 L-Nigula, Martna **240m** (rera), 22.9.2022 Ppea 71m (af,abr,ym), 4.10.2011 Kastre, Haaslava 60m (mp), 4.10.2023 SLA 33m (jn,tp,ym), 26.10.2022 Saa 1m (mp,up), 27.10.2020 Jögeva 14m (üpä)

16.3.2025 KLA 2p (Tali), 20.3.2020 Haapsalu 1p (tha), 27.3.2021 Haapsalu 6p (tha), 6.4.2004 Haapsalu 450p (jla), 26.4.2014 Haapsalu, Ridala 600p (llu), 1.5.2014 L-Nigula 3000p (ima,ina), 9.5.2002 Tarton seutu

10.000p (Komi,masa), 10.5.2010 L-Nigula, Martna 3000p (ako), 12.5.2002 Aardla polder 5000p (mo,up), 25.5.2015 Elva, Puhja 100p (us), 2.6.2020 L-Harju 5p (up,kvö), 8.6.2016 Pärnu, Audru 50p (jt,irt), 16.6.2023 Ppea 102p (al), 8.7.2001 Haapsalu, Ridala 150p (me,-Kose), 7.8.1999 Aardla polder 500p (Komi,masa), 23.8.2023 Häädemeeste 900p (ren), 31.8.2023 Vinni **1420p** (ami,pme), 1.9.2025 Elva 670p (mp,up), 22.9.2012 L-Nigula 300p (ako,ym), 2.10.1996 Häädemeeste 250p (mb,ym), 13.10.2005 Saarde 60p (envi,-kakü), 28.10.2018 Saa 5p (up,ym), 11.11.2013 Haapsalu, Ridala 1p (tha), 16.11.2018 Tartu linn 1p (up)

Suippopyrstösirri Älverüdi (RK)

Calidris acuminata

Esiintyminen: Itä-Siperian palsasoiden asukki ekssyy vain harvoin Eurooppaan. Hyväksyttynä on kolme heinä-elokuun havaintoa vuosilta 2001, 2007 ja 2024.

Jänkäsirriäinen Plütt

Calidris falcinellus (Limicola falcinellus)

Esiintyminen: Jänkäsirriäisten läpimuutto käynnistyy keväällä toukokuun puolivälissä. Epätavallisen lyhyt päämuuton aika osuu touko-kesäkuun vaihteeseen. Yksilömäärät vaihtelevat alle kymmenestä yli sataan, toki yli 20 linnun kerääntymät ovat harvinaisia. Havainnot painottuvat rannikoille ja Tarton ympäristöön (kuten havainnointikin). Vuonna 2017 jänkäsirriäisiä nähtiin paljon, mm. sata paikallista sekä Haversissa, että Osmussaaressa. Syysmuutto viriää heinäkuun alussa, ja päämuutto menee heinä-elokuun vaihteessa. Nuoret muuttavat pääosin elokuun jälkipuolella. Syyskuun keskellä jänkäsirriäinen on jo harvinainen. Lokakuulta on 2 havaintoa.

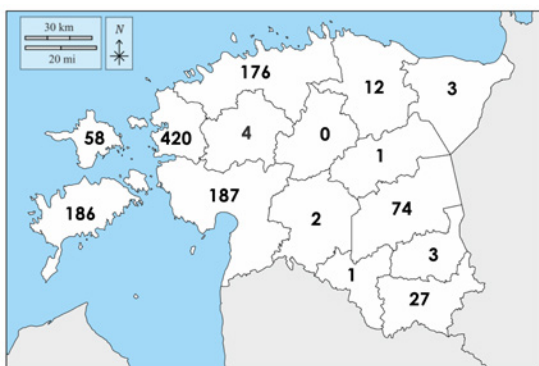
Aineisto (1283):

19.5.2023 Ristna 5m (mp,up), 21.5.2017 L-Harju, Laoküla 3m (lta,oma), 22.5.2015 Tori, Mannare 4m (ren), 24.5.2015 Ppea 9m (mp,up), 25.5.2017 Pärnu, Vana-Pärnu 8m (it,jt), 1.6.2017 SLA 6m (tp), 3.6.2017 L-Nigula, Riguldi **10m** (lta,oma), 10.7.2004 Ppea 2m (io,pemi,ym), 17.7.2001 SLA 4m (skl,mleh,ym), 23.7.2009 Ppea 4m (jk,tp,ym), 8.8.2016 Vormsi, Kjursgrunne 9m (ako), 17.8.2014 L-Nigula, Riguldi **30m** (oma), 24.8.2015 Häädemeeste, Pulgoja 20m (akl), 29.8.2014 Ppea 8m (jk,me,ym), 3.9.2019 Ppea 1m (jk,jjö,ym), 7.9.2011 Tallinn, Stroomi 3m (eau)

Juhlapuvussaan. Suokukko, Tutkas,
Calidris pugnax. Audru 28.4.2024.
Timo Nuoraniemi

14.5.2013 Saa, Võilaid 2p (hpe,eevi), 17.5.2012 Saa 3p (mo,mp,ym), 21.5.2007 Haapsalu, Põgari 16p (av,mva), 25.5.2010 L-Nigula, Haversi 52p (up), 29.5.2017 L-Harju, Laoküla 61p (rpu), 30.5.2017 L-Nigula, Riguldi 105p (ol,llu), 31.5.2001 Riguldi **115p** (sc), 5.6.2017 Riguldi 47p (tva,hpik), 17.6.2000 KLA 7p (Komi,masa), 29.6.2019 Põltsamaa, Väike-Kamari 1p (rk), 3.7.2013 Haapsalu, Ridala 3p (hpe), 8.7.2008 Haapsalu, Põgari 40p (hpe), 11.7.2012 Haapsalu, Põgari **41p** (hpe), 15.7.2016 L-Nigula, Riguldi 24p (tva,hpik), 31.7.2005 Haapsalu vpj 14p (av,tva), 14.8.2007 Häädemeeste, Võiste 13p (akl), 22.8.2015 Häädemeeste, Pulgoja 30p (Vilk), 7.9.2015 L-Harju, Laoküla 10p (js), 17.9.2004 Häädemeeste, Pulgoja 2p (akl), 3.10.2004 Häädemeeste, Pikla 1p (akl), 8.10.2024 Tallinn Väike-Paljassaare 1p (mvä)

Jänkäsirriäinen on harvinainen idässä ja puuttuu kokonaan keskiosista maata.

Kuovisirri **Kövernokk-rüdi**

Calidris ferruginea

Esiintyminen: Keväällä aikaisimmat kuovisirrit nähdään toukokuun alussa. Päämuutto on touko-kesäkuun vaihteessa. Vähälukuinen laji löytyy helpoimmin länsirannikon parhailta lietteiltä. Yli viisi lintua kerralla on harvinaista. Sisämaasta havaintoja on jänkäsirriäisen tavoin Peipsijärveltä ja Tarton ympäriltä. Syysmuutto pyörrähtää käyntiin heti heinäkuun alkupäivinä. Vanhojen lintujen päämuutto menee Põõsaspeassa heinäkuun puolivälissä. Yksilömäärät ovat suurempia kuin keväällä, harvoin kuitenkaan yli 50 lintua. Nuorten huippuaikaa on elokuu ja vielä syyskuukin. Suurimmat kerääntymät löytyvät Haversista ja Sõrvestä. Havainnot loppuvat lokakuun puoliväliin.

Aineisto (2824):

9.5.1993 Ppea 1m (ml,hkon), 20.5.2009 Lääneranna, Virtsu 3m (sc,tp), 30.5.2021 SLA 2m (tp,tnu), 4.6.2003 Hii, Salinõmme **20m** (ah), 8.6.2022 Saa, Kõinastu 1m (ktr,ttr), 9.6.2002 SLA 1m (tp,rls,ym), 4.7.2015 L-Harju, Pakri 2m (js), 8.7.2016 L-Harju, Pakri 5m (js), 11.7.2009 Ppea 37m (jk,me), 12.7.2024 Ppea 50m (af,al,ym), 18.7.2009 Ppea **99m** (jk,tp,ym), 19.7.2024 Ppea 98m (af,al,ym), 21.7.2023 Ppea 91m (af,ym), 22.7.2023 Ppea 67m (af,al,ym), 27.7.2024 Ppea 55m (af,mp,ym), 8.8.2016 Vormsi, Kjursgrunne 49m (ako), 18.8.2001 Ppea 26m (io), 24.8.2014 Ppea 14m (eg,asu,ym), 4.9.2023 Ppea 10m (af), 17.9.2022 Ppea 2m (af,al), 24.9.2007 SLA 1m (tp,tku,ym), 8.10.2013 Ppea 3m (jjö)

4.5.2014 Saa, Kõinastu 1p (hlu,hpe), 4.5.2024 Valga, Iigaste 1p (tte), 6.5.2001 Haapsalu, Haeska 3p (me), 21.5.1956 Tartu, Anne luht 15p (üpe), 27.5.2015 Saa, Ojurahu 12p (aum,akul), 6.6.2022 Saa, Kõinastu **26p** (ttr), 8.6.2019 SLA 5p (up), 26.6.2021 L-Nigula, Riguldi 4p (al), 6.7.2020 Jõelähtme, Neeme 20p (aki), 16.7.2001 L-Nigula, Hara 72p (shj), 19.7.2013 L-Harju, Laoküla 70p (kvö), 31.7.2007 SLA 72p (mm,jhau,ym), 8.8.2025 Hii 100p (akri), 22.8.1999 L-Nigula, Riguldi **110p** (jha,Huju,ym), 9.9.1996 SLA 100p (jn,tp,ym), 24.9.2010 L-Nigula, Riguldi 12p (mo,up), 8.10.2024 Tallinn Väike-Paljassaare 4p (mvä), 12.10.2022 L-Nigula, Riguldi 2p (al), 14.10.2023 Häädemeeste, Võiste 1p (up), 15.10.2016 Ruhnu, Pärsi 1p (am,me)

Pitkäkoipisirri **Pikk-jalgrüdi (RK)**

Calidris himantopus

Esiintyminen: Pohjois-Amerikkalainen sirri eksyy Eurooppaan ääriharvoin. Viron ainoa osui maallikon kameraan 22.9.2023, mutta lintu katosi Tallinnassa olevalta hiekkarannalta ennen bongareiden saapumista.

Lapinsirri **Värbrüdi (rk)**

Calidris temminckii

Esiintyminen: Keväällä varhaisten huhtikuun lopun lintujen jälkeen lapinsirri yleistyy nopeasti toukokuun alussa. Päämuutto on toukokuun puolivälissä. Suurimmat paikallismäärät nähdään rannikoilla ja Tartumaan kosteikoilla. **Pesintä** on todettu kerran, vuonna 1993 Matsalussa. Syksyllä lapinsirrien muutto käynnistyy heinäkuun alussa. Määrät jäävät alle puoleen kevään luvuista. Huippu on vanhoilla lin-

nuilla heinäkuun puolivälin jälkeen, nuorilla elokuun alussa. Laji on syyskuun alussa vielä tavallinen, mutta jo vähälukuinen. Viimeisiä havaitaan syyskuun lopulla.

Aineisto (2343):

4.5.2016 Ppea 1m (up), 6.5.2019 Salme 1m (tp), 9.5.1997 Häädemeeste **80m** (tp,tku,ym), 11.5.2002 Haapsalu, Haeska 60m (vo,ym), 15.5.1996 Läänerranna, Virtsu 33m (ppy), 15.5.2017 Haapsalu, Puise 21m (ihu,kto,ym), 20.5.1996 KLA 20m (mb,tp,ym), 30.5.2021 SLA 3m (tp,tnu), 6.6.2004 SLA 1m (mb,jha,ym), 24.6.2024 Ppea 1m (af,tp), 3.7.2009 Ppea 1m (jk,me), 8.7.2009 Ppea 4m (jk,me,ym), 19.7.2004 Ppea 9m (jus,alin), 2.8.2025 SLA 9m (tp,tnu), 12.8.2023 SLA **26m** (aan,auk,ym), 17.8.2014 L-Nigula, Riguldi 10m (oma), 30.8.2004 Ppea 3m (jpo,jkon), 3.9.2023 Tallinn, Pirita 3m (otr), 7.9.2018 Peipsiääre, Kallaste 3m (up,mese), 10.9.2020 Ppea 1m (rhä), 23.9.2004 Ppea 3m (vpe,kkuu,ym)

14.4.2001 Haapsalu, Haeska 1p (rls,jkos), 20.4.2025 Kambja, Reola 1p (mbo,Tali,ym), 21.4.2002 Kastre, Haaslava 2p (mo), 5.5.2003 SLA 11p (mm,up,ym), 14.5.2020 Haapsalu, Haeska 68p (me), 19.5.2008 L-Nigula, Riguldi **180p** (av,tva,ym), 21.5.2017 Haapsalu, Haeska 75p (tkaa), 26.5.2006 L-Nigula, Riguldi 40p (up), 2.6.2006 SLA 5p (se,tp,ym), 8.6.2014 Tartu, Ilmatsalu 2p (mp), 11.6.2007 Viljandi, Jõesuu 15p (mvir), 27.6.1961 Haapsalu, Puise 17p (vap), 13.7.2019 Rõuge, Põdra 14p (mkö), 29.7.2003 L-Nigula, Riguldi 15p (Komi,masa), 6.8.2006 L-Nigula, Riguldi **30p** (up,rls,ym), 21.8.2011 Haljala, Võsu 20p (eiel), 27.8.2004 Häädemeeste, Pikla 16p (akl), 4.9.2020 SLA 4p (mtu), 21.9.2024 Keila, Haabersti 1p (mhi), 29.9.2020 L-Harju, Laoküla 1p (rk)

Tundravikla Ruugerüdi (RK)

Calidris subruficollis (*Tryngites subruficollis*)

Esiintyminen: Pohjois-Amerikassa ja Siperiassa pesivä laji eksyy vain harvoin Eurooppaan. Se on havaittu kahdesti, 19.8.2006 Lääne-Virumaalla ja 10.-14.11.2021 Valgamaalla.

Pulmussirri Leeterüdi

Calidris alba

Esiintyminen: Keväällä pulmussirri on toukokuun jälkipuolen ja kesäkuun alkupäivien säännöllinen, mutta vähälukuinen läpimuuttaja Saarenmaan, No-

arootsin ja Pärnun rannoilla. Sisämaasta on vain yksi kevähavainto Võrumaalta. Lajia ei ole havaittu kesäkuun jälkipuolella tai heinäkuun alkupäivinä. Syysmuutto alkaa heinäkuun keskellä. Pöösaspeassa vanhojen pulmussirrien huippu ohittaa heinäkuun lopussa ja nuorten vähäinen muutto nähdään elo-syyskuun aikana. Laji on vielä lokakuun alussa tavallinen, mutta myöhemmin jo harvinainen. Marraskuun havaintoja on puolisen tusinaa.

Aineisto (1666):

16.5.2015 SLA 2m (tnu), 17.5.2022 KLA 1m (me), 22.5.2004 SLA 7m (Imä,ppi,ym), 25.5.2006 SLA **15m** (sc,jhau,ym), 28.5.2003 Saa, Kõruse-Metsaküla 3m (jla,tku), 4.6.1997 L-Nigula, Riguldi 2m (tp,jha,ym), 14.6.2003 SLA 1m (gn,mm,ym), 8.7.2023 Ppea 4m (af,al), 22.7.2023 Ppea 42m (af,al,ym), 26.7.2004 Ppea 35m (js,tp,ym), 29.7.2021 Ppea **82m** (af), 17.8.2001 SLA 20m (mm,jaa,ym), 30.8.2014 Ppea 10m (jk,me,ym), 5.9.2020 Ppea 32m (af,al), 27.9.2013 Ppea 40m (jjö), 12.10.2022 Ppea 5m (af,akes,ym), 22.10.2025 Ppea 1m (af), 31.10.2025 Ppea 1m (af,s-va), 5.11.2014 Ppea 1m (am,me,ym)

20.4.1998 Häädemeeste 1p (Komi,masa), 4.5.2024 SLA 1p (se), 10.5.2015 Võru, Tamula järv 1p (mkö), 12.5.2003 SLA 8p (hp,ym), 18.5.2010 SLA **30p** (ptai), 30.5.2012 SLA 15p (up,jla), 3.6.2023 Osmussaar 8p (tva,ym), 14.6.2009 Pärnu, Liu 2p (rpu), 9.7.2012 Kihnu, Linaküla 1p (tva,Kose), 12.7.2009 SLA 2p (Imä,jhau,ym), 21.7.2015 SLA 15p (ire,l-mä,ym), 29.7.2006 SLA 27p (hp,mm), 5.8.1999 Saa, Undva 30p (mhar,ym), 18.8.2005 SLA **50p** (gn,m-ym), 10.9.1996 Häädemeeste, Tahkuranna 30p (kha), 20.9.2013 Hii, Tõrvanina 44p (ako), 24.9.2017 Saa, Harilaid 42p (kk), 6.10.2006 Saa, Pakulaid 25p (mb,tp,ym), 19.10.2016 Saa, Metsküla 6p (am,me), 29.10.1996 Saa, Harilaid 17p (gn,jn,ym), 5.11.2010 SLA 2p (mm,se), 18.11.2002 SLA 2p (mm)

Suosirri Soorüdi

Calidris alpina

Esiintyminen ja pesintä: Suosirrin eteläinen alalaji *C.a.schinzii* pesii länsirannikon niityillä, mutta kanta laskee nopeasti ollen nykyisin 140-170 paria. Suurin uhka on rantojen umpeenkasvu. Etelänsuosirrejä nähdään jo maaliskuun lopussa, ja suurin osa maaliskuun linnuista lienee pesimäkantaa.

Suosirrin nimialalaji *C.a.alpina* on läpimuuttaja, rannikoilla toisinaan hyvinkin runsas, sisämaassa vä-

hälukuinen. Keväällä laji runsastuu toukokuun alussa. Saarenmaan tuhansien päämuutot on laskettu toukokuun jälkipuolella tai kesäkuun alkupäivinä. Suosirrin syysmuutto alkaa heinäkuun alussa. Vanhojen lintujen päämuutto osuu heinäkuun loppuun ja nuorten syyskuulle. Määrät ovat Pöösaspeassa vanhoilla kymmen- ja nuorilla viisinkertaiset Sörveen verrattuna. Loka-marraskuussa lintuja on päivä päivältä harvemmassa. Talvihavainnoista 12 on joulukuusi- ja yksi helmikuulta.

Aineisto (14.087)

22.3.2010 SLA 1m (mb,mm), 3.4.2009 SLA 1m (hp,mm), 7.4.2017 Hii, Jausa 5m (hpe,tkaa,ym), 27.4.2012 Saa, Neeme 30m (up), 13.5.2022 Salme 1690m (hj,rhä), 17.5.2002 SLA 3350m (hp,mm), 30.5.2021 SLA **10.370m** (tp,tnu), 1.6.2001 SLA 2000m (sc,ppi,ym), 5.6.2001 SLA 111m (sc,rls,ym), 20.6.2022 Ppea 3m (af), 26.6.2021 Ppea 42m (af), 8.7.2016 L-Harju, Pakri 440m (js), 13.7.2020 Ppea 2320m (af,me), 22.7.2023 Ppea **27.270m** (af,al,ym), 27.7.2024 Ppea 5180m (af,up,ym), 5.8.2017 L-Harju, Pakri 2060m (js), 22.8.2023 Ppea 1270m (af), 16.9.2023 Ppea 1340m (af,al,ym), 30.9.2018 Ppea

4710m (eg,kvö,ym), 7.10.2009 Ppea 600m (jk,tp,ym), 21.10.2024 Ppea 202m (af,art,ym), 10.11.1999 SLA 1m (tp,mre), 16.11.2004 Ppea 1m (tp)
SUM 20.-24.7.2023 Ppea 62.600m (af,al,ym)

5.1.2008 SLA 1p (aj,ym), 5.2.2021 Tallinn Pirita rand 1p (anon), 14.3.2015 Saa, Harilaid 1p (jt,rmä), 29.3.2024 Läänerranna, Keemu 15p (anon), 11.4.2016 Saa, Muhu 30p (Köiv), 24.4.2024 Saa, Kõinastu 122p (hpe), 5.5.2014 Saa, Väike väin 300p (mhat), 10.5.1996 Haapsalu, Haeska 1000p (jri,ym), 26.5.2017 SLA **11.000p** (tp,rls), 29.5.2012 SLA 5000p (up,jla), 1.6.2006 SLA 2060p (tp,jhau,ym), 13.6.1994 Kihnu, Sääre 30p (mo), 28.6.2025 Jöelähtme, Uitru sääär 60p (ima,ina), 6.7.2022 Vormsi 200p (ako), 22.7.2023 L-Nigula, Riguldi 1700p (kvö), 8.8.2017 Vormsi, Kjursgrunne **4400p** (tva), 10.9.2022 Hii, Tõrvanina 3000p (ktr,ttr), 29.9.2024 L-Nigula, Riguldi 300p (al), 15.10.2022 Hii, Paope 300p (cca,tkaa,ym), 30.10.2023 Saa, Kõinastu 129p (hpe), 10.11.2018 Haapsalu, Põgari 10p (ako), 3.12.2008 Saa, Rahuste 5p (it,jt,ym), 6.12.2002 SLA 1p (gn,mm,ym), 12.12.2015 Pärnu linn 1p (jt)

Taantuva tundran asukki. Pulmussirri, Leeterüdi, *Calidris alba*. Sörve 12.9.2024.
Timo Nuoranen

Jähmettyi ja muuttui kiveksi. Merisirri, Merirüdi, *Calidris maritima*. Sörve 28.9.2022.

Timo Nuoronen

Merisirri Merirüdi

Calidris maritima

Esiintyminen: Merisirrejä talvehtii säännöllisesti länsirannikolla ja saarilla 50-200 yksilöä ja aivan viimeisimpien havaintojen (talvi 25/26) mukaan jo ainakin 350-400 lintua. Määrä on ollut viimeiset vuodet koko ajan nouseva. Havaintoja on kaikista rannikon maakunnista, Itä-Virumaata lukuun ottamatta. Sisämaan kolme havaintoa ovat Vörtsjärven ja Peipsin rannoilta. Pääsääntöisesti merisirrin voi nähdä Tallinna-Pärnu -linjan länsipuolella syyskuun alusta toukokuun loppuun. Lajia ei ole tavattu 3.6.-30.7. aikana. Eniten havaintoja on saarimaakunnista. Suurimmat noin 50-300 linnun vaikeasti laskettavat parvet löytyvät Saarenmaalta Undvasta ja Harilaidin riutoilta. Merisirrit lähtevät kevätmuutolle maaliskuuhun tai viimeistään toukokuun lopussa. Talviteloille niitä palaa syyskuun lopusta alkaen.

Aineisto (760):

1.1.2015 Saa, Undva 1m (am,me), 16.1.2015 Saa, Undva 1m (ol,up), 27.2.2025 Saa, Harilaid 2m (rmä), 11.4.2021 SLA 1m (tnu), 24.4.2017 SLA 2m (tp,aan),

30.4.2024 Ristna 1m (af,Tali), 25.9.2014 Ppea 1m (aa,tp,ym), 25.9.2025 Ppea 1m (af,msip,ym), 26.9.2014 Ppea 1m (aa,tp), 29.9.2024 Ppea 5m (af,jn,ym), 10.10.2021 Ppea 7m (af,al,ym), 13.10.2025 Ppea 26m (af,al), 15.10.2025 Ppea **83m** (af,ym), 17.10.2022 Ppea 27m (af,akes,ym), 22.10.2024 Ppea 13m (af,art,ym), 28.10.2024 Ppea 10m (af,art,ym), 1.11.2024 Ppea 4m (af,amad,ym), 16.11.2024 Hii, Kallana 3m (mp,up,ym), 1.12.2013 SLA 4m (rls,tkaa,ym), 16.12.2014 Saa, Türju 1m (mo,up,ym)

11.1.2020 Saa, Kõruse-Metsaküla 158p (cca,tkaa), 19.1.2023 SLA 46p (amad,art), 23.2.2025 Saa, Harilaid **300p** (laas,vip), 27.3.2019 Saa, Harilaid 170p (jos), 10.4.2023 SLA 12p (lmä), 29.4.2022 SLA 23p (kvö,Kuus), 11.5.2018 Osmussaar 13p (ef), 22.5.2020 Hii, Kakralaid 48p (up,ym), 1.6.2018 Hii, Selgrahu 3p (up,ym), 2.6.2015 Saa, Kirjurahu 1p (kre,ym), 1.8.2019 Ppea 1p (af,me), 5.9.1998 Ppea 1p (tp), 17.9.1997 Ppea 2p (Komi,msip), 29.9.2020 Tallinn, Kakumäe 4p (rk), 7.10.2022 Ppea 5p (af,jn,ym), 18.10.2009 Saa, Harilaid **65p** (jn,up,ym), 9.11.2025 SLA 28p (tp), 12.11.1999 Saa, Kõruse-Metsaküla 94p (shj), 17.12.2007 Saa, Kõruse-Metsaküla 100p (oke), 31.12.2007 SLA 15p (mm,karm,ym)

Palsasirri Kiripugu-rüdi (RK)

Calidris melanotos

Esiintyminen: Siperiassa ja Pohjois-Amerikassa pesivä sirri on harvinaisista sirreistä runsaslukuisin. Laji on tavattu Virossa 9 kertaa 2000-luvulla. Havainnoista 3 on keväältä, 3 kesältä ja 3 syksyltä.

Pikkusirri Väikerüdi

Calidris minuta

Esiintyminen: Pikkusirrin kevätmuutto käynnistyy toukokuun alkupuolella. Päiväsummat ovat pieniä, mutta päämuuttoajaksi hahmottuu toukokuun loppu ja kesäkuun alku. Yli 10 linnun määrät ovat harvinaisia. Keskikesältä on kourallinen havaintoja. Syysmuutto on lähes identtinen kuovisirrin kanssa. Muutto alkaa heikkona heinäkuun alussa, ja huipentuu vanhojen lintujen osalta kuun puolivälissä. Nuorten huippu menee elo-syyskuun vaihteessa, viime vuosina enimmäkseen syyskuussa. Lepäilijämäärät ovat pudonneet rajusti, eikä 2020-luvulla ole nähty enimmillään kuin kymmeniä lintuja. Runsain esiintyminen ajoittuu Sörvessä elo-syyskuun vaihteeseen, mutta viime vuosina on havaittu enimmillään vain 20p. Lokakuun alun jälkeen laji on harvinainen, ja marraskuulta on yksi havainto.

Aineisto (2493):

13.5.2024 Hii 1m (mp,up,ym), 15.5.1997 Läänerranna, Virtsu 8m (tp,tku,ym), 20.5.2017 L-Harju, Laoküla **11m** (slas), 23.5.2008 SLA 4m (hp,se,ym), 3.6.2017 L-Nigula, Riguldi 10m (lta,oma), 11.7.2024 Ppea 3m (af,tp,ym), 12.7.2024 Ppea 5m (af,al,ym), 21.7.2023 Ppea 7m (af,pme,ym), 22.7.2023 Ppea 6m (af,al,ym), 31.7.2004 Ppea 4m (tp,pemi,ym), 18.8.2009 Ppea 10m (jk,tp,ym), 28.8.2016 L-Nigula, Riguldi **50m** (lta,oma), 4.9.2011 Häädemeeste, Ikla 24m (ank), 15.9.1998 SLA 3m (jn,sc,ym), 27.9.2004 Ppea 7m (js,tp), 28.9.2024 Ppea 1m (af,al,ym), 5.10.2024 Ppea 1m (af,al,ym)

25.4.2017 Pärnu linn 2p (ab,ren), 3.5.2003 Haapsalu, Põgari 2p (up,ika,ym), 6.5.2024 Viljandi, Tohvri 7p (ami,pme), 11.5.2009 Haapsalu, Põgari 20p (hpe,ym), 21.5.2017 L-Nigula, Sutlepa 21p (ron), 31.5.1997 Haapsalu, Haeska **30p** (sc), 31.5.2023 L-Harju, Laoküla 16p (ksi), 10.6.2002 SLA 8p (tp,rls,ym), 13.6.2017 L-Nigula, Riguldi 3p (ron), 29.6.2011 Läänerranna, Keemu 1p (jvai), 6.7.2011 Tartu, Ilmatsalu 2p (mp), 17.7.2005 Haapsalu, Põgari 9p (av,tva), 24.7.2011 Elva, Valguta polder 17p (mp), 18.8.2016 L-Nigu-

la, Riguldi 160p (ron), 30.8.2004 SLA 180p (mm,m-re,ym), 8.9.1996 L-Nigula, Österby **350p** (jn,tp,ym), 9.9.1996 SLA 300p (jn,tp,ym), 14.9.2006 L-Nigula, Riguldi 180p (sc,Komi,ym), 15.9.2006 Tartu, Ilmatsalu 35p (up), 3.10.2008 Osmussaar 30p (Tringa), 15.10.2019 Haapsalu, Põgari 2p (ako), 24.10.2011 L-Nigula, Riguldi 1p (up), 6.11.2016 Pärnu jõe suue 1p (it,jt,ym)

Kanadansirri Hallrüdi (RK) ets

Calidris pusilla

Esiintyminen: Alaskassa ja Kanadassa pesivä sirri eksyy vain harvoin Manner-Eurooppaan. Lajin ainoa havainto on 3.-5.12.2011 Rahustesta Saarenmaalta.

Pääskykahlaajat Glareolidae

Aropääskykahlaaja Stepi-pääsujoosur (RK)

Glareola nordmanni

Esiintyminen: Mustallamerellä ja Keski-Aasissa pesivä laji eksyy melko harvoin Pohjolaan. Se on tavattu kahdesti 28.5.2007 ja 22.-23.8.2017.

Pääskykahlaaja Kõnnu-pääsujoosur (RK)

Glareola pratincola

Esiintyminen: Espanjassa ja Mustallamerellä pesivä laji eksyy harvoin Pohjolaan. Virosta on kolme havaintoa touko-kesäkuussa. Aineistossa on lisäksi kolme määrittämätöntä *Glareolaa*.

Kihut Stercorariidae

Merikihu Söödikänn

Stercorarius parasiticus

Esiintyminen: Keväällä ensimmäiset merikihut saapuvat huhtikuun keskellä, ja päämuutto on toukokuun puolivälissä. Muutto menee usein varsin kaukana merellä, ja mantereelta sitä voi olla vaikea edes havaita. Tämä huomattiin 2020-luvun merituu- lipuisto-hankkeiden yhteydessä. Muutto on varsin runsasta myös Kablissa. Merikihu on sisämaassa harvinainen ja keskikesällä rannikollakin vähälukuinen. Sörvessä on heinä-elokuussa usein kymmenkunta

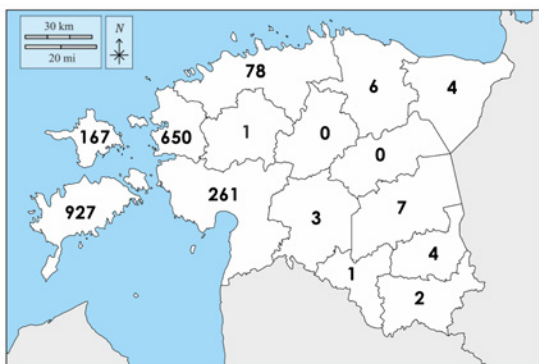
Lokkien ja tiirojen pienikokoinen, mutta ketterä
kauhu. Tunturikihu, Pikksaba-änn, *Stercorarius*
longicaudus. Riianlahti 16.9.2023. **Timo Nuoranen**

paikallista. Laji ei tiettävästi **pesi** Eestissä, joten ke- säiset linnut ovat pesimättömiä tai huonon ravin- totilanteen takia kiertelemään lähteneitä lintuja. Merikihun syysmuutto alkaa heinäkuussa, ja määrät kasvavat tasaisesti elokuuta kohti muuton huipen- tuessa syyskuun alussa. Huipun jälkeen määrät las- kevat nopeasti. Marraskuulta on kaksi määritettyä merikihua, joulukuulta vain yksi.

Aineisto (2622):

31.3.2020 Ppea 2m (ron), 4.4.2015 Saa, Tür- ju 1m (kvö,Vilk,y), 17.4.2023 Liivi laht 2m (tva), 25.4.2022 meri, Saa 17m (kvö,y), 6.5.2017 Hää- demeeste, Piirumi 31m (up), 14.5.2011 Ristna 62m (up,y), 18.5.2009 Lääneranna, Virtsu **70m** (sc,tp), 20.5.2009 Lääneranna, Virtsu 56m (sc,tp), 31.5.2023 Rápina, Linte 1m (avu,tyl), 12.6.2003 SLA 2m (gn,- js), 6.7.2002 SLA 5m (tp,ark,y), 19.7.2024 Ppea 15m (af,al,y), 16.8.2003 Ristna 30m (mo,up,y), 27.8.2001 SLA 37m (me,tp,y), 27.8.2025 Ppea 42m (af,sva), 3.9.2004 Ppea **180m** (jpo,jkon), 19.9.2025 Ppea 52m (af,jn,y), 11.10.2001 Ppea 15m (eg,vpe), 30.10.2021 SLA 2m (lli,tnu,y), 16.11.2025 Ppea 1m (af), 17.12.2003 SLA 1m (js)

14.4.2017 Saa, Rahuste 1p (hj,tp,y), 29.4.2017 Valga, Korva luht 1p (kmu), 4.5.2020 KLA 9p (it,- me), 6.5.2019 Pärnu laht 17p (me), 14.5.2012 Kihnu, Pitkänä 20p (me), 20.5.2013 Liivi laht **49p** (up,y), 27.5.2002 SLA 2p (jla,y), 28.6.2023 Kuusalu, Pärise- pea 1p (ktr), 9.7.2005 SLA 2p (sc,jha,y), 27.7.2013 SLA 10p (mm,lmä), 15.8.2001 SLA 13p (mm,jaa,y), 23.8.2001 SLA **20p** (tp,jaa,y), 25.8.2001 SLA 15p (mm,tp,y), 8.9.2014 SLA 10p (jsj), 25.9.2024 Saa, Rahuste 3p (up), 7.10.2002 Haljala, Vaindloo 2p (mb,y), 18.10.1999 SLA 1p (gn,jn,y), 25.10.2019 meri, Prangli 1p (apu), 25.10.2024 Ruhnu 1p (me,jus), 26.11.2020 L-Harju, Paldiski 1p (rk)

Merikihu on idässä selvästi harvinaisempi.

Tunturikihu **Pikksaba-änn** (RK)

Stercorarius longicaudus

Esiintyminen: Tunturikihu on harvinainen läpimuut- taja merialueella. Sitä ei ole havaittu edes Peipsillä. Vuosien 1958-2004 havainnoista kolme on keväältä ja kuusi syksyltä. Vuodesta 2005 alkaen on 31 hy- väksyttyä havaintoa ja kaikki ovat syksyisiä lintuja. 5 elo-, 22 syys- ja 4 lokakuulta. Vuoden 2023 hyvä pesimävuosi huomattiin heti merialueilla ja lintuja oli Riianlahdella ainakin puolenkymmentä.

Leveäpyrstökihu **Laisaba-änn**

Stercorarius pomarinus

Esiintyminen: Leveäpyrstökihu on vähälukuinen läpimuuttaja. Valtaosa havainnoista on ulkomereltä tai niemenkärjistä keväällä toukokuussa ja syksyllä elokuun lopusta marraskuun alkupäiviin. Sisämaassa laji on hyvin harvinainen. Keväällä perinteisen arkti- kan lomassa muuttaa muutama lintu vuosittain. Hei- näkuussa laji on tavattu 1900-luvulla kymmenen ja 2000-luvulla neljä kertaa, yksi niistä Lämmijärvellä. Syksyllä lintuja näkyy selvästi enemmän kuin kevääl- lä. Syysmuutto käynnistyy joinain vuosina jo heinä- kuun lopulla. Ilmeisesti huono ravintotilanne pohjois- sessa ajaa linnut liikkeelle näin varhain. Vuoden 2014 suuri invaasio käynnistyi Pöösaspeassa elokuun lo- pussa, ja huipentui 23.9., jolloin niemen ohitti 31 lin- tua. Kaikkiaan 2014 havaittiin puolet maan kaikista ilmoitetuista leveäpyrstökihuista: Pöösaspea 92m, Paldiski 32m, Hiidenmaa 17m ja Saarenmaa 11m. Linnuista 91 % oli samana vuonna syntyneitä 1.kv yksilöitä. Muutto jatkui tällöin aivan joulun kynnyk- selle asti. Talvikuukausilta on kuusi havaintoa. Lajia ei ole havaittu helmi- tai maaliskuussa.

Aineisto (208):

9.1.2008 Saa, Rahuste 1m (hj,sc), 19.1.2015 Saa, Undva 1m (up,llu,y), 22.4.2012 meri, Hii 1m (llu), 11.5.2002 Lääneranna, Virtsu **8m** (tp,rls,y), 19.5.2024 Hii 3m (up), 20.5.1993 Ppea 3m (ml,h- kon), 24.5.2003 Tartu, Tartu 2m (rma), 28.5.2010 Lääneranna, Virtsu 1m (up,rpu,y), 5.6.2009 Ris- tna 1m (jn,up,y), 5.7.2002 SLA 1m (tp,ark,y), 22.7.2009 Ppea 1m (me,tp,y), 22.8.2010 Hari Kurk 3m (mvik,tvik), 31.8.2002 Ppea 2m (io,tva), 23.9.2014 Ppea **31m** (jk,me,y), 25.9.2014 SLA 7m (gn,jn,y), 28.9.2014 L-Harju, Pakri 7m (js), 31.10.2014 Hii, Tah- kuna 9m (up,y), 1.11.2014 Hii, Kalana 3m (up,y), 13.11.1999 Saa, Undva 1m (shj), 21.12.2014 Saa, Un-

dva 2m (me), 31.12.2011 Ppea 1m (mp,tva,ym)

16.1.1992 Saa, Vilsandi 1p (lau), 6.5.2019 Pärnu laht 1p (me), 15.5.2000 Läänerranna, Virtsu 1p (jkos), 16.5.2020 Ristna 1p (ami,pme), 22.5.2003 Häädemeeste, Piirumi 1p (akl), 5.7.2012 Kastre, Lämmijärv 1p (hpe,llu,ym), 22.8.1993 Kihnu, Kihnu sadam 2p (mo), 26.9.2014 L-Harju, Pakri 3p (js,raa,ym), 1.10.2014 L-Harju, Pakri **5p** (js), 25.10.1999 SLA 2p (gn,akl,ym), 29.10.2014 Ppea 1p (jk,me,ym), 25.11.2017 Peipsiääre, Nina 1p (Salu)

Isokihu **Suuränn** (RK)

Stercorarius skua

Esiintyminen: Pohjois-Atlantilla pesivä kihu on runsastunut koko levinneisyysalueellaan. Lajista on yhdeksän havaintoa, kolme on keväältä ja kuusi syksyltä.

Ruokit **Alcidae**

Riskilä **Krüüsel**

Cephus grylle

Esiintyminen: Riskilöitä liikkuu vuoden ympäri merialueilla, mutta ei sisälahdilla, saati järvillä. Tiedot kevätmuutosta ovat vähäisiä tai hajanaisia. Takavuosina yli kymmenen yksilön päiväsummia laskettiin kevättalvella mm. Sörvessä ja Ristnassa, mutta ei enää nykyään. **Pesintä:** Riskilöitä pesii 15-25 paria Suomenlahdella. Tunnetuin pesimäpaikka on Pakrin jyrkänne, mutta uusia pesälöytöjä on rannikolta muualtakin ja itäisen Suomenlahden luodoilta. Kesällä pesiviä lintuja näkyy merialueilla harvakseltaan. Syysmuutto käynnistyy syyskuun lopussa Pöösaspeassa, ja huipentuu loka-marraskuussa. Sörvessä yksilöt ovat vähentyneet dramaattisesti, eikä lajia siellä nähdä enää edes joka vuosi. Tammi-helmikuussa riskilän tapaa vain satunnaisesti Saaren- ja Hiidenmaalla tai mantereen niemenkärjissä. Talvikanta on pudonnut rajusti tuhansista 50-100 yksilöön. Vähenemisen syyt ovat epäselviä.

Aineisto (2152):

2.1.2005 SLA 24m (mm,karm,ym), 4.2.2011 Ristna 20m (up), 11.3.2002 SLA **64m** (hhy,ym), 25.3.2023 Saa 6m (up), 3.4.2015 Ristna 10m (lmä,mre), 22.4.2007 SLA 9m (hp,jhau), 26.4.2003 Ristna 18m (KyLY), 16.5.2011 Ristna 12m (mo,up,ym), 5.6.2009 Ristna 12m (jha,ym), 22.6.2018 L-Harju 1m (js),

6.7.2004 Ppea 5m (me,tp), 19.8.2013 Ppea 5m (lam), 13.9.2004 Ppea 3m (js,tp), 27.9.2014 L-Harju, Pakri 6m (js,raa,ym), 4.10.2009 Ristna 11m (up,jhau,ym), 25.10.2000 SLA 23m (tp,jlaa,ym), 1.11.2014 Ristna 51m (up,tkaa,ym), 3.11.2001 SLA 110m (tp,lmä,ym), 11.11.2001 SLA 76m (mm,tp), 5.12.2020 Ristna 52m (kvö,Tali,ym), 22.12.1993 SLA **270m** (hj,tile)

2.1.2003 Ristna **27p** (mo,up,ym), 28.1.2003 Ppea 16p (io), 23.2.2002 SLA 11p (js), 9.3.2002 SLA 17p (hhy,pku), 13.4.2006 Saa, Panga pank 18p (moi,pku), 5.5.2007 Neugrundi madal 20p (up,ym), 13.5.2022 Viimsi 13p (mkö,tte), 17.5.1998 L-Harju, Pakri **70p** (up,ym), 2.6.2000 Ppea 5p (tp,VLS), 16.6.2018 Haljala 31p (pve,tve), 28.7.2020 L-Harju, Pakri 13p (vip), 19.8.2000 SLA 4p (tp,ym), 15.9.2001 Ppea 5p (mhal,p-mäh), 2.10.2010 Vaindloo **30p** (jn,tno), 19.10.1998 SLA 20p (tp,ym), 2.11.2001 SLA 25p (tp,lmä,ym), 12.11.2020 L-Harju, Pakri 12p (llu), 4.12.2009 Saa, Mustjala 12p (up,lmä), 28.12.2007 SLA 25p (mm,l-mä,ym)

Ruokki **Alk**

Alca torda

Esiintyminen: Ruokin kevätmuutto alkaa maaliskuun lopussa, ja huipentuu huhtikuun puolivälissä. Ristnasta ja Pöösaspeasta on ilmoitettu yli 50 lintun päiväsummia. **Pesintä:** Ruokki on harvinainen pesimälaji, jonka kannaksi on arvioitu 5-10 paria. Pesintöjä on varmistettu muutamalta Suomenlahden luodolta. Muilla merialueilla lintuja liikkuu vähän läpi kesän, tosin Itä-Virusta laji puuttuu täysin. Sörven elokuun alun satojen lintujen päiväsummia ei ole enää vuosituhannen vaihteen jälkeen ollut. Elokuun keskeltä lokakuun alkuun laji on kaikkialla vähälukuinen. Syysmuuton vilkkainta aikaa on loka-marraskuun vaihe, jolloin Sörvessä voi nähdä tuhansia ja Ristnassa ja Pöösaspeassa satoja lintuja päivässä. Joulu-helmikuussa päämuuton laannuttua laji on yleinen, mutta vähälukuinen kaikilla merialueilla. Talvehtiva kanta on 50-100 yksilöä.

Aineisto (2747):

13.1.2020 Saa, Harilaid 12m (up,pme), 26.2.2021 Saa 19m (hj), 22.3.2001 Ristna 53m (jhe), 25.3.2023 Saa 75m (up), 13.4.2003 Ristna **475m** (af,al,ym), 13.4.2023 Ppea 235m (af), 4.5.2022 Ristna 60m (mp,up,ym), 29.5.2008 Ristna 21m (jn,tnu), 3.6.2009 Ristna 24m (jn,up,ym), 30.6.2018 Ppea 22m (af,al), 17.7.2020 Ristna 14m (kmu), 21.7.2002 Haljala,LOBineem 43m (jih,jr), 3.8.2002 SLA 460m (mm,ym),

5.8.2002 SLA **650m** (mm,jhe,ym), 21.8.2015 Ppea 17m (af,al), 7.9.2004 Ppea 4m (hj,tp), 24.9.2009 Ppea 21m (me,tp,ym), 5.10.2008 SLA 44m (se,jha,ym), 25.10.2000 SLA 1005m (tp,lmä,ym), 5.11.2017 SLA 2020m (tp), 7.11.2002 SLA **2820m** (mm,tp,ym), 24.11.2024 Ppea 183m (af,tp,ym), 6.12.1997 SLA 1200m (jha), 17.12.2004 SLA 206m (mm,jhe,ym)

16.1.2015 Saa, Kihelkonna 12p (ol,up), 27.2.2014 Saa, Kihelkonna 4p (up,ym), 24.3.2023 Saa 3p (up), 10.4.2023 Ppea 17p (af,al), 25.4.2023 Ppea 5p (ron), 18.5.2014 Viimsi 7p (kalh), 7.6.2020 Haljala **52p** (kvö,Vilk,ym), 18.6.2017 Ppea 6p (mpä,ym), 6.7.2014 L-Harju, Pakri 6p (lam), 25.7.2004 Ppea 4p (js,tp,ym), 11.8.2009 SLA 20p (mm,pse), 31.8.2001 Ristna **60p** (hpe), 8.9.2001 Ppea 5p (mhal,pmäh), 19.9.1998 SLA 4p (rls,ym), 9.10.2010 Haljala, Vihula 7p (up,Köiv), 24.10.2007 Pärnu **80p** (akl), 21.11.2007 Häädemeeste, Võiste-Ikla 33p (akl,ym), 29.12.2008 SLA 8p (up)

Pikkuruokki Väikealk (RK)

Alle alle

Esiintyminen: Arktisilla merialueilla pesivä ruokkilintu harhautuu sisämerille vain harvoin. Laji on havaittu viisi kertaa. Havainnot ovat loka-tammikuulta vuosisilta 1971-2001.

Etelänkiisla Löunatirk

Uria aalge

Esiintyminen: Etelänkiisloja liikkuu merialueilla harvakseltaan vuoden ympäri, sisämaahan ne eivät eksy. Kevätmuutto alkaa maaliskuuhun vaihteessa. Huhtikuun lopusta kesäkuun alkuun laji on Ristnassa vähälukuinen ja muualla harvinainen laji. Yli 10 linnun muutot on nähty toukokuun puolivälissä, kaikki vuoden 2010 jälkeen. **Pesintä:** Itämeren kanta on havaintojen mukaan hienoisessa nousussa. Parimäärä on nyt 10-20. Lajin ensipesintä todettiin kesällä 2022 Põhja-Malusin saarella Suomenlahdella. Yhdyskunnassa oli vuonna 2023 jo 19 paria. Etelänkiislan syysmuutto käynnistyy Põõsaspeassa heinäkuussa. Elo-syyskuun hiljaisen vaiheen jälkeen päämuutto menee loka-marraskuun vaihteessa. Talvihavaintoja on vähänlaisesti länsirannikon niemenkärjistä, kannaksi arvioidaan 10-30 yksilöä.

Aineisto (718):

4.1.2020 Saa, Undva 9m (me,jus), 19.2.2002 SLA 1m (js), 24.3.2025 Ppea 1m (af), 10.4.2017 Ristna 2m

(up,ym), 28.4.2022 Osmussaar 6m (af,al), 4.5.2022 Ristna 39m (mp,ym), 15.5.2020 Ristna **41m** (up,ym), 7.6.2020 Ristna 12m (up), 19.6.2020 Ppea 4m (af,al,ym), 4.7.2015 L-Harju, Pakri 2m (js), 21.7.2024 Ppea 6m (af,al,ym), 29.7.2024 Ppea **34m** (af,mp,ym), 9.8.2004 Ppea 2m (aao,eaa,ym), 12.9.2009 Ppea 1m (me,jk), 30.9.2014 Ppea 12m (aa,tp,ym), 10.10.2025 Ppea 15m (af,al,ym), 28.10.2024 Saa, Undva 23m (me,jus), 31.10.2014 Ppea **39m** (me,ym), 1.11.2021 Ppea 22m (af,me,ym), 13.11.2022 Ppea 12m (af,al), 24.11.2016 Ppea 7m (me), 8.12.2015 Hii 3m (rls,tp,ym), 21.12.2014 Saa, Undva 4m (me)

1.1.2020 Ppea 2p (me,ym), 10.4.2024 Saa 1p (rnn), 16.4.2024 meri, Hii 2p (pme), 30.4.2022 Osmussaar 1p (af,al), 13.5.2024 Hii 2p (mp,up,ym), 25.5.2025 Hii 6p (ami,ym), 6.6.2023 Jöelähtme, Põhja-Malusi **20p** (tva,mpii), 7.6.2020 Hii, Kalana 3p (up), 3.7.2008 Ppea 1p (me,ym), 22.7.2021 Kuusalu, Pärisme 1p (nf), 6.8.2014 Ppea 1p (jk,me,ym), 1.10.2009 Ppea 1p (me,tp,ym), 14.10.2022 Hii, Kalana 2p (jpö,pli,ym), 30.10.2014 Ppea 1p (jk,ym), 4.11.2012 Ristna 1p (up)

Lokit *Laridae*

Pikkutiira Väiketiir

Sternula albifrons (Sterna albifrons)

Esiintyminen: Keväällä pikkutiirvoja saapuu huhtikuun lopusta alkaen. Päämuuton aikaa on toukokuun alku, mutta muuttolennessa tiirvoja nähdään vain harvoin. Kalastelevia lintuja kerääntyy eniten Saarenmaalle ja länsirannikon parhaille lahdille, ja muutto jatkuu kesäkuun alkuun asti. Sisämaassa pikkutiira on harvinainen, Peipsiltä ja Tartumaan kosteikoilta on vain n. 30 havaintoa ja Itä-Virumaalta 11 havaintoa. **Pesintä:** Laskevaksi arvioitu 110-150 parin kanta asuttaa länsirannikon saaria ja matalapohjaisia rantoja sekä Tallinnan ympäristöä. Suurin uhka on umpeenkasvu ja rehevöityminen. Pikkutiiran syysmuutto käynnistyy heinäkuussa, ja huippu osuu heinä-elokuun vaihteeseen. Elokuun lopusta lähtien laji on harvinainen. Syyskuun 14 havaintoa ovat lähes kaikki Sörvestä.

Aineisto (3570):

12.4.2025 Salme 1m (hj,tp), 16.4.2025 Salme 2m (hj,tp,ym), 20.4.2004 SLA 3m (hp,ym), 26.4.2003 KLA 18m (me), 2.5.2018 SLA 12m (tp,tnu), 4.5.2021 Läänerranna, Keemu **20m** (art,tkaa), 13.5.2022 Salme 16m (hj,rhä), 2.6.2009 Ristna 7m (jn,up,ym), 22.6.2024 Ppea

Nälkä ajaa räyskänpojan muutolle. Räyskä, Räusktiir, *Hydroprogne caspia*. Sörve 2.8.2025.

Timo Nuoronen

4m (af,tp,ym), 8.7.2023 Ppea 14m (af,al), 16.7.2008 SLA **23m** (gn,mm), 24.7.2024 Ppea 22m (af,al,ym), 12.8.2023 SLA 10m (aan,auk,ym), 30.8.2021 SLA 2m (tp,tnu), 3.9.2006 Ppea 1m (tp,up,ym), 8.10.1997 SLA 1m (hvi)

15.4.2001 SLA 1p (tnu,ym), 16.4.2024 meri, Hii 2p (up), 17.4.2025 Salme 8p (al), 27.4.2025 Saa, Hari-laid 12p (alli,mase), 7.5.2021 Hii, Paope 12p (mp,up), 14.5.2003 SLA 30p (hp,mm), 7.6.2023 Jöelähtme, Rammu 16p (tva,mpii), 16.6.2022 Hii, Puliste 28p (la,vta), 19.6.2017 Abruca 20p (keka), 12.7.2005 SLA **40p** (mm,lmä,ym), 12.7.2007 Pärnu, Liu 24p (rpu), 31.7.2021 Haapsalu, Haeska 15p (kkuk,Lauk), 18.8.2014 Hii, Vaemla laht 39p (la), 7.9.2021 SLA 15p (jsj), 24.9.1999 Haapsalu, Väike viik 6p (shj,khä), 24.9.2010 Haapsalu, Haeska 1p (mo,up,ym)

Räyskä **Räusktiir**

Hydroprogne caspia (*Sterna caspia*)

Esiintyminen: Räyskän kevätmuutto käynnistyy huhtikuun alussa, ja huipentuu kuun lopussa, mutta

määrät ovat harvoin kymmentä isompia. Toukokuussa muuttoa on enää vähän. Levähtäviä ja kalastelevia lintuja tavataan eniten Saare- ja Läänemaan vesillä.

Pesintä: Räyskiä pesii länsirannikon luodoilla 300-430 paria ja suunta on nouseva. Toistaiseksi suurin löydetty kolonia on 90 paria yhdellä luodolla 2018 Matsalussa. Lajia uhkaavat etenkin muuttomatkojen ja talvialueiden vaarat. Räyskän syysmuutto alkaa heinäkuun puolella, huipun ollessa elokuussa. Muutto suuntautuu usein etelään, eivätkä muuttosummat missään ole kovin suuria. Kalastavia poikueita ja muuttavia lintuja näkyy nyt yleisesti myös sisävesillä. Peipsin suuret määrät ovat elokuulta. Runsaimmin lintuja kerääntyy elokuussa länsirannikon ja Saarenmaan särkille. Syyskuun alkupuolella laji on sisämaassa jo harvinainen, mutta rannikolla vielä tavallinen. Syyskuun lopussa viimeisetkin räyskät lähtevät maasta paitsi, että lokakuulta on neljä havaintoa.

Aineisto (6185):

31.3.2024 SLA 2m (tnu), 2.4.2017 Tartu, Tähtvere 1m (igi,art), 12.4.2025 Salme 4m (hj,tp), 15.4.2024 Salme **54m** (tp), 20.4.2019 Pärnu 20m (me,ym), 1.5.2021 Ppea 17m (af,al), 24.5.2019 Saa 5m (lli), 17.6.2023

Ppea 7m (af,al), 12.7.2023 Haapsalu 11m (tva,hpik), 27.7.2002 SLA 8m (mb,mm,ym), 5.8.2019 Ppea 11m (jk,me), 22.8.2004 Ppea **13m** (eg,vpe,ym), 9.9.2000 Pärnu, Lao 6m (me), 24.9.1998 SLA 6m (hj,tp), 27.9.2000 SLA 2m (me,akl,ym), 29.9.2003 SLA 1m (gn,jha,ym), 27.10.2012 Pärnu linn 1m (mvir)

28.3.2020 Ppea 1p (ron,ym), 30.3.2025 Haapsalu 2p (tva), 7.4.2001 L-Nigula, Tahu 60p (io,tra), 20.4.2003 L-Nigula, Tahu **100p** (jpy,ym), 9.5.2016 Haapsalu, Rukkirahu 83p (up), 1.6.2025 Vormsi 31p (la,ym), 16.6.2014 Haapsalu **400p** (mto,tha,ym), 13.7.2015 Alutaguse, Alajõe 53p (mo), 14.7.2023 Saa, Nasva 47p (jst), 29.7.2017 L-Harju 25p (js), 15.8.2015 Alutaguse, Alajõe 38p (up,pra,ym), 22.8.2000 Saa, Nasva **88p** (akal,Kose), 8.9.2018 Häädemeeste 13p (gk,lam), 17.9.2003 Haapsalu, Ridala 4p (mva,tva), 2.10.2010 Pärnu linn 1p (it), 5.10.2007 L-Nigula, Tahu 1p (jpy,-se), 8.10.2005 L-Nigula, Oru 1p (av,ym)

Hietatiira Naerutiir (RK)

Gelochelidon nilotica

Esiintyminen: Hietatiiran lähimmät pesimäalueet sijaitsevat Tanskassa ja Saksaa, mutta tästä huolimatta laji eksyy Pohjolaan vain harvoin. Lajista on viisi havaintoa, kolme toukokuussa ja kaksi heinäkuussa.

Valkoposkitiira Habeviires (RK)

Chlidonias hybrida

Esiintyminen ja Pesintä: Baltian eteläosien vähälukuisen populaation yksilöt eksyvät toisinaan Viroon. Laji on havaittu 16 kertaa 2000-luvulla 1.5.-22.5. aikana. Ensipesintä todettiin 2022 Audrussa, ja laji otettiin heti pesimälajien listalle. Kanta on 0-1 paria. 2022 kesällä linnut katosivat jo 14. heinäkuuta. Latvian vähälukuinen kanta on 5-50 paria.

Valkosiipitiira Valgetiib-viires

Chlidonias leucopterus

Esiintyminen: Keväällä lintuja tulee toisinaan invasiomaisesti ja niinä vuosina ensimmäiset saapuvat aivan huhtikuun lopussa tai toukokuun alussa. Tartun seudun havainnot ovat pääasiassa toukokuulta. Lännessä, lähinnä Audrussa, havaintoja on myös kesä-heinäkuulta. Syyshavaintoja on alle 20, lähes kaikki elokuulta. **Pesintä:** Lajin esiintyminen vaihtelee suuresti vuosittain ja jotkut yksilöt saattavat jäädä pesimään. Valkosiipitiiran pesimäkanta on 0-3 paria.

Pesintöjä on 2020-luvulla varmistettu vain Audrussa ja Ilmatsalussa. Iso invaasio 2010 toi toukokuussa Räpinaan jopa 400 yksilöä. Myös 2011 ja 2013 havaintoja oli keskimääräistä enemmän. Pesäpaikkojen eli suurien kosteikkojen väheneminen rajoittaa pesimäkannan kasvua. Syyskuun havaintoja on viisi. Valkosiipitiira on kovasti runsastunut Latviassa, ja siellä kannaksi arvioidaan jo 120-350 paria.

Aineisto (492):

9.5.2014 Häädemeeste rannad 1m (me), 11.5.2019 KLA 1m (me), 17.5.2019 Haapsalu, Puise **24m** (ihu,kto,ym), 20.5.2019 Aardla polder 2m (up,mco), 21.5.1999 KLA 4m (sc), 29.5.2013 KLA 2m (am,me), 31.5.2023 Setomaa, Lüübnitsa 2m (avu,tyl), 9.9.2013 Ppea 1m (jjö), 17.9.2001 SLA 1m (sc,tp,ym)

25.4.2012 Kambja, Ropka luht 6p (tte), 27.4.1985 Kambja, Ropka luht 1p (Kuus), 4.5.2012 Aardla polder 7p (mp), 9.5.2009 Aardla polder 38p (jn,up), 11.5.2015 Elva, Teilma 50p (us,Tuvi), 13.5.2010 Rápina polder **400p** (ail), 20.5.2011 Aardla polder 32p (up), 17.6.2005 Rápina polder 37p (ail), 1.7.2011 Tartu, Ilmatsalu 30p (tte), 9.7.2010 Rápina polder 230p (mo,lke), 13.8.2010 Tartu, Ilmatsalu 40p (up), 17.8.2013 Peipsiääre, Kallaste 1p (jha,ym), 26.8.2023 Haapsalu, Tagalaht 1p (io,up), 10.9.2011 L-Nigula, Saunja laht 1p (mp,up,ym), 18.9.2001 SLA 1p (tp,ym)

Mustatiira Mustviires

Chlidonias niger

Esiintyminen: Ensimmäiset mustatiirat havaitaan Saarenmaalla huhtikuun puolivälin jälkeen Muualle ne saapuvat vappuun mennessä. Määrät kasvavat tästä nopeasti, ja päämuutto menee toukokuun aikana. Saarenmaan linnut ovat jo toukokuun lopussa pesimäpaikoillaan. **Pesintä:** Mustatiiroja pesii vuosittain 500-800 paria pääasiassa Tartun ympäristössä ja Kaakkois-Viron kosteikoilla. Määrä on vain neljäsosa 2000-luvun alun arviosta, mutta se on pysynyt viime vuodet vakaana. Suurimmat koloniat on löydetty Tartumaalta. Peipsin rannalle kokoontuu heinäkuussa toisinaan suuria määriä lintuja ruokailemaan. Mustatiiran vähäinen syysmuutto käynnistyy heinäkuussa. Lintuja menee eniten elokuun aikana, ja päämuutto on aivan elokuun viimeisinä päivinä tai syyskuun alussa. Nämä linnut ovat siis Venäjän kantaa. Virossa pesivät linnut ovat muuttaneet jo aiemmin. Elokuun suuret kertymät lienevät myös jotain itäistä populaatiota, luultavasti Karjalassa ja Laato-

Jo lähes valmis muuttomatkalle.
Riuttatiira, Tutt-tiir, *Thalasseus sandvicensis*. Sörve 25.9.2020.
Timo Nuoronen

kan ympäristössä pesineitä lintuja. Syyskuun aikana määrät pienenevät nopeasti, eikä lokakuulta ole kuin neljä havaintoa.

Aineisto (3638):

20.4.2009 Hii, Soonlepa 5m (jkor,ym), 27.4.2000 Aardla polder 8m (me,Kose), 30.4.2006 KLA 1m (js), 5.5.2020 Tartu, Ilmatsalu 80m (lta,oma), 14.5.2000 Rápina, Mehikoorma **130m** (shj), 15.5.2018 KLA 33m (jus,jlah), 18.5.2004 Alutaguse, Vasknarva **130m** (jla,tku), 8.6.1995 Rápina, Mehikoorma 100m (gn), 20.6.2023 Kolpino, Pihkova järv 1m (hpe,llu), 1.7.2024 Ppea 1m (al), 6.7.2024 Ppea 2m (af,tp,ym), 14.7.2024 Ppea 67m (af,al,ym), 1.8.2025 Saa, Sääreots **348m** (mli,eli), 5.8.2012 Rápina, Mehikoorma 321m (hpe), 15.8.2000 SLA 39m (tp,akl,ym), 1.9.2004 Ppea 127m (jpo,jkon), 7.9.2009 Ppea 10m (tp,ym), 12.9.2001 SLA 5m (tp,ym), 17.9.2012 Rápina, Mehikoorma 2m (mo,up), 21.9.2004 Ppea 2m (vpe,ym), 24.9.2020 SLA 1m (tp,tnu)

15.4.1997 Saa, Mullutu laht 1p (mm), 15.4.2000 L-Nigula, Saunja laht 1p (LLK), 17.4.2012 Saa, Mullutu laht 15p (mm,aiun), 9.5.2002 Aardla polder 400p (up,Komi,ym), 18.5.2015 Aardla polder 420p (me), 25.5.2001 Rápina polder 505p (tp,rls,ym), 11.6.2015 Elva, Puhja 130p (kk), 13.7.2015 Mustvee, Kalmaküla 700p (mo), 19.7.2015 Rápina, Mehikoorma 620p (up), 8.8.2018 Setomaa, Beresje 500p (mo,up), 23.8.2014 Rápina, Mehikoorma **780p** (up,Vilk), 8.9.2008 Alutaguse, Vasknarva 6p (puu), 25.9.2010 Peipsiääre, Lahopera järv 2p (hpe), 14.10.2014 Haapsalu 1p (av), 28.10.2019 Mustvee 1p (tva)

Riuttatiira Tutt-tiir

Thalasseus sandvicensis (*Sterna sandvicensis*)

Esiintyminen: Keväällä riuttatiiran muutto käynnistyy huhtikuun alussa, ja huipentuu Kablissa ja Sörvessä kuun lopussa. Suurimmat päiväsummat ovat olleet yli kaksisataa lintua. Toukokuun alussa muuttosummat pienentyvät jo merkittävästi. Laji on Suomenlahdella vähälukuinen ja sisämaassa poikkeuksellinen. Peipsiltä on 5 ja Itä-Virumaan rannoilta 11 havaintoa. **Pesintä:** Nousujohteessa oleva riuttatiirapopulaatio pesii Väinämerellä ja Liivinlahdella 1300-1500 parin voimin. Laji puuttuu sisämaasta, ja pohjoisrannikoltakin on vain yksittäisiä varmistettuja pesintöjä. Muualla Euroopassa koloniassa voi pesiä tuhansia lintuja, Virossa keskimäärin noin 100 paria. Pesinnän päätyttyä riuttatiirit levittäytyvät yhdys-

kunnista, ja lintuja lentelee Pöösaspeassa päivittäin. Syysmuutto käynnistyy elokuun aikana, ja huippupäivinä syyskuun lopussa länsirannikon niemistä voi nähdä satoja muuttajia. Saarenmaalla ja länsirannikolla lintuja lentelee yleisesti vielä lokakuussa, mutta marraskuulta on vain yhdeksän ja joulukuulta kaksi havaintoa.

Aineisto (7946):

10.3.2020 Kihnu 7m (Täll), 3.4.2017 SLA 9m (tp), 15.4.2014 Kihnu 70m (hlu,Kose), 23.4.2017 SLA 105m (tp,aan), 29.4.2009 KLA **206m** (hj,mb), 12.5.2002 KLA 75m (me,tp), 27.5.2005 KLA 46m (js), 10.6.2023 Ppea 13m (af), 29.6.2024 Ppea 37m (af,tp), 5.7.2002 SLA 40m (tp,ark,ym), 22.7.2021 Ppea 165m (jn), 1.8.2020 Ppea 241m (af,ym), 19.8.2007 SLA 240m (hp,ym), 5.9.2019 Ppea 241m (jk,jjö,ym), 14.9.2024 Ppea **320m** (af,ym), 25.9.2014 SLA 220m (gn,jn,ym), 7.10.2023 SLA 44m (tp), 25.10.2021 SLA 4m (tp), 13.11.2024 Ppea 2m (af,tp), 27.11.2005 SLA 1m (hp,mm,ym), 3.12.2016 SLA 1m (tp)

26.3.2019 Saa 1p (tva), 31.3.2002 SLA 2p (Imä,raa,ym), 3.4.2017 SLA 22p (tp), 20.4.2013 KLA 70p (tp,akl,ym), 28.4.2023 Pärnu linn 78p (rpr), 20.5.2021 Läänerranna 600p (it,ltd,ym), 28.6.2001 Kihnu **700p** (Raja), 18.7.2003 SLA 400p (tp,ark,ym), 27.7.2003 Häädemeeste 71p (akl), 3.8.2002 SLA 590p (mm,jhe,ym), 22.8.2020 Ppea 72p (af,al,ym), 12.9.2024 SLA 350p (tp,tnu), 28.9.2006 Saa, Nasva 45p (sc,ym), 1.10.2025 SLA 20p (tp,Karu), 13.10.2006 SLA 5p (tp,ym), 17.10.2021 Kihnu 1p (alp,pli,ym), 15.11.2022 Ppea 1p (af), 27.11.2024 Ppea 1p (af,me,ym), 1.12.2023 Saa 1p (up,Vilk)

Lapintiira Randtiir

Sterna paradisaea

Esiintyminen: Kevään ensimmäiset lapintiirat saapuvat säännöllisesti heti huhtikuun puolivälin jälkeen. Päämuutto menee rannikolla toukokuun alussa. Enimmillään on laskettu yli tuhannen linnun muuttoja, tosin satakin on harvinaista. Sörvessä päämuutto menee nopeasti jo vapun tietämillä. Sisämaassa laji on erittäin harvinainen ja ainoat havainnot ovat Peipsin rannoilta. **Pesintä:** Lapintiirvoja pesii rannikoilla runsastuvasti 8900-10.000 paria. Pesimäalue jatkuu Iklasta Kalviin, etelärajalta Itä-Virumaan rajalle asti. Pesintöjä ei ole todettu sisämaassa tai Peipsillä. Syysmuutto käynnistyy heinäkuun alussa ja huipentuu kuun lopussa. Sörvessä on vielä elo-

kuun alkupäivinä laskettu yli tuhat paikallista, mutta myöhemmin tilastoissa on enää vähän määritettyjä lapintiiraja. Pöösaspeassa se on paljon kalatiiraa vähälukuisempi, ja elokuun lopulla enää alle 10% määritetyistä on lapintiiraja. Syyskuun alun jälkeen lapintiira on jo vähälukuinen, ellei jopa harvinainen, mutta yksittäisiä viivyttelijöitä nähdään säännöllisesti vielä lokakuussa. Marraskuultakin on 14 havaintoa.

Aineisto (6490):

10.4.2017 KLA 2m (me), 11.4.2024 Ppea 3m (af,jn), 17.4.2006 SLA 12m (sc,tp,ym), 19.4.2013 Kihnu 78m (tp,akl,ym), 29.4.2005 SLA 210m (mm), 9.5.2006 Ristna 1090m (sc,jhau), 13.5.2011 Salme **1690m** (hj,rhä), 19.5.2011 KLA 1490m (mo,tp), 26.5.2001 Ristna 80m (VLS), 5.6.2009 Ristna 73m (jn,up,ym), 28.6.2022 Ppea 23m (af), 17.7.2009 Ppea 138m (me,tp,ym), 23.7.2002 SLA 130m (js,mm), 27.7.2009 Ppea **156m** (tp,ym), 7.8.2000 SLA 72m (tp,jah,ym), 20.8.2000 Ppea 20m (io), 14.9.2007 SLA 15m (mm,se,ym), 29.9.2014 Ppea 9m (aa,tp,ym), 15.10.2023 Ppea 3m (af,al,ym), 25.10.2018 SLA 1m (tp), 29.10.2021 Ppea 1m (af), 8.11.2007 SLA 2m (mm,lmä)

28.3.1961 Matsalu 3p (gve), 31.3.2002 Saa, Türju 1p (mm), 13.4.2014 Haapsalu, Põgari 6p (ssi), 21.4.2021 Saa, Koovi 25p (apõ,art), 1.5.2013 Saa, Karala 100p (mase,ym), 4.5.2007 SLA 250p (mm,ym), 21.5.2016 Kuusalu, Tapurla 300p (ük,tal), 29.5.2019 Haljala, Põhja-Uhtju 492p (tva,hpik), 4.6.2021 Haljala, Vaindloo 1000p (hkr), 11.6.2018 Lääneranna, Virtsu 500p (kkai), 16.6.2001 Kihnu, Sangelaid **2000p** (Komi,masa), 1.7.2025 Haapsalu, Rohuküla 1800p (me), 16.7.2022 Saa, Harilaid 400p (jst), 2.8.2010 SLA 1200p (mm,lmä,ym), 10.8.2012 SLA 100p (mm,lmä), 8.9.2003 SLA 15p (hj,ym), 22.10.2023 Ppea 1p (al), 9.11.2013 Haapsalu 1p (av), 11.11.2021 Ppea 1p (af)

Kalatiira Jõgitiir

Sterna hirundo

Esiintyminen: Kalatiiran ensihavainnot osuvat rannikolla säännöllisesti huhtikuun alkuun, sisämaassa vasta kuun loppuun. Melko vähälukuinen päämuuttoa menee toukokuun alussa Sõrvessä, Kablissa ja hieman myöhemmin Pöösaspeassa. **Pesintä:** Pääosa kalatiirasta pesii rannikolla, lännessä ja pohjoisessa, mutta laji on runsas myös Kaakkois-Viron kosteikoilla ja vesistöillä. Reilusti viime vuosina runsastunut pesimäkanta on 10.000-12.500 paria. Kalatiiran syysmuuttoa alkaa vilkastua heinäkuun alkupuolella,

ja se huipentuu elokuun keskivaiheilla. Laji on rannikolla jokapäiväinen lähes syyskuun loppuun, mutta lokakuussa jo vähälukuinen. Marraskuulta on yksi havainto.

Aineisto (13.283):

29.3.2006 SLA 1m (mm), 2.4.2017 L-Harju, Pakri 1m (js), 3.4.2017 SLA 3m (tp), 15.4.2024 Salme 123m (tp), 19.4.2013 Kihnu 186m (tp,akl,ym), 23.4.2017 SLA 201m (tp,aan), 1.5.2025 Ristna **377m** (kvö), 8.5.2022 Ppea 188m (af,al,ym), 21.5.2020 Ristna 89m (tva), 3.6.2025 Ppea 36m (af), 24.6.2024 Ppea 65m (af,tp), 4.7.2024 Ppea 51m (af,tp,ym), 17.7.2009 Ppea 202m (me,tp,ym), 29.7.2024 Ppea 700m (af,mp,ym), 10.8.2015 L-Harju, Pakri **1330m** (js), 26.8.2004 Ppea 1220m (eg,vpe,ym), 1.9.2004 Ppea 1090m (jpo,jkon), 15.9.2019 Ppea 163m (jk,me,ym), 23.9.2004 SLA 15m (gn,hp,ym), 1.10.2018 L-Harju, Pakri 7m (js), 6.10.2006 Ppea 2m (eg,vpe), 18.10.2002 SLA 1m (tp,lmä,ym), 21.10.2018 Ppea 1m (af,al)

24.3.2003 Aardla polder 1p (up,mo), 30.3.2010 SLA 1p (mb,mm), 8.4.2020 Pärnu linn 14p (irt), 15.4.2017 Kihnu, Pitkänä 79p (kvö), 26.4.2018 Pärnu linn 161p (irt), 2.5.2010 SLA 370p (mm), 20.5.2021 Lääneranna, Haapsi 560p (it,ym), 21.5.2010 Kihnu **605p** (jt,ym), 6.6.2023 Jõelähtme, Lõuna-Malusi 189p (tva,mpii), 16.6.2013 Elva, Valguta polder 72p (up,kvö,ym), 28.6.2018 Lääneranna, Esivere 200p (kkai), 5.7.2015 Kastre, Meerepalu 300p (kni,tma), 18.7.2024 Saa, Muhu 200p (jst), 3.8.1999 SLA 420p (tp), 14.8.2001 Peipsiääre, Alatskivi 250p (rls), 4.9.2019 SLA 140p (jn,tp,ym), 4.9.2023 Kuusalu, Pärisea 45p (ktr,ttr), 28.9.2018 Ppea 5p (af,eg,ym), 7.10.2018 Sindi 2p (ren,eel,ym), 27.10.1996 Saa, Lõu laht 1p (gn,jn,ym), 2.11.2024 Mustvee 1p (akri)

Pikkulokki Väikekajakas

Hydrocoloeus minutus (Larus minutus)

Esiintyminen: Keväällä pikkulokit saapuvat rannikolle maaliskuun puolivälistä alkaen, sisämaahan vasta huhtikuussa. Kablin huhtikuun lopun ja toukokuun alun näyttävissä päämuutossa on mennyt tuhansia lintuja. Sõrven ja Salmen päämuuttoa on samaan aikaan, mutta summat jäävät satoihiin. Laji on yleinen myös sisämaassa. Toukokuun alkupuolella Tartumaan kosteikoilla voi laskea tuhatpäisiä kertymiä, muualla satoja. **Pesintä:** Pikkulokin hupeneva 300-500 parin kanta pesii Saarenmaan etelärannikolla, Matsalussa, Haapsalun lahdella ja Emajoella. Syys-

muuton ensiaalto ohittaa Pöösaspean heinäkuussa ja Sörven elokuun lopussa, kun pikkulokit siirtyvät sulkimaan. Pääjoukot menevät oikullisesti syyskuun lopun ja marraskuun alun välillä. Huippumuutoissa on ollut yli 2000 lintua. Joulukuussa pikkulokki on toisinaan runsas ja tammikuussa vähälukuinen, helmikuulta on kahdeksan havaintoa. Talvikanta on 500-1000 yksilöä.

Aineisto (7935):

8.1.2018 Ppea 38m (me,jus), 18.2.2002 SLA 9m (js,mm), 23.3.2005 SLA 100m (hp,mm), 17.4.2012 KLA 344m (me,ym), 24.4.2004 KLA 3200m (tse,s-lau), 26.4.2000 KLA **5090m** (mb,ppy), 30.4.2012 KLA 2570m (aa,kme), 8.5.2004 KLA 1300m (tp,vo,ym), 25.5.2022 Saa 133m (hj,sj), 5.6.2004 SLA 107m (mb,ym), 21.6.2024 Ppea 71m (af,tp,ym), 7.7.2023 Kuusalu 403m (ttr,atra), 22.7.2017 L-Harju, Pakri 520m (js), 12.8.2000 SLA 266m (tp,akl,ym), 23.8.2007 SLA 1100m (gn,ym), 29.9.2004 Ppea **2770m** (js,tp), 16.10.2000 SLA 1590m (tp,lmä,ym), 26.10.2021 SLA 2010m (tp,tnu), 29.10.1995 Ppea 2250m (hkon,ym), 4.11.2024 Ppea 1940m (af,art,ym), 12.11.2021 Hii 404m (up), 8.12.2019 Ppea 127m (af,al), 31.12.2011 Ppea 23m (mp,tva,ym)

9.1.2005 SLA 10p (mm), 17.2.2025 Tallinn Paljassaare 10p (mvä), 1.3.2008 SLA 3p (mm,Köiv,ym), 31.3.1983 Valga 10p (tte), 19.4.2004 Häädemeeste 190p (akl), 26.4.2004 Häädemeeste 1000p (akl), 3.5.2012 Pärnu, Audru **1400p** (mo), 8.5.2023 Audru polder 1200p (up), 17.5.2000 L-Nigula, Sutlepa 1100p (io), 30.5.2006 L-Nigula, Sutlepa 800p (sc), 18.6.2001 Rápina 180p (Komi,masa), 8.7.1999 Mustvee, Raja 300p (tp,sc), 29.7.2006 SLA 250p (hp,mm), 6.8.2009 SLA 1000p (mm), 9.8.2019 Mustvee 800p (tva,hpik), 23.8.2007 SLA **1500p** (gn,hp,ym), 8.9.2025 SLA 60p (tp,lli), 29.9.2004 Ppea 200p (js,tp), 13.10.2023 Ppea 130p (af,me,ym), 28.10.2006 Hii, Kõrgessaare 220p (jn,up,ym), 6.11.2024 Ppea 405p (af,tp), 19.11.2004 SLA 150p (mb,mm), 14.12.2000 Vormsi 10p (tra)

Ruusulokki Roosakajakas (RK)

Rhodostethia rosea

Esiintyminen: Arktisella tundralla, Siperiassa ja Grönlannissa pesivä laji eksyy etelämmäs vain harvoin. Lajista on viisi havaintoa, touko- ja elokuun lisäksi kolmasti loka-marraskuussa. Yksi sisämaassa Tartossa, muut rannikolla.

Pikkukajava Kaljukajakas

Rissa tridactyla

Esiintyminen: Pikkukajava on keväällä harvinainen ja syksyllä vähälukuinen läpimuuttaja. Keväältä on 30 havaintoa, melkein kaikki yksinäisiä 2.kv lintuja. Kesä-, heinä- ja elokuussa laji on tavattu pari kertaa. Syysmuutto on runsaampaa kuin keväällä, havaintoja on noin sata. Näistä valtaosa on nähty Pöösaspeassa, Sörvessä tai muissa länsirannikon uloimmista niemenkärjistä. Ainoat kolme sisämaan havaintoa ovat Peipsiltä. Selvästi vilkkainta aikaa on loka-marraskuun vaihde. Talvihavaintoja on joulukuussa kymmenen ja tammikuussa viisi.

Aineisto (147):

8.1.2018 Ppea 1m (me,jus), 22.3.2001 Ristna 1m (jhe), 17.4.2014 Hii, Kalana 1m (jn,tp,ym), 23.4.2010 Tallinna laht 1m (tno), 6.5.2002 KLA 1m (pke,ym), 18.5.2004 Saa, Karala 1m (hj), 3.6.2002 Tallinn 1m (jih), 2.8.2014 Ppea 1m (me,ym), 18.8.2023 Ppea 1m (af), 6.9.2004 Ppea 1m (hj,tp), 19.9.2003 SLA 1m (hj,ym), 8.10.2004 Ppea 1m (tp,tku,ym), 23.10.2011 Ppea 2m (up,mva), 30.10.2009 Ppea **27m** (tp,ym), 1.11.2025 SLA 5m (tp,ym), 2.11.2024 Ppea 11m (af,ym), 4.11.2024 Ppea 7m (af,ym), 8.11.2020 Ppea 6m (af,al), 16.11.2004 Ppea 3m (tp), 16.11.2024 Hii, Kalana 2m (mp,up,ym), 2.12.2013 Saa, Türju 1m (mp,up,ym), 20.12.1998 Ppea 1m (sc)

10.1.1991 Saa, Jöiste 1p (llu,akur,ym), 14.1.2014 Hii, Tahkuna 1p (ako), 13.4.2021 L-Nigula, Dirhami 1p (af,al), 19.4.2010 L-Nigula, Dirhami 1p (mb), 3.5.2022 Kihnu 1p (ami,pme,ym), 28.5.2013 Ppea 1p (jn,up,ym), 1.6.2014 Ruhnu, Pärs-Holm 1p (am,me), 19.6.2019 Haapsalu, Puise 1p (kkai,ym), 3.7.2004 Lääneranna, Virtsu 1p (eva,hpe), 29.8.2009 SLA 1p (mm,se), 1.10.2014 Ppea 1p (tp,ym), 2.10.2002 SLA **2p** (lmä,ym), 14.11.2015 Haapsalu, Rukkirahu 1p (la), 24.11.2001 L-Nigula, Dirhami 1p (io), 21.12.1993 SLA 1p (hj), 29.12.2014 L-Harju, Leetse 1p (js)

Tiiralokki Harksaba-kajakas (RK)

Xema sabini

Esiintyminen: Pohjoisen Jäämeren rannoilla pesivä tiiralokki on säännöllinen muuttaja Atlantin itäosissa, mutta sisämerille se eksyy vain harvoin. Lajista on kuusi havaintoa, yksi kesä-, kaksi heinä- ja kolme lokakuussa.

Keväällä harvemmin tavattu lokkilintu. Pikkukajava, Kaljukajakas, *Rissa tridactyla*. Riianlahti 24.4.2024. Timo Nuoranen

Jäälokki *Vandelkajakas* (RK)

Pagophila eburnea

Esiintyminen: Arktisella merialueella pesivä karaistunut lokki eksyy sisämerille ääriharvoin. Ainoa havainto 13.1.1996 Tallinna.

Naurulokki *Naerukajakas*

Chroicocephalus ridibundus (*Larus ridibundus*)

Esiintyminen: Runsaan talvikannan takia kevätmuuton aloitus on epäselvä, mutta juhlapukuisia naurulokkeja alkaa saapua keskimäärin maaliskuun toisella viikolla. Määrät kasvavat tästä nopeasti. Yli tuhannen linnun päämuuttoa on nähty Kablissa, Pöösaspeassa ja Salmessa huhtikuun alussa ja keski-vaiheilla. Myöhemmin muuttosumat pienenevät, ja joukossa on enenevässä määrin 2.kv lintuja. Tuhansien kertymiä tavataan huhti-toukokuussa joka puolella maata, mutta kesäkuussa yhdyskuntien ulkopuolella enää harvoin. **Pesintä:** Naurulokkeja pesii eniten länsirannikoilla ja saarilla sekä Suomenlahdella ja Tartumaalla. Kanta on 46.000-47.000 pa-

ria. Syysmuutto käynnistyy juhannuksen vaiheilla, ja huipentuu heinäkuun alkupuolella. Pöösaspeassa on tällöin laskettu yli 10.000 päiväsummia. Koko loppuvuoden naurulokkien määrä hiipuu tasaisen varmasti talveen saakka. Laji on silti jokapäiväinen näky sulavesien äärellä. Jäätilanteesta riippuen linnut vetäytyvät etelämmäs talvehtimaan, eikä sataa lintua usein näe. Talvikanta 1000-2000 yksilöä keskittyy länsirannikolle ja Tallinnaan.

Aineisto (36.210):

16.1.2015 Saa, Tagaranna 150m (llu), 16.2.2018 Hii, Tahkuna 100m (ron), 12.3.2020 Kihnu, Sääre 100m (Täll), 27.3.2019 Harku, Kütke 500m (tnu), 3.4.2007 KLA 3480m (me,aup), 8.4.2004 KLA **6500m** (Komi), 19.4.1998 KLA 6000m (raa,tku,ym), 22.4.2003 KLA 1100m (Komi,pekl), 8.5.2014 KLA 526m (me), 21.5.2023 Ppea 129m (af,al), 2.6.2021 Haljala, Vainupea nina 120m (tva), 25.6.2021 Ppea 3520m (af,al), 6.7.2014 Ppea 16.090m (me,jus,ym), 10.7.2024 Ppea **38.070m** (tp,af,ym), 19.7.2009 Ppea 6080m (me,tp,ym), 3.8.2024 Ppea 3420m (af,al,ym), 21.8.2014 Ppea 1260m (eg,asu,ym), 25.9.2015 Ristna 750m

(ako), 30.10.2006 SLA 1070m (mm,sc,ym), 7.11.1999 SLA 446m (tp), 3.12.2002 SLA 74m (mm), 26.12.2000 Ppea 26m (io,kvik)

1.1.2020 Tallinn, Russalka 200p (kalh), 9.1.2008 Saa, Kuivastu 400p (hj,sc), 16.2.2019 Saa, Lõu laht 330p (me), 19.3.2020 L-Harju, Valkse 500p (tnu), 27.3.2023 P-Sakala 1500p (rmä), 10.4.2007 Aardla polder **6000p** (tp,rls), 21.4.2006 Aardla polder 5000p (up,rma), 24.5.2022 Viljandi, Tondisaar 3800p (rk,Tuvi), 1.6.1991 Jõgeva, Endla järv **10.000p** (rr), 7.7.2006 Peipsiääre, Ranna 8000p (rls), 18.7.2024 Saa, Muhu 3000p (jst), 25.7.2022 L-Harju, Madise 5000p (kvö), 4.8.2021 L-Harju, Kurkse 2000p (me), 23.8.2014 Ppea 2300p (eg,vpe,ym), 23.9.2016 Kihnu, Ristinä 1200p (me), 2.10.2023 Pilstvere, Imavere 1200p (klu,llu), 10.11.2013 Kihnu, Lemsä 600p (tva,Kose), 6.12.2003 SLA 800p (mm,mo), 30.12.2015 Saa, Lõu laht 300p (up,Vilk)

Mustanmerenlokki **Karbuskajakas** (RK)

Ichthyaetus melanocephalus (Larus melanocephalus)

Esiintyminen: Eteläisellä Itämerellä pesivä laji eksyy varsin harvoin Pohjolaan. Lajista on yhteensä 32 havaintoa 9.5.-25.11. ajalta, joista 24 on 2000-luvulta. Pesälöydöt ovat Pärnumaalla samalta luodolta 1962 ja 1967.

Kalalokki **Kalakajakas**

Larus canus

Esiintyminen: Keväällä kalalokkien muutto käynnistyy maaliskuun lopussa. Komeita monen tuhannen vanhan linnun päämuuttoa nähdään huhtikuun keskellä Kablissa ja joskus Pöösaspeassa. Sisämaassa lintuja kerääntyy isoihin parviin Järva-, Tartu- ja Virumaan pelloille. Touko-kesäkuussa näissä on mukana paljon 2.kv lintuja. **Pesintä:** Valtaosa kalalokeista pesii länsirannikoilla ja Suomenlahdella, mutta laji on nykyään yleinen myös sisämaassa. Melko vakaa kanta on 9000-10.000 paria. Kesällä sisämaassa ja Peipsillä näkyy suuria joukkoja viettämässä joutoaikaa. Määrät kasvavat entisestään, kun nuoret linnut nousevat siivilleen. Syksyn alkajaisiksi on Sörvessä ja Pöösaspeassa merkitty heinä-elokuussa muuttaviksi satojen ja tuhansienkin kalalokkien päiväsummia. Hieman hiljaisemman syyskuun jälkeen päämuutto osuu lokakuun loppupuolelle, jolloin Pöösaspeassa,

Tahkunassa ja Sörvessä voi laskea useita tuhansia päivässä. Paikallisia lintuja on eniten lokakuussa. Rannikon lisäksi on nähty huomattavia massoja Peipsillä ja Ilmatsalussa. Talvella joulu-helmikuussa kalalokkeja liikkuu ja näkyy paikallisina paikoin paljon – etenkin Sörvessä. Talvikanta on 9000-12.000 yksilöä.

Aineisto (34.897):

4.1.2013 Salme 260m (hj,tp,ym), 26.1.2018 Hii, Kallana 2030m (tp,rls,ym), 24.2.2020 Ppea 1030m (me), 22.3.2001 Ristna 1100m (jhe), 8.4.2004 KLA **8500m** (Komi,pekl), 10.4.2020 Tartu, Raigastvere 7000m (io), 14.4.2008 Ppea 6270m (eg,vpe,ym), 22.4.2005 KLA 1100m (js), 5.5.2005 KLA 590m (it,me), 26.5.2001 Ristna 490m (js,ym), 5.6.2009 Ristna 40m (up,ym), 25.6.2021 Ppea 42m (af,al), 3.7.2019 Ppea 810m (jk,me,ym), 20.7.2024 Ppea 1470m (af,al,ym), 12.8.2024 Ppea **3830m** (af,mp,ym), 15.8.1999 SLA 3170m (tp), 20.9.2002 Ristna 1000m (jn,me,ym), 30.9.2014 L-Harju, Pakri 3500m (js), 11.10.2001 Ppea 4000m (eg,ym), 30.10.2006 SLA **4200m** (mm,sc,ym), 16.11.2004 Ppea 2250m (tp), 26.12.2015 L-Harju, Pakri 1500m (js)

30.1.2006 SLA 3000p (mm), 26.2.2009 SLA 3400p (mm), 6.3.2004 SLA 1300p (js), 10.4.2017 Elva, Väike-Rakke 3600p (mo), 19.4.2023 Järva, Preedi **3800p** (up), 24.4.2017 Rakvere, Katku 3500p (tp), 15.5.2018 Haapsalu, Kakrarahu 2000p (pme), 8.6.2006 SLA 900p (sc,tp,ym), 7.7.2006 Peipsiääre, Ranna 7000p (rls), 31.7.2014 SLA 2800p (mm,lmä,ym), 2.8.2025 SLA 5000p (tp,tnu), 14.8.2001 Peipsiääre, Alatskivi 5000p (rls), 9.9.2009 Osmussaar 8000p (jk,tp), 5.10.2022 Ruhnu 6370p (me), 19.10.2005 Mustvee, Peipsi järv **24.380p** (llu,akur), 28.10.2006 SLA 7000p (gn,sc,ym), 1.11.2017 SLA 4000p (tp), 20.11.2017 Elva, Rannu 2300p (mp,up), 25.12.1999 SLA 2000p (rls,ym)

Aroharmalokki Koldjalg-höbekajakas

Larus cachinnans

Esiintyminen: RK käsitteli havaintoja vuoteen 2015, jonka jälkeen laji poistui listalta yleistymisen takia. Havainnoista valtaosa koskee 1.kv ja 2.kv lintuja, 3.kv lintuja on vain muutama. Vanha lintu on havaittu vain kerran vuoteen 2015 mennessä. Valtaosa havainnoista on syksyisiä lintuja syys-marraskuulta, mutta nykyään lajin voi tavata jo ympäri vuoden. Etenkin eteläisillä merialueilla näkyy jo useamman linnun kerääntymiä.

**Ulkomeren yleistyvä lokkilintu. Aroharmalokki, Koldjalg-höbekajakas, *Larus cachinnans*.
Riianlahti 10.4.2024. Timo Nuoranen**

Aineisto (605)

7.1.2018 Saa, Undva **5m** (me,jus), 20.2.2022 KLA 2m (me), 22.3.2017 KLA 1m (me,tp), 24.4.2021 KLA 3m (me), 1.5.2023 Liivi laht 2m (hlu,tnu), 22.5.2016 Narva-Jõesuu, Sinimäe 1m (it,me), 31.5.2018 KLA 1m (me), 16.7.2014 Ppea 1m (aa,ym), 25.7.2024 Ppea 2m (af,ym), 13.8.2014 Ppea 2m (me), 29.8.2025 Ppea 1m (af,al), 13.9.2019 Ppea 4m (jk,me,ym), 28.9.2024 Ppea **7m** (af,al,ym), 3.10.2022 Ruhnu **7m** (me), 19.10.2013 Ppea 6m (jjö), 12.11.2025 Ppea 2m (af), 24.11.2016 Ppea 1m (me), 1.12.2019 Saa, Türju 1m (up)

5.1.2025 Saa, Türju 1p (me,jus), 20.2.2019 Tallinn, Sadam 1p (me), 14.3.2020 Tallinn, Kakumäe 1p (tnu), 11.4.2024 meri, Kihnu **8p** (tnu,hlu), 23.5.2021 Pärnu linn 4p (me), 28.5.2019 Ruhnu, Holma 3p (me), 12.6.2022 KLA 2p (me), 27.6.2008 Kambja 1p (sc), 10.7.2017 SLA 1p (tp), 29.7.2024 Ppea 3p (af,mp,ym), 16.8.2014 Ristna 5p (tno,ym), 22.8.2021 Peipsiääre, Kallaste 1p (mp,up), 2.9.2024 Kambja, Uhti 2p (mp,up), 20.9.2020 L-Nigula, Dirhami 3p (af,al), 10.10.2014 Ppea 3p (aa,tp,ym), 13.10.2022 Mustvee 3p (up,llu), 20.10.2019 Ppea **6p** (jk,me), 1.11.2025 Kastre, Haaslava 3p (up), 21.11.2025 Kambja, Lan-

ge 2p (up), 12.12.2025 Peipsiääre, Kallaste 1p (up), 25.12.2020 L-Nigula, Dirhami 1p (af,al)

Harmalokki Höbekajakas

Larus argentatus

Esiintyminen: Harmalokin kevätmuutto kulminoituu Kablissa maalis-huhtikuussa. Muualla tämän yleisen ja runsaan lajin liikkeit ovat vaikeasti tulokittavia tai epäsäännöllisiä. Kun huhti-toukokuussa mukaan tulee vielä paljon esiaikuisia lintuja, ovat satojen tai tuhansien kertymät yleisiä niin rannikoilla kuin mantereellakin. **Pesintä:** Harmalokkeja pesii pääasiassa länsirannikolla ja Suomenlahden rannikolla, mutta jonkin verran myös sisämaassa. Laskeva kanta on tällä hetkellä 7.000-8.000 paria. Syksyn kovimmat muutot ajoittuvat Pöösaspeassa lokakuun lopusta joulukuun alkuun, mutta yli tuhannen linnun päiväsummat ovat harvinaisia. EU säädösten myötä moni kaatopaikka on siistiytynyt tai suljettu. Tallinnan Jöelähtmessä viihtyi kaatopaikan ympärillä vuoteen 2018 saakka talvikaudella päivittäin yli 10.000 paikallista lintua – nykyisin vähemmän. Talvikanta on 9.000-12.000 yksilöä.

Aineisto (34.085):

3.1.2019 L-Harju, Pakri 420m (js), 26.1.2018 Hii, Kalana 390m (tp,rls,ym), 14.2.2023 Tartu linn 400m (akal), 27.2.2004 SLA 400m (mm,rma,ym), 9.3.2007 Salme 860m (sc), 19.3.2003 Häädemeeste, Võiste **1200m** (akl), 6.4.2021 KLA 820m (me), 18.4.2018 KLA 740m (kvö), 12.5.2012 KLA 350m (tp), 31.5.2018 KLA 180m (me), 19.6.2005 SLA 21m (mm), 13.7.2000 SLA 300m (pze), 29.7.2024 Ppea 260m (af,mp,ym), 16.8.2014 Ristna 1000m (jas,tno,ym), 25.8.2013 Tallinn, Rocca al Mare 310m (ku,muu), 10.9.2009 Ppea 510m (jk,me), 25.9.2014 SLA 300m (gn,jn,ym), 16.10.2005 Hii, Tahkuna 1070m (tp,tku,ym), 18.10.2013 Ppea **2440m** (jjö), 2.11.2024 Ppea 1620m (af,al,ym), 30.11.2004 Ppea 600m (fs,me), 12.12.2004 Ppea 800m (tp)

9.1.2006 Tallinna prügila **22.000p** (sc), 30.1.2006 SLA 3000p (mm), 2.2.2013 Jöelähtme prügila 6400p (up,tkaa), 26.2.2009 SLA 1600p (mm), 4.3.2018 Jöelähtme, Rebala 4000p (Lauk), 23.3.2020 Pärnu, Pölendmaa 3000p (it), 21.4.2021 Pärnu linn 1500p (it), 15.5.1996 Saa, Läätsa 2000p (shj,ym), 26.5.2014 Ruhnu 4000p (am,me), 13.6.1998 Haapsalu, Paralepa 1500p (sc,ym), 27.6.2008 Kambja, Aardlapalu prügila 1500p (sc), 6.7.2008 L-Harju, Karjaküla 2000p (up,Köiv), 22.7.2005 Aardla polder 800p (up,rma), 15.8.2015 Alutaguse, Vasknarva 900p (up,pra,ym), 16.8.2009 Jöelähtme, Vandjala 7100p (mkoi,vo), 14.9.2016 L-Harju, Kloogaranna 1600p (kvö), 27.9.2025 Viimsi, Naissaar 4040p (me,jsil,ym), 14.10.1999 SLA 4000p (tp,akl,ym), 17.10.2014 Ppea 4500p (jk,me), 16.11.2014 L-Harju, Pakri 1800p (js), 6.12.2018 Jöelähtme, Rebala **17.000p** (tnu), 10.12.2014 L-Harju, Karjaküla 6000p (tp,rls)

Etelänharmaalokki Lõuna-höbekajakas (RK)

Larus michahellis

Esiintyminen: Etelä-Euroopassa pesivä laji harhautuu säännöllisesti jo eteläiselle Itämerelle. Lajista on kaksi havaintoa, 20.8.2008 Pöösaspea ja 2023 GPS-lähettimellä varustettu lintu maan rajojen sisällä, jota ei kuitenkaan varmistettu ihmissilmän.

Merilokki Merikajakas

Larus marinus

Esiintyminen: Aikuisten merilokkien päämuutto menee maaliskuussa ja huhtikuun alussa, joskin sitä on hankala erottaa paikallisten seasta. Myöhemmin

kevällä liikkeellä on myös paljon esiakuisia lintuja. Sisämaassa laji on varsin vähälukuinen, mutta Peipsijärvellä sentään säännöllinen. **Pesintä:** Merilokki pesii kaikkialla rannikoilla, ollen runsain Väinameren ja Vilsandin merialueilla. Kanta on viimeisimmän tiedon mukaan romahtanut 250-350 pariin, kun 2000-luvun alussa arvio oli vielä yli kymmenkertainen. Sörvessä paikallismäärä on suurimmillaan keskikesällä, ja laskee siitä vähitellen loppuvuoden mitta. Muuttoa näkyy eniten syys-marraskuussa. Pöösaspeassa merilokki on kaikkiaan vähälukuinen, mutta syys-joulukuussa on laskettu yli kymmenen yksilön muuttoa. Talvikanta on 300-500 yksilöä.

Aineisto (16.125):

16.1.2023 SLA 15m (ami,pme,ym), 3.2.2003 SLA 20m (js,mm), 5.3.2017 KLA 26m (me), 16.3.2006 SLA 29m (hp,mm,ym), 15.4.2024 Salme **45m** (tp), 10.5.2021 Ristna 4m (mp,up,ym), 15.6.2004 SLA 3m (mb,ym), 9.7.2009 SLA 20m (mm,jhau,ym), 26.8.2025 Ppea **51m** (af), 12.9.2004 Ppea 28m (tp,ym), 20.10.2002 SLA 30m (tp,ym), 29.11.2004 Ppea 24m (fs,me), 12.12.2002 Ppea 15m (io)

9.1.2010 Jöelähtme, Rebala **300p** (hj,tp), 26.2.2012 Jöelähtme prügila 100p (up,Köiv), 8.3.2000 Haapsalu, Eeslaht 150p (shj), 28.4.2002 SLA 100p (tku,ym), 27.5.1996 Pärnu, Liu 130p (hj,mb,ym), 20.6.2000 SLA 95p (jhe), 1.7.1997 SLA **200p** (kha), 28.8.2003 SLA 60p (mm,ym), 24.9.1995 Saa, Läätsa 100p (hj,ym), 28.10.2001 Haapsalu, Tagalaht 190p (tva), 18.11.2010 Haapsalu 60p (ako), 1.12.2001 Tallinna prügila 240p (sc), 8.12.2003 Haapsalu 100p (tp,rls), 24.12.1999 SLA 100p (rls,tku,ym)

Isolokki Jääkajakas

Larus hyperboreus

Esiintyminen: Isolokki on vähälukuinen läpimuuttaja ja talvivieras kaatopaikoilla ja rannikoilla. Kevällä laji on tavattu rannikolla 3.3.-8.6. aikana Laji nähtiin Pärnussa 29.6., mutta ajalta 30.6.-8.10. ei ole havaintoja. Syysmuutolla marras-joulukuussa isolokki on hyvin harvinainen. Suurimmat muutaman linnun kertymät on tavattu talvella tammi-helmikuussa. Lajin ainoa sisämaahavainto on Peipsiltä.

Aineisto (93):

22.2.2002 SLA 1m (js), 3.3.2007 KLA 1m (it), 2.4.2007 KLA 1m (me), 3.4.2014 Ppea 1m (up), 5.4.2007 KLA 1m (asu,vpe,ym), 9.4.2017 KLA 1m (me), 29.4.2005 KLA 1m (tse,slau,ym), 6.5.2001 Rápina polder 1m

(sc,Huju,ym), 9.10.2000 Haapsalu, Ridala 1m (jbr), 4.11.2001 SLA 1m (mm,tp), 20.11.2018 L-Harju, Pakri 1m (js), 28.12.2012 Viimsi, Rohuneeme 1m (js)

1.-4.1.2017 Pärnu 1p (it), 3.1.2005 SLA 1p (mm), 11.1.2020 Ristna 1p (hpe), 22.1.2016 Jöelähtme prügila 1p (up,llu,ym), 28.1.2012 L-Harju, Paldiski 1p (mo), 14.2.2006 Tallinna prügila 3p (tp,sc,ym), 23.2.2003 Tallinna prügila **7p** (tp,jha,ym), 4.3.1992 Lääneranna, Vaiste 1p (ac,ym), 12.3.2000 Ppea 1p (io), 16.3.2012 Jöelähtme, Ülgase 1p (hj,tp,ym), 19.3.2007 Saa, Kihelkonna 1p (jn), 25.3.2019 Pärnu linn 1p (irt), 9.4.2012 Jöelähtme prügila 1p (up), 10.4.2010 Häädemeeste jõe suue 1p (mo,akl,ym), 14.4.2001 Pärnu linn 1p (it,jt,ym), 2.5.-8.6.2020 Hii, Kalana 1p (mp,up), 12.5.2013 Kihnu sadam 1p (jt,pva), 29.5.2017 Saa, Harilaid 1p (maim), 29.6.2001 Pärnu linn 1p (elel), 15.11.2001 SLA 1p (gn,tp), 15.12.2018 Jöelähtme prügila 1p (mp,up,ym), 27.12.2001 Pärnu sadam **3p** (jt,elel)

Selkälokki **Tömmukajakas**

Larus fuscus (*fuscus*)

Esiintyminen: Keväällä selkälokkeja saapuu kaukomatkoiltaan jo maaliskuussa, ja varsinaisesti laji

yleistyy huhtikuun puolella. Päämuuttoa kestää huhtikuun puolivälistä toukokuun alkuun. Myöhemmin touko-, kesä- ja heinäkuussa laji on rannikoilla tavallinen. Sisämaassa sen löytää käytännössä vain Tartumaan pelloilta, muualla se on harvinainen. **Pesintä:** Selkälokkeja pesii muutamilla länsirannikon ja Suomenlahden luodolla, mutta 1980- ja 2020-luvun välillä määrä on vaihdellut paljon. Kanta on jälleen päässyt kasvuun 2000-luvun alamäestä. Varmistettuja pesintöjä on Suomenlahdella Vaindloon ja Uhtjun saarilla sekä muutama yksittäinen pari länsirannikon saarilla. Koko kanta on 80-120. Vaindloossa arvioitiin 2018-2020 pesivän pelkästään noin 40-75 paria. Keväällä 2004 paikalla oli vain yksi esiakuinen lintu. Selkeä syysmuutto lähtee liikkeelle heinäkuussa. Suurimmat päiväsummat on laskettu Pöösaspeassa, jossa muuton huippu saavutetaan syyskuun puolivälissä. Aikataulu on suurin piirtein sama myös Sörvessä. Viivyttelijöitä tavataan marras-joulukuun vaihteeseen kaikkialla rannikkoalueilla. Tammi-helmikuulta on 25 havaintoa ja talvikannaksi arvioidaan 0-3 yksilöä.

Muita selkälokkeja (*L.f.graelsii* tai *L.f.heuglini*) löytyy Elurikkuksesta vähän. Havaintoja on noin 50, yleistyen 2020-luvulla selvästi. Kuvapankkeja selatessa voi myös todeta, ettei alalajea tunneta kovin

hyvin, joten osa haviksista hukkuu nimialalajin alle.

Esimerkkejä:

L.f.intermedius 11.4.2024 Kihnu, Riianlahti 3m (tnu,hlu), *L.f.heuglini*: 20.4.2019 KLA 3m (me,mal,ym), 27.4.2005 Aardla polder 5p (Komi,masa)

Aineisto (5438):

2.1.2023 Ppea 1m (af,me), 28.2.2021 Hii 1m (la), 4.3.2024 Hii 3m (la), 9.3.2007 Salme 2m (sc), 25.3.2023 Ppea 2m (af,al), 6.4.2024 Ppea 3m (al,ym), 15.4.2001 SLA 45m (mre,tnu,ym), 17.4.2012 KLA **51m** (jk,me), 25.4.2022 KLA **51m** (me,tva), 5.5.2005 Häädemeeste 25m (it,me), 21.5.2014 Häädemeeste 7m (up), 5.6.2009 Hii, Kõrgessaare 4m (jn,up,ym), 3.7.2017 SLA 6m (tp), 6.8.2000 SLA 6m (tp,jah,ym), 17.8.2009 Ppea 32m (me,tp,ym), 9.9.2000 SLA 37m (tp,hp,ym), 13.9.2019 Ppea **53m** (jk,me,ym), 27.9.1995 Ppea 50m (hj,jha,ym), 2.10.1999 SLA 47m (tp,rls,ym), 8.10.2004 SLA 16m (mb,jha,ym), 18.10.2013 Ppea 5m (jjo), 2.11.2013 Hii, Kõrgessaare 2m (up,kvö), 6.12.2012 SLA 5m (mm,mma,ym), 21.12.2011 Ppea 1m (tva)

13.1.2001 Hii, Kõrgessaare 2p (eö,mamä), 2.2.2023 Haapsalu 1p (av), 28.2.2024 Rakvere 1p (pve), 11.3.2017 Haapsalu, Ridala 2p (la), 30.3.2004 SLA 4p (moi,pku), 8.4.2022 Pärnu linn 8p (ren), 11.4.2024

Tyypillinen virolainen maisema – alvari, meri ja majakka kaikki samassa kuvassa. Paldiski 15.5.2024. Timo Nuoranen

Kihnu Riianlahti **79p** (tnu,hlu), 22.4.2005 Kam-bja 50p (up,jkos,ym), 7.5.2024 Estonia 70p (Raud), 19.5.2009 Kihnu 7p (jt,akl,ym), 4.6.1999 Ruhnu 20p (tp,ym), 16.6.2018 Haljala, Vaindloo **120p** (pve,tve), 12.7.2004 SLA 10p (mm,lmä,ym), 13.8.2000 SLA 30p (tp,akl,ym), 16.8.2014 Hii 30p (jas,tno,ym), 27.8.2017 Peipsiääre, Alatskivi 10p (Purm), 6.9.2014 SLA **30p** (moj,mse,ym), 26.9.2018 SLA 10p (tp,tnu), 9.10.2021 Ppea 7p (af,me), 20.10.2014 Ppea 4p (jk,me), 29.10.2017 L-Harju, Pakri 2p (js,mesa), 9.11.2020 Saa 2p (Kiis,vkii), 25.12.2020 L-Nigula, Dirhami 1p (af,al)

Ohotanlokki Ohhoota hõbekajakas (RK)

Larus schistisagus

Esiintyminen: Itä-Aasialainen lokki harhautuu ääriharvoin Eurooppaan. Lajista on yksi havainto 23.9.-5.10.2019 Pöösaspea ja Dirhami.

Grönlanninlokki **Polaarkajakas (RK)**

Larus glaucooides

Esiintyminen: Nimensä mukaisesti vain Grönlannissa ja Kanadassa pesivä lokki harhautuu harvoin Itämerelle. Ainoa tavattiin 30.12.2005-3.1.2006 Pöösaspeassa ja Dirhamissa.

Kuikat Gaviidae

Kaakkuri Punakurk-kaur (rk)

Gavia stellata

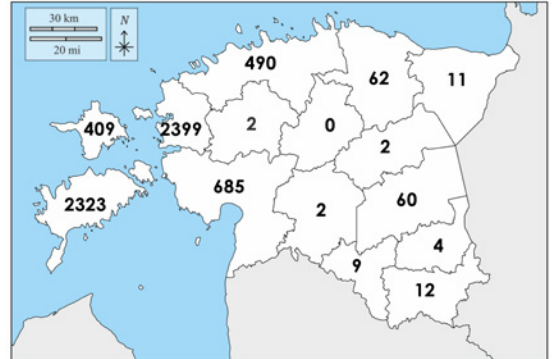
Esiintyminen: Keväällä kaakkureita alkaa liikkua heti, kun talvi hellittää otettaan. Tammi-helmikuussa on nähty useasti länsirannikolla puolensataa lintua päivässä, mutta varsinainen kevätmuutto käynnistyy maaliskuun lopussa. Kablissa satojen muuttopäiviä voi olla jo huhtikuun lopussa. Muualla päämuutto on toukokuun toisella ja kolmannella viikolla, jolloin tuhansien päiväsummia on laskettu Virtsussa ja Pöösaspeassa. Suurin 2020-luvun päiväsumma on Puisesta. Tämän jälkeen aina elokuuhun saakka laji on vähälukuinen näky rannikoilla. Kaakkurin **pesintää** ei ole varmistettu vuoden 1947 jälkeen, ja se välttää sisämaata. Peipsillä laji on harvinainen. Kaakkurin syysmuutto käynnistyy Pöösaspeassa heinäkuussa, ja huipentuu syys-lokakuun vaihteessa. Suurimmat päiväsummat ovat nykyään 1000-2000 lintua, aiemmin tuplasti enemmän. Sörvessä määrät kasvavat joulukuun puoliväliin saakka. Keskitalvella kaakkureita näkyy yleisesti pienin määrin kaikilla merialueilla. Talvikanta on 500-3000 yksilöä.

Aineisto (7975):

18.1.2017 Saa, Türju 184m (up,tkaa), 26.2.2002 SLA 409m (mm), 31.3.2022 KLA 102m (me,jus), 18.4.2009 KLA 400m (Estb.), 12.5.1993 Ppea **3530m** (ml,hkon), 19.5.2022 Haapsalu, Puise 2060m (ihu,kto), 28.5.2003 Ppea 370m (me,tp), 2.6.2003 KLA 77m (me,tp), 1.7.2009 Ppea 28m (jk,me), 23.7.2009 Ppea 35m (jk,tp,ym), 25.8.2004 Ppea 102m (eg,vpe,ym), 19.9.2019 Ppea 1000m (jk,ym), 23.9.1993 Kuusalu, Viinistu 3690m (hkon,ml,ym), 30.9.1995 Ppea 4870m (mb,jha,ym), 3.10.1994 Ppea **5700m** (hj,ml,ym), 18.10.2001 Ppea 1500m (Komi,masa), 21.11.1997 SLA 3800m (sc), 1.12.2024 Saa 369m (up,Vilk), 22.12.1993 SLA **10.700m** (hj,tile)

SUM 10.-19.5.1993 Ppea+Virtsu 16.400m (ml,hkon)

14.1.2005 SLA 92p (mm), 11.2.2001 SLA 15p (gn,ym), 27.3.2002 SLA 20p (gn,lmä,ym), 17.4.2017 Saa **330p** (hpe), 11.5.2019 KLA 210p (me), 10.6.2003 Häädemeeste, Pikla 3p (akl), 28.7.2006 Vormsi, Borby 13p (hhö), 27.8.2002 Haljala, Lobineem 17p (mo,up), 23.9.2012 Haapsalu, Vasikaholm 27p (ako), 15.10.2001 SLA 25p (mm,tp,ym), 7.11.1998 SLA **1300p** (gn,raa,ym), 2.12.2019 Saa, Türju 143p (cca,tkaa), 27.12.2007 SLA 80p (gn,lmä,ym)

Kaakkuri on sisämaarari.

Amerikanjääkuikka Jääkaur (RK)

Gavia immer

Esiintyminen: Amerikanjääkuikka harhautuu säännöllisesti Itämerelle, mutta havaintomäärät pysyvät sisämerillä varsin maltillisina. Havaintoja on kymmenen, kolme keväällä ja loput loka-joulukuussa. Kaikki havaittiin länsirannikon tai saarten uloimmista niemistä. Kahta 2025 lintua ei ole vielä käsitelty. Lisäksi on hyväksytyssä aineistossa on 10 määrittämätöntä jääkuikkaa.

Jääkuikka Tundrakaur

Gavia adamsii

Esiintyminen: RK hyväksyi vuoden 2018 loppuun mennessä yli 70 lintua, jonka jälkeen laji poistettiin listalta. Elurikkuudessa on nyt 105 havaintoa. Suurin osa niistä on Pöösaspeasta tai Ristnasta. Kevätmuutto käynnistyy maaliskuun lopulla ja jatkuu toukokuun ajan. Lintuja näkyy vuosittain, enimmillään 4 lintua päivässä. Kesä- ja heinäkuussa laji on tavattu kerran. Syksyllä lintuja menee vähemmän, eniten lokakuussa. Joulukuun lopulta on viisi havaintoa. Sisämaan ainoa on Peipsillä 2013/2014 talvehtinut lintu.

Aineisto (105):

4.4.2012 Saa, Toomalõuka 1m (spe), 10.4.2017 Ristna 1m (up), 28.4.2001 Ristna 2m (ire,mre), 9.5.2006 Ristna **4m** (sc,jhau), 13.5.1994 Ristna **4m** (ml), 19.5.2018 L-Harju, Pakri 2m (js), 1.6.2009 Ristna 1m (jn,up,ym), 10.7.2024 Ppea 1m (me,af), 1.8.2013 Ppea 1m (up,l-lu,ym), 7.9.2004 Ppea 1m (hj,tp), 18.9.2016 L-Harju, Pakri 1m (js), 25.9.2004 Ppea 1m (vpe,ym), 3.10.2010 Haljala, Vaindloo 1m (jn,tno), 20.10.2000 Ppea **3m** (Komi, masa), 21.10.2019 Ppea 2m (jk,me,ym), 24.10.2012 Kihnu, Pitkänä 1m (me,tva,ym), 4.11.2001 SLA 1m (mm,tp), 10.11.2011 Vormsi, Saxby 1m (ako)

14.1.2023 Saa, Liivaranna 1p (cca,tkaa), 13.2.2007 Saa, Undva 1p (mre,pru), 19.3.2020 Kuusalu, Viinistu 1p (mpii), 28.4.2022 Osmussaar 1p (af,al), 15.5.2011 Ristna 1p (mo,ym), 6.5.2020 KLA 1p (me), 21.10.2019 Ppea 1p (jk,ym), 8.11.2004 Ppea 1p (js), 15.12.2016 SLA 1p (mm,ym), 21.12.2013-9.1.2014 Peipsiääre, Kallaste 1p (mp,up,ym)

Kuikka Järveaur

Gavia arctica

Esiintyminen: Kuikkia näkyy saarimaakunnissa heti, kun jäätilanne antaa myötä. Muualla ensimmäiset saapuvat maalisi- tai huhtikuussa. Vuodenajasta riippumatta sisämaahavaintoja on vähän. Kablissa kevään päämuutto on huhtikuun lopussa ja heikkenee toukokuussa. Muualla länsirannikolla määrät vasta kasvavat toukokuun mitta, kunnes huippu saavutetaan toukokuun keskivaiheilla. Muutto jatkuu kesäkuun alkupäiviin asti. Myöhemmin kesällä kuikka on rannikoilla melko tavallinen ja selvästi kaakkuria runsaampi. **Pesintä:** Lajin pesimäkanta kiikkuu muutamana Võrumaan parin varassa. Tiedossa ei ole isoja uhkia, ja vapaita järviä olisi runsaasti tarjolla. Kuikan syysmuutto käynnistyy elokuun lopulla, kiihtyy syyskuun ajan, ja huipentuu lokakuun alkupuolella. Paitsi Põõsaspeassa myös Mehikoormassa menee runsasta muuttoa. Sörvessä lintuja näkyy suhteellisen vähän, huipun ollessa jo syyskuun lopussa. Marraskuussa muutto on enää heikkoa. Talvikanta on 50-300 yksilöä.

Aineisto (8012):

1.1.2004 SLA 16m (up,karm,ym), 26.2.2021 Saa 37m (hj), 25.3.2002 SLA 48m (mm), 20.4.2006 KLA 220m (shj,ym), 10.5.2010 Ppea 1160m (mo,up), 12.5.1994 Lääneranna, Virtsu 1140m (mb,lmä,ym), 18.5.1993 Ppea 3250m (ml,hkon), 30.5.1996 Ristna 3500m

(mb,jha,ym), 3.6.1997 Ppea **4000m** (mb,sc,ym), 16.6.2019 Ppea 54m (af,al), 4.7.2024 Ppea 35m (af,tp,ym), 15.7.2014 Ppea 26m (aa,ym), 20.8.2003 SLA 38m (me,ym), 10.9.2009 Ppea 117m (me,jk), 5.10.2006 Ppea 1330m (vpe,ym), 10.10.1994 Paldiski **2840m** (ml,pru), 13.10.2011 Röpina, Mehikoorma 1130m (mo,up), 24.10.2009 Ppea 850m (jk,tp), 14.11.2023 Ppea 201m (af), 16.11.2005 SLA 85m (mm,mma,ym), 9.12.2005 SLA 46m (mm) Gavia sp. 11.10.2001 Ppea **7570m** (eg,vpe),

5.1.2021 Ppea 4p (af,rk), 19.2.2020 Kuusalu 8p (mpii), 4.3.2002 SLA 4p (mm), 7.4.2017 Lääneranna, Hanila 15p (kkai), 22.4.2013 Pärnu 75p (me,tp), 4.5.2006 SLA **260p** (mm,jhau,ym), 22.6.2015 Toila, Kohtla 40p (mpe), 2.7.2021 Hii, Emmaste **350p** (rsa), 27.7.2014 SLA 40p (mm,alli,ym), 27.8.2002 Haljala, Vihula 22p (mo,up), 20.9.2008 SLA 30p (gn,jk,ym), 7.10.2001 Lääneranna, Hanila 48p (llu), 21.11.2007 Pärnu 33p (jt,akl,ym), 8.12.2005 SLA 13p (mm)

Ulappakeijut *Hydrobatidae*

Myrskykeiju Põhja-tormipääsu (RK)

Hydrobates leucorhous (*Oceanodroma leucorhoa*)

Esiintyminen: Atlantilla pesivät keijut ajautuvat ääriharvoin Itämerelle. Lajista on neljä havaintoa, kaksi marraskuussa Pärnumaalla ja kaksi tammikuussa Saarenmaalla. Lisäksi aineistossa on yksi määrittämätön keiju vuodelta 1986.

Ulappaliitäjät *Procellariidae*

Makaronesian-/Välimerenliitäjä **Portugali-/Atlantise tormilind** (RK) **ets**

Calonectris borealis / *diomedea*

Esiintyminen: Atlantin/Välimeren laji, joka eksyy harvoin Itämerelle. Viron havainto koskee Estonian Openin yhteydessä Ristnassa 16.8.2003 havaittua lintua, joka on nykyisten taksonomisten yksityiskohden takia jätetty lajipariksi.

Nokiliitäjä **Peegel-tormilind** (RK)

Ardenna grisea

Esiintyminen: Nokiliitäjä pesii eteläisellä pallonpuoliskolla ja se on Itämerellä hyvin harvinainen. Lajis-

ta on yksi hyväksytty havainto. Lintu valokuvattiin 27.10.2025 merellä Sörven niemen länsipuolella.

Pikkuliitaja Põhja-tormilind (RK)

Puffinus puffinus

Esiintyminen: Koillis-Atlantilla ja Iso-Britanniasa pesivä laji eksyy vain harvoin sisämerille. Lajista on kaksi hyväksyttyä havaintoa Pöösaspeasta, 25.09.2020 ja 11.8.2024.

Idänpikkuliitaja Peegel-tormilind (RK)

ets

Puffinus yelkouan (Puffinus mauretanicus)

Esiintyminen: Välimerellä pesivä laji eksyy vain ääriharvoin Pohjolaan. Laji ainoa hyväksytty havainto on Tallinnan matalikolta huhtikuussa 1983 tai 1984.

Kattohaikarat Ciconiidae

Mustahaikara Must-toonekurg

Ciconia nigra

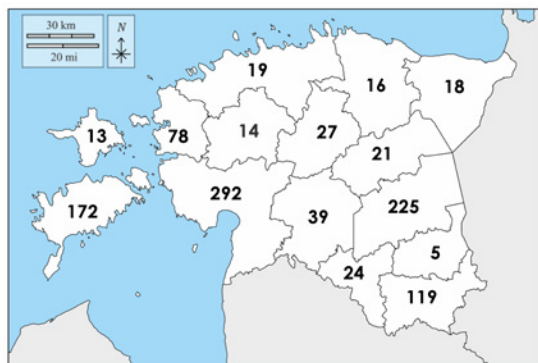
Esiintyminen: Mustahaikarat saapuvat suoraan lumisille pesilleen maaliskuun lopulta lähtien reilusti aiemmin kuin kattohaikarat. Muuttolennessa lintuja nähdään varsin harvoin, mutta liikehdintä jatkuu mitä ilmeisimmin toukokuun loppuun. Kesällä lintuja kaartelee taivaalla maan kaikissa osissa. Saaren-, Pärnu- ja Tartumaa ovat lajin vahvimmat alueet. **Pesintä:** Mustahaikaran pesinnät vähenevät uhkaavasti. Pesimäkanta kituuttaa 30-40 parin varassa ja häviämishäikä on jo teoriassa mahdollinen seuraavan 10-20 vuoden kuluessa. Vuonna 2020 kerrottiin ympäristöministeriön tiedotteessa, että laji sai vuonna 2019 vain 10 lentokykystä poikasta. Uhkia on monia niin kotimaassa kuin muuttomat kallakin. Latviassa väheneminen ei ole ollut yhtä rajua, mutta kanta on sielläkin pienentynyt noin 100 pariin. Poikueet liikkuvat näkyvästi elokuussa, ja lähtevät syysmuutolle kuun lopulla. Vanhat linnut menevät omia teitään jo ennen sitä. Syyskuun havaintoja on 36, ja loka-marskuussa 2020 laji nähtiin Hiidenmaalla.

Aineisto (1600):

17.3.2024 Jõgeva 1m (vke), 19.3.2012 Tartu linn 1m (uab), 3.4.2017 SLA 1m (tp), 13.4.2019 Salme 2m (tp), 20.4.2003 Salme 3m (hj), 26.4.2000 KLA **5m** (mb,p-

py), 15.5.2002 Rõuge, Mõniste 2m (mo), 24.5.2008 Kihnu 1m (up,ym), 3.6.2002 SLA 2m (lmä,ppi,ym), 27.6.2003 SLA 2m (mb), 31.7.2000 SLA 3m (pleh,ym), 6.8.2021 Saa **5m** (aan,oku), 29.8.1999 SLA 4m (tp,akl), 5.9.2000 SLA 3m (tp,akl,ym), 13.9.2024 SLA 2m (tp,tnu), 23.9.2008 Häädemeeste 1m (it,jt,ym), 25.9.2001 SLA 1m (mb,tp,ym)

17.3.2016 Võru, Sõmerpalu 1p (hmm), 22.3.1998 Häädemeeste Nigula 1p (agl), 27.3.2024 Saa 1p (mnö,rnn), 3.4.2006 Põltsamaa, Puurmani 2p (Meel), 11.4.2018 Rõuge2p (mpä), 27.4.2015 Narva-Jõesuu, Vaivara 2p (tp,rls), 10.5.2002 Valga, Hargla 4p (Komi, masa), 24.5.2002 KLA 2p (me,tp), 4.6.2007 L-Nigula, Oru 3p (Erit,ym), 15.6.2004 Võru, Sõmerpalu **11p** (up), 16.7.2013 Elva, Rõngu 10p (mp), 27.7.2005 SLA 5p (mb,mm), 12.8.2006 Häädemeeste 9p (jt), 23.8.1997 Haapsalu, Puise 7p (ire,ym), 12.9.2024 SLA 2p (tp,tnu), 28.9.2011 Luunja 1p (jsm,thi), 1.10.-24.11.2020 Hii 1p (la)

Mustahaikara on rari Pohjois-Virossa, mutta määrät ovat viime vuosina paljon pudonneet.

Kattohaikara Valge-toonekurg

Ciconia ciconia

Esiintyminen: Varhaisia kattohaikaroita saapuu maaliskuun puolivälistä alkaen, päämuuttoa laskeaan huhtikuun puolella. Kablissa lintuja on nähty eniten huhtikuun alun ja toukokuun alun välisenä aikana. Aikuiset linnut muuttavat pääsääntöisesti suoraan pesimäpaikoille, ja kerääntyvät vain kylmien ilmojen takia. Muutaman kerran on tavattu yli sadan linnun kevätkertymiä. Nuoret ja pesimättömät linnut kaartelevat touko-kesäkuussa parvina myös saarille. **Pesintä:** Kattohaikaran kanta on ollut tasaisessa nousussa – päinvastoin kuin mustahaikaran. Kanta

Proteiinipitoinen ruokaa pitää mahan täynnä ennen raskasta etelänmatkaa. Kattohaikara, Valge-toonekurg, *Ciconia ciconia*. Tuulevälja 14.8.2020. Timo Nuoranen

on nyt vakiintunut 4500-5500 pariin. Varmistettuja pesintöjä on mantereen lisäksi muutama Saarenmaaltakin, mutta Hiidenmaalta ja muilta saarilta ne puuttuvat. Heinäkuussa joutolinnut ja pesinnässä epäonnistuneet alkavat kokoontua suuriin parviin. Yli sadan ryhmiä tavataan harvoin, mutta kahdesti on päästy jopa yli 200 lintuun. Syysmuutolle poikueet hivuttautuvat elokuun aikana huomaamatta pikku parvissa mannerta pitkin etelään. Syyskuussa laji on jo vähälukuinen, lokakuussa nähdään yksittäisiä lintuja. Lähes joka vuosi muutama yksilö viivyttelee joulukuun alkuun. Talvehtimistä yrittävät linnut ovat varsin usein nuoria tai vioittuneita yksilöitä.

Aineisto (13.887):

12.3.2025 Häädemeeste 1m (rmä), 13.3.2017 KLA 1m (it,tp,ym), 19.3.2023 Kanepi, Jögehara 2m (nr), 27.3.2010 KLA 14m (jt), 12.4.2013 KLA 121m (it,jt),

17.4.2004 Salme **146m** (hj), 7.5.2001 SLA 120m (hp), 23.5.2002 SLA 27m (hp,js), 9.6.2011 SLA 13m (gn), 19.6.2008 L-Nigula, Taebla 9m (me), 26.7.2003 Tartu, Valmaotsa 65m (Komi,masa), 15.8.2008 P-Pärnumaa, Pärnu-Jaagupi **100m** (eel), 20.8.2021 Viljandi, Järveküla 85m (mp,up), 7.9.2023 Tallinn, Paljassaare 24m (aiv), 15.9.2022 Pärnu linn 4m (ren), 1.10.2003 SLA 1m (mb,tp,ym), 28.10.2017 Rapla, Ülejõe 1m (eeh), 1.11.2023 SLA 1m (tva)

11.1.2025 Kambja, Lange 2p (Kö), 17.2.2023 Tori, Pölendmaa 2p (ren), 27.2.2019 Rõuge, Vana-Roosa 2p (mkö), 13.3.2020 Saarde, Allikukivi 3p (jkk), 20.3.2020 Tartu, Lilu 12p (anon), 8.4.2017 Haapsalu, Nõmme 40p (mob), 25.4.2004 SLA 40p (js,tva,ym), 13.5.2023 Kambja, Uhti 150p (Vilk), 31.5.2023 P-Sakala, Jaska 73p (rmä), 27.6.2020 Kastre, Lange 170p (Vilk), 4.7.2020 Türi, Raukla **270p** (rmä), 1.8.2004

Syksyn kovin myrsky pysäyttää muuton, mutta paikallisia se ei estä lentämästä. Merimetso, Kormoran, *Phalacrocorax carbo*. Sörve 26.9.2018. Timo Nuoranen

Otepää, Pühaste 100p (üm), 16.8.2015 Valga, Korva luht 200p (aor), 18.8.2011 Järva, Märjandi 100p (e lel), 3.9.2016 Võru, Nõnova 27p (mkö), 16.9.2020 Otepää, Neitsijärv 5p (hma), 25.10.2021 Rápina, Meeksi 2p (kk), 10.11.2024 Kambja, Uhti 4p (akri), 8.12.2009 Paide, Nurmsi 2p (kiv), 26.12.2022 Pärnu, Põlendmaa 2p (hlu)

Suulat *Sulidae*

Suula *Suula* (RK)

Morus bassanus

Esiintyminen: Saksassa ja Pohjois-Atlantilla pesivä laji eksyy verrattain harvoin Pohjolaan. Hyväksytyjä havaintoja on 16, seitsemän keväällä ja seitsemän syksyllä, näistä kaksi on löytynyt kuolleena.

Merimetsot *Phalacrocoracidae*

Merimetso *Kormoran*

Phalacrocorax carbo

Esiintyminen: Merimetso viettää aikaa nykyään jo lähes kaikkialla. Jäätömillä rannikoilla sen voi tavata myös läpi talven. Laji perääntyy etelämmäs vain

kovimpina talvina. Pesäpaikoille se saapuu varhain ja kevätmuutto alkaa viimeistään maaliskuussa. Kevään muuttohuippu on maaliskuun vaihteessa ensin Sörvessä ja hiukan myöhemmin Kablissa. Muuton päiväsumat ovat enintään joitain satoja. Pöösaspean vaatimaton muutto nähdään huhtikuun aikana. Toukokuussa menee vielä joitakin satoja, mutta pian muutto hiljenee. Sörvessä paikallisten määrä nousee noin 4000 lintuun. **Pesintä:** Merimetson pesimäkanta kasvaa edelleen varsin nopeasti, ja se on nyt jo 43.000-44.000 paria. Kanta on tuplaantunut vain 5 vuodessa! Suuret yhdyskunnat ovat Suomenlahdella, Väinamerellä ja Käinassa, mutta yli sadan parin kolonioita on myös Võrts-, Peipsi- ja Lämmijärvellä. Merimetson syysmuutto alkaa heinäkuun alussa ja huipentuu elokuun lopussa. Tämän jälkeen lintuja näkyy tasaisesti väheten talven tuloon asti. Sörvessä tuhannet merimetsot viettävät syyskuun, mutta loka-marraskuun aikana määrät laskevat nopeasti vajaan sataan yksilöön. Talvikanta on 300-2500 yksilöä.

Aineisto (23.219):

7.1.2019 Ppea 82m (me,jus), 18.2.2023 Ppea 40m (af), 4.3.2014 SLA 180m (mm), 20.3.2020 Tori, Kõrsa 1340m (ren), 28.3.2022 Haapsalu, Puise **1980m** (up), 25.4.2016 Rápina, Mehikoorma 1150m (jja), 22.5.2022 Mehikoorma 1000m (mkä), 17.6.2023

Ppea 134m (af,al), 19.7.2025 Ppea 1250m (af), 27.7.2025 Ppea 1560m (af,ym), 13.8.2024 Ppea **5040m** (af,m,ym), 20.8.2009 Ppea 2480m (jk,tp,ym), 5.9.2024 Ppea 1980m (af,jn,ym), 1.10.2024 Ppea 2100m (af,ym), 16.10.2005 SLA 3040m (mm,lmä,ym), 9.11.2025 Ppea 656m (af,al), 6.12.2003 SLA 110m (mm,mo), 21.12.2025 Saa, Vilsandi 125m (ktr,ttr)

26.1.2025 Saa, Karilaid 410p (mvet), 27.2.2025 Saa, Ninase 700p (rmä), 7.3.2020 Setomaa, Salosaar 210p (kk), 27.3.2022 Sindi 3500p (jai), 4.4.2025 Hii, Nasva 4000p (la), 11.4.2021 L-Nigula, Rõude 4500p (llu), 18.4.2024 meri, Sorgu LK 4000p (llu), 28.4.2018 SLA 4000p (tp,tnu,ym), 24.5.2021 Lääneranna, Virtsu 2500p (me,jsil), 8.6.2022 Hii, Orjaku 2850p (me,art), 11.7.2017 SLA 5000p (tp), 23.7.2003 Häädemeeste, Pulgoja 3000p (akl), 22.8.2010 Kihnu, Kakra sää 6000p (akl), 26.8.2008 SLA **7000p** (gn,mm,ym), 6.9.2020 Röpina, Mehikoorma 3800p (mbo,Tali,ym), 24.9.2005 SLA 4700p (mm,lmä,ym), 7.10.2020 Setomaa, Beresje 2000p (mkö), 6.11.2005 SLA 800p (mm,alli,ym), 12.11.2012 Peipsiääre, Rootsiküla 500p (anon), 19.12.2024 Tallinna, Haabersti 250p (pli), 21.12.2025 Saa, Kõruse 250p (aiun)

Iibikset *Threskiornithidae*

Pronssi-iibis **Tömmuiibis (RK)**

Plegadis falcinellus

Esiintyminen: Kaakkois-Euroopassa pesivä laji eksyy Pohjolaan vain ääriharvoin. Lajista on viisi hyväksyttyä havaintoa. Kolme on 2000-luvulta ja viimeisin on vuodelta 2025 Sörvestä.

Kapustahaikara **Luitsnokk-iibis (RK)**

Platalea leucorodia

Esiintyminen: Etelä-Euroopassa pesivä laji eksyy Pohjolaan vain harvoin. Lajista on kuusi syyshavaintoa, viimeisimpänä ja ainoa 2000-luvun havainto on 10.-13.12.2009 Häädemeeste.

Pelikaanit *Pelecanidae*

Pelikaani **Pelikan (RK)**

Pelecanus onocrotalus

Esiintyminen: Kakkoois-Euroopassa pesivä laji löytää tiensä vain harvoin Pohjolaan. Lajista on neljä

havaintoa. Uusin 1.5.-3.9.2012 Karksi, Viljandimaa, on samalla ainoa 2000-luvulla. Lisäksi aineistossa on yksi pelikaanilaji 8.9.1984.

Haikarat *Ardeidae*

Kaulushaikara **Hüüp**

Botaurus stellaris

Esiintyminen: Aikaisimmat kaulushaikarat on kuultu jo maaliskuun alussa, mutta muuton alkamisajankohta vaihtelee paljon kevään mukaan. Maaliskuun lopulla on kuultu kerran kuusi lintua samalta paikalta. Muutto jatkuu ainakin huhtikuun ajan. Vuoden 2022 Kablin yömuuton seurannassa kuultiin 14.3.-16.4. aikana yhteensä 13 muuttajaa. **Pesintä:** Laji asuu suurilla kosteikoilla myös pienemmillä saarilla kuten Kihnalla ja Vormsilla. Keskeisintä seutua on Võrtsjärvi ja Kaakkois-Viro. Kanta on tätä nykyään melko vakaa 380-450 paria. Syksyllä kaulushaikaran yömuuttoa kuuluu laajalla kaarella, joten aineistosta on vaikea päätellä päämuuton ajankohtaa. Lintuja on kuultu elokuun alusta marraskuun keskivaiheille. Sörvestä syksyn 2023 yömuuton seurannassa kuultiin yhteensä 7 lintua elokuulta lokakuulle. Talvikanta on 1-10 yksilöä.

Aineisto (5200):

17.1.2014 Häädemeeste 1m (jt,pva), 24.2.2015 P-Saakala, Suure-Jaani 1m (me), 14.3.2022 Saa Kihelkonnana **2m** (rnn), 24.3.2022 KLA **2m** (me), 12.4.2021 SLA 1yöm (tnu), 28.4.2023 Alutaguse 1m (rec.ii Puhatu), 11.5.2015 Tori, Are 1m (jt), 23.5.2020 L-Nigula, Kurevere 1m (Lauk), 10.7.2002 Viljandi, Vaibla 1m (up,kad,ym), 20.7.2019 Jöelähtme 1m (helisalvesti), 8.8.2009 Pulgoja **8m** (jt,mo), 25.8.2002 Häädemeeste 4m (it), 11.9.2005 Häädemeeste 2m (jt), 11.10.2013 Häädemeeste 3m (jt), 13.10.2021 SLA 3m (jn,jsj,ym), 14.10.2013 Kihnu 3m (am,me), 8.11.2021 Haapsalu 3m (tva), 21.11.2004 L-Nigula, Tuksi 1m (tp), 2.12.2012 SLA 1m (mm), 2.12.2023 Saa, Lülle 1m (up)

25.1.2009 Häädemeeste, Pikla 2p (akl), 20.2.2021 Saa 4p (mre), 22.3.2020 Häädemeeste 6p (ktr,ttr), 19.4.2020 Hii 3p (la), 2.5.2020 Tallinn Paljassaare 6p (mpa), 27.5.2017 Lääneranna, Hanila **8p** (me), 6.6.2017 Viljandi, Tarvastu 3p (rmä), 13.6.2024 Elva 3p (ema,rmä), 24.7.2025 KLA 2p (jt,ym), 24.8.2005 Häädemeeste 3p (it), 24.9.2000 Haapsalu 5p (mva,tva), 16.10.2013 Kihnu 1p (am,me), 29.11.2023 Saa 3p (aiun), 23.12.2018 Haapsalu 1p (mva,tva)

Pikkuhaikara Väikehüüp

Botaurus minutus (Ixobrychus minutus)

Esiintyminen ja pesintä: Baltian eteläosista vauhdilla levittäytyvästä lajista on 30 hyväksyttyä havaintoa ja näistä yksitoista on 2020-luvulta. Laji pesi pitkän tauon jälkeen 2021 Võrumaalla ja vuoden 2025 arviossa laji on otettu ansaitusti 0-5 parilla pesimälajien listalle. Tarton seudulta on myös useita yömuuttohavaintoja. Latvian parimääräksi arvioidaan 50-80 paria. RK ei käsittele enää vuoden 2026 havaintoja.

Silkkihaikara Siidhaigur (RK)

Egretta garzetta

Esiintyminen: Etelä-Euroopassa yleisesti pesivän lajin havaintomäärissä on pieniä viitettä runsastumisesta. Havaintoja on 15 vuosilta 2005-2024. Vuoden 2025 kaksi havaintoa odottavat käsittelyä.

Yöhaikara Ööhaigur

Nycticorax nycticorax

Esiintyminen: Euroopassa laikuittain ja paikoin yleisesti pesivä laji eksyy Pohjolaan ääriharvoin. Viron havainnot ovat Matsalun Penijöelta vuosilta 1973 ja 2000, molemmat kesäkuulta.

Jalohaikara Höbehaigur

Ardea alba (Egretta alba)

Esiintyminen: Keväällä jalohaikaroiden määrä kasvaa maaliskuun keskeltä pitkälle kesäkuuhun asti. Päämuuttoa ei tilastoista löydy, mutta Kablissa näyttäisi olevan tiheämpi jakso maalishuhtikuun taitteessa. **Pesintä:** Ensimmäinen pesintään viittaa havainto tehtiin 2008 ja 2019 kannaksi arvioitiin 100-300 paria. Viimeisimmän tiedon mukaan kanta olisi jo kymmenkertaistunut viidessä vuodessa 1200-1300 parin suuruisiksi. Eniten yksittäisiä pesintöjä on todettu Tartumaalla. Pesintänsä lopettaneet linnut kokoontuvat kosteikoille heinäkuusta alkaen. Syysmuuton tapainen liikehdintä on vilkkainta heinäkuun lopussa ja elokuussa. Sadan linnun päiväsummaa ei vielä ole laskettu, mutta kymmeniä näkyy marraskuulle saakka. Länsirannikolla näkyy monen sadan linnun kertymiä, ja vielä syys-lokakuussa sata paikallista on yleistä. Lokakuun jälkeen määrät laskevat, ja joulukuun lopulla laji on harvinainen. Talvikanta 1-10 yksilöä pysyy vielä selvästi harmaahaikaraa pienempänä.

Aineisto (15.102):

1.3.2019 Rae, Karla 1m (dr), 2.3.2022 KLA 1m (me), 8.3.2025 Häädemeeste, Piirumi 6m (ab,ren), 20.3.2017 KLA 44m (tp), 29.3.2020 L-Nigula, Taebla **67m** (me), 6.4.2022 KLA 55m (me,jus,ym), 2.5.2015 Viru-Nigula, Kõrkküla 14m (tp,rls), 10.5.2025 Viljandi, Vaibla 44m (amad,art,ym), 28.5.2017 Häädemeeste, Piirumi 13m (pha), 17.6.2020 Ppea 8m (af,al), 9.7.2024 P-Pärnumaa, Kodesmaa 19m (eel), 16.7.2024 Ppea 35m (af,al,ym), 23.7.2018 Kuusalu, Eru laht 50m (win), 14.8.2021 L-Harju, Kolviku **63m** (me,mkoi,ym), 18.8.2019 Ppea 56m (af,me,ym), 11.9.2021 Rápina, Mehikoorma 50m (mp), 20.9.2008 KLA 50m (it,ym), 10.10.2009 Häädemeeste, Pulgoja **63m** (up,jn), 9.11.2025 Rápina 29m (kk), 13.11.2021 Hii, Vaemla 11m (la), 16.11.2014 L-Nigula, Hara 1m (rls,eevi), 19.11.2023 Ppea 1m (af,al)

9.1.2021 Hii, Vaemla 6p (la), 1.2.2020 Võru linn 4p (eu,mkö,ym), 25.2.2024 Hii, Nasva 5p (mvik), 14.3.2022 Hii, Esiküla 23p (la), 21.3.2025 L-Nigula, SilmaLK 90p (tva), 19.4.2016 Pärnu linn 68p (jt,ym), 30.4.2023 L-Nigula, Saare 170p (tva), 4.5.2025 Saa, Oessaare 580p (mase,kjt), 28.5.2016 Audru polder 248p (me), 14.6.2023 L-Nigula, Saare 448p (ron), 26.7.2025 Haapsalu, Haeska **820p** (mp,up), 21.8.2015 L-Nigula, Rannajõe 281p (tha), 25.9.2016 Audru polder 198p (ab,ren), 5.10.2020 Kuusalu 164p (ttr), 15.10.2016 Haapsalu, Tagalaht 108p (av), 3.11.2024 Kastre 47p (up), 5.11.2020 Kuusalu, Vihasoo 35p (ttr), 7.12.2020 Setomaa, Vööpsu 5p (rmä), 7.12.2024 Hii 49p (la), 13.12.2025 Kihnu, Rootsiküla 7p (it)

Lehmähaikara Veisehaigur (RK)

Ardea ibis (Bubulcus ibis)

Esiintyminen: Afrikasta Eurooppaan levittäytyvän lajin ensimmäiset havainnot on tehty nyt myös Pohjolassa. Ainoa havainto 4.11.2018 Salmesta. Sama lintu löytyi myöhemmin Muhusta 9.-18.11.

Ruskohaikara Purpurhaigur (RK)

Ardea purpurea

Esiintyminen: Lajin kanta Etelä-Euroopassa on romahtanut, ja nykyisin se harhautuu Pohjolaan vain harvoin. Viron havainnot ovat pääasiassa vanhalta ajalta ennen taantumista. Matsalusta on 10 havaintoa, viimeisin 28.8.2000. Tuorein havainto on Antsusta Võrumaalta vuodelta 2017.

Kymmenessä vuodessa se valloitti koko maan. Jalohaikara, Höbehaigur, *Ardea alba*. Sörve 31.8.2021. Timo Nuoranen

Harmaahaikara Hallhaigur

Ardea cinerea

Esiintyminen: Harmaahaikaran kevätmuutto käynnistyy maaliskuun puolivälissä ja jatkuu huhtikuulle. Näkyvää muuttoa on melko vähän. On tosin tulkintakysymys, onko lentävä lintu muuttava vai paikallinen. Sata paikallista on aivan tavallista maaliskuun puolivälisestä lähtien. **Pesintä:** Lievästi kasvava 2000-3000 parin kanta pesii yhdyskunnissa ympäri maan. Suurimmissa kolonioissa on 500-1000 lintua. Harmaahaikaran syysliikehdintä alkaa kesäkuun lopussa, ja huipentuu heinäkuun alkupuolella. Pöösaspean päiväsummat ovat enimmillään yli 200 lintua. Elo-lokakuussa tavataan vielä runsaita kertymiä, mutta yli sata lintua vain harvoin. Noin 100-1200 talvehtijaa keskittyvät alkutalvesta Haapsalun, myöhemmin Kuressaaren ja Käinan lahdille.

Aineisto (28.602)

4.1.2004 SLA 6m (mm,lmä,ym), 23.1.2025 Saa, Mustjala 12m (rnn), 28.2.2020 Saa, Kuressaare 11m (kvö,Karu,ym), 17.3.2008 KLA 35m (jt), 26.3.2010 SLA **72m** (mb,mm), 3.4.2018 KLA 67m (me,kme,ym), 12.4.2013 KLA 61m (it,jt), 22.4.2021 L-Nigula, Riguldi 30m (al), 4.5.2024 KLA 20m (me,mal), 20.5.2023 L-Nigula, Riguldi 37m (al), 27.6.2024 Ppea 119m (af,tp), 10.7.2024 Ppea **353m** (af,tp,ym), 21.7.2019 Ppea 274m (jk,ym), 11.8.2025 SLA 65m (auk,oku), 11.9.2021 Röpina, Mehikoorma 45m (mp), 14.10.2000 Hii, Käina **360m** (hp), 2.11.2023 Saa, Kuressaare 17m (tva), 18.11.2023 Hii, Luidja 13m (hpe), 7.12.2001 SLA 29m (rls,tku,ym)

5.1.2018 Haapsalu 108p (ako), 8.2.2025 Hii, Orjaku 75p (mvik), 24.2.2008 Saa, Kuressaare 79p (ako), 11.3.2015 L-Nigula, Saunja laht 144p (ako), 3.4.2016 Setomaa, Mikitamäe 240p (tma), 22.4.2024 Hii 300p

(VLS), 24.5.2001 Häädemeeste, Võiste 514p (it,Raja), 24.5.2025 Saa, Kotlandi **900p** (kjt), 3.6.2021 L-Nigula, Kadarpiku 675p (ron), 15.7.2014 L-Nigula, Riguldi 200p (jk), 24.7.2025 SLA 170p (ire,mre), 1.8.2010 Elva, Valguta polder 400p (akur), 9.8.2014 Haapsalu, Uuemõisa 350p (kkuk,Lauk), 13.9.2025 Tallinn, Kakumäe 80p (mra), 25.9.2016 Audru 126p (ab,ren), 6.10.2013 Tallinn, Rocca al Mare 65p (amä), 3.12.2020 Haapsalu, Vasikaholm 180p (tva,hpik), 7.12.2009 Saa, Kurressaare laht 315p (up), 13.12.2024 Hii, Nasva 204p (la)

Kehrääjät *Caprimulgidae*

Kehrääjä **Öösorr**

Caprimulgus europaeus

Esiintyminen: Ensimmäiset kehräjät saapuvat vapun vaiheilla, mutta laji yleistyy vasta touko-kesäkuussa. Päämuutto menee näkymättömissä touko-kesäkuun vaihteessa. **Pesintä:** Kehrääjiä pesii 5000-10.000 paria ympäri maan, ja kanta on suh-

teellisen vakaa. Tihentymiä on Viru-, Pärnu-, Võru- ja Läänemaalla. Laji pesii harvakseltaan myös saarilla. Syysmuuttoon viittaavaa liikehdintää on havaittu jo heinäkuussa, mutta varsinainen muutto lähtee liikkeelle elokuun alussa ja on vilkkainta syyskuun alkupuolella. Kehräjä on harvinainen jo lokakuun alusta alkaen. Lokakuulta on 29 havaintoa ja marraskuulta yksi.

Aineisto (4831):

24.4.2014 Võru, Möksi 1m (Lauk), 11.5.2022 SLA 1m (aan,oku), 30.5.2020 KLA 1m (me), 3.6.2004 SLA 1m (mb,jha,ym), 24.7.2022 Märjamaa, Aravere 2m (rpu), 11.8.2020 Viljandi, Vaibla 2m (vip,mhai,ym), 25.8.2023 Hii, Orjaku **3m** (mvik), 4.9.2022 Tartu linn 1m (mamä), 8.9.2022 Hii, Orjaku 2m (mvik), 15.9.2003 SLA 2m (hp,mm)

11.4.2018 Häädemeeste, Rannametsa 1p (Kose,ym), 15.4.2018 P-Sakala, Arjadi 1p (it), 25.4.2025 Harku, Sörve 2p (töt), 5.5.2018 Lääneranna, Allika 3p (üpä,e-lel), 26.5.2004 Saarde, Ilvese 10p (akl,ym), 30.5.2014 Saarde, Soometsa raba 10p (it), 13.6.2016 L-Harju, Väike-Pakri **29p** (up), 12.7.2015 L-Nigula, Leidisoo

Tervapääsky lentää kuvauskorkeudella vain pesäpaikkojen lähellä. Tervapääsky, Piiritaja, *Apus apus*. Võru 23.7.2017. Timo Nuoranen

25p (mva,tva), 15.8.2019 Paide, Eivere 8p (sva), 24.8.2018 Elva, Valguta polder 5p (hg), 11.9.2021 SLA 4p (jn,jsj), 20.9.2024 L-Nigula, Jõesse 8p (ha), 2.10.2004 SLA 2p (jha,tku,ym), 16.10.2019 Alutaguse, Lõpe 3p (eel,ym), 22.11.2016 Lääneranna, Ullaste 1p (akä)

Kiitäjät *Apodidae*

Alppikiitaja **Suurpiiritaja (RK)**

Tachymarptis melba (*Apus melba*)

Esiintyminen: Nimensä mukaisesti mm. Alpeilla pesivä kiitaja eksyy varsin harvoin Pohjolaan. Viron kaksi lintua on havaittu 4.10.2008 ja 21.8.2021.

Tervapääsky **Piiritaja**

Apus apus

Esiintyminen: Ensimmäiset tervapääskyt saapuvat vapun aikoihin, ja laji yleistyy toukokuun puolivälin paikkeilla. Päämuutto menee toukokuun lopussa, jolloin Kablissa lasketaan tuhansien päiväsummia. Samaan aikaan Salmen ja Sörven päämuutot jäävät satoihin. **Pesintä:** Tervapääsky pesii runsaana läpi koko maan ja melko vakaa kanta on nykyisellään 50.000-70.000 paria. Ilmastointiaukkojen sulkeminen ja julkisivujen remontointi vähentää lajin pesimäpaikkoja tulevaisuudessa. Kesän suuret säämuutot ajoittuvat heinäkuuhun. Syysmuutto käynnistyy heinäkuussa ja Pöösaspeassa suurimmat summat lasketaan tavallisesti jo heinäkuun puolivälissä. Sörven päämuutoissa on nähty yli 10.000 lintua heinä-elokuun vaihteessa. Laji havaitaan yleisesti vielä syyskuussa, mutta määrät ovat jo varsin pieniä. Loka- ja marraskuun havaintoja on vain muutama.

Aineisto (13.138):

26.4.1996 Haapsalu, Tagalaht 1m (hj,ym), 29.4.2012 KLA 3m (aa,jk,ym), 10.5.2014 Tapa, Tapa 110m (muu,ym), 17.5.2022 KLA 1380m (me), 29.5.2003 KLA **7210m** (me,tp), 2.6.2003 KLA 1080m (me,tp), 21.6.2015 KLA 850m (me), 9.7.2009 Ppea 2540m (jk,-me), 9.7.2009 SLA 8000m (mm,jhau,ym), 24.7.2007 SLA **34.000m** (hp,jhau,ym), 4.8.2023 SLA 16.460m (aan,auk,ym), 14.8.2008 SLA 2000m (gn,hp,ym), 18.8.2019 Ppea 620m (af,me,ym), 4.9.2009 SLA 103m (mm,se,ym), 11.9.2014 Saue, Hüüru 25m (kkuk), 13.9.2004 SLA 36m (hp,mm), 3.10.1996 SLA 2m (mb,tp,ym), 9.10.1999 Ppea 2m (hvi,ymym),

25.10.2000 SLA 1m (tp,jlaa,ym)

28.4.2003 Häädemeeste 1p (jpa,vop), 7.5.2017 Tartu linn 160p (up), 19.5.2015 Tartu linn 2200p (mamä), 30.5.2006 L-Nigula, Sutlepa 7000p (sc), 13.6.2010 Aardla polder **10.000p** (Komi,masa), 17.6.2024 Kilingi-Nõmme 3020p (agl), 20.6.2014 Kastre, Haaslava 1100p (mp,up), 1.7.2015 Kambja, Reola 2100p (up,lam), 21.7.2014 Tartu, Veeriku 1800p (up), 18.8.2016 Tartu, Pihva 2300p (up), 2.9.2014 Tallinn, Kesk linn 150p (atuu), 8.9.2014 Tartu, Veeriku 45p (up), 13.10.2018 Tartu, Veeriku 1p (mp,up), 4.11.2014 Haapsalu 1p (av), 7.11.2018 Hii, Tahkuna 1p (ako), 13.11.2022 Apus sp. Pärnu, Tammuru 1p (ab,ym)

Vaaleakiitaja **Randpiiritaja (RK)**

Apus pallidus

Esiintyminen: Välimerellä pesivä laji eksyy ääriharvoin Pohjois-Eurooppaan. Ainoa hyväksytyt havainto on Sörvessä 23.10.2019.

Tornipöllöt *Tytonidae*

Tornipöllö **Loorkakk (RK)**

Tyto alba

Esiintyminen: Latvian tuoreet pesimähavainnot antavat olettaa lajin runsastuvan myös Virossa. Kirjanpitoa vaikeuttaa lajin yleistyminen kotieläimenä. Lajista on seitsemän hyväksyttyä havaintoa, tuorein 2023, jolloin löytyi vain sulkia. Elävä lintu on nähty 1983, 1991 ja 2008. Vuoden 2013 lintu oli Rakveren lähellä tuupertunut vanhaan heinälatoon.

Pöllöt *Strigidae*

Helmipöllö **Karvasjalg-kakk**

Aegolius funereus

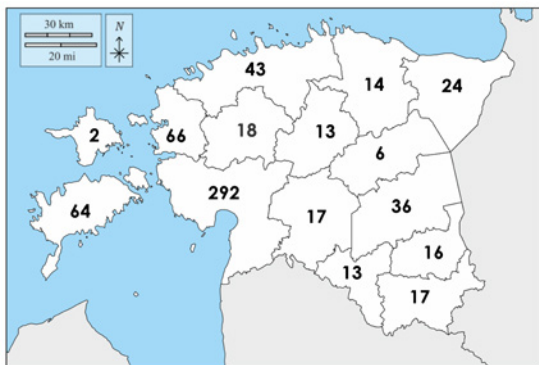
Esiintyminen ja pesintä: Helmipöllön alamäki jatkuu kaikissa maakunnissa. Kanta ei ole ollut koskaan suuren suuri, mutta nykykannaksi arvioidaan enää 50-100 paria, joka on vain neljäsosa 2000-luvun alun arviosta. Suurin uhka on pesämetsien kiihtyvät hakkuut ja kolopuiden puute. Sörvessä nähtiin takavuosina yhteensä kolme muuttavaa lintua, mutta rengastuksen loputtua lintuja ei niin vaan näe tai kuule. Aktiivisen rengastuksen vuosina lintuja tavattiin 3-11 yksilöä syksyssä. Kablissa rengaste-

taan vuosittain syys-lokakuussa 1-23 yksilöä. Eniten 2016, jolloin pyynnissä oli selvä piikki lokakuun alkupuolella. Viimeinen saatiin verkoista 23.10. Muualla maassa äänteleviä lintuja on havaittu syyskuun loppun ja marraskuun alun välisenä aikana. Talvikanta on 50-150 yksilöä. Latvian kannaksi arvioidaan vielä 1000-3000 paria, mutta sekin on puolittunut edellisistä arvioista.

Aineisto (799):

8.9.2024 Ppea 1m (ami,pme), 3.10.1999 SLA 1m (tp,rls,ym), 6.10.2022 Ppea 1m (af,jn,ym), 7.10.2014 Häädemeeste 1m (jt,rmä), 30.10.2009 Ppea 1m (me,tp)

1.1.2009 Saa, Kihelkonna 1p (up), 11.2.2002 Saa, Lümanda 3p (mo,up,ym), 24.2.2009 Lääneranna, Koonga 3p (jjü,elel), 17.3.2008 L-Nigula, Oru 2p (av,tva,ym), 31.3.2025 Valga 2p (jaj), 6.4.2006 Saku 2p (mtal), 19.4.2019 Tori 2p (ren), 9.5.2020 L-Nigula 2p (ssi), 18.6.2010 Alutaguse, Tudulinna 3p (hlu,elel), 6.7.2020 Türi 2p (rk), 17.7.2019 Pärnu linn 5p (ati,ren), 8.8.2019 Kastre 3p (ami), 11.9.2008 Häädemeeste 3p (it,jt), 25.9.2005 KLA 6p (jt,agl,ym), 4.10.2000 SLA 4p (mb,jla,ym), 11.10.2005 KLA 4p (jt), 19.10.2005 KLA 8p (it,jt), 29.10.2002 SLA 2p (mm,lmä,ym), 9.11.2002 SLA 1p (mm,tp,ym), 21.11.2020 Viljandi, Kannuküla 1p (mp,up), 24.12.1950 Saarde 1p (ahaa)

Pärnumaa on selvästi helmipöllön vahvinta esiintymisaluetta.

Minervanpöllö **Kivikakk (RK)**

Athene noctua

Esiintyminen: Etelä-Euroopassa yleisesti pesivä laji eksyy vain harvoin Pohjolaan. Latviassa laji on viimeksi pesinyt 1984, mutta 2020-luvulta on tuo-

reita havaintoja. Virosta on vain yksi täytetty lintu 1880-luvulta.

Hiiripöllö **Vöotkakk (rk)**

Surnia ulula

Esiintyminen: Hiiripöllö on jokavuotinen vähälukuisen pääsääntöisesti talvikauden vieras. Havaintoja on koko maasta painottuen Pärnu-, Lääne- ja Harjumaalle. Ensimmäiset hiiripöllöt ilmestyvät elokuun lopussa ja viimeiset vetäytyvät pesimäalueille maaliskuun lopussa. Talvikanta on 10-200 yksilöä. **Pesintä** on varmistettu 2000-luvulla neljästi: Räpinassa 2013 ja Vormsilla 2014 kolme paria saivat poikueet.

Aineisto (786):

20.1.2024 Kuusalu, Saunja 1m (gh), 25.9.2009 Ppea 1m (jk,tp), 27.9.2022 Osmussaar 1m (af,al,ym), 30.9.2013 Ppea 1m (jjö), 4.10.2014 L-Harju, Pakri 1m (js), 20.10.2013 L-Harju, Pakri 1m (js), 25.10.2005 KLA 1m (it,jt,ym), 2.12.2013 Mulgi, Rimmu 1m (rmä)

13.1.2007 Vormsi 2p (nf), 29.1.2018 Röpina, Raadama 2p (kni,tma), 13.2.2018 Elva, Kalme 2p (rso), 16.2.2006 Alutaguse, Maladina 1p (tp,sc,ym), 5.3.2017 P-Pärnumaa, Ünnaste 1p (ab), 5.4.2018 Harku, Kütke 1p (rpu), 20.4.2024 Kose, Kolu 1p (kja,üpä), 18.5.1993 Kastre, Leegu järv 1p (elei,ym), 19.5.2014 Vormsi, Kjursgrunne 3p (av,ron), 31.5.2013 Röpina, Tooste 3p (mp,kni), 23.8.2024 Valga, Korijärve 1p (tte), 25.8.2017 Saa, Kurevere 1p (tpi), 11.9.2008 P-Pärnumaa, Arase 1p (elel), 25.9.2007 KLA 1p (it,jt), 5.10.2017 L-Harju, Kulna 1p (rpu), 21.10.2017 Märjamaa, Valgu 2p (op), 3.11.2017 Viljandi, Võistre 1p (Aun), 19.11.2022 Tõrva, Kungi 1p (ukö), 3.12.2022 Saa, Virita 1p (kvö,Vilk), 23.12.2025 Türi, Ülejõe 1p (sva)

Varpuspöllö **Värbkakk**

Glauclidium passerinum

Esiintyminen ja pesintä: Varpuspöllön pesimäkanta on kasvanut jo 1200-1800 pariin, lisääntyneistä vanhojen metsien hakkuista huolimatta. Laji pesii kaikissa maakunnissa. Tiheimmin asuttuja seutuja ovat Pärnumaan maakunta ja Lahemaan kansallispuisto. Vanhojen kuusikoiden määrä laskee, joten kanta tuskin kovin paljon enää kasvaa. Liikehdintään viittaavaa on havaittu asemilla melko vähän. Sörvesä laji on tavattu 14.9.-2.12 välisenä aikana kahdeksan kertaa. Kablissa on rengastettu 41 lintua vuosina

Olet huomattu! Hiiripöllö, Vöökakk, *Surnia ulula*. Paljassaare 25.10.2023. Merike Hiibus

2014-2023, eniten vuonna 2021. Talvikanta on 2000-4000 yksilöä.

Aineisto (4187):

8.1.2021 Saa, Viidu 2p (rnn), 13.2.2021 Tartu, Valmaotsa 2p (art,ym), 5.3.2001 Tartu, Laeva **5p** (me,mkoi), 29.3.2020 Saarde, Sigaste 4p (ren), 3.4.2004 Rápina, Meeksi 3p (jla,tku), 5.5.2015 Kadrina, Kõrveküla 2p (vvo), 18.5.2001 Hii, Kõrgessaare 2p (Väli), 15.6.2025 Valga, Korijärve 7p (jaj), 26.6.2020 Pärnu, Seljaküla 5p (ren), 7.7.2015 Saa, Silla 4p (rnn), 13.8.2022 Otepää, Mägestiku 5p (mkö,Must,ym), 17.8.2019 Viljandi, Lalsi **12p** (jr,avu,ym), 20.8.2005 Kastre, Järvselja 7p (rls,ym), 10.9.2009 L-Nigula, Tuksi 3p (jk,me), 26.9.2016 Viljandi, Kiini 3p (ema,rmä), 2.10.2016 P-Pärnumaa, Kodesmaa 2p (elel), 24.10.2009 L-Nigula, Rannaküla 3p (aj,up), 18.11.2004 SLA 1p (mb,mm), 25.11.2018 KLA 4p (me), 23.12.2017 Türi, Jöküla 2p (kmu)

Suopöllö **Sooräts**

Asio flammeus

Esiintyminen: Suopöllön muuttokaudet ovat pitkät, keväällä havaintoja on eniten huhtikuun keskeltä toukokuun loppuun. Syksyllä vilkkainta on syyskuun lopusta marraskuun alkuun. **Pesintä:** Suopöllö on varsin harvalukuinen pesijä, ja sen kanta kituuttaa 0-10 parin varassa. 2000-luvun alun atlaskartoituksessa määrä arvioitiin kymmenkertaiseksi, mutta myyrätilanteen muutokset vaikeuttavat arviointia. Tietokannoissa ei esimerkiksi ole yhtään varmaa pesintää 2020-luvulta. Laji on harvinainen talvikaudella ja kanta on 1-5 yksilöä.

Aineisto (947):

16.1.2016 Audru polder 2m (it), 24.3.2005 SLA 1m (jn,mm,ym), 26.3.2005 SLA 2m (jn,mm,ym), 17.4.2018 Häädemeeste 2m (kvö), 22.4.2003 SLA 2m (mb,j-

ha,ym), 15.5.2018 Tartu 1m (mp,up), 1.6.2018 Kihnu 1m (it), 5.6.2013 L-Harju, Pakri 1m (js), 6.6.2014 SLA 1m (tp,jhau,ym), 25.8.2002 SLA 1m (hp,mm,ym), 3.9.2025 Ppea 1m (af), 25.9.2001 SLA **5m** +sp. 6m4p (mb,tp,ym), 6.10.2023 SLA 4m (tp), 23.10.2001 SLA 2m (tp,ym), 4.11.2004 Ppea 1m (io), 7.11.2023 Ppea 1m (af)

17.1.2015 Saa, Laimjala 4p (Riis), 22.2.2018 Hii 1p (la), 3.3.2016 Saa, Pihtla 2p (rme), 20.3.2005 SLA 2p (hp,mm), 25.4.1998 Kihnu 2p (Raja), 9.5.1999 Ppea 3p (tp,ym), 19.5.2018 L-Harju 2p (ima,ina), 3.6.2005 Rápina 2p (tva,Erit,ym), 14.6.2018 Valga 4p (mkö,Must,ym), 12.7.2005 Peipsiääre, Alatskivi 4p (rma,Elts), 14.7.2005 Peipsiääre, Pala **5p** (rma,Elts), 2.8.2010 Rápina 2p (mo), 19.8.2022 Jöelähtme 3p (kor,vkii,ym), 21.9.2001 SLA 2p (sc,tp,ym), 2.10.1996 Häädemeeste, Pikla 4p (mb,tp,ym), 9.10.1999 SLA 4p (tp,akl,ym), 23.10.2000 SLA 3p +sp. 5p (tp,ym), 10.11.2025 Anija 1p (ktr), 18.12.2021 Mustvee 1p (Vilk), 30.12.2001 SLA 1p (gn,ire,ym)

Sarvipöllö **Körvukräts**

Asio otus

Esiintyminen: Keväällä sarvipöllöjä alkaa saapua jo helmikuun lopussa, jolloin on kuultu ensimmäiset laulavat. Muuttavia lintuja näkyy vähän, ani harvoin yhtä enempää päivässä. Keväällä havaintoja on maaliskuun lopulta toukokuun loppuun, eniten huhnikuun jälkipuolelta. **Pesintä:** Pesivien sarvipöllöjen määrä vaihtelee paljon vuodesta toiseen, nykyisen tiedon mukaan kanta on 1000-2500 paria. Syksyn huteran aineiston mukaan muutto alkaa vahvasti syyskuun lopussa ja jatkuu heikkona lokakuun ajan. Laji on varsin vähälukuinen marraskuun alusta helmikuun puoliväliin. Talvikanta on 100-400 yksilöä.

Aineisto (3203):

26.3.2023 Ppea 1m (af), 29.3.2002 SLA 1m (lmä,-raa,ym), 22.4.2000 SLA **2m** (hp,mb,ym), 30.4.2017 Narva-Jõesuu, Perjatsi 1m (tp), 15.5.2025 Hii 1m (up,mco), 17.5.2011 Ppea 1m (mo), 23.5.2005 KLA **2m** (me,js,ym), 28.5.2023 SLA 1m (jn,tp,ym), 2.7.2009 L-Nigula, Tuksi 1m (jk), 13.7.2016 Tori, Rütavere 1m (ren), 25.7.2014 Ppea 1m (jk,me,ym), 25.9.2005 KLA **6m** (jt,agl,ym), 28.9.2005 KLA 4m (jt,me,ym), 2.10.2021 KLA 2m (vip), 14.10.2022 Ruhnu, Ringsu 1m (me), 29.10.2006 Ristna 1m (jn,up,ym), 3.11.2007 Saa, Türju 1m (up,Kõiv,ym)

15.1.2021 Saa, Lahetaguse 7p (ami,ym), 25.2.2020

P-Pärnumaa, Enge 3p (jjü), 17.3.2017 Haljala 2p (tlii), 31.3.2006 Kadrina, Katku 7p (tp,sc), 3.4.2006 Setomaa, Saatse 7p (rls,tp), 4.4.2001 Saa, Mustjala **12p** (ron), 3.5.2019 Luunja, Lohkva 7p (ati), 4.6.2000 Setomaa, Määsi 5p (up), 14.6.2002 Tartu, Lähte 7p (rls,tp), 26.6.2010 Tartu, Vasula 6p (rsa), 4.7.2005 Rápina **16p** (rki), 14.7.2005 Peipsiääre, Assikvere 8p (rma,Elts), 19.8.2005 Haapsalu, Uneste 4p (up,ym), 7.9.2025 Otepää, Iigaste 3p (jaj,jfj), 30.9.2005 SLA 4p (Erit,ym), 22.10.2013 KLA 3p (jt,ehe,ym), 28.11.2015 Märjamaa, Säälä 2p (ku,muu), 9.12.2025 L-Nigula, Sutlepa 1p (ron,ym), 24.12.2014 Hii, Villemi 1p (la)

Tunturipöllö **Lumekakk** (RK)

Bubo scandiacus (Nyctea scandiaca)

Esiintyminen: Arktisella aluella taantuva pöllö vaeltaa yhä harvemmin etelään ja Virossa laji on erittäin harvinainen talvivieras. Ruotsin kanta todettiin hävinneeksi 2025. Tietokannan yli 200 havainnosta vain 9 on 2000-luvulta, ajalta 11.11.-4.4. Talvikannaksi on arvioitu 0-2 yksilöä. RK otti lajin uudelleen käsittelyyn vuodesta 2013 alkaen.

Huuhkaja **Kassikakk**

Bubo bubo

Esiintyminen ja pesintä: Huuhkajan huvennut pesimäkanta kärvistelee ympäristömyrkköjen ja maapeitojen kourissa. Lajin katoamisen suhteen on jo hyvin vahvoja viitteitä. Vuoden 2025 arvioissa pesimäkannaksi mainitaan vielä 20-30 paria. Ympäristöministeriön tiedonannossa 2021 todettiin, että laji sai kyseisenä vuotena poikasia vain viidestä pesästä. Vuoden 2023 tilanne oli vieläkin huonompi. Talvikannaksi luvataan vielä 40-90 yksilöä, Myös Latviassa laji on uhanalainen ja siellä kannanarvio on 8-73 paria.

Aineisto (630):

10.1.2014 Vormsi 2p (ssi), 14.2.2014 Harku 1p (kkuk,Lauk), 6.3.2022 Kuusalu 2p (ttr), 20.3.2023 Tori 1p (ab,ren), 30.3.2005 Kadrina, Pariisi 2p (rls,tp), 6.4.2025 Kuusalu 1p (mpii), 26.4.1997 Läänerranna, Koonga 2p (elel), 21.5.2019 Saa, Muhu 1p (lke), 26.5.2004 L-Nigula 3p (mo,ym), 9.6.2016 Vormsi 2p (ron), 14.6.2024 Ppea 1p (al), 21.7.2018 Haljala 2p

Älä herätä nukkuvaa pöllöä!

Viirupöllö, Händkakk, *Strix uralensis*.

Tallinna 23.3.2022. Timo Nuoranen

(tlii), 1.8.2018 Ppea 2p (ron), 30.8.2012 Hii, Käina 1p (la), 15.9.2004 L-Nigula, Martna 1p (llu), 28.9.2003 L-Harju, Padise 2p (mo,ym), 11.10.2020 Haljala 1p (ktr,ttr), 14.10.2021 Pärnu, Audru 1p (up,Vilk), 18.11.2025 Kuusalu 2p (mor,mor,ym), 7.12.2005 Hii 1p (tp), 29.12.2014 Pärnu, Audru 1p (rk)

Lehtopöllö **Kodukakk**

Strix aluco

Esiintyminen ja pesintä: Lehtopöllön pesimäkanta on melko vakaa 1700-2000 paria ja se vaikuttaisi olevan maan yleisin pöllö. Pesimähavaintoja on paljon kaikista maakunnista, mutta vähiten maan pohjois- ja koillisosista. Talvikanta on 3400-5000 yksilöä. Kablissa rengastetaan vuosittain 0-10 lintua, eniten saatiin 2021. Jonkinlaista liikkumista on siis havaittavissa syys-marraskuussa.

Aineisto (6064):

8.1.2019 Saa, Valjala 3p (jos,msaa), 11.2.2017 Saa, Üüdibe **7p** (mpu), 23.3.2004 Viljandi, Saarepeedi 6p (rmä), 13.4.2004 Valga, Tsiirgumäe 5p (tp,rls), 12.5.2020 Kiili, Sõmeru 5p (anon), 7.6.2020 L-Nigula, Kullamaa 5p (jpä), 25.7.2023 Tartu linn 4p (ami,p-me), 17.8.2019 Viljandi, Lalsi 5p (jr,avu,ym), 1.9.2018 Rõuge, Soekõrdsi 3p (mkö), 1.10.2003 SLA 4p (mb,tp,ym), 5.11.2023 Vinni, Mõedaka 3p (pve,tve), 29.12.2009 SLA 6p (mm,msil)

Viirupöllö **Händkakk**

Strix uralensis

Esiintyminen ja pesintä: Viirupöllö pesii kaikissa maakunnissa saaria lukuun ottamatta. Mantereella pesivä 1500-2000 parin kanta jakautuu Pärnumaata lukuun ottamatta varsin tasaisesti. Kanta on viimeisimmän tiedon mukaan vakaa tai hieman jopa kasvava. Uhat ovat samoja kuin helmipöllöllä eli pesämetsien katoaminen. Talvikanta on 3000-5300 yksilöä.

Aineisto (4501):

14.9.2003 Pärnu, Lao 1m (me,Raja),

21.1.2017 Lääneranna, Kinksi 2p (ov), 13.2.2009 Rápina, Parapalu 3p (up,mo), 28.3.2002 Saarde, Laiksaare **8p** (tp,me), 3.4.2022 P-Pärnumaa, Pööravere 4p (ksi), 19.5.2025 P-Pärnumaa, Mädara 6p (kaa), 11.6.2016 Kadrina, Neeruti 4p (ron), 5.7.2005 Peipsiääre, Selgise 3p (rma,Elts), 29.8.1998 Kastre, Ahunapalu 6p (sc,mb,ym), 7.9.2022 Rõuge, Koemetsa

4p (jaj,jfj), 13.10.2020 P-Pärnumaa, Kobra 2p (ren), 16.11.2011 Põltsamaa, Jüriküla 2p (hto), 31.12.2025 Nõo, Altmäe 1p (Sild)

Lapinpöllö **Habekakk**

Strix nebulosa

Esiintyminen ja pesintä: Lapinpöllöjä pesii jo vuosittain 3-10 paria, ja 2020-luvulla havainnot ovat selvästi lisääntyneet. Viime vuosina lintuja on nähty mm. Harjumaalla, jossa vanhaa metsää ja suoje-lualuetta vielä toistaiseksi riittää. Pesintä jää monesti varmistamatta, koska lajin kaikki havainnot salataan. Talvikanta vaihtelee vuosittain 10-20 yksilön väliillä.

Aineisto (119):

9.1.2022 Kastre 1p (Sirp), 22.2.2003 Alutaguse, Il-luka 1p (tp,tku,ym), 12.3.2015 Noarootsi 1p (kvö), 5.4.2019 Mustvee 2p (Vilk), 24.4.2014 Alutaguse, Tudulinna 2p (tvo), 21.5.2020 Anija 1p (Lauk), 12.6.2009 Alutaguse **4p** (ema,rmä), 3.7.2016 Haljala, Vihula 1p (lke,ym), 17.8.2024 Mustvee 1p (el,eljai), 26.9.1997 Alutaguse 2p (elei,Kuus), 29.10.2006 Otepää 1p (meka), 19.11.2011 Järva 1p (lrk), 1.12.2015 Alutaguse, Tudulinna 1p (tre), 30.12.2025 Kastre 1p (atru)

Sääkset *Pandionidae*

Kalasääski **Kalakotkas**

Pandion haliaetus

Esiintyminen: Varhaisimmat kalasääsket on havaittu maaliskuussa, ja kevätmuutto käynnistyy kunnolla huhtikuun alkupäivinä. Päämuutto osuu huhtikuun puoliväliin tai heti sen jälkeen. Muutto jatkuu vielä toukokuussa, ja viimeiset menevät kesäkuun alussa. Merkittävä osa muutosta kulkee Saarenmaan kautta, ilmeisesti kohti Suomea. Salmen päämuutoissa on ollut toistuvasti toistakymmentä lintua päivässä, Kablissa kolmesta kahdeksaan yksilöä. **Pesintä:** Noususuhdanteessa oleva "kalakotkan" kanta on tätä nykyä jo 80-100 paria. Pesinnät painottuvat maan itäosiin ja Peipsin rannoille. Syysmuutto käynnistyy elokuun toisella viikolla, ja huippu osuu syyskuun puoliväliin. Muutto on vilkkainta Sõrvessä, mutta määrät ovat hieman pienempiä kuin keväällä. Yksittäisiä lintuja näkyy lokakuun lopulle asti, marraskuussa havaittiin vuonna 2019 kolme yksilöä.

Aineisto (4849):

22.3.2017 KLA 1m (me,tp), 29.3.2017 KLA 1m (me),

30.3.2017 SLA 1m (tp), 5.4.2018 KLA 7m (aa,ym), 13.4.2025 Salme **24m** (hj,tp), 17.4.2019 Salme 20m (hj,tp,ym), 18.4.2025 Salme 10m (hj,tp,ym), 5.5.2021 Hii 6m (ktr,ttr), 19.5.2014 Narva-Jõesuu, Vaivara 3m (jn,tp,ym), 6.6.2019 SLA 2m (jn,tp), 4.7.2014 Ppea 2m (me,tva,ym), 10.8.2019 Ppea 2m (jk,me,ym), 25.8.2003 SLA 6m (js,mre,ym), 6.9.2024 SLA 13m (hj,tp,ym), 14.9.2001 SLA **15m** (gn,tp,ym), 17.9.2001 SLA 14m (sc,tp,ym), 26.9.1999 SLA 3m (jn,tp,ym), 1.10.2005 SLA 2m (mm,rma,ym), 29.10.2024 Ppea 1m (af,art,ym), 30.10.2021 SLA 1m (tp,lli,ym)

21.3.2008 Otepää, Sangaste 1p (rma), 24.3.2010 Märjamaa, Vigala 1p (pra), 8.4.2020 Tartu linn 3p (Tali), 30.4.2016 P-Sakala, Suure-Jaani 4p (üta), 11.5.2019 Alutaguse 4p (mpe), 17.5.2021 Setomaa 4p (jkö), 18.5.2004 L-Nigula, Karjatse meri **5p** (up), 30.5.2020 Tartu 4p (mp,up), 23.6.1999 Alutaguse, Narva jõgi 4p (rls,tp), 27.7.2009 Alutaguse, Illuka 4p (up), 31.7.2004 Võru, Sõmerpalu 6p (us), 31.8.2005 Võru, Sõmerpalu **7p** (up), 18.9.2013 Kihnu 4p (tp,up),

Runsaslukuinen päämuutto on hienoa katseltavaa. Mehiläishaukka, Herilaseviu, *Pernis apivorus*. Sörve 28.8.2021.

Timo Nuoranen

27.9.2015 L-Nigula, Saunja laht 2p (kvö), 18.10.2018 Peipsiääre 1p (mo,up,ym), 10.11.2019 Saa, Muhu 1p (up,lke), 13.11.2019 Harku 1p (anon)

Haukat Accipitridae

Liitohaukka Hõbehaugas (RK) ets

Elanus caeruleus

Esiintyminen: Espanjassa ja Ranskassa säännöllisesti pesivä liitohaukka laajentaa esiintymistään pohjoisemmaksi. Viron ensihavainto tehtiin Saarenmaalla 13.–22. huhtikuuta 2024. Vuoden 2025 havainnot ovat vielä RK:n käsiteltävinä.

Pikkukorppikotka **Raipekotkas (RK)**

Neophron percnopterus

Esiintyminen: Kovasti taantunut Kaakkois- ja Lounais-Euroopassa pesivä pikkukorppikotka eksyy vain harvoin Pohjolaan. Lajista on neljä havaintoa vuosilta 1990, 2007, 2008 ja 2014.

Mehiläishaukka **Herilaseviu**

Pernis apivorus

Esiintyminen: Aikaisimmat mehiläishaukat saapuvat säännöllisesti huhtikuun lopussa. Touko-kesäkuun vaihteen päämuutto näkyy selvimmin Saa-renmaalla, joskin määrät jäävät alle sataan lintuun. Sörvessä kierteleviä lintuja liikkuu pitkälle kesäkuuhun ja Pöösaspeassa myös läpi heinäkuun. **Pesintä:** Runsastuva kanta on 1000-1500 paria melko tasaisesti kaikkialla maassa. Pistiäisten kannoista riippuvaisen lajin uhat ovat pääasiassa muuttomatalla. Syysmuutto voimistuu elokuun mittaan ja huipentuu elo-syyskuun vaihteessa, jatkuen vahvana lähes syyskuun loppuun. Yli 50 summat on laskettu Sörvessä, kun muualla jäädään sen alle. Lokakuun alkupäiviltä on kolmisenkymmentä havaintoa.

Aineisto (6031):

15.4.2014 Valga, Pikkjärve 1m (tte), 24.4.2005 KLA 1m (ark,ym), 27.4.1993 SLA 2m (gn), 9.5.2012 Vormsi, Kjursgrunne 5m (ako), 17.5.2025 KLA 62m (me, skn), 19.5.2019 Salme **83m** (hj), 31.5.2018 SLA 73m (tp), 7.6.2001 SLA 15m (sc,jla,ym), 21.6.2024 Ppea 9m (af,tp,ym), 6.7.2002 SLA 18m (tp,ark,ym), 17.7.2014 Ppea 8m (jk,me,ym), 4.8.2009 Ppea 5m (tp,ym), 22.8.2007 SLA 21m (gn,hp,ym), 29.8.2021 SLA 60m (tp,tnu), 16.9.2006 SLA 60m (mm,sc,ym), 17.9.2001 SLA **91m** (sc,tp,ym), 25.9.1999 SLA 31m (jn,tp,ym), 5.10.1999 SLA 7m (tp,rls,ym), 10.10.2006 SLA 1m (mm,tp,ym), 10.10.2021 SLA 1m (up,Vilk,ym)

6.4.2015 Tartu, Valmaotsa 1p (us), 12.4.2008 Karksi, Rubina 1p (ome), 23.4.2016 Haapsalu, Rohuküla 2p (mob), 5.5.2007 KLA 2p (eaa,jkii,ym), 18.5.2001 SLA 7p (hp,ppi), 5.6.2001 SLA **20p** (sc,rls,ym), 22.6.2025 Kuusalu 7p (mli,eli), 29.6.2008 Rāpina, Ristipalo 8p (hhu,ym), 17.7.2001 SLA 9p (skl,mleh,ym), 27.8.2019 SLA **15p** (tp,tnu), 11.9.2001 SLA 10p (gn,tp,ym), 20.9.1999 SLA 12p (jn,mhal,ym), 6.10.1999 SLA 2p (tp,rls,ym), 12.10.2013 L-Nigula, Tammiku 1p (kkuk, Lauk), 17.10.2016 Saa, Räägi 1p (rnn)

Munkkikorppikotka **Raisakotkas (RK)**

Aegypius monachus

Esiintyminen: Etelä-Euroopassa pesivä korppikotka eksyy Pohjolaan vain harvoin. Viron havainnot koskevat 13 yksilöä. Vuosien 2015 ja 2016 linnut viihtyivät pitkään Viron maaperällä, vuoden 2016 lintu mahdollisesti jopa kolme kuukautta. Lisäksi aineistossa on yhdeksän määrittämätöntä korppikotkaa vuosilta 1866-1969.

Himalajankorppikotka **Kumai-kaelus-** **kotkas (RK) ets**

Gyps himalayensis

Esiintyminen: Pesimäseudultaan Himalajalta laji eksyy ääriharvoin Eurooppaan. Viron lintu löydettiin riistakameran kuvasta 4.6.2024 Harkusta, Harjumaalta.

Hanhikorppikotka **Kaeluskotkas (RK)**

Gyps fulvus

Esiintyminen: Etelä-Euroopassa pesivä korppikotka eksyy vain harvoin Pohjolaan. Lajista on kuusi hyväksyttyä touko-heinäkuun havaintoa. Lisäksi yksi havainto Tartosta vuodelta 2025 on RK:n käsittelyssä

Käärmekotka **Madukotkas**

Circaetus gallicus

Esiintyminen: RK hyväksyi vuoden 2017 loppuun yhteensä 79 havaintoa, joista pääosa koskee Luoteis-Virossa (mahdollisesti) pesinyttä paria. Vanha reviiiri kuitenkin autoitui 2000-luvun alussa pysyvästi. Vuoden 2010-2017 välillä hyväksyttiin 14 havaintoa ja laji tavataan yhä vuosittain, vaikka havaintoja on vähenemässä määrin. Vuodesta 2018 alkaen laji ei kuulu enää RK:n tarkistuksen piiriin. Pesintöihin liittyvät salaukset hankaloittavat tulkintaa, sillä myös muuttavat linnut salataan. **Pesintä:** Viimeinen varmistettu pesintä on vuodelta 1971, vaikka laji pidettiin listalla vuoteen 2019. Käärmekotka on pesinyt 2010-luvulla Latviassa ja 2020-luvulla myös Valko-Venäjällä, joten tulevaisuudessa harhailevia lintuja riittänee myös Viroon.

Aineisto (64):

10.5.2002 Mikitamäe 1m (mre,jn,ym.), 18.5.2020 Tori 1m (eel), 22.5.2019 SAA 1m (Ili), 6.8.2000 Tähtvere

1m (Komi,mhal), 13.10.1999 SLA 1m (tp)

2.4.2010 Märjamaa 1p (aj), 6.4.2023 Elva 1p (Kul-l,hg), 16.4.2023 Raasiku 1p (pve), 26.4.2025 Mulgi 1p (roth), 8.5.2003 SLA 1p (js,hp), 15.5.2023 Rápina 1p (kni,tma), 27.5.2001 Nõva 1p (tva), 2.6.2019 Peipsiääre 1p (Salu), 25.6.2017 Vigala 1p (elel,ren), 5.7.2012 Kuusalu 1p (roth), 18.7.2014 Roosna-Alliku 1p (mo), 5.8.2016 Sauga 1p (ab), 16.8.2009 Nõva vald 1p (up, Kõiv)

Kiljukotka **Suur-konnakotkas**

Clanga clanga (*Aquila clanga*)

Esiintyminen: Keväällä kiljukotka saapuu reviiirilleen pienempää serkkuaan aiemmin. Lajista on satakunta kevätkauden havaintoa 1-2 lintua päivässä. Ensimmäiset voi nähdä jo maaliskuussa, mutta tavallisesti vasta huhtikuun alussa. **Pesintä:** Supistunut 5-10 parin (puhdas) kanta pesii hajallaan ympäri mantereeseen, ei saarilla. Pesä rakennetaan soistuneeseen vanhaan lehtimetsään. Vuoden 2009 atlaksessa laji löydettiin mahdollisesti, todennäköisesti tai varmasti pesivänä 17 ruudussa. Lajin suurin uhka on risteytyminen, koska ollaan kannan reuna-alueella. Myös pesämetsiköiden kuivatus uhkaa lajia. Syysmuuttajia näkyy syys-lokakuussa. Latviasta laji on viimeisimmän atlaksen mukaan todettu hävinneeksi.

Aineisto (330):

24.3.2019 Rápina 1m (uab), 24.3.2024 Tori 1m (ab,ren), 30.3.2024 Mulgi 1m (rmä), 5.4.2017 KLA 1m (me), 7.4.2021 Saue, Kaasiku 1m (tnu), 14.4.2019 Salme 1m (tp), 29.4.2012 L-Nigula 1m (mva,tva), 5.5.2017 Narva-Jõesuu, Vaivara 1m (tp), 7.5.2019 Salme 1m (tp), 16.5.2019 Alutaguse 1m (it,me), 24.5.2002 SLA 1m (js), 30.8.2021 SLA 1m (tp,tnu), 7.9.2002 L-Nigula, Taebla **2m** (io), 17.9.2024 Läänerranna 1m (tva), 20.9.2021 Tori 1m (rmä), 25.9.1999 SLA 1m (jn,tp,ym), 3.10.2025 SLA 1m (tp,jn,ym), 5.10.2017 Saa, Torgu 1m (kvö)

16.3.2019 Rapla, Ummaru 1p (llu), 2.4.2017 Luunja 1p (uab), 14.4.2004 Tartu, Laeva 2p (tp,rls), 17.4.2016 Märjamaa 2p (kmu,rmä), 5.5.2001 Tähtvere 1p (sc,Huju), 31.5.2019 P-Pärnumaa, Kodesmaa 2p (elel), 18.6.2020 L-Nigula 1p (ron), 23.7.2001 Tartu, Tähtvere 2p (bo,moj), 16.8.2021 Rapla 2p (mki), 26.8.2003 Tartu, Laeva **3p** (df,Komi,ym), 1.9.2018 Türi 2p (rk), 14.9.2024 Valga 1p (kmu), 9.10.2023 SLA 1p (tp,Karu,ym), 11.10.2020 Märjamaa 1p (elel), 14.10.2007 SLA 1p (hp,se,ym)

Pikkukiljukotka **Väike-konnakotkas**

Clanga pomarina (*Aquila pomarina*)

Esiintyminen: Maaliskuun ensimmäisiä tunnuslajihoitoja seuraavat suurimmat muutot huhtikuun lopulla. Toukokuussa joukko pesimättömiä lintuja kiertelee ympäriinsä myös Saaren- ja Hiidenmaalla. **Pesintä:** Pikkukiljukotka on yleinen petolintu lähes koko maassa. Tihein pesimäkanta on Etelä-Virossa. Laji välttää suuria yhtenäisiä metsäaloja, mutta kelpuuttaa pesäpaikaksi vain riittävän tukevaoksaisten kuusikon. Viimeisen tiedon mukaan mantereella pesivä kanta on vakaa 600-700 paria. Pikkukiljukotkan syysmuutto tapahtuu vaivihkaa. Vain harvoin nähdään päivässä enempää kuin yksi lintu. Laji välttää suurten merialueiden ylittämistä, joten se on saarilla harvinainen. Viimeiset linnut lähtevät normaalisti syyskuun lopussa, mutta vielä lokakuussa voi hyvällä onnella jostain löytää yksittäisen nuoren linnun.

Aineisto (6588):

1.4.2017 KLA 1m (me), 6.4.2012 Viljandi, Tarvastu 1m (mp), 9.4.2024 Ppea 1m (tva), 15.4.2025 Kambja 2m (art,kkan), 23.4.2006 Salme 3m (sc,tp,ym), 27.4.2003 Häädemeeste **4m** (me), 21.5.2008 SLA 3m (hp,l-mä,ym), 2.6.2021 SLA **4m** (tp,tnu), 12.6.2022 Ppea 1m (af,al), 9.8.2023 Saa 1m (aan,auk,ym), 20.8.2016 Tapa 1m (muu), 21.8.2002 Läänerranna, Kasari jõgi 5m (shj), 10.9.2023 Türi 4m (cca,tkaa), 16.9.2012 Tõrva, Helme **6m** (rmi), 17.9.2024 Tartu linn **6m** (up), 24.9.2013 Kihnu 2m (tp,ym), 27.9.2010 Tahkuranna 1m (akl), 30.9.2007 SLA 1m (hp,tp,ym)

16.3.2002 L-Nigula, Oru 1p (mva,tva), 28.3.2002 Häädemeeste 1p (agl,envi), 5.4.2005 P-Sakala, Suure-Jaani 2p (aot), 19.4.2014 Saarde 5p (tp,rls,ym), 11.5.2016 Anstla, Urvaste 14p (its), 25.5.2025 SLA **18p** (jn,ff), 2.6.2021 Tartu linn 11p (up), 29.6.2016 Ppea 12p (ron), 7.7.2013 Häädemeeste 7p (jt,pva), 26.7.2020 Raasiku 5p (kk), 28.7.2025 Türi 6p (ron), 5.8.2020 Kambja **12p** (pme), 29.8.2002 Tartu, Laeva 11p (Komi,pekl), 10.9.2022 Türi 11p (sva), 23.9.2023 Rõuge 2p (mkö), 8.10.2004 SLA 1p (mb,jha,ym), 9.10.2015 Võru linn 1p (mpä), 16.10.2018 Nõo 1p (Sild)

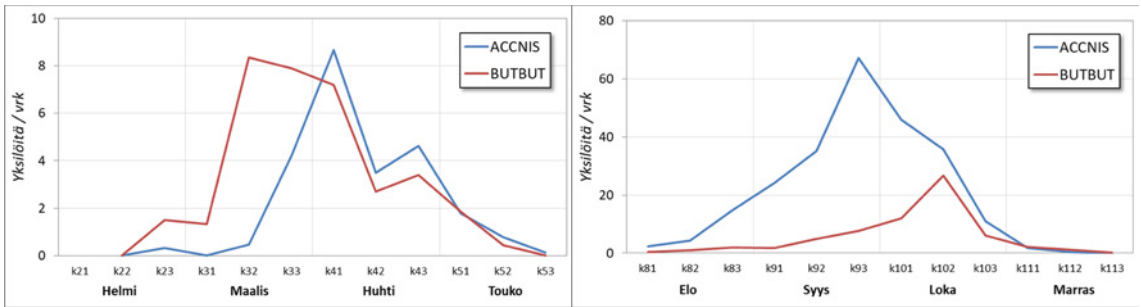
Pikkukotka **Kääbuskotkas** (RK)

Hieraetus pennatus (*Aquila pennata*)

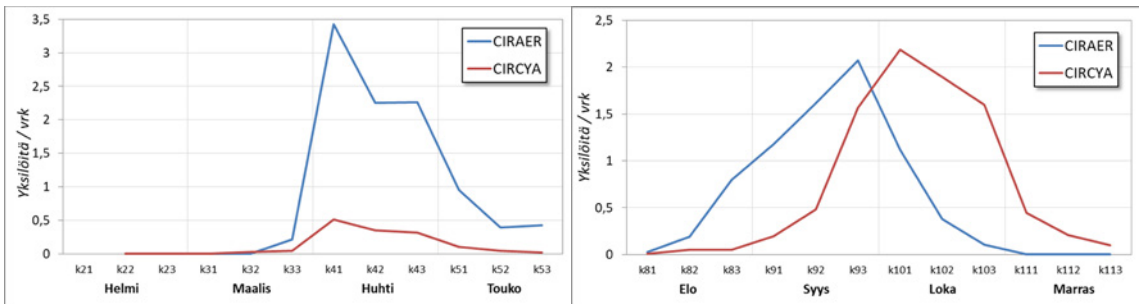
Esiintyminen: Valko-Venäjällä lähimmillään pesivä pikkukotka eksyy vain harvoin Pohjolaan. Lajista on seitsemän hyväksyttyä havaintoa 2010-2024.

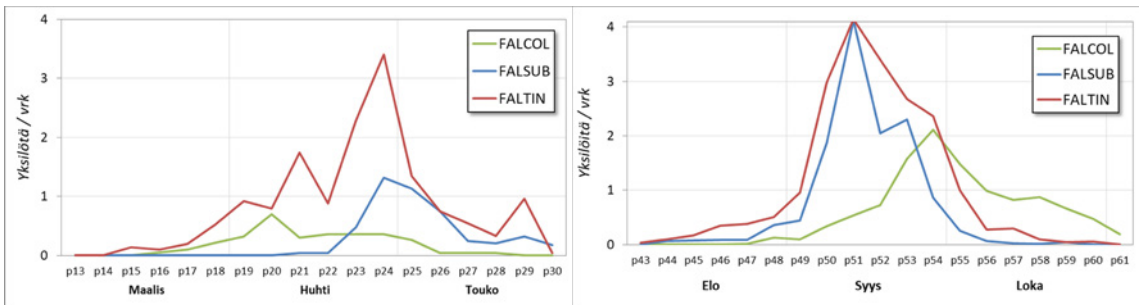
Vähemmän nähty esiakuinen.
Pikkukiljukotka, Väike-konnakotkas,
Clanga pomarina. Sörve 2.6.2021.
Timo Nuoranen

Varpushaukka (*Accipiter nisus*) ja hiirihaukka (*Buteo buteo*).

Sinisuo- ja ruskosuo- haukka (*Circus cyaneus*) ja ruskosuo- haukka (*C. aeruginosus*).

Ampuhaukka (*Falco columbarius*), nuolihaukka (*F. subbuteo*) ja tuulihaukka (*F. tinnunculus*).

Kablin kevät- (2002,2007,2012,2018,2022) ja Sörven syysmuutto (1998-2023), 5/10 vrk jaksossa.

Petolinnut seuraavat usein johtolinjoja. Saarenmaa ja Hiidenmaa ovat siinä suhteessa merkittäviä muuton kokoajia. Ne ovat kuitenkin saaria ja siten jossain määrin tuulten armoilla. Myötätuulissa lintuja menee laajalla rintamalla, keväällä etelän ja syksyllä pohjoisen puoleisissa. Riittävän – vaan ei liian – kova sivutuuli saa muuton tiivistymään parhaille paikoille. Näitä ovat Salme, Kabli ja Sillamäen seutu keväällä sekä syksyllä Sörven ja Laon niemet.

Keväällä Kablissa muuttaa Saarenmaan linjaan verrattuna runsaasti ruskosuo-, hiiri- ja tuulihaukkoja. Nämä ovat mantereella yleisiä pesimälajeja. Sen sijaan piekana, sinisuo- ja ampuhaukka ovat monin verroin runsaampia Saarenmaalla kuin Kablissa. Niiden pesimäkanta onkin vain muutamia pareja, jos sitäkään. Myös merikotka, kalasääksi, mehiläis-, varpus- ja nuolihaukka suosivat Saarenmaan reittiä. On ilmeistä, että Saarenmaan kautta menee paljon Suomen ja muun pohjan pesimäkantaa.

Syksyllä petolintuja muuttaa eniten Sörvessä ja Lao-Kihnu akselilla. Tuulten suosissa Sörve on verrattoman ylivoimainen ykköspaikka. Muuttoennätyksiä siellä on laskettu 12, Pöösaspeassa kaksi ja Kihnussa yksi.

Arokotka **Stepikotkas** (RK)

Aquila nipalensis

Esiintyminen: Kaspianmerellä pesivä laji on taantunut voimakkaasti viime vuosina. Taantumisesta huolimatta hyväksytyjä on kaksi esi aikuista lintua vuosilta 1993 ja 2015.

Keisarikotka **Kääpakotkas** (RK)

Aquila heliaca

Esiintyminen: Kaakkois-Euroopassa harvinaisena pesivä keisarikotka harhautuu vain harvoin Pohjo- laan. Kaksi 2.kv lintua hyväksyttiin kesältä 2018.

Maakotka **Kaljukotkas**

Aquila chrysaetos

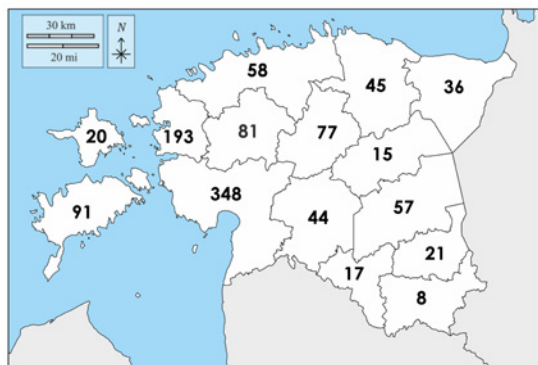
Esiintyminen: Maakotkan kevätmuutto maaliskuusta toukokuun alkuun on vähäistä. Pääosin esi aikuisia lintuja liikkuu eniten huhtikuun keskivaiheilla. Aikuiset linnut viettävät koko vuoden pesimäseudulla, ja lentävät soidinta varhain keväällä. **Pesintä:** Atlaksen mukaan maakotka pesii lähes kaikissa maakunnissa, myös saarimaakunnissa. Vakiintuneelta vaikuttava 45-50 parin kanta asuu pääasiassa Pärnu-, Lääne- ja Raplamaan suurilla soilla. Võrumaalta on ilmoitettu 2000-luvulla vain 9 havaintoa. Maakotkan syysmuutto on vähäistä. Sõrvessä se kestää syys-lokakuun ajan, vilkkaimmin lokakuun puolivälissä. Talvikanta on 150-192 yksilöä.

Aineisto (1669):

13.2.2003 Saarde 2m (envi), 25.2.2018 Viljandi 1m (up), 19.3.2022 Salme 1m (hj,tp), 5.4.2012 Tartu, Laeva 1m (mp), 14.4.2017 Salme **4m** (hj,tp,ym), 16.4.2022 Ppea 2m (af), 28.4.2017 Narva-Jõesuu, Vairava 2m (tp,rls,ym), 13.5.2021 L-Nigula, Riguldi 1m (af), 30.5.2021 Ppea 1m (af), 5.7.2014 L-Nigula 1m (me,jus,ym), 6.9.2000 SLA 1m (tp,akl,ym), 15.9.2003 Lääneranna, Lihula 2m (me), 2.10.2025 SLA 1m (tp,-Karu), 15.10.1999 SLA 2m (tp,akl,ym), 22.10.2012 Kihnu 2m (me,tva), 24.10.2005 SLA **2m** (gn,mm,ym), 6.12.2001 SLA 1m (rls,tku,ym), 19.12.2012 Saarde 1m (agl,mele), 23.12.1999 P-Pärnumaa, Halinga 1m (elel)

6.1.2008 Tõrva, Hummuli 2p (ome,rmi), 21.2.2023 Ida-Viru mk 3p (km), 9.3.2019 P-Sakala, Tipu 2p (kvö), 22.3.2018 Türi 2p (rk), 2.4.2022 Häädemeeste 3p (ab), 18.4.2017 Kuusalu 3p (uab), 15.5.2023 Haljala 2p (mese), 29.5.2013 L-Nigula, Nõva 3p (up,jsj),

13.6.2013 Kastre, Võnnu 2p (mp), 5.7.2008 Rapla, Kaiu 2p (rls,tp,ym), 16.7.2017 Väike-Maarja, Rakke 2p (eau), 27.8.2000 Märjamaa, Vigala **4p** (jnor,ym), 12.9.2006 Saarde, Tali **4p** (Komi,ym), 17.9.2017 Väike-Maarja, Rakke 2p (Aun), 11.10.2006 P-Sakala, Suure-Jaani 2p (elel), 23.10.2014 SLA 3p (gn,jn,ym), 15.11.2022 Paide 2p (sva), 31.12.2017 Türi 2p (sva)

Maakotka esiintyy vahvana vain Lääne- ja Pärnumaalla.

Varpushaukka **Raudkull**

Accipiter nisus

Esiintyminen: Varpushaukan kevätmuutto käynnistyy maaliskuun lopussa. Päämuutto ajoittuu Kablissa huhtikuun alkuun, Salmessa hieman myöhemmäksi ja Pöösaspeassa kuun keskivaiheille. Myöhemmät linnut lienevät matkalla kauemmas pohjoiseen. Suurimmat päiväsumat ovat Salmessa reilusti yli sadan, Kablissa alle sadan ja Sõrvessä muutamia kymmeniä lintuja. Pöösaspeassa määrät ovat vähäisiä. Kevätmuutto jatkuu heikkona toukokuun loppuun. **Pesintä:** Varpushaukkoja pesii 2500-3500 paria melko tasaisesti ympäri koko maan ja kanta on varsin vakaa. Syysmuutto käynnistyy elokuun aikana. Päämuutto on vahvinta syys-lokakuun vaihteessa, huippuina tuhat varpushaukkaa päivässä Sõrvessä ja Kihnussa. Yli 200 linnun muuttoja menee vain Sõrvessä ja Kihnussa. Muualla maassa jo 50 on harvinaista. Syysmuutto jatkuu heikkona marraskuun alkuun. Talvikanta on 1500-3000 yksilöä.

Aineisto (20.524):

30.1.2021 Saa, Kalli 1m (maim), 27.2.2022 KLA 2m (me), 23.3.2017 KLA 10m (me,tp), 8.4.2004 Salme 130m (hj), 14.4.2007 Salme **260m** (hj,sc), 18.4.2025 Salme 158m (tp,ym), 25.4.2012 KLA 77m (jk), 15.5.2011 Hii, Tahkuna 32m (jc,nh,ym), 2.6.2021 SLA 6m (tp,tnu), 9.6.2013 Kuusalu, Juminda 3m (js,mesa),

7.7.2004 SLA 3m (mtu,ym), 29.7.2025 Hii, Kalana 4m (ktr,ttr), 5.8.2000 SLA 20m (tp,jah,ym), 18.8.2003 SLA 83m (me,ym), 29.8.2008 SLA 250m (mm,pke,ym), 24.9.2010 SLA **1010m** (gn,mm,ym), 2.10.2012 Kihnu, Pitkänä 950m (tp,tva,ym), 20.10.2000 SLA 193m (tp,l-mä,ym), 1.11.1998 SLA 21m (hj,tp,ym), 11.11.1999 SLA 10m (tp,mre), 5.12.2002 SLA 2m (gn,mm,ym), 28.12.2012 Viimsi, Rohuneeme 1m (js)

1.1.2006 SLA 4p (up,gn,ym), 16.1.2020 Viru-Nigula, Kunda 2p (akal,Kuus), 2.2.2015 Mulgi, Kalvre 2p (rmä), 16.2.2009 Rakvere 2p (rpä), 20.3.2006 SLA 3p (mm,alli), 9.4.2012 Saue, Tuula 4p (mo,up), 29.4.2019 Saa, Undva 7p (rnn), 14.5.2014 Hii, Tahkuna **15p** (ako), 26.5.2011 Ristna 6p (js,tno,ym), 29.6.2017 Tori, Nurme 5p (it), 20.7.2020 Kuusalu, Haapse 4p (jkal), 31.7.1999 SLA 6p (sc), 4.8.2002 SLA 10p (mm,-jhe,ym), 27.8.2008 SLA 20p (mm,pke,ym), 4.9.2024 SLA 35p (tp,tpp), 28.9.2007 SLA **50p** (tp,tku,ym), 3.10.1999 SLA 40p (tp,rls,ym), 29.10.2014 SLA 30p (gn,jsj), 7.11.1998 SLA 5p (gn,raa,ym), 12.11.2011 Hii, Vaemla 3p (la), 10.12.2009 Häädemeeste, Pikla 2p (akl), 27.12.2017 Jöelähtme, Võerdla 2p (tp,tnu)

Kanahaukka **Kanakull**

Astur gentilis (*Accipiter gentilis*)

Esiintyminen: Kanahaukan kevätmuutto on vähäistä tai olematonta. Muuttajia nähdään pääasiassa maalishuhtikuussa. **Pesintä:** Vakautunut kanahaukakanta pesii kaikissa maakunnissa kaikkiaan 600-800 parin voimin. Syysmuutto on nuorten lintujen ansiosta hieman kevätmuuttoa runsaampaa, mutta sitä näkyy vain Sörvessä. Siellä on selvä päämuuttojakso lokakuun lopussa. Tilastoista löytyy kaksi seitsemän linnun muuttopäivää. Talvikanta on 1000-1400 yksilöä.

Aineisto (8831):

14.1.2021 Haapsalu 1m (ako), 3.2.2023 Tartu linn 1m (hpe), 3.3.2017 KLA 1m (it,me), 27.3.1998 KLA 2m (sc), 10.4.2015 Alutaguse, Alajõe 2m (tp,rls,ym), 30.4.2016 Narva-Jõesuu, Vaivara **4m** (tp,rls), 11.5.2019 Saa, Rahuste 1m (tp,tnu), 6.7.2012 Põlva, Mooste 1m (akur,ym), 8.8.2010 Häädemeeste 1m (it,mo), 24.8.2019 Ppea 1m (me,ym), 11.9.2005 SLA

Maan runsaslukuisin pikkupeto. Varpushaukka, Raudkull, *Accipiter nisus*. Sörve 30.8.2021. Timo Nuoranen

3m (jhau,mleh,ym), 23.9.2001 SLA 3m (sc,tp,ym), 3.10.2021 Rápina 4m (mbo,Tali,ym), 9.10.2006 SLA 4m (mm,tp,ym), 19.10.2002 SLA **7m** (tp,tku,ym), 24.10.2014 SLA 5m (gn,ym), 3.11.2017 SLA 3m (tp), 10.11.1999 SLA 2m (tp,mre), 9.12.2015 Rápina, Me-hikoorma 1m (up), 27.12.2023 Tartu 1m (hpe,ktü)

9.1.2010 Jöelähtme, Rebala 3p (hj,tp), 9.2.2014 Tar-tu, Tähtvere 3p (up,Vilk), 30.3.2018 Väike-Maarja 2p (eau), 11.4.2023 Anija **6p** (ktr), 5.5.2016 Lääneranna, Lihula 2p (up), 24.5.2020 Rapla 2p (jkö), 6.6.2023 Tartu linn 5p (pani), 6.7.2020 Saarde 3p (us,ren), 23.7.2015 Kanepi 3p (jlo,Kolk), 2.8.2016 Järva, Albu 3p (kkuk,Lauk), 13.8.2022 Otepää 3p (eu,Must,ym), 1.9.2000 SLA 3p (tp,akl,ym), 21.9.2003 SLA 3p (jn,m-m,ym), 14.10.2025 Tallinn 2p (aiv), 24.10.2002 SLA **5p** (jha,tku,ym), 13.11.2022 Pärnu linn 2p (hmä,ren,ym), 6.12.2023 Tartu linn 2p (Vilk), 27.12.2017 Jöelähtme 2p (tp,tnu)

Arosuohaukka **Stepi-loorkull**

Circus macrourus

Esiintyminen: Arosuohaukka yleistyy vauhdilla. Lintuja näkyi 1990-luvulla neljä, 2000-luvulla 22, 2010-luvulla 103 ja 2024 jo 50 yksilöä. RK käsitteli havainnot vuoteen 2017 asti, jonka jälkeen laji pois-tettiin listalta. Keväällä lintuja liikkuu eniten huhti-kuun keskeltä toukokuun puoliväliin. Pesintään viit-taavia hvaintoja ei ole vielä tehty ensimmäistäkään. Kesä-heinäkuulta on 14 havaintoa, yleensä esiakui-sia lintuja. Syksyllä lajin tapaa varmimmin lännessä elokuun lopusta lokakuun alkuun. Lokakuussa on nähty 6m22p lintua.

Aineisto (349):

31.3.2024 Haapsalu, Haeska 1m (ark), 3.4.2024 Kastre, Koke 1m (mkö,vka), 14.4.2025 Salme 1m (hj,tp), 18.4.2020 Ppea 1m (kvö), 5.5.2017 Nar-va-Jõesuu, Perjatsi **3m** (tp), 7.5.2023 Osmussaar 2m (af,al,ym), 19.5.2014 Narva-Jõesuu, Sötke 1m (tp), 6.6.2007 SLA 1m (js,ym), 13.8.2023 L-Nigula, Ehinja 1m (me), 16.8.2019 Tartu, Veeriku 1m (up), 30.8.2008 SLA 2m (jk,pke,ym), 9.9.2024 SLA 2m (tp,pp), 18.9.2018 SLA **3m** (tp), 29.9.2023 Kihnu, Pitkänä 2m (ktr,ttr), 2.10.2023 SLA 1m (tp), 5.10.2025 Hii, Kaasiku 1m (mvik,tvik), 7.10.2023 Rae, Kadaka 1m (aki)

24.3.2023 Elva, Valguta polder 1p (hg), 7.4.2007 Lää-neranna, Lautna 1p (yo), 18.4.2020 L-Nigula, Hindas-te 2p (me,ron,ym), 1.5.2016 Narva-Jõesuu, Laagna 2p (tp,rls,ym), 18.5.2025 Kambja, Talvikese 1p (Vilk),

10.6.2015 Ppea 1p (jn), 25.6.2002 Tori, Räägu 1p (it), 6.7.2022 Lääneranna, Paatsalu 1p (krn), 24.7.2020 Tartu, Rahinge 1p (ami,pme), 7.8.2022 Märjamaa, Avaste 2p (ab,elel,ym), 20.8.2010 SLA 1p (gn,elei), 1.9.2016 Märjamaa, Avaste 2p (rk), 22.9.2020 Haaps-alu, Pögari 1p (tva), 2.10.2025 Elva 2p (hg), 6.10.2023 SLA 2p (jn,tp,ym), 24.10.2018 Valga, Iigaste 1p (mli)

Sinisuohaukka **Välja-loorkull**

Circus cyaneus

Esiintyminen: Keväällä sinisuohaukka runsastuu hitaasti maaliskuun lopussa ja varsinainen kevät-muutto menee huhtikuussa. Päämuutto nähdään huhtikuun alussa tai puolivälissä, viime vuosina usein Salmessa. Sörvessä muutto jatkuu kesäkuun alkuun asti. **Pesintä:** Häviämisen partaalla oleva pesimäkanta on enää 2-10 paria. Vielä 2000-luvuna alussa se arvioitiin kymmenkertaiseksi. Avomaaston katoaminen, ei selitä romahdusta, joten syyt ovat jossain muualla. Sinisuohaukan syysmuutto menee aivan valtaosin syys- ja lokakuussa. Huippupäivinä voi Sörvessä laskea yli 20 linnun summia. Muualla yli kymmenen lintua nähdään vain Pöösaspeassa ja Kihnussa. Muutto jatkuu heikkona koko marraskuun ja vielä joulukuun alkupäivät. Talvella sinisuohaukka on jokavuotinen Saarenmaalla, Hiidenmaalla ja Mat-salussa, muualla varsin harvinainen. Talvikanta on 10-70 yksilöön.

Aineisto (6780):

21.1.2005 Häädemeeste, Teemeistri 1m (akl,Kose), 5.2.2014 SLA 2m (mm), 26.2.2014 Saa, Veeriku 1m (rmä), 7.3.2020 Haapsalu, Käpla 1m (me), 26.3.2021 KLA 2m (me,kvö), 11.4.2023 Salme 5m (tp,rhä,ym), 13.4.2025 Salme **24m** (hj,tp), 27.4.1993 SLA 16m (gn), 30.4.2016 Narva-Jõesuu, Laagna 5m (tp,rls), 17.5.2025 KLA 2m (me,skn), 7.6.2005 Häädemees-te, Pikla 1m (akl), 31.7.2002 SLA 1m (mm,skl,ym), 22.8.1999 SLA 3m (tp), 4.9.2000 SLA 9m (tp,akl,ym), 10.9.2025 SLA 19m (tp,me,ym), 18.9.2001 SLA **46m** (sc,tp,ym), 1.10.2023 Ppea 23m (af,ym), 16.10.2023 SLA 40m (tp,ym), 29.10.2024 Haapsalu 6m (me,ym), 1.11.1998 SLA 4m (hj,tp,ym), 14.11.2017 Lääneranna, Meelva 2m (mlo), 30.12.2001 SLA 2m (lmä,ym)

6.1.2006 Saa, Lümanda 5p (jla), 25.1.2015 Hii, Ko-gri **7p** (la), 12.2.2020 Tartu, Pihva 3p (pme,Väli), 27.2.2016 Hii, Kogri 4p (la), 20.3.2022 L-Nigu-la, Hindaste 4p (tva), 3.4.2017 Peipsiääre, Pusi 2p (uab), 30.4.2004 SLA 3p (hp,mm), 12.5.2024 SLA

**Tavallinen näky Länsi-Viron pelloilla. Niittysuohaukka, Soo-loorkull, *Circus pygargus*.
Rannajõe 6.5.2025. Timo Nuoranen**

2p (se), 20.5.2017 Väike-Maarja, Nõmme 2p (eau), 3.6.2013 SLA 3p (mm), 3.7.2017 Pärnu linn, Soeva 2p (kho,mhm), 25.7.2005 P-Pärnumaa, Helenurme 4p (eel), 2.8.2000 Saa, Küdema 3p (rnn,ron), 9.9.2025 Järva, Keri 4p (sva), 27.9.2023 Röpina, Tooste **6p** (mkö), 8.10.2022 Paide, Sargavere 5p (sva), 16.10.2021 Türi, Piiumetsa **6p** (sva), 5.11.2018 Võru, Nõnova 3p (mkö), 28.11.2015 Elva, Kaarlijärve 3p (up,Vilk,ym), 11.12.2020 Tartu, Rahinge 3p (up), 25.12.2017 Hii, Kogri 4p (la)

Niittysuohaukka **Soo-loorkull**

Circus pygargus

Esiintyminen: Niittysuohaukka saapuu keväällä muita suohaukkoja myöhemmin, ensimmäiset huhtikuun toisella viikolla. Se on sini- ja ruskosuohaukkaa selvästi vähälukuisempi. Saarenmaalla laji on harvainen muuttaja keväällä ja nykyään myös syksyllä. Kablin ja Itä-Virumaan yli yhden linnun muutot on havaittu huhtikuun aivan lopusta toukokuun puoliväliin. Lintuja liikkuu vielä kesäkuun alkupäivinä, tämän jälkeen havaintoja on vain sisämaan paikallis-

ta. **Pesintä:** Niittysuohaukka on suurten Länsi-Viron peltojen ja Itä-Viron suo- ja peltoalojen tyyppilintu. Viimeisen tiedon mukaan pesiviä on 200-300 paria. Vahvin kanta on Tallinna-Pärnu -linjan länsipuolella. Saarilla pesintään viittaavia havaintoja on lähes yksinomaan Hiidenmaalta. Kaakosta kaikki havainnot ovat vähissä. Niittysuohaukan syysmuutto on vähän kevätmuuttoa vilkkaampaa. Muuttoa kestää elo-syyskuun ajan. Lokakuulta on kaksi havaintoa.

Aineisto (4322):

12.4.2007 Häädemeeste, Võiste 1m (akl), 12.4.2024 Väike-Maarja, Avispea 1m (ami), 20.4.1998 KLA 2m (Komi,ym), 29.4.2016 Narva-Jõesuu, Sõtke 3m (tp), 30.4.2018 KLA 4m (me), 6.5.2005 KLA **5m** (ml,vop,ym), 9.5.2014 Narva-Jõesuu 3m (jn,tp,ym), 20.5.2024 Narva-Jõesuu 3m (tp,jn), 1.6.2000 Osmussaar 3m (tp,VLS), 19.6.2020 Ppea 1m (af,al,ym), 6.7.2002 SLA 1m (tp,ark,ym), 18.7.2003 Häädemeeste, Pikla 1m (akl), 8.8.2021 L-Nigula, Saunja 2m (mva,tva), 20.8.2022 Haapsalu, Haeska 3m (af,ym), 2.9.1999 SLA 3m (tp,akl), 9.9.2002 Pärnu, Lao 5m (it), 17.9.2001 SLA **6m** (sc,tp,ym), 21.9.2001 SLA 3m (sc,tp,ym), 29.9.2023 Kihnu, Pitkänä 4m (ktr,ttr),

30.9.2023 Peipsiääre, Rootsiküla 1m (ktr,ttr)

9.4.2017 L-Nigula, Saare 1p (lta,oma), 10.4.2005 Tori, Tabria 1p (jjü), 18.4.2016 Saku, Kajamaa 2p (mtal), 29.4.2023 Lääneranna, Penijõe 4p (mpik), 6.5.2006 Märjamaa, Avaste **14p** (jpy,mb), 18.5.2014 Vinni, Suigu 4p (mpe), 5.6.2025 L-Nigula, Hindaste 6p (tva), 10.6.2016 L-Nigula, Rannajõe 5p (mca), 1.7.2007 Setomaa, Veretina 3p (hhu,ym), 24.7.2025 Pärnu, Sil-la 4p (ron), 31.7.2023 Lääneranna, Muriste 6p (me), 8.8.2014 Saarde, Tuuliku 5p (mele), 15.8.2004 Märjamaa, Avaste **12p** (Komi,masa), 17.9.2022 Audru polder 2p (ab,ren), 30.9.2023 Hii, Orjaku 2p (mvik), 13.10.2018 Valga, Iigaste 1p (mkä,mli), 26.10.2004 L-Nigula, Üdruma 1p (av,tva)

Ruskosuohaukka **Roo-loorkull**

Circus aeruginosus

Esiintyminen: Keväällä ensimmäiset ruskosuohaukat saapuvat jossain vaiheessa maaliskuuta. Huhtikuun päämuutoissa lasketaan yli kymmenen, joskus yli 20 lintua. Muutto jatkuu Salmessa ja Kablissa runsaana huhtikuun ajan ja heikkona kesäkuun alkupäiviin. **Pesintä:** Runsastunut 1000-1300 parin kanta pesii kaikissa maakunnissa, tiheimmin länsirannikolla ja etelässä, etenkin Tarton seudulla ja Kaakkois-Virossa. Ruskosuohaukan syysmuutto käynnistyy elokuun alussa vilkastuen nopeasti. Päämuuttoaika on elokuun puolivälistä syyskuun loppuun. Suurimmat päiväsummat ovat 10-20 linnun tasoa, poikkeuksena vuoden 2001 massamuutto. Runsaat muutot painottuvat Sörveen. Lokakuun keskellä laji on jo harvinaisen. Marraskuisia havaintoja on kaksi.

Aineisto (19.777):

21.3.2025 Haapsalu, Põgari 1m (tva), 22.3.2007 KLA 1m (tp), 26.3.2010 KLA 3m (it,jt), 4.4.2018 KLA 13m (me,ym), 5.4.2018 KLA 24m (aa,kme,ym), 18.4.2003 Häädemeeste, Pikla **25m** (yo,ym), 18.4.2021 Saa, Rahuste 21m (hj,tp,ym), 30.4.2012 KLA 11m (aa,kme), 17.5.2025 KLA 8m (me,skn), 2.6.2021 SLA 3m (tp,tnu), 30.6.2022 Ppea 1m (af), 21.7.2021 Ppea 2m (kvõ,Tali), 7.8.2000 SLA 4m (tp,jah,ym), 15.8.2002 SLA 17m (mm,tp,ym), 9.9.2025 SLA 44m (tp,Ili), 17.9.2001 SLA **121m** (sc,tp,ym), 18.9.2001 SLA 29m (sc,tp,ym), 1.10.2005 KLA 11m (it,jt,ym), 9.10.2021 SLA 6m (up,-Vilk,ym), 14.10.2024 Ppea 2m (af,al,ym), 16.10.2023 SLA 1m (tp,ire,ym), 20.10.2012 Elva, Tamme 1m (tte)

15.1.2001 Pärnu, Kihlepa 1p (Raja), 17.2.2000 Haapsalu, Tagalaht 1p (tva,hpik), 3.3.2020 Lääneranna,

Matsalu 1p (akä), 13.3.2015 Tori, Suigu 2p (rmä), 6.4.2017 L-Nigula, Sutlepa 5p (ron), 10.4.2004 Häädemeeste, Pikla 7p (tp,ym), 24.4.2017 Röpina, Mehikoorma **10p** (jja), 8.5.2005 Röpina polder 8p (ail,rls,ym), 28.5.2002 SLA 7p (jla,lmä,ym), 14.6.2020 Tartu, Rahinge 8p (kk), 24.7.2005 Setomaa, Lüübnitsa 6p (fs,tku,ym), 28.7.2014 Tartu, Kärevere 7p (up), 15.8.2003 Lääneranna, Keemu **11p** (mo,up,ym), 27.8.2017 Peipsiääre, Kesklahe 10p (Purm), 3.9.2014 SLA 10p (moj,mse,ym), 21.9.2010 SLA 10p (mm), 1.10.2023 Pärnu, Lao 4p (amä,emä), 9.10.2020 Haapsalu, Puise 3p (tva,ym), 11.11.2001 Haapsalu, Tagalaht 2p (tva), 15.11.2012 Tõrva 1p (ome)

Isohaarahaukka **Puna-harksaba**

Milvus milvus

Esiintyminen ja pesintä: Isohaarahaukan kevätmuutto alkaa maaliskuun lopussa. Pesimäpaikoille linnut ilmestyvät maalishuhtikuun vaihteessa, mutta valtaosa havainnoista on huhtikuulta. Syksyltä on noin 50 ja talvelta 8 havaintoa. Laji on runsastunut selvästi 2020-luvulla. RK hyväksyi vuoden 2019 loppuun mennessä 76 havaintoa, sitten laji pudotettiin tarkistettavien listalta. Pesintöjä todetaan vuosittain ja viimeisin kannanarvio on 2-5 paria. Latvian kanta pysyttelee edelleen alle 20 parissa.

Aineisto (378):

10.3.2002 SLA 1m (hhy,pku,ym), 12.3.2011 SLA 1m (mm,se,ym), 21.3.2012 KLA 1m (am,me), 3.4.2019 Ristna 2m (tlep), 15.4.2023 Salme **3m** (hj,tp,ym), 17.4.2022 SLA **3m** (lmä,ym), 27.4.2003 Tartu, Valmaotsa 1m (mo,up,ym), 9.5.2023 L-Nigula, Riguldi 1m (af,al), 23.5.2013 Elva, Valguta polder 1m (up,tkaa,ym), 29.5.2023 SLA 1m (jn,tp), 2.6.2019 Salme 1m (tp), 17.8.2023 SLA 1m (tp), 17.9.2025 Kuusalu, Kahlala 1m (ttr), 9.10.2023 SLA **2m** (tp,Karu), 16.10.2023 SLA 1m (tp,Ili,ym), 24.10.2023 Saa, Sörve 1m (mp,up) SUM 7.-15.4.2023 Salme 9m2p (tp,rhäm)

5.1.2020 Saa Türju 1p (kvõ,Vilk,ym), 24.1.2025 Mulgi, Mõisaküla 1p (rnn), 19.2.2024 Saa Kaunispe 1p (tpo), 1.3.2015 Hii, Tubala 1p (ron,atuu), 16.3.2022 Pärnu, Põhara 1p (kkai), 2.4.2017 Valga, Sooblase **2p** (rmä), 12.4.2017 Lügause, Püssi 1p (slas), 29.4.2020 Saarde, Kamali 1p (ema,rmä), 13.5.2017 Paide, Mündi 1p (ab), 30.5.2018 Türi, Väljataguse 1p (sva), 9.6.2024 Kambja, Aardlapalu prügila 1p (Vilk), 28.6.2024 Saa, Leedri 2p (alli,mase), 1.7.2019 Rõuge, Harjuküla 1p (mkõ,Must,ym), 17.7.2020 Tori, Urumarja 1p (ren), 13.8.2021 P-Pärnumaa, Kobra 1p (atp), 28.8.2022

Rõuge, Saarlasõ 1p (Must), 2.9.2010 Hii, Vaemla 1p (la), 8.9.2023 Saa, Lümanda **3p** (uvi), 4.10.2025 Saa, Tahula 2p (tva), 8.10.2023 SLA 1p (tp), 27.12.2015 Saa, Mönnuste 1p (ete)

Haarahaukka **Must-harksaba**

Milvus migrans

Esiintyminen: Haarahaukan kevätmuutto käynnistyy huhtikuun alkupuolella, ja se on toden teolla käynnissä jo kuun lopussa. Muutto jatkuu pitkälle toukokuun loppuun, mutta yhä voimistuva pesimäkanta vaikeuttaa muuton kulun arviointia. Sörvestä eniten havaintoja on toukokuulta. **Pesintä:** Haarahaukasta on tullut säännöllinen pesimälaji ja vuonna 2022 löydettiin laji jo yhdeksältä reviiriltä. Aiemmat pesinnät ovat olleet epävarmoja, lähinnä kesälintuja kaatopaikkojen ympärillä. Vuoden 2025 kannanarvio on 5-15 paria. Latvian noin 50 parin kanta kasvaa, joten sieltä on odotettavissa täydennystä lähivuosina.

Syyskaudella haarahaukkoja näkyy kevättä vähemmän, eikä lintuja riitä päämuutoiksi asti. Havainnot painottuvat elokuulle, mutta syyskuu on vielä vilkasta muuttoaikaa. Viimeiset linnut nähdään lokakuun alussa.

Aineisto (1307):

1.4.2016 Valga, Pugritsa 1m (tte), 3.4.2004 SLA 1m (mm,mre,ym), 15.4.2022 Salme 2m (hj,sj,ym), 29.4.2016 Narva-Jõesuu, Sõtke 3m (tp), 5.5.2017 Narva-Jõesuu, Perjatsi 4m (tp), 5.5.2020 Hii, Kalana 4m (mp,up), 17.5.2025 KLA **6m** (me,skn), 2.6.2007 SLA 2m (jn,rls,ym), 9.6.2024 Viljandi, Puiatu 1m (hpe), 7.7.2000 Tori, Niidu 1m (Laur), 11.7.2009 Ppea 1m (jk,me), 28.7.2000 SLA 1m (rls), 5.8.2024 Kanepi, Aiaaste 2m (mp), 27.8.2002 SLA 2m (hp,ym), 3.9.2023 Rae, Aaviku 2m (tnu), 15.9.2013 Kihnu, Pitkänä 1m (mp,up), 23.9.2007 SLA 1m (tp,tku,ym), 28.9.2012 Hii, Esiküla 1m (la), 9.10.2023 SLA 1m (tp,Karu)

1.1.2019 Saa, Tagaranna 1p (mpu), 30.3.2025 Tapa

Saarenmaan uusi pesimälaji. Isohaarahaukka, Puna-harksaba, *Milvus milvus*. Sörve
28.5.2024. **Jan Nordblad**

1p (pve,tve), 31.3.2024 Pärnu, Tammuru 1p (ren), 6.4.2019 Paide, Mündi 2p (up), 17.4.2022 Türi, Visuvere 2p (sva), 29.4.2025 Tori, Seljametsa **3p** (ren), 2.5.2021 Jöelähtme, Rebala 2p (lta,oma), 17.5.2025 Kambja, Uhti 3p (Vilk), 28.5.2017 Jöelähtme prügila 6p (kkuk,Lauk), 8.6.2025 Türi, Väljataguse 4p (sva), 28.6.2023 Pärnu, Põlendmaa 4p (ren), 15.7.2023 Jöelähtme, Rebala 5p (Lauk), 29.7.2018 Valga, Valga 2p (mkä,mli), 20.8.2021 Jöelähtme, Rebala **16p** (kkuk,Lauk), 2.9.2010 Hii, Vaemla 3p (la), 8.9.2024 Lääneranna, Tiitsa 4p (tte), 4.10.2012 Tallinn, Ülemiste järv 1p (etu), 6.10.2011 Tallinn, Paljassaare 1p (pla), 9.10.2016 Tori, Piistaoja 1p (ren)

Merikotka **Merikotkas**

Haliaeetus albicilla

Esiintyminen: Merikotkan päämuuttoaika lie-nee maaliskuun, mutta se erottuu aineistosta varsin huonosti. Salmessa lasketaan yli kymmenen muut-tavan esiaikuisen päiväsummia. Suurimpia kertymiä nähdään yleensä talven lopulla maaliskuussa. Huh-tikuussa lintuja kokoontuu kymmenittäin matalien rantavesien kutukala-apajille. **Pesintä:** Merikotkan 350-400 paria pesivät pääasiassa länsirannikolla, mutta myös Peipsin äärellä ja Tartumaalla. Kanta on runsastunut yli kolminkertaiseksi 2000-luvun alun arviosta. Syysmuutossa on yhtä epäselvät sävelet kuin keväälläkin. Suurimmat kertymät on nähty ke-sän lopuksi. Sörvessä muuttavia merikotkia nähdään eniten syys- ja lokakuussa. Talvella pääasiassa ranni-koilla viihtyy 1200-1700 merikotkaa.

Aineisto (32.637):

24.1.2023 Jöelähtme 4m (mol), 18.2.2008 Salme 7m (hj,tp), 10.3.2018 Salme 8m (hj), 30.3.2005 SLA 8m (hp,mm), 9.4.2023 Salme 21m (tp,rhä,ym), 13.4.2025 Salme 22m (hj,tp), 16.4.2022 Salme **23m** (hj,rhä,ym), 18.4.2021 Saa, Rahuste 14m (hj,tp,ym), 4.5.2006 SLA 6m (mm,jhau,ym), 30.5.2019 Salme 4m (tp), 24.6.2023 Ppea 4m (af,me), 15.7.2018 Rápina 3m (mkä,mli), 5.8.2023 SLA 10m (af,rhä,ym), 28.8.2024 SLA 7m (aan,auk,ym), 2.9.2018 Saa 9m (mpu), 12.9.2014 SLA **34m** (jsj), 29.9.2017 Haapsalu, Rida-la 10m (ihu,kto), 19.10.2003 SLA 13m (jha,tku,ym), 23.10.2014 Ppea 7m (me,ym), 2.11.2008 Alutaguse, Vasknarva 3m (rls,tp), 10.11.1999 SLA 4m (tp,mre), 7.12.2021 Hii 3m (la), 24.12.2020 Ppea 3m (af)

25.1.2023 Jöelähtme 60p (ktr), 27.2.2022 Saa 44p (mp,up,ym), 13.3.2016 Häädemeeste, Tahkuranna

66p (Kose), 18.4.2025 Hii **86p** (la), 2.5.2005 Läm-mijärv 38p (llu,ym), 30.6.2014 Hii, Käina 60p (la,v-ta), 13.7.2017 Hii, Käina **64p** (la), 11.8.2021 SLA 18p (aan,oku), 30.9.2006 Rápina 18p (tku,rls), 9.10.2015 Haapsalu, Ridala 21p (up), 15.11.2015 Märjamaa, Vi-gala 21p (tkü), 23.12.2021 Ppea 25p (kkuk,Lauk)

Piekana **Karvasjalg-viu**

Buteo lagopus

Esiintyminen: Piekana ei ole pesimälaji, joten kaik-ki havaitut ovat läpimuuttajia, viivyttelijöitä tai tal-vehtivia. Kevätmuutto alkaa maaliskuun lopulla, huipentuu huhtikuun toisella ja kolmannella viikolla jatkuakseen heikkona aina kesäkuun alkupäiviin asti. Salmessa huippu-aikaan 9.-20.4 on nähty monen sadan linnun muuttoa. Myös Hiidenmaalla ja Itä-Viru-maalla on päästy yli sadan. Ajoitus on muualla maas-sa sama, Itä-Virumaalla ehkä vähän myöhäisempi. Kesä-elokuulta on aineistossa vain 15 havaintoa. Syksyllä laji yleistyy syyskuun lopulla ja suurimmat, joskin kevättä selvästi vähäisemmät määrät, näh-dään syyskuun lopulta lokakuun puoliväliin. Pieka-noja talvehtii vuosittain 50-300 yksilöä ympäri maan. Suurimpia määrät ovat Saarenmaalla.

Aineisto (5288):

22.1.2021 Saue, Kaasiku 1m (tnu), 16.2.2016 Hää-demeeste, Lepaküla 1m (it), 2.3.2020 Tartu, Ilmat-salu 2m (Tali), 15.3.2022 Pärnu, Paikuse 3m (ren), 3.4.2002 SLA 84m (js), 14.4.2018 Hii, Tahkuna 153m (tp,rls), 15.4.2007 Salme 250m (sc,tp,ym), 17.4.2008 Ppea 200m (eg,ym), 18.4.2021 Saa, Rahuste **333m** (hj,tp,ym), 19.4.2018 Narva-Jõesuu, Laagna 103m (tp,rls), 5.5.2017 Narva-Jõesuu, Perjatsi 46m (tp), 26.5.2011 Ristna 7m (js,tno,ym), 5.6.2011 Viimsi, Rohuneeme 1m (js), 9.6.2023 Ppea 1m (af), 9.8.2025 SLA 1m (auk,oku), 9.9.2025 SLA 1m (tp,lli), 15.9.2012 Rápina, Mehikoorma 10m (up,ym), 16.10.2014 Ppea **13m** (aa,ym), 24.10.2014 SLA 8m (gn,jn,ym), 11.11.2002 SLA 3m (mm,tp,ym), 23.11.2022 Järva, Säasküla 2m (esva), 7.12.2024 L-Nigula, Maidla 1m (Paas), 25.12.2014 Antsla, Anne 1m (its)

2.1.2020 Türi, Äiamaa 4p (sva), 26.1.2015 Saa, Haes-ka **26p** (rme,rnn), 29.2.2020 Tartu, Rahinge 5p (art-kad), 30.3.2016 Paide, Mündi 16p (rmä), 13.4.2017 Rae, Pajupea **24p** (js), 3.5.2016 Hii, Kalana 14p (la), 4.6.2014 Viru-Nigula, Ojaküla 2p (rk), 27.6.2003 SLA 1p (mb,ym), 11.7.2022 Hii, Kalana 2p (la), 10.8.2011 L-Nigula, Rõude 1p (llu), 17.9.2016 Haapsalu, Pui-

Maan oma pesimäkanta on reviiressään jo maaliskuussa, mutta muutto jatkuu toukokuulle asti. Hiirihaukka, Hiireviu, *Buteo buteo*. Sörve 11.9.2024. Timo Nuoranen

se 2p (vip,vkii,ym), 29.9.2016 Hii, Paluküla 3p (la), 9.10.2018 P-Sakala, Supsi 5p (tva), 29.10.2014 Saa, Piila **7p** (rnn), 15.11.2018 Harku, Tutermaa 2p (pli), 2.12.2019 Elva, Tamme 2p (hg), 31.12.2015 Saa, Jõempa 5p (am,me)

Hiirihaukka Hiireviu

Buteo buteo

Esiintyminen: Keväällä valtaosa hiirihaukan pesimäkannasta saapuu maaliskuussa. Kablissa päämuutto on maaliskuun puolivälissä tai kohta sen jälkeen. Toinen päämuuttoaalto menee huhtikuun lopulla pääosin Saarenmaan kautta. Toukokuun alussa muutto voi olla vielä runsasta, mutta sen jälkeen määrät laskevat nopeasti. **Pesintä:** Hiirihaukka on edelleen maan runsain petolintu, vakaa kanta on 7500-9000 paria. Laji pesii lähes kaikkialla, eikä aukkoja juuri ole. Syysmuutto käynnistyy elokuussa ja merkittävä osa hiirihaukoista muuttaa Saarenmaan kautta. Sörven päämuutto käynnistyy syyskuun lopussa, ja huipentuu lokakuun keskivaiheilla. Sörven lisäksi runsaita muuttoja on nähty vain Kihnussa ja

Pärnumaalla. Joskus merkittäviä muuttoja on mennyt vielä marraskuun alkupuolella, mutta sen jälkeen laji on jo vähälukuinen. Talvehtivien hiirihaukkojen määrä vaihtelee 1000-2000 välillä lumi- ja ravintotilanteen mukaan.

Aineisto (43.158):

4.1.2006 SLA 11m (me,sc,ym), 9.2.2009 Pärnu, Kavaru 3m (hlu), 26.2.2021 Salme 10m (hj), 14.3.2017 KLA 104m (tp,rls), 24.3.2004 KLA **186m** (it,jt), 30.3.2017 SLA 107m (tp), 12.4.2013 KLA 83m (it,jt), 19.4.2018 Narva-Jõesuu, Laagna 50m (tp,rls), 3.5.2003 KLA 90m (jih,kha,ym), 26.5.2011 Ristna 61m (js,tno,ym), 2.6.2021 SLA 7m (tp,tnu), 17.7.2012 Läänerranna, Tuhi 2m (mo), 6.8.2014 Ppea 53m (jk,me,ym), 26.8.2000 SLA 38m (tp,akl,ym), 9.9.2002 Pärnu, Lao 117m (it), 12.9.2014 SLA 180m (jsj), 7.10.2000 SLA 322m (mb,jla,ym), 17.10.2000 SLA **560m** (mm,tp,ym), 22.10.2012 Kihnu, Pitkänä 224m (me,tva), 1.11.1998 SLA 134m (hj,tp,ym), 10.11.1999 SLA 50m (tp,mre), 4.12.2021 SLA 37m (keg,Tärn,ym), 30.12.2001 SLA 36m (lmä,karm,ym)

Piilotteli, huusi ja vihdoin myös näyttäytyi. Harjalintu, Vaenukägu, *Upupa epops*. Sörve 17.5.2024. Jan Nordblad

9.1.2010 Jöelähtme, Rebala 10p (hj,tp), 27.1.2025 Saa 11p (rnn), 19.2.2021 Kastre, Lange 10p (Vilk), 16.3.1999 Läänerranna, Matsi 30p (Raja), 2.4.2017 Rõuge, Paganamaa 23p (it,rnn,ym), 22.4.2004 SLA **40p** (hp,js), 5.5.2003 SLA 25p (mm,up,ym), 22.5.2016 Narva-Jõesuu, Sinimäe 15p (it,me), 2.6.2007 SLA 15p (jn,rls,ym), 9.6.2019 L-Harju, Laane 11p (up), 6.7.2008 Rapla, Kaiu 6p (rls,tp,ym), 10.8.2002 Haapsalu, Haeska 15p (jhe), 20.8.2005 L-Nigula, Peraküla 20p (ika,rki,ym), 9.9.2016 Nõo, Altmäe 20p (Sild), 27.9.2006 SLA 100p (mm,sc,ym), 8.10.2000 SLA **100p** (mb,mm,ym), 24.10.2009 Saarde, Allikukivi 60p (agl), 2.11.2020 SLA 10p (tva,hpik), 31.12.2010 Kambja, Aardlapalu prügila 10p (mo,up)

Arohiirihaukka *Stepiviu* (RK)

Buteo rufinus

Esiintyminen: Balkanilla ja Keski-Aasiassa pesivä arohiirihaukka eksyy yhä useammin myös Pohjolaan. Viron kuusi havaintoa ovat 10.4.-11.9. ajalta.

Harjalinnut *Upupidae*

Harjalintu *Vaenukägu*

Upupa epops

Esiintyminen: Aikaisia harjalintuja on nähty jo maaliskuun lopussa, mutta pääosa linnuista ilmestyy reviireilleen huhtikuun aikana. Päämuutto menee Kablissa huhti-toukokuun vaihteessa. **Pesintä:** Harjalintu on vakiintunut ja yleistyvää pesimälaji. Viimeisimmän arvion mukaan pesiviä on 60-120 paria. Havaintoja on vuosi vuodelta enemmän, ja 2025 laji ilmoitettiin noin 200 kertaa. Selvästi eniten yksilöitä nähtiin Pärnumaalla, missä oli myös useita pesintään viittaavia havaintoja. Syksyllä liikehdintää ei ole huomattu, ja linnut poistuvat vähin äänin yksitellen etelään. Vuosittain tavataan yksittäisiä myöhästelijöitä aina joulutammikuulle asti, mutta viimeistään lumentulo pakottaa viivytelijät etelään. Talvikaudelta on 20 havaintoa. Latvian kanta on 250-450 paria.

Aineisto (1584):

7.4.2012 KLA 1m (jk,me), 11.4.2011 Haapsalu, Haeska 1m (anon), 12.4.2021 KLA 2m (me), 28.4.2017 KLA 3m (it), 5.5.2020 KLA **9m** (me,kvö), 20.5.2017 KLA 2m (tp,rls), 10.6.2023 KLA 1m (hpe), 10.6.2023 L-Harju, Ohtu 1m (kkan), 16.7.2015 Haapsalu, Puisse 1m (akal), 21.7.2024 Ppea 1m (af,al,ym), 17.8.2014 KLA **2m** (ank), 22.9.2005 SLA 1m (mm,lmä,ym), 25.9.1999 SLA 1m (jn,tp,ym), 6.10.2024 Haapsalu, Tuuru 1m (Tärn,ym), 10.12.2018 Saa, Pihltla 1m (gp)

8.1.2021 Viljandi 1p (aob), 1.2.2023 Saa, Uduvere 1p (eeh), 6.2.2009 Tori, Sindi 1p (Köiv), 28.3.2007 Kihnu, Pitkänä 1p (hlu), 4.4.2001 L-Nigula, Dirhami 4p (envi), 21.4.2025 Saarde, Lodja 2p (rmä), 23.5.2009 Hii, Kärdla 4p (mso), 23.5.2022 KLA 5p (me), 13.6.2008 Haljala, Eisma 5p (anon), 14.7.2021 Saue, Vatsla 5p (anon), 23.7.2008 Häädemeeste, Leina **6p** (era), 20.8.2025 Lääneranna, Rannaküla 2p (mpik), 8.9.2007 Järva, Järva-Jaani 2p (Vask), 26.9.2018 L-Nigula, Dirhami 1p (af,al), 4.10.2008 Saa, Põripõllu 1p (jos), 25.10.2012 SLA 2p (mm,aiun), 13.11.2020 Saa, Kõiguste 1p (vip), 27.11.2020 Tapa, Raudla 1p (anon), 27.12.2015 Toila, Voka 1p (tto,uto)

Sininärhet *Coraciidae*

Sininärhi *Siniraag* (RK)

Coracias garrulus

Esiintyminen: Sininärhi on ilmoitettu hävinneeksi lajistosta. Viimeinen varmistettu **pesintä** on vuodelta 2010, jonka jälkeen lajista on vain viisi havaintoa. Näistä yksi on koiraeläimen ulosteesta saatu määrittely. Latviassa pieni alle 20 parin pesimäkanta vielä sinnittelee ja täydennyksiä voisi olla tulossa, jos kanta siellä säilyy ja kasvaa. Laji on taas RK:n listalla.

Aineisto (1184, joista 51 post-1989):

19.5.2012 KLA 1m (tp), 29.5.2002 Häädemeeste, Tahkuranna 1m (me,akl), 31.5.2009 L-Nigula, Rooslepa 1m (jn,up,ym)

4.5.2004 Valga, Taheva 1p (Komi,masa), 11.5.2002 Valga, Taheva 3p (Komi,masa), 18.5.2011 Tartu 1p (akal), 20.5.2003 Valga, Taheva 5p (ol,up), 11.6.2003 Viljandi, Pärsti 1p (mo), 13.6.2002 Peipsiääre, Pala 1p (tp,rls), 18.6.1993 L-Harju, Vasalemma 1p (up), 15.7.2006 Valga, Taheva **8p** (Komi,masa), 12.8.2006 Valga, Taheva 3p (ome,taa), 13.9.2021 Kuusalu, Eru laht 1p (kvö,Vilk,ym), 28.9.1995 L-Harju, Keila 1p (gn), 30.10.2017 Märjamaa 1p (Perm)

Mehiläissyöjät *Meropidae*

Mehiläissyöjä *Mesilasenäpp* (RK)

Merops apiaster

Esiintyminen: Lajista on 36 havaintoa valtaosin muuttojaksolta 29.4.-17.6. Heinäkuulta on kolme, elo- ja syyskuulta yksi havainto. Mitään pesintään viittaavaa ei ole havaittu, vaikka Latviassa pesii vuosittain 5-10 paria. Yhtenä rajoittava tekijä voi olla pesäpaikkojen puute.

Kuningaskalastajat *Alcedinidae*

Kuningaskalastaja *Jäälind*

Alcedo atthis

Esiintyminen: Tiedot kuningaskalastajan muutosta ovat vähäisiä. Kablissa "jäälintu" on tavattu keväällä helmi-huhtikuussa neljästi ja syksyllä noin 60 kertaa elo-marraskuussa. Eniten havaintoja on syys-lokakuulta, joka lienee päämuuttoaikaa. **Pesintä:** Laji on levinnyt kautta maan, saaria lukuun ottamatta. Uusimman tiedon mukaan pesiviä pareja on 600-1000. Kanta on tuplaantunut 2000-luvun arviosta. Vahvin kanta elää Pärnujoen tietämällä ja etenkin Etelä-Virossa sekä siellä missä jokien mutkittelevia reunoja peittää pehmeä hiekkakivi. Lajin talvikanta on 100-300 yksilöä.

Aineisto (7192):

22.2.2025 Pärnu linn 1m (Perm), 23.2.2015 L-Harju 1m (kkan), 27.3.2021 P-Pärnumaa 1m (it), 20.4.2017 Jõgeva 1m (vke), 11.7.2019 Ppea 1m (jk,me,ym), 16.7.2021 Ppea 1m (af), 29.7.2014 Rõuge, Varstu 1m (Must), 16.8.2002 Häädemeeste 1m (agl,male,ym), 1.9.2023 Saa 1m (msil), 14.9.2008 KLA 2m (it,jt), 19.9.2008 KLA **4m** (it,jt,ym), 5.10.2005 KLA **4m** (it,jt), 20.10.2018 Ppea 1m (af,al,ym), 7.11.2004 Saarde 1m (it,jt), 11.11.2017 Hii 1m (ken)

4.1.2009 Tartu, Ilmatsalu 3p (up), 4.2.2019 Tallinn 2p (mvä), 8.3.2025 Elva 3p (Kull), 19.3.2005 Võru **6p** (sz), 5.4.2015 Haljala, Vihula 3p (aso,ym), 19.4.2015 Viljandi, Kolga-Jaani 3p (lam), 20.5.2016 Põlva 3p (lam), 31.5.2017 Põltsamaa, Pajusi 5p (mese), 5.6.2015 Põlva **6p** (lmä), 7.7.2017 Tõrva, Helme 4p (ol), 9.8.2012 Rápina 4p (kni,tma), 19.8.2019 Jöelähtme 4p (otr), 17.9.2001 Tartu, Tähtvere 4p (up), 18.9.2017 Tapa 4p (vip), 18.10.2020 Rápina 3p (kk), 11.11.2009

Pärnu jõgi 2p (mvir), 12.12.2020 Kambja **6p** (Vilk),
19.12.2002 Võru linn 5p (up), 31.12.1999 Saa, Nasva
4p (lmä,ym)

Tikat Picidae

Käenpiika **Väänkael**

Jynx torquilla

Esiintyminen: Keväällä ensimmäiset käenpiiat saapuvat ennen huhtikuun puoliväliä, jonka jälkeen laji yleistyy nopeasti. Päämuutto on huhti-toukokuun vaihteessa, jolloin lintuja voi nähdä matkalennosakin. **Pesintä:** Käenpiian melko vakaa pesimäkanta 9500-11.500 paria on jakautunut tasaisesti ympäri maan, myös suuremmille saarille. Vähäisten tietojen

perusteella linnut lähtevät syysmuutolle mantereelta elokuun puolivälissä ja Saarenmaalta hieman myöhemmin, Põõsaspeasta ei ole yhtään havaintoa koko lajista. Syyskuussa laji on jo harvinainen. Lokakuun havaintoja on neljä.

Aineisto (6569):

15.4.2022 Kihnu, Sääre 1m (Täll), 19.4.2003 KLA 1m (mo,up,ym), 28.4.2006 KLA 2m (js), 6.5.2017 Tapa, Tapa 1m (muu), 13.5.2009 SLA **3m** (hp,j-hau), 18.5.2007 KLA 2m (tp), 11.6.2006 SLA 1m (sc), 16.8.2024 Luunja, Veibri 1m (arl), 19.8.2003 SLA 1m (me,mm,ym), 23.8.2002 SLA 1m (hp,mm,ym)

10.4.2018 KLA 1p (me,vo), 11.4.2001 Haapsalu 1p (tva), 25.4.2008 SLA 5p (jha,ym), 29.4.2006 KLA 4p (js,vop), 3.5.2006 SLA 8p (mm,ym), 29.5.2006 SLA 7p (tp,ym), 3.6.2021 Rakvere, Taaravainu **11p** (rpä,vip),

Pesimäkanta on enää vain muutaman harhailijan varassa. Vihertikka, Roherähn, *Picus viridis*. Sooküla 4.4.2021. Timo Nuoranen

25.6.2016 Pärnu linn, Jõõpre 10p (kul), 11.7.2022 Pärnu, Paikuse 6p (ren), 28.7.2012 Saa, Rahu 2p (jos), 24.8.2008 SLA 3p (gn,jk,ym), 8.9.2013 Tartu, Raadi 1p (lam), 30.9.2020 Tartu, Övanurme 2p (kte), 2.10.1996 KLA 1p (mb,tp,ym), 7.10.2018 Põlva, Taevaskoja 1p (mkä,mli), 8.10.2003 SLA 1p (mm,jha,ym)

Harmaapäätikka **Hallpea-rähn**

Picus canus

Esiintyminen ja pesintä: Harmaapäätikan liikehdintä keväällä on vähäistä tai olematonta. Kanta on 3000-5000 paria. Laji pesii saarimaakuntia lukuun ottamatta kaikkialla maassa, selvästi runsaimpana Haapsalu-Mustvee linjan eteläpuolella. Laji on ilmeisesti vasta levittäytymässä pohjoisrannikolle. Syyskauden vaellukset ovat olleet vähäisiä tai olemattomia, eikä aineistosta erotu yhtään parempaa vuotta. Muuttavia on nähty eniten Puisessa ja Virtsussa. Talvikanta on 6500-11.000 yksilöä.

Aineisto (9319):

25.2.2020 Saue, Kaasiku 1m (tnu), 29.3.2018 KLA 2m (aa,me), 11.4.2018 KLA 2m (me), 10.5.2018 KLA 2m (jsil), 12.7.2009 Ppea 1m (jk,me), 14.7.2009 Ppea 1m (jk,tp,ym), 15.8.2019 P-Sakala, Koksvere 1m (ekü), 19.9.2016 Rápina, Mehikoorma 2m (mp,up), 25.9.2017 L-Harju, Pakri 2m (js), 2.10.2022 L-Nigula, Riguldi 2m (al), 8.10.2008 Läänerranna, Virtsu 3m (mm,tp), 22.10.2022 Haapsalu, Puise 4m (me,wit), 8.11.2010 Haapsalu, Puise **6m** (ako), 19.11.2016 Tartu linn, 1m (kmü)

13.1.2019 Kastre, Järvselja 3p (ttr), 3.2.2019 Häädemeeste, Urissaare 4p (rme,rnn), 20.3.2008 Rapla, Kaiu **10p** (tp,tku), 21.4.2008 P-Sakala, Kuresoo 9p (ako), 1.5.2020 Luunja, Veibri 4p (arl), 21.6.2015 Viljandi, Järveküla 6p (mp), 3.7.2018 Märjamaa, Sääla 4p (tkü), 15.8.2020 Lügánuse, Nüri 4p (rott), 17.9.2020 Rápina, Mehikoorma 3p (ami,pme), 4.10.2014 L-Nigula, Keskküla 4p (kkuk,Lauk), 7.11.2018 Elva, Uderna 4p (rso), 25.12.2011 Valga, Raavitsa 3p (kmu)

Vihertikka **Roherähn**

Picus viridis

Esiintyminen ja pesintä: Vihertikka on käytännössä kadonnut maan pesimälajistosta. Pitkään lajin tärkeimpänä esiintymisalueena ollut Saarenmaa todettiin tyhjäksi keväällä 2022, kun sieltä ei suuretinnöissä löytynyt yhtään lintua. Uusimmassa kan-

nanarviossa laji kuitenkin jätettiin vielä pesimälajiksi 1-5 parilla. Võrumaalla useana keväänä seikkaillut yksinäinen koiras aiheutti ihmetystä paikallisissa lintuharrastajissa, mutta lajin kaikki havainnot salataan. Lajin katoaminen itsessään on hieman mysteeri, jota paikalliset harrastajatkaan eivät ole tutkineet. Taantumisen syyt lienevät lajin ravintotekijöissä, avomaiden sulkeutumisessa ja maataloudessa. Latvian kannaksi arvioidaan vielä 1-4 paria, mutta siellä lajista on edellen vuosittain kymmenkunta havaintoja.

Aineisto (2001-25, 110 positiivista ja 190 nollahavaintoa): 26.4.2002 SLA 1m (hp,mm,ym), 5.5.2023 Elva, Külaaseme 1p (rku), 21.9.2012 Saa, Valjala 2p (jos).

Palokärki **Musträhn**

Dryocopus martius

Esiintyminen: Keväällä palokärjillä on heikkoa muuton kaltaista liikehdintää maaliskuun lopusta toukokuulle, mutta päiväsummat ovat pieniä. **Pesintä:** Palokärki pesii kaikissa maakunnissa, ja melko vakaa kanta on nyt 4.000-6.000 paria. Kesällä palokärki on harvinainen pesimäpaikkojen ulkopuolella. Syysmuutto kestää elokuun puolivälistä lokakuun loppuun. Huippu on Pöösaspeassa syyskuun keskellä ja Sörvessä syyskuun lopulla. Vuosien 2014 ja 2015 hieman runsaampi vaellus näkyi Puisessa, Kablissa ja Pöösaspeassa. Talvikanta on 8.000-14.000 yksilöä.

Aineisto (15.176):

21.2.2025 Valga 1m (mli,eli), 17.3.2020 Saue, Ohtu 1m (lta,oma), 24.3.2017 KLA 2m (tp), 1.4.2021 Haapsalu, Puise 2m (tva), 7.4.2005 SLA 1m (hp,mm,ym), 19.4.2003 KLA 1m (mo,up,ym), 17.5.2024 KLA 3m (tp,jn), 14.7.2014 Ppea 1m (jk,me,ym), 1.8.2019 Ppea 2m (jk,me,ym), 17.8.2019 Ppea 3m (af,me,ym), 9.9.2015 Haapsalu, Puise 17m (tva,mvir), 14.9.2014 KLA **58m** (jt,pva,ym), 14.9.2014 Ppea 20m (aa,jk), 15.9.2014 Pärnu, Lao 20m (jt,pva), 22.9.2016 Haapsalu, Puise 13m (ako), 3.10.2015 Pärnu, Lao 25m (it,irt), 21.10.2017 Haapsalu, Puise 7m (ako), 2.11.2008 Alutaguse, Vasknarva 2m (tp,rts), 19.12.2012 Saarde, Vana-Järve 1m (agl,mele)

1.1.2018 Pärnu 4p (it), 21.2.2009 Vinni, Luusika 7p (tp), 31.3.2006 Alutaguse, Kuusnõmme **14p** (tp,sc), 13.4.2019 Vinni, Paasvere 5p (ron), 4.5.2017 Narva-Jõesuu, Perjatsi 4p (tp), 4.6.2017 Märjamaa, Tiduvere 6p (muu,tkü), 8.7.2018 Narva-Jõesuu, Puh-

kova 5p (vke), 24.8.2018 Põlva, Säassaare 7p (kk), 22.9.2016 KLA 6p (me), 12.10.2002 Kastre, Järvel- ja 5p (up,ym), 28.11.2021 Kastre, Võnnu 3p (kk), 29.12.2006 SLA 4p (gn,hp,ym)

Pohjantikka **Laanerähn**

Picoides tridactylus

Esiintyminen ja pesintä: Pohjantikka on löydetty pesivänä kaikista maakunnista Hiiden- ja Saarenmaata lukuun ottamatta. 1000-1500 parin kanta on selvästi tihein Pärnumaalla, mutta koko maan kanta on laskeva. Itä-Virumaalta on vain reilut 60 havaintoa, joka kertonee siitä, että siellä retkeillään hyvin vähän. Rummutusta kuuluu maaliskuusta kesäkuun alkuun. Liikkumiseen viittaavia havaintoja on vain 12, joten voinee todeta, että laji ei Virossa vaella mittavasti. Talvikanta on 2500-3500 yksilöä.

Aineisto (2230):

21.4.2020 KLA 1m (me), 27.4.2024 Haapsalu 1m (kkor), 29.4.2018 KLA 1m (me), 24.8.1996 KLA 1m (hkon), 19.9.2014 Ppea **3m** (jk,me,ym), 25.9.2008 Lääneranna 2m (mm,sc), 29.9.2016 L-Harju, Pakri 1m (js), 4.10.1996 Sõrve 1m (mb,tp,ym), 2.11.2008 Alutaguse, Vasknarva 1m (tp,rls), 9.12.2023 Kose vald 1m (Arm)

31.1.2019 P-Pärnumaa 4p (kaa), 22.2.2003 Alutaguse 3p (tp,jha,ym), 16.3.2003 Põltsamaa, Puurmani 4p (up,akal,ym), 21.3.2003 Häädemeeste 5p (it), 12.4.2003 Alutaguse, Illuka **6p** (mo,up), 26.4.2008 Mulgi, Karksi 5p (ome), 2.5.2012 Kadrina 3p (ron), 14.6.2000 Kambja 4p (lam), 31.7.2022 Viljandi 3p (tj), 11.8.2020 Kastre 3p (up), 19.9.2014 Ppea 3p (aa,-jk,ym), 12.10.2022 Saarde 2p (ren), 19.11.2023 Vinni 2p (pme), 23.12.2005 Häädemeeste 3p (it)

**Todellinen vanhan metsän indikaattorilaji. Pohjantikka, Laanerähn, *Picoides tridactylus*.
Saula 3.3.2020. **Timo Nuoranen****

Tammitikka Tamme-kirjurähn

Dendrocopos medius

Esiintyminen: Muuttoon viittaavia havaintoja tammitikasta on vähän, ja laji levittäytyy huonosti esimerkiksi saarimaakuntiin. Sörven ensihavainto saatiin vasta 2023 käpytikkavaelluksen yhteydessä. Laji levittäytyy kuitenkin edelleen kohti maan pohjoisrannikkoo, ja havainnot runsastuvat koko ajan esim. Harjumaalla. **Pesintä:** Pesintään viittaavia havaintoja on runsaasti mantereella Haapsalu-Mustvee -linjan eteläpuolella ja yksittäisiä pareja löytyy nyt Tallinnan keskustaa myöden. Kanta on 30 vuodessa kasvanut nollassa 800-1300 pariin ja viimeisen viiden vuoden sisään sen on käytännössä tuplaantunut. Latviasa pesii jo 5000-10.000 paria. Talvikannan arvio on kymmenkertaistunut 2500-3500 yksilöön.

Aineisto (6077):

8.1.2021 Viiksi 1m (kalh), 7.5.2018 KLA 1m (me), 21.5.2025 Haapsalu 1m (ihu,kto), 24.9.2010 KLA 1m (it,jt,ym), 28.9.2019 KLA 1m (kvö), 5.10.2010 KLA 1m (jt,ym), 12.10.2009 Haapsalu 1m (tp), 23.10.2009 Ppea 1m (me)

17.1.2017 Viiksi, Tammeneeme 2p (Lohi), 23.2.2014 Valga 3p (kmu), 27.2.2024 Tartu, Dendropark 5p (kk), 28.3.2013 Peipsiääre, Alatskivi 4p (mp), 14.4.2015 Tartu linn **6p** (ehe), 9.5.2012 Otepää, Pühajärve park 3p (hma), 19.6.2004 Võru, Vana-Vastseliina **6p** (sc,ym), 11.7.2020 L-Nigula, Rõude 2p (llu), 12.8.2023 Pärnu, Soometsa 2p (ab,üpä,ym), 6.9.2020 Antsla, Vana-Antsla 3p (kmu), 19.10.2019 Toila, Pühajõe 2p (pma), 30.10.2025 Nõo, Altmäe 3p (Sild), 6.11.2021 Haapsalu, Haeska 2p (kkuk,Lauk), 9.11.1999 Röpina 3p (rki,ym), 2.12.2013 KLA 2p (me)

Valkoselkätikka Valgeselg-kirjurähn

Dendrocopos leucotos

Esiintyminen: Valkoselkätikan kevätmuutto on vähäistä, mutta esim. Kablistä havaintoja on tasaisesti maaliskuu-toukokuulta. Rummutusta kuuluu helmikuusta juhannukseen ja myös naaras rummuttaa. **Pesintä:** Lintuja pesii eniten Tartu- ja Pärnumaalla. Pesimäaikaisia havaintoja on runsaasti myös Lääne-, Viljandi-, Võru- ja Itä-Virumaalta. Muissa maakunnissa havaintoja on heikosti, ja saarimaakunnista laji puuttuu lähes kokonaan. Valkoselkätikan pesimäkanta on edelleen nousujohteinen 5000-6500 paria, ja arviota on viimeisimmässä jälleen korotettu. Lajille

sopivaa biotooppia tuntuu selvästi siis vielä riittävän. Kevään lailla yhtä vaisu syysmuutto alkaa elokuussa ja loppuu lokakuussa. Saarenmaalta on vain muutama vaelluksiin liittyvä havainto, ja 4.8.2023 se nähtiin asemalle uutena lajina. Talvikanta on 10.000-15.000 yksilöä.

Aineisto (7443):

26.3.2023 Anija 1m (aü), 3.4.2007 KLA **3m** (me,aup), 3.4.2020 Kuusalu 2m (anon), 13.5.2018 KLA 1m (jsil), 15.5.2021 Lääneranna 1m (mvir), 20.5.2025 Haapsalu 1m (ihu,kto), 27.7.2025 Haapsalu 2m (me,wit), 28.7.2025 Ppea 1m (af,ire,ym), 23.8.1997 Ppea 1m (lmä,ym), 28.8.2025 Haapsalu 1m (tva), 7.9.2018 Peipsiääre 1m (up,mese), 22.9.2012 Röpina, Mehi-koorma 3m (up,ym), 26.9.2012 Haapsalu, Puise **6m** (ako,hkou), 15.10.2019 Puise 2m (ako), 23.10.2008 Puise 2m (ako), 5.11.2016 Tapa 1m (Kiis,vkii), 24.12.2016 Rapla, Raikküla 1m (lka)

6.1.2004 Häädemeeste 6p (it), 11.2.2018 Tartu linn 4p (Pent), 16.3.2003 Pöitsamaa, Puurmani 5p (up,a-kal,ym), 2.4.2005 P-Sakala, Suure-Jaani 7p (mo,up), 2.5.2008 Rapla, Kaiu 5p (tp,tku), 1.6.2016 Toila, Kohtla **8p** (ron), 8.7.2006 Alutaguse, Vasknarva 4p (rls), 28.8.2021 Otepää 3p (hma), 10.9.2005 Tartu, Tähtvere 3p (up), 20.10.2013 L-Harju, Pakri 2p (mvei), 17.11.2018 Valga 3p (kmu), 28.12.2008 Harku, Kumna 3p (hj,tp)

Käpytikka Suur-kirjurähn

Dendrocopos major

Esiintyminen: Keväällä Kablissa on muuttajia tavattu maaliskuun lopusta toukokuun loppuun, mutta määrät ovat pieniä. Muualla muutto jatkuu vainsuna kesäkuun alkuun. **Pesintä:** Käpytikka pesii runsaana kaikissa maakunnissa ja kanta on vakaa 40.000-60.000 paria. Syyskesän vaellusten vahvuus vaihtelee paljon vuodesta toiseen. Suuria vaelluksia olivat ainakin 2001, 2013, 2015 ja 2023. Sörvessä laskettiin 2001 yhteensä 2770m, mikä lienee ennätys. Pöösaspeassa ynnättiin 460m vuonna 2009. Läheskään joka vuosi vaeltajat eivät päädy Sörveen. Näinä vuosina muutoissa oli ensin huippu heinäkuun lopussa, vainsumpi vaihe elokuussa ja uusi huippu syyskuun lopulla. Talvikanta on 50.000-100.000 yksilöä.

Aineisto (38.196):

7.1.2018 Häädemeeste, Urissaare 1m (jt), 20.2.2023 P-Pärnumaa, Kodesmaa 2m (eel), 16.3.2017 KLA 3m

(tp), 31.3.2018 KLA 6m (me,kme,ym), 14.4.2022 KLA 11m (me,pme,ym), 19.4.2019 KLA 16m (me,tsi,ym), 22.4.2013 Kihnu 11m (me,tp), 13.5.2002 SLA **18m** (hp), 1.6.2002 SLA 2m (jla,lmä,ym), 5.6.2013 Kihnu, Pitkänä 1m (tp), 7.6.2001 SLA 1m (sc,jla,ym), 3.7.2021 Ppea 1m (af,al), 16.7.2017 Haapsalu, Puise 6m (ako), 23.7.2001 SLA 370m (js), 29.7.2013 Viimisi, Rohuneeme **505m** (js), 30.7.2012 Viimisi, Rohuneeme 360m (js), 30.7.2013 Ppea 300m (llu,akur,ym), 20.8.2013 Kihnu, Pitkänä 394m (am,me), 23.9.2001 SLA 459m (sc,tp,ym), 26.9.2015 Haapsalu, Puise 157m (kvö), 9.10.1999 SLA 57m (tp,ym), 1.11.2004 SLA 10m (tp,ym), 9.12.2023 Kose vald, Kanavere 2m (Arm), 17.12.2023 Kastre, Haaslava 1m (hpe)

3.1.2022 Põlva, Kivisilla 23p (kk), 17.2.2001 Häädemeeste, Laiksaare 39p (tp,sc,ym), 17.3.2008 Mulgi, Äriküla **48p** (tp,rls), 18.4.2014 Tartu, Raadi 11p (lam), 2.5.2018 Põltsamaa, Jürikäla 7p (kvö), 25.6.2005 Kastre, Järvelja 7p (rsa), 30.7.2013 Elva, Valguta polder 11p (mp), 5.8.2009 Ppea **61p** (tp,ym), 6.9.2009

L-Nigula, Spithamn 30p (tp,ym), 22.10.2012 Kastre, Paluküla 38p (kk), 28.11.2021 Kastre, Võnnu 29p (kk), 1.12.2012 Ruhnu 22p (it,jt)

Pikkutikka Väike-kirjurähn

Dryobates minor (Dendrocopos minor)

Esiintyminen: Vähäinen tai olematon kevätmuutto ajoittuu lähinnä huhtikuulle. Kablissa lintuja on havaittu maaliskuun lopusta toukokuun alkuun. **Pesintä:** Pikkutikkoja pesii kaikissa maakunnissa, melko tasaisesti ympäri maan. Supistuva kanta on 2500-4000 paria. Kesällä lintuja liikkuu joinakin vuosina myös kesäkuun lopussa ja heinäkuussa. Syysmuutto viriää elokuun lopussa, huipentuu syyskuun lopussa ja jatkuu heikentyen marraskuun alkuun. Syksyllä 2012 koettiin varsin hieno vaellus, ja lintuja nähtiin kaikissa länsirannikon niemissä. Eniten laskettiin Puisseassa, jossa 16.-26.9. aikana muutti yhteensä 481 yksilöä. Muualla nähtiin samaan aikaan Sõrvessä 38m ja Kablissa 22m. Talvikanta on 7000-15.000 yksilöä.

Nuorta lehtimetsää on vielä tarjolla, mutta lahopuun kanssa on jo hieman huonommin. Poruni 23.4.2021. **Timo Nuoranen**

Aineisto (10.433):

18.2.2022 Häädemeeste, Uuemaa 1m (agl), 16.3.2017 KLA 1m (tp), 24.3.2005 SLA 1m (jn,mm,ym), 3.4.2019 KLA 2m (me), 16.4.2012 KLA 2m (jk,me), 25.4.2007 KLA 2m (jus), 12.5.2007 KLA 1m (tp), 15.5.2012 KLA 1m (tp), 10.7.2017 SLA 1m (tp), 15.7.2024 Ppea 1m (af,al,ym), 27.7.2025 Haapsalu, Puise 2m (me,wit), 11.8.2023 SLA 2m (aan,auk,ym), 28.8.2025 Ppea 8m (af,al), 6.9.2025 L-Nigula, Haversi 17m (al), 20.9.2012 Haapsalu, Puise 112m (se,sha,ym), 21.9.2012 Puise **207m** (ako,ym), 11.10.2012 Kihnu, Pitkänä 26m (me,tva,ym), 12.10.2012 SLA 12m (jn,mm,ym), 30.10.2014 Ppea 5m (jk,me,ym), 3.11.2013 L-Nigula, Riguldi 1m (mva,tva), 6.11.2003 SLA 1m (js,mm)

3.1.2004 Haapsalu, Haeska 3p (pku,ym), 7.2.2004 Alutaguse, Puhatu 4p (mo,up,ym), 20.3.1993 Kambja, Ropka luht 4p (mo), 19.4.2003 SLA **7p** (hj,mb,ym), 12.5.2013 Tartu, Valmaotsa 3p (kvö), 18.6.2021 Vinni, Palasi 5p (kkur), 3.7.2020 Haljala, Lobi 3p (ktr,ttr), 20.8.2010 SLA 4p (gn,elei,ym), 17.9.2017 Luunja, Kabina 6p (arl), 13.10.2006 SLA **7p** (mm,tp,ym), 11.11.2021 L-Harju, Paldiski 2p (akal), 13.12.2017 P-Pärnumaa, Kodesmaa 3p (eiel)

Jalohaukat *Falconidae*

Pikkutuulihaukka **Stepi-tuuletallaja** (RK)

Falco naumanni

Esiintyminen: Espanjassa pesivän pikkutuulihaukan kanta on voimakkaasti taantunut ja se eksyy vain harvoin Itämeren seudulle. Ainoa 29.4.2006 Paslepa Läänemaa.

Tuulihaukka **Tuuletallaja**

Falco tinnunculus

Esiintyminen: Ensimmäiset tuulihaukat tulevat pelloille tavallisesti maaliskuun keskellä. Kymmenien lintujen päämuutot menevät Kablissa ja Salmessa huhtikuun jälkipuolella. Muuttoa jatkuu toukokuun loppuun. Maan oma kanta saapuu suomalaisia lintuja aikaisemmin. **Pesintä:** Peltomaisemissa pesii 500-800 parin tuulihaukakanta. Arvioidaan, että laji olisi mahdollisesti hyötynyt peltoviljelyn vähistä myrkyistä, mutta viimeisimmän tiedon mukaan myrkkujen käyttö on lisääntynyt 2010-luvulta alkaen radikaalisti. Laji pesii kaikissa maakunnissa. Valtaosa

kannasta keskittyy Tartumaalle ja Narva-Pärnu linjan pohjoispuolelle, Saarenmaalla laji on vähissä. Tuulihaukan syysmuutto lähtee liikkeelle elokuun alussa. Päämuutto ohittaa Pöösaspean syyskuun alkupuolella ja Sörven yleensä syyskuun jälkipuolella. Eniten Sörvessä on laskettu 190m vuonna 2001, 250m vuonna 2014 ja 550m vuonna 2025. Lokakuun alun jälkeen laji on vähissä, eikä marraskuulta ole kuin 23 havaintoa. Talviajan havaintoja on pitkälti toista sataa, talvikannaksi arvioidaan 2-10 lintua.

Aineisto (10.864):

11.3.2025 Tartu, Veeriku 1m (mp), 12.3.2022 KLA 1m (me), 22.3.2019 Salme 2m (me,spe,ym), 4.4.2018 KLA 11m (me,kme,ym), 13.4.2025 Salme 31m (hj,tp), 15.4.2025 Salme 51m (hj,tp,ym), 25.4.2012 KLA 21m (jk), 5.5.2005 KLA 13m (it,me), 29.5.2021 Ppea 6m (af,al,ym), 23.6.2024 Ppea 1m (af,tp,ym), 17.7.2004 Ppea 2m (jus,alin), 5.8.2014 Pärnu, Lao 3m (it), 23.8.2013 Kihnu, Pitkänä 7m (am,me), 31.8.2021 SLA 16m (tp,tnu), 6.9.2024 SLA 87m (hj,tp,ym), 9.9.2025 SLA 189m (tp,lli), 10.9.2025 SLA **223m** (tp,me,ym), 18.9.2001 SLA 39m (sc,tp,ym), 1.10.2005 SLA 22m (rma,ym), 21.10.1998 SLA 2m (jn,tp,ym), 3.11.1999 SLA 1m (tp,ym), 17.11.2013 Törva 1m (ome)

12.1.2017 Viru-Nigula, Villavere 1p (mese), 14.2.2009 Kambja, Räni 2p (up), 1.3.2025 Haapsalu, Rohuküla 2p (mob), 1.4.2021 Tartu, Veeriku 3p (mp,up), 27.4.2025 Saa, Piila 4p (eeh,km,ym), 14.5.2022 Salme 5p (hj,rhä), 31.5.2019 Valga, Korva luht 6p (kmu,tte), 29.6.2014 Rae, Jüri 5p (kkuk,Lauk), 17.7.2019 Haljala, Adaka 5p (vip), 13.8.2022 L-Nigula, Hindaste 9p (avu,tyl), 30.8.2021 SLA 15p (tp,tnu), 15.9.2024 SLA **18p** (tp,tnu), 22.9.2008 SLA 10p (gn,jhau,ym), 6.10.2023 SLA 5p (jn,tp,ym), 1.11.2023 Kuusalu, Kolkaküla 1p (ktr,ttr), 18.12.2017 Häädemeeste, Reiu 1p (llu,kkal)

Punajalkahaukka **Punajalg-pistrik**

Falco vespertinus

Esiintyminen: Kirjan sivulla 11 on erillinen kooste vuosien 2019 ja 2022 punajalkahaukkainvaasioista. Keväällä laji on oikea harvinaisuus, mutta syksyllä ei niinkään. Havainnoista noin 8 % on keväältä. Muutama punajalkahaukka saapuu joka vuosi huhtikuun lopusta alkaen. Vuonna 2019 nähtiin 27.4.-26.6. yhteensä 9 lintua ennakoiden tulevaa vaellusta. **Pesintä:** Laji on pesinyt ja yrittänyt pesintää monena vuonna, mutta sitä ei katsota varsinaisesti pesimälä-

jiksi. Kiinnostavin pesimähavainto on Puhatun suolta 1967. Punajalkahaukan vaellukset ja syysmuutto alkavat elokuun lopulla, kun linnut saapuvat Pohjoilaan. Vuosien välillä on vaihtelua siinä missä maakunnassa lintuja on eniten. Varsin usein ne jatkavat Suomenlahden rannalle. Kaikki suuret määrät on nähty 20.8.-10.9. aikana. Vuosina 2019 ja 2022 ynättiin tällöin kaikkiaan tuhansia lintuja. Vielä lokaan alkupuolella on havaittu 11 lintua.

Aineisto (1643):

24.4.2008 P-Pärnumaa, Kodesmaa Suurjärv 1m (elel), 1.5.2009 Häädemeeste 1m (tp,jah,ym), 6.5.2012 KLA 2m (tp), 18.5.2002 Haapsalu 2m (mva,tva), 30.5.2019 Salme 1m (tp), 9.6.2002 SLA 1m (tp,rls,ym), 2.8.2019 Ppea 1m (jk,me,ym), 6.8.2000 Haapsalu 1m (tva), 6.8.2014 Ppea 3m (jk,me,ym), 17.8.2022 Lääneranna, Rumba 6m (af,Komi,ym), 19.8.2022 Pärnu, Paikuse 21m (ren), 21.8.2022 Kuusalu, Valkla 25m (jkal), 29.8.2019 Ppea **42m** (jk,me,ym), 2.9.2022 L-Nigula, Allikotsa 17m (Lauk), 10.9.2025 SLA 10m (tp,me,ym), 19.9.2001 SLA 4m (sc,tp,ym), 27.9.2011 Törva 2m (ome), 12.10.2024 Osmussaar 1m (eu,ha,ym)

28.4.2019 Mulgi, Äriküla 1p (ov,rnn), 5.5.2019 P-Sakala, Kuhjavere 1p (ema,rmä), 20.5.2023 Setomaa, Treski 1p (tma), 28.5.2007 Rápina 1p (jn,tp,ym), 6.6.1999 Ruhnu 1p (tp,VLS), 26.6.2019 Märjamaa, Ojapere 1p (tkü), 14.7.2010 SLA 1p (mm,ptai), 28.7.2012 Rápina, Raigla 3p (kni,tma), 6.8.2014 Saa, Undva 5p (eva), 12.8.2007 Hii, Taterma 11p (Väli), 22.8.2022 Jöelähtme 52p (Lauk), 30.8.2019 Viru-Nigula, Kõrkküla **75p** (oe), 26.8.1972 Kuusalu 40p (mkah), 30.8.2019 Hii, Tubala 41p (la,mvik), 31.8.2019 Saa, Muhu 47p (jha,-VLS), 5.9.2019 Lääneranna, Kolu 30p (tp,Ili), 18.9.2022 Audru polder 6p (rpr), 22.9.2001 Haapsalu, Haeska 3p (aleh), 7.10.2019 Viru-Nigula, Aasukalda 3p (mese), 10.10.2003 SLA 1p (mm,jha,ym), 13.10.2021 Saa, Undva 1p (ete)

Ampuhaukka Väikepistrik

Falco columbarius

Esiintyminen: Ensimmäiset kevätmuuttajat saapuvat maaliskuun puolivälissä. Päämuutto on Kablissa huhtikuun alussa ja Saarenmaalla kuun puolivälissä. Saarenmaalla on nähty reilu kolmannes aineiston ampuhaukoista, ja päiväsumat ovat paljon suurempia kuin muualla maassa. Ilmeisesti siellä nähdään paljon Suomeen matkaavia lintuja. **Pesintä:** Vähentynyt 5-15 parin pesimäkanta asuttaa maan

pohjoisosia. Niukka aineisto tosin kertoo huonosti lajin kannasta ja sen muutoksista. Syksyllä ampuhaukkojen muutto käynnistyy elokuun lopussa. Päämuutto menee syys-lokakuun vaihteessa. Marraskuussa laji on enää vähälukuinen. Talvikanta on 5-30 yksilöä.

Aineisto (3996):

2.1.2002 Häädemeeste 1m (akl,Kose,ym), 9.2.2018 Järva 1m (aak), 5.3.2009 P-Pärnumaa, Enge 1m (jjü), 31.3.2005 KLA 2m (me), 7.4.2012 KLA 7m (jk,me), 18.4.2025 Salme **18m** (rhä,hj,ym), 29.4.2019 Hii 5m (gc,up,ym), 16.5.2005 Häädemeeste 3m (skl,mleh), 29.5.2008 SLA 1m (mm,up,ym), 5.6.2007 SLA 1m (js,rls), 8.7.2019 Tallinn Lasnamäe 1m (rott), 14.7.2011 P-Pärnumaa, Halinga 1m (elel), 2.8.2009 Ppea 1m (jk), 25.8.2001 Häädemeeste 2m (it), 12.9.2000 SLA 3m (tp,jha,ym), 17.9.2001 SLA 11m (sc,tp,ym), 25.9.1999 SLA 14m (tp,ym), 1.10.2005 SLA **17m** (mm,rma,ym), 2.10.2012 Kihnu, Pitkänä **17m** (tp,tva,ym), 3.10.1996 SLA 15m (tp,ym), 15.10.2023 SLA 11m (tp,ire,ym), 25.10.2021 SLA 4m (tp), 12.11.2001 SLA 1m (mm,tp), 12.11.2025 Ppea 1m (af)

2.1.2018 Kose vald 1p (sva), 9.2.2019 Tori 1p (ren), 16.3.2019 Anija 2p (msuu), 16.4.2018 Toila, Vaivina 2p (tp,rls), 3.5.2013 Tartu, Tähtvere 2p (kk), 3.6.2019 Põlva 2p (rma), 16.7.2014 Märjamaa, Vigala 3p (ron,atuu), 5.8.2022 Kastre 4p (rek), 11.9.2003 SLA 4p (gn,mm,ym), 28.9.2010 SLA **10p** (gn,mm,ym), 30.9.2005 SLA 5p (mm,Erit,ym), 7.10.2000 SLA 5p (mb,jla,ym), 23.11.2020 Hii 1p (la), 31.12.2020 Tapa 1p (kja,üpä)

Nuolihaukka Lööpistrik

Falco subbuteo

Esiintyminen: Keväällä ensimmäiset nuolihaukat saapuvat huhtikuun puolivälissä. Muuttokausi on pitkä ja havaintoja on vielä toukokuun lopulta. Päämuutto menee Kablissa huhtikuun lopussa, mutta päiväsumat ylittävät harvoin viittä lintua. Suurimmat määrät lasketaan Saarenmaalla, kun moni Suomen lintu menee sitä kautta. Salmessa muutto näyttäisi olevan voimakkainta toukokuussa. Vuonna 2019 siellä nähtiin 27.4-31.5 välillä yhteensä 50m.

Pesintä: Suhteellisen vakaa nuolihaukkakanta pesii kaikissa maakunnissa ja asuttaa myös monia pikkusaaria, joilta löytyy lajille sopivia pesäpaikkoja. Kanta on melko vakaa 600-800 paria. Nuolihaukan syysmuutto alkaa elokuun alkupuolella. Pöösaspeassa

Ensimmäisen syksyn linnut ilmestyvät muutolle jo elokuussa. Nuolihaukka, Lööpistrik, *Falco subbuteo*. Sörve 26.9.2020.
Timo Nuoronen

lintuja liikkuu eniten syyskuun alussa. Sörven huipputuotot on nähty vähän myöhemmin. Vuoden 2024 yhteismääräksi saatiin 245m yksilöä. Lintuja menee myös Mehikoormassa, jossa laskettiin 23.9.-29.9.2011 aikana 83m. Lokakuun alussa laji on vielä jokavuotinen, mutta lopussa jo harvinainen.

Aineisto (7887):

14.4.2024 Tartu linn 1m (ami), 15.4.2022 KLA 1m (me,pme,ym), 25.4.2012 KLA 7m (jk), 27.4.2019 Salme 11m (me,lli), 17.5.2004 Salme 11m (hj), 30.5.2019 Salme **12m** (tp), 5.6.2006 SLA 3m (se,tp,ym), 9.6.2023 Osmussaar 2m (ron), 23.6.2003 SLA 1m (mb), 3.7.2019 Ppea 1m (jk,me,ym), 13.7.2023 Ppea 1m (af), 6.8.2014 Ppea 4m (jk,me,ym), 23.8.2013 Kihnu, Pitkänä 12m (am,me), 7.9.2024 Salme 72m (hj,rhä,ym), 9.9.2024 SLA **117m** (tp,ttp), 14.9.2017 SLA 50m (tp), 19.9.2001 SLA 51m (sc,tp,ym), 26.9.2020 SLA 12m (tp,tnu), 2.10.2012 Kihnu 3m (tp,tva,ym), 12.10.2022 Hii, Kassari 2m (mvik), 20.10.2004 SLA 1m (mm,lmä), 21.10.2004 SLA 1m (mm,lmä)

16.4.2016 Märjamaa, Säälä 1p (tkü), 21.4.2020 Tartu, Tüki 2p (Tali), 27.4.2019 Lääneranna, Väike-Rakke 6p (ami,pme,ym), 8.5.2020 L-Nigula, Kurevere 11p (kkai), 12.5.2024 Elva, Palupõhja **13p** (up), 29.5.2021 Elva, Palupõhja 7p (ami,pme), 6.6.2018 Viljandi, Kivilõppe 9p (rmä), 24.7.2017 Võru, Tabina 6p (tnu), 9.8.2013 Rápina, Mehikoorma 5p (mp,up,ym), 2.9.1999 SLA **17p** (tp,akl), 19.9.2001 SLA 15p (tp,sc,ym), 28.9.2008 SLA 4p (se,ym), 9.10.2021 SLA 2p (up,ym), 17.10.2001 Haapsalu, Põgari 1p (hpe)

Muuttohaukka Rabapistrik (rk)

Falco peregrinus

Esiintyminen: Muuttohaukka on keväällä vähälukuinen ja koko aineistosta vain 25 % on keväältä. Suurin osa havainnoista on neljästä läntisistä maakunnista. Ensimmäisiä kevätkuuttajia nähdään maaliskuun puolella. Päämuutto on huhti-toukokuun vaihteessa, mutta harvinaista lajia ei missään näy edes päivittäin. Kiertelijöitä liikkuu läpi kesän.

Viimeisin varmistettu **pesintä** on Läänemaalta 1971. Syysmuutto alkaa jo elokuun keskivaiheilla, mutta huippu on vasta syys-lokakuun vaihteessa. Muutto on selvästi runsainta Sörvessä, jossa lintuja menee lähes päivittäin. Lokakuun puolivälin jälkeen laji on harvinainen Saarenmaan ulkopuolella. Länsirannikolla ja Sörvessä lintuja näkyy toistuvasti vielä marraskuun alussa. Joulukuulta on reilu 20 havaintoa. Talvikanta on 1-10 yksilöä, ja laji havaitaan vuosittain mm. Saaren- ja Hiidenmaalla.

Aineisto (2442):

1.1.2006 SLA 1m (mm,karm,ym), 24.2.2020 Ppea 1m (hg), 19.3.1994 P-Pärnumaa, Halinga 1m (elel), 11.4.2023 Salme 2m (tp,rhä,ym), 30.4.2016 Narva-Jõesuu, Vaivara **3m** (tp,rls), 4.5.2012 KLA **3m** (aa), 4.5.2015 Häädemeeste 2m (am,me), 7.6.2002 SLA 1m

(Imä,ppi,ym), 3.7.2012 Kihnu 1m (tva,Kose), 2.8.2018 Ppea 1m (ron), 29.8.2008 SLA 2m (pke,ym), 30.8.2001 SLA 3m (me,tp,ym), 17.9.2001 SLA **4m** (sc,tp,ym), 29.9.2012 Ppea **4m** (af,al), 1.10.2016 Jõe-lähtme 3m (kkuk,Lauk), 15.10.2023 SLA **4m** (tp,ym), 25.10.2018 SLA 2m (tp), 5.11.2011 Rápina, Mehikoorma 1m (tte), 12.11.2015 Pärnu 1m (rk), 28.12.2014 Saa, Leisi 1m (jos,msaa)

22.1.2005 P-Sakala, Suure-Jaani 1p (aot), 14.2.2023 Saa, Muhu 1p (rnn), 6.3.2021 Tartu 1p (io), 16.4.2018 L-Harju 1p (rpu), 5.5.2025 Haapsalu 2p (tva), 27.5.2004 Tallinn, Paljassaare 1p (mo), 13.6.2013 Hii, Käina 1p (la), 24.7.1994 Tõrva, Rulli 1p (ome), 18.8.2014 Tartu, Laeva 2p (mese), 6.9.2001 SLA 2p (tp,pke,ym), 20.9.2005 Haapsalu, Ridala 3p (mkl,tha), 24.9.1998 SLA **4p** (hj,tp), 3.10.2015 Rápina, Mehi-

Aurinko ei paista aina suoraan ja kirrkaasti vaan toisinaan myös pilvien tai utuverhon takaa. Isolepinkäinen, Hallögija, *Lanius excubitor*. Saue 16.3.2021. Timo Nuoranen

koorma 3p (mkö,Ader,ym), 20.10.2014 Hii 3p (rk,e-lel,ym), 3.11.2018 Märjamaa 1p (muu), 22.11.2025 Saa 1p (mpik), 15.12.2014 Salme 1p (mo,up,ym), 23.12.2001 SLA 1p (pf)

Tunturihaukka **Jahipistrik (RK)**

Falco rusticolus

Esiintyminen: Arktisella alueella pesivä tunturihaukka muuttaa vain harvoin etelään. Hyväksyttynä on 20 havaintoa, joista 5 on 2000-luvulta 15.10.-19.1. ajalta ja kaikki ovat nuoria tai esiaikuisia.

Aavikkohaukka **Stepipistrik (RK)**

Falco cherrug

Esiintyminen: Kaakkois-Euroopassa pesivän lajin tilastoja sotkevat tarhoista karanneet yksilöt. Lajista on kaksi hyväksyttyä havaintoa. Ensimmäinen oli satelliittilähettimellä varustettu unkarilainen lintu joka kävi 15.-17.5.2010 maan rajojen sisällä. Toinen hyväksytty on Lihulassa 4.-19.8.2025 viihtynyt lintu.

Kuhankeittäjät **Oriolidae**

Kuhankeittäjä **Peoleo**

Oriolus oriolus

Esiintyminen: Keväällä ensimmäiset kuhankeittäjät voi nähdä jo huhtikuun lopussa. Päämuutto menee toukokuun jälkipuolella. Yli kymmenen linnun päiväsumma on Kablissa arkipäivää, muualla tähän on ylletty vain kerran Itä-Virumaalla. Sörven heikko huippu on kesäkuun alussa. **Pesintä:** Kuhankeittäjä on yleinen pesimälintu koko maassa. Parimäärä on heilahdellut eri vuosikymmeniä, mutta havainnoissa eri alueilla tai runsauksissa ei ole havaittavissa suuria muutoksia viimeisen 20 vuoden aikana. Pääosa nykyisestä 14.000-20.000 parin kannasta pesii Haapsalu-Mustvee linjan eteläpuolella. Saarimaakunnissa kuhankeittäjä on harvinainen pesimälaji. Syksyllä linnut häipyvät vähin äänin, eikä muuttavia lintuja nähdä kuin muutamia pääasiassa elokuun loppupuolella. Syyskuulta on seitsemäntoista havaintoa.

Aineisto (6794):

4.5.2024 KLA 1m (me), 5.5.2012 Tartu, Valmaotsa 1m (me), 6.5.2012 KLA 3m (aa,tp), 11.5.2019 KLA 14m (me), 18.5.2007 KLA 26m (tp), 23.5.2022 KLA **62m** (tp), 27.5.1998 KLA 41m (mb,sc,ym), 4.6.2014

SLA 8m (jn,tp), 16.6.2012 Saarde, Allikukivi 2m (ag-l,mele), 21.6.2015 KLA 4m (me), 25.6.2021 Ppea 1m (af,al), 1.7.2014 Ppea 2m (me,tva), 23.7.2007 SLA 2m (hp,jhau,ym), 9.8.2024 Märjamaa, Läti **4m** (rott), 21.8.2024 SLA 3m (aan,auk,ym), 13.9.2013 Kihnu 1m (up), 23.9.2017 L-Harju, Pakri 1m (js)

27.4.2000 Haapsalu, Haeska 1p (eke), 27.4.2006 Elva, Härjanurme 1p (arl), 12.5.2018 Tartu, Raigastvere 5p (umä), 22.5.2019 P-Pärnumaa, Oriküla 6p (kaa), 6.6.2019 Setomaa, Hino järv 7p (kvö), 5.7.2014 Antsla, Luhametsa 8p (lke), 11.7.2023 Valga, Priimetsa 10p (kmu), 26.7.2004 L-Nigula, Saare **12p** (io), 3.8.2010 Haapsalu, Pögari 10p (hpe,ym), 13.8.2010 Tartu, Ilmatsalu 7p (up), 26.8.2016 Valga, Korva luht 3p (kmu), 10.9.2023 Peipsiääre, Rehemetsa 1p (mp,up), 17.9.2017 Haapsalu, Puise 1p (ako)

Lepinkäiset **Laniidae**

Isolepinkäinen **Hallögija (rk)**

Lanius excubitor

Esiintyminen: Kablissa muuttaa isolepinkäisiä maalis-huhtikuussa, mutta harvoin yhtä enempää päivässä. Muutolta pysähtyneitä lintuja näkyy avomailla eniten huhtikuun keskivaiheilla. **Pesintä:** Isolepinkäisiä tapaa kaikissa maakunnissa, mutta valtaosin 250-350 paria pesivät Pärnu- ja Virumaan soilla. Kanta on vakaa, tosin uhkia ovat pesimäsoiden kuivuminen ja turvetuotanto. Syysmuutto alkaa syyskuun keskellä, ja vilkastuu nopeasti lokakuun alkupuolen maksimiin. Päiväsummat ovat Sörven ulkopuolella vaatimattomia tai olemattomia. Yli neljän linnun keääntymät ovat harvinaisia. Talvikanta on 1500-2500 yksilöä. Hyväksyttynä on yksi *L.e.pallidirostris* -alalajin yksilö Ristnasta vuodelta 2010.

Aineisto (17.185):

31.1.2018 Lääneranna, Nurme 1m (mlo), 18.2.2023 Lääneranna, Meelva 1m (amä,emä), 11.3.2012 KLA 1m (jt), 15.3.2012 KLA 2m (jt), 12.4.2012 KLA **4m** (jk,me), 8.5.2003 SLA 1m (hp,up,ym), 12.5.2019 Haapsalu, Pusku 2m (mob), 12.7.2020 Ppea 1m (af,al), 6.8.2018 Setomaa, Beresje 1m (me), 16.9.2009 SLA 1m (hp,mm), 20.9.2008 SLA 3m (jk,ym), 2.10.2001 SLA **8m** (mb,ym), 7.10.2003 SLA 7m (mb,ym), 19.10.2001 SLA 4m (tp,ym), 2.11.2008 Alutaguse, Vasknarva 3m (rls,tp), 5.11.2012 KLA 2m (me), 22.11.2015 Haapsalu, Puise 1m (ako), 16.12.2017 Lääneranna, Petaaluse 1m (mlo)

23.1.2021 L-Nigula, Aulepa 4p (ron), 29.1.2006 Saku, Saue 5p (atuu,etu), 10.2.2015 Saa, Koimla 3p (rnn), 17.3.2015 Kastre, Haaslava 3p (Perm), 21.4.2020 Ppea 5p (mp,up), 12.5.2015 Häädemeeste, Piirumi 8p (Kose), 26.6.2016 Valga, Laanemetsa 8p (tva,hpik), 4.7.2015 Valga, Korva luht 8p (Tali,Vilk), 24.7.2022 Valga, Iigaste 10p (mkö), 18.8.2018 Võru, Suuremetsa 10p (ab,ym), 30.9.2004 SLA **15p** (mm,jha,ym), 16.10.2003 SLA 7p (jha,ym), 1.11.2004 SLA 7p (tp,g-n,ym), 2.11.2004 SLA 5p (mb,tp,ym), 19.12.2019 Elva, Alam-Pedja 5p (mese)

Mustaotsalepinkäinen **Mustlauk-õgija** (RK)

Lanius minor

Esiintyminen: Itä- ja Etelä-Euroopassa pesivä laji eksyy vuosittain Viroon. Havaintoja on 39 ja 2000-luvun havainnot ovat pääasiassa touko-kesäkuulta. Näiden lisäksi on 3 syys- ja 1 lokakuussa.

Punapälepinkäinen **Punapea-õgija** (RK)

Lanius senator

Esiintyminen: Välimeren ympäristössä pesivän punapälepinkäisen pesimäkannat ovat taantuneet ja lajin yksilöt eksyvät vain harvoin Pohjolaan. Laji on nähty 1972, 2005, 2006 ja 2017, kaikki koiraita, 3(ad.) ja 1(2.kv).

Punapyrstölepinkäinen **Mongoolia kõnnuõgija** (RK)

Lanius isabellinus

Esiintyminen: Keski-Aasiassa pesivä lepinkäinen eksyy harvoin Eurooppaan. Havaittu 3.11.2012 ja 9.-10.10.2019.

Pikkulepinkäinen **Punaselg-õgija**

Lanius collurio

Esiintyminen: Keväällä ensimmäiset pikkulepinkäiset saapuvat huhti-toukokuun vaihteessa. Päämuuton aikaa on Kablissa toukokuun loppu, Sõrvessä hieman myöhemmin touko-kesäkuun vaihe. Yli kymmenen linnun kerääntymät tai muutot ovat harvinaisia. **Pesintä:** Pikkulepinkäinen on yleinen, mutta lievästi taantuva, ja sen kanta on 25.000-35.000 paria. Se asuttaa myös pienimpiä saaria. Syysmuutto

käynnistyy heinäkuun lopussa. Päämuuton aikaa on elokuu ja etenkin sen alkupuoli. Sõrvessä havaittiin takavuosina usein 20 linnun kerääntymiä, mutta nykyään jo kymmenen on ilon aihe. Lokakuun 19 lintua olivat kaikki yksin.

Aineisto (10.065):

2.5.2005 KLA 1m (me), 5.5.2005 KLA 1m (it,me), 10.5.2012 KLA 4m (tp), 18.5.2007 KLA 7m (tp), 23.5.2012 KLA **36m** (me,tp), 25.5.1996 KLA 20m (jn,sc,ym), 25.5.2022 KLA 15m (tp), 4.6.2002 KLA 10m (tp), 5.6.2019 KLA 8m (me), 11.6.2020 Hii, Mäeküla 1m (la), 25.7.2019 Jöelähtme, Kaberneeme 1m (jkal), 2.8.2002 SLA **5m** (mm,jhe,ym), 24.8.2006 SLA 3m (js,mm), 12.9.2009 SLA 2m (se,ym), 18.9.2006 KLA 1m (jt,ym), 23.9.2005 SLA 1m (mm,lmä,ym)

27.4.2024 Valga, Tagula 1p (tte), 28.4.2001 L-Nigula, Räägu 1p (ho,io), 2.5.2025 Haljala, Kavastu 2p (pve,tve), 10.5.2001 SLA 8p (hp), 26.5.2014 Ruhnu 29p (me), 1.6.2000 Osmussaar **90p** (tp,VLS), 8.6.2006 SLA 45p (tp,gn,ym), 12.6.2013 Tallinna lennujaam 18p (etu,atuu), 5.7.2023 Järva, Abaja 7p (vke), 15.7.2009 SLA 28p (hp,jhau,ym), 30.7.2023 Lügánuse 15p (kmu), 4.8.2012 SLA 70p (lmä,ym), 15.8.2010 SLA 50p (ptai), 23.8.2008 SLA **80p** (hp,jk), 7.9.2025 Valga, Iigaste 25p (ami,pme), 23.9.2001 SLA 7p (sc,tp,ym), 29.9.2001 SLA 2p (hj,mb,ym), 25.10.2023 Jõgeva, Kassinurme 1p (ptar), 28.10.2014 SLA 1p (gn,jsj), 31.10.1998 SLA 1p (hj,tp,ym)

Ruostepälepinkäinen **Punasaba-kõnnuõgija** (RK)

Lanius phoenicuroides

Esiintyminen: Hiljattain lajistatuksen saanut ruostepälepinkäinen pesii Keski-Aasiassa ja Siperiassa. Se eksyy harvoin Eurooppaan. Ainoa havaittu 29.4.2012 Sõrvessä. Lisäksi aineistossa on yksi vanha punapyrstö/ruostepälepinkäis -havainto Kablist, jonka lajistatusta ei ole saatu enää jälkikäteen varmistettua.

Varikset *Corvidae*

Kuukkeli **Laanenäär** (RK)

Perisoreus infaustus

Esiintyminen: RK on hyväksynyt 29 havaintoa, joista vain 4 on 2000-luvulta. Tuorein on Lääne-Virumaalta

Lepinkäiselle sopii mainiosti tarkkailupaikaksi
neuvostoaikainen keltajäkälän peittämä
betonitolppa. Pikkulepinkäinen, Punaselg-
ögija, *Lanius collurio*. Sörve 7.6.2020. **Timo**
Nuoranen

**Kovin närhimuutto on nähty Puisesta syyskuussa. Närhi, Pasknäär, *Garrulus glandarius*.
Saeu 16.3.2021. Timo Nuoranen**

14.5.2020, kun biologian opiskelija löysi linnun metson pesäpaikkatutkimuksen yhteydessä. Toivo lajin esiintymisestä siis elää!

Närhi Pasknäär

Garrulus glandarius

Esiintyminen: Keväällä närhiä muuttaa pieniä määriä maaliskuu-toukokuussa. Eniten lintuja liikkuu huhtikuun puolivälistä toukokuun alkuun. Määrät voivat olla useita kymmeniä lintuja niin lännessä kuin idässäkin. Tavallista enemmän nähdään vaellussyksyä seuraavana keväänä. **Pesintä:** Närhiä pesii 35.000-45.000 paria kaikkialla, jopa keskikokoisilla saarilla. Syysmuutto käynnistyy syyskuussa tai idässä jo elokuun puolella. Vaellusvuosina, kuten 2003, 2008 ja 2016, huippu on ollut syys-lokakuun vaihteessa. Sörven syksyn summa 2003 oli 28.330m. Vilkkainta

vaellus oli 2016, kun Puisen niemen ohitti päivän aikana 18.000 lintua. Myös Peipsillä on laskettu tuhansien närhiä muuttoja. Välivuosina määrät ovat pieniä tai lähes olemattomia. Talvikanta on 40.000-70.000 yksilöä.

Aineisto (29.440):

16.1.2016 Saa, Liiva 2m (kkal,tkaa), 20.2.2020 Pärnu, Lao 2m (jt), 13.3.2022 Valga 5m (tte), 29.3.2015 Kanepi, Karilatsi 15m (Aun), 13.4.2012 Rápina 30m (kni), 18.4.2019 Peipsiääre, Kallaste **164m** (tva), 25.4.1999 Saa, Kuressaare 83m (tse,ym), 5.5.2017 Lääneranna, Laelatu 75m (mo), 23.5.2005 KLA 14m (js,ym), 11.6.2022 Ppea 1m (af), 20.6.2024 Kambja, Soinas-te 1m (hpe,ktü,ym), 9.7.2014 Ppea 2m (me,tva,ym), 24.8.2013 Tartu, Kärevere 8m (up), 31.8.2012 Rápina, Mehikoorma 166m (mo,up), 11.9.2021 Rápina, Mehikoorma 2180m (mp), 23.9.2003 SLA 6190m (gn,m-ym), 26.9.1961 Alutaguse, Vasknarva 13.000m

(so), 26.9.2016 Haapsalu, Puise **18.000m** (js,raa,ym), 3.10.1998 KLA 11.300m (js,raa,ym), 9.10.2003 SLA 182m (mm,jha,ym), 4.11.1994 Lääneranna, Virtsu 40m (mb,ym), 10.11.2023 Kanepi, Palutaja 3m (hpe), 31.12.2018 P-Pärnumaa, Kodesmaa 1m (elel) Yhteensä 20.-29.9.2016 Haapsalu, Puise 31.700m (ako,js,ym.)

31.1.2017 Märjamaa, Põlli 30p (jkö), 15.2.2014 Hii, Suuremõisa 28p (mvik,tvik), 16.3.2017 P-Sakala, Tipu 30p (rmä), 12.4.2024 Väike-Maarja, Lebavere 35p (ami), 3.5.2020 Röpina, Meerepalu **72p** (kk), 5.6.1999 Ruhnu 10p (tp,VLS), 21.7.2025 Antsla, Anne 12p (jaj), 29.8.2019 Tallinn, Nõmme 25p (aiv), 10.9.2014 Saa 42p (mp), 27.9.2003 SLA 200p (mm,Kose,ym), 30.9.2014 Pärnu, Lao **650p** (irt), 1.10.2003 SLA 100p (mb,tp,ym), 24.10.2022 Saarde, Väljaküla 50p (rmä), 26.11.2008 Tõrva, Koorküla park 26p (rmi), 10.12.2025 Saarde, Kärsu 18p (rmä)

Harakka **Harakas**

Pica pica

Esiintyminen: Harakoita muuttaa Kablissa ja Põõsaspeassa helmikuun lopusta huhtikuun alkuun. Määrät ovat enimmillään muutamia kymmeniä lintuja. **Pesintä:** Laji pesii kaikkialla, enimmäkseen ihmisen vaikutuspiirissä, mutta myös suurilla ja keskikokoisilla saarilla. Kanta on 11.000-13.000 paria. Syksyllä harakoita liikkuu vähemmän kuin keväällä. Mehikoormassa niitä muuttaa syys-lokakuussa melko säännöllisesti. Sörvessä laji on satunnaisvieras. Talvikanta on 25.000-30.000 yksilöä.

Aineisto (20.937)

20.1.2021 Saa, Kalli 1m (maim), 28.2.2017 KLA 2m (me), 12.3.2014 Võru, Võrumõisa **25m** (Must), 29.3.2025 L-Nigula, Tuksi 12m (al), 16.4.2022 L-Harju, Paldiski 17m (kvö), 15.5.2019 Haapsalu, Rohuküla 5m (ako), 5.6.2021 L-Nigula, Riguldi 2m (al), 12.7.2009 Ppea 8m (jk,me), 16.8.2021 L-Nigula, Riguldi 3m (al), 23.9.2019 Ppea 12m (jk,me,ym), 4.10.2008 Röpina, Mehikoorma 9m (up), 17.11.2019 Rõuge, Kõrgepalu 11m (lke), 25.12.2013 Saarde **66m** (mele)

29.1.2024 L-Harju, Jõgisoo 47p (atuu), 20.2.2015 Tõrva 58p (rmi), 13.3.2014 Elva, Rannaküla 52p (up,tkaa), 30.3.2023 Tartu, Puhtaleiva **100p** (lile), 7.4.2023 Põlva, Mooste 12p (kk), 5.5.2015 KLA 42p (am,me,ym), 24.6.2021 Antsla, Antsu 10p (jaj,jfj), 17.7.2011 Aardla polder 13p (up), 4.8.2022 Saue, Kaasiku 25p (tnu), 20.9.2018 L-Nigula, Sutlepa 34p (ron), 12.10.2007

Saarde, Kilingi-Nõmme 28p (agl), 29.11.2009 Pärnu, Rääma 40p (mo,up,ym), 30.12.2003 P-Sakala, Naves-ti polder **100p** (rmä)

Pähkinähakki **Mänsak**

Nucifraga caryocatactes

Esiintyminen: Keväällä hakkeja liikkuu vain harvoin ja vähän. **Pesintä:** Laji pesii harvakseltaan kaikissa maakunnissa, kanta on 5000-10.000 paria. Syksyllä hakkeja muuttaa vaellusta enteillen jo heinäkuussa. Suurimmat summat nähdään elo-syyskuun vaihteessa. Mittavimpia vaellukset ovat olleet 1999 ja 2003, jolloin Sörven yhteismäärät olivat noin viisi tuhatta. Lokakuussa lasketaan enää kymmenien päiväsummia. Talvikanta on 10.000-20.000 yksilöä.

Aineisto (7172):

18.2.2018 P-Pärnumaa, Pööravere 7m (elel), 11.3.2003 SLA **18m** (mm), 20.4.2017 Salme 6m (hj,tp), 1.5.2021 Saa, Kalli 1m (maim), 26.6.2020 P-Pärnumaa, Kodesmaa 1m (elel), 8.7.2011 Viimsi, Rohuneeme 1m (js), 10.7.2002 SLA 10m (mm,lmä), 6.8.2024 Ppea 75m (af,al,ym), 14.8.2010 Röpina, Raigla 300m (mo,up,ym), 25.8.1999 SLA 570m (tp,akl), 29.8.2001 SLA 460m (me,tp,ym), 2.9.2003 SLA **630m** (js,mm), 13.9.2017 Haapsalu, Puise 165m (ako), 24.9.2010 SLA 158m (gn,mm,ym), 6.10.1998 SLA 94m (mb), 25.10.1998 SLA 17m (gn,tp,ym), 8.11.1998 SLA 2m (gn,raa,ym), 20.11.2017 Saa, Kübassaare 1m (hpe), 27.11.2023 Rapla, Karitsa 1m (jbo) SUM 15.-29.8.1999 SLA 4010m (tp,akl) SUM 19.8.-14.9.2003 SLA 3900m (js,mm)

5.1.2016 L-Nigula, Vanaküla 14p (tva), 14.2.2021 L-Nigula, Keskvere 16p (kkuk,Lauk), 23.3.2003 Tartu, Ilmatsalu 7p (mo,up), 11.4.2013 L-Nigula, Silla 12p (up), 12.5.2007 Salme 5p (sc,jla), 23.6.2016 L-Nigula, Keskküla 15p (kkuk,Lauk), 16.7.2010 SLA 11p (mm,p-tai), 21.8.2018 Ppea **60p** (hg), 30.8.2012 Pärnu, Lao 44p (mo), 5.9.2014 SLA 31p (moj,mse,ym), 8.10.2015 L-Harju, Laoküla 15p (js,raa), 15.10.2003 SLA 30p (tku,ym), 7.11.2020 Lääneranna, Nõmme 8p (ov), 28.12.2008 P-Pärnumaa, Enge 12p (jjü)

Naakka **Hakk**

Coloeus monedula (*Corvus monedula*)

Esiintyminen: Keväällä naakkoja muuttaa Kablissa ja Sörvessä helmikuun lopusta pitkälle alkukesään, enimmillään muutamia satoja lintuja päivässä. Muu-

ton huippu on Kablissa maalishuhtikuun vaihteessa, Pöösaspeassa hieman myöhemmin ja Sörvessä vasta vappuna. **Pesintä:** Naakkoja pesii kaupungeissa ja kylissä, maan kaikissa maakunnissa. Kanta on 25.000–30.000 paria. Se puuttuu vain suurilta metsä- ja suoalueilta. Syysmuutto alkaa syyskuussa Mehikoormasta ja jatkuu lännessä marraskuun alkuun. Päämuutto on lokakuun jälkipuolella, jolloin on laskettu tuhansien päiväsummia. Talvella suurimpien kaupunkien lähetyville kerääntyy parvia, jotka käsittävät tuhansia lintuja. Vuosituhannen alun suurin parvi on ollut Tarton kaatopaikalla 9000 lintua. Talvikanta 40.000–80.000 yksilöä.

Aineisto (15.961):

25.1.2022 Saa, Silla 90m (mnö,rnn), 28.2.2017 KLA 89m (me), 13.3.2017 KLA 355m (it), 24.3.2021 P-Sakala, Punaküla **400m** (rmä), 2.4.2005 KLA 161m (tp,ym), 29.4.2002 SLA 100m (mm,tku,ym), 28.5.2013 Hii, Tahkuna 104m (ako), 5.6.2001 SLA 30m (sc,ym), 18.6.2006 Ppea 4m (mre), 14.7.2022 L-Harju, Madise 4m (kvö), 28.8.2003 SLA 20m (lmä,ym), 20.9.2009 Röpina, Mehikoorma 117m (mo,up), 7.10.2002 SLA 470m (tp,lmä,ym), 11.10.2013 L-Nigula, Tuksi **2200m** (tp), 17.10.2023 Haapsalu, Puise 1810m (me), 20.10.2016 SLA 1500m (jn,gn,ym), 21.10.1998 SLA 1020m (jn,tp,ym), 1.11.1998 SLA 370m (hj,tp,ym), 25.11.2022 Tartu 450m (hpe), 6.12.2017 Hii, Hellamaa 600m (la), 23.12.2022 Tartu 42m (hpe)

9.1.2006 Tallinna prügila 2200p (sc), 23.2.2013 Jöelähtme prügila 1300p (up,Vilk,ym), 9.3.2007 Saa, Kuressaare **3000p** (sc), 9.4.2025 Saa, Irase 600p (tva), 7.5.2014 Tallinn, Pae järv 160p (ku,muu), 30.6.2023 Kambja, Uhti 400p (up), 25.7.2014 Tartu, Kandiküla 3100p (up), 8.8.2022 Märjamaa, Laukna 560p (ami,ym), 11.9.2018 Jögeva, Öuna 300p (kmu), 18.10.2018 Haapsalu 1000p (tva,hpik), 4.11.2006 Kambja, Aardlapalu prügila **9000p** (tp,rls), 3.12.2016 Rakvere 1800p (mp,up,ym)

Mustavaris Künnivares

Corvus frugilegus

Esiintyminen: Mustavaris on aikaisimpia kevätmuuttajia, ensimmäiset saapuvat helmikuussa. Kablin päämuutto on ennen maaliskuun puoliväliä, loput tulevat sitten vähitellen huhti-toukokuussa. **Pesintä:** Taantuva pesimäkanta on 5000–6000 parin suuruinen, mutta laji on valloittanut uusia pesäpaikkoja mm. Saaren-, Viljandi-, Tartu- ja Lääne-Virumaan maakunnissa.

Myös Võrumaalta on löydetty ensimmäiset koloniat. Runsain populaatio elää Lääne-Virumaalla, vähiten havaintoja on Järvamaalla. Suurin uhka on lajin tunnusomainen raakkuminen. Mustavaristen syysmuutto alkaa Mehikoormassa syyskuun lopussa. Suurimmat päiväsummat laskeaan Sörvessä, Kablissa ja Kihnussa lokakuun puolivälissä. Viimeiset muuttavat nähdään marraskuun alussa. Talvikanta on 200–500 yksilöä.

Aineisto (11.139):

10.2.2015 Tallinn, Sadama 12m (tp,rls), 24.2.2022 KLA 23m (me), 28.2.2017 KLA 147m (me), 8.3.2007 KLA 590m (it,jt), 19.3.2010 KLA **670m** (jt), 8.4.2004 KLA 140m (Komi), 2.5.2025 Kose, Mallavere 55m (cta), 5.6.2001 SLA 3m (sc,rls,ym), 9.6.2005 SLA 2m (gn,js,ym), 10.8.2012 Lääneranna, Keemu 350m (jvai), 20.9.1992 Röpina, Mehikoorma 173m (uka), 7.10.2002 SLA 2140m (tp,lmä,ym), 18.10.2000 KLA **2320m** (Komi,masa), 19.10.2000 SLA 630m (tp,ym), 30.10.1998 SLA 200m (gn,tp,ym), 11.11.2008 Häädemeeste, Võiste 18m (akl), 15.11.2006 SLA 7m (mm), 17.11.2018 L-Harju, Pakri 1m (js)

4.1.2009 Vinni, Piira 120p (akal), 3.2.2021 Kambja, Uhti 100p (sg), 20.3.2008 Kose, Kolu **800p** (tp,rls), 19.4.2017 Viljandi, Viljandi 344p (kvö), 8.5.2012 Nõo, Altmäe 250p (Sild), 29.6.2025 Rakvere, Arkna 400p (rott), 16.7.2020 Haapsalu, Haeska 230p (me), 10.8.2009 Märjamaa, Avaste 720p (Komi,ym), 19.8.2025 Nõo, Rõhu 630p (up), 7.9.1965 Kambja, Ropka luht **1000p** (ora), 28.9.2006 Elva, Härjanurme 600p (arl), 2.10.2022 Võru linn 800p (tnu), 16.10.2018 P-Sakala, Päraküla 500p (rmä), 9.11.2019 Viljandi, Tarvatu 120p (mp), 14.12.2003 Kambja, Aardlapalu prügila 300p (mo,up)

Korppi Ronk

Corvus corax

Esiintyminen: Keväällä korppeja muuttaa helmi-huhtikuussa, enimmillään jopa yli sata lintua päivässä. **Pesintä:** 5000–6000 paria korppeja pesii harvinaisen tasajakoisesti ympäri maan, myös pienemmillä saarilla. Kanta on vakaa, mutta Tarton kaatopaikan lukemat ovat viime vuosina nousset ja korppeja on siellä jo enemmän kuin variksia. Kesäkuukausina kaikkialla maassa pidetään kokouksia, joihin osallistuu kymmeniä korppeja. Syysmuutto alkaa syyskuun toisella viikolla jatkuen marraskuun puoliväliin. Vilkkainta muutto on syyskuun lopul-

Onko sen viisaampaa kuin....? Korppi, Ronk, *Corvus corax*. Sörve 4.8.2020. Timo Nuoranen

ta lokakuun alkuun. Kablissa liikehdintä on vähäisempää kuin keväällä. Kaatopaikoilla korpeja on alati kymmenittäin, toisinaan satoja. Talvikanta on 12.500-18.000 yksilöä.

Aineisto (28.684):

25.1.2012 Kose vald, Rava 55m (kvö), 16.2.2001 KLA 45m (tku,ym), 14.3.2003 Häädemeeste, Pikla 100m (akl,ym), 19.3.2003 Häädemeeste, Vöiste **200m** (akl), 14.4.2022 KLA 40m (me,pme,ym), 17.5.2021 Ppea 1m (af), 22.7.2023 Ppea 2m (af,al,ym), 12.8.2015 Haapsalu, Puise 22m (ako), 10.9.2017 KLA 42m (me), 21.9.2012 Rápina, Mehikoorma 70m (mo,up), 27.9.2003 KLA **78m** (mo,up,ym), 21.10.2004 Ppea 61m (js,me), 11.11.1999 SLA 17m (tp,mre), 27.12.2015 KLA 56m (me)

9.1.2022 Mustvee, Torma prügila 300p (Vilk), 2.2.2025 Kambja, Uhti 200p (akri), 4.3.2018 Jöelähtme, Rebala 250p (Lauk), 30.4.2021 L-Nigula, Riguldi 77p (al), 22.5.2016 Jögeva, Vötikvere 300p (it,me), 6.6.2020 Kambja, Reola **520p** (mbo,umä), 27.6.2020 Kastre, Lange 500p (Vilk), 15.7.2009 Aardla polder 280p (mo,up), 12.8.2020 Tori, Suigu 300p (ren), 30.9.2017 Rõuge, Soekõrdsi 75p (mkö), 15.10.2005

Hii, Nõmmerga 120p (tp,ym), 5.11.2024 Ppea 92p (af,gc,ym), 14.12.2019 Türi, Roovere 225p (cca,tkaa)

Varis **Hallvares** (rk)

Corvus cornix

Esiintyminen: Varismuutto käynnistyy keväällä varhain helmikuussa. Kablin satojen lintujen päämuutto menee maaliskuun alkupuolella. Muualla maassa muutto on vähäisempää jatkuen pitkälle toukokuuhun. **Pesintä:** Variksia pesii korpin lailla yhtä tasajakoisesti ympäri maan, mutta laji on urbaanimpi ja puuttuu esimerkiksi soilta. Kanta on 35.000-40.000 paria. Syysmuutto viriää syyskuun lopussa idästä alkaen. Päämuutto ja suurimmat tuhansien päiväsummat lasketaan lokakuun keskellä tai lopulla. Myöhemmin liikehdintä jatkuu heikkona. Talviparvet ovat naakan lailla suurimpien kaupunkien liepeillä tuhansia. Kaatopaikkojen varisparvet ovat pienentyneet ja merkittäviä parvia nähdään enää Tartossa. Talvikanta on 80.000-150.000 yksilöä.

Hyväksyttynä on 14 havaintoa nokivariksesta *C.c.corone*. Ne jaottuvat keväällä 11 ja syksyllä 3 kertaa.

Aineisto (40.660):

3.1.2006 SLA 28m (me,sc,ym), 9.2.2013 Hii, Orjaku 67m (mvik), 26.2.2008 KLA 199m (it,jt), 8.3.2007 KLA **780m** (it,jt), 2.4.2005 KLA 480m (tp,ym), 20.4.2018 KLA 74m (kvö), 6.5.2022 Ristna 34m (mp,up,ym), 23.5.2014 Rápina, Mehikoorma 10m (mp,up), 27.6.2021 Ppea 1m (af,al), 5.7.2024 Ppea 19m (af,tp,ym), 26.7.2024 Ppea 38m (af,up,ym), 17.8.2014 L-Nigula, Saunja 100m (oma), 17.9.2020 Rápina, Mehikoorma 124m (ami,pme), 6.10.1998 SLA 348m (mb), 10.10.1999 SLA 1040m (tp,akl,ym), 16.10.1997 SLA **2970m** (tp,tku,ym), 16.10.2013 Kihnu, Pitkänä 2620m (am,me), 27.10.2000 SLA 1130m (tp,jlaa,ym), 31.10.2013 Kihnu, Pitkänä 790m (am,me), 10.11.1999 SLA 121m (tp,mre), 26.11.2021 Tallinn, Haabersti 85m (Paas), 17.12.2004 SLA 18m (jhe,ym)

7.1.2025 Haapsalu 790p (me,jus), 28.1.2006 Tallinn, Paljassaare **1500p** (atuu,etu), 7.2.2015 Tartu, Vee-riku 1180p (up), 9.3.2013 Jöelähtme prügila 800p (upk,ym), 11.4.2022 Kastre, Lange 200p (apö,art,ym), 18.5.2017 Kastre, Haaslava 120p (mp,up), 24.6.2019 Tartu, Ilmatsalu 300p (Purm), 22.7.2021 Rakvere, Lepna 500p (vip), 24.8.2001 Häädemeeste, Pulgoja 550p (it), 15.9.2021 Peipsiääre, Põldmaa 210p (mp,up), 16.10.2002 Audru polder 450p (jt,Kose,ym), 4.11.2006 Kambja, Aardlapalu prügila **1000p** (tp,rls), 20.12.2006 L-Harju, Karjaküla **1000p** (tp,sc)

Pussitiaiseta *Remizidae*

Pussitiainen *Kukkurtihane*

Remiz pendulinus

Esiintyminen: Keväällä ensimmäiset pussitiaiseta saapuvat maaliskuun lopussa. Kablissa muuttajia menee koko huhtikuun ajan, eniten kuun alkupuolella. Yksittäisiä lintuja näkyy touko-kesäkuun vaihteeseen asti. **Pesintä:** Vakiintunut pesimäkanta on 400-600 paria. Pussitiainen asuttaa kaikkia tärkeimpiä kosteikkoja Tartu-, Pärnu- ja Läänemaalla sekä Tallinnan ympäristössä. Syysmuutto käynnistyy heinäkuun lopussa, jolloin nähdään muutolle livahtaneita poikueita. Päämuutto ajoittuu elokuun lopun ja syyskuun lopun välille. Lokakuussa pussitiainen on enää vähälukuinen. Laji on tavattu marraskuussa 11 kertaa, joului- ja tammikuussa kumpanakin yhden kerran.

Aineisto (2572):

19.3.2020 Alutaguse, Remniku 5m (anon), 22.4.2013

Kihnu **6m** (me,tp), 14.5.2018 KLA 2m (jus,jlah), 9.6.2001 SLA 1m (sc,jla,ym), 10.7.2017 SLA 2m (tp), 11.7.2010 KLA 22m (me), 31.7.1986 Häädemeeste, Pulgoja **30m** (agl,ym), 21.8.2015 Rõngu, Rannaküla 19m (up,ym), 11.9.2021 Rápina, Mehikoorma 12m (mp), 26.9.2020 Rápina, Mehikoorma 6m (up,ym), 15.10.2011 Pärnu, Lao 3m (it), 23.10.2012 Kihnu, Pitkänä 1m (me,tva), 27.11.2001 Haapsalu 1m (sc)

22.1.2020 Peipsiääre Varnja 1p (up), 2.2.2013 Tartu, Ihaste 2p (mp,rera,ym), 31.3.2020 Kambja, Soinaste 4p (kvö), 9.4.2017 Valga, vpj 4p (kmu), 5.5.2019 Antsla, Vastsekivi järv **6p** (kmu), 28.6.2016 Viljandi 11p (up), 27.7.2011 Häädemeeste, Pulgoja 20p (jt,ov,ym), 7.8.2015 Setomaa, Audjassaare 12p (pme), 25.9.2011 Tartu, Ilmatsalu **21p** (mp,up), 25.9.2011 Elva, Valguta polder 18p (mp), 3.10.2012 Pärnu linn 3p (mp,ym), 10.11.2002 SLA 1p (tp,ym), 4.12.2015 Audru polder 2p (kvö,Vilk)

Tiaiset *Paridae*

Valkopäätiainen *Lasuurtihane* (RK)

Cyanistes cyanus (*Parus cyanus*)

Esiintyminen: Äänisen kaakkoispuolella ja Valko-Venäjällä pesivä valkopäätiainen on sinitiaisen itäinen vastine. Se risteytyy vaihtumisyöhykkeellä ilmeisen usein. Nykykäsityksen mukaan lajista on seitsemän havaintoa vuosilta 1950-1989.

Sinitiaainen *Sinitihane*

Cyanistes caeruleus (*Parus caeruleus*)

Esiintyminen: Keväällä sinitiaisia muuttaa satamäärin pohjoiseen, eniten maalisi-huhtikuun vaihteessa. **Pesintä:** Vakaa 100.000-120.000 parin kanta kattaa koko maan. Laji on hyötynyt talviruokintojen määrän kasvusta. Syysmuuttokausi kestää syyskuun alusta marraskuun alkuun. Huippu osuu syyskuun loppuun tai aivan lokakuun alkupäiviin. Suurin muutto laskettiin Kablissa 19.-21.9.2016, kun 40.000 lintua lensi pohjoiseen. Muualla menee Mehikoormassa satoja ja Pakrissa, Puisessa, Sõrvessä ja Kihnuussa yleisesti tuhansia päivässä. Sõrvessä syksyn sinitiaisten yhteismäärä on ollut enimmillään 48.000 yksilöä. Siellä syysmuuton puoliväli on lokakuun alussa, myöhemmin kuin kuusi-, hömö- tai talitiaisella. Koko maan talvikanta on 200.000-300.000 yksilöä.

Aineisto (34.014):

10.1.2005 KLA 14m (agl,mele), 7.2.2020 Jöelähtme, Rammu 10m (mol), 7.3.2025 Salme 150m (hj,tp), 26.3.2017 Peipsiääre, Kallaste 94m (lke,Tali,ym), 2.4.2022 KLA **164m** (me,jus), 1.5.2015 Narva-Jõesuu, Perjatsi 6m (tp), 18.5.2018 KLA 2m (mal,vvä,ym), 22.6.2024 Ppea 2m (af,tp,ym), 21.7.2025 L-Nigula, Riguldi 65m (al), 28.7.2025 Ppea 344m (af,ire,ym), 3.8.2025 Ppea 12m (af,al), 24.8.2013 Tartu, Kärevere 15m (up), 2.9.2023 Väike-Maarja, Raeküla 28m (pme), 6.9.2025 L-Nigula, Haversi 9840m (al), 18.9.2025 Haapsalu, Puise **32.650m** (me,wit,ym), 20.9.2016 KLA 23.380m (me), 21.9.2023 SLA 14.500m (lli), 27.9.2023 SLA 14.000m (tp,tnu), 6.10.2025 SLA 8800m (tp,ym), 23.10.2008 SLA 442m (mm,tp,ym), 3.11.2025 SLA 170m (tp), 12.11.2001 SLA 52m (mm,tp), 5.12.2017 Hii, Kalana 34m (tp)

SUM 19.-21.9.2016 KLA 40.000m (me)

SUM 21.9.-3.10.2023 SLA 46.000m (lli,tp,ym.)

23.1.2004 Vormsi, Hosby **150p** (io,mva), 25.2.2024 Tallinna, Haabersti 84p (pli), 22.3.2014 Tartu, Raadi 43p (lam), 20.4.2003 SLA 35p (mb,jha,ym), 6.5.2021 Ruhnu 23p (me), 4.6.1999 Ruhnu 20p (lmä,ym), 10.7.2024 Elva 9p (Raud), 12.8.2023 Jöelähtme, Maardu 20p (js), 18.9.2025 Haapsalu, Puise **600p** (me,wit,ym), 3.10.2009 Audru polder 330p (akl), 14.10.1999 SLA 400p (tp,ym), 23.11.2024 Haapsalu 50p (mob), 30.12.2016 Tallinn, Paljassaare 60p (tnu)

Talitiainen **Rasvatihane**

Parus major

Esiintyminen: Keväällä nähdään satoja talitiaisia muutolla. Kablissa enimmät menevät helmi-huhti-

Rantakoivikoiden ja ruovikoiden vaatimaton viheltelijä. Pussitiainen, Kukkurtihane, *Remiz pendulinus*. Paljassaare 15.5.2019. **Timo Nuoranen**

kuussa. **Pesintä:** Laji on yleinen ja runsas pesijä koko maassa, kanta on vakaa 250.000-280.000 paria. Aivan kuten sinitiainenkin, laji on hyötynyt talviruokintojen määrän kasvusta. Syksyllä talitiaisia muuttaa syyskuun alusta marraskuun alkuun. Suurin massa laskettiin Kablissa 19.-21.9.2016, kun 117.000 lintua lensi pohjoiseen. Muualla menee Mehikoormassa satoja ja Pakrissa, Puisessa, Sörvessä ja Kihnussa yleisesti tuhansia päivässä. Sörvessä tavallinen syyssumma on 5–20 tuhannen tasoa, mutta huippuvuosina 2003 laskettiin 46.000m ja 2005 noin 89.000m lintua. Huippu osuu sielläkin syyskuun loppuun. Talvella talitiainen on maan runsain lintulaji, jonka kannaksi arvioidaan 1-1,5 miljoonaa yksilöä.

Aineisto (55.145):

25.1.2021 P-Pärnumaa, Kodesmaa 20m (e),
8.2.2020 P-Pärnumaa, Kodesmaa 20m (e),
7.3.2025 Salme 37m (hj,tp), 16.3.2022 KLA 169m (me),
17.4.2013 Kihnu **220m** (me,tp,ym), 7.5.2018 KLA 4m (me),
6.6.2022 Ppea 1m (af), 2.7.2024 Ppea 6m (af,tp,ym),
25.7.2025 Ppea 9m (af,km,ym), 10.8.2002 SLA 10m (tp,ym),
5.9.2008 KLA 60m (jt), 13.9.2016 Haapsalu, Puise 2000m (tva),
20.9.2016 KLA **60.720m** (me), 21.9.2016 KLA 47.000m (agl),
27.9.2005 SLA 23.300m (gn,mm,ym), 6.10.2025 SLA 40.260m (tp,tva,ym),
23.10.2008 SLA 3280m (tp,ym), 3.11.2025 SLA 695m (tp),
19.11.2023 Ppea 13m (af,al), 22.12.2023 P-Pärnumaa 10m (e)
SUM 19.-23.9.2016 KLA 122.000m (me,agl,ym)

7.1.2020 Tartu linn 202p (up), 25.2.2024 Tallinna, Haabersti **216p** (pli),
28.3.2015 Röpina, Köstrimäe 150p (mo), 20.4.2003 SLA 50p (hj,jn,ym),
31.5.2021 Läänerranna, Meelva 50p (jel), 14.6.2019 Tartu linn 22p (Purm),
4.7.2017 L-Nigula, Rõude 40p (kkuk), 7.8.2002 SLA 47p (tp,jhe,ym),
23.9.2003 SLA 400p (gn,mm,ym), 3.10.2009 Audru polder 295p (akl),
5.10.1999 SLA **500p** (tp,rls,ym), 29.11.2023 Haapsalu 150p (mva,tva),
25.12.2014 KLA 161p (me,am)

Kuusitiainen **Musttihane**

Periparus ater (Parus ater)

Esiintyminen: Keväällä kuusitiaisista muuttaa pohjoisiin suuntiin, mutta määrät ovat enintään kymmeniä.

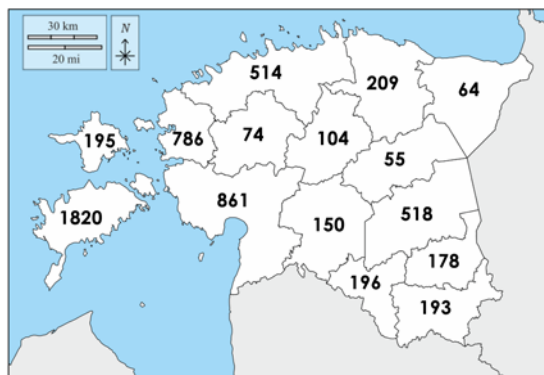
Pesintä: Laji on maan selkeästi vähälukuisin pesivä tiainen. Kanta on 20.000-27.000 paria. Pesimäalue painottuu etelän ja pohjoisrannikon lisäksi havumetsää kasvaville pienille ja suurille saarille. Manteleen keskiosat ovat atlaksessa tyhjiöitä. Laji on sel-

västi runsaslukuisin Saarenmaalla, mutta havainnot ovat paljolti syysmuutolta. Kuusitiaisen syysmuutto alkaa elokuun lopussa tai syyskuussa. Se huipentuu mantereeseen ja saarten niemissä jossain vaiheessa syyskuuta. Yli tuhannen kuusitiaisen päiväsummia on nähty Kablissa 2013, 2015 ja 2016, Sörvessä vuosina 2005, 2015, 2020 ja 2023. Toistaiseksi runsain vaellus osui vuodelle 2015. Tällöin laskettiin 3.9. Puisessa peräti 50.000m, 4.9. Kablissa 40.000m ja 6.9. Sörvessä 20.700m. Eteläisessä Suomessa muuttavat linnut eivät välttämättä suuntaa Viroon. Tästä hyvä esimerkki on syyskuu 2023, kun Hangon massat eivät päätyneet edes Puiseen asti. Talvikanta on 15.000-25.000 yksilöä.

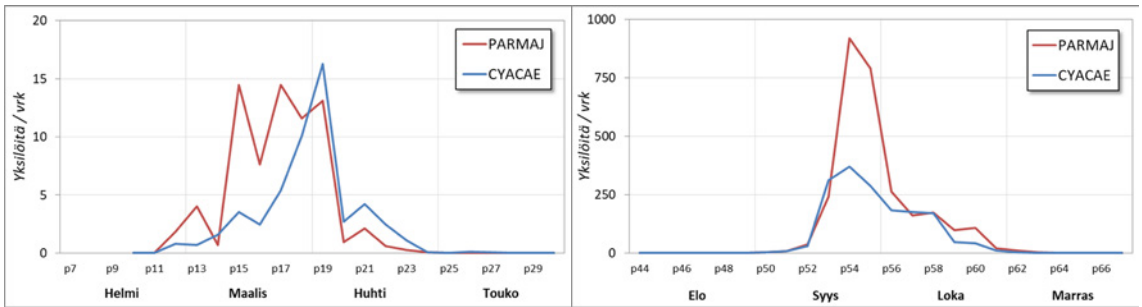
Aineisto (7613):

25.1.2014 Rõuge, Harjuküla 1m (Must), 11.3.2007 Salme 7m (sc), 14.3.2017 KLA 2m (tp,rls), 30.3.2017 SLA 10m (tp), 2.4.2017 SLA **20m** (tp), 20.4.2003 SLA 17m (mb,jha,ym), 8.5.2003 SLA 10m (hp,up,ym),
13.6.2007 SLA 17m (mm,lmä,ym), 29.7.2001 SLA 2m (hp,tp,ym), 10.8.2001 SLA 10m (tp,ym), 19.8.2001 SLA 64m (jaa,ym), 24.8.2015 KLA 1230m (jt,ym),
30.8.2015 Röpina, Mehikoorma 7010m (mp,up,ym), 3.9.2015 Haapsalu, Puise **50.900m** (ako,tva),
4.9.2015 KLA 40.000m (mele), 6.9.2015 SLA 20.670m (tp), 20.9.2016 KLA 15.940m (me), 29.9.2016 Haapsalu, Puise 5550m (ihu,kto), 24.10.2011 Ristna 350m (e),
3.11.2018 SLA 60m (tva,hpik), 8.12.2015 Hii, Kalana 5m (tp,rls,ym)
SUM 25.8.-4.9.2015 Puise 70.000m (ako,tva,ym)

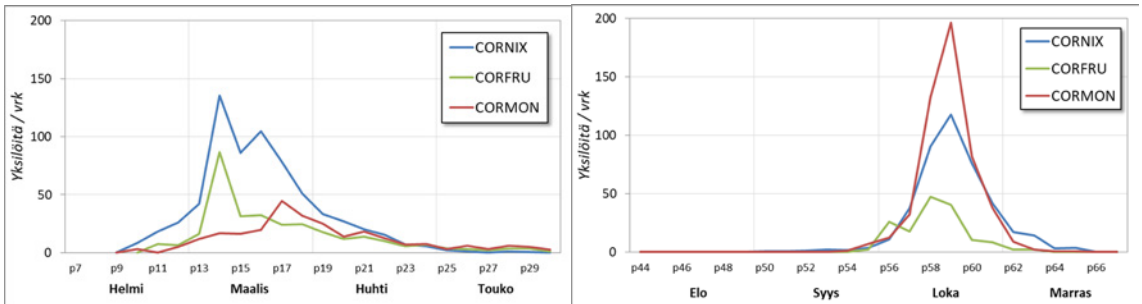
25.1.2020 Pärnu, Paikuse 60p (ren,ym), 22.2.2018 Hii, Lehtma 15p (it), 23.3.2014 Saa, Undva 10p (tva),
20.4.2003 SLA 10p (hj,jn,ym), 26.5.2014 Ruhnu 14p

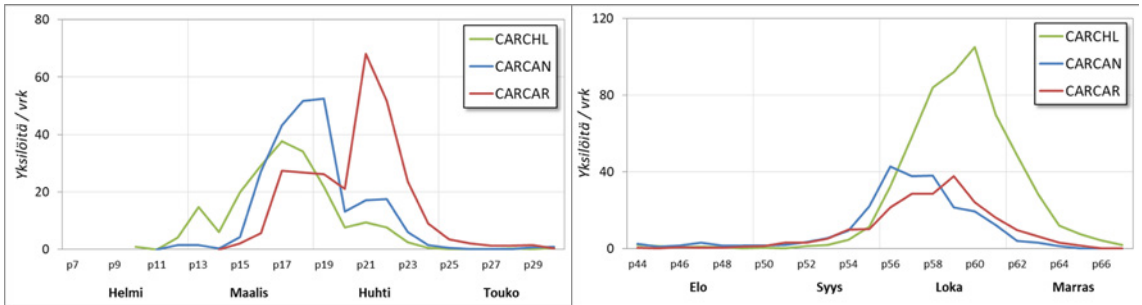
Kuusitiainen on hyvin vähälukuinen Keski-Virossa.

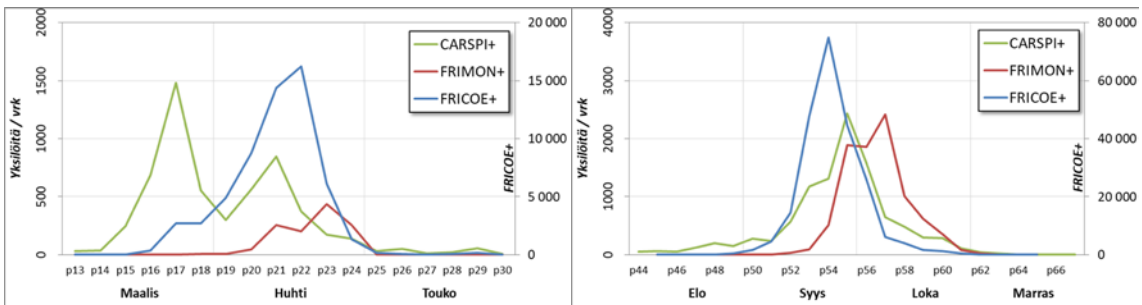
Talitiainen (*Parus major*) ja **sinitäinen** (*Cyanistes caeruleus*).

Varis (*Corvus cornix*), **mustavaris** (*Corvus frugilegus*) ja **naakka** (*Coloneus monedula*).

Viherpeippo (*Carduelis chloris*), **hemppo** (*C. cannabina*) ja **tikli** (*C. carduelis*).

Vihervarpunen (*Carduelis spinus*), **järripeippo** (*Fringilla montifringilla*) ja **peippo** (*Fringilla coelebs*) Lukuihin on lisätty PL-osuudet. **Huomaa eri asteikot pystyakseleilla.**

Kablin kevät- (2002,2007,2012,2018,2022) ja Sörven syysmuutto (1998-2023), 5 vrk jaksoissa.

(me), 4.6.1999 Ruhnu 10p (tp,lmä), 26.7.2017 Saa, Paiküla 8p (umä), 25.8.2015 Tallinn, Haabersti 85p (atuu), 16.9.2002 Ppea **200p** (io), 29.9.2016 Hii, Kalana 110p (la), 20.10.2017 Vormsi, Kjursgrunne 50p (ron), 5.11.2020 Kuusalu, Pärisea 15p (ttr), 29.12.2006 SLA 40p (gn,hp)

Töyhtöiaisen **Tutt-tihane**

Lophophanes cristatus (Parus cristatus)

Esiintyminen: Töyhtöiaisella ei ole huomattavaa kevätmuuttoa ja se on hyvin selkeä paikkalintu. **Pesintä:** Laji on yleinen ja tasaisesti levinnyt pesimälintu läpi mantereen, mutta sen kanta on puolittunut 2000-luvun alun arviosta 40.000-80.000 pariin. Tuntemattomista syistä laji puuttuu kokonaan saarilta ja se vaeltaa vain harvoin. Syksyllä Kablissa näkyy pienimuotoista liikkumista. Keskimääräistä runsaampia olivat 2003, kun 27.9. rengastettiin 40 lintua ja 2023, jolloin 11.-21.9. saatiin 39 lintua. Talvikanta on 100.000-180.000 yksilöä.

Aineisto (10.122):

13.2.2023 Rapla, Juula **6m** (lele), 16.3.2018 KLA 3m (kvö), 15.4.2018 KLA 2m (me,vo), 16.6.2023 Ppea 3m (af), 27.7.2025 Ppea 2m (af,mp,ym), 6.9.2015 Viljandi, Järveküla 2m (mp,up), 11.9.2021 Rápina, Mehikoorma 4m (mp), 26.9.2010 KLA 15m (it,jt,ym), 27.9.2003 KLA **40m** (mo,up,ym), 4.10.2003 KLA 12m (mo,up,ym), 8.10.2010 KLA 5m (jt,ym), 5.11.2009 Ppea 4m (tp), 22.12.2023 P-Pärnumaa, Kodesmaa 2m (elel)

SUM 27.9.-4.10.2003 KLA 67m (akl,up,ym)

18.1.2020 Taevaskoja 20p (Pent), 21.2.2009 Vinni, Luusika 20p (tp), 9.3.2018 P-Pärnumaa, Kurgja 13p (kaa), 11.4.2021 L-Nigula, Saare **27p** (al), 29.5.2000 Rapla, Raikküla 8p (me), 8.6.2000 Jõgeva, Viruver 14p (me), 10.7.2020 Peipsiääre, Veä 14p (kk), 10.8.2017 P-Sakala, Sandra **20p** (Purm), 23.9.2023 Pölva, Kiidjärve 10p (kkan), 19.10.2025 Kuusalu 18p (mli,eli), 10.11.2013 Kastre, Lange 15p (lam), 19.11.2025 Nõo 16p (Raud), 28.12.2022 Rõuge, Pähni 12p (mpä,-Must)

Viitatiainen **Salutihane**

Poecile palustris (Parus palustris)

Esiintyminen: Muutama maalishuhtikuun viitatiainen on tulkittu muuttavaksi. **Pesintä:** Viitatiainen on yleinen laji maan kaikissa maakunnissa, ja se

puuttuu vain pieniltä ulkosaarilta. Lajin pesimäkanta vaihtelee nykytiedon mukaan vuosittain 30.000-40.000 parin välillä, mutta suuntaus on ollut pitkällä aikavälillä hieman laskeva. Syksyllä Kablissa näkyy pienimuotoista vaellusta, mutta määrät ovat samaa luokkaa töyhtöiaisen kanssa. Eniten rengastettiin 2.9.-26.10.2018 kuluessa. Sörven lintuasemalla päiväsumat ovat syyskuun puolivälistä marraskuun alkuun moninkertaisia muihin vuodenaikoihin verrattuna. Talvikanta on 70.000-120.000 yksilöä.

Aineisto (16.027):

16.1.2016 Tartu, Ilmatsalu 4m (jg,pme), 26.3.2023 Tartu linn **11m** (arl,amen), 6.4.2024 P-Pärnumaa, Kodesmaa 1m (elel), 2.5.2018 KLA 2m (me), 11.9.2021 Rápina, Mehikoorma 6m (mp), 12.9.2010 Haapsalu, Haeska **30m** (jkor,ym), 25.9.2007 SLA 16m (tp,t-ku,ym), 30.9.2007 SLA 26m (hp,tp,ym), 1.10.2010 KLA 10m (jt,pva,ym), 21.10.2017 L-Nigula, Hallimägi 6m (aan), 3.11.2003 SLA 9m (gn,mm,ym), 20.11.2019 Haljala, Aaspere 5m (vkii)

5.1.1989 Rápina, Meenikunno soo 29p (mo), 24.2.2024 Haapsalu, Rohuküla 21p (mob), 1.3.2016 Vinni, Laevere 20p (rmä), 4.4.2021 Rae, Patika 20p (ata), 16.5.2020 Kuusalu 5p (ktr,ttr), 25.6.2018 Saa 10p (otr), 13.7.2025 Jöelähtme 6p (cta,ctm), 17.8.2024 Tartu linn 20p (amen,arl), 24.9.2007 SLA 30p (tp,gn,ym), 12.10.2006 Elva, Härjanurme **40p** (arl), 17.11.2024 Nõo 26p (Raud), 14.12.2006 SLA 15p (jo,mm)

Hömötiainen **Põhjatihane**

Poecile montanus (Parus montanus)

Esiintyminen: Hömötiiaisella ei ole huomattavaa kevätmuuttoa. **Pesintä:** Suomessa hömötiainen on erittäin uhanalainen, mutta Virossa vasta silmälläpidettävä. Levinneisyys kattaa koko maan, ja kanta on 50.000-80.000 paria. Syksyllä hömpällä on toisinaan varsin runsasta vaellusta. Vuonna 2010 muutti Puisseessa yli tuhat lintua 13.-23.9. aikana. Vuonna 2023 Kablissa rengastettiin yli 1600 hömötiaista, ja muuton selvä huippu koettiin syys-lokakuun vaihteessa. Verkoista saatiin melkein 400 lintua 15.-29.9. aikana. Runsaita vuosia olivat myös 2003 ja 2018. Useimpiina vuosina vaellusta kestää syyskuusta marraskuun alkuun. Suurimmat päiväsumat lasketaan mantereiden niemissä, eikä Sörven lintuasemalla syksyn yhteismäärä ole kuin enintään muutampia satoja. Talvikanta on 100.000-150.000 yksilöä.

Aineisto (14.445):

3.1.2021 Hii, Tubala 1m (mvik), 27.2.2022 Saarde, Sigaste 2m (agl), 27.3.2003 Pärnu, Lao 2m (me), 4.4.2020 Rápina, Mehikoorma **4m** (kvö), 30.5.2018 KLA 2m (me), 27.6.2024 Ppea 5m (af,tp), 27.7.2025 Ppea 3m (af,ym), 17.8.2014 Ppea 70m (eg,asu,ym), 6.9.2003 Ppea 150m (eg,vpe), 10.9.2014 SLA 100m (jsj), 13.9.2003 Pärnu, Lao 250m (me,Raja,ym), 13.9.2010 Haapsalu, Puise 370m (ako), 20.9.2010 Haapsalu, Puise **450m** (ako), 28.9.2023 Haapsalu 210m (ako), 29.9.2010 Pärnu, Munalaid 180m (jat,jpii,ym), 8.10.2018 Haapsalu, Puise 260m (ako), 17.10.2025 Ppea 210m (af,mkap,ym), 24.10.2010 KLA 30m (it,jt), 5.11.2009 Ppea 10m (tp), 13.12.2021 Häädemeeste, Tahkuranna 3m (hs)
SUM 13.-23.9.2010 Puise **1120m** (ako)

5.1.1989 Rápina, Meenikunno soo **53p** (mo), 2.2.2020 Haljala, Eru 20p (mhai), 16.3.2008 Törva, Helme 20p (tp,rls), 22.4.2007 Mulgi, Rubina 12p (ome), 27.5.2001 Valga, Iigaste 10p (me), 23.6.2021 Rõuge, Harjuküla 7p (mpä,Must), 10.7.2020 Peipsiääre, Vea 9p (kk), 10.8.2014 Ppea 18p (aa,me), 27.8.2002 Haljala, Lobineem 40p (mo,up), 12.9.2014 SLA **60p** (jsj), 25.10.2020 Saa, Pársama 17p (ptar), 2.11.2004 SLA 30p (tp,gn,ym), 15.12.2018 Jöelähtme prügila 15p (mp,up,ym)

Lapintiaisen Taigatihane (RK)

Poecile cinctus (Parus cinctus)

Esiintyminen: Lapintiaisen pesii lähimmillään Äänisen koillispuolella ja saattaa vaeltaa joinakin hyvinä vuosina myös Viroon asti. Laji on havaittu Kablissa 1977, 1983 ja 1986, kaikki lokakuussa. Kanta on taantunut viime vuosikymmeninä ja ilmeisesti vaeluksia etelään tulee enää yhä harvemmin.

Viiksitimalit Panuridae

Viiksitimali Roohabekas

Panurus biarmicus

Esiintyminen: Viiksitimalin kevätmuutto on vähäistä. Kablissa on nähty heikkoa liikehdintää maaliskuuhuhtikuun vaihteessa. Sörvessä laji on havaittu keväällä vain seitsemän kertaa. **Pesintä:** Laji asuttaa länsirannikon ruovikkovyöhykettä Iklasta Sutlepaan. Pesimäkanta on 800-1200 paria, joka keikkuu talvikolleisuuden mukaan. Viimeisimmän suuntauksen

mukaan kanta on nouseva. Uusia pesäyhteisöjä on useita Võrtsjärvellä ja Tartumaalla. Syksyllä timalin muutto on kevättä selkeämpää. Lintuja on liikkeellä elokuusta marraskuun puoliväliin. Yli 40 linnun muutot ovat nähty 11.9.-30.10. välillä, ja huippu on lokakuun keskellä tai lopussa. Talvikanta on 500-1500 yksilöä.

Aineisto (3839):

10.1.2016 Tallinn, Mustjõe **24m** (sau), 19.3.2017 KLA 16m (tp), 27.3.2016 Tallinn, Paljassaare 10m (ku,muu), 5.4.2018 KLA 8m (me,kme,ym), 4.5.2025 Audru polder 5m (me), 5.6.2001 SLA 2m (sc,rls,ym), 23.7.2006 Häädemeeste, Pulgoja 81m (it,jt), 13.8.2025 Haapsalu, Puise 5m (me,wit), 11.9.2021 Rápina, Mehikoorma 97m (mp), 28.9.2001 Läänerranna, Penijõe 112m (up,ym), 28.9.2023 Haapsalu, Puise **211m** (ako), 15.10.2001 Häädemeeste, Pikla 200m (jbr), 8.11.2023 Narva-Jõesuu, Narva-Jõesuu 27m (mese), 19.11.2014 Puise 4m (mva,tva), 26.11.2016 Peipsiääre, Kallaste 1m (up,tkaa)

2.1.2008 Pärnu linn **58p** (it), 3.1.2006 Häädemeeste, Pikla 53p (it,jt), 4.2.2015 Tallinn, Mustjõe 50p (jkö), 1.3.2018 Haapsalu, Väike-Roograhu 46p (ako), 17.4.2025 SLA 12p (ha), 7.5.2009 Häädemeeste, Pikla 30p (Topp), 16.6.2018 Häädemeeste, Piirumi 23p (eeh), 23.7.2006 Häädemeeste, Pulgoja **100p** (jt), 14.8.2018 Hii, Taguküla 22p (la), 17.9.2008 KLA 30p (it,jt), 17.10.2015 Pärnu, Lao 70p (Tali), 7.11.1998 SLA 40p (gn,raa,ym), 30.12.2003 Haapsalu vpj 60p (av,tva,ym)

Kiurut Alaudidae

Kangaskiuru Nömmelöoke

Lullula arborea

Esiintyminen: Kangaskiuru on aikainen kevätmuuttaja, ja muutto käynnistyy heti maaliskuun alussa. Laji yleistyy maaliskuun toisella viikolla, ja päämuutto menee Kablissa ja Sörvessä maaliskuuhuhtikuun vaihteessa. Muutto jatkuu heikkona läpi huhtikuun. Laulua kuullaan maaliskuun lopulta kesäkuun loppuun. **Pesintä:** Kangaskiuru pesii läpi koko maan, mutta tihentyä on hiekkakankailla Hiiden- ja Saarenmaalla, Pärnumaan eteläosissa sekä mantereen Luoteis- ja Kaakkoisosissa. Kanta on 4500-5500 paria. Harvaanasuttuja seutuja ovat Järva- ja Jögevamaa. Syysmuutto syyskuun alusta marraskuun puoliväliin on kevätmuuttoa runsaampaa. Eniten kangaskiuruja

menee Sörvessä ja Puisessa. Päämuutoissa syys-lokakuun taitteessa lasketaan yli sata lintua päivässä. Marraskuussa näkyy vielä vähäisiä määriä. Talvikaudella laji on harvinainen, ja havaintoja on pääasiassa Saarenmaalta ja länsirannikolta.

Aineisto (9410):

27.2.2009 SLA 1m (mm), 3.3.2024 P-Sakala, Sürgavere 1m (mo), 7.3.2025 Salme 6m (hj,tp), 18.3.2008 KLA **65m** (jt), 26.3.2005 KLA 54m (it,me), 2.4.2005 KLA 52m (me,tp,ym), 17.4.2006 SLA 16m (sc,tp,ym), 28.4.2002 SLA 4m (mm,tku,ym), 17.5.2025 KLA 6m (me), 7.6.2001 SLA 2m (sc,jla,ym), 21.6.2022 Ppea 2m (af), 13.7.2024 Ppea 1m (af,al,ym), 3.8.2008 SLA 5m (mm,alli), 29.8.2020 Ppea 8m (af,al), 12.9.2005 SLA 25m (jhau,mleh,ym), 25.9.2005 SLA 114m (gn,m-m,ym), 29.9.2004 SLA **246m** (mm,jha,ym), 5.10.1999 SLA 188m (tp,rls,ym), 12.10.2001 SLA 140m (jn,-jbr,ym), 29.10.1999 SLA 50m (mb,sc,ym), 10.11.2001 SLA 7m (tp), 14.11.2001 SLA 2m (tp,ym), 6.12.2017 Hii, Kalana 1m (tp)

19.1.2012 SLA 6p (mm), 3.2.2009 L-Harju, Paldiski 3p (ank), 19.3.2020 Kuusalu, Kolga 10p (mor), 24.3.2008 P-Pärnumaa, Halinga **50p** (jjü), 7.4.2012 Märjamaa, Laukna 15p (tva), 8.5.2021 Hii, Kalana 7p (mp,up), 29.6.2009 Pärnu 10p (up), 24.7.2016 Saa, Undva 8p (jos,ym), 10.8.2002 Haapsalu, Paralepa 12p (jhe), 12.9.2024 SLA 20p (tp,tnu), 18.9.2008 SLA **63p** (hp), 6.10.2001 SLA 45p (mb,mm,ym), 26.10.2024 Ruhnu 15p (me,jus), 3.11.1999 SLA 19p (mb,tp,ym), 5.12.2011 SLA 8p (up,ym)

Kiuru Pödlöoke

Alauda arvensis

Esiintyminen: Ensimmäiset kiurut saapuvat säistä riippuen helmikuun lopulla tai maaliskuun alkupuolella. Päämuutto on maalishuhtikuun vaihteessa. Pöösaspean selkeä huippu on huhtikuun ensimmäisellä viikolla. Yli tuhannen päivämutoja on laskettu Kablin lisäksi kerran myös Pöösaspeassa ja Haversissa. Suurimmat satojen lintujen kerääntymät nähdään samaan aikaan etenkin Matsalun, mutta myös Harjumaan pelloilla. Muutto jatkuu heikkona läpi huhtikuun. Touko-elokuussa harhailijoita tapaa harvakseltaan. **Pesintä:** Kiuru pesii kaikkialla, mantereella ja saarilla, kanta on 410.000-430.000 paria. Syysmuutto on kevättä vaisumpi. Kausi kestää syyskuun alusta marraskuun alkuun, päämuutto menee lokakuun alkupuolella. Suurimmat päiväsumat jää-

vät alle tuhanteen. Kerääntymiä on kevättä vähemmän, ja jo yli sadan linnun parvet ovat harvinaisia. Marraskuun lopulla ja joulukuussa kiuru on vähälukuinen, mutta ei harvinainen. Tammikuulta on 30 havaintoa. Talvikanta 1-10 yksilöä.

Aineisto (41.694):

16.1.2021 Saa, Austla 1m (ol,up), 16.2.2019 Läänerranna, Peantse 3m (aj), 24.2.2024 KLA 212m (it,ltd), 28.2.2017 KLA 1040m (me), 14.3.2017 KLA 2320m (tp), 21.3.2012 KLA **4790m** (am,me), 26.3.2010 KLA 4150m (it,jt), 2.4.2023 Ppea 1270m (af), 17.4.2019 KLA 395m (me), 20.4.2012 KLA 93m (jk,me), 2.5.2022 Ristna 24m (mp,up,ym), 18.5.2019 KLA 11m (me), 5.6.2012 KLA 3m (aa), 12.7.2019 Ppea 2m (jk,me,ym), 6.8.2021 Viljandi, Järveküla 8m (mp), 1.9.2024 Luunja, Pilka 12m (amad,art), 20.9.2003 Nõo, Altmäe 200m (Sild), 30.9.2003 KLA 400m (it,jt), 6.10.2000 SLA **900m** (mb,jla,ym), 12.10.2021 Saa, Türju 890m (up,Vilk), 20.10.1998 SLA 387m (jn,tp,ym), 10.11.1999 SLA 12m (tp,mre), 10.12.2019 Hii, Kalana 3m (la), 30.12.1999 Ppea 1m (io,tp,ym)

13.1.2001 Ristna 6p (Väli), 10.2.2001 SLA 4p (gn,m-m,ym), 26.2.2021 Salme 300p (hj), 9.3.2007 Salme 1000p (sc), 24.3.2001 Häädemeeste, Leina **2300p** (it), 11.4.2013 Haapsalu, Sinalepa 1300p (up), 20.4.2003 SLA 100p (mb,jha,ym), 3.5.2025 Audru 99p (me), 16.6.2014 Saa, Loonalaid 84p (kre,ym), 6.7.2008 Rapla, Kaiu 70p (rls,tp,ym), 28.7.2023 L-Nigula, Hindaste 50p (me), 15.8.2016 L-Nigula, Kabeli 70p (llu), 24.9.2024 Haapsalu, Puiatu **450p** (up), 13.10.2017 Hii, Pühalepa 270p (la), 24.10.2002 SLA 100p (jha,tku,ym), 3.11.1998 SLA 15p (lmä,mre), 4.12.2012 Ruhnu 6p (it,jt), 25.12.2020 Saa, Austla 5p (Seim)

Töyhtökiuru Tuttlöoke (RK)

Galerida cristata

Esiintyminen: 2000-luvulta on 45 havaintoa. Keväällä ensimmäiset linnut saapuvat maalishuhtikuun vaihteessa, mutta varsinaista muuttoliikettä ei ole todettu. Hiekkamailla ja maatalousmailla pesivä laji on pudotettu pesimälajien listalta 2019, vaikka lajista on edelleen **pesintään** viittaavia haviksia, mm. 2019 Ruhnussa ja 2020 Türissä. Havainnot painottuvat länsirannikolle ja saarille. Laji on talvehtinut useana vuonna erinäisten ihmisten luomien alueiden, kuten esimerkiksi tuoreiden sontakasojen lähetyviljällä. Latviassa pesii edelleen uusimman atlaksen mukaan noin 20 paria.

Tunturikiuru **Sarviklööke**

Eremophila alpestris

Esiintyminen: Tunturikiuru on harvalukuinen läpi-muuttaja. Vähäinen kevätmuutto kestää maaliskuun alusta huhtikuun loppuun. Yhtä enemmän on nähty vain yhdeksän kertaa. Kesällä tunturikiurua ei ole havaittu. Syysmuutto jatkuu syyskuun puolivälistä joulukuuhun. Kahta enemmän on nähty 12.10.-6.12. aikana. Sörvessä havaintomäärät ovat rajusti pudonneet, syksyn summa tippui vuosituhannen vaihteen kymmenestä vuosien 2009 ja 2010 yhteen. Vuoden 2017 jälkeen lajia ei ole lintuasemalla havaittu ollenkaan. Kaikkiaan joulukuulta on 19, tammikuulta 17 ja helmikuulta 15 havaintoa. Talvikanta on 0-3 yksilöä.

Aineisto (311):

12.3.2011 SLA 1m (mm,se,ym), 14.3.2017 KLA 1m

(tp,rls), 19.4.2003 SLA 1m (hj,mb,ym), 19.4.2012 KLA 2m (jk,me), 15.9.2018 Saarde, Allikukivi 1m (agl), 2.10.2007 SLA 1m (mm,lmä), 10.10.2004 Rápina, Mehikoorma 5m (tp,rls), 14.10.2002 SLA 5m (tp,ym), 18.10.2000 Häädemeeste, Pulgoja 5m (Komi,masa), 21.10.2017 Ppea 4m (tp,rls), 23.10.2001 SLA 5m (tp,ym), 25.10.2002 Saa, Türju 5m (jha,ym), 3.11.2001 SLA 5m (tp,ym), 19.11.2004 SLA 1m (mb,mm), 20.11.2004 SLA 1m (mb,mm)

19.1.1999 Saa, Harilaid 4p (llu), 20.1.2009 Kihnu, Linaküla 3p (akl), 14.2.2013 Järva, Huuksi 2p (up,tkaa), 24.2.2006 SLA 2p (mm,lmä,ym), 11.3.2018 Saa, Rahuste 3p (hj), 8.4.2023 Kambja, Soinaste 3p (mbo,umä), 16.4.2017 Rápina, Raigla **9p** (kni,tma), 28.4.2014 Ppea 2p (mb), 2.5.2024 Rapla, Maidla 1p (jsd,ktar), 16.5.2007 Vormsi, Austurgrunne 1p (hhö,ym), 14.9.1993 Pärnu, Lao 1p (Laur), 17.9.2007

Kaupunki- ja kulttuurialueiden peloton tepastelija. Töyhtökiuru, Tuttlööke, *Galerida cristata*. Virtsu 5.5.2018. Timo Nuoranen

Muutolle lähdetään heti pesinnän päätyttyä. Kultarinta, Käosulane, *Hippolais icterina*. Sörve 27.7.2023. Timo Nuoranen

Hii, Luidja 1p (la), 3.10.2012 Pärnu, Liu 1p (mp), 6.10.2002 SLA 2p (mm,tp,ym), 12.10.1956 Pärnu, Manilaid **62p** (iti), 14.10.2016 Ruhnu 8p (am,me), 24.10.1999 SLA 8p (jn,akl,ym), 9.11.2016 Setomaa, Lüübnitsa 4p (kni,tma), 3.12.2004 Osmussaar 4p (av,-vš), 6.12.2016 Saa, Rahuste **9p** (jn,tkaa)

Lyhytvarvaskiuru **Välja-väikelöoke (RK)**

Calandrella brachydactyla

Esiintyminen: Etelä-Euroopassa pesivä laji eksyy vuosittain Pohjolaan. Hyväksytyistä seitsemän on touko-kesäkuulta ja viisi syksyltä sekä yksi talvihavainto.

Arokiuru **Stepilöoke (RK)**

Melanocorypha calandra

Esiintyminen: Arokiuruja pesii mm. Iberiasta Kaspianmereen ulottuvalla alueella. Itäiset linnut eksyvät joskus harvoin muuttomatallaan Pohjolaan. Lajista on kolme 2000-luvun havaintoa marras-tammikuulta.

Pikkukiuru/**Kaspianpikkukiuru Turgi-väikelöoke/Kõnnu-väikelöoke (RK)**

Alaudala rufescens/heinei

Esiintyminen: Pikkukiuru jaettiin taksonomisesti uudistuksessa kolmeen lajiin. Välimeren maissa (*rufescens*) tai kaakon aroilla (*heinei*) pesiviä lintuja näkyy hyvin harvoin Itämeren maissa. Nykyisen lajikäsitteen mukaan Rummun saarella 4.6.2014 tavattua lintua ei saatu määritettyä lajilleen.

Kerttuset **Acrocephalidae**

Kultarinta **Käosulane**

Hippolais icterina

Esiintyminen: Keväällä ensimmäiset kultarinnat saapuvat toukokuun alussa, minkä jälkeen laji yleistyvät loppuun asti. Kablissa ja Sörvessä muutto huipentuu toukokuun lopulla ja jatkuu kesäkuun puoliväliin. Määrät ovat samaa tasoa, mutta Kablissa lintuja näkee myös muuttolennessä. Yli kymmenen laulavan kuorot ovat harvinaisia. **Pesintä:**

Joutomaiden uudistulokas. Pikkukultarinta, Väike-käosulane, *Iduna caligata*. Tartu 22.7.20216. Timo Nuoranen

Kultarintoja pesii tasaisesti ympäri maan 115.000-125.000 paria. Tiedot syysmuutosta ovat vähäiset ja heinä-elokuussa nähdään vain joitakin muutolle valmistautuvia poikueita. Vaiblassa kultarintoja ren-
gastetaan paljon elokuun alussa. Myöhemmin laji on mantereella jo vähälukuinen, mutta Sörvessä lintuja on syyskuun alkuun asti. Syyskuun havaintoja on 11 tältä vuosituhannelta ja 10 edelliseltä.

Aineisto (7522):

5.5.2005 Häädemeeste 1m (it,me), 6.5.2017 Kihnu, Sääre 1m (Täll), 22.5.2002 KLA 4m (tp,ym), 24.5.2002 KLA 20m (me,tp), 25.5.2012 KLA **23m** (tp,up), 8.6.2002 SLA 1m (js,tp,ym), 14.6.2006 SLA 1m (sc), 6.7.2014 Ppea 1m (me,jus,ym), 2.8.2002 SLA **2m** (mm,jhe,ym), 13.8.2002 SLA **2m** (tp,ym), 15.8.2002 SLA 1m (mm,tp,ym)

21.4.2000 Lääneranna, Salevere 1p (avu,hhy), 30.4.2024 Tartu 1p (mp,up), 9.5.2024 Nõo, Tähtvere 2p (cta), 21.5.2009 Lääneranna, Virtsu **25p** (tp,sc), 25.5.2009 SLA **25p** (sc,jhau,ym), 16.6.2014 Saa, Viltsandi 9p (kre,mm,ym), 7.7.2025 SLA 8p (tp), 28.7.2003 SLA 10p (mm), 8.8.2017 Viljandi, Vaibla **14p** (art,kad,ym), 26.8.1999 SLA 3p (tp,akl), 11.9.1996 Sääre 1p

(tp,ym), 27.9.2021 Viljandi, Viljandi 1p (up,ym)

Pikkukultarinta Väike-käosulane *Iduna caligata* (*Hippolais caligata*)

Esiintyminen: RK hyväksyi vuoteen 2014 asti reilut 70 havaintoa, mutta yleistymisen myötä laji on sittemmin pudotettu listalta. Pikkukultarinta on myöhäinen muuttaja, ja ensimmäiset linnut saapuvat vasta toukokuun lopussa. Päämuuttoaika on kesäkuun alku, johon havainnot selvästi keskittyvätkin.

Pesintä: Pikkukultarinta on nopealla tahdilla etelästä ja kaakosta levittäytyvä pesimälaji, jonka maan kannaksi arvioidaan nyt 70-150 paria. Ensihavainnon 1989 jälkeen invaasio käynnistyi 2000-luvun alussa. Ensimmäinen varmistettu pesintä oli suomalaisten löytö 2002 Võrumaalta, aivan maan kaakkoisrajalta. Sittemmin laji on levittäytynyt jo ympäri maan. Tarton kaupungin kupeeseen on syntynyt vakituinen pesimäalue. Kesäkuun alussa Tarton pesimäkoloniasta löytyi vähintään 14 lintua. Syysmuutosta tai sen ajoittumisesta on niukasti tietoja, sillä elokuulta on vain kymmenen havaintoa. Latviassa kanta on jo muhkeat 400-1500 paria.

Aineisto (434):

19.5.2014 Audru polder 1p (irt,ym), 19.5.2019 Elva, Valguta polder 1p (tte), 30.5.2007 Setomaa, Veretinä 5p (mb), 1.6.2016 Kambja, Räni **14p** (up), 7.6.2020 Haljala, Vaindloo 5p (Kiis,vkii,ym), 12.6.2002 Setomaa, Veretinä 2p (tp,rls), 7.7.2016 Kambja, Räni 9p (up), 21.7.2002 Setomaa, Veretinä **13p** (Komi,masa), 16.8.1989 Viljandi, Vaibla 1p (arl,ym), 30.8.2005 Häädemeeste, Pulgoja 1p (it,jt)

Vaaleakultarinta Leet-käosulane (RK)

Iduna pallida (Hippolais pallida)

Esiintyminen: Harvoin Pohjolassa tavattu vaaleakultarinta pesii Kaakkois-Euroopassa. Viron lintu nähtiin ja nauhoitettiin 30.6.2004 Läänemaa, Lihula.

Ruokokerttunen Kõrkja-roolind

Acrocephalus schoenobaenus

Esiintyminen: Keväällä ensimmäiset ruokokerttuset saapuvat tavallisesti huhtikuun lopussa. Kablissa vilkkainta muuttoaikaa on toukokuun loppu, Sõrvesä kesäkuun alku. Laulukuorot ovat suurimmillaan kesäkuun alkupuolella. **Pesintä:** Ruokokerttusen pesimäkanta on 87.000-95.000 paria ja alue kattaa koko maan. Syysmuutto heräilee elokuun alussa, ja huippu on nopeasti ohi kuun puolivälin jälkeen. Vaiblan lintuasemalla, jossa lajia rengastetaan enemmän kuin muualla, päämuutto osuu elokuun toiselle viikolle. Verkoista on saatu enimmillään yli sata lintua päivässä. Syyskuussa laji vähenee jo reippaasti, mutta Sõrvesä lajin tapaa yleisesti vielä kuun lopulla. Lokakuulta on 25 havaintoa, melkein kaikki Sõrvestä.

Aineisto (19.614):

1.5.2019 KLA 1m (me), 13.5.2017 L-Nigula, Saunja **4m** (tle), 23.5.2018 KLA 2m (me), 21.6.2021 Ppea 1m (af), 9.8.2015 Häädemeeste, Pulgoja 2m (ren), 30.8.2023 Saku, Üksnurme 1m (ptar), 5.9.2018 Tartu, Ilmatsalu **8m** (me), 3.10.2005 SLA 1m (mm,rma,ym), 16.10.2005 SLA 1m (mm,lmä,ym), 19.10.2004 SLA 2m (mm,lmä)

18.4.2025 L-Nigula, Liivi 1p (me), 19.4.2025 Luunja, Veibri 1p (amen,arl), 29.4.2006 Puhja, Ulila 2p (rls,tp), 3.5.2025 Audru polder **200p** (me), 16.5.1993 Kambja, Ropka luht 65p (up), 6.6.2004 Rápina polder 125p (me), 6.6.2016 Tartu, Soitsjärv 124p (up,Tuvi), 13.6.1991 Jõgeva, Endla järv 160p (rr), 11.7.2009 Rápina 100p (rls), 28.7.2018 Viljandi, Vaibla 67p (art,kad),

9.8.2017 Viljandi, Vaibla **179p** (igi,art,ym), 15.8.2017 Viljandi, Vaibla 101p (igi,art,ym), 6.9.2002 Tartu, Ilmatsalu 50p (up), 26.9.2000 SLA 10p (mm,akl,ym), 5.10.2020 Rápina, Mehikoorma 1p (mp), 14.10.2001 SLA 1p (mm,ym),

Sarakerttunen Tarna-roolind (RK)

Acrocephalus paludicola

Esiintyminen: Uhanalainen sarakerttunen on taantunut viime vuosina rajusti. Sen Latvian muutaman parin kanta on viimeisen tiedon mukaan kadonnut ja Liettuan kanta on äärimmäisen uhanalainen. Virosta on kaksi elokuun havaintoa ja yksi reviiiriä pitävä lintu touko-kesäkuun vaihteesta.

Kenttäkerttunen Padu-roolind (RK)

Acrocephalus agricola

Esiintyminen: Kenttäkerttusesta tehdään vuosittain havaintoja Pulgojassa ja se on tavattu joitakin kertoja myös Vaiblassa. Lajia ei ole otettu vielä pesimälajiksi vaikka viitteitä on. Pulgojan havainnot ovat aikaväliltä 18.7.-1.9., Vaiblan seitsemän havaintoa ovat 30.5.-29.8. väliltä.

Viitakerttunen Aed-roolind

Acrocephalus dumetorum

Esiintyminen: Keväällä ensimmäisiä viitakerttusia saapuu toukokuun alkupuolella. Kuun lopussa laji on jo kaikkialla. Päämuutto on touko-kesäkuun vaihteessa tai heti kesäkuun alussa. **Pesintä:** Viitakerttunen on edelleen mantereen keski- ja luoteisosissa harvalukuinen, mutta Tartumaalla ja esim. Lahemaalla varsin yleinen. Saarilta on vain vähän havaintoja. Pesimäkanta on runsastunut pitkään, mutta on nyt jo talttunut 41.000-51.000 pariin. Viitakerttusen syysmuuttoa on vaikea huomata, ja elo-lokakuulta on vain vajaat 100 havaintoa. Näistä pääosa on elokuulta, joten päämuutto lienee elokuun alkupuolella. Vaiblassa on eniten rengastuksia heinäkuun lopulla. Syyskuun alusta on kuusi havaintoa ja vielä lokakuultakin yksi.

Aineisto (4894):

20.5.1996 KLA **3m** (mb,tp,ym), 22.5.2018 KLA 2m (me), 23.5.2013 L-Nigula, Riguldi 1m (ako), 5.6.2004 SLA 1m (mb,jha,ym), 12.6.2023 Ppea 1m (af)
4.5.2020 Tallinn, Öismäe 1p (Karu), 7.5.2020 Sindi

1p (jai), 13.5.2024 Pärnu, Pootsi 1p (jt), 19.5.2023 Setomaa, Beresje 2p (rk,Tuvi), 22.5.2021 Aardla polder 10p (Vilk), 26.5.2014 Ruhnu **36p** (me), 11.6.2002 Rõuge, Mustjõgi 16p (tp,rls), 16.6.2024 Kastre, Võnnu-Terikeste 17p (kk), 2.7.2015 Kambja, Vana-Kuuste 6p (mo), 30.7.2018 Viljandi, Vaibla **19p** (art,kad), 9.8.2017 Viljandi, Vaibla 12p (igi,art,ym), 23.8.2015 Rõngu, Rannaküla 3p (up,Pild), 2.9.2017 Viljandi, Vaibla 2p (igi,art,ym), 13.9.2015 Rõngu, Rannaküla 1p (Pild), 13.10.2021 SLA 1p (jn,jsj,ym)

Luhtakerttunen **Soo-roolind**

Acrocephalus palustris

Esiintyminen: Keväällä luhtakerttusia saapuu toukokuun alkupuolella, ja ensihavainnot saariltakin ovat jo kuun puolivälistä. Toukokuun lopulla laji on yleinen koko maassa. Sörvessä päämuuttoaika on kesäkuun alussa. **Pesintä:** Luhtakerttunen on viitakerttusta tasaisemmin jakautunut mantereella, mutta yhtä vähälukuinen saarilla. Pusikoitumisesta johtuva kannan nousu on tasaantunut 92.000-125.000 pariin, ja on jo hieman kääntynyt laskuun. Luhtakerttunen on viimeisimmän arvion mukaan nyt maan runsain kerttunen. Syysmuutto alkaa heinäkuun lopulla ja jatkuu läpi elokuun. Selvin huippu nähdään Vaiblassa, jossa rengastuksia on eniten elokuun puolivälissä. Huippupäivänä on rengastettu lähes sata lintua. Elokuun lopussa laji nopeasti vähenee, ja syyskuun puolivälissä se on jo harvinainen. Ainoa lokakuun lintu rengastettiin Sörvessä.

Aineisto (6276):

20.5.1996 KLA 1m (mb,tp,ym), 22.5.2015 Narva-Jõesuu, Perjatsi 1m (tp), 27.5.2002 KLA **4m** (tp), 30.5.2018 KLA 2m (me), 11.6.2006 SLA 3m (sc), 23.6.2006 SLA 1m (mm)

28.4.2025 Kambja, Soinaste 1p (jbo,Remm), 29.4.2023 Mulgi, Sammaste 1p (eeh), 12.5.2006 Elva, Konguta 2p (arl), 16.5.2014 Valga, Pugritsa 6p (tte), 28.5.2007 Röpina polder 25p (jn,tp), 15.6.2001 Rõuge, Varstu **52p** (rls,tp), 1.7.2018 Põltsamaa, Jüriküla 4p (up,-Must,ym), 14.7.2012 Peipsiääre, Koosa 12p (up,tte), 28.7.2018 Viljandi, Vaibla 30p (art,kad), 9.8.2017 Viljandi, Vaibla **97p** (igi,art,ym), 11.8.2017 Viljandi, Vaibla 67p (art,ym), 23.8.2014 Häädemeeste, Pulgoja 5p (jt,kvö,ym), 2.9.2017 Viljandi, Vaibla 3p (igi,art,ym), 17.9.2016 P-Sakala, Tääksi 1p (jau), 23.9.2002 SLA 1p (jbr,ym), 12.10.2012 SLA 1p (mo,up)

Rytikerttunen **Tiigi-roolind**

Acrocephalus scirpaceus

Esiintyminen: Kevään rytikerttusia alkaa saapua huhti-toukokuun vaihteessa, ja toukokuussa laji yleistyy vauhdilla. Päämuuttoaikaa on Kablissa toukokuun loppupuoli, Sörvessä vastaavasti kesäkuun alkupuoli. **Pesintä:** Rytikerttusen kanta keskittyy länsirannikolle, Võrtsjärven ympäristöön ja Tartumaan kosteikoille. Virumaalla laji pesii Narva-joen varsilla. Kanta on laskenut 6.000-12.000 pariin. Syysmuutto on vilkkainta elokuussa. Vaiblassa Võrtsjärven pohjoisreunalla rengastetaan eniten elokuun puolivälissä, ja Kablin päämuutto osuu elo-syyskuun vaihteeseen. Laji vähenee kaikkialla syyskuun loppua kohden. Lokakuun alussa lintuja näkyy yhä varsinkin Sörvessä, mutta myöhemmin se on harvinainen.

Aineisto (5374):

5.5.2020 Viljandi, Vaibla 1m (art), 16.5.2012 KLA 1m (js,tp), 25.5.2018 KLA **2m** (me), 18.9.1998 SLA 1m (jn,sc,ym), 23.9.2006 KLA 1m (jt,agl), 27.9.2004 KLA 1m (jt,mele,ym), 2.10.2004 KLA 1m (jt)

21.4.2007 Saa, Jootme 1p (mm,alli), 23.4.2014 Pärnu linn 1p (me), 3.5.2025 Audru polder 25p (me), 26.5.2016 Pärnu, Strandirand **40p** (me), 3.6.2001 SLA 15p (rls,sc,ym), 24.6.2012 Peipsiääre, Varnja 9p (tte), 17.7.2000 SLA 30p (mre,rls), 15.8.2000 SLA 55p (tp,akl,ym), 18.8.2000 SLA **70p** (rls,tp,ym), 23.8.2014 Häädemeeste, Pulgoja 50p (jt,kvö), 26.9.2012 SLA 30p (gn,jos), 5.10.2000 SLA 6p (mb,jla,ym), 19.10.2005 SLA 1p (lmä,mm,ym), 20.10.2022 Tallinn, Haabersti 1p (mhi)

Rastaskerttunen **Rästas-roolind**

Acrocephalus arundinaceus

Esiintyminen: Keväällä ensimmäiset rastaskerttuset saapuvat huhtikuun lopussa tai viimeistään vappuna. Kablissa muuttavia on nähty toukokuun lopussa. Pärnun, Matsalun ja Tarton suurimmat laulukoorot havaitaan kesäkuun alussa. **Pesintä:** Rytikerttusen tapaan kanta painottuu länsirannikolle ja Võrtsjärvelle, mutta kanta on hieman vahvempi kaakossa. Keski-Virossa lajilla on tyhjiöitä. Pesimäkanta on romahtanut 2000-luvun alun arviosta 800-1200 pariin. Jäljellä on vain viidesosa siitä. Tiedot syysmuutosta ovat vähäiset. Elokuussa laji on jo vähälukuinen, mutta sitä rengastetaan säännöllisesti vielä Vaiblassa. Syyskuun havaintoja on 12, lokakuulta kaksi.

Aineisto (5610):

29.4.2018 SLA 1m (tp,tnu,ym), 17.5.2007 KLA 1m (tp,lmä), 24.5.2002 KLA 1m (me,tp)

20.4.2016 Pärnu linn 1p (me), 22.4.2025 Viljandi, Kivilõppe 1p (agl), 27.4.2014 Häädemeeste, Pikla 2p (am,me), 9.5.2002 Häädemeeste, Pikla 16p (me,vo,ym), 24.5.2014 Pärnu, Mai rand 15p (me), 8.6.2006 Tartu, Kärevere 20p (Karu), 24.6.2012 Peipsiääre, Varnja **27p** (tte), 2.7.2012 Aardla polder 7p (hhu,mah,ym), 18.7.2003 Häädemeeste, Pikla 8p (akl,Kose), 5.8.2018 Tartu, Ilmatsalu 10p (jg,pme), 23.8.2014 Häädemeeste, Pulgoja 4p (jt,kvö,ym), 3.9.1998 Haapsalu, Väike viik 2p (tp), 18.9.2007 SLA 1p (mm,se,ym), 3.10.2016 Kambja, Soinaste 1p (up,tkaa), 16.10.2018 Kastre, Haaslava 1p (up)

Sirkkalinnut *Locustellidae*

Viitasirkkalintu **Jögi-ritsiklind**

Locustella fluviatilis

Esiintyminen: Keväällä viitasirkkalintuja alkaa saapua toukokuun puolivälissä ja kuun lopulla laji on

jo yleinen. Sörven lintuaseman pienessä aineistossa päämuutto kestää toukokuun viimeisen ja kesäkuun kahden alkuviikon ajan. Ruhnusta on muutonaikainen havainto 50p. **Pesintä:** Viitasirkkalinnun pesimäalue kattaa koko maan. Runsain se on kaakossa, mutta puuttuu melkein kokonaan saarilta. Pesimäkanta on viimeisimmän tiedon mukaan romahtanut 13.000-16.000 pariin. Jälleen syyt sille ovat hämärän peitossa. Viimeiset laulajat kuullaan heinäkuun loppussa ja elokuun alussa. Laulun hiljennettyä tämä piilotteleva laji havaitaan vain harvoin, syyskuussa kymmenen kertaa.

Aineisto (2771):

25.5.2009 SLA 2m (sc,jhau,ym), 11.6.2006 SLA 1m (sc), 12.6.2022 Kuusalu, Soodla 1m (lta,oma)

5.5.2015 Röpina, Tooste 1p (kni,tma), 10.5.2013 Tartu, Ihaste 2p (mö), 21.5.2023 Elva, Valguta polder 6p (vka,Raud), 24.5.2007 Häädemeeste 15p (ako), 29.5.2009 SLA 4p (hp,jhau,ym), 4.6.1999 Ruhnu **50p** (tp,VLS), 6.6.2004 Röpina polder 34p (me), 11.6.2002 Rõuge, Mustjõgi 22p (tp,rls), 9.7.1999 Narva-Jõesuu, Musta 11p (tp,sc), 20.7.2008 Aardla polder 5p (up), 26.7.2003 Häädemeeste, Pikla 3p (akl), 9.8.2020

Pudotuskeli on lintumiehen unelmakeli. Sörven majakka 11.4.2021. Timo Nuoranen

Kastre, Poka 1p (mkä,mli), 23.8.2021 Viljandi, Vaibla 1p (art,kkan,ym), 17.9.2023 L-Nigula, Riguldi 1p (al,-me), 23.9.2020 L-Nigula, Kurevere 1p (ssi), 29.9.2012 Haapsalu 1p (av)

Ruokosirkkalintu **Roo-ritsiklind**

Locustella huscinioides

Esiintyminen: Keväällä ruokosirkkalintu on aikaisin sirkkalintu. Lintuja saapuu jo huhtikuun viimeisellä viikolla, ja laji yleistyy siitä nopeasti. Lintuasemilla laji on harvinainen, sillä linnut muuttavat suoraan pesimäpaikoille. Parhailla kosteikoilla Pärnu- ja Tartumaalla voi kuulla toistakymmentä lintua kerralla. **Pesintä:** Pesimäkanta on nykyään 2000-4000 paria, kun 1990 se oli vain 150-300 paria. Laji pesii koko maassa, tiheimmin Tartumaalla ja länsirannikon suurissa ruovikoissa. Viimeiset laulajat kuullaan heinäkuun lopussa ja elokuun alussa. Piilottelevan lajin syyshavainnot ovat vähissä. Vaiblan aineistossa elokuu on sen vahvinta aikaa. Syyskuulta on 20 havaintoa.

Aineisto (3384):

22.5.2025 L-Nigula, Österby 1m (me), 11.8.2020 Viljandi, Vaibla 1m (vip,mhai,ym)

9.4.2024 Saa, Matsiranna 1p (aiun,kjt), 10.4.2024 Häädemeeste, Piirumi 1p (hs), 13.4.2000 L-Nigula, Sutlepa 1p (io), 17.4.2018 Võru 2p (Must), 23.4.2018 Häädemeeste, Piirumi 7p (up), 30.4.2014 Läänerranna, Kasari jõgi 19p (me), 3.5.2025 Audru polder **23p** (me), 11.5.2015 Pärnu linn 18p (jt), 6.6.2016 Tartu, Soitsjärv 16p (up,Tuvi), 28.6.2017 L-Nigula, Sutlepa 11p (ron), 22.7.2002 Aardla polder 5p (Komi,masa,ym), 11.8.2017 Viljandi, Vaibla 3p (art,ym), 23.8.2014 Häädemeeste, Pulgoja **7p** (jt,kvö,ym), 11.9.2025 Kambja 4p (up), 20.9.2015 Rõngu, Rannaküla 3p (Pild), 28.9.2020 Haapsalu, Puise 1p (tva,h-pik), 29.9.2022 L-Nigula, Riguldi 1p (al)

Pensassirkkalintu **Võsa-ritsiklind**

Locustella naevia

Esiintyminen: Kevään ensimmäiset pensassirkkalinnut kuullaan vapun aikoihin. Laji yleistyy kuun lopulla. Sörven lintuaseman aineistossa (99 yksilöä) päämuutto ajoittuu toukokuun keskeltä kesäkuun puoliväliin. **Pesintä:** Pensassirkkalinnun 15.000-20.000 parin pesimäkanta kattaa viitasirkkalinnun tapaan koko maan, mutta lähes puuttuu saarilta. Maan keskiosat ovat tiheimmin asuttuja kuin viita-

sirkkalinnulla. Heinäkuun lopussa ja elokuun alussa kuullaan viimeiset laulajat, eikä piilottelevaa lajiä tämän jälkeen havaita kuin harvoin. Sörven Lintuaseman aineiston (80 yksilöä) mukaan muutto käynnistyy elokuun alussa, huipentuu kuun puolivälissä, ja jatkuu heikentyen lokakuun alkuun.

Aineisto (4183):

15.5.2018 Saku, Kasemetsa 2m (mtal), 22.5.2018 KLA 2m (me), 28.5.2018 KLA 2m (me), 1.6.2002 KLA 1m (tp)

29.4.2018 Antsla, Roosiku 1p (Lauk), 30.4.2014 Aardla polder 1p (Vilk), 4.5.2020 Võru, Kirumpää 2p (Lauk), 19.5.2019 Kambja, Reola 20p (Vilk), 6.6.2004 Röpina polder **65p** (me), 16.6.2001 Valga 64p (rls,tp), 25.6.1999 Audru polder 10p (tp), 11.7.2009 Röpina 6p (rls,ym), 28.7.2019 L-Nigula, Rooslepa 4p (me), 11.8.2017 Viljandi, Vaibla **6p** (art,kad,ym), 2.9.2017 Viljandi, Vaibla 3p (igi,art,ym), 12.9.1996 Pärnu, Lao 3p (jn,tp,ym), 6.10.2000 SLA 1p (jla,ym), 9.10.2012 SLA 1p (jn,mm,ym)

Pääskyt **Hirundinidae**

Törmäpääsky **Kaldapääsuke**

Riparia riparia

Esiintyminen: Keväällä ensimmäiset törmäpääskyt ilmestyvät huhtikuun keskelle. Laji yleistyy toukokuun alussa, ja päämuutto osuu toukokuun keskivaiheille. Isot päiväsummat ovat joskus satoja ja enimmillään tuhansia lintuja. Touko-kesäkuun vaihteen muuttajat matkaavat kaiketi kauas pohjoiseen. **Pesintä:** Törmäpääskyjä pesii harvakseltaan maan kaikissa osissa. tuntuvasti vähentynyt kanta on 5000-8000 paria. Uhat ovat pääasiassa muuttomatalla ja kotimaassa pesäpaikkojen väheneminen. Syysmuutto alkaa heinäkuun lopussa, huipentuu elokuun lopussa ja jatkuu heikkona syyskuun puoliväliin. Suurimmat päiväsummat ovat muutama sata lintua. Lokakuulta on 8 havaintoa.

Aineisto (5163):

12.4.1998 KLA+Pärnu 2m (tp,tse,ym), 17.4.2003 SLA 1m (mb,mm,ym), 27.4.2014 KLA 10m (am,me), 4.5.2012 KLA 117m (aa), 13.5.2007 KLA 1450m (tp), 14.5.2007 Salme **2200m** (sc), 18.5.2017 KLA 2010m (tp), 22.5.2022 KLA 260m (me), 1.6.2022 KLA 10m (tp), 9.6.2001 SLA 8m (sc,jla,ym), 29.6.2003 SLA 1m (mb,lmä,ym), 2.7.2014 Ppea 3m (me,tva), 24.7.2007

SLA 60m (hp,jhau,ym), 2.8.1961 Lääneranna, Kiri-kuküla 200m (vap), 20.8.2010 Haapsalu, Puise **560m** (ako), 26.8.1999 SLA 400m (tp,akl), 4.9.2015 Haapsalu, Puise 420m (ako,tva,ym), 19.9.2004 SLA 14m (gn,mm,ym), 30.9.2001 SLA 2m (hj,ym), 7.10.2004 SLA 1m (mb,ym), 12.10.2001 Ppea 1m (eg,vpe), 12.10.2018 KLA 1m (akl)

22.4.2019 L-Nigula, Riguldi 1p (af,al), 23.4.2025 Tallinna Paljassaare 3p (ivi), 28.4.2012 L-Nigula, Tahu 10p (av,tva), 1.5.2012 L-Nigula, Sutlepa 50p (up), 7.5.2012 L-Nigula, Saare 500p (mo), 21.5.2017 Võru, Tabina 900p (lke), 25.5.2001 Rápina polder **4000p** (tp,rls,ym), 30.5.2006 L-Nigula, Sutlepa 1500p (sc), 13.6.2015 Tartu, Lõhmuse kruusakarjäär 400p (Tali), 25.6.2025 Lääneranna, Ännikse 40p (llu), 28.7.2003 Kastre, Haaslava 700p (up), 8.8.1989 Peipsiääre, Nina **2000p** (mo), 30.8.1992 Rápina, Mehikoorma 1750p (uka), 1.9.2001 Häädemeeste, Pikla 300p (me), 5.9.2003 SLA 50p (hj,mm), 2.10.1996 KLA 2p (mb,tp,ym), 3.10.2021 Haapsalu 30p (Kuik), 7.10.2015 L-Harju, Laoküla 1p (js,raa)

Kalliopääsky **Kivipääsuke (RK)**

Ptyonoprogne rupestris

Esiintyminen: Kalliopääsky eksyy hyvin harvoin Välimereltä tai Keski-Aasiasta Itämeren seudulle. Se on havaittu kaksi kertaa 11.-14.11.2014 ja 29.5.2018.

Haarapääsky **Suitsupääsuke**

Hirundo rustica

Esiintyminen: Kevään ensimmäinen haarapääsky havaitaan tavallisesti huhtikuun alkupuolella, ja laji yleistyy kuun lopulla. Päämuutto lasketaan Kablissa toukokuun alussa tai puolivälissä. Suurin päiväsumma on usein yli 500 ja enimmillään yli 5000 muuttavaa. Yli 500 linnun kerääntymä kertoo sekin päämuutosta. Merkittäviä kertymiä tavataan Audrun, Haapsalun ja Tarton ruovikoissa. Viimeiset muuttajat nähdään kesäkuun alussa. **Pesintä:** Huvennut, tosin nyt jo vakiintunut 45.000-60.000 parin pesimäkanta asuttaa koko maata. Haarapääskyn syysmuutto käynnistyy heinäkuun lopussa, ja elo-syyskuun vaihteessa parhailla paikoilla ruokailee tuhansia lintuja. Haapsalun aiemmat kymmenen tuhannen yöpyvät parvet ovat historiaa. Päämuutoissa elo-syyskuun vaihteessa Kihnun, Puisen ja Sörven päiväsummat ovat tuhansia. Määrät laskevat syyskuun mittaen, ja heikko muutto jatkuu lokakuun puoliväliin. Mar-

raskuulta on 18 havaintoa. Joulukuulta on tiedossa pariskunta, joka yritti talvehtia navetassa.

Aineisto (42.597):

31.3.2024 Audru polder 1m (up), 5.4.2018 KLA 1m (aa,kme,ym), 11.4.2018 Saarde, Kilingi-Nõmme 2m (agl), 22.4.2012 KLA 27m (jk), 25.4.2012 KLA 200m (jk), 4.5.2020 KLA 5700m (it,me), 13.5.2007 KLA 5720m (tp), 18.5.2017 KLA **7550m + sp. 2680m** (tp), 30.5.2022 KLA 280m (tp), 11.6.2006 SLA 30m (sc), 7.7.2014 Ppea 4m (me,tva,ym), 14.7.2000 SLA 10m (pze), 16.7.2001 SLA 100m (skl,mleh,ym), 27.7.2007 SLA 2500m (mm,jhau,ym), 21.8.2013 Haapsalu, Puise 2400m (ako), 5.9.2013 Kihnu, Pitkänä 5470m (am,me), 6.9.2023 SLA **6240m** (tp), 27.9.2023 Haapsalu, Puise 1344m (ako), 2.10.2011 SLA 300m (mm,lmä,ym), 12.10.2018 KLA 92m (jt,akl,ym), 24.10.2004 SLA 13m (mm,mre), 2.11.2004 SLA 7m (mb,tp,ym), 6.11.2004 SLA 4m (heh,jhau,ym)

9.3.2025 Häädemeeste, Piirumi 1p (rso), 31.3.2024 Tallinna Paljassaare 1p (emä), 6.4.2002 L-Nigula, Palivere 2p (mva,tva), 15.4.2018 Tartu, Ilmatsalu 8p (gk,lam), 19.4.2018 Võru, Tamula järv 21p (Must), 25.4.2012 Kambja, Ropka luht 1000p (tte), 5.5.2012 Viljandi, Tarvastu 3000p (mp), 9.5.2010 L-Nigula, Saare **4300p** (mo,up), 30.5.2006 L-Nigula, Sutlepa 2500p (sc), 4.6.2001 SLA 200p (sc,rls,ym), 19.6.2024 Mulgi, Mõõnaste 400p (rmä), 15.7.2012 Elva, Valguta polder 500p (up,tte,ym), 6.8.2015 Viljandi, Vaibla 3200p (mo,up,ym), 20.8.2005 L-Nigula, Sutlepa **17.000p** (mva,tva,ym), 3.9.2002 L-Nigula, Saunja laht 15.000p (io), 24.9.2022 Viljandi, Vaibla 3400p (up), 10.10.2018 Viljandi, Heimtali 200p (rmä), 21.10.2016 Elva, Trepimäe 6p (kk), 6.11.2002 Tõrva, Patküla 2p (ome), 15.11.2025 Haljala, Lobi 3p (ktr,tt), 16.11.2024 Hii, Tahkuna 1p (mp,up,ym), 12.1963 Põlva, Kiidjärve 2X (anon)

Räystäspääsky **Räästapääsuke**

Delichon urbicum

Esiintyminen: Keväällä ensimmäinen räystäspääsky saapuu huhtikuun keskipaikkeilla, ja laji yleistyy nopeasti. Päämuutto menee Kablissa toukokuun keskellä tai lopulla. Yli sadan päiväsummia on laskettu 27.4.-31.5. aikana. Isoja lepäilijämääriä tavataan haarapääskyn tavoin Pärnun, Haapsalun ja Tarton kosteikoilla. **Pesintä:** Räystäspääskyjä pesii kaikkialla, mutta kanta on rajussa laskussa. Se on pääskystä eniten taantunut laji. Nykykanta 20.000-30.000 paria

on vähentynyt melkein kymmenesosa 2000-luvun alun arviosta. Syysmuutto käynnistyy heinäkuun lopussa. Päämuutoissa elo-syyskuun vaihteessa menee satoja ja joskus tuhansia yksilöitä. Yli sadan päivääsummia on laskettu 16.7.-9.9. aikana. Syyskuun puolivälin jälkeen määrät laskevat nopeasti. Loka-kuussa räystäspääsky on harvinainen, marraskuussa on tavattu kolme yksilöä.

Aineisto (11.126):

13.4.2002 Põlva, Järve 1m (ato,Sild), 13.4.2008 KLA 3m (mo,up,ym), 20.4.2004 Haapsalu vpj 6m (av,tva,ym), 29.4.2012 KLA 642m (aa,jk,ym), 5.5.2005 KLA 1087m (it,me), 13.5.2007 KLA 1410m (tp), 21.5.2022 KLA **1630m** (me), 26.5.2013 Häädemeeste 308m (am,me), 11.6.2006 SLA 10m (sc), 28.6.2022 Ppea 2m (af), 12.7.2023 Ppea 3m (af), 16.7.2017 Haapsalu, Puise 192m (ako), 21.8.2013 Haapsalu, Puise 630m (ako), 30.8.2001 SLA **2160m** (me,tp,ym), 5.9.2007 SLA 870m (me,mm), 19.9.2018 SLA 46m (tp),

29.9.2004 SLA 14m (mm,jha,ym), 13.10.2023 SLA 2m (tp,lli,ym), 22.10.1998 SLA 1m (gn,tp,ym), 25.10.1998 SLA 1m (gn,tp,ym)

14.4.2018 KLA 2p (me), 15.4.2018 Narva-Jõesuu, Vaivara 1p (tp,rls), 22.4.2025 Haapsalu 40p (tva), 29.4.2014 L-Nigula, Sutlepa 100p (ina), 4.5.2020 Kuusalu, Pärisme 350p (mpii), 15.5.2011 Tallinn, Ülemiste järv 250p (etu,atuu), 30.5.2006 L-Nigula, Sutlepa **800p** (sc), 5.6.2004 SLA 80p (mb,jha,ym), 15.6.2019 Hii, Pärna 175p (gc,ero,ym), 23.6.2012 Tartu, Ilmatsalu 80p (up,tte), 8.7.2021 L-Harju, Paldiski 150p (ab,eel,ym), 30.7.2025 L-Harju, Harju-Risti 210p (me), 9.8.2014 Röpina, Mehikoorma **800p** (lke), 23.8.2001 Häädemeeste, Pulgoja 500p (it), 17.9.2017 Haapsalu, Nõmme 200p (mob), 6.10.2018 Tartu, Ilmatsalu 10p (Pent), 9.10.2022 Kihnu 2p (ktr,ttr), 26.10.1998 SLA 1p (tp,ym), 7.11.2021 Haapsalu 1p (av), 15.11.2019 Viimsi, Rohuneeme 1p (kik)

HDR. Harvoin nähty yhteiskuva. Haarapääsky, Suitsupääsuke, *Hirundo rustica*; Törmäpääsky, Kaldapääsuke, *Riparia riparia*; Räystäspääsky, Räästapääsuke, *Delichon urbicum*. Sörve 2.8.2025. Timo Nuoranen

Harvoin pihassa vielä harvemmin ruokintalaudalla. Pyrstötiainen, Sabatihane, *Aegithalos caudatus*. Saue 15.2.2024. Timo Nuoranen

Ruostepääsky **Roostepääsuke (RK)**

Cecropis rufula (Hirundo daurica)

Esiintyminen: Etelä-Euroopassa pesivä laji eksyy vuosittain Pohjolaan. Se on havaittu neljästi touko-kuussa.

Pyrstötiaiset **Aegithalidae**

Pyrstötiainen **Sabatihane (rk)**

Aegithalos caudatus

Esiintyminen: Keväällä pyrstötiaisia muuttaa laajalla rintamalla helmi-huhtikuussa, mutta vain vähän ja harvoin. Kablissa muutto on vilkkainta maaliskuun lopussa. **Pesintä:** Lajin kanta on 20.000-35.000 paria ja pesintöjä on tasaisesti ympäri maan. Syysmuutto alkaa syyskuun puolivälissä, ja jatkuu pitkälle marraskuun alkuun. Päämuutot lasketaan tavallisesti syys-lokakuun vaihteessa. Huippuvuonna 2000 pyrstötiaisen syksyn yhteismäärä nousi Sörven lintuasemalla peräti 74.000 yksilöön. Tavallisesti siellä

jäädään alle 5000 lintuun. Myöhemmin hyviä vaelusvuosia on ollut vähän. Suurin oli vuosi 2016, jolloin Puisessa laskettiin 26.9.-2.10. reilu 11.000 lintua. Talvikanta on 30.000-80.000 yksilöä. RK hyväksyi 14 alalajin *A.c.europaeus* havaintoa vuosilta 1986, 1990 ja 2024.

Aineisto (11.414):

31.1.2021 Haapsalu, Uuemõisa 20m (Kuik), 27.2.2022 SLA 15m (mp,up,ym), 19.3.2022 Salme 28m (hj,tp), 31.3.2004 KLA 21m (me), 14.4.2020 Tori, Tammiste 11m (anon), 28.4.2018 KLA 8m (me), 15.5.2006 SLA 2m (jhau), 1.6.2022 KLA 2m (tp), 19.6.2021 L-Nigula, Riguldi 33m (al), 31.7.2020 SLA 15m (tp,tnu,ym), 30.8.2014 Viljandi, Kivilõppe 10m (mp,up), 12.9.2014 SLA 200m (jsj), 20.9.2016 L-Harju, Pakri 4000m (js), 29.9.2000 SLA **18.000m** (me,raa,ym), 30.9.2000 Haapsalu, Puise 10.000m (me), 6.10.2025 SLA 5900m (tp,jn,ym), 15.10.2025 Ppea 870m (af,mkap,ym), 30.10.2005 SLA 1050m (gn,mm,ym), 16.11.2005 SLA 110m (mm,mma,ym), 1.12.2016 Hii, Kalana 27m (it,-jt,ym), 27.12.2020 P-Pärnumaa, Kodesmaa 12m (el) SUM 6.9.-5.11.2000 SLA **60.000m** (akl,tp,ym)

28.1.2006 Viljandi, Moori 30p (rmä), 16.2.2001 Häädemeeste 30p (sc,tp,ym), 6.3.1999 Saarde, Kikepere **40p** (it,jt), 4.4.2021 Rae, Patika 15p (ata), 24.5.2020 Tartu linn 8p (Purm), 21.6.2023 Kastre, Järvselja 16p (ha,ym), 4.7.2017 Haapsalu, Rohuküla 20p (mob), 6.8.2025 Kuusalu 64p (mli,eli), 5.9.2018 Nõo, Altmäe 50p (Sild), 23-29.9.2000 SLA **1000p** (gn,akl,ym), 20.10.2000 SLA 600p (tp,lmä,ym), 29.10.2005 SLA 150p (gn,mm,ym), 22.11.2008 Kastre, Võnnu 57p (kk), 30.12.2022 Hii, Kärdla 30p (ktr)

Uunilinnut *Phylloscopidae*

Sirittäjä *Mets-lehelind*

Phylloscopus sibilatrix

Esiintyminen: Keväällä ensimmäiset sirittäjät saapuvat huhtikuun lopulla, ja laji yleistyy vapun maissa. Kablissa tämän yömuuttajan päivämuittoakin pääsee näkemään. Sen huippu on huhti- toukokuun vaihteessa. Suurimmat määrät havaitaan laulukaudella toukokuun lopusta kesäkuun loppuun. **Pesintä:** Pesimäalue käsittää tasaisesti koko maan, mutta kanta on niukentunut nyt 320.000-370.000 pariin. Sirittäjän syysmuutto alkaa jo heinäkuussa, ja huipentuu nopeasti elokuun alkupuolella. Päivämuittoa voi havaita elokuussa ainakin Sörvessä, mahdollisesti myös muissa niemenkärjissä. Vaiblan verkoista lintuja tulee eniten heinä-elokuun vaihteessa. Laji harvinaistuu syyskuun alussa, ja kuun lopussa se on jo hyvin vähälukuinen. Lokakuun havaintoja on kaksi.

Aineisto (12.433):

21.4.2012 KLA 2m (jk), 21.4.2012 KLA 2m (jk), 30.4.2018 KLA **10m** (me), 10.5.2007 KLA 4m (tp), 30.5.2018 KLA 2m (me), 5.6.2019 KLA 1m (me), 30.6.2017 SLA 1m (tp), 11.7.2010 KLA 1m (me), 30.7.2002 SLA 13m (mm,skl,ym), 4.8.2020 SLA 16m (tp,mca,ym), 10.8.2002 SLA **40m** (tp,ym), 19.8.2002 SLA 10m (hp,mm,ym), 29.8.2002 SLA 4m (sc,ym), 1.9.2000 SLA 1m (tp,akl,ym), 2.9.2000 SLA 1m (tp,akl,ym), 5.9.2024 SLA 1m (tp,ttp)

15.4.2016 Valga, Pugritsa 1p (tte), 15.4.2019 Tartu linn 2p (arl), 29.4.2016 Häädemeeste, Krundiküla 7p (jt,irt), 2.5.2023 Kastre, Palu 19p (kk), 24.5.2014 Põlva, Valgesoo 27p (lam), 27.5.2001 Valga, Iigaste **36p** (me), 7.6.2018 P-Sakala, Tipu 35p (art), 19.6.2021 Tallinn, Pääsküla 11p (tva), 6.7.2002 SLA 10p (tp,ark,ym), 4.8.2021 L-Harju, Vintse 22p (me), 3.9.2017 Kuusalu, Kalme 11p (ape), 6.9.2009 SLA

3p (mm,se,ym), 29.9.2024 Valga, Iigaste 1p (mli,eli), 1.10.1996 Häädemeeste, Pikla 1p (jn,tp,ym), 14.10.1980 SLA 1p (elei)

Taigauunilintu *Vööt-lehelind*

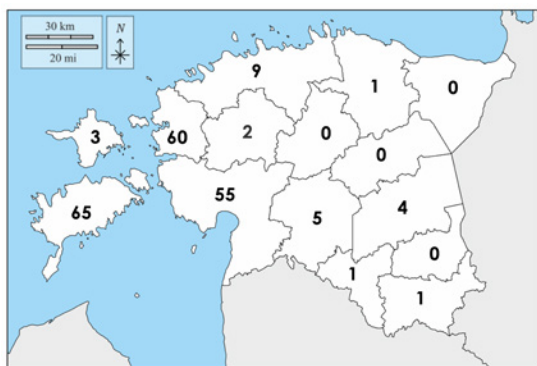
Phylloscopus inornatus

Esiintyminen: Taigauunilintu on harvinainen, mutta melkein jokavuotinen läpimuuttaja syksyllä. Niitä näkyy pääsääntöisesti syyskuun alkupuolelta lokakuun alkuun. Aikaisin on havaittu 20.8. ja päämuutto osuu syyskuun lopulle. Marraskuulta on neljä havaintoa. Sörven lintuasemalla laji on havaittu 56 kertaa 20.8.-8.11. aikana.

Aineisto (226):

17.9.1998 SLA 1m (jn,sc,ym), 19.9.2016 L-Harju, Pakri **4m** (js), 28.9.2016 L-Harju, Pakri 2m (js), 29.9.2014 Ppea 1m (jk,tp,ym), 12.10.2005 Hii, Tahkuna 1m (tp,tku,ym), 8.11.1998 SLA 1m (js,ppi,ym)

20.8.2015 SLA 1p (tp,ym), 3.9.2014 SLA 1p (js,ym), 10.9.2019 Ppea 1p (me), 17.9.2011 SLA 2p (mm,jos), 19.9.2013 Ppea **4p** (jjö), 24.9.2020 Haapsalu, Puise 2p (tva,hpik), 8.10.2013 SLA 2p (tp,ym), 30.10.1999 Pärnu, Lao 1p (Raja), 2.11.2020 SLA 1p (tva,hpik), 3.11.2017 SLA 1p (tp), 3.11.2025 SLA 1p (tp)

Ino puuttuu monista sisämaan maakunnista.

Kashmirinuunilintu *Tuhk-lehelind* (RK)

Phylloscopus humei

Esiintyminen: Keski-Aasian vuoristometsissä pesivä laji harhautuu Eurooppaan vuosittain. Siitä on 13 hyväksyttyä havaintoa 1.10.-14.12. aikana. Vuonna 2025 lintuja oli epätavallisen monta.

Hippiäisuunilintu **Kuld-lehelind**

Phylloscopus proregulus

Esiintyminen: Hippiäisuunilintu on harvinainen läpimuuttaja syksyllä. Aikaisin havainto on 4.9. ja eniten lintuja on havaittu lokakuussa. Marraskuulta on neljä havaintoa. Sörven lintuasemalla laji on tavattu 15 kertaa 27.9.-4.11. aikana.

Aineisto (78):

8.10.2025 SLA 1m (gh,nf), 19.10.2021 SLA 1m (tnu)
4.9.2024 P-Sakala, Tääksi 1p (jau), 23.9.2024 L-Nigula, Saare 1p (up), 27.9.2000 SLA 1p (akl,ym), 16.10.2022 Hii, Kalana 2p (jpö,pli), 20.10.2025 SLA 2p (up), 23.10.1997 KLA 2p (aso), 3.11.2003 SLA 1p (gn,js,ym.), 4.11.1999 SLA 1p (tp,mb,ym.), 5.11.1996 KLA 1p (akl)

Siperianuunilintu **Siberi lehelind** (RK)

Phylloscopus schwarzi

Esiintyminen: Nimensä mukaisesti Siperiassa pesivä laji harhautuu toisinaan Euroopan. Siitä on kaksi havaintoa 4.10.1999 Sörve ja 25.9.2022 Osmussaari.

Ruskouunilintu **Tömmu-lehelind** (RK)

Phylloscopus fuscatus

Esiintyminen: Siperiassa pesivä laji harhautuu Euroopan ja Pohjolaan vuosittain. Lajista on Virossa loka-marraskuulta 12 havaintoa ja yksi tammikuulta.

Pajulintu **Salu-lehelind**

Phylloscopus trochilus

Esiintyminen: Keväällä pajulintuja alkaa saapua huhtikuun puolivälissä, ja laji yleistyy kuun lopussa. Kablissa päämuutto on toukokuun lopulla. **Pesintä:** Pajulintu ei ole enää selkeällä kakkossijalla runsaimpien lajien joukossa, vaan sen kanta on pudonnut jaetulle kolmannelle sijalle 500.000-600.000 pariin. Tosin levinneisyys kattaa edelleen koko maan. Vähenemisen syyt ovat talvehtimisalueilla ja muuttomatalla. Syysmuutto käynnistyy sisämaassa heinäkuussa ja vilkastuu rannikolla elokuun kuluessa. Rengastusaineiston perusteella pääjoukot menevät Vaiblassa jo heinäkuussa, muutto jatkuu vahvana vielä syyskuun alkuun. Kablissa päämuutto on syyskuun alussa, Sörvessä se kestää elokuun keskeltä syyskuun puoliväliin. Pajulintu on tavallinen vielä lo-

kakuun ensimmäisen viikon, mutta harvinainen kuun lopussa. Sitä ei ole havaittu marras-maaliskuussa.

Aineisto (23.507):

16.4.2018 KLA 2m (me,vo,ym), 25.4.2012 KLA 5m (jk), 30.4.2018 KLA 14m (me), 12.5.2007 KLA 110m (tp), 22.5.1996 KLA 1000m (sc,mb), 27.5.1998 KLA **4110m** (mb,ym), 4.6.2001 SLA 25m (sc,rls,ym), 15.6.2020 Ppea 1m (af,al), 24.7.2003 SLA 2m (mm), 27.7.2025 Haapsalu, Puise 3m (me,wit), 3.8.2000 SLA 13m (akl,pleh), 21.8.2002 SLA 440m (hp,ym), 1.9.2000 SLA 550m (tp,ym), 17.9.1998 SLA **1700m** (jn,sc,ym), 23.9.2001 SLA 80m (sc,tp,ym), 8.10.2010 KLA 4m (jt,asak,ym), 22.10.2017 Ppea 1m (aan)

7.4.2024 Pärnu linn 1p (rpr), 8.4.2021 Otepää, Otepää 1p (hma), 12.4.2016 L-Nigula, Sutlepa 2p (ron), 24.4.2014 Narva-Jõesuu Auvere 8p (mpe), 28.4.2007 Salme 25p (hj), 9.5.1993 Kambja, Ropka luht 44p (up), 24.5.2016 Hii, Hanikatsi 56p (up,tkaa), 5.6.2025 Pärnu, Seljametsa 17p (jai), 20.7.2002 SLA 30p (df,ym), 8.8.2017 Viljandi, Vaibla 50p (art,kad,ym), 19.8.2005 SLA 200p (gn,mm), 1.9.2000 SLA 350p (tp,akl,ym), 23.9.2001 SLA **400p** (tp,lmä,ym), 5.10.2000 SLA 10p (mb,jla,ym), 13.10.2000 SLA 2p (mb,ym), 26.10.2001 SLA 1p (tp,rls,ym), 28.10.2014 Ppea 1p (jk,ym)

Tiltalti **Väike-lehelind**

Phylloscopus collybita

Esiintyminen: Keväällä tiltalti on uunilintulajeista aikaisin, ensimmäiset saapuvat jo maaliskuun lopulla, ja siitä laji yleistyy vauhdilla. Päämuutto näyttää menevän Kablissa huhtikuun lopulla. **Pesintä:** Tiltalti pesii koko maassa, ja sen kanta on säilynyt edelleen 500.000-750.000 parissa. Se on siis runsaudessa tasoissa pajulinnun kanssa. Syysmuutto on heikkoa elokuussa, ja vilkastuu syyskuun alusta alkaen. Rengastusaineiston perusteella Kablin päämuutto osuu syyskuun puoliväliin. Vaiblassa ja Sörvessä aikataulu on sama. Marraskuun alkuvuikolla tiltalti on vielä tavallinen, ainakin Sörvessä, mutta kuun lopussa se on jo kaikkialla harvinainen. Joulukuun havaintoja on kahdeksan ja tammi-helmikuulta kuusi.

Alalajin P.c.tristis havainnot RK tarkasti vuoteen 2017 asti. Hyväksytyttä on 26 pääasiassa lokakuulta, yksi toukokuusta. Elurikkuksessa löytyy vuoden 2017 jälkeen saman verran lisää, ja näistä kuusi on keväältä.

Aineisto (38.231):

11.3.2007 Salme 1m (sc), 20.3.2023 Ppea 1m (af),

Syysmuutolle ampaistaan elokuun kuluessa, syyskuussa viedään jo viimeisiä. Tiltaltti, Väike-lehelind, *Phylloscopus collybita*. Sörve 24.9.2020. Timo Nuoranen

7.4.2018 KLA 4m (me), 14.4.2018 KLA 27m (me,vo), 23.4.2022 KLA **74m** (me,pme,ym), 29.4.2021 KLA 46m (me), 9.5.2017 L-Harju, Pakri 7m (js), 12.6.2021 Kullamaa 1m (jpä), 27.7.2025 Haapsalu, Puise 3m (me,wit), 17.8.2013 Jögeva, Jöune 50m (rott), 24.8.1960 Viimsi, Aksi 400m (Rahi), 10.9.2006 SLA 265m (sc,Kose,ym), 17.9.1998 SLA **5000m** (jn,sc,ym), 23.9.2001 SLA 460m (sc,tp,ym), 28.9.2005 KLA 53m (jt,me,ym), 13.10.2021 SLA 30m (jsj,ym), 24.10.1998 SLA 2m (gn,tp,ym), 14.11.2023 Pärnu linn 1m (kran)

1.1.2018 Viljandi, Tarvastu 1p (mp,up), 7.1.2020 Saa, Kuressaare 1p (kvö,Vilk), 28.2.2020 Saa, Kuressaare 1p (mp,up,ym), 1.3.2020 Hii, Nömme 1p (rpi), 18.3.2017 L-Harju, Pedase 1p (Ita,oma), 1.4.2017 SLA 2p (tp), 15.4.2016 Tartu, Ilmatsalu 15p (kk), 26.4.2007 SLA 42p (mm,jhau,ym), 6.5.2019 Salme **46p** (tp), 4.6.2001 Tapa, Tamsalu 21p (me), 9.7.2018 Luunja, Kabina 15p (arl), 27.7.2021 L-Harju, Hatu 24p (me), 26.8.2013 Tartu, Ilmatsalu 40p (up), 7.9.1999 SLA 120p (tp,akl,ym), 24.9.2000 SLA **150p** (gn,akl,ym), 5.10.2000 SLA 70p (mbjla,ym), 21.10.2016 Saa, Elda pank 19p (am,me), 1.11.2009 SLA 4p (gn,se), 3.12.2019 Ruhnu, Süstaku 2p (me), 26.12.2019 Kuusalu, Pärisepa 1p (rer,mpii)

Idänuunilintu Nõlva-lehelind

Phylloscopus trochiloides

Esiintyminen: Idänuunilintu on pesivistä uunilintulajeista selvästi myöhäisin saapuja ja aikaisin poistuja. Keväällä ensimmäiset tulevat toukokuun puolivälissä, ja päämuutto menee touko-kesäkuun vaihteessa. Sörvessä laji on harvalukuinen vierailija toukokuun puolivälistä elokuun loppuun. **Pesintä:** Idänuunilintuja pesii harvakseltaan kaikissa maakunnissa, hiukan runsaammin etelässä, mutta keskittyymiä on mm. Lahemaan ympäristössä ja Pärnumaalla. Pesimäkanta on pudonnut nyt 2500-4000 pariin. Syysmuutosta on vähän tietoa, ja laulun vaiettua havainnot hiipuvat. Elokuulta on 11 havaintoa, syyskuulta yksi.

Aineisto (1594):

20.5.1996 KLA 1m (mb,tp,ym), 20.5.2018 KLA 1m (mal,vvä,ym), 21.5.2012 KLA **2m** (tp), 31.5.2013 Kihnu, Pitkänä 2m (tp), 1.6.2013 Kihnu, Pitkänä 2m (tp), 4.6.2020 SLA 1m (tnu), 29.7.2001 SLA 1m (hp,tp,ym), 31.8.2023 SLA 1m (tp)

16.-28.4.2008 Rakvere, Taaravainu 1p (rpä), 8.5.2004 Häädemeeste 1p (akl), 8.5.2008 Tõrva, Tõr-

Viron puistoista löytää monenmoista erikoisuutta, tässä amurinkorkkipuun *Phellodendron amurense* syysväriä. Järvelja 2.10.2016. Timo Nuoranen

va 1p (ome), 13.5.2022 Audru polder 2p (rmä,ym), 26.5.2014 Ruhnu 51p (me), 1.6.2016 Kohtla vald **74p** (ron), 18.6.2005 Kihnu, Linaküla 7p (akl), 23.6.2001 Põlva, Taevaskoja 4p (tse,ym), 14.7.2020 SLA 5p (tp), 29.7.2014 SLA 2p (lmä,ym), 12.8.2020 Tartu, Veeriku 1p (up), 30.8.2009 SLA 1p (mm,se), 16.9.2008 P-Pärnumaa, Enge 1p (jjü)

Lapinuunilintu Põhja-lehelind (RK)

Phylloscopus borealis

Esiintyminen: Fennoskandian pohjoisosissa ja Siperiassa pesivä laji pysähtyy vain harvoin muuttomatkallaan. Lajista on viisi touko-kesäkuun havaintoa, tuorein 27.5.2000.

Kertut *Sylvidae*

Lehtokerttu Aed-pöösälind

Sylvia borin

Esiintyminen: Kevään aikaisin lehtokerttu saapuu vappuna. Laji yleistyy kuun loppuun mennessä. Päämuutto on Kablissa toukokuun lopussa, Sõrvessä kesäkuun alussa. **Pesintä:** Lehtokerttu on viimeisim-

män arvion mukaan maan runsain kerttu, jota pesii kaikkialla. Kanta on 320.000-420.000 paria. Laulu kuuluu vielä heinäkuussa, mutta harvoin myöhemmin. Syysmuutto lähtee liikkeelle elokuun alussa, ja huipentuu kuun viimeisellä viikolla. Lehtokerttu on mantereella harvinainen jo syyskuun alussa, mutta Sõrvessä se on tavallinen vielä lokakuun alkupäiviin. Marraskuulta on yksi havainto.

Aineisto (12.406):

16.5.2007 KLA 1m (tp), 16.5.2024 Tallinn, Järveküla 1m (lta,oma), 18.5.2024 KLA 2m (tp,jn), 23.5.2012 KLA **5m** (me,tp), 4.6.2001 SLA 2m (sc,rls,ym), 1.8.2002 SLA 1m (js,mm), 9.8.2002 SLA 2m (tp,ym), 25.8.2003 SLA 3m (me,ym), 2.9.1999 SLA 3m (tp,akl), 18.9.1998 SLA **10m** (jn,sc,ym), 28.9.2005 KLA 1m (jt,ym), 1.10.2005 SLA 1m (mo)

27.4.2019 Häädemeeste 1p (lam), 30.4.2025 Hii, Kallana 1p (pli), 1.5.2020 Rapla, Lõpemetsa 1p (mol), 3.5.2018 Tallinn, kesklinn 2p (sli), 11.5.2019 Ppea 5p (af,al), 26.5.2014 Ruhnu 20p (me), 3.6.2001 SLA **40p** (sc,rls,ym), 3.6.2001 Haljala, Männiku 37p (me), 12.6.2017 Elva, Konguta 11p (pme), 11.7.2005 SLA 10p (mm,lmä,ym), 28.7.2018 Viljandi, Vaibla 22p (art,kad), 8.8.2017 Viljandi, Vaibla 47p (art,kad,ym), 30.8.2001 SLA **70p** (me,tp,ym), 2.9.2000 SLA 65p

(tp,akl,ym), 26.9.1999 SLA 25p (jn,tp,ym), 14.10.2004 KLA 1p (it), 27.10.2022 SLA 1p (mp,up), 2.11.2021 SLA 1p (tva,hpik)

Mustapääkerttu **Mustpea-pöösaling**

Sylvia atricapilla

Esiintyminen: Keväällä mustapääkerttuja saapuu huhtikuun puolivälistä alkaen. Laji on hernekertun ohella aikaisin kerttu. Päämuutto on huomaamaton, ja runsaita kertymiä nähdään pääasiassa toukokuussa. Sörven määrät nousevat kesäkuun puoliväliin asti. **Pesintä:** Mustapääkertun 300.000-400.000 parin vakaa kanta on levittäytynyt läpi koko maan. Syysmuutto käynnistyy sisämaassa jo heinäkuussa, ja on Vaiblassa vilkkainta elokuun lopussa. Rannikolla muutto käynnistyy elokuun puolivälissä, ja on vilkkainta syyskuun lopussa. Kertuista myöhäisin on marraskuun alussa vielä Sörvessä tavallinen, mutta muualla vähissä. Muutama mustapääkerttu talvehtii vuosittain ruokintojen liepeillä.

Aineisto (14.159):

13.4.2023 Kihnu, Sääre 1m (Täll), 25.4.2006 KLA 1m (js), 28.4.2012 KLA 2m (jk), 29.4.2018 KLA **4m** (me), 20.5.2018 KLA 3m (mal,ym), 11.6.2006 SLA 2m (sc), 10.8.2002 SLA 2m (mm,tp,ym), 15.8.2023 L-Nigula, Riguldi 3m (al), 31.8.2021 Haapsalu, Puise 3m (me), 9.9.2025 SLA 6m (tp,lli), 23.9.2001 SLA **9m** (tp,ym), 9.10.2021 SLA 2m (up,Vilk,ym), 17.10.1999 SLA 1m (tp,akl,ym), 11.11.2021 L-Harju, Paldiski 1m (gh,nf)

28.1.2018 Tapa, Tapa 1p (alei), 2.2.2021 Saa, Kuresaare 1p (kath), 11.3.2025 Hii, Tahkuna 1p (la), 30.3.2025 Märjamaa, Kirna 1p (rpu), 15.4.2018 Valga, Valga 2p (tte), 28.4.2007 SLA 6p (mm,jhau,ym), 6.5.2013 SLA 10p (hlu,pke,ym), 13.5.2021 Hii, Kalana 15p (mp,up), 26.5.2014 Ruhnu **26p** (me), 3.6.2001 Haljala, Männiku 19p (me), 23.6.2003 SLA 20p (mb), 9.7.2005 SLA 12p (sc,jha,ym), 19.7.2025 L-Nigula, Risti 6p (me), 16.8.2023 Haapsalu, Puise 15p (tva), 23.9.2001 SLA **53p** (tp,lmä,ym), 2.10.2025 SLA 17p (up), 28.10.2018 SLA 5p (jn,tnu,ym), 6.11.1999 SLA 2p (tp,akl), 25.11.2019 Viimsi, Rohuneeme 1p (akru), 1.12.2016 Hii, Kidaste 1p (kko), 18.12.2018 Valga, Valga 1p (mli)

Viimeiset yksilöt piileskelevät lokakuulle asti. Lehtokerttu, Aed-pöösaling, *Sylvia borin*. Sörve 17.9.2022. Timo Nuoranen

Kirjokerttu **Vööt-pöösälind**

Curruca nisoria (*Sylvia nisoria*)

Esiintyminen: Kirjokerttuja saapuu jo toukokuun alkupuolella, mutta muutto huipentuu vasta kesäkuussa. Laji on kertuista myöhäisin. **Pesintä:** Vakiintunut tai hieman palautunut 5000-6500 parin pesimäkanta painottuu nykyään länsirannikolle. 2020 lajista on 60 havaintoa, joista 21 oli pesintään viittaavia. Mielenkiintoisin näistä oli Hanikatsin luodolla, Hiidenmaan eteläpuolella, jossa lauloi kuusi koirasta. Vastaavasti 2013 neliökilometrin kokoiselta Loonalaiun saarelta, Vilsandin länsipuolelta, löytyi 21 parin kolonia. Syysmuutto on kertuista selvästi aikaisin. Syksyllä linnut katoavat vähin äänin, jälkiä jättämättä, heinäkuusta alkaen, ja päämuutto menee jo elokuun alkupuolella. Syyskuun alun jälkeen viivytelijoita nähdään erittäin harvoin. Loka-marraskuulta on kaksi havaintoa.

Aineisto (2450):

20.5.1996 KLA 1m (mb,tp,ym), 23.5.2012 KLA 1m (me,tp), 30.5.2022 KLA 2m (tp), 4.6.2002 KLA **5m** (tp), 10.6.2021 Ppea 1m (af), 18.7.2022 L-Nigula, Riguldi 1m (al), 2.8.2018 Viljandi, Vaibla **2m** (kad,rmä,ym), 4.8.2002 SLA 1m (jhe,ym), 21.8.2004 SLA 1m (mj,mlil,ym), 9.10.2021 SLA 2m (jn,up,ym)

4.5.2009 Pärnu, Kastna 1p (akl), 9.5.2007 Pärnu, Päraküla 1p (it), 13.5.2012 Haapsalu, Puise 2p (io), 24.5.2003 SLA 15p (jha,lmä,ym), 1.6.2000 Osmussaar **60p** (tp,VLS), 1.6.2013 Saa, Loonalaid 21p (rnn,aiun,ym), 7.6.2004 SLA 18p (mb,jha,ym), 25.6.2018 L-Harju, Pakri 3p (js,mesa), 20.7.2022 Läänerranna, Virtsu 4p (Ita,oma), 8.8.2014 Ppea 4p (aa,ym), 11.8.2001 SLA **15p** (mm,jaa,ym), 6.9.2009 SLA 2p (hp,mm,ym), 13.9.2023 Kuusalu, Muuksi 1p (ktr), 23.9.2001 SLA 1p (tp,ym), 18.10.2003 SLA 1p (tnu,ym),

Hernekerttu **Väike-pöösälind**

Curruca curruca (*Sylvia curruca*)

Esiintyminen: Kevään aikaisin hernekerttu saapuu huhtikuun puolessa välissä. Laji yleistyy kohta vapun jälkeen, ja pääosa kannasta muuttaa toukokuun puolessa välissä tai heti sen jälkeen. **Pesintä:** Hernekertun pesimäkanta on laskenut 50.000-60.000 pariin. Mahdolliset uhat ovat muuttomatalla. Syksyllä päämuuttoa nähdään käytännössä vain Sörvessä. Muutto käynnistyy heinäkuun lopussa, ja jatkuu vahvana koko elokuun. Syyskuussa määrät laskevat

tasaisesti. Lokakuun alkupäivinä hernekerttu on Sörvessä vielä tavallinen, mutta myöhemmin jo harvainen. Muualta lokakuun havaintoja on vain kourallinen. Marraskuussa laji on tavattu seitsemän kertaa ja joulukuussakin kerran.

Aineisto (11.761):

24.4.2004 KLA 2m (tse,slau), 26.4.2006 KLA 5m (js), 29.4.2006 KLA 12m (js,vop), 9.5.2023 Haapsalu, Puise 15m (ihu,kto), 22.5.1996 KLA **70m** (sc,mb), 24.5.2022 KLA 12m (tp), 9.6.2007 SLA 2m (gn,js), 12.6.2021 Ppea 1m (af), 21.6.2023 Rakvere, Kohala 1m (vip), 28.7.2002 SLA 6m (mb,mm,ym), 30.7.2002 SLA **65m** (mm,skl,ym), 2.8.2002 SLA **65m** (jhe,js,ym), 22.8.2002 SLA 24m (hp,ppi,ym), 31.8.2021 Haapsalu, Puise 16m (me), 9.9.2025 SLA 16m (tp,Ili), 23.9.2001 SLA 33m (tp,gn,ym), 4.10.2004 SLA 1m (jha,tku,ym), 9.11.2021 Viimsi, Rohuneeme 1m (akru)

9.4.2018 KLA 1p (me,vo), 12.4.2021 Kohila, Salutaguse 1p (mmr), 28.4.2025 Saue, Kaasiku 4p (tnu), 29.4.2012 Saa, Harilaid 10p (up), 11.5.2019 Ppea **53p** (af,al), 13.5.2021 Hii, Kalana 45p (mp,up), 1.6.2025 Osmussaar 20p (af,al), 8.7.2020 SLA 23p (slm,ym), 28.7.2018 Viljandi, Vaibla 15p (art,kad), 15.8.2017 Viljandi, Vaibla 35p (igi,art,ym), 16.9.2014 SLA **50p** (jsj), 23.9.2001 SLA 40p (tp,ym), 26.9.1999 SLA 10p (jn,tp,ym), 1.10.2012 SLA 6p (gn,ym), 14.10.2012 SLA 2p (jn,mm,ym), 5.11.2016 Peipsiääre, Kallaste 1p (up,mim), 5.11.2017 Rakvere, Taaravainu 1p (rpä), 1.12.2005 SLA 1p (gn,js)

Kääpiökerttu **Körbe-pöösälind** (RK)

Curruca nana (*Sylvia nana*)

Esiintyminen: Kääpiökerttu on harhailija Kazakstanin suunnalta. Ainoa havainto 20.-24.10.2005 Saarenmaa, Looden majakka.

Pensaskerttu **Pruunsalg-pöösälind**

Curruca communis (*Sylvia communis*)

Esiintyminen: Keväällä ensimmäiset pensaskertut saapuvat säännöllisesti vapun tienoilla, ja laji yleistyy koko maassa jo toukokuun puoliväliin mennessä. Päämuutto ohittaa Kablin tavallisesti 14.-30.5. aikana. Sörven runsaampi huippu on vasta touko-kesäkuun vaihteessa. **Pesintä:** Pensaskertun kanta arvioidaan nykyään 350.000-400.000 parin kokoiseksi. Syksyn päämuutto menee Kablissa elo-syyskuun vaihteessa, mutta rengastuksia on vuosittain keski-

Kun pihlajamarjat on syöty sillon kelpaavat muutkin marjat. Tilhi, Siidisaba, *Bombycilla garrulus*. Saue 19.2.2021. Timo Nuoranen

määrin vain alle kymmenen. Laji harvinaistuu heti syyskuun puolivälin jälkeen. Lokakuun havaintoja on kahdeksan ja marraskuun vain yksi.

Aineisto (17.194):

1.5.2015 Narva-Jõesuu, Perjatsi 1m (tp), 1.5.2018 KLA 2m (me), 14.5.2007 KLA 8m (tp), 18.5.1997 KLA **25m** (tp,ym), 23.5.2012 KLA 16m (me,tp), 4.6.2001 SLA 8m (sc,r,ym), 11.6.2006 SLA 3m (sc), 24.6.2024 Ppea 1m (af,tp), 28.7.2002 SLA 2m (mb,mm,ym), 30.7.2002 SLA 12m (mm,skl,ym), 2.8.2002 SLA **50m** (mm,jhe,ym), 9.9.2025 SLA 11m (tp,lli), 23.9.2001 SLA 2m (tp,lmä,ym), 15.10.2011 Pärnu, Lao 1m (it)

21.4.2000 Vormsi, Kjursgrunne 1p (avu,hhy), 24.4.2008 Haapsalu, Haeska 1p (se), 27.4.2011 SLA 1p (mm,jhau), 1.5.2015 Valga, Lepa 2p (tte), 11.5.2019 Ppea 10p (af,al), 19.5.2009 SLA **80p** (hp,ym), 16.6.2014 Saa, Loonalaid 42p (kre,aiun,ym), 14.7.2009 SLA 30p (mm,jhau,ym), 28.7.2018 Viljandi, Vaibla 21p (art,kad), 15.8.2017 Viljandi, Vaibla 54p (igi,art,ym), 20.8.2010 SLA **80p** (gn,elei), 6.9.2009 SLA 20p (mm,se,ym), 25.9.2012 SLA 2p (gn,jn,ym), 5.10.2000 SLA 1p (mb,jla,ym), 15.10.2020 KLA 1p

(jt), 19.11.2012 Kambja, Aardlapalu prügila 1p (up,te,ym)

Idänrusokerttu Punakurk-pöösälind (RK)

Curruca cantillans (*Sylvia cantillans*)

Esiintyminen: Kaakkois-Euroopassa pesivä laji havaittiin 30.05.2019 Ruhnussa ja 3.5.2023 Läänemaa Riguldissa

Tilhet *Bombycillidae*

Tilhi Siidisaba (rk)

Bombycilla garrulus

Esiintyminen: Tilhi on läpimuuttaja ja talvivieras lokakuusta toukokuuhun. Kevätmuuttoa kestää maaliskuusta toukokuun puoliväliin. Selvä huippu menee huhtikuun jälkipuolella. Kesä-heinäkuussa laji on hyvin harvinainen. Varmistettuja **pesintöjä** on vain muutamia, mutta 2025 laji on otettu pesimä-

lajien listalle 0-2 parilla. Ensimmäiset syysmuuttavat saapuvat vuodesta riippuen syyskuussa tai lokakuun alkupuolella. Tilhen päämuutto on lokakuussa tai marraskuun alussa. Sörven lintuasemalla syksyn yhteismäärä vaihtelee sadoista yli kymmeneen tuhan-teen. Tähän toki vaikuttaa myös havainnoinnin puute. Marraskuun lopusta helmikuuhun lintujen määrä keskimäärin vähenee. Talvikanta vaihtelee 10.000-30.000 yksilön välillä.

Aineisto (9220):

13.1.2003 SLA 130m (mm), 20.2.2025 Rapla 110m (mol), 4.3.2017 Tartu linn, **900m** (kkan), 16.4.2013 KLA 180m (me,tp,ym), 23.4.2007 Salme 750m (tp), 29.4.2018 KLA 310m (me), 3.5.2017 Narva-Jõesuu, Perjatsi 180m (tp), 6.5.2005 Setomaa, Lüübnitsa 200m (jih,kha,ym), 20.5.2017 KLA 12m (tp,rls), 2.7.2017 SLA 1m (tp), 19.8.2019 L-Harju, Hatu 5m (jr,avu,ym), 24.9.2008 KLA 54m (it,jt), 2.10.2004 Ppea 590m (js,tp), 18.10.2008 SLA 2050m (jk,se,ym), 7.11.2005 SLA 2970m (mm), 8.11.2005 SLA **3470m** (mm,ym), 5.12.2000 SLA 500m (tp,rls,ym), 24.12.2000 Ppea 250m (io,kvik)
SUM 24.10.-9.11.2005 SLA 11.000m (js,mm,ym)

17.1.1999 Pärnu linn **4000p** (Raja), 25.1.1957 Tallinn, Nõmme 1200p (os), 8.2.2017 Tartu linn, 800p (mamä), 9.3.2017 Tartu, Veeriku 800p (mp,up), 1.4.2003 Aardla polder 350p (hp), 26.4.2017 Setomaa, Audjassaare 300p (kor,Pent,ym), 5.5.2005 L-Nigula, Nõva 155p (fs,mb), 28.5.2023 L-Harju, Laoküla 2p (Karu), 21.6.2005 SLA 1p (hp,mm), 26.6.1991 Röpina, Uhtinina 1p (uka), 10.7.2021 Alutaguse, Jaama 2p (tle), 15.8.2020 Alutaguse, Alajõe 2p (ab,rk,ym), 20.9.2001 L-Nigula, Risti 70p (io), 4.10.2004 Pärnu, Rääma 220p (jjü), 15.10.2012 Tallinn, Lasnamäe **1000p** (rott), 8.11.2005 SLA **1000p** (mm), 25.12.2000 Haapsalu 940p (mva,tva,ym)

Hippiäiset *Regulidae*

Tulipäähippiäinen **Lääne-pöialpoiss**

Regulus ignicapilla

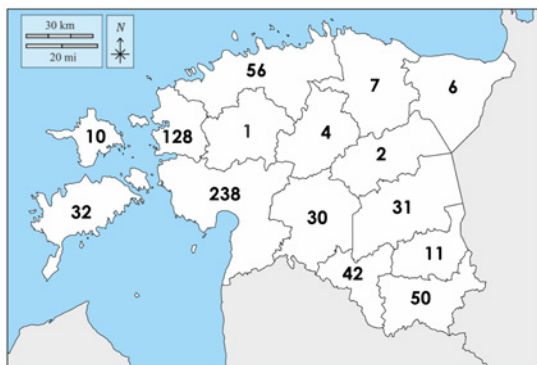
Esiintyminen: Tulipäähippiäinen on ehdottomasti nopeimmin leviävä laji tällä hetkellä. Ensihavainnot ovat 1800-luvulta, mutta vielä 2000-luvun alussa tulipää oli kohtalaisen harvinainen. Viimeisenä RK-vuonna 2018 lajista hyväksyttiin 19 havaintoa. Tätä nykyä lintuja näkyy ympäri vuoden, jouluhelmikuussakin jo 15 kertaa. **Pesintä:** Vuonna 2019 pe-

simäkanta arvioitiin 0-5, mutta 2025 jo 2500-5000 parin suuruiseksi. Laji on prosentuaalisesti eniten runsastuva laji tällä hetkellä! Latviassa lajin kanta on viimeisimmän atlaksen mukaan 350-1600 paria, ja runsastuminen jatkuu edelleen.

Aineisto (1117):

17.4.2023 Liivi laht 1m (tva), 28.4.2022 KLA 1m (me,tva), 13.9.2025 L-Nigula, Haversi 1m (al), 25.9.2025 Haapsalu, Puise 1m (me,wit), 6.10.2024 SLA 2m (hj,rhä,ym), 6.10.2025 SLA **3m** (tp,tva,ym), 9.10.2021 L-Nigula, Riguldi 2m (al), 19.10.2025 Ruhnu 1m (me,jus), 30.10.2021 L-Nigula, Riguldi 1m (al)

2.1.2025 Saa, Harilaid 4p (me,jus), 27.2.2021 Saarde, Marana 1p (agl), 31.3.2024 Pärnu linn 2p (ab,ym), 17.4.2019 Häädemeeste, Jaagupi 3p (me), 26.4.2022 Tori, Tammiste 4p (rilv), 17.5.2019 Kambja, Palumäe 5p (mp,art,ym), 10.6.2022 Häädemeeste, Penu 3p (avu,tyl), 10.7.2025 Kohila, Urge 4p (ina), 30.7.2019 Ppea **6p** (jk), 14.8.2021 L-Harju, Kolviku 4p (me,ym), 16.9.2024 L-Harju, Meremõisa 3p (mra), 25.9.2020 KLA 3p (jt,Vilk,ym), 22.10.2025 SLA **5p** (tva,h-pik), 15.11.2024 Hii, Kalana 2p (mp,ym), 2.12.2017 L-Nigula, Riguldi 2p (mp,up), 28.12.2019 Saa, Kaavi 1p (mpu)

Tulipäähippiäinen valloittaa nyt Etelä- ja Länsi-Viroa.

Hippiäinen **Pöialpoiss**

Regulus regulus

Esiintyminen: Hippiäisen kevyt kevätmuutto kestävä maaliskuun puolivälistä huhtikuun loppuun. Vilkainta aikaa on huhtikuun alku, mutta päiväsumat ovat vain kymmeniä. Kablissa ei ole kertaakaan mennyt yli 30 lintua päivässä. **Pesintä:** Pesimäalue

kattaa melko tasaisesti koko maan. Kanta on vakaa 220.000-270.000 paria. Talvien lauhtuminen luultavasti edistää kannan kasvua. Syysmuutto alkaa hennosti elokuussa, huipentuu syys-lokakuun vaihteessa, ja jatkuu marraskuun alkuun. Kablissa yksilöitä rengastetaan eniten syys-lokakuun vaihteessa. Huippupäivänä 29.9.2023 rengastettiin yli tuhat lintua. Sörven vaikuttava huippu löytyy takavuosilta, kun syksyllä 2005 laskettiin 26.-29.9. aikana 35.000 muuttavaa. Talvella hippinäinen on heti talitiaisen jälkeen runsain laji, ja sen kanta on 200.000-600.000 yksilöä.

Aineisto (21.398):

16.2.2019 Saa, Kaunispes 10m (alli,mase), 21.3.2007 KLA 11m (tp), 7.4.2012 KLA 29m (jk,me), 21.4.2008 SLA **80m** (mm,jhau,ym), 3.5.2018 KLA 2m (me), 26.5.2005 KLA 1m (js), 30.6.2017 SLA 1m (tp), 27.7.2025 Ppea 5m (af,mp,ym), 13.8.2023 Haljala, Oandu 5m (vm), 30.8.2023 SLA 9m (tp), 6.9.2008 SLA 51m (jk,ym), 14.9.2010 KLA 400m (jt), 17.9.1998 SLA 8000m (jn,sc,ym), 28.9.2005 SLA **16.000m** (js,ym), 8.10.2020 Kihnu, Pitkänä 5000m (tva,hpik), 12.10.2020 SLA 12.000m (mpu), 19.10.2000 SLA 4200m (tp,lmä,ym), 31.10.1998 SLA 130m (hj,tp,ym), 3.11.1998 SLA 45m (lmä,mre), 13.11.2017 L-Nigula, Nigula 2m (aan), 31.12.2017 P-Pärnumaa, Kodesmaa 2m (elel)

25.1.2015 Saa, Paiküla **60p** (alli,mase), 7.2.2021 Hii, Kalana 30p (oj), 9.3.2020 Kastre, Palu 12p (kk), 30.3.2007 SLA 30p (jo), 12.4.2023 Jöelähtme, Neeme 30p (ktr), 24.4.2008 SLA 40p (mm,jha,ym), 5.5.2021 Ruhnu 22p (me), 26.5.2014 Ruhnu 12p (me), 11.6.2014 Saarde, Mustla 9p (it), 6.7.2008 Rapla, Kaiu 20p (rls,tp,ym), 20.7.2019 Kastre, Möra 10p (Purm), 12.8.2023 Saarde, Ilvese 20p (eeh,kmu,ym), 3.9.2014 SLA 100p (jsj,moj,ym), 23.9.2001 SLA 1500p (tp,lmä,ym), 3.10.2012 SLA **3000p** (mm,mo), 19.10.2000 SLA 2000p (tp,lmä,ym), 26.10.2021 Hii, Kalana 100p (mp,up), 3.11.1998 SLA 50p (lmä,mre), 23.11.2017 Mulgi, Sammaste 30p (rmä), 30.12.2013 Jöelähtme, Punakivi soo 25p (js)

Nakkelit *Sittidae*

Pähkinänakkele *Puukoristaja*

Sitta europaea

Esiintyminen: Keväällä muuttavia pähkinänakkeleita nähdään yksin kappalein mitättömän vähän.

Pesintä: Mantereella pesii melko vakaa 65.000-70.000 parin kanta, mutta laji on hyvin harvinainen länsirannikon saarilla. Saarilta on vain muutamia havaintoa vuoden 2010 jälkeen. Vähäistä syysmuuttoa tai vaellusta menee länsirannikolla vuosittain. Puisessa nähtiin 10.9.-20.10.2018 välillä 48m. Samana vuonna Kablissa rengastettiin ennätyselliset 33 lintua. Talvella pähkinänakkeleita viihtyy metsissä ja puistoissa 150.000-200.000 yksilöä. RK tarkasti alalajin *S.e.asiatica* havainnot v.1995 asti. Hyväksytyjä on yksi 1800-luvulta ja yksitoista 1970-90 luvuilta. Lisäksi 2010- ja 2020-luvuilta on ainakin yhdeksän havaintoa.

Aineisto (21.161):

16.1.2016 Elva, Puhja **3m** (Tali), 2.2.2025 Kohila, Rabivere 1m (kmu), 15.3.2007 KLA 3m (jt,me,ym), 20.3.2018 KLA 2m (me,kvö), 19.4.2003 KLA 1m (mo,up,ym), 30.4.2006 KLA 1m (js), 4.7.2004 KLA 1m (agl), 31.7.2020 Haapsalu, Puise 1m (tva), 20.8.2010 Haapsalu, Puise 5m (ako), 8.9.2003 Ppea 3m (eg,vpe), 8.9.2013 KLA 5m (am,me), 10.9.2018 Haapsalu, Puise 11m (ako), 18.9.2018 Puise **14m** (ako), 29.9.2008 Läänerranna, Virtsu 6m (mm,sc), 20.10.2018 Haapsalu, Puise 12m (ako), 21.12.2021 Võru, Võisi 1m (eu)

3.1.2018 Jöhvi 20p (vip), 24.2.2023 Võru, Tamula järv 23p (eu,Must), 20.3.2014 Tartu, Raadi **27p** (lam), 8.4.2019 Kanepi, Valgjärve 7p (kk), 1.5.2014 Haljala, Aaspere 7p (vkii), 6.6.2014 Nõo 6p (Sild), 1.7.2012 Võru, Vana-Vastseliina 10p (hhu,mah,ym), 11.8.2020 Kastre, Palu 10p (up), 2.9.2018 Narva-Jõesuu, Narva-Jõesuu 10p (kmu), 2.10.2016 Kastre, Järvselja 13p (me), 27.10.2013 Tartu, Ilmatsalu 19p (jt,pva), 23.11.2020 Võru, Tamula järv **22p** (eu,mkö), 29.12.2013 KLA 16p (me)

Puukiipijät *Certhiidae*

Puukiipijä *Porr*

Certhia familiaris

Esiintyminen: Keväällä puukiipijöitä liikkuu aivan vähän pääasiassa maaliskuussa. **Pesintä:** Pesimäkanta 85.000-100.000 paria arvioidaan vielä vakaaksi. Suunta lienee jo kääntynyt alas lisääntyneen metsätaloustoiminnan ja ikääntyneen puuston vähenemisen seurauksena. Syysmuutto on merkittävää vain Kablissa ja Sörvessä. Muuttokausi kestää elokuun lopusta marraskuun alkuun. Huippu on syys-lokakuun vaihteessa, jolloin on nähty yli 50 linnun muuttoja.

**Runsaimmat muutot on laskettu Sörvessä. Puukiipijä, Porr, *Certhia familiaris*. Sörve
21.10.2019. Timo Nuoranen**

Laji oli runsas 2000, jolloin Sörven lintuasemalla laskettiin 170m ja 910p. Vuosina 2018 ja 2020 Kablissa rengastettiin yli 300 lintua syksyssä. Talvikanta on 150.000-200.000 yksilöä.

Aineisto (13.725):

4.3.2017 KLA 1m (it,me), 18.3.2007 KLA 1m (me), 28.3.2021 Kohtla-Järve 1m (ür), 23.4.2018 KLA 2m (me), 28.4.2018 KLA 2m (me), 29.5.2020 Tartu, Raadi 4m (up), 26.8.2002 SLA 1m (hp,ym), 29.8.2025 Ppea 2m (af,al), 7.9.2013 KLA 3m (am,me), 12.9.2014 SLA 10m (jsj), 26.9.2005 KLA 70m (jt,me,ym), 27.9.2005 KLA **91m** (jt,me,ym), 7.10.2010 KLA 70m (jt,mo,ym), 13.10.2000 SLA 50m (mb,ym), 3.11.2000 SLA 10m (mm,mre), 4.11.2012 KLA 4m (jt,me), 11.11.2007 KLA 1m (agl), 13.11.2021 Ristna 1m (up)

4.1.2016 Häädemeeste, Urissaare **25p** (it), 22.2.2003 Alutaguse, Puhatu 21p (tp,jha,ym), 16.3.2008 Tõrva, Helme 12p (tp,rls), 27.4.2018 L-Nigula, Tuksi 8p (ron), 26.5.2014 Ruhnu 8p (me), 17.6.2019 Kastre, Järvelja 9p (me), 19.7.2019 Ppea 11p (me), 7.8.2002 Abruka 15p (sc), 9.9.2016 Nõo, Altmäe 10p (Sild), 2.10.2010 Haljala, Vaindloo 25p (jn,tno), 19.10.2000 SLA

100p (tp,lmä,ym), 27.10.2000 SLA 50p (tp,jlaa,ym), 3.11.2000 SLA 15p (mm,mre), 4.12.2014 Peipsiääre, Padakõrve LK 10p (jt)

Peukaloiset *Troglodytidae*

Peukaloinein Käblik

Troglodytes troglodytes

Esiintyminen: Talvehtineet peukaloiset alkavat saada rinnalleen muuttomatkalaisia maaliskuun mittaen. Kablissa ja Sörvessä peukaloisia muuttaa keväällä maaliskuun alusta pitkälle toukokuuhun.

Pesintä: Peukaloisia pesii saarimaakuntia myöten ympäri maan. Kanta on vakaa 300.000-420.000 paria. Syksyllä lintuja liikkuu hieman jo elokuussa, mutta runsasta syysmuutto on syyskuun alusta marraskuun alkupuolelle. Kablissa selvä muuttohuippu on lokakuun alussa, samaan aikaan hippiäisen kanssa. Sörvessä suurimmat paikallismäärät lasketaan lokakuussa. Peukaloinein on vähälukuinen talvehtija koko maassa. Helpoiten sen löytää länsirannikolta sulavesien ääreltä. Talvikanta on 500-2000 yksilöä.

Aineisto (21.888):

23.3.2025 Otepää 1m (hma), 18.4.2025 Ppea 1m (al), 27.5.2013 Saarde, Nigula mets 1m (agl), 12.9.2008 KLA 5m (it,jt), 25.9.2016 KLA 10m (art,tkaa,ym), 2.10.2006 KLA **15m** (jt), 11.10.2020 Kuusalu, Pärисpea 6m (ktr,ttr), 28.10.2025 Ppea 1m (af)

18.1.2006 Ruhnu 8p (it), 23.2.2018 Hii, Öngu 8p (it), 21.3.2002 SLA 5p (mm), 27.3.2014 Häädemeeste, Krundiküla 22p (jt,pva), 9.4.2023 Vönne, Paluküla 16p (kk), 24.4.1999 Kihnu, Sangelaid **60p** (Raja), 6.5.2021 Ruhnu 24p (me), 9.6.2007 Lügänuše, Sonda 18p (rls), 24.7.2015 Alutaguse, Poruni 15p (kvö), 16.8.2012 Kuusalu, Töreska 8p (kvö), 11.9.1999 SLA 20p (tp,ym), 23.9.2001 SLA 95p (tp,ym), 6.10.1999 SLA 100p (tp,rls,ym), 21.10.2000 SLA **160p** (tp,ym), 9.11.2001 SLA 15p (tp), 19.11.2024 Tallinn Paljassaare 15p (tnu), 5.12.2015 Ruhnu 13p (kvö,Vilk), 29.12.2002 SLA 20p (mm,up)

Kottaraiset *Sturnidae*

Kottarainen **Kuldnokk**

Sturnus vulgaris

Esiintyminen: Kevätmuuton alkua on vaikea huomata, koska talvehtijoita on vuosittain satoja tai tuhansia. Kottarainen toki runsastuu maaliskuun puolivälin jälkeen, ja Kablin päämuutto menee maaliskuun huhtikuun vaihteessa. Pärnun ja Tarton seudulla on huhtikuun alussa jo tuhansien parvia. Linnut ovat pesillä huhtikuun lopusta kesäkuun alkuun. **Pesintä:** Pienentynyt pesimäkanta 75.000-100.000 paria on levinnyt ympäri maan. Laji puuttuu vain suurilta suoalueilta kuten Kõrvemaalta ja Alutaguselta. Heinä-syyskuussa Tartun, Läänemaan ja Võrun ruovikoissa yöpyy tuhansia lintuja, Tartussa jopa kymmeniä tuhansia. Muinoin 3.9.1961 V.Paakspuu laski Kloostrissa 150.000 yöpyvää kottaraista. Syksyllä laji on runsain Põõsaspeassa syyskuun alussa ja Sõrvesä syyskuun lopusta marraskuun alkuun. Tämän jälkeen parvet pienenevät merkittävästi. Talvikanta on 400-4000 yksilöä.

Aineisto (37.646):

27.1.2020 Audru polder 200m (Mann), 8.2.2025 Kambja, Reola 39m (pani), 28.2.2019 Mulgi, Räägu 30m (anon), 5.3.2021 Valga, Iigaste 150m (jajjff), 19.3.2012 KLA 1320m (am,me), 1.4.2017 KLA **2620m** (me), 2.4.2006 Salme 1430m (hj), 25.4.2006 KLA 320m (js), 7.5.2007 SLA 99m (mm,jhau,ym), 29.5.2007

KLA 222m (ako), 24.6.2016 Tartu, Sootaga 1200m (lele), 24.7.2021 Tartu linn 1000m (jbo), 1.8.2018 Viljandi, Vardi **4000m** (rmä), 16.8.2016 Häädemeeste, Võiste 2000m (ab,ren), 23.8.2007 Elva, Võsivere 1500m (anla), 26.9.2021 Haapsalu, Puise 1870m (eu,wit), 16.10.2017 Saa, Valjala **5000m** (jos,msaa), 26.10.1998 SLA 2500m (tp,ym), 11.11.2006 Häädemeeste, Võiste 120m (akl), 27.11.2019 KLA 13m (me), 25.12.2011 SLA 20m (mm)

6.1.2025 Saa, Kärä-Kirikuküla 1050p (me,jus), 3.2.2021 Pärnu, Tammuru 2000p (jt,ren), 28.3.2009 Häädemeeste, Pulgoja 4000p (up), 13.4.2023 Aardla polder **9500p** (mo), 21.4.2022 Saue, Tuula 2500p (tnu), 30.5.2016 Pärnu 1800p (up,Vilk), 11.6.2014 Aardla polder 10.500p (up), 22.6.2002 Tartu, Anne kanal 22.000p (mo,up), 13.7.2007 Kastre, Haaslava 48.000p (up), 25.7.2010 Aardla **57.000p** (mo,up), 21.8.2010 Rannu, Neemisküla 10.000p (mo), 17.9.2023 Türi, Äiamaa 12.000p (sva), 2.10.2001 L-Nigula, Saunja laht 5000p (io), 17.10.2000 Hii, Käina 8000p (hp), 1.11.2008 Tartu, Ilmatsalu 3000p (tp,rls), 19.12.2020 Tori, Urge 650p (ren), 24.12.2017 Elva, Neemis 300p (up)

Punakottarainen **Roosa-kuldnokk (RK)**

Pastor roseus (Sturnus roseus)

Esiintyminen: Pohjois-Euroopassa säännöllisesti tavattava kaakkoinen harhailija. Virossa yksin kappalein havaitut 36 lintua on nähty 17.4.-30.10. aikana, useimmin elo-syyskuussa.

Koskikarat *Cinclidae*

Koskikara **Vesipapp**

Cinclus cinclus

Esiintyminen: Koskikaran keväinen liikehdintä on vähäistä tai huomaamatonta. **Pesintä:** Koskikarasta on vuoden 2011 jälkeen 40 pesintään viittaavaa havaintoa, ja kannaksi on arvioitu 3-7 paria. Pesälöytöjä on mm. Harjumaalta Nõmmeveskin, Keila-Jõan ja Jägalan putouksilta sekä Viljandista Öisujärveen laskevasta ojasta. Eteläisin pesintä on Rõugestä, Võrumaalta. Syksyllä koskikaroja alkaa saapua lokakuun lopussa, jolloin lajin voi nähdä myös rannikolla. Talvikaudena laji on yleinen kaikilla sulina pysyvillä koskilla, ja joen tai puron varrella viihtyy enimmillään 5-6 lintua. Talvikanta on 100-200 lintua.

Aineisto (2742):

17.1.2021 Saa, Ohessaare 1m (ami,pme,ym), 23.3.2010 Häädemeeste, Urissaare 1m (it), 7.4.2023 Kuusalu, Nõmmeveski 1m (lele), 18.10.2017 L-Nigula, Dirhami 1m (tp), 24.10.2020 Ppea 1m (af,al,ym), 11.11.2017 Hii, Kärdla 2m (ken), 28.11.2017 Hii, Kärdla 1m (ök), 24.12.2022 L-Harju, Keila-Joa 1m (mval)

29.1.2006 Põlva, Taevaskoja 5p (rsa), 8.2.2017 Rae, Vaskjala 5p (pve), 3.3.2018 L-Harju, Keila **6p** (ksaa), 25.4.2020 Mulgi, Kalvre 2p (mele), 19.5.2017 Rõuge, Saarlase 4p (mkö), 27.5.2014 Jõelähtme, Koogi 5p (jjö), 10.6.2017 L-Harju, Keila-Joa 4p (ür), 23.6.2005 Kuusalu, Nõmmeveski 1p (mo,up), 11.7.2023 L-Harju, Meremõisa 1p (kvö), 29.8.2020 L-Harju, Keila-Joa 1p (hka), 6.9.2023 Võru, Väimela 1p (kli), 20.10.2020 Hii, Kärdla 1p (la), 24.10.2021 Kuusalu, Nõmmeveski 2p (keg,ym), 3.11.2018 Hii, Lehtma 3p (ök), 5.11.2016 Tapa, Tapa 3p (Kiis,vkii), 20.11.2017 Rõuge, Möldri 2p (mkö), 6.12.2005 Hii, Pihla **4p** (tp,jla), 12.12.2021 P-Pärnumaa, Kurgja **4p** (sva)

Rastaat *Turdidae*

Kulorastas *Hoburastas*

Turdus viscivorus

Esiintyminen: Kevään ensimmäiset kulorastaat saapuvat helmi-maaliskuun vaihteessa. Kablissa päämuutto menee huhtikuun alussa, Salmessa hieman myöhemmin kuin puolivälin jälkeen. Toukokuun alkupäivien jälkeen muutto on enää vähäistä. **Pesintä:** Kulorastaita pesii vakaasti 15.000-25.000 paria mäntyvaltaisilla aloilla. Tiheimmin pesintöjä on ka-pealla metsävyöhykkeellä Lahemaalta Iklaan. Alueen maantieteellinen termi on "Vahe-Eesti" eli "Väli-Eesti". Joitain tihentymiä on myös Itä-Virumaalla ja Pärnun länsiosissa. Kulorastas on Sõrvessä harvinainen vapusta syyskuun puoliväliin saakka. Syysmuutto vilkastuu syyskuun lopussa ja huipentuu lokakuun alkupuolella. Heikkoa muuttoa menee vielä marraskuun alussa. Talvehtivia nähdään joka vuosi, mutta talvikanta on ravintotilanteesta riippuen 1-100 yksilöä.

Aineisto (12.255):

1.1.2025 Viru-Nigula, Letipea 4m (Kiis,vkii), 28.2.2017 KLA 3m (me,rmä), 8.3.2007 KLA 27m (it,jt), 21.3.2007 KLA 674m (tp), 1.4.2010 KLA 700m (tp,rls,ym), 19.4.2019 Salme **950m** (tp), 2.5.2005 KLA 59m (me), 10.5.2019 Ruhnu 24m (me), 31.5.2018 Ppea 2m

(kvö), 21.6.2022 Ppea 3m (af), 16.7.2023 Tori, Tabria 7m (hmä), 10.8.2015 Kuusalu, Vahastu 80m (mor), 15.9.2023 Ppea 48m (af,ym), 27.9.2013 SLA 270m (gn,tno,ym), 1.10.2022 SLA 690m (tp,jli), 9.10.2012 SLA **900m** (jn,mm,ym), 22.10.1998 SLA 500m (gn,tp,ym), 31.10.1998 SLA 110m (hj,tp,ym), 3.11.2025 SLA 22m (tp), 29.11.2024 Ppea 9m (af,me,ym), 28.12.2014 KLA 13m (am,me)

4.1.2025 Haljala, Vergi 18p (pve,tve), 24.2.2025 Saa, Mõntu 10p (amä,emä), 24.3.2019 Saa, Rahuste 50p (jos,msaa), 13.4.2025 Salme **150p** (hj,tp), 24.4.2010 Häädemeeste, Leina 91p (mo,up,ym), 4.5.2017 Saa, Kaamise 41p (rnn), 19.5.2007 Mulgi, Teringi mka 6p (kmu,ome), 20.6.2022 Põlva, Taevaskoja 8p (mkä), 18.7.2017 Rõuge, Kellämäe 19p (mpä), 19.8.2021 L-Nigula, Einbi 60p (llu), 12.9.2023 L-Nigula, Hindaste 51p (me), 29.9.2018 SLA 75p (tp,tnu,ym), 3.10.2004 SLA 500p (jha,tku,ym), 8.10.1994 SLA **1000p** (sc,moj,ym), 17.10.2003 SLA 600p (jha,tku,ym), 6.11.2024 Hii, Paope 160p (la), 24.11.2024 L-Harju, Lohusalu 50p (ima,ina), 18.12.2014 L-Nigula, Rooslepa 7p (me), 31.12.2014 Saa, Harilaid 4p (am,me)

Laulurastas *Laulurastas*

Turdus philomelos

Esiintyminen: Keväällä laulurastaita alkaa saapua maaliskuun keskellä, ja laji yleistyy kuun loppua kohden. Suurimmat satojen lintujen päivämuutot nähdään huhtikuussa. Niiden ajankohta ja määrä vaihtelee paljon säästä riippuen. Kablin vuoden 2022 yömuuttoseurannassa pääosa meni 12.-20.4, huipuna 17.4. yli sata lintua. Viimeisiä muuttaa toukokuun alussa. **Pesintä:** Laulurastas on levinnyt laajalle. Vakaa 220.000-270.000 parin kanta elää kuusimetissä ympäri maan. Sõrvessä laji on koko kesän ajan vähälukuinen, ja määrät kasvavat vasta syyskuun alussa. Laulurastaan päämuutto ajoittuu syys-lokakuun vaihteeseen. Kablissa lintuja rengastetaan eniten 20.9.-1.10. aikana. Lajin syysmuutto on rastaista aikaisin. Yömuutolla laulurastaita voi mennä yhdessä yössä lähes tuhat lintua. Laji harvinaistuu mantereella lokakuun ja Saarenmaalla marraskuun puolivälissä. Talvikanta on 1-10 yksilöä.

Aineisto (25.602):

10.3.2014 Jõgeva, Könnu 1m (mp), 15.3.2007 KLA 1m (jt,me,ym), 19.3.2002 SLA 4m (mm), 22.3.2007 Salme 33m (hj), 2.4.2017 KLA 188m (me), 12.4.1998 KLA **500m** (hj,tp,ym), 19.4.2019 KLA 217m (me,tsi,ym),

Suurin kulorastasmuutto on laskettu lokakuun alussa. Kulorastas, Hoburastas, *Turdus viscivorus*. Sörve 26.9.2022. Timo Nuoranen

28.4.2003 KLA 130m (jpa,vop,ym), 5.5.2021 Ruhnu 11m (me), 22.5.2019 Saa, Kõruse 16m (lke), 11.6.2006 SLA 1m (sc), 29.6.2003 SLA 1m (mb,lmä,ym), 26.7.2020 Haapsalu, Puise 2m (ako), 27.8.2023 Tartu, Veeriku 22m (rec-VBO), 31.8.2018 Tartu, Veeriku 110m (mp,up), 16.9.2021 Tartu, Veeriku 710m (up), 28.9.2005 SLA **1700yömä** (js), 4.10.2003 SLA **1380m** (tp,jha,ym), 22.10.1998 SLA 800m (gn,tp,ym), 1.11.2004 SLA 5m (mb,tp,ym), 22.11.2024 P-Pärnumaa, Pärnu-Jaagupi 3m (e lel), 11.12.2005 Hii, Tahkuna 1m (tp,jla)

3.1.2016 Saa, Nasva 5p (mves), 11.2.2016 Vormsi, Kjursgrunne 1p (ron), 15.3.2020 Anija, Soodla 2p (ttam), 26.3.2023 Luunja, Lohkva 35p (kvõ,Tali), 16.4.2018 Tori, Rütavere 150p (ren), 24.4.2007 SLA **500p** (hp,jhau), 4.5.2021 Ruhnu 336p (me), 19.5.2009 SLA 30p (hp,jhau), 4.6.2001 Tapa, Tamsalu 36p (me), 12.7.2022 P-Pärnumaa, Roodi 10p (e lel), 14.8.2021 L-Harju, Änglema 25p (llu,ym), 9.9.2023 Kambja, Aiaste 40p (mp,up), 26.9.1999 SLA 200p (jn,tp,ym), 6.10.1996 Saa, Harilaid **350p** (mb,tp,ym), 23.10.1998 SLA 150p (gn,tp,ym), 2.11.2004 SLA 12p (mb,tp,ym), 3.12.2019 Ruhnu 4p (it), 17.12.2006 SLA 2p (mm)

Punakylkirastas Vainurastas

Turdus iliacus

Esiintyminen: Keväällä punakylkirastaita alkaa saapua maaliskuun loppupuolella. Jo huhtikuun alkupäivinä laji on kaikkialla yleinen. Päämuutto on huhtikuun puolivälissä, kun Salmen suurimmat summat nähdään. Pohjoista pesimäkantaa menee vielä vapun aikaan. Kablin päiväsummat ovat mitättömiä.

Pesintä: Lajin pesimäkanta on supistunut nykyiseen 28.000-35.000 pariin. Taantumisen syynä voi olla lehtimetsien, pihojen ja puutarhojen väheneminen tai kenties talvikuoletisuuden nousu. Pesimäalueissa ei ole isoja aukkoja. Punakylki on Sörven lintuasemalla satunnainen toukokuusta syyskuun alkuun. Runsaita muuttoa siellä nähdään syyskuun lopun ja lokakuun lopun välillä. Kablissa lintuja rengastetaan eniten 4.10-19.10. kuluessa. Marjavyösina muutto viivästyy lokakuun loppuun. Mantereella laji on harvinainen marraskuun alusta, Sörvessä joulukuun alusta. Marjavyösina lintuja jää Saarenmaalle viivyttelemään. Talvikannaksi arvioidaan 1-10 yksilöä, mutta hyvinä marjatalvina todennäköisesti enemmän.

Aineisto (10.930):

3.1.2006 SLA 4m (me,sc,ym), 9.3.2007 Lääneranna, Virtsu 1yöm (sc), 10.3.2008 Häädemeeste 1m (jt), 18.3.2017 KLA 2m (tp), 22.3.2007 Salme 780m (hj), 14.4.2025 Salme **1500m** (hj,tp), 28.4.2003 KLA 190m (jpa,vop,ym), 3.5.2019 Salme 32m (tp), 24.5.2015 Narva-Jõesuu, Perjatsi 2m (tp), 5.6.2006 SLA 1m (se,tp,ym), 24.6.2003 SLA 1m (mb), 31.7.2023 Tartu, Veeriku 1m (recVBO), 5.8.2023 Väike-Maarja, Raeküla 1m (pme), 27.8.2023 Tartu linn 86m (recVBO), 3.9.2025 Tartu linn 141m (recVBO), 16.9.2021 Tartu, Veeriku 334m (up), 2.10.2005 SLA **13.500m** (gn,ym), 22.10.1998 SLA 2000m (gn,tp,ym), 5.11.2024 Ppea 147m (af,gc,ym), 13.11.2022 Tartu, Veeriku 4m (recVBO), 5.12.2000 SLA 3m (tp,rls,ym), 28.12.2014 KLA 2m (am,me)

3.1.2006 SLA 20p (me,sc,ym), 26.2.2003 Häädemeeste, Võiste 14p (akl), 1.3.2015 Tallinn 5p (ina), 16.3.2007 SLA 15p (mm), 21.3.2014 Lääneranna, Metsküla 150p (jt), 7.4.2019 Valga, Sooblase 200p (mkä,mli,ym), 14.4.2022 Saa, Tagamõisa **900p** (tva), 23.4.2009 Salme 350p (hj), 1.5.2005 Lääneranna, Lihula 200p (eke,eke), 20.5.2019 P-Sakala, Tipu 7p (jau,mese), 13.6.2003 SLA 11p (gjs,ym), 15.7.2025 L-Nigula, Risti 5p (me), 4.8.2011 Tallinn, Paljassaare 10p (js), 29.9.2025 Saku, Saue 80p (ptar), 6.10.2009 Ppea 250p (me,tp,ym), 14.10.2007 SLA **1400p** (hp,se,ym), 27.10.2024 L-Nigula, Riguldi 200p (al), 5.11.2013 SLA 40p (mm,mp,ym), 4.12.2019 Ruhnu, Holma 20p (me), 23.12.2002 SLA 20p (mm)

Mustarastas Mustrastas

Turdus merula

Esiintyminen: Keväällä mustarastaita muuttaa jo maaliskuun alkupuolella, ja yleensä laji yleistyy nopeasti. Päämuutto menee Kablissa maalishuhtikuun vaihteessa, rastaista ensimmäisenä. Huippu on satoja, joskus tuhansia lintuja päivässä. Huhtikuun puolivälin jälkeen muutto hiljenee nopeasti. **Pesintä:** Mustarastaita pesii vakaasti ja varmasti kaikkialla, yhteensä 400.000-450.000 paria. Syksyllä hyviä yömuuttoja voi kuulla jo syyskuun lopussa, mutta päämuutto menee lokakuussa. Kablissa lintuja rengastetaan eniten 24.9-12.10. aikana. Laji on runsas Sörvessä marraskuun puoliväliin asti, jonka jälkeen määrät vajoavat. Marjavuosina muutto viivästyy merkittävästi. Talvikanta on 5000-15.000 yksilöä.

Aineisto (48.536):

8.1.2022 SLA 2m (mm), 25.2.2019 Viimsi, Viimsi 9m

(hvö), 7.3.2025 Salme 37m (hj,tp), 9.3.2007 Lääneranna, Virtsu **1000yömä** (sc), 26.3.2010 KLA **2100m** (it,jt), 5.4.2018 KLA 1110m (me,kme,ym), 16.4.2013 KLA 223m (me,tp,ym), 25.4.2006 KLA 23m (js), 6.5.2022 KLA 8m (me,vo), 23.5.2012 KLA 4m (me,tp), 4.6.2020 SLA 2m (tnu), 21.6.2023 Ppea 1m (af), 26.7.2020 Haapsalu, Puise 7m (ako), 20.8.2023 Tartu, Veeriku 6m (recVBO), 1.9.2019 Jöelähtme, Haapse 30m (jkal), 24.9.2006 KLA 200m (jt,agl,ym), 28.10.2019 Tartu, Veeriku **210m** (up), 19.11.2004 SLA 10m (mb,mm), 5.12.2013 Haapsalu, Puise 2m (ako), 28.12.2014 KLA 3m (am,me)

4.1.2025 Tallinna, Kakumäe 94p (pli), 17.2.2018 Hii, Kärdla 55p (ök,ume,ym), 1.3.2008 Elva, Valguta polder 80p (tte), 30.3.2009 SLA **120p** (hp,mm), 11.4.2009 SLA 70p (gn,hp,ym), 20.5.2021 Tallinn, Nõmme 35p (tva), 27.6.2025 Haapsalu, Kiltsi 90p (me), 11.7.2023 Valga, Priimetsa 10p (kmu), 15.8.2020 Lüganeuse, Nüri 20p (rott), 5.9.2024 Kastre, Agali 25p (ktr,ttr), 18.9.2023 Saku, Saue 66p (ptar), 20.10.2024 Viru-Nigula, Kunda **200p** (laas,vip), 21.10.2019 SLA 190p (tp,tnu), 25.11.2018 Tallinn, Haabersti 74p (muu), 12.12.2009 Põltsamaa, Puurmani 80p (tte), 27.12.2009 Tallinn 88p (up,mo)

Räkättirastas Hallrastas

Turdus pilaris

Esiintyminen: Räkättirastaita on normaalivuosina talven jäljiltä vähän. Kevätmuutto käynnistyy maaliskuun alussa, vilkastuu kuun lopussa, ja päämuutto menee huhtikuun puolivälissä. Suurimmat päiväsummat ovat Kablissa useita satoja, Salmessa useita tuhansia lintuja. Toukokuun päiväsummat ovat pieniä kautta maan. **Pesintä:** Lievästi laskeva pesimäkanta on nyt 80.000-100.000 paria. Laji asuttaa maata laajalti, pienempiä saaria myöden. Sörven lintuasemalla räkätti on kesä-heinäkuussa harvinainen, mutta elokuun lopulla jo jokapäiväinen. Syysmuutto vilkastuu syyskuun lopussa ja huipentuu lokakuun lopussa. Marras-tammikuussa voi vielä nähdä tuhansien muuttoja, jos marjoja riittää. Talvehtivia on 5000-80.000 yksilöä.

Aineisto (30.980):

17.1.2003 Häädemeeste, Võiste 2000m (akl), 26.2.2025 Saa 300m (rmä), 1.3.2020 Pärnu, Pootsi 350m (ab,ren), 9.3.2007 Salme 650m (sc), 1.4.2017 KLA 5600m (me), 13.4.2007 Salme **10.400m** (hj,sc), 14.4.2008 Salme 8620m (hj,tp,ym), 24.4.2007 Salme 4150m (tp), 2.5.2013 Viimsi, Rohuneeme 320m (js),

20.5.2017 Tartu, Tähtvere 6m (pme), 10.6.2023 Rõuge, Paganamaa 1m (Must), 10.7.2020 P-Pärnumaa, Sõõrike 7m (e lel), 26.7.2020 Haapsalu, Puise 11m (ako), 16.8.2016 P-Pärnumaa, Kodesmaa 40m (e lel), 13.9.2025 Röpina, Meeksi 60m (mp,up), 26.9.2016 Röpina, Mehikoorma 2960m (up,tkaa), 13.10.2022 Puise 11.400m (tva), 18.10.2008 SLA 20.000m (jk,ym), 26.10.2006 SLA **20.500m** (sc,ym), 7.11.2005 SLA 4840m (mm), 28.12.2014 KLA 3350m (am,me)

23.1.2023 Hii, Nõmmerga 5500p (la), 5.2.2003 Häädemeeste, Vöiste 4000p (akl), 9.3.2007 Salme 1800p (sc), 19.4.2012 Saku, Rahula **2200p** (etu,atuu), 26.4.2019 Saa, Anseküla 1350p (me), 2.5.2019 Salme 600p (tp), 22.5.2021 Rae, Assaku 30p (sli), 17.6.2021 Tallinn, Kadrioru 35p (tva), 31.7.2022 Saue, Jõgisoo 95p (ptar), 20.8.2021 Peipsiääre, Kuusiku 200p (mp,up), 12.9.2018 P-Sakala, Laane 500p (rmä), 23.9.2009 Tõrva, Pokardi 1000p (rmi), 16.10.2004 SLA 2500p (mm,mo), 26.10.2014 Elva, Tamme

5000p (lke), 6.11.2005 Saa, Türju **6000p** (mo,up,ym), 9.12.2005 Hii, Käina **6000p** (tp,jla)

Sepelrastas **Kaelusrästas**

Turdus torquatus

Esiintyminen: Sepelrastas on harvalukuinen läpimuuttaja saarilla ja länsirannikolla. Mantereen itäosissa se on harvinainen. Ensimmäisen maaliskuisen linnun jälkeen havaintoja on huhtikuun alkupuolelta. Päämuutto osuu huhtikuun lopulle tai vapun tienoille. Kesäkuulta on vielä yksi havainto, mutta ajalta 3.6.-26.9. ei yhtään. Syksyllä sepelrastaita on havaittu syyskuun lopusta marraskuun alkuun kevättä selvästi niukemmin. Eniten lintuja on liikkeellä lokakuun lopulla, lähes kaikki Sörvessä.

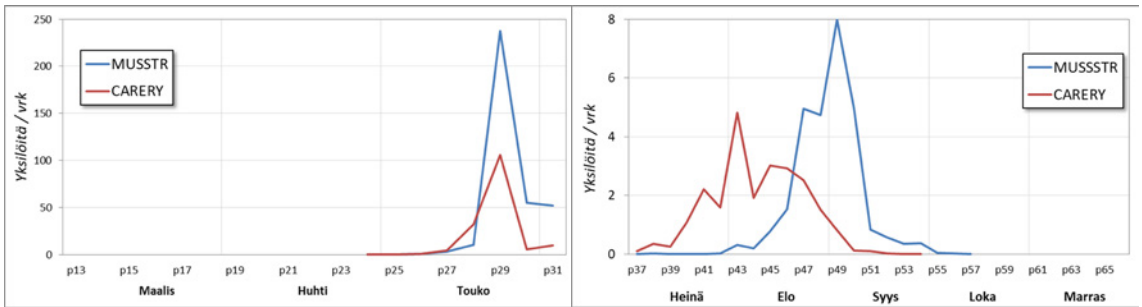
Aineisto (347):

6.4.2019 Saa, Kaunispe 1m (tpo), 13.4.2018 L-Harju, Pakri 1m (js), 14.4.2007 Salme 3m (hj,sc), 20.4.2006

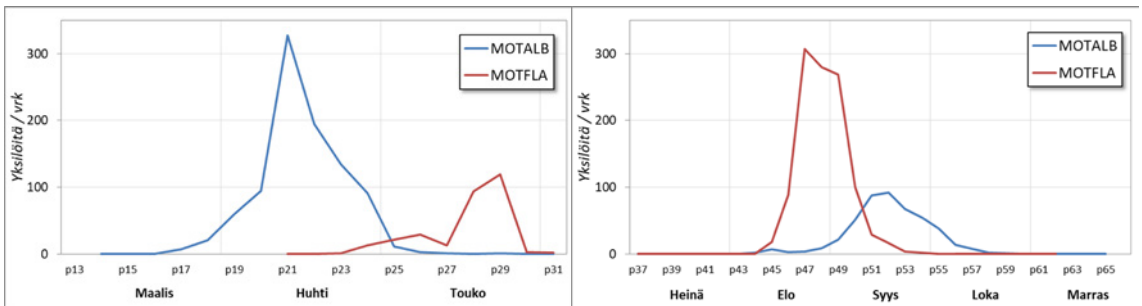

Rastaiden talvikuoilleisuus on suurinta talven lopussa kun ruoka vääjäämättä vähenee ja talvi jatkuu lumisena. Räkättirastas, Hallrästas, *Turdus pilaris*. Saue 19.2.2021.

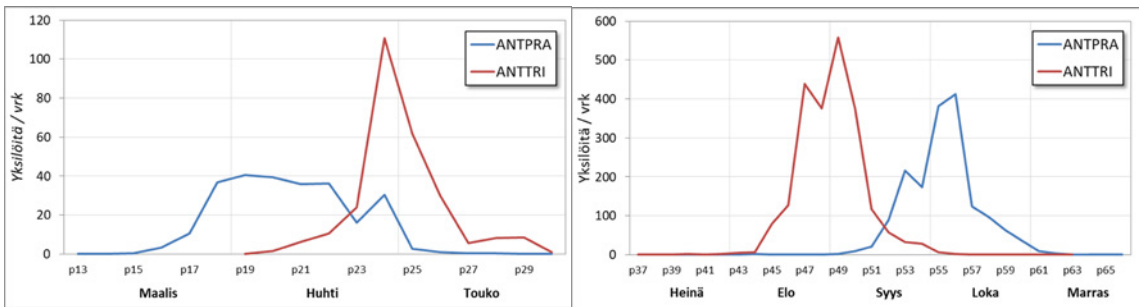
Timo Nuoranen

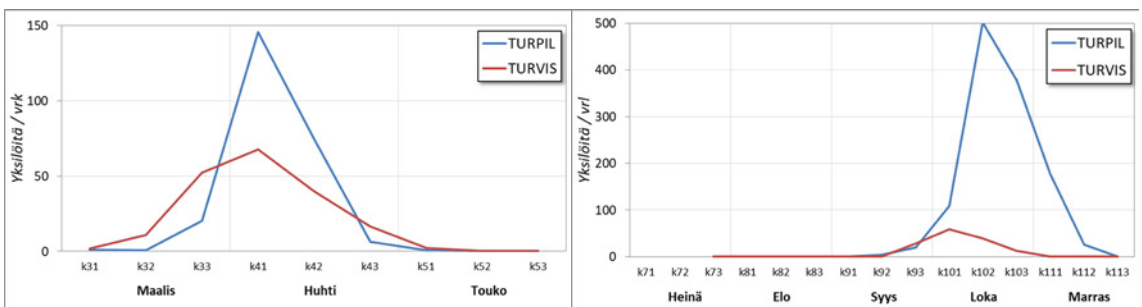
Harmaasieppo (*Muscicapa striata*) ja **punavarvunen** (*Carpodacus erythrinus*).

Västäräkki (*Motacilla alba*) ja **keltävästäräkki** (*Motacilla flava*).

Niittykirvinen (*Anthus pratensis*) ja **metsäkirvinen** (*Anthus trivialis*).

Räkättirastas (*Turdus pilaris*) ja **kulorastas** (*Turdus viscivorus*).

Kablin kevät-(2002,2007,Huhti,2012,2018,2022) ja Sörven syysmuutto (1998-2023), 5/10 vrk jaksoissa.

Kuu pilkistää pilven takaa ja yömuutto voi alkaa. Sörve 23.9.2018. **Timo Nuoranen**

Salme **8m** (sc,tp), 3.5.2019 Salme 1m (tp), 23.5.2012 KLA 1m (me,tp), 8.10.2013 SLA 1m (jn,tp,ym), 8.10.2018 Haapsalu, Puise 1m (ako), 25.10.2001 SLA 1m (gn,tp), 1.11.2017 SLA 1m (tp), 6.11.2025 SLA 1m (tp)

17.3.2020 Viru-Nigula, Paasküla 1p (vip), 7.4.2016 Otepää, Otepää 1p (hma), 14.4.2017 Saa, Rahuste 3p (hj,tp,ym), 21.4.2024 Hii, Kõpu 7p (mp,up,ym), 29.4.2012 Saa, Lätiniidi **15p** (up), 29.4.2015 Saa, Silla 7p (rnn), 11.5.2019 Saa, Rahuste 3p (tp,tnu), 21.5.2002 Ppea 1p (mb,ym), 2.6.2021 SLA 1p (tnu), 26.9.2020 Setomaa, Kiksova 1p (tvii), 28.9.2006 Ppea 1p (mb,rpe), 16.10.2004 Saa, Türju **3p** (mm,mo), 27.10.1999 SLA 2p (gn,ym), 3.11.1999 SLA 1p (mb,t-p,ym), 8.11.2025 SLA 1p (tp),

Mustakaularastas **Mustpugu-rästas (RK)**

Turdus atrogularis

Esiintyminen: Siperiassa pesivä rastas harhautuu vuosittain Länsi-Eurooppaan ja Suomeen. Viron Ainoa hyväksytyt havainnot 1.2.1975 Harjumaa, Saue

Ruosterastas **Ruskerästas (RK)**

Turdus naumanni

Esiintyminen: Siperiassa pesivä rastas harhautuu harvoin Eurooppaan. Virossa laji on tavattu kaksi kertaa 15.-21.11.2012 Kihnuussa ja 15.2.2018 Savkas-Sartumaalla.

Siepot *Muscicapidae*

Harmaasieppo **Hall-kärbsenäpp**

Muscicapa striata

Esiintyminen: Keväällä harmaasieppoja alkaa saapua huhtikuun lopussa, ja laji yleistyy toukokuun keskellä. Päämuutto menee toukokuun lopun kolmanneksessa, jolloin Kablissa voi nähdä satoja tai tuhansia päivässä. Muutto jatkuu kesäkuun puoliväliin. **Pesintä:** Pesimäalue kattaa koko maan, ja kanta on vakaasti 150.000-200.000 paria. Syksyllä harmaasiepot lähtevät liikkeelle elokuun alkupuolella. Paikallisten määrät ovat suurimpia elo-syyskuun vaihteessa. Päivämuettoa näkyy vähemmän kuin ke-

väällä. Syyskuun puolivälin jälkeen laji on harvalukui-
nen. Myöhäisin lintu sinnitteli marraskuulle.

Aineisto (9569):

1.5.2018 KLA 1m (me), 5.5.2004 Häädemeeste 2m
(me,vo), 9.5.2012 Häädemeeste 9m (tp), 12.5.1998
KLA 120m (sc,hvi,ym), 21.5.2017 KLA 1590m (tp,rls),
25.5.1996 KLA **2600m** (mb,ym), 25.5.2012 KLA
1620m (tp,up), 4.6.2002 KLA 340m (tp), 9.6.2002 SLA
2m (tp,rls,ym), 21.6.2015 KLA 2m (me), 9.7.2005 SLA
1m (sc,ym), 30.7.2002 SLA 3m (skl,ym), 13.8.2002
SLA 23m (js,tp,ym), 27.8.2000 SLA 74m (tp,akl,ym),
1.9.2000 SLA **324m** (tp,akl,ym), 5.9.1999 SLA 82m
(tp,akl,ym), 23.9.2001 SLA 20m (tp,ym), 3.10.1998
SLA 1m (mb), 3.10.2006 SLA 2m (tp,up,ym)

24.4.2024 Häädemeeste, Pulgoja 1p (lam), 27.4.2020
Viljandi, Ämmuste 1p (ili), 2.5.2018 Saa, Kuressaa-
re 2p (alli,mase), 15.5.2007 KLA 30p (tp), 29.5.2006
SLA **35p** (tp,jhau,ym), 2.6.2006 SLA 20p (se,tp,ym),
11.7.2023 Valga, Priimetsa 15p (kmu), 15.8.2015
Viru-Nigula, Kalvi 30p (hhö,tnu,ym), 27.8.2000 SLA
70p (tp,ym), 6.9.2009 SLA 30p (se,ym), 23.9.2001
SLA 15p (tp,lmä,ym), 4.10.2004 SLA 3p (jha,tku,ym),
17.10.2010 SLA 1p (mm,jos), 4.11.2025 SLA 1p (tp)

Punarinta Punarind

Eriethacus rubecula

Esiintyminen: Keväällä ensimmäisiä punarinto-
ja saapuu maaliskuussa, mutta valtaosa muuttaa
huhtikuussa. Havaitut kevätkerääntymät ovat muu-
taman sadan luokkaa. Viimeisiä muuttajia menee
toukokuun alkupäivinä. **Pesintä:** Punarinta on maan
tasaisimmin ja laajimmalle levinneitä lajeja. 650.000-
700.000 parin kanta on taantunut huippuvuosista,
mutta on nykyään suurempi kuin pajulinnulla, mikä
tarkoittaa sitä, että se on maan toiseksi runsain lin-
tulaji. Syysmuutto alkaa heikkona elokuussa ja pää-
muuttoa menee koko lokakuun. Kablissa punarinto-
ja rengastetaan eniten syyskuun viimeisellä viikolla,
parhaimmillaan 100 lintua päivässä. Pienehkön yö-
muuttoaineiston perusteella punarintoja muuttaa
eniten Sörvessä. Ennätys on 24.-25.9.2020 yöltä, jol-
loin kuultiin 193 lintua. Vuonna 2023 niitä kuultiin
eniten 1.-2.10. yönä. Paikallisia punarintoja arvioitiin
asemalla vuosituhannen vaihteessa jopa tuhat, mut-
ta viime vuosien määrät ovat satoja. Punarinta on
vähälukainen mantereella marraskuun alusta alkaen,
Saarenmaalla kuun puolivälistä lähtien. Talvehtivia
on 100-500 yksilöä ympäri maan.

Aineisto (33.319):

23.2.2025 Saa, Kaunispe 1m (tpo), 10.3.2024 Saa,
Sääre 1m (Täll), 22.3.2022 Luunja, Veibri 2m (arl),
8.4.2024 Tartu 25m (recVBO), 28.4.2003 SLA **50m**
(hp,jha,ym), 5.5.2018 KLA 2m (me), 23.5.2022 KLA
1m (me), 17.6.2023 Vormsi, Hullo 1m (vip), 9.8.2020
Tartu 1m (up), 25.8.2024 Tartu 2m (recVBO),
27.8.2008 SLA 12m (mm,pke,ym), 1.9.2010 KLA 25m
(it), 24.9.2020 SLA 193m (tnu), 26.9.2016 SLA **300m**
(Pent), 28.9.2005 SLA 250yömä (js), 14.10.2000 SLA
100m (jn,mb,ym), 5.11.2010 SLA 30m (mm,se)

7.1.2006 SLA 17p (sc,ym), 10.2.2001 SLA 2p (gn,i-
re,ym), 22.2.2025 Tallinna, Haabersti 2p (emä),
18.3.2012 SLA 10p (mo), 30.3.2014 L-Harju, Pakri
20p (js), 1.4.2017 SLA 130p (tp), 11.4.2009 SLA 470p
(gn,mb,ym), 28.4.2003 SLA **700p** (js,jha,ym), 4.5.2021
Ruhnu 105p (me), 7.6.2021 Anija, Pillapalu 33p (kvö),
8.7.2018 Nõo, Altmäe 10p (Sild), 20.8.2010 SLA 30p
(gn,eiei), 30.8.1999 SLA 60p (tp,akl), 13.9.2000 SLA
140p (tp,jha,ym), 26.9.1999 SLA **1000p** (jn,tp,ym),
3.10.1996 SLA 500p (tp,ym), 25.10.1998 SLA 400p
(gn,tp,ym), 5.11.2010 SLA 30p (mm,se), 23.12.2014
Saa, Kuressaare 14p (me)

Satakieli Ööbik

Luscinia luscinia

Esiintyminen: Kevään ensimmäiset satakielet saa-
puvat huhtikuun viimeisellä viikolla. Laji yleistyy no-
peasti, ja päämuutto menee toukokuun puolivälistä
kesäkuun puoliväliin. Yli 20 linnun kertymät ovat
harvinaisia, mutta kymmenen linnun konsertit ovat
tavallisia jo toukokuun lopussa. Laulua kuuluu hei-
näkuussa enää harvoin. **Pesintä:** Satakieli on viime
vuosikymmeninä runsastunut pusikoitumisen myö-
tä. Nyt jo tasaantunut tai jopa laskeva koko maan
kattava kanta on 48.000-60.000 paria. Syysmuutto
kestää Sörven aineistossa heinäkuun lopusta syys-
kuun alkuun. Sen huippu vaikuttaisi olevan elokuun
puolivälissä. Määrät ovat pudonneet radikaalisti
2010-luvulta alkaen, ja viime vuosina yli viiden "ke-
rääntymät" ovat olleet harvinaisia. Mantereelta lajia
on vaikea löytää enää elokuun lopulla. Syyskuun 36
havaintoa ovat melkein kaikki Sörvestä.

Aineisto (13.858):

27.4.2020 Kihnu, Sääre 1m (Täll), 30.4.2018 KLA
2m (me), 8.5.2018 KLA **4m** (me,jsil), 20.5.2018 KLA
4m (mal,ym), 31.5.2018 KLA 2m (me), 9.8.2001 SLA
1m (tp,ym), 11.8.2020 Viljandi, Vaibla 1m (vip,ym),

12.8.2023 Kihnu, Pitkänä **7m** (mbo,Tali,ym), 1.9.2000 SLA 1m (tp,akl,ym), 15.9.2004 SLA 1m (hp,mm,ym)

20.4.2006 Põltsamaa, Tammiku 1p (mp), 24.4.2023 Mulgi, Kalvre 1p (rmä), 29.4.2023 Kambja, Soinaste 3p (mbo,umä), 11.5.2015 Tori, Päriveri 28p (it), 19.5.2009 SLA 40p (hp,jhau,ym), 6.6.2004 Räpina polder 75p (me), 12.6.2000 Haapsalu ümbrus **100p** (tp,rls), 17.6.2003 Valga, Hargla 70p (rls,tp), 23.6.2003 SLA 15p (mb), 29.7.2002 SLA 10p (js,mm), 22.8.1999 SLA **20p** (tp), 2.9.1999 SLA 6p (tp,akl), 8.9.2001 SLA 2p (pke,ym), 13.9.2017 Haapsalu, Puise 1p (ako), 20.9.2000 SLA 1p (tp,akl,ym), 22.9.2004 SLA 1p (gn,mm,ym)

Sinirinta **Sinirind**

Luscinia svecica

Esiintyminen: Sinirinnan Virossa pesivä alalaji valkotäpläsibirinta *L.s.cyanecula* saapuu huhtikuun loppupuolella. Kesä-heinäkuun vähät havainnot koskevat Tarton pesivää kantaa. **Pesintä:** Valkotäpläsibirinta on hyvin vähälukuinen pesimälaji, jonka kanta on korkeintaan 10-30 paria. Pesimähavainnoja on 2020-luvulta vain Tarton läheltä kolmelta paikalta Ilmatsalusta, Aardlasta ja Haaslavasta sekä yksi Lihulasta ja Piklasta.

Nimialalaji *L.s.svecica* on harvalukuinen läpimuuttaja kevään syksyin. Keväällä ensimmäisiä saapuu huhtikuun lopulla ja päämuutto ohittaa toukokuun kolmannen ja neljännen viikon aikana. Syysmuutto käynnistyy elokuun lopussa ja vilkastuu syyskuussa. Lintuja näkyy etenkin Sörvestä. Lokakuun lopussa viivytelijöitä on vielä vähän, ja marraskuulta on kaksi havaintoa.

Aineisto (yhteensä 1078):

L.s.cyanecula

12.4.2018 Tartu 1p (Tali), 12.4.2018 Viimsi, Püüsi 1p (akru), 20.4.2016 Pärnu 2p (me), 1.5.2017 Tartu **3p** (mp), 14.5.2019 Alutaguse 2p (it,me), 28.5.2007 Räpina, Raigla 1p (jn,tp), 15.6.2023 Kambja 2p (lale,mmit), 22.6.2012 Tartu 2p (mo,up), 1.7.2012 Tartu 1p (mp), 28.7.2005 KLA 1p (it,jt)

L.s.svecica

2.5.2018 SLA 1m (tp,tnu), 12.5.2018 Hii, Kalana 1m (ohe), 15.5.2019 Ppea 1m (af), 17.5.2007 KLA 1m (tp,lmä), 24.5.2022 KLA 1m (tp), 31.8.2013 Kihnu, Pitkänä 1m (am,me), 13.9.2008 SLA 1m (me,se,ym), 28.9.2021 Viljandi, Vaibla 1m (art),

19.4.2014 Kastre, Ahunapalu 1p (vr), 21.4.2017 SLA 1p (tp), 22.4.2018 Tartu, Ilmatsalu 2p (mbo,umä), 10.5.2016 Häädemeeste, Ikla 4p (it), 13.5.2010 Ppea **9p** (jn,ym), 20.5.2006 Häädemeeste, Piirumi 8p (akl), 21.5.2004 Ristna 7p (tp,tnu), 24.5.2004 Häädemeeste, Pulgoja 2p (akl), 5.6.2009 Ristna 1p (jn,up,ym), 3.7.2012 Tartu, Raadi 1p (pva,Vilk), 25.7.2003 Haaslava kalatiigid 2p (akal,Kuus,ym), 11.8.2012 Häädemeeste, Pulgoja 3p (jt), 5.9.2020 Hii, Tareste 4p (ök), 9.9.2000 SLA **12p** (tp,ym), 23.9.1998 SLA 6p (hj,tp), 1.10.2010 SLA 2p (gn,ym), 21.10.2019 L-Nigula, Riguldi 1p (me), 4.11.2016 Võru, Tallikeste 1p (mkö), 9.11.2003 Haapsalu, Bürgermeisteri 1p (mva,tva)

Rubiinisatakieli **Rubiinööbik** (RK)

Calliope calliope (*Luscinia calliope*)

Esiintyminen: Siperiassa pesivä rubiinisatakieli ekssyy toisinaan Eurooppaan. Yksi hyväksytty havainto on Suur-Köbajan luodolta, Pärnumaalta 25.5.1974.

Pikkusieppo **Väike-kärbsenäpp**

Ficedula parva

Esiintyminen: Muutaman tosi aikaisen linnun jälkeen seuraavat pikkusiepot on havaittu huhtikuun lopussa. Laji yleistyy toukokuun alkupuolella. Päämuutto menee toukokuun lopussa ja kesäkuun alussa. Myöhemmin lintuja liikkuu enää vähän. **Pesintä:** 45.000-55.000 parin kanta jakaantuu melko tasaisesti ympäri maan. Myös saarilta on runsaasti pesintään viittaavia havainnoja. Uhkana on vanhojen kuusimetsien väheneminen, mutta ilmeisesti vaikutus ei vielä näy pikkusiepon kannassa. Syysmuutto alkaa heti elokuun alussa, ja jatkuu vilkkaana koko syyskuun ajan. Lokakuun havainnoja on 26, niistä kolme neljäsosaa Sörvestä.

Aineisto (6363):

7.5.2022 KLA 1m (me,vo), 10.5.2012 Hii, Jausa 1m (hpe), 23.5.2012 KLA 2m (me,tp), 27.5.2018 KLA **3m** (me,Tali), 20.6.2022 Ppea 1m (af), 10.8.2000 SLA 1m (tp,akl,ym), 30.8.2023 SLA 4m (tp), 1.9.2000 SLA 5m (tp,akl,ym), 17.9.1998 SLA **20m** (jn,ym), 22.9.2014 SLA 2m (tp), 23.9.2001 SLA 1m (tp,lmä,ym), 23.9.2004 SLA 1m (gn,mm,ym)

29.3.2007 Lääneranna, Helmküla 1p (it), 17.4.2021 Viljandi, Taganurga 2p (tj), 5.5.2012 Elva, Konguta 2p (thi), 9.5.2016 Haljala, Oandu 10p (slas), 28.5.2015 Viimsi, Storby 20p (eha), 1.6.2004 Häädemeeste,

Nigula **30p** (it,jt), 26.6.2021 Rõuge, Paganamaa 6p (mpä,Must), 30.7.2014 Ppea 4p (am,me), 4.8.2021 L-Harju, Hatu 6p (me), 28.8.2000 SLA **12p** (tp,akl,ym), 31.8.2025 SLA 10p (tp,rhä), 17.9.1998 SLA 10p (jn,ym), 25.9.2006 SLA 5p (sc,ym), 15.10.2016 Ruhnu 3p (am,me), 23.10.1998 SLA 1p (gn,tp,ym), 23.10.2000 SLA 1p (tp,lmä,ym)

Sepelsieppo **Kaelus-kärbsenäpp**

Ficedula albicollis

Esiintyminen: Hyväksytty 72 havaintoa 19.4.-8.7. väliltä, eniten päämuuton aikaan touko-kesäkuun vaihteessa. Alkaen 2026 laji ei ole enää RK:n listalla.

Pesintä: Lajin on vakituinen läntisellä Saarenmaalla, jossa pesintöjakin on todettu useita. Koiraista moni on 2.kv lintuja, jotka katoavat paikalta jonkin ajan kuluttua. Sisämaasta havaintoja on muutama Tartusta, Valgamaalta ja Viljandista. Nykykannaksi arvioidaan 3-10 paria. Kun Saarenmaalla on kuitenkin paljon pesintään sopivia ympäristöjä, joissa kukaan ei käy, niin kanta voisi olla suurempikin. Gotlannissa sepelsieppo on vakiintunut pesimälaji, joten Virossa voi odottaa kannan kasvua. Latviassa laji on varsin vähälukuinen, ja 2000-luvun alusta on vain 3 havaintoa.

Kirjosieppo **Must-kärbsenäpp**

Ficedula hypoleuca

Esiintyminen: Keväällä ensimmäiset kirjosiepot saapuvat huhtikuun puolivälissä tai vähän ennen, jonka jälkeen laji yleistyy nopeasti. Muutto huipentuu toukokuun jälkipuolella. **Pesintä:** Kirjosiepon pesimäkanta on 100.000-150.000 paria. Laji pesii hyvin monenlaisessa ympäristössä, mm. isompien soiden saarilla, mutta suuntaus on laskeva. Uhat ovat muuttomatkalla. Syysmuutto kestää Sörvessä elokuun alusta syyskuun loppupuolelle. Määrät ovat suurimpia elokuun kolmannella viikolla, tosin harvoin yli 10 lintua päivässä. Syyskuun havainnoista kolme neljässtä on Sörvestä. Lokakuulta on kuusi ja marraskuulta yksi havainto.

Aineisto (11.363):

17.4.2018 Narva-Jõesuu, Perjatsi 1m (tp), 20.4.2020 Kihnu, Sääre 1m (Täll), 24.4.2002 KLA 5m (tp,me), 9.5.2012 KLA 13m (tp), 13.5.2017 KLA **28m** (tp), 28.5.2018 KLA 23m (me), 11.6.2023 Ppea 1m (af,al), 22.6.2023 Ppea 1m (af), 27.7.2025 Haapsalu, Puise

1m (me,wit), 3.8.2000 SLA 3m (akl,pleh), 18.8.2003 SLA 8m (me,js,ym), 21.8.2004 SLA **12m** (mj,mlii,ym), 1.9.2000 SLA 10m (tp,akl,ym), 14.9.2010 KLA 2m (jt), 15.9.2001 SLA 1m (tp,ym), 18.9.1998 SLA 1m (sc,ym)

4.4.2024 Jöhvi, Kotinuka 1p (ekr), 6.4.2019 Saa, Undva 2p (ete), 15.4.2016 Haapsalu, Haapsalu 4p (mob), 19.4.2022 Mustvee, Mustvee 8p (tve), 6.5.2021 Ruhnu **59p** (me), 3.6.2019 Võru, Verijärve 34p (lam), 6.7.2008 Rapla, Kaiu 10p (rls,tp,ym), 4.8.2012 SLA 12p (mm,lmä,ym), 14.8.2000 SLA **45p** (tp,akl,ym), 20.8.2013 Kihnu, Lemsu 40p (Kose), 30.8.2001 SLA 25p (me,tp,ym), 5.9.2000 SLA 14p (tp,akl,ym), 16.9.2001 SLA 3p (sc,tp,ym), 23.9.1998 SLA 2p (hj,tp), 7.10.2025 Lääneranna, Sookalda 1p (hlu), 26.10.2007 Tartu, Raadi 1p (rsa), 4.11.2018 Tartu, Raadi 1p (Vilk)

Sinipyrstö **Sinisaba (RK)**

Tarsiger cyanurus

Esiintyminen: Itä-Suomessa ja Siperiassa pesivän sinipyrstön lähialueiden kanta on kasvanut viime vuosikymmeninä ja lajia tavataan yhä useammin muualla Euroopassa. Siitä on Virossa 13 hyväksyttyä havaintoa 8.4.-15.10. ajalta, näistä 7 on 2020-luvulta. 1980 laji pesi onnistuneesti Taevaskojassa Pölvamaalla.

Mustaleppälintu **Must-lepalind (rk)**

Phoenicurus ochruros

Esiintyminen: Keväällä mustaleppälintuja saapuu kiihtyvään tahtiin pitkin maaliskuuta, ensin Saarenmaalle, myöhemmin mantereelle. Muutto on vilkkainta huhtikuun loppupuolella, ja jatkuu heikentyen toukokuun alkuun. Sörven ulkopuolella yli viiden linnun kerääntymät ovat harvinaisia. Toukokuun lopulla liikkuu enimmäkseen 2.kv lintuja. **Pesintä:** Mustaleppälintu on pitkällä aikavälillä maan yksi eniten runsastuneimpia lajeja. Kasvun tasaannuttua kanta on nyt 5000-7000 paria. Laji elää lähes maan joka kolkassa, myös pienemmillä saarilla. Ainoastaan Saarenmaan keskiosissa ja Itä-Virossa sitä tapaa vähemmän. Syysmuutto alkaa vähin erin syyskuussa, ja vilkastuu lokakuun kuluessa. Muuton huippu näkyy huonosti aineistosta, mutta lokakuun suurimmat kertymät nähdään Sörvessä ja muualla rannikolla. Sörvessä laji on marras- ja joulukuussa vielä tavallinen, muualla jo harvinaisen. Talvihavaintoja on joulukuulta 48, tammikuulta 25 ja helmikuulta kolme. Talvikannaksi arvioidaan 0-10 yksilöä.

Maan 9. havainto tehtiin Merimetsän ulkoilualueelta. Sinipyrstö, Sinisaba, *Tarsiger cyanurus*. Tallinna. 17.5.2022. Timo Nuoranen

Aineisto (6579):

8.3.2014 SLA 1m (mm), 24.3.2005 KLA 1m (it,jt), 6.4.2008 SLA 2m (se), 13.4.2018 KLA **5m** (Tali,ym), 20.4.2022 KLA 3m (me,pme), 8.5.2018 KLA 2m (me,jsil), 31.5.2018 KLA 2m (me), 3.6.2002 SLA 1m (js,lmä,ym), 24.6.2020 L-Nigula, Rõude 2m (klu,l-lu,ym), 3.8.2003 SLA 1m (mm,ark), 28.8.2000 SLA 1m (tp,akl,ym), 19.9.2016 KLA **3m** (me), 2.10.1996 KLA **3m** (mb,tp,ym), 14.10.2010 L-Nigula, Aulepa 1m (tva), 20.10.2002 SLA 1m (tp,tku,ym)

7.1.2020 Hii, Tahkuna 3p (la), 31.1.2007 SLA 2p (mm), 4.2.2020 Põlva, Põlva 1p (mkä), 11.3.2007 Salme 3p (sc), 28.3.2010 SLA 6p (mb,mm), 9.4.2006 SLA **11p** (mm,jhau,ym), 20.4.2006 Salme **11p** (tp,sc), 4.5.2006 SLA 9p (mm,jhau,ym), 1.6.2014 Rakvere 5p (rpä), 26.7.2011 SLA 10p (mm,lmä), 2.8.2013 Räpina, Mehikoorma 9p (mp,lam), 18.8.2007 Viljandi, Viiratsi 8p (mo), 7.9.2021 SLA **15p** (jsj), 21.9.2022 Pärnu, Liu 6p (tva), 9.10.2015 Peipsiääre, Kallaste 6p (kk), 26.10.2016 Salme 11p (mp,up,ym), 3.11.2025 SLA 5p (tp), 26.11.2025 Hii, Pärna 3p (la), 3.12.2000 SLA 3p (tp,rls,ym), 25.12.2006 SLA 2p (jo)

Leppälintu Lepalind

Phoenicurus phoenicurus

Esiintyminen: Ensimmäisiä leppälintuja saapuu jo kohta huhtikuun puolivälin jälkeen. Toukokuun puolella laji yleistyy nopeasti, ja päämuutto osuu kuun ensimmäisille viikoille. Yli kymmentä lintua päivässä nähdään harvoin. **Pesintä:** Leppälintuja pesii 20.000-30.000 paria laikuittaisesti kaikissa maakunnissa. Tihentymiä on Itä-Virumaalla, Lahemaan ympäristössä, Tallinnan ympäristössä, Tartumaalla ja länsirannikolla. Keski- ja Sisä-Virossa pesintöjä on vähemmän. Syysmuutto viriää elokuun puolivälissä, ja päämuutto osuu syyskuun alkuun. Kymmeniä leppälintuja lasketaan vain ja ainoastaan Sörvessä. Lokakuussa laji on vähälukuinen koko maassa, marraskuulta on vain yksi havainto. Ainoa talvihavainto on 1.12.2012 Undvasta löytynyt lintu.

Aineisto (9487):

10.4.2024 Ppea 2m (af,jn,ym), 19.4.2021 Kihnu 1m (Täll), 23.4.2018 KLA 2m (me), 1.5.2018 SLA 8m (tp,tnu), 8.5.2014 Lääneranna, Selglaid **16m** (hlu), 24.5.2015 Narva-Jõesuu, Perjatsi 2m (tp), 2.6.2014

Merimaltsa antaa oivaa suojaa muuttomatkan tohinassa. Pensastasku, Kadakatäks, *Saxicola rubetra*. Sörve 29.8.2021. Timo Nuoranen

SLA 1m (jn,tp), 4.8.2020 SLA 1m (tp,mca,ym), 17.8.2002 SLA 3m (js), 29.8.2021 SLA 8m (tp,tnu), 1.9.2000 SLA **53m** (tp,akl,ym), 1.9.2007 SLA 42m (hp,js), 18.9.1998 SLA 13m (jn,sc,ym), 25.9.2007 SLA 4m (tp,tku,ym), 4.10.2003 KLA 1m (mo,up), 7.10.2003 SLA 2m (mb,jha,ym)

3.4.2024 Haapsalu 1p (Kuik), 4.4.2003 Häädemeeste, Võiste 1p (akl), 14.4.2018 KLA 2p (me), 28.4.2019 Pärnu linn 11p (jt), 2.5.2003 SLA 25p (hj,hp,ym), 6.5.2021 Ruhnu **30p** (me), 15.5.2001 SLA 15p (hp,ppi), 24.5.2004 SLA 10p (lmä,ppi,ym), 28.5.2021 Tallinn, Kakumäe 7p (tva), 9.6.2019 Tartu linn 8p (akal), 22.7.2013 Saa, Rahu 11p (jos), 17.8.2003 SLA 10p (js,mm,ym), 31.8.2007 SLA 30p (hp,mm,ym), 5.9.2000 SLA 80p (tp,akl,ym), 23.9.2001 SLA **150p** (tp,ym), 8.10.2021 SLA 6p (jn,ym), 22.10.2003 SLA 2p (mm,ym), 4.11.2016 Ristna 1p (jn,tkaa), 24.11.2020 Hii, Kärddla 2p (ök), 1.12.2012 Saa, Suuriku 1p (aiun)

Kivikkorastas *Kivirästas* (RK)

Monticola saxatilis

Esiintyminen: Etelä- ja Keski-Euroopassa pesivä sieppolintu eksyy ääriharvoin Pohjolaan. Siitä on Vi-

rosta kaksi hyväksyttyä havaintoa 5.-6.10.1999 Sörve ja 4.5.2021 Käina, Hiidenmaa.

Pensastasku *Kadakatäks*

Saxicola rubetra

Esiintyminen: Keväällä pensastaskuja ilmestyy niityille huhtikuun puolivälissä tai lopussa. Laji voi yleistyä parissa päivässä tai vasta toukokuussa. Kabbilissa muuton huippu on toukokuun kolmannella viikolla. Suuret kymmenien lintujen kertymät on tavattu saarilla ja länsirannikolla. Muutto loppuu kesäkuun alussa. **Pesintä:** Pensastaskuja pesii kattavasti koko maassa, ja 100.000-120.000 parin kanta on melko vakaa. Syysmuuttoa näkyy eniten Sörvessä, eikä muualla päästä yli 40 linnun kertymiin. Sörven muutto lähtee liikkeelle elokuun alussa, ja huippu ohitetaan jo 22. elokuuta. Pensastasku on tavallinen syyskuun puoliväliin asti, mutta myöhemmin jo harvinainen. Lokakuun 31 havainnosta 20 on Saarenmaalta.

Aineisto (11.886):

16.4.2008 Salme 5m (tp), 29.4.2006 KLA 7m (js,vop), 10.5.2021 Tallinn Mustjõe 11m (its), 22.5.2018 KLA

15m (me), 25.5.2018 KLA 13m (me), 5.6.2019 KLA 3m (me), 11.6.2006 SLA 2m (sc), 26.6.2022 Ppea 1m (af,al), 3.7.2021 Mulgi, Raamatu 2m (agl), 2.8.2002 SLA 7m (mm,jhe,ym), 16.8.2002 SLA 60m (tp,ym), 22.8.2002 SLA 140m (hp,ym), 30.8.2001 SLA **144m** (me,tp,ym), 6.9.2001 SLA 25m (tp,pke,ym), 10.9.2002 SLA 8m (gn,ym), 22.9.2018 Lääneranna, Kloostri 6m (kor), 30.9.2017 KLA 1m (umä,mele,ym)

10.4.2016 Jöelähtme, Parasmäe 1p (ina), 15.4.2018 Pärnu, Tammuru 1p (ren,ym), 16.4.2008 Salme 15p (tp), 29.4.2012 Saa, Lätiniidi 20p (up), 9.5.2014 L-Harju, Pakri 50p (js), 22.5.2004 Hii, Hirmuste **80p** (tp,t-ku,ym), 6.6.2000 Kastre, Mäksa 26p (me), 28.6.2008 Audru polder 40p (mkoi), 15.7.2013 Jöelähtme, Vandjala 21p (mp), 31.7.2021 L-Harju, Padise 28p (me), 16.8.2008 Häädemeeste, Rannametsa 120p

(hah,mkoi,ym), 22.8.1999 SLA **150p** (tp), 1.9.2014 SLA 100p (jsj), 17.9.1998 SLA 35p (sc,ym), 30.9.2004 SLA 2p (jha,ym), 12.10.2023 Saa, Üüdibe 2p (up), 15.10.2020 L-Nigula, Tuksi 1p (af,ym), 25.10.2021 Saa, Laheküla 1p (lke)

Sepeltasku **Niidu-kaelustäks (RK)**

Saxicola maurus

Esiintyminen: Saxicola-suvun taksonomia on käynyt läpi useita käännteitä. Nykyisen jaottelun mukaan lähimmät sepeltaskut pesivät Ukrainassa ja Arkangelissa. Lajista on 10 huhti-kesäkuun ja 5 syys-marraskuun havaintoa. Alalajeja on määritetty *hemprichii* 2, *stejnegeri* 1 ja *maurus/variegatus* 2 kertaa.

Maan kolmas nunnatasku löytyi ”yllättäen” Sörvestä. Nunnatasku, Nunn-kivitäks, *Oenanthe pleschanka*. Sörve 31.10.2015. Tiiu Tali

Mustapäätasku Euroopa kaelustäks (RK)

Saxicola rubicola

Esiintyminen: Euroopassa laajalle levinnyt mustapäätasku puuttuu Pohjolasta, mutta Latviassa lajin pesintä on 2000-luvulla todettu neljästi. Se on havaittu Virossa 22 kertaa, kaikki 2000-luvulla. Yhtä lokakuun havaintoa lukuun ottamatta ne ovat maaliskokuulta. Aineistossa on lisäksi kuusi määrittämätöntä mustapää-/sepeltaskua *Saxicola rubicola/maurus*.

Aavikkotasku Körbe-kivitäks (RK)

Oenanthe deserti

Esiintyminen: Lounais-Aasiassa ja Pohjois-Afrikassa puoliaavikoilla pesivä tasku harhautuu vuosittain Pohjolaan. Seitsemästä havainnosta viisi on 2000-luvulta, viimeisin Saarenmaa, Rahuste 11.-12.9.2025.

Nunnatasku Nunn-kivitäks (RK)

Oenanthe pleschanka

Esiintyminen: Romaniassa ja idempänä Keski-Aasiassa pesivä tasku on yleisin Pohjois-Eurooppaan harhautuva "raritasku". Havaittu neljästi kaikki ovat 2000-luvulta.

Kivitasku Kivitäks

Oenanthe oenanthe

Esiintyminen: Keväällä ensimmäiset kivitaskut saapuvat maaliskuun lopussa tai heti huhtikuun alussa, mutta laji yleistyy kunnolla vasta kuun lopulla. Lintuja näkyy harvoin muuttamassa päivällä, mutta hyvän yön jäljiltä niitä voi pomppia kymmeniä. Sörven ulkopuolella yli kymmenen linnun kertymät ovat harvinaisia. Paikallisten muutossa on kaksi huippua. Huhtikuun lopun huippu on selvä Sörven ja Kablin aineistossa. Erillinen toinen huippu näkyy Sörvessä toukokuun lopulla. **Pesintä:** Laji viihtyy avomailla kaikkialla maassa. Kivitaskun kanta on 12.000-16.000 paria, mutta se on vain kymmenesosa pensastaskusta. Nyt jo vakaa kanta on pitkällä aikavälillä taantunut peltoviljelyn muutosten takia, ei tosin yhtä rajusti kuin Suomessa. Syksyn muuttokausi kestää heinäkuun lopusta syyskuun loppuun. Kivitaskuja on Sörvessä usein useita kymmeniä, muualla maassa harvoin kymmentäkään. Huippu on elo-syyskuussa, jolloin näkyy kymmeniä lintuja myös päivämuutolla.

Lokakuun alussa kivitasku on mantereella jo harvainen, mutta Sörven lintuasemalla sen tapaa säännöllisesti vielä lokakuun lopulla. Marraskuulta on viisi ja joulukuulta yksi havainto.

Aineisto (13.412):

2.4.2006 Salme 1m (hj), 5.4.2019 Salme 1m (tp,s-pe), 16.4.2008 Salme 5m (tp), 28.4.2006 SLA **12m** (jla,jhau,ym), 2.5.2025 Saa, Kaunispe **12m** (mase), 18.5.2020 Saa, Kaunispe 6m (tpo), 22.5.2022 KLA 2m (me), 5.6.2021 L-Nigula, Riguldi 1m (al), 18.6.2023 Vormsi, Hullo 2m (vip), 3.7.2021 Ppea 5m (af,al), 31.7.1999 SLA 6m (sc), 13.8.2002 SLA 10m (tp,ym), 24.8.2003 SLA **80m** (me,Erit,ym), 5.9.2007 SLA 72m (me,mm), 23.9.2004 SLA 78m (gn,ym), 25.9.2017 SLA 12m (jn,tp,ym), 1.10.2004 SLA 2m (jha,jla,ym), 7.10.2025 SLA 1m (tp,jn), 8.10.2011 SLA 1m (tva,ym)

14.3.2007 Häädemeeste, Vöiste 2p (akl), 28.3.2021 Kambja, Reola 6p (sg), 7.4.2016 Valga, Iigaste 8p (its), 16.4.2007 SLA 20p (mm,jhau,ym), 24.4.2007 SLA 50p (hp,jhau), 10.5.2021 Hii, Vilima 33p (mp,up), 16.5.2009 SLA **75p** (hp,jhau), 5.6.2016 Häädemeeste, Piirumi 20p (art,ym), 28.6.2006 SLA 15p (lmä), 6.7.2008 Rapla, Kaiu 40p (rls,tp,ym), 24.7.2014 SLA 40p (mm,lmä), 18.8.2005 SLA 100p (gn,ire,ym), 1.9.2014 SLA **200p** (jsj), 17.9.1999 SLA 100p (hp,akl,ym), 24.9.2017 Saa, Harilaid 41p (kk), 5.10.1999 SLA 11p (tp,rls,ym), 27.10.2020 Hii, Partsi 7p (la), 7.11.2025 SLA 1p (tp,lly,ym), 10.11.2018 Haapsalu, Pögari 1p (anon), 13.12.2014 Viru-Nigula, Letipea 1p (up,Vilk,ym)

Arotasku Liiv-kivitäks (RK)

Oenanthe isabellina

Esiintyminen: Arotasku on Itämeren seudulla joka-vuotinen harhailija kaakon aroilta. Viron ainoa 26.-28.9.2013 Saarenmaa, Maanteeküla.

Rautiaiset *Prunellidae*

Alppirautiaisen Mägiraat (RK)

Prunella collaris

Esiintyminen: Alppirautiaisia pesii vuoristoseuduilla Etelä-Euroopassa ja Keski-Aasiassa. Viron havainnot ovat 15.-18.5.2005 Dirhami ja 20.4. & 9.5.2014 Hiidenmaa, Suuresadam.

Mustakurkkurautiainen **Mustkurk-raat** (RK)

Prunella atrogularis

Esiintyminen: Uralilla ja Keski-Aasiassa pesivä laji eksyy vain harvoin Eurooppaan. Kaksi havaintoa Muhu 1.-2.3.2022 ja 22.11.2025 Sörve Sääre.

Rautiainen **Vösaraat**

Prunella modularis

Esiintyminen: Keväällä rautiainen yleistyy Saarenmaalla maaliskuun alussa ja mantereella kuun lopulla. Kablin päämuutto menee heti huhtikuun puolivälin jälkeen, mutta harvoin yli 100 lintua. Salmessa on samoihin aikoihin laskettu selvästi suurempia lukuja. Toukokuussa muutto lopahtaa jo heti kuun alussa. **Pesintä:** Rautiaisen pitkällä aikavälillä taantunut kanta on nyt 110.000-160.000 paria. Syysmuutto viiriää elokuun viimeisinä päivinä, ja saavuttaa huipun Sörvessä syyskuun lopussa. Sörven ulkopuolella run-

sasta muuttoa nähdään harvoin. Lokakuussa rautiainen on mantereella vähälukuinen, kun taas Saarenmaalla muutto jatkuu kuun puoliväliin. Joulukuussa näkyy enää yksittäisiä lintuja. Tammikuun havaintoja on 33 ja helmikuulta kolme.

Aineisto (11.216):

5.3.2007 Salme 1m (hj), 17.3.2008 SLA 2m (hp,mm), 25.3.2019 Salme 11m (hj,me,ym), 4.4.2017 L-Harju, Pakri 35m (js), 20.4.2022 KLA 740m (me,pme), 21.4.2022 Salme **1440m** (hj,sj), 25.4.2012 Häädemeeste 57m (jk), 2.5.2017 Narva-Jõesuu, Perjatsi 16m (tp), 23.5.2022 KLA 2m (tp), 2.8.2020 Peipsiääre, Päksi 1m (mp,up), 10.8.2023 Jöelähtme, Maardu järv 3m (js), 30.8.1999 SLA 80m (tp,akl), 12.9.2013 Kihnu, Pitkänä 268m (up), 14.9.2003 Pärnu, Lao 500m (me,-Raja), 27.9.2005 SLA **2050m** (gn,mm,ym), 29.9.2003 Haapsalu, Puisse 620m (me,tp,ym), 13.10.2012 SLA 215m (jn,mm,ym), 27.10.2000 SLA 37m (tp,,ym), 5.11.2003 SLA 3m (mm), 17.11.2005 SLA 1m (mm,ym), 23.11.2014 Pärnu linn 1m (it,jt)

Keväällä turvaututaan mielellään myös ruokintapaikan antimisiin. Rautiainen, Vösaraat, *Prunella modularis*. Saue 27.3.2024. **Timo Nuoranen**

10.1.2015 Haapsalu 1p (mva,tva), 7.2.2020 Hii, Vaemla 1p (la), 11.3.2015 L-Harju, Kersalu 1p (Karu), 17.3.2007 SLA 2p (mm), 27.3.2019 Saa, Toomalõuka 4p (me,spe), 6.4.2006 SLA 15p (sc,jhau,ym), 16.4.2017 Tartu, Ilmatsalu **24p** (pme), 28.4.2017 Nõo, Altmäe 10p (Sild), 25.5.2001 P-Sakala, Suure-Jaani 17p (me), 11.6.2000 Järva, Ambla 13p (me), 19.6.2017 Haapsalu, Põgari 3p (art), 16.7.2020 Mulgi, Umbsoo 3p (rmä), 11.8.2017 Nõo, Altmäe 10p (Sild), 30.8.1999 SLA 20p (tp,akl,ym), 16.9.2002 SLA 100p (mm,mo,ym), 25.9.1999 SLA **350p** (jn,tp,ym), 1.10.2005 SLA 150p (mm,ym), 14.10.2020 Ruhnu 51p (me), 28.10.2000 SLA 15p (tp,jlaa,ym), 4.11.1999 SLA 5p (mb,tp,ym), 13.11.2021 Hii, Kalana 2p (up), 31.12.2000 L-Nigula, Dirhami 2p (jn,rls,ym)

Taigarautiainen **Siberi raat** (RK)

Prunella montanella

Esiintyminen: Uralilla ja Siperiassa pesivä laji harhautuu vain harvoin Eurooppaan. Vuoden 2016 invaasioissa 14.10-9.12. välillä löytyi kahdeksan yksilöä.

Varpuset *Passeridae*

Pikkuvarpunen **Pöldvarblane**

Passer montanus

Esiintyminen: Keväällä pikkuvarpusten muutto on satunnaista. Muuttaviksi tulkittuja on nähty pääasiassa maalisi- ja huhtikuussa, joskus yli viisi lintua päivässä. **Pesintä:** Pikkuvarpusen kanta kasvaa, toisin kuin varpusen. Pesivä kanta on 40.000-50.000 paria, mutta viimeisimmän tiedon mukaan kasvu on taittunut. Pesintöjä on todettu joka maakunnasta, mutta saarilla laji on vähälukuinen. Ehkä levittäytyminen on siellä vielä kesken. Syysmuuttoa näkyy Kablissa syyskuun lopusta ainakin marraskuun loppuun. Lokakuun kymmenien lintujen päämuuttoja nähdään paitsi Sörvessä ja Kihnussa myös mantereen niemenkärjissä. Huippu osuu lokakuun keskelle. Talvikanta on 250.000-350.000 yksilöä.

Aineisto (15.977):

22.1.2021 Audru polder 1m (jt), 22.2.2025 Läänerranna, Ännikse 10m (Paas), 17.3.2022 KLA 7m (me), 9.4.2012 Viimsi, Rohuneeme 10m (js), 18.4.2018 L-Harju, Pakri 11m (js), 29.4.2012 KLA **14m** (aa,jk,ym), 23.5.2022 Ppea 12m (af), 16.6.2019 Ppea 1m (af,al), 13.7.2023 Ppea 9m (af), 13.8.2025 Haapsalu,

Puise 24m (me,wit), 25.8.2024 Puise 38m (me,wit), 12.9.2024 Haapsalu 25m (me,ym), 3.10.2020 Hii, Orjaku 55m (mvik), 13.10.2018 Puise 85m (tva), 20.10.2013 Kihnu, Pitkänä **130m** (am,me), 4.11.2024 Ppea 25m (af,ym), 22.11.2007 KLA 34m (me)

15.1.2024 Kuusalu, Valkla 350p (ktr), 22.2.2004 Kambja, Aardlapalu prügila **500p** (mo,up), 9.3.2013 L-Harju, Karjaküla 80p (up,Vilk,ym), 30.4.2020 Haapsalu 90p (tva), 10.5.2014 Põlva, Valgesoo 30p (lam), 14.6.2019 Tartu linn 33p (Purm), 31.7.2023 Saku, Üksnurme 100p (ptar), 23.8.2014 Jöelähtme, Loo 150p (js,mesa), 3.9.2018 Võru, Kusma 150p (mkö), 3.10.2012 Viimsi, Rohuneeme 90p (js), 24.10.2024 Elva, Neemisküla 200p (rmä), 11.11.2006 Tartu, Rahinge 350p (rsa), 20.12.2003 Peipsiääre, Lahepera järv 400p (mo,up)

Varpunen **Koduvarblane**

Passer domesticus

Esiintyminen ja pesintä: Varpusia liikkuu keväällä vain vähän. Varpusen pitkäaikaiselle taantumiselle ei näy loppua. Ensimmäisen atlaksen aikaan 1980-luvulla laji löydettiin lähes jokaisesta ruudusta, mutta 2009 laji oli kadonnut jo joka kolmannelta. Kaupungeissa paremmin säilynyt pesimäkanta 27.000-35.000 paria supistunee edelleen, johtuen mm. (maalais-)maiseman siistiytymisestä, pesäpaikkojen vähydestä, taudeista ja mahdollisesti kilpailijan, pikkuvarpusen lisääntymisestä. Syysmuutto on laimeaa. Sörvessä on havaittu 200 lintua syys-marraskuussa, eniten lokakuun keskellä. Pikkuvarpunen onkin lajeista selvästi yleisempi. Talvikanta on 65.000-85.000 yksilöä.

Aineisto (9741):

26.3.2005 KLA 3m (it,me,ym), 9.4.2020 Viljandi, Vägita **4m** (suvip), 8.5.2003 SLA 1m (hp,up,ym), 7.6.2023 Tartu linn 5m (nr), 18.7.2020 Ppea 4m (af,al), 21.8.2023 Ppea 1m (af), 16.9.2023 Haapsalu, Puise 3m (me,wit), 27.9.2016 Haapsalu, Puise 21m (ako,ym), 3.10.2002 SLA 18m (mm,lmä,ym), 14.10.2001 SLA 10m (mm,jbr,ym), 4.11.1999 SLA 15m (mb,tp,ym), 22.11.2007 KLA **25m** (me)

6.1.2024 Tartu linn 260p (up), 3.2.2007 Kambja, Aardlapalu prügila **400p** (up,rsa), 31.3.2016 L-Harju, Paldiski 100p (js,mesa), 4.4.2021 Tallinn Pirita 28p (ür), 13.5.2020 Raasiku, Perila 120p (ttr), 26.6.2023 Pärnu, Saulepa 50p (ttr), 31.7.2023 Tartu linn 120p (mamä), 14.8.2010 Haapsalu, Krimmi holm 120p (ako),

1.9.2023 Kuusalu, Kahala 60p (ktr,ttr), 1.10.2011 Tallinn, kesklinn 65p (ank), 22.11.2018 Haljala, Kõldu 50p (vip,vkii), 30.12.2021 Haapsalu 180p (mva,tva)

Västaräkit *Motacillidae*

Virtavästaräkki *Jögivästrik*

Motacilla cinerea

Esiintyminen: Keväällä virtavästaräkkejä saapuu maaliskuun lopusta lähtien. Huhti-kesäkuussa niemien kärjissä näkyy yksinäisiä seikkailijoita vuosittain. Sörvestä on 24 kevähavaintoa touko-kesäkuulle painottuen. **Pesintä:** Arvion mukaan koko maan kanta on 15-40 paria, ja pesintöjä on maan pohjoisosassa jo runsaasti. Pesintöjä on pääasiassa Lahemaan alueella, yksittäisiä myös Keila-Jõassa, Võru-, Tartu-, Pärnu- ja Hiidenmaalla sekä Ruhnussa. Vuoden 2011 jälkeen pesintään viittaavia havaintoja on 150. Latviassa suunta on sama ja pesiviä pareja on 30-50. Syksyllä virtavästaräkin muutto menee syys-lokakuun aikana, Sörvestä pääosin lokakuussa.

Laji on tavattu marraskuussa viidesti. Ainoat talvihavainnot ovat Ruhnusta joulukuussa ja Hiidenmaalta helmikuussa.

Aineisto (826):

23.3.2012 KLA 1m (am,me), 28.3.2005 Ristna 1m (af,al), 9.4.2022 Ppea 1m (af,al), 28.4.2018 SLA 1m (tp,tnu,ym), 12.5.2022 KLA 1m (me), 21.5.2011 Läänneranna, Virtsu 1m (jc,nh,ym), 1.6.2009 Hii, Hirmuste **2m** (la), 12.6.2003 SLA 1m (gn,js), 2.8.2015 SLA 1m (tp,mtu,ym), 21.8.2022 Viru-Nigula, Kunda 1m (Tull), 2.10.2013 Kihnu, Pitkänä 1m (me,tp,ym), 13.10.2020 Haapsalu, Puisse 1m (tva,hpik), 26.10.2018 SLA 1m (tp,tnu,ym), 1.11.2021 Ppea 1m (af,ym), 2.11.2011 Läänneranna, Pivarootsi 1m (tva)

5.1.2025 Saa, Lõmala 1p (me,jus), 8.2.2025 Kanepi, Aarna 1p (tma), 18.2.2015 Hii, Tarest 1p (la,mvik), 28.3.2021 Tapa, Ridaküla 2p (pve,tve), 5.4.2025 Kuusalu, Joaveski 4p (amä,emä), 20.5.2025 Põlva, Taevaskoja **6p** (töt), 29.6.2020 Viru-Nigula, Kunda 5p (vip), 9.7.2016 L-Harju, Meremõisa 2p (ima,ina), 15.8.2015 Lügánuse, Purtse 4p (hlu,ym), 8.9.2020

Osittaisuuttaja ainakin maaseudulla. Varpunen, Koduvarblane, *Passer domesticus*. Saue 12.3.2023. Timo Nuoranen

Reviirilaulun huumassa on varaa näkyä ja näyttäytyä. Keltavästäräkki, Hänilane, *Motacilla flava*. Audru 3.5.2023. Timo Nuoranen

Hii, Kärđla 2p (la), 6.10.2019 Anija, Kaunissaare 2p (kkuk,Lauk), 7.11.2023 Anija, Kaunissaare 1p (Lauk), 3.12.2012 Ruhnu 1p (it,jt)

Keltavästäräkki Hänilane (rk)

Motacilla flava

Siintyminen: Keväällä keltavästäräkkejä saapuu huhtikuun puolivälissä, ja laji yleistyy vapun aikoihin. Päämuutoissa toukokuun puolivälin jälkeen menee Kablissa usein toistasataa lintua. Sörvessä luvut ovat enimmillään kymmeniä. Muutto on ohi kesäkuun alkuun mennessä. **Pesintä:** Keltavästäräkin pesimäkanta 7000-8000 paria on pitkällä aikavälillä taantunut, mutta on palautunut nyt 2000-luvun alun lukuun. Lajin vahvinta pesimäaluetta ovat länsirannikon kosteat laidunniityt. Pesintöjä on yhä runsaasti saarimaakunnista, Tartumaalta ja Peipsin rannoilta. Keltavästäräkin syysmuutto alkaa elokuun alussa, ja huipentuu kuun lopulla. Sörvessä ja Kihnussa huipumuutot ovat tuhat luokkaa, muualla satoja. Laji harvinaistuu lokakuun mittaan, eikä marraskuulta ole kuin yksi havainto. Hyväksyttynä on 3 alalajin *M.f. feldegg* havaintoa.

Aineisto (11.772):

10.4.2015 Ppea 1m (ron), 16.4.2025 Mulgi, Vana-Kariste 1m (art), 23.4.2019 Tartu, Veeriku 5m (up), 29.4.2012 KLA 83m (aa,jk,ym), 4.5.2012 KLA 201m (aa), 20.5.2022 KLA **1730m** (me), 21.5.2022 KLA 1440m (me), 23.5.2012 KLA 297m (me,tp), 28.5.2022 Salme 15m (af,al,ym), 6.6.2014 Ppea 5m (me), 28.6.2020 SLA 2m (mp,up), 10.7.2024 Ppea 3m (af,tp,ym), 26.7.2020 Haapsalu, Puise 11m (ako), 11.8.2003 SLA 150m (mm), 19.8.2013 Kihnu, Pitkänä 1930m (am,me), 30.8.2001 SLA **2110m** (me,tp,ym), 1.9.2001 SLA 2110m (me,tp,ym), 6.9.2015 SLA 1410m (tp), 15.9.1998 SLA 300m (jn,sc,ym), 26.9.1999 SLA 25m (jn,tp,ym), 14.10.2006 SLA 3m (mm,tp,ym), 26.10.1998 SLA 1m (gn,tp,ym), 31.10.2001 SLA 1m (tp,lmä,ym)

26.3.2001 Saa, Jootme 1p (mm,ail), 9.4.2023 Saa, Kaavi 2p (mpu), 16.4.2025 Kuusalu, Vihasoo 7p (ape), 30.4.2018 Rõuge, Põdra 48p (mkö,Must), 11.5.2014 Viljandi, Kivilõppe **720p** (mp), 15.5.2018 Tallinn, Paljassaare 300p (muu), 17.5.2023 Jõelähtme, Neeme 180p (ktr), 31.5.2019 Hii, Tahkuna 39p (la), 21.6.2022 Haljala, Toolse 50p (vip), 13.7.2025 Röpina, Raig-

Lajin vahva runsastuminen on nähtävissä ainakin Pärnumaalla. Sitruunavästäräkki, Kuldhänilane, *Motacilla citreola*. Audru 28.4.2024. Timo Nuoranen

la 55p (ktr), 13.8.2002 SLA 220p (tp,ym), 23.8.2002 SLA **400p** (hp,mm,ym), 1.9.2002 SLA **400p** (gn,m-m,ym), 12.9.2017 L-Nigula, Klottorp 100p (mva,tva), 21.9.2001 SLA 25p (sc,tp,ym), 3.10.2003 SLA 3p (mb,-jha,ym), 25.10.1998 SLA 1p (gn,tp,ym), 6.11.2023 Peipsiääre, Kallaste 1p (kk)

Sitruunavästäräkki Kuldhänilane

Motacilla citreola

Esiintyminen: Keväällä sitruunavästäräkkejä alkaa saapua huhtikuun puolivälissä. Kevyt muutaman linnun päämuutto menee Kablissa huhti-toukokuun vaihteessa. Muualla linnut tulevat suoraan pesimäpaikoille, eikä kerääntymiä esiinny. **Pesintä:** Sitruunavästäräkki liittyi pesimälajistoon 1991 ja on sen jälkeen yleistynyt valtavalla kiireellä. Nykyinen pesimäkanta on jo 300-400 paria ja se rehoittaa runsaana ainakin Pärnun seudulla. Myös Tartumaan kosteikoilla käy keltainen kuhina. Vuoden 2011 jälkeen lajista on yli 600 pesintään viittaavaa havaintoa. Latvian kannaksi arvioidaan 100-200 paria, mutta kosteikkoja on siellä vähemmän. Syysmuutto alkaa heinäkuussa, ja huipentuu elokuun aikana. Syyskuulta

on kuusi ja lokakuulta kaksi havaintoa.

Aineisto (3416):

12.4.2021 KLA 1m (me), 13.4.2021 KLA 1m (me), 18.4.2022 KLA **7m** (me,pme,ym), 30.4.2022 KLA 4m (me,tva), 17.5.2025 KLA 4m (me,skn), 22.5.2012 KLA 1m (tp), 6.6.2019 Häädemeeste, Pikla 1m (me), 23.6.2002 SLA 1m (js), 17.7.2024 Ppea 1m (af,me), 26.7.2012 Kihnu, Suarö nina 1m (tva), 7.8.2014 Häädemeeste, Pulgoja **3m** (jt), 20.8.2022 Haapsalu, Haeska 2m (af,pme,ym), 9.9.2022 Pärnu linn 2m (jai), 9.9.2024 SLA 1m (tp,ttp), 16.9.2024 Haapsalu, Puise 1m (ami,pme)

6.4.2017 L-Harju, Laoküla 1p (oma,ym), 7.4.2020 Häädemeeste, Pikla 1p (me), 12.4.2023 Elva, Valguta polder 2p (hg), 23.4.2016 Aardla polder 11p (kk,up), 3.5.2025 Audru polder **50p** (me), 21.5.2014 Pärnu linn 36p (me), 5.6.2016 Audru polder 16p (art,kad,ym), 22.6.2004 Aardla polder 7p (up,rma,ym), 24.7.2017 Häädemeeste, Pulgoja 9p (Tali,ym), 19.8.2016 Pärnu linn **12p** (ren), 7.9.2017 Häädemeeste, Pulgoja 2p (akl), 8.10.2003 SLA 1p (mm,jha,ym), 11.10.2014 Hi, Emmaste 1p (up,Vilk,ym)

Aasiankeltavästäräkki **Idahänilane** (RK)

Motacilla tschutschensis

Esiintyminen: Hiljattain lajistatuksen saanut, Itä-Aasiassa pesivä laji eksyy ääriharvoin Eurooppaan. Aiinoa hyväksytty löytyi 25.9.2012 Mehikoormasta.

Västäräkki **Linävästrik** (rk)

Motacilla alba

Esiintyminen: Keväällä aikaisimpia västäräkkejä saapuu maaliskuussa. Kuun lopussa laji yleistyy, ja kunnan muutto käynnistyy Kablissa. Päämuutto menee huhtikuun puolivälissä. Kablissa lasketaan satoja tai tuhansia, Sörvessä ja Pöösaspeassa yleensä vain kymmeniä. **Pesintä:** Västäräkkejä pesii tasaisesti ympäri maan, kanta on hieman laskeva 72.000-80.000 paria. Heinä-elokuussa västäräkit parveutuvat odottelemaan syksyä, ja jo elokuun lopussa voi nähdä satojen parvia. Päämuutto osuu syyskuun keskelle, mutta lintujen määrä on pienempi kuin keväällä. Sörvessä yli 80 % muutosta menee syyskuussa, enimmillään yli 500 lintua päivässä. Myös muualla rannikolla määrä voi nousta satoihin. Lokakuun alussa muutto laantuu, joskin laji nähdään vielä päivittäin. Mantereella västäräkki on yleinen lokakuun puoliväliin ja Sörvessä marraskuun alkuun saakka. Joulukuussa laji on jo harvinainen. Tammi-helmikuulta on 50 havaintoa maan eri puolilta. Talvikanta on 0-20 yksilöä. Hyväksyttyä on 2 alalajin *M.a.yarellii* havaintoa.

Aineisto (35.496):

15.3.2020 Valga, Korva luht 1m (kmu,tte), 16.3.2017 KLA 1m (tp), 22.3.2007 KLA 12m (tp), 31.3.2007 KLA 193m (me,jhe), 18.4.2005 KLA **3230m** (js), 27.4.2003 KLA 2600m (me), 1.5.2021 KLA 500m (me,kvö), 9.5.1997 KLA 70m (tp,tku,ym), 24.5.2009 SLA 10m (allijhau,ym), 6.6.2022 Ppea 5m (af), 23.6.2021 Ppea 3m (af), 10.7.2023 Ppea 19m (af), 27.7.2020 Haapsalu, Suur-Liiva 39m (ako), 10.8.2013 Kohila, Kohila 95m (sko), 30.8.2009 SLA 200m (mm,se), 10.9.2009 Ppea **890m** (jk,me), 23.9.2006 SLA 860m (sc,ym), 2.10.2016 Pärnu linn 150m (el,el,ym), 12.10.2006 SLA 42m (mm,tp,ym), 19.10.2002 SLA 10m (tp,tku,ym), 10.11.1999 SLA 2m (tp,mre), 20.11.2011 Haapsalu, Haeska 1m (tva), 23.11.2020 Lääneranna, Linnuse 1m (ov,htuu)

14.1.2023 Luunja, Lohkva 18p (mbo,umā), 19.2.2025

Tartu linn 4p (pme), 2.3.2023 Saa 1p (ab), 9.3.2020 Saku, Kajamaa 2p (anon), 29.3.2010 Kambja, Ropka luht 41p (rili), 14.4.2012 Haapsalu, Valgevälja 298p (ako), 23.4.2007 Häädemeeste, Leina **600p** (rls,ave), 4.5.2021 KLA 140p (rk), 20.5.2023 Saa, Kuressaare 50p (jst), 28.6.2023 Kuusalu, Pärisepa 55p (ktr), 11.7.2005 SLA 80p (mm,lmä,ym), 30.7.2013 Elva, Valguta polder 230p (mp), 5.8.2006 SLA 300p (mb,m-m,ym), 28.8.2019 Võru, Tamula järv 305p (mkö), 11.9.2004 Häädemeeste jõe suue 255p (mo,up), 18.9.2004 Võru, Tamula järv **570p** (up), 1.10.2010 SLA 100p (gn,mm,ym), 16.10.1998 SLA 50p (mre,tku,ym), 21.10.2011 Saa, Valjala 10p (jos,msaa), 6.11.2017 Kastre, Haaslava 7p (up), 26.11.2015 Tartu, Annelinn 12p (uab), 22.12.2015 Kastre, Haaslava 17p (up,Vilk)

Mongoliankirvinen **Mongoolia kiur** (RK)

Anthus godlewskii

Esiintyminen: Nimensä mukaisesti Mongoliassa pesivä laji on opittu tuntemaan vasta 1980-luvun jälkeen. Se eksyy nykytiedon mukaan vuosittain Eurooppaan. Tavattu 11.-25.10.2002 Sörvessä ja 22.-30.10.2009 Tallinnassa.

Nummikirvinen **Nömmekiur**

Anthus campestris

Esiintyminen: Nummikirvisen kanta hupenee, ja muutolla lintuja nähdään enää harvoin. Muuttoajat olisivat toukokuu ja elo-syyskuu. Käytännössä lintuja tavataan vain pesimäpaikoilla. Laulukausi jatkuu heinäkuun alkuun. **Pesintä:** Nummikirvisen pesimäkanta niukentuu niukentumistaan. Arvion mukaan kanta on 0-4 paria, mutta pesimähavaintoja on enää hyvin vähän. Viimeisimmät havainnot ovat Hiiden-, Saaren- ja Pärnumaan rannikoilta. Lajin suurin uhka on hiekkamaiden ja -rantojen umpeenkasvu. Latviassa laji on vielä voimissaan, ja siellä kannaksi arvioidaan 75-130 paria.

Aineisto (184):

2.5.2004 KLA 1m (me,vo), 7.5.2003 SLA 1m (js), 14.5.2021 Hii 1m (mp,up,ym), 17.5.2006 SLA 1m (jhau), 23.5.2017 KLA 1m (tp,rls), 28.7.2001 SLA 1m (js,mre,ym), 3.8.2009 SLA 1m (mb,mm), 18.8.2000 SLA 1m (tp,akl,ym), 26.8.2006 SLA 1m (js,mm), 2.9.2000 SLA **2m** (tp,akl,ym), 16.9.2017 SLA 1m (tp), 28.9.1996 Rápina 1m (gn,tp), 10.10.2000 Lääneran-

na, Hanila 1m (jbr)

21.4.2016 Pärnu linn 1p (rk), 28.4.2003 KLA 1p (jpa,vop,ym), 4.5.2018 SLA 1p (tp,tnu), 14.5.2014 Saa, Kihelkonna 2p (me), 21.5.2002 KLA **3p** (tp,-jbr), 24.5.2012 Saa, Muhu 2p (kvõ,ym), 20.6.2004 KLA 2p (it,üta), 28.6.2017 Pärnu, Audru 1p (tkaa), 27.7.2014 L-Nigula, Nõva **3p** (avu,pri), 5.8.2018 Viljandi 1p (pla), 18.8.2012 Saa, Kihelkonna 1p (llu,rma), 2.9.1993 Tallinn 1p (gn), 6.9.2013 Hii, Kõrgessaare 1p (la), 4.11.2018 Saa 1p (mpu)

Isokirvinen Niidukiur (RK)

Anthus richardi

Esiintyminen: Laajalla alueella Aasiassa pesivä laji eksyy vuosittain Eurooppaan. Hyväksytty 25 kertaa, viimeisin 2018. Kaikki ovat 5.9.-27.11. aikana, paitsi yksi lintu 14.1.2001 Undvasta, Saarenmaalta. Aivan viime vuosina havaintomäärät ovat vähentyneet rajusti, eikä 2020-luvulta ole yhtään havaintoa.

Metsäkirvinen Metskiur

Anthus trivialis

Esiintyminen: Keväällä metsäkirvisiä saapuu maaliskuuhuhtikuun vaihteessa, ja laji yleisty huhtikuun aikana. Satojen – jopa tuhannen – päämuutot laskeaan Kablissa, muualla määrät ovat vähäisempiä. Toukokuussa meno hiljenee nopeasti. **Pesintä:** Metsäkirvisiä pesii lähes kaikkialla. Vakaa tai lievästi laskeva kanta on 300.000-400.000 paria. 2000-luvun alun miljoonainen kanta on kuitenkin nyt puolitetty. Syysmuutto käynnistyy heinäkuussa ja voimistuu elokuun ajan, huippu osuu elo-syyskuun vaihteeseen. Suurimmat luvut lasketaan usein Sörvessä, jonne muutto keskittyy hienosti. Yli tuhannen linnun päiväsummia on nähty myös Kihnussa ja Pakrissa. Metsäkirvinen on melko tavallinen syyskuun loppuun saakka, ja Sörvessä pieniä määriä muuttaa yleisesti vielä lokakuun alkupuolella. Marraskuulta on kaksi havaintoa Sörvestä.

Aineisto (25.725):

6.4.2008 SLA 2m (se), 9.4.2018 KLA 26m (me), 28.4.2016 Narva-Jõesuu, Perjatsi 102m (tp), 30.4.2018 KLA 820m (me), 2.5.2005 KLA **1060m** (me), 11.5.2019 KLA 142m (me), 25.5.2018 KLA 19m (me), 1.6.2022 Ppea 2m (af), 28.6.2003 SLA 3m (mb,-Sild), 30.7.2004 Nõo, Altmäe 56m (Sild), 11.8.2007 SLA 1000m (ark,jhau,ym), 22.8.2002 SLA 5000m (hp,ppi,ym), 2.9.2013 Kihnu, Pitkänä 3210m (am,me),

6.9.2015 SLA **10.720m** (tp), 9.9.2025 SLA 9860m (tp,lli), 25.9.2017 SLA 150m (tp,jsj,ym), 8.10.2012 SLA 11m (jn,ym), 24.10.2021 SLA 1m (tp), 2.11.1999 SLA 1m (tp,ym)
SUM 2.-10.9.2025 SLA **36.000m** (tp,ym)

24.3.2019 P-Pärnumaa, Oriküla 1p (kaa), 30.3.2025 Lääneranna, Peantse 1p (aj), 1.4.2008 Tõrva, Helme 2p (ome), 16.4.2018 Narva-Jõesuu, Perjatsi 10p (tp,rls), 26.4.2019 Lääneranna, Virtsu 45p (gc,ym), 19.5.2007 Mulgi, Teringi mka **56p** (km,ome), 2.6.2020 Märjamaa, Kantu soo 40p (ron), 4.7.2006 Tõrva, Rubina 25p (ome), 3.8.2018 Nõo, Altmäe **77p** (Sild), 27.8.2019 L-Nigula, Rooslepa 60p (jk), 17.9.2001 SLA 40p (sc,tp,ym), 27.9.2010 SLA 10p (gn,mm,ym), 21.10.2024 SLA 1p (jn,ym), 22.10.2009 Ristna 1p (jn,jed), 4.11.2003 SLA 1p (gn,mm,ym)

Taigakirvinen Taigakiur (RK)

Anthus hodgsoni

Esiintyminen: Taigalla Uralilta itään pesivä laji eksyy vuosittain Eurooppaan. Ainoa hyväksytty 24.4.1992 Kirikukülasta Matsalusta.

Lapinkirvinen Tundrakiur

Anthus cervinus

Esiintyminen: Lapinkirvinen on vähälukuinen läpimuuttaja. Ensimmäiset nähdään huhtikuun lopulla ja päämuutto menee toukokuussa. Lajia ei ole tavattu 6.6.-31.7 välisenä aikana. Syksyllä laji on selvästi kevättä yleisempi. Syysmuutto käynnistyy heti elokuun puolivälin jälkeen, ja valtaosa lapinkirvisistä havaitaan syyskuussa. Päämuuton aikaa on 6.-23.9., jolloin päivässä voi nähdä tai kuulla yli viisi lintua. Lokakuussa näkyy vielä yksittäisiä lintuja, mutta talvihavaintoja ei ole.

Aineisto (810):

23.4.2025 Haapsalu, Põgari 1m (art), 26.4.2009 Ppea 1m (jjü,elel), 11.5.2006 Saa, Rahuste 2m (se), 26.5.2015 SLA 2m (tp), 26.5.2019 Salme **3m** (lli), 27.5.2001 Ppea 1m (tp,rls,ym), 1.8.2004 Häädemeeste, Võiste 1m (akl), 14.8.2007 Häädemeeste, Pulgoja 1m (jt), 31.8.2013 Kihnu, Pitkänä 3m (am,-me), 1.9.2000 SLA **7m** (tp,akl,ym), 6.9.2015 L-Harju, Laoküla 6m (js), 23.9.2001 SLA **7m** (tp,lmä,ym), 1.10.2010 SLA 2m (gn,mm), 16.10.2000 SLA 1m (tp,lmä,ym), 20.10.2019 Mustvee, Kasepää 1m (tva)
24.4.2004 Pärnu vpj 1p (tse,slau), 29.4.2023 Hii,

Äänestä sen jo tunnistaa, mutta maassa näkee äärimmäisen harvoin. Lapinkirvinen, Tundrakiur, *Anthus cervinus*. Tallinna 23.5.2024. Merike Hiibus

Vaemla 3p (la), 16.5.1999 Häädemeeste, Pulgoja 3p (ave), 22.5.2022 Tallinn, Tiskre **4p** (mhi), 29.5.2019 SLA 1p (tp,lli), 5.6.2017 L-Nigula, Riguldi 2p (tva,h-pik), 20.8.2015 Pärnu, Lao 1p (jt,üta), 20.8.2015 Aardla polder 1p (up), 31.8.2017 L-Nigula, Riguldi 3p (tva), 10.9.2001 Ppea 15p (mhal,pmäh), 13.9.2025 Rápina, Raigla **55p** (mp,up), 21.9.2025 Elva, Piigandi 21p (hg), 22.9.2000 SLA 7p (mm,akl,ym), 6.10.2019 Pärnu linn 2p (jai,eel,ym), 13.10.2025 Elva, Järveküla 1p (Raud), 15.10.2016 KLA 1p (lke)

Niittykirvinen Sookiur

Anthus pratensis

Esiintyminen: Keväällä ensimmäisiä niittykirvisiä saapuu rannikolle maaliskuun alussa. Kuun lopussa muutto käynnistyy kunnolla. Satojen lintujen päämuuttoja lasketaan Kablissa – joskus muuallakin – maaliskuun lopusta huhtikuun loppuun. Saarenmaalla huippu on huhtikuun loppupuolella, mutta

määrät ovat Kablia pienempiä. **Pesintä:** Niittykirvisiä pesii hieman laikuittain ja Keski-Virossa laji on harvemmassa. Lievästi taantuva kanta on 80.000-100.000 paria. Uhkana ovat peltoviljely, karjatalouden väheneminen ja rantojen umpeenkasvu. Niittykirvisen syysmuutto vilkastuu syyskuun mittaan. Kablin ja Pöösaspean selvä huippu on syys-lokakuun vaihteessa, Sörvessä hieman myöhemmin. Tavallisesti suurin päiväsomma on tuhannen luokkaa, mutta muutaman kerran on arvioitu yli 10.000 lintua. Laji on mantereella vähissä lokakuun puolivälin jälkeen, Sörvessä tavallinen vielä marraskuun alussa. Saarenmaalla talvehtii joka vuosi muutama lintu, muualta maasta havaintoja on hyvin niukasti. Talvikanta on 1-30 yksilöä.

Aineisto (20.373):

28.2.2017 KLA 1m (me), 8.3.2002 SLA 1m (hhy,pku), 17.3.2008 KLA 21m (jt), 31.3.2002 KLA 112m (me,tp,ym), 4.4.2018 KLA 340m (me,kme,ym), 28.4.2016 Narva-Jõesuu, Perjatsi **520m** (tp), 1.5.2015 Nar-

va-Jõesuu, Perjatsi 430m (tp), 5.5.2005 KLA 292m (it,me), 15.5.2000 Ppea 15m (io), 1.6.2022 Ppea 1m (af), 24.6.2004 SLA 1m (Sild), 24.7.2004 Nõo, Altmäe 10m (Sild), 31.8.2013 Tartu, Kärevere 16m (mp,up), 6.9.2015 L-Harju, Laoküla 430m (js), 23.9.2018 Ppea 8480m (af,al,ym), 1.10.2023 SLA 11.300m (tp,t-nu), 5.10.1999 SLA **16.390m** (tp,ym), 13.10.2023 SLA 1400m (tp,ym), 28.10.2025 SLA 6230m (tp), 10.11.2024 Ppea 12m (af,ym), 25.11.2018 KLA 3m (me), 5.12.2000 SLA 3m (tp,ym)

13.1.2001 SLA 37p (ire,mre), 26.2.2020 Saa, Rahuste 16p (kvö,Karu), 26.3.2004 Häädemeeste, Pulgoja 40p (akl), 20.4.2003 SLA 120p (mb,ym), 4.5.2017 Narva-Jõesuu, Perjatsi **150p** (tp), 26.5.2014 Ruhnu 60p (am,me), 4.6.2017 L-Nigula, Saare 50p (ron), 15.6.2020 L-Nigula, Pürksi 41p (ron), 14.7.2006 SLA 25p (jn,mm,ym), 7.8.2014 Aardla polder 54p (up,-Vilk), 28.8.2004 Häädemeeste, Pulgoja 330p (akl), 2.9.2004 Häädemeeste, Pulgoja 400p (akl), 29.9.1998 SLA 400p (mb), 16.10.1998 SLA **500p** (mre,tku,ym), 1.11.2004 SLA 85p (mb,tp,ym), 16.11.2022 Saa, Neeme 23p (rnn), 1.12.2022 SLA 11p (kvö,Vilk), 26.12.2025 Hii, Vaemla 2p (la)

Luotokirvinen **Randkiur** (rk)

Anthus petrosus

Esiintyminen: Maalis-, huhti- ja toukokuussa rannikoilla muuttaa pieniä määriä luotokirvisiä. Havainnot on eniten rannikon maakunnista Saarenmaalta ja Läänemaalta. Sisämaassa ja Peipsillä laji on hyvin harvinainen. Ensimmäinen sisämaan havainto saatiin vasta 2023 Võrusta. Päämuuttoa tietokannasta ei erotu, mutta suurin osa Pöösaspean havainnoista on huhtikuulta. **Pesintä:** Luotokirvisen vähäinen ja entisestään niukentunut 1-5 parin pesimäkanta asustaa saarilla, jos asustaa. Vuoden 2019 jälkeen lajista on äärimmäisen niukasti pesintään viittaavia havainnot, käytännössä vain Kihelkonnasta ja Malusin saarilta Suomenlahdelta. Luotokirvisen vähäinen syysmuutto käynnistyy syyskuun alussa, huipentuu kuun lopussa, ja jatkuu vielä marraskuun alkuun. Havainnot on eniten Pöösaspeasta ja Sörvestä. Talvikaudelta on alle 30 havaintoa ja vuosittain rannikolla talvehtii 0-5 lintua.

Aineisto (945):

20.3.2024 Ppea 1m (af), 24.3.2024 Saa 1m (slas),

Ensimmäiset uudistulokkaat ovat varsin usein hoppuja, hiljaisia ja harvinaisia, kuten tämä maan 3. vuorikirvinen. Vuorikirvinen, Mägikiur, *Anthus spinoletta*. Sörve 24.1.2019.

Timo Nuoranen

25.3.2024 Ppea **3m** (af), 4.4.2021 Ppea 3m (af),
23.4.2025 Ppea 3m (af), 4.5.2012 KLA 1m (aa),
17.5.2024 Hii 1m (mp,up,ym), 25.5.2006 SLA 1m (sc,j-
hau,ym), 31.8.2025 Ppea 1m (af,al,ym), 9.9.2025 Ppea
7m (af,jn), 12.9.2024 Ppea 6m (af,gc,ym), 28.9.2025
Ppea 5m (af,kmu,ym), 16.10.2025 Ppea 4m (af,m-
kap,ym), 29.10.2025 Ppea 4m (af), 4.11.2018 Ppea
3m (af,al,ym), 9.11.2025 SLA 1m (tp), 21.11.2023
Ppea 1m (af), 17.12.2019 Ppea 2m (me)

1.1.2025 Saa, Türju 2p (Vilk), 7.1.2017 Tallinn 1p (rer),
3.2.2018 Lääneranna, Matsi 1p (irt), 10.3.2001 SLA 2p
(shj), 23.3.2020 Hii 3p (ök), 31.3.2002 SLA **4p** (lmä,-
raa,ym), 22.4.2020 Ppea 3p (lta,oma), 28.4.2001 Hii,
Kõrgessaare **4p** (ire,mre), 4.5.2020 Kuusalu 2p (mpii),
26.5.2001 Hii, Kõrgessaare 3p (jn,js,ym), 3.6.2021
SLA 1p (tp,tnu), 17.6.2020 Hii 1p (ök), 16.7.2023
Lääneranna 1p (vm), 6.8.2016 Jöelähtme 2p (eha),
31.8.2019 Haapsalu 2p (mob), 14.9.2025 Saa **6p**
(mpu), 30.9.2000 SLA 3p (jla,rls,ym), 16.10.2024 Ppea
4p (af,ym), 30.10.2015 Saa, Kihelkonna 4p (tva,hpik),
7.11.2004 Ppea 3p (af,js,ym), 18.11.2006 Hii, Kõr-
gessaare 3p (tp,rls,ym), 3.12.2004 Ppea 2p (av,vš),
31.12.1999 SLA 1p (lmä,karm,ym)

Vuorikirvinen **Mägikiur (RK) ets**

Anthus spinoletta

Esiintyminen: Keski- ja Etelä-Euroopan vuoriseu-
dulla pesivä kirvinen talvehtii säännöllisesti Itäme-
rellä ja esimerkiksi Latvian länsirannikolta Liepajasta
havaintoja on jo vuosittain. Virossa on nähty yksi lo-
kakuussa ja kolme tammikuussa.

Peipot *Fringillidae*

Järripeippo **Pöhjavint**

Fringilla montifringilla

Esiintyminen: Keväällä järripeippoja saapuu maalisi-
kuun lopusta alkaen. Joinakin vuosina Saarenmaalla
talvehtii valmiiksi jo satojen parvia, joten muuton
alkua voi olla vaikea huomata. Päämuutto menee
Salmessa huhtikuun kolmannella viikolla, Kablissa
hiukan myöhemmin. Toukokuun alun jälkeen laji
harvinaistuu selvästi. **Pesintä:** Pesimäkannaksi ar-
vioitiin 2025 vielä 1-10 paria, siitä huolimatta, että
vuoden 2011 jälkeen Elurikkuksessa ei ole yhtään

varmistettua pesintää. Järripeipon syysmuutto käynnistyy elokuun lopulla. Tiivis päämuutto menee peipon massojen jälkeen lokakuun alkupuolella, keskimäärin 12 päivää peipon jälkeen. Huippupäivinä järrejä on usein vaikea laskea pikkulintujen sekaparvista. Talvehtijoita on 200-8000 yksilöä.

Aineisto (9392):

6.1.2025 Saa, Tagaranna 27m (me,jus), 22.2.2001 SLA 40m (tnu), 10.3.2008 Hii, Vaemla 70m (la), 31.3.2002 KLA 73m (me,tp,ym), 14.4.2007 Salme 5000m (hj,sc), 21.4.2022 Salme **5780m** (hj,sj), 25.4.2022 KLA 5000m (me,tva), 4.5.2001 SLA 3500m (hp), 14.5.2022 L-Harju, Paldiski 18m (kvö), 26.5.2009 SLA 1m (js,sc,ym), 1.6.2025 Ppea 2m (me), 5.6.2014 KLA 1m (am,me), 8.7.2001 Haapsalu, Puise 1m (me,Kose), 18.8.2003 SLA 1m (me,mm,ym), 31.8.2021 Haapsalu, Puise 16m (me,wit), 13.9.2010 Haapsalu, Puise 114m (ako), 20.9.2004 KLA 2300m (puu,ym), 29.9.2003 SLA 19.000m (mb,ym), 9.10.2012 SLA **102.500m** (jn,mo,ym), 12.10.2020 SLA 80.000m (mpu), 26.10.2006 SLA 4600m (sc,ym), 14.11.2005 SLA 140m (mm), 28.12.2014 KLA 13m (am,me)

31.1.2020 Saa, Piila 500p (ema,rmä), 28.2.2013 SLA

Runsasta peippomuuttoa edeltää yleensä aina sumu tai huonompi sää, ja kirkaana aamuna mennään sitten massoittain. Sörve 30.9.2021. Timo Nuoranen

60p (mm,tkaa,ym), 25.3.2017 Viljandi, Unametsa 50p (mp,up), 4.4.2024 Paide, Ojaküla 100p (io), 21.4.2006 Saa, Karja **6000p** (sc,tp), 7.5.2021 Rakvere, Rägavere 120p (pve,tve), 26.5.2025 SLA 14p (jn,ff), 14.6.2009 SLA 5p (mm), 14.7.2021 L-Harju, Lohusalu 2p (ima,ina), 29.8.2010 Lääneranna, Veltsa 2p (elcl), 17.9.2003 SLA 300p (hj,mm,ym), 29.9.2011 Kastre, Sikakurmu **3000p** (mo,up), 7.10.2020 Türi, Ollepa **3000p** (rmä), 12.10.2023 Valga, Iigaste **3000p** (tte), 24.10.1998 SLA 300p (gn,tp,ym), 24.11.2008 P-Pärnumaa, Enge 150p (jjü), 2.12.2005 SLA 320p (gn,hp,ym), 27.12.2012 L-Harju, Harju-Risti 150p (rls)

Peippo Metsvint

Fringilla coelebs

Esiintyminen: Keväällä peippoja saapuu vähin erin maaliskuun mittaan. Kablissa ja Salmessa muutto viilkastuu kuun lopussa, ja massat menevät huhtikuun

toisella ja kolmannella viikolla. Kevätmuutto hiljenee toukokuun aikana. **Pesintä:** Peippo on maan yleisin ja runsain pesimälintu, pareja on 1,45-1,65 miljoonaa. Atlaskartoituksessa laji jäi löytymättä vain neljästä ruudusta. Syysmuutto viriää varovaisesti elokuussa, ja kasvaa kohisten syyskuun edetessä. Sörven lintuasemalla päästään syyskuun puolivälistä lokakuun alkuvuorolle päiväsummissa usein sataan tuhanteen. Takavuosina koko syksyn summa vaihteli yhdestä yli kolmeen miljoonaan, mutta nykyään koko syksyn havainnointia ei ole enää ollut. Marraskuun muuton rippeiden mentyä talvehtimaan jää 8000-16000 yksilöä eripuolille maata.

Aineisto (59.154):

28.1.2021 SLA 13m (tp,tnu), 28.2.2020 Saa, Löu

laht 16m (me,jus), 4.3.2018 Viru-Nigula, Selja 50m (tkah), 18.3.2008 KLA 102m (jt), 21.3.2007 KLA 1450m (tp), 31.3.2007 Salme 15.000m (tp), 8.4.2004 KLA 104.800m (Komi), 14.4.2007 Salme **322.600m** (hj,sc), 4.5.2017 Narva-Jõesuu, Perjatsi 45.800m (tp), 7.5.2013 L-Harju, Paldiski 1400m (js), 30.5.2009 SLA 110m (hp,ym), 20.6.2022 Ppea 327m (af), 4.7.2017 SLA 60m (gn,tp), 30.7.2012 Viimsi, Rohuneeme 4200m (js), 31.8.2025 SLA 1560m (tp,rhä), 14.9.2013 Kihnu, Pitkänä 99.060m (mp,up), 20.9.2009 Räpina, Mehikoorma 217.000m (up,mo), 25.9.2005 SLA **397.000m + PL 276.000m** (gn,mm,ym), 27.9.2006 SLA 550.800m (mm,sc,ym), 3.10.1996 SLA 300.000m (mb,tp,ym), 13.10.2000 SLA 31.000m (jn,mb,ym), 31.10.2010 KLA 1040m (jt,ym), 10.11.2001 SLA 104m (tp), 2.12.2005 SLA 15m (hp,ym), 28.12.2014 KLA 6m

Muuttavia näkee yleisesti ruokinnoilla ja pihapiirissä, mutta myöhemmin pysytään visusti piilossa. Nokkavarpunen, Suurnokk-vint, *Coccothraustes coccothraustes*. Saue 9.4.2025.

Timo Nuoranen

(am,me)

SUM 2005 SLA 3.442.000m Fricoe+PL (gn,js,ym)

SUM 2006 SLA 2.102.000m Fricoe+PL (sc,up,ym)

4.1.2020 Saa, Piila 1000p (me,js), 4.2.2019 Häädemeeste, Laadi 200p (jt,irt), 25.2.2022 Hii, Suuremõisa 350p (ami,pme), 12.3.2006 SLA 60p (hp,mm,ym), 24.3.2014 L-Nigula, Hindaste 2300p (me), 14.4.2006 Peipsiääre, Ronisoo **10.000p** (up,rma,ym), 30.4.2017 L-Nigula, Aulepa **10.000p** (mva,tva), 24.5.2015 L-Harju, Pakri 400p (js,raa,ym), 5.6.2000 Rõuge, Haanja 160p (me), 26.6.2023 Haapsalu, Parila 33p (me), 31.7.2019 Tartu, Ilmatsalu 41p (Tali), 12.8.2023 Saarde, Ilvese 100p (kmu,rmä,ym), 21.8.2010 Häädemeeste, Massiaru 1500p (mo), 5.9.2010 Rápina, Raigla 2000p (mo), 29.9.2011 Kastre, Sikakurmu **10.000p** (mo,up), 7.10.2021 L-Nigula, Pürksi 2000p (tva), 21.10.2002 SLA 700p (jla,tku,ym), 25.11.2012 Hii, Prählamäe 350p (la), 1.12.2005 SLA 320p (gn,ym), 26.12.2021 Tori, Urumarja 150p (ab,ren)

Nokkavarpunen **Suurnokk-vint**

Coccythraustes coccythraustes

Esiintyminen: Keväällä nokkavarpusten muuttoa näkyy pääasiassa vain Kablissa. Päämuutto on huhtikuun puolivälissä, mutta kohtalaisia määriä laskeaan usein myös maaliskuun lopussa ja toukokuun lopussa. Keskipäivällä laji tavataan asemilla harvoin. **Pesintä:** Nokkavarpusia pesii kaikissa maakunnissa, mutta se on vähälukuinen saarimaakunnissa ja idässä. Pesimäkanta on vakiintunut 25.000-35.000 pariin. Syysmuutto alkaa heinäkuun lopussa ja huipentuu Puisessa syys-lokakuun vaihteessa. Sörven ja Kablin huippumuutot ovat vähän myöhemmin ja vähän pienempiä. Marraskuussa nokkavarpusia näkyy enää vähän. Talvehtijoita on 500-2000 lintua.

Aineisto (11.498):

22.2.2022 Hii, Orjaku 8m (mvik), 31.3.2007 KLA 113m (me,jhe), 14.4.2022 KLA **257m** (me,pme,ym), 23.4.2022 KLA 203m (me,pme,ym), 2.5.2005 KLA 89m (me), 30.5.2022 KLA 35m (tp), 5.6.2014 SLA 25m (jn,tp,ym), 21.6.2022 Ppea 2m (af), 28.7.2002 SLA 3m (mb,mm,ym), 16.8.2013 Haapsalu, Puise 48m (ako), 22.8.1999 SLA 85m (tp), 13.9.2010 Haapsalu, Puise 111m (ako), 20.9.2010 Haapsalu, Puise **463m** (ako), 24.9.2006 SLA 101m (mm,sc,ym), 2.10.1998 KLA 201m (js,raa,ym), 19.10.2021 SLA 37m (tp,tnu), 2.11.1998 SLA 20m (lmä,mre), 3.12.2008 SLA 5m (hp), 5.12.2000 SLA 1m (tp,rls,ym)

12.1.2020 Saa, Kuusnõmme 39p (cca,tkaa), 28.2.2015 Saa, Pajumõisa 28p (tva,ym), 17.3.2005 SLA 40p (hp,mm), 30.4.2013 Tõrva, Patküla 40p (ome), 4.5.2011 Tartu, Vahi **50p** (io), 7.6.2001 SLA 10p (sc,jla,ym), 22.7.2001 Valga, Taheva 10p (Komi,masa), 21.8.2002 Lääneranna, Lihula 42p (shj), 1.9.2007 SLA 22p (hp,js), 30.10.2021 SLA **50p** (tp,lli,ym), 20.11.2019 Pärnu linn 7p (it), 3.12.2023 Tallinn, Haabersti 11p (mhi)

Punavarpunen **Karmiinleevike**

Carpodacus erythrinus

Esiintyminen: Keväällä aikaisia punavarpusia saapuu toukokuun alkupuolella. Päämuutto on Kablissa toukokuun lopussa ja Sörvessä vaisumpana hieman myöhemmin. **Pesintä:** Punavarpunen pesii koko maassa, myös pienemmillä saarilla. Pesimäkanta on vakiintunut nyt 90.000-100.000 pariin. Syysmuutto käynnistyy heinä-elokuussa heti laulukauden loputtua. Päämuutto aivan heinäkuun lopusta elokuun puoliväliin on paljon kevättä heikompa. Laji on tavallinen vielä elo-syyskuun vaihteessa, mutta harvinainen jo syyskuun toisella viikolla. Lokakuulta on kaksi havaintoa.

Aineisto (11.229):

5.5.2022 KLA 1m (me), 8.5.2004 KLA 1m (tp,vo,ym), 9.5.2018 KLA 6m (jsil), 17.5.2025 KLA 481m (me,skn), 20.5.1996 KLA 1150m (mb,tp,ym), 21.5.2024 Narva-Jõesuu 690m (tp), 25.5.2002 KLA **1720m** (me,tp), 1.6.1996 Ristna 250m (mb,jha,ym), 7.6.2001 SLA 9m (sc,jla,ym), 21.6.2022 Ppea 7m (af), 18.7.2002 SLA 20m (df,mkap,ym), 30.7.2002 SLA 47m (mm,skl,ym), 2.8.2002 SLA **51m** (mm,jhe,ym), 14.8.2002 SLA 45m (mm,tp,ym), 29.8.1998 Rápina, Mehikoorma 15m (sc), 7.9.2013 Kihnu, Pitkänä 3m (up,Kose), 15.9.2001 SLA 1m (hp,tp,ym), 18.9.1998 SLA 1m (jn,sc,ym)

24.4.2012 L-Nigula, Peraküla 1p (kab), 1.5.2020 Rapla, Löpemetsa 1p (mol), 10.5.2019 Kanepi, Krootuse 2p (hep), 17.5.2008 SLA 10p (mm,lmä,ym), 24.5.2005 Osmussaar **50p** (jha,lmä,ym), 27.5.2007 SLA **40p** (mm,lmä), 8.6.2006 SLA 30p (sc,tp,ym), 30.6.2024 Rae, Mõisaküla 10p (ktar), 2.7.2020 Tartu, Ilmatsalu 10p (kk), 24.7.2006 SLA 40p (mm,lmä,ym), 1.8.2007 SLA 20p (lmä,jhau), 18.8.2016 Kambja, Soinaste 6p (up,pme,ym), 4.9.2002 SLA 2p (gn,mm,ym), 11.9.2022 Anija 1p (ktr,ttr), 23.10.2012 Kihnu, Pitkänä 1p (me,tva), 31.10.2024 L-Nigula, Riguldi 1p (al)

Taviokuurna **Männileevike** (rk)

Pinicola enucleator

Esiintyminen: Taviokuurna on satunnainen talvivieras. Joinain vuosina vaeltajia riittää myös Suomenlahden eteläpuolelle. Vaellustalvena 2012-2013 Elurikkukseen kertyi yli 70 havaintoa, mutta sittemmin niitä on vain 1-5 vuodessa. Syksyllä 2012 ensimmäinen lintu löydettiin jo syyskuun lopussa Valgamaalta, ja viimeinen vasta seuraavan vuoden toukokuussa. Vuosilta 1936-77 on hyväksytty kuusi pesimäaikaista havaintoa.

Aineisto (401):

25.1.1957 Tallinn, Nõmme **24m** (tra), 24.2.2002 L-Nigula, Risti 4m (tva), 24.2.2013 Toila 1m (tp,rls,ym), 6.3.2020 P-Pärnumaa, Oriküla 3m (kaa), 18.10.2024 Häädemeeste, Kabli 2m (akl), 23.10.2012 Kihnu, Pitkänä 1m (me,tva), 24.10.2012 P-Pärnumaa, Kodesmaa 8m (elel), 5.11.2012 Ristna **15m** (up), 6.11.2012 Peipsiääre, Varnja 2m (tte), 9.11.2000 Saarde, Allikukivi 3m (Laur), 21.11.2012 P-Pärnumaa, Viluvere 4m (elel), 24.12.2012 Ppea 1m (rls), 26.12.2008 Märjamaa, Avaste 8m (elel)

2.1.2024 Haljala, Oandu 4p (sas), 5.2.2013 Aardla polder **39p** (rsa), 14.2.2021 Paide, Eivere 12p (sva), 20.2.2009 Hii, Tahkuna 21p (kpaj), 1.3.2001 Saarde, Kilingi-Nõmme 7p (agl), 29.3.2013 Saa, Vintri 2p (lli), 26.9.2012 Tõrva 1p (ome), 26.9.2022 Viru-Nigula, Ojaküla 2p (rtü), 18.10.2000 Pärnu linn 6p (Laur), 25.10.1956 Tallinn, Nõmme **60p** (tra), 26.10.2012 P-Pärnumaa, Oriküla 4p (kaa), 9.11.2012 Tartu, Tüki 3p (up), 30.11.2019 Kuusalu, Pärispera 5p (mpii), 2.12.2008 Elva, Peedumäe 8p (rku), 26.12.2014 Toila, Konju 8p (rer), 30.12.2000 Harku, Türisalu 17p (rls,t-ku,ym)

Punatulkku **Leevike**

Pyrrhula pyrrhula

Esiintyminen: Keväällä punatulkkujen muutto käynnistyy joskus jo helmikuun alussa, ja jatkuu pitkälle huhtikuuhun. Kablin satapäiset päämuutot menevät maaliskuuhun vaihteessa. Saarenmaan vähäiset määrät nähdään myöhemmin. **Pesintä:** Laji pesii kautta maan, kanta on 80.000-100.000 paria. Punatulkuilla on pientä liikettä kesälläkin, mutta täysi syysmuutto alkaa syyskuun lopulla, ja vilkastuu koko lokakuun ajan. Sörven komeissa päämuutoissa aivan lokakuun lopussa menee tuhansia lintuja päivässä.

Muulla muutto osuu samoihin aikoihin, mutta määrät ovat korkeintaan satoja. Talvikanta on 100.000-200.000 yksilöä.

Aineisto (25.241):

3.1.2006 SLA 16m (me,sc,ym), 8.2.2003 SLA 39m (js,mm), 9.3.2001 Haapsalu 40m (vš,tva), 29.3.2022 KLA **1040m** (me,jus), 7.4.2012 KLA 550m (jk,me), 9.4.2023 Salme 132m (tp,rhä,ym), 29.4.2021 KLA 10m (me), 17.5.2025 KLA 9m (me), 7.6.2021 Ppea 4m (af), 25.6.2003 SLA 6m (mb), 2.7.2009 Ppea 6m (jk,me), 22.8.2015 Ppea 9m (af,al), 16.9.2023 Põlva, Kiidjärve 24m (ivi), 30.9.2001 SLA 450m (hj,mb,ym), 10.10.1958 Lämmijärv 2200m (Vero), 24.10.1998 SLA 4500m (tp,ym), 26.10.2006 SLA **6200m** (mm,sc,ym), 10.11.2002 SLA 140m (tp,mm,ym), 28.11.2021 P-Pärnumaa, Kodesmaa 20m (elel), 31.12.2007 SLA 39m (gn,ym)

16.1.2016 Tõrva, Kirikumõisa 100p (rmi), 16.2.2003 Väike-Maarja, Aburi **200p** (mo,up), 2.3.2007 Jõgeva, Vaimastvere 85p (tp,rls,ym), 4.4.2021 Rae, Patika 50p (ata), 3.5.2020 Rõuge, Haanja 11p (eu,Must), 17.6.2019 Kastre, Järvselja 11p (me), 21.7.2023 L-Nigula, Tuksi 6p (me), 22.8.2023 Türi, Vilita 8p (rk), 30.9.2004 SLA 40p (jha,ym), 9.10.2004 SLA 100p (jha,ym), 22.10.1998 SLA **400p** (gn,tp,ym), 1.11.2004 SLA 60p (tp,gn,ym), 25.12.2022 P-Pärnumaa, Pereküla 60p (elel)

Aavikkotulkku **Kõrbelevike** (RK)

Bucanetes githagineus

Esiintyminen: Pohjois-Afrikassa ja Lähi-idässä pesivä laji harhautuu ääriharvoin Pohjolaan. Hyväksytyjä havaintoja on kaksi 2.10.1997 Pöösaspea ja 31.5.1.6.2021 Sörve.

Viherpeippo **Rohevint**

Chloris chloris (*Carduelis chloris*)

Esiintyminen: Keväällä viherpeippo on keskimäärin aikaisin tikli-suvun laji. Lintuja muuttaa helmikuun lopusta pitkälle huhtikuuhun. Päämuutto menee Kablissa maaliskuun lopussa tai huhtikuun alkupäivinä. Sörven lintuasemalla viherpeipot vähenevät helmikuusta toukokuuhun, kun talvehtineet yksilöt poistuvat pesimään. **Pesintä:** Viherpeippoja pesii kaikkialla suurten metsäalojen ulkopuolella, mutta kanta on nyt romahtanut 14.000-19.000 pariin. Vielä 2019 se arvioitiin 50-100.000 parin suuruiseksi. Tau-

Tulin, yllätin ja katosin. Aavikkotulkku, Kõrbeleevike, *Bucanetes githagineus*. Sõrve
31.5.2021. Timo Nuoranen

tiepidemian takia taantunut kanta ei ole siis edelleenkaan palautunut. Syysmuutto ajoittuu syyskuun lopusta marraskuun alkuun. Huippu on lokakuun lopussa. Taudin takia 2010-luvun muutot ovat olleet vähäisiä, ja suuria määriä on nähty vain Kihnussa 2013. Talvikanta on 40.000-80.000 yksilöä, ja parvia on joka puolella maata.

Aineisto (29.847):

25.1.2019 SLA 46m (tp,tnu), 16.2.2001 KLA 45m (tp,sc,ym), 10.3.2008 Hii, Vaemla 250m (la), 18.3.2008 KLA **289m** (jt), 12.4.2013 KLA 279m (it,jt), 14.4.2013 Viljandi, Tarvastu 190m (mp), 6.5.2007 SLA 30m (mm,jhau,ym), 25.5.2013 KLA 9m (am,me), 13.6.2006 SLA 5m (sc), 26.7.2017 Saa, Kargi 30m (igi,art), 6.8.2023 SLA 95m (aan,auk,ym), 13.9.2017 Haapsalu, Puise 43m (ako), 30.9.2008 SLA 114m (jos,jhau,ym), 12.10.2001 SLA 1500m (jn,jbr,ym), 17.10.2013 Kihnu 1460m (am,me), 26.10.2006 SLA **1900m** (mm,sc,ym), 5.11.2010 SLA 750m (mm,se), 21.11.2006 SLA 102m (me,mm,ym), 12.12.2005 Ppea 82m (tp,jla), 26.12.2014 Häädemeeste, Soometsa 8m (am,me)

7.1.2006 SLA 860p (mm,sc), 25.1.2013 Lääneranna,

Lihula 900p (tc), 22.2.2004 Kambja, Aardlapalu prügilä **1500p** (mo,up), 9.3.2006 SLA 400p (hp,mm,ym), 7.4.2012 Haapsalu, Vasikaholm 400p (kho,mhm), 6.5.2012 KLA 90p (aa,tp), 24.6.2017 Kambja, Räni 15p (mbo,Tali,ym), 13.7.2019 Tori, Rütavere 32p (jai), 8.8.2021 SLA 180p (aan,oku), 13.9.2022 Raasiku, Peningi 300p (ttr), 3.10.2014 Viljandi, Unametsa 550p (mp), 25.10.1998 SLA 800p (tp,ym), 29.11.2020 Kuusalu, Kolga 870p (ema,rmä), 9.12.2005 Hii, Selja 700p (tp,jla), 15.12.2022 Valga, Iigaste **1500p** (tte)

Vuorihemppo Mägi-kanepilind

Linaria flavirostris (Carduelis flavirostris)

Esiintyminen: Vuorihemppo on säännöllisen vähälukuinen läpimuuttaja ja talvivieras rannikoilla. Sisämaasta on kymmeniä hajahavaintoja. Keväällä muuttoa menee maalishuhtikuun ajan, huippu on kuun vaihteessa. Lajia ei ole nähty 11.5.-3.10. aikana. Syksyn päämuutto menee loka-marraskuun vaihteessa. Joului-, tammi- ja helmikuussa vuorihemppo on havaittu 20-30 kertaa kunakin. Talvikanta on 5-50 yksilöä.

Loppusyksyn viimeisiä muuttavia lajeja. Vuorihemppo, Mägi-kanepilind, *Linaria flavirostris*. Sörve 26.10.2021. Timo Nuoranen

Aineisto (496):

7.2.2008 SLA **10m** (mm,ym), 20.3.2022 L-Harju, Pakri 1m (js), 22.3.2007 KLA 2m (tp), 23.3.2017 KLA 3m (me,tp), 24.3.2017 L-Harju, Pakri 6m (js), 7.4.2018 KLA 8m (me), 8.4.2023 Ppea 7m (af), 20.4.2006 SLA 2m (sc,tp,ym), 21.4.2020 KLA 1m (me), 10.5.2008 Ppea 1m (jn,up,ym), 2.10.2023 SLA 1m (tp), 6.10.2017 L-Harju, Pakri 1m (js), 12.10.2022 Ruhnu, Ringsu 11m (me), 26.10.2024 Ruhnu 40m (me,jus), 7.11.1998 SLA **42m** (gn,raa,ym), 20.11.2004 Ppea 2m (tp,ym), 28.11.2023 Hii, Kalana 1m (ktr,ttr), 29.11.2014 Ppea 1m (mva,tva)

1.1.2001 Haapsalu 16p (tva), 16.1.2022 Ppea 16p (mva,tva), 11.2.2008 SLA 11p (mm), 14.3.2021 Saa, Lümanda **60p** (Seim), 15.4.2012 Saa, Rahuste 4p (hj), 4.5.2023 Ristna 1p (kmu,rmä,ym), 4.10.2008 Häädemeeste, Pikla 2p (kmu,ome), 5.10.2017 SLA 5p (kvö), 14.10.2022 Ruhnu, Holma 11p (me), 21.10.2019 SLA 24p (tp,tnu), 27.10.2004 SLA **33p** (mm,lmä,ym), 8.11.2007 SLA 26p (mm,lmä), 22.11.2015 Häädemeeste, Pikla 18p (rk), 11.12.2002 SLA 15p

(mm), 14.12.2014 L-Nigula, Dirhami 6p (mva,tva), 27.12.2008 Jöelähtme prügila 2p (hj,tp)

Hemppo Kanepilind

Linaria cannabina (*Carduelis cannabina*)

Esiintyminen: Keväällä hemppoja alkaa muuttaa helmikuun lopussa tai maaliskuun alkupuolella. Päämuutto menee Kablissa maaliskuun vaihteessa. Yli 200 päiväsummia näkyy harvoin. Sörvessä huippu on paljon heikompana vasta huhtikuun jälkipuolella. **Pesintä:** Hemppo välttää viherpeipon tapaan laajoja metsäaloja, ja asuttaa tätä nykyä kulttuuriympäristöjä kaikissa maakunnissa vakaasti 23.000-30.000 parin voimin. Syysmuutto on elokuussa varovaista. Päämuutto menee lokakuun alussa. Sörven lisäksi yli 200 linnun muuttoja on laskettu Puisessa ja Kihnussa. Muutto jatkuu vielä lokakuun ajan, mutta marraskuun alun jälkeen se loppuu lähes täysin. Talvella yli 100 linnun parvia tapaa sisämaassa ja rannikolla, sen sijaan yli 200 on harvinaista. Tal-

vikanta on 200-2000 yksilöä.

Aineisto (16.851):

28.1.2009 SLA 9m (mm), 27.2.2022 KLA 8m (me), 1.3.2015 KLA 17m (it), 5.3.2024 KLA 110m (me,-mal), 21.3.2007 KLA 245m (tp), 27.3.1998 KLA **585m** (sc,hmu), 8.4.2004 KLA 345m (Komi,pekl), 17.4.2007 SLA 102m (mm,jhau,ym), 7.5.2007 SLA 38m (mm,jhau,ym), 26.5.2007 KLA 21m (ako), 7.6.2005 SLA 30m (gn,lmä,ym), 25.6.2003 SLA 10m (mb), 13.7.2024 Ppea 27m (af,al,ym), 5.8.2002 SLA 70m (mm,ym), 11.9.2020 Haapsalu, Puise 91m (ako,wit), 29.9.1958 Lämmijärv **1200m** (Vero), 13.10.2023 SLA 1150m (tp,lli,ym), 27.10.2025 SLA 970m (tp), 4.11.2025 SLA 65m (tp), 12.11.2001 SLA 20m (mm,tp), 21.11.2008 SLA 3m (mm), 1.12.2013 Kose, Tammiku 6m (ük,tal), 23.12.2025 Häädemeeste, Leina 21m (hs)

4.1.2019 Saa, Piila 390p (me,jus), 11.1.2021 Raasi-ku, Kalesi 300p (aki), 12.2.2005 Kambja, Ülenurme 200p (up), 14.3.2010 Otepää, Pühaste 335p (Ader), 2.4.2023 Paide, Suurpalu **450p** (sva), 19.4.2012 Saa, Karala 150p (mo), 9.5.2024 Saku, Kajamaa 75p (ape), 29.6.2022 Rõuge, Kahrila-Mustahamba 40p (eu), 21.7.2025 Haapsalu, Rummu 105p (amä,e-mä), 7.8.2013 Vormsi 70p (ako), 31.8.2004 Võru, Järvere kalatiigid 100p (up,kag), 1.9.2007 Pärnu, Potsepa **500p** (aj), 22.9.2002 SLA 300p (gn,hp,ym), 4.10.2025 Elva, Järveküla **500p** (rmä), 23.10.2025 Saa, Kärla 400p (me,jus), 27.11.2021 Tartu, Tila 150p (akal,mkal), 5.12.2025 Saku, Üksnurme 120p (ptar), 25.12.2023 Tapa, Raudla 100p (ktr,ttr,ym)

Urpiaainen Urvalind (rk)

Acanthis flammea (*Carduelis flammea*)

Esiintyminen: Urpiaainen on tavallinen ja joinain vuosina runsas talvievias ja läpimuuttaja. Kevätmuuton huippu on Kablissa keskimäärin huhtikuun alussa, mutta vuosien välillä on paljon vaihtelua. Toisinaan runsaita muuttoja voi nähdä vielä huhtikuun lopussakin. Toukokuun lopulta syyskuun alkuun urpiaainen on vähälukuinen. **Pesintä:** Urpiaisia pesii tätä nykyään 550-700 paria länsi- ja pohjoisrannikolla. Kasvu on ollut hurjaa, sillä ensipesintä varmistettiin vasta 2008. Eniten kesähavaintoja on Tallinnasta ja monet niistä koskevat *cabaret*-alalajia. Syysmuutto lähtee liikkeelle syyskuun lopulla. Määrät kasvavat lokakuun ajan ja keskimäärin huippu on kuun lopussa, joskus marraskuun puolella. Urpiaisen talvikanta vaihtelee paljon, niitä on 10.000-500.000 yksilöä.

Alalajia ruskourpiaainen (*A.f.cabaret*) käsiteltiin välillä omana lajinaan. Siitä on ilmoitettu 41 havaintoa. RK käsittelee edelleen alalajin kaikki **pesintään** viittavat havainnot.

Alalajia tundraurpiaainen (*A.f.hornemanni*) on käsitelty omana lajinaan vuoteen 2025 asti. Siitä on ilmoitettu 568 havaintoa 5.10.-23.4. ajalta.

Aineisto (yhteensä 13.183):

22.1.2007 SLA 170m (mm), 7.2.2003 SLA 160m (js,mm), 11.3.2013 Viimsi, Rohuneeme 220m (js), 22.3.2007 KLA 950m (tp), 8.4.2018 KLA **4780m** (me), 29.4.2012 KLA 1400m (aa,jk,ym), 7.5.2005 KLA 165m (jt,me,ym), 16.5.2005 KLA 5m (skl,mleh), 7.7.2002 SLA 5m (tp,ark,ym), 12.8.2023 Lääneranna, Virtsu 6m (mp,up,ym), 14.9.2014 SLA 20m (jsj), 30.9.2001 SLA 220m (hj,mb,ym), 4.10.2008 Ppea 1140m (jkon,ym), 16.10.2023 L-Harju, Änglema 1900m (ron), 22.10.2008 KLA **10.000m** (jt,ym), 23.10.2012 Viimsi, Rohuneeme 3650m (js), 30.10.1995 SLA 5000m (jn,j-la,ym), 2.11.2013 Ristna 1400m (up,kvö), 15.11.2007 KLA 1100m (it,jt), 28.11.2006 SLA 800m (hp,mm,ym), 6.12.2017 Hii, Kalana 155m (tp), 27.12.2017 Jöelähtme, Võerdla 110m (tp,tnu)

26.1.2024 Saa, Luulupe 1600p (rme,rnn), 22.2.2004 Kambja, Aardlapalu prügila **2500p** (mo,up), 18.3.2018 Valga, Iigaste 1500p (mkö,jtan,ym), 29.3.2012 Kastre, Järvelja 1500p (rku), 8.4.2017 Lügause, Matka 500p (slas), 24.4.2024 Nõo, Tähtvere 80p (tkaa), 16.5.2012 Ristna 10p (mp,up,ym), 8.6.2014 SLA 15p (tp,jhau,ym), 25.7.2023 Tallinn, Haabersti 14p (mhi), 18.8.2020 Tallinn, Nõmme 4p (ssi), 6.9.2015 Tallinn, Haabersti 20p (java), 26.9.2001 SLA 100p (mb,tp,ym), 27.10.2017 Viljandi, Kivilõppe 400p (mp,up), 1.11.2017 SLA 2050p (tp), 22.11.2008 Rakvere **2470p** (rpä), 9.12.2017 Narva-Jõesuu, Perjatsi 1400p (tp), 25.12.2018 Kanepi 550p (llu)

Kirjosiipikäpylintu Vööt-käbilind

Loxia leucoptera

Esiintyminen: Kirjosiipikäpylintu ei ole pesimälaji. Niitä havaitaan vuosittain 0-40 yksilöä. Eniten kirjolojioita on nähty elokuusta marraskuuhun niemenkärjissä ja Tartossa. Kuluvan vuosituhanen suurimmat summat laskettiin vuosina 2002, 2004, 2009 ja 2013 yhtä aikaa pikkukäpylintuvaellusten kanssa. Vaellusvuosina muutama lintu on jättäytynt Sörveen vielä lokakuun jälkeenkin. Talvikaudelta on alun toistakymmentä havaintoa.

Aineisto (193):

22.3.2009 P-Pärnumaa, Halinga 2m (elel), 25.3.2023 P-Pärnumaa, Kodesmaa 2m (elel), 30.3.2017 SLA 1m (tp), 6.6.2008 Ppea 1m (mb), 23.6.2008 SLA 2m (mm), 6.7.2009 Ppea 1m (jk,me), 27.7.2004 Ppea 2m (tp,tele,ym), 4.8.2004 Ppea 3m (tp,ym), 13.8.2002 SLA **11m** (mm,tp,ym), 12.9.2013 Ppea 3m (jjö), 25.9.2023 SLA 2m (lli), 4.10.2013 Kihnu, Pitkänä 3m (me,tp,ym), 10.10.2000 Ppea 3m (eg,vpe,ym), 1.11.2009 SLA 2m (gn,se), 3.11.2017 SLA 1m (tp), 30.11.2013 L-Harju, Pakri 1m (js,mesa)

30.1.2020 Tartu, Vorbuse 7p (pani), 7.3.2020 Kastre, Mõra 2p (mbo,umä), 29.3.2017 SLA 2p (tp), 22.7.2017 Saa, Karuste 1p (mre), 31.7.2019 Ppea 2p (me,ym), 12.8.2010 SLA 6p (mm,alli,ym), 26.8.2013 Haljala, Vainupea 6p (kvö), 29.8.2002 Saarde, Kilingi-Nõmme 6p (agl), 31.8.2002 Ppea **11p** (io,tva), 28.9.2004 SLA 10p (gn,mm,ym), 5.10.2009 SLA 5p (mm), 21.10.2024 L-Nigula, Tuksi 2p (art), 6.11.2004 SLA 3p (heh,jhau,ym), 27.11.2017 Kohtla-Järve, Ahtme 2p (pli), 6.12.2004 SLA 2p (gn,mm,ym), 23.12.1956 Anija, Mustjõe **30p** (hpä)

Isokäpylintu Männi-käbilind

Loxia pytyopsittacus

Esiintyminen: Isokäpylintu on pääasiassa paikkalintu. Mahdolliset vaellushavainnot ajoittuvat vapusta lokakuuhun. **Pesintä:** Laji on vähälukuinen ja sen kanta on taantunut nyt 500-1000 pariin. Pesintään viittaavia havaintoja on erittäin niukasti. Havaintoja on eniten lähinnä saarilta ja Luoteis-Virolasta. Isokäpylintuja on liikkeellä eniten alkukesällä ja syksyllä. Muulloin tavataan pieniä perheen tai parin kokoisia parvia. Talvikanta on 1000-2000 yksilöä.

Aineisto (727):

12.3.2022 KLA 2m (me), 16.3.2003 Tõrva, Helme 4m (ome,rmi), 17.4.2014 Hii, Kalana 14m (jn,tp,ym), 9.5.1997 KLA 30m (tp,jn,ym), 30.5.2002 KLA **280m** (me), 5.6.2022 Haapsalu, Puise 7m (akal), 15.6.2023 Ppea 4m (af), 2.7.2004 KLA 12m (sc), 8.8.2017 Kambja, Kõlitse **32m** (jja), 20.8.2009 Ppea 25m (me,tp,ym), 7.9.2009 SLA 15m (hp,mm), 20.9.2014 Ppea 9m (jk,me), 1.10.2006 KLA 12m (it,jt), 20.10.2013 Kihnu, Pitkänä **24m** (am,me), 8.11.2009 Hii, Tahkuna 9m (mo,rma), 11.11.2017 Haapsalu, Pullapää 1m (aan), 12.11.1999 SLA 1m (tp,mre)

13.1.2018 Hii, Hirmuste **32p** (hlu), 17.2.2018 Saa, Odalätsi 9p (up), 8.3.2025 Tartu, Lapetukme 6p (hg),

5.4.2011 L-Nigula, Vidruka 7p (io), 3.5.2017 Ppea 21p (up), 7.6.2015 Alutaguse, Muraka raba 19p (jt), 10.6.2010 SLA **40p** (jn,ym), 3.7.2004 Haljala, Lobi-neem 20p (mo,up), 5.8.2004 Häädemeeste, Piirumi 25p (akl), 6.9.2009 L-Nigula, Tuksi 12p (me,tp,ym), 8.10.2009 L-Nigula, Tuksi 15p (jk,me), 7.11.2009 Ristna 16p (up,ym), 27.12.2023 Lääneranna, Tarva 8p (mpik)

Pikkukäpylintu Kuuse-käbilind

Loxia curvirostra

Esiintyminen ja pesintä: Pikkukäpylinnun parimäärä vaihtelee suuresti havumetsävyöhykkeellä. Nykyarvio on 10.000-20.000 paria maan joka puolella. Käpylintuja vaelttaa pääsääntöisesti heinä-elokuussa. Yksittäisiä liikkumishavaintoja on myös alkukesältä ja loppusyksyltä. Suurimmat yli 500 linnun päiväsummat nähtiin huippuvuosina Sörvessä. Muuallakin rannikolla on nähty satoja päivässä. Railakkaimmissa vaelluksissa käpylintuja on laskettu Sörven lintuasemalla vuonna 2002 yhteensä 37.000 ja vuonna 2004 kaikkiaan 18.400 yksilöä. Myöhemmin suurvaelluksia ei ole koettu. Talvikanta on 2000-40.000 yksilöä.

Aineisto (Loxcur 8162 havaintoa yksilömäärät ovat Loxcur + sp.):

4.1.2020 P-Pärnumaa, Kodesmaa 15m (elel), 21.2.2003 SLA 14m (mm), 5.3.2024 KLA 53m (me,mal), 31.3.2014 L-Harju, Pakri 38m (js), 1.4.2003 KLA 85m (Komi,pekl), 18.4.2010 SLA 80m (mm,se), 9.5.2017 KLA 420m (tp), 27.5.2009 SLA 850m (sc,ym), 7.6.2001 SLA 840m (sc,jla,ym), 2.7.2004 KLA 810m (sc), 7.7.2004 SLA 1260m (mtu,ym), 28.7.2002 SLA **1340m** (hp,mm,ym), 18.8.2002 SLA 1240m (hp,ym), 3.9.2002 SLA 320m (gn,mm,ym), 24.10.2002 SLA 1000m (jha,ym), 9.11.2002 SLA 157m (tp,ym), 3.12.2023 P-Pärnumaa, Kodesmaa 13m (elel) SUM 1.-31.8.2002 SLA 17.000m (hp,mm,ym)

10.1.2020 Tartu, Veeriku 40p (mp), 4.2.2020 Kastre, Ahunapalu 45p (kk,up), 30.3.2018 L-Nigula, Rooslepa 80p (up), 26.4.2009 L-Nigula, Tuksi 190p (jn,ym), 5.5.2014 L-Nigula, Elbiku 230p (tva), 3.6.1997 L-Nigula, Rooslepa **500p** (gn,tp), 27.6.2009 Häädemeeste, Majaka 350p (mo,up), 8.7.2002 SLA 150p (sc,ym), 7.8.2002 SLA 150p (jhe,ym), 7.9.2004 SLA 50p (gn,ym), 23.10.2011 Ppea 50p (up), 25.11.2017 Nõo, Vissi 70p (ika,llu), 1.12.2019 P-Pärnumaa, Oriküla 38p (kaa), 27.12.2019 Pärnu, Liiva 35p (llu)

**Tasajako ja hyvä rytmi aina olla pitää. Tikli, Ohakalind, *Carduelis carduelis*. Pajupea
18.4.2024. Timo Nuoranen**

Tikli Ohakalind

Carduelis carduelis

Esiintyminen: Keväällä tiklejä liikkuu jo helmikuussa. Kablissa päämuuttoa menee maaliskuun lopusta hutikuun puoliväliin. Yli 200 linnun muutot tai paikallisparvet ovat harvinaisia. Sörvessä tiklejä näkyy eniten vasta huhtikuun lopussa. Kesällä touko-heinäkuussa liikkuu pieniä parvia, mutta laji on vähälukuinen. **Pesintä:** Tiklejä pesii kaikkialla viljelysmaiden tuntumassa, ja vakaa kanta on 37.000-45.000 paria. Elokuun lopulla poikueista muodostuneet parvet alkavat kerääntyä ohdakepeltojen ääreen. Syysmuuttoa havaitaan syyskuun alusta marraskuun puoliväliin. Sörvessä muutto on vilkkaimmin lokakuun lopussa. Syksyn ja talven aikana aukeilla elämöi yli 200 tiklin parvia eripuolilla maata, onpa muutaman kerran nähty tuhatkin. Talvikanta on 5.000-30.000 yksilöä.

Aineisto (20.388):

5.1.2014 L-Harju, Paldiski 25m (ük,tal), 29.1.2022 Läänerranna, Parivere 18m (mpik), 15.2.2020 L-Nigu-

la, Soolu 30m (Kuik), 5.3.2004 SLA 110m (js,mm), 26.3.2007 KLA 115m (me), 2.4.2016 Haljala, Vihula 200m (tlii), 14.4.2022 KLA **630m** (me,ym), 4.5.2017 Narva-Jõesuu, Perjatsi 50m (tp), 22.5.2022 KLA 17m (me), 9.6.2022 Ppea 6m (af,jn), 19.7.2009 Ppea 22m (me,tp,ym), 21.8.2013 Haapsalu, Puise 33m (ako), 11.9.2014 Aardla polder 140m (jja), 10.10.2023 SLA **440m** (tp,lli,ym), 27.10.1998 SLA 310m (gn,tp,ym), 3.11.2025 SLA 155m (tp), 8.12.2012 SLA 50m (mm,m-ma,ym), 26.12.2013 Mustvee, Avinurme 20m (ük,tal)

15.1.2013 Rae, Pajupea 300p (pve), 16.2.2003 Luunja, Pilka 250p (mo,up), 13.3.2010 Otepää, Pühaste **1000p** (mo,up,ym), 18.4.2024 Rae, Pajupea 300p (tnu), 31.5.2006 SLA 30p (tp,jhau,ym), 29.6.2023 Harku, Tiskre 20p (aiv), 5.7.2023 Mulgi, Kalvre 30p (rmä), 25.8.2020 Hii, Niidi 320p (la), 14.9.2022 L-Nigula, Uugla 800p (tva), 22.9.2018 Võru, Lasva **1400p** (mkö,Must,ym), 14.10.2023 Jöelähtme, Sambu 1000p (cta), 29.11.2022 Kuusalu, Kiiu 600p (atra), 10.12.2019 Jöelähtme, Rebala 110p (ttr), 22.12.2025 Valga, Korva luht 100p (tte)

Keltahemppo **Koldvint**

Serinus serinus

Esiintyminen: Keltahemppo on melko uusi ja vähälukuinen tulokaslaji. Keväällä lintuja saapuu jo varhain helmikuun lopusta alkaen. Huhti-toukokuun päämuutoissa Kablissa menee keskimäärin 2-4 yksilöä päivässä. Suuria kerääntymiä ei ole juuri havaittu, mutta Pärnun seudulla yli neljä paikallista on jo tavallinen. **Pesintä:** Keltahempon monotoninen sirinä tahdittaa pesintää etenkin kaupunkialueilla Tallinnassa, Haapsalussa ja Pärnussa, mutta myös Sörven ja Ristnan rannoilla. Kanta on kasvanut nyt 300-400 pariin. Tarton seudulle laji levisi vasta kun 2006 saatiin Kaakkois-Viron ensimmäinen havainto. Syksyllä linnut katoavat vähin elein pitkin syksyä, ja marras-joulukuussa laji on jo harvinainen. Talvihavaintoja on vasta viimeisen vuosikymmenen ajalta alun toistakymmentä.

Aineisto (3447):

24.3.2007 KLA 1m (tp,jhe), 26.3.2003 Ristna 1m (jr,jih), 30.3.2007 KLA 2m (me), 2.4.2017 KLA 3m (me), 29.4.2021 KLA 12m (me), 5.5.2020 KLA **14m** (me,kvö), 23.5.2012 KLA 9m (me,tp), 2.6.2004 SLA 2m (mb,jha,ym), 7.6.2020 SLA 1m (tnu), 24.7.2006 SLA 3m (mm,lmä,ym), 7.8.2022 Haapsalu, Puise 2m (me,wit), 19.8.2000 SLA 2m (tp,akl,ym), 24.9.2015 Haapsalu, Puise 4m (kkor), 27.9.2005 KLA 5m (jt,ym), 10.10.2023 SLA **6m** (tp,lli,ym), 25.10.2023 Haapsalu, Puise 2m (me), 1.11.2004 SLA 1m (tp,ym), 7.11.2004 Ppea 1m (af,js,ym)

28.1.2021 Rakvere 1p (rpä), 17.2.2018 Tallinn, Tondiraba 2p (ür,ktar), 25.3.2018 Tõrva, Patküla **10p** (llu,akal,ym), 17.4.2017 Pärnu linn **10p** (hj), 2.5.2024 SLA 5p (se), 21.5.2009 SLA 6p (alli,jhau,ym), 11.6.2023 Tallinn 6p (otr), 8.7.2015 Pärnu linn 12p (it,ltid), 28.8.2025 Tartu, Vaksali 6p (kk), 1.9.2022 Tartu, Veeriku 5p (up), 27.9.2024 Häädemeeste 15p (up), 3.10.2016 Kambja, Soinaste **25p** (up,tkaa), 7.11.2025 SLA 1p (tp,lli), 24.12.2017 Tallinn, kesklinn 3p (js,mesa)

Vihervarpunen **Siisike**

Spinus spinus (Carduelis spinus)

Esiintyminen: Vihervarpusten liikkeet vaihtelevat paljon vuodesta toiseen. Tavanomaisten kevät- ja syysmuuttokauden lisäksi niitä voi kulkea ravintoa etsimässä, niin kesällä, kuin talvellakin. Runsasta ke-

vätmuuttoa on ollut jo helmikuussa, mutta päämuutot osuvat maalisi- ja huhtikuuhun tai toukokuun alkuun. **Pesintä:** Laji pesii lähes kaikkialla, ja kanta on 100.000-160.000 paria. Vihervarpunen on tiklisuvun lajeista aikaisin syysmuuttaja. Syysmuutto käynnistyy elokuussa, päämuutto ajoittuu syys-lokakuuhun. Huippu on useimmiten syyskuun lopussa. Suurimmat päiväsummat ovat yli 10.000 lintua. Muutto voi olla mittavaa Sörven lisäksi myös Mehikoormassa, Pöösaspeassa tai Kablissa. Talvikannaksi arvioidaan 10.000-400.000 yksilöä, mutta joinakin vuosina vihervarpuset puuttuvat lähes kokonaan.

Aineisto (27.723):

1.1.2020 L-Harju, Pakri 190m (js,mesa), 16.2.2001 KLA 3010m (sc,tp,ym), 24.3.2017 KLA 6560m (tp), 12.4.2018 KLA 8290m (me,sj,ym), 17.4.2018 Narva-Jõesuu, Perjatsi 4080m (tp), 17.4.2019 Salme 5900m (hj,ym), 20.4.2020 Peipsiääre, Kallaste **17.700m** (kk), 2.5.2005 KLA 4030m (me), 22.5.2024 Narva-Jõesuu 1120m (tp), 6.6.2022 Ppea 108m (af), 22.6.2015 KLA 920m (me), 2.7.2004 KLA 1200m (sc), 11.8.1999 SLA 1500m (tp), 29.8.2015 Haapsalu, Puise 1660m (mva,tva), 10.9.2019 Ppea 4480m (jk,me,ym), 25.9.2010 Pärnu, Manilaid **37.000m** (jik,jpii,ym), 29.9.2000 SLA 23.500m (me,raa), 6.10.2025 SLA 32.730m (tp,tva,ym), 26.10.2006 SLA 3710m (sc,ym), 1.11.2014 Ppea 870m (me,ym), 26.11.2004 KLA 300m (envi), 18.12.2000 Ppea 410m (io,tra), 26.12.2000 KLA 900m (shj)

26.1.2020 Tartu, Raadi 500p (akal), 21.2.2017 KLA 800p (jt), 24.2.2001 Haapsalu **1500p** (tva,ym), 17.3.2017 P-Sakala, Tääksi 500p (jau), 29.3.2012 Audru polder 300p (mo), 12.4.2015 L-Harju, Pakri 360p (js), 14.5.2014 Hii, Tahkuna 250p (ako), 22.6.2017 L-Harju, Pakri 50p (js), 8.7.2004 SLA 150p (mm), 13.8.2010 SLA 300p (mm,ptai), 25.9.1999 SLA 500p (jn,tp,ym), 6.10.2025 SLA 500p (tp,jn,ym), 24.10.1998 SLA 1000p (tp,ym), 22.11.2002 Haapsalu 730p (io), 20.12.2000 L-Nigula, Tuksi **1500p** (io), 28.12.2014 Saa, Mustjala 1000p (jos,msaa)

Pulmuset *Calcaridae*

Pulmunen *Hangelind*

Plectrophenax nivalis

Esiintyminen: Pulmunen kevätmuutto käynnistyy maaliskuun ensimmäisinä. Muuttolennossa lintuja näh-

Kevään kylmät jaksot ajavat parveutumaan, viime vuosina jopa jättsuuriin parviin. Pulmunen, Hangelind, *Plectrophenax nivalis*. Kiia 24.3.2024. Timo Nuoranen

dään yleisimmin Kablissa. Muuttoa ilmaisevat myös pelloille kerääntyvät suuret lepäilijäparvet. Huippu on Kablissa maalishuhtikuun vaihteessa, jolloin suurimmat parvet muuallakin nähdään. Niinpä yli sata lintua voi nähdä, niin rannikoilla, kuin sisämaasakin. Lajia ei ole tavattu 8.5.-18.9. aikana. Pulmunen syysmuutto alkaa syyskuun lopussa, vilkastuu loka-kuun kuluessa ja huipentuu Pöösaspeassa loka-marraskuun vaihteessa. Sörven selvä huippu on vähän myöhemmin. Muutto kulkee leveänä rintamana läpi maan, myös maan itäosien kautta. Talvella suurimmat parvet nähdään Sörven niemellä, toisinaan myös Keski-Virossa. Talvikanta on 200-1000 yksilöä.

Aineisto (4466):

3.1.2006 SLA 93m (me,sc,ym), 24.2.2020 SLA 30m (lta,oma), 8.3.2025 Häädemeeste, Piirumi 150m (ab,-ren), 21.3.2012 KLA 122m (am,me), 4.4.2018 KLA 135m (me,kme,ym), 9.4.2012 Harku, Kiia 100m (hj,rma), 24.4.2004 KLA 2m (tse,slau), 29.4.2004 SLA 2m (hp,mm), 19.9.2004 KLA 1m (it), 7.10.2023 Märjamaa, Aruküla **250m** (el), 29.10.2023 Ppea 128m (af,al), 3.11.2005 KLA 90m (jt), 13.11.2017 Elva, Vehendi

80m (up,llu), 2.12.2014 Haapsalu, Puise 35m (ako), 28.12.2015 L-Harju, Laoküla 27m (js)

7.1.2021 Kohila, Kohila alev 100p (ina), 16.2.2003 Väike-Maarja, Aburi 350p (mo,up), 18.3.2007 Audru polder 350p (llu), 23.3.2024 Harku, Tutermaa 1100p (ksi), 31.3.1994 L-Nigula, Kasari **1200p** (gn), 8.4.2012 Hii, Vaemla 600p (la), 10.4.2003 Viljandi 250p (rls,tp), 30.4.2015 SLA 1p (mm,se,ym), 7.5.2023 Türi, Säreve-re 1p (rk), 29.5.2018 SLA 1p (rls,tp), 19.9.2004 KLA 1p (it), 20.9.2019 L-Nigula, Riguldi 1p (me), 21.9.2022 Kadrina, Jõepere 18p (mese), 15.10.2003 Ppea 20p (jla), 25.10.2023 Tapa 200p (ptar), 27.10.2020 Hii, Partsi 430p (la), 30.10.1963 Märjamaa, Vana-Nurtu **1000p** (holt), 6.11.2016 Tartu, Vasula 300p (rsa), 10.12.2023 Väike-Maarja, Uuemõisa 500p (pme), 29.12.2004 Häädemeeste, Pulgoja 140p (akl)

Lapinsirkku *Lapi tsiitsitaja*

Calcarius lapponicus

Esiintyminen: Lapinsirkku on vähälukuinen läpimuuttaja. Keväällä aikaisimmat saapuvat maaliskuun

puolivälissä, ja muuttokausi jatkuu pitkään. Päämuutto menee huhtikuun lopulla, jolloin Kablissa on havaittu viidesti ja Itä-Virumaalla kahdesti yli 10 linnun muutto. Viimeisiä kevätmuuttajia nähdään vielä toukokuun lopussa. Lajia ei ole havaittu kesäaikaan 26.5.-3.8. jaksolla. Syksyllä ensimmäiset lapinsirkut tulevat keskimäärin syyskuun ensimmäisellä viikolla, ja loppukuu näyttäisi olevan päämuuton aikaa. Sörvessä lintuja tapaa säännöllisesti lokakuun kolmannelle viikolle asti, mutta havaintomäärät ovat pudonneet rajusti viime vuosina. Talvella havaintoja on 12 kaikkiaan.

Aineisto (865):

10.3.2007 Salme 1m (sc), 14.3.2007 Häädemeeste, Vöiste 6m (akl), 19.3.2017 KLA 3m (tp), 8.4.2023 Salme 8m (mpu,rhä), 19.4.2012 KLA **65m** (jk,me), 22.4.2012 KLA 37m (jk), 4.5.2017 Narva-Jõesuu, Perjatsi 14m (tp), 5.5.2005 KLA 7m (it,me), 24.5.2019 Salme 1m (Ili), 25.5.2003 Ppea 1m (mul), 7.8.2014 Pärnu, Peetri 1m (it), 27.8.2021 Hii, Tahkuna 1m (ami,pme), 30.8.2000 SLA 2m (tp,akl,ym), 10.9.2000 SLA 13m (tp,ym), 20.9.2001 SLA **17m** (tp,lmä,ym), 23.9.1998 SLA 10m (hj,tp), 11.10.2011 Haapsalu, Puise 7m (ako,ym), 15.10.2008 Hii, Suuriku pank 10m (eva,pke), 5.11.2010 SLA 2m (mm,se), 13.11.2011 SLA 1m (tva)

1.1.2006 Vormsi, Austurgrunne 1p (hhö), 29.2.2020 Haljala, Vihula 1p (pve,tve), 11.3.2018 Saa, Rahuste 2p (hj), 22.3.2008 Hii, Vaemla 6p (la), 15.4.2012 Saa, Rahuste 6p (hj), 25.4.2005 L-Nigula, Rannajõe **29p** (heh,jhau), 12.5.2014 L-Nigula, Rooslepa 15p (me), 23.5.2014 L-Harju, Laoküla 2p (mvei), 4.8.2001 SLA 1p (tp,avu), 24.8.2007 SLA 1p (gn,hp,ym), 4.9.2019 SLA 2p (jn,tp,ym), 10.9.2001 Ppea **15p** (mhal,pmäh), 29.9.2010 Häädemeeste, Vöiste 8p (akl), 11.10.2010 Häädemeeste, Vöiste 6p (akl), 26.10.2016 Saa, Rahuste 9p (Vilk), 8.11.2014 L-Nigula, Riguldi 1p (tva), 2.12.2019 Saa 2p (up), 27.12.2009 P-Pärnumaa, Kodesmaa 1p (eel)

Sirkut *Emberizidae*

Pajusirkku *Rootsiitsitaja*

Emberiza schoeniclus

Esiintyminen: Kevätmuutto käynnistyy maaliskuun keskellä, ja saman kuun aikana päästään Kablissa jo sadan päiväsummiin. Muutto huipentuu maa-

lis-huhtikuun vaihteessa, jolloin usein lasketaan saatoja lintuja päivässä. Kablin ennätys on melkein tuhat lintua. Muualla maassa merkittäviä muuttoja ei nähdä. **Pesintä:** Pesäpaikkoja on hajanaisesti kaikkialla maassa. Tihentyä on länsirannikon isojen saarten ja jokien ruovikoissa, samoin Tartumaalla. Kanta on 32.000-40.000 paria. Pajusirkun syysmuutto alkaa keskellä syyskuuta, huipentuu syyskuun lopussa, ja laantuu sitten marraskuun puoliväliin mennessä. Muuttoa on tavallisesti vaikea laskea, joten yli sadan päiväsummia on vähän. Lähes tuhannen linnun päivät on kerran kirjattu sekä Puisessa, että Kablissa. Sörvessä pajusirkkuja voi nähdä pari sataa muuttavaa ja saman verran paikallisia päivässä. Ruovikoissa talvehtii vuosista riippuen 10-100 yksilöä.

Aineisto (20.732):

3.1.2006 SLA 1m (me,sc,ym), 28.2.2017 KLA 2m (me), 8.3.2019 KLA 30m (me), 21.3.2007 KLA 260m (tp), 31.3.2012 KLA 280m (am,me), 7.4.2012 KLA **950m** (jk,me), 21.4.2022 KLA 350m (me,pme), 30.4.2005 KLA 138m (tse,slau,ym), 16.5.2017 KLA 9m (tp), 4.6.2004 SLA 2m (mb,jha,ym), 21.6.2022 Ppea 1m (af), 14.7.2009 SLA 10m (mm,jhau,ym), 18.8.2016 Kambja, Soinaste 16m (up,pme,ym), 2.9.2016 Kambja, Soinaste 42m (up,ym), 12.9.2024 Haapsalu, Puise 154m (me,ym), 29.9.2003 Puise **950m** (me,tp,ym), 6.10.2001 SLA 230m (mb,mm,ym), 12.10.2001 SLA 110m (jn,ym), 28.10.2025 SLA 45m (tp), 6.11.2001 SLA 19m (mm,tp), 5.12.2011 Häädemeeste, Treimani 11m (ank)

6.1.2006 Saa, Kuressaare 26p (sc), 28.2.2004 Häädemeeste, Vöiste 60p (akl), 29.3.2025 Röpina, Tooste **110p** (mbo,Tali,ym), 7.4.1993 Kambja, Ropka luht 60p (mo), 3.5.2025 Audru polder **113p** (me), 1.6.1991 Jõgeva, Endla järv 90p (rr), 22.7.2014 Aardla polder 40p (up), 24.8.2003 Aardla 200p (mo,up), 30.9.2005 SLA 120p (Erit,ym), 1.10.2010 SLA **500p** (gn,mm,ym), 21.10.2002 SLA 150p (jla,tku,ym), 9.11.2002 Haapsalu vpj 40p (av,tva), 14.11.2002 SLA 20p (gn,tp), 29.12.2012 Saa, Kuressaare 29p (am,me)

Kultasirkku *Kuldtiitsitaja* (RK)

Emberiza aureola

Esiintyminen: Pohjois-Euroopan pesimäkanta katosi vuosituhannen vaihteessa ja Viron havainnot ovat tältä vanhalta ajalta. Laji pesii edelleen Äänisen itäpuolella ja sieltä voi harhautua lintuja tulevaisuudessaakin. Hyväksytyt ovat touko-kesäkuulta vuosilta 1972, 1977 ja 1984.

Pikkusirkku Väiketsiitsitaja (RK)

Emberiza pusilla

Esiintyminen: Pikkusirkkun pesimäalue on laaja ulottuen Ruotsin Lapista aina Tyynellemerelle asti. Viron 22 havaintoja ovat keväältä väliltä 25.4.-8.6. ja syksyiltä väliltä 26.8.-26.10.

Pohjansirkku Pöhjatsiitsitaja (RK)

Emberiza rustica

Esiintyminen: Pohjansirkku kuuluu RK:n tarkastamiin lajeihin. Hyväksytyjä havaintoja on 50 valtaosin keväällä huhti-kesäkuusta, syksyllä puolestaan elo-syyskuulta. **Pesintä:** Laji katosi pikkuhiljaa 1980-luvulla, eikä ole enää pesimälaji. Lintuja löydettiin ennen eri puolilta Pohjois- ja Itä-Viroa ja pe-

säpaikat sijaitsivat tyypillisesti korpi- ja suoalueilla. Viimeisin tunnettu pesintä lienee 1986 Harjumaalta löydetty pesä. Uusia pesimäaikaisia havaintoja tehdään vuosittain hyvin vähän. Muutolla pohjansirkkuja havaitaan vajaat viisi vuosittain. Pelkkiä äänihavaintoja ei hyväksytä, sillä niiden tueksi pitää olla vähintään äänite. Tästä syystä nämä havainnot eivät päädy tilastoihin.

Mustapääsirkku Mustpea-tsiitsitaja (RK)

Emberiza melanocephala

Esiintyminen: Kaakkois-Euroopassa pesivä laji on nähty Virossa kolme kertaa toukokuussa. Kaksi havainnoista on Sörvestä ja yksi Tallinnasta.

Läpi sateen ja tuulen. Harmaasirkku, Halltsiitsitaja, *Emberiza calandra*. Paldiski 30.5.2025.
Merike Hiibus

Muuttavana tavataan enää Sörvessä, nurmikolla ei juuri koskaan. Peltosirkku, Pöldtsiitsitaja, *Emberiza hortulana*. Sörve 4.5.2018. Timo Nuoranen

Ruskopääsirkku Punapea-tsiitsitaja (RK)

Emberiza bruniceps

Esiintyminen: Ruskopääsirkkuja pesii Keski-Aasiassa Kaspianmereltä itään. Viron ainoa havaittiin 8.7.2012 Sörvessä. Aineistossa on lisäksi yksi mustapää-/ruskopääsirkku 28.06.2017 Sörvessä.

Harmaasirkku Halltsiitsitaja (RK)

Emberiza calandra (Miliaria calandra)

Esiintyminen: Hyväksytyistä yli 60 havainnosta suurin osa on 2. vuosituhanelta. Uudempia ovat 2010-luvun kolmetoista pääosin keväältä, ja 2020-luvun yksi havainto. **Pesintä:** Harmaasirkku on todettu maasta hävinneeksi. Vuosituhanen vaihteessa laji kuului vielä pesimälajeihin (0-5 paria), mutta on sittemmin pudotettu listalta. Viimeinen pesintään viittaava havainto on vuodelta 2013 Vigalasta. Keväällä 2025 yksinäinen koiras piti reviiriä ainakin pari viikkoa Paldiskissa. Lajia ei tavata enää edes vuosittain.

Latviassa alamäki on sama, mutta pesintä on todettu 2010-luvulla vielä kahdesti.

Peltosirkku Pöldtsiitsitaja

Emberiza hortulana

Esiintyminen: Keväällä ensimmäiset peltosirkut saapuvat huhtikuussa, mutta pääosa kannasta muuttaa toukokuussa. Muutaman linnun joukosta päämuuttoa on vaikea enää erottaa, ja isommat "kerääntymät" ovat kaikki pesimäseuduilta. **Pesintä:** Peltosirkun pesimäkanta on vähentynyt tutkimusten mukaan pitkällä aikavälillä yli 95 %. Viimeisemmän arvion mukaan pesiviä pareja on 100-200, mikä on 400 paria vähemmän kuin 2019. Vuoden 2011 jälkeen havaintoja on keskimäärin 30 vuosittain. Lintuja nähdään vuosi vuodelta vähemmän, vaikka maan havainnointiaktiivisuus on noussut roimasti. Syysmuutto alkaa heinä-elokuun vaihteessa ja peltosirkkuja liikkuu eniten elo-syyskuun vaihteessa. Muuttavia lintuja ei Sörven lisäksi muualla maassa nähdä. Lajia ei ole havaittu syyskuun jälkeen.

Aineisto (vuodet 2011-2025, 695):

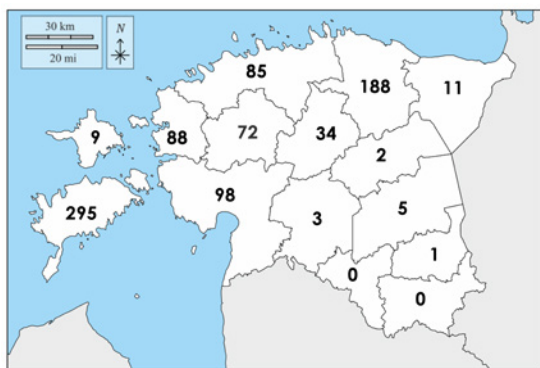
27.4.2014 KLA 1m (am,me), 2.5.2017 Narva-Jõesuu, Vaivara 1m (tp), 4.5.2017 Narva-Jõesuu, Vaivara **2m** (tp), 18.5.2019 KLA **2m** (me), 26.5.2019 Saa 1m (lli), 23.7.2019 Ppea 1m (me), 10.8.2015 SLA 2m (tp), 21.8.2015 SLA 7m (tp), 6.9.2015 SLA **22m** (tp), 13.9.2017 SLA 3m (tp), 16.9.2017 SLA 1m (tp), 18.9.2018 SLA 1m (tp)
SUM 1.8.-11.9.2000 SLA 268m27p
SUM 1.8.-11.9.2015 SLA 61m1p

15.4.2013 SLA 1p (mm), 19.4.2020 Vinni 1p (pve,tve), 5.5.2020 L-Nigula 2p (ssi), 9.5.2016 Järva, Ambla 5p (rma,Elts), 26.5.2018 Rakvere **8p** (Vilk), 9.6.2017 Raasiku 4p (kkuk,Lauk), 25.6.2018 L-Nigula 2p (pli), 11.7.2017 Hii 2p (la), 29.7.2011 Jöelähtme 1p (js), 15.8.2015 Lüganeuse **5p** (up,mim,ym), 1.9.2014 SLA 1p (jsj), 14.9.2017 SLA 1p (tp)

Aineisto (vuodet 1990-2010, 417):

24.4.2004 KLA 2m (tse,slau), 20.5.1996 KLA **25m** (mb,tp,ym), 28.5.2002 SLA 1m (jla,ym), 30.7.1999 SLA 1m (sc), 21.8.2002 SLA 53m (hp,ym), 22.8.2003 SLA **56m** (me,ym), 24.8.2000 SLA 47m (tp,akl,ym), 24.8.2001 SLA 40m (tp,js,ym), 2.9.1999 SLA 50m (tp,akl), 20.9.2004 SLA 1m (gn,mm,ym)

17.4.2003 L-Nigula, Taebla 2p (hri), 9.7.1999 Lüganeuse, Aa 4p (sc,tp), 23.9.2001 SLA 1p (tp,lmä,ym)

2000-luvun peltosirkut keskittyvät Lääne-Virumaan pelloille (pesivät) ja Sörveen (muuttajat).

Keltasirkku **Talvike**

Emberiza citrinella

Esiintyminen: Keväällä keltasirkkuja alkaa saapua maaliskuun alkupuolella, ja päämuutto menee Kablissa maaliskuun lopussa. Huippu voi olla yli tuhat,

enimmillään jopa 2000 lintua päivässä. Suuria keääntymiä nähdään vain talvella. Viimeisiä kevätmuuttajia menee toukokuussa. **Pesintä:** Keltasirkku pesii 110.000-130.000 parin voimin sekalaisen puoliavoimen ympäristön ja maaseudun värittämän asutuksen keskellä. Syysmuutto viriää hissiksiin syyskuussa. Sörvessä määrät nousevat lokakuun myötä, ja suurimmat päiväsummat lasketaan kuun lopussa. Muutto loppuu marraskuun puolivälissä. Talvikanta on 70.000-150.000 yksilöä. Yli tuhannen linnut parvet on nähty joulu- ja helmikuussa.

Aineisto (31.951):

19.1.2018 Lääneranna, Mäliküla 280m (jt), 28.2.2017 KLA 19m (me), 5.3.2024 KLA 96m (me,mal), 11.3.2025 KLA 820m (kvö), 21.3.2007 KLA **2100m** (tp), 23.3.2012 KLA 1430m (am,me), 1.4.2018 KLA 720m (me,ym), 23.4.2022 KLA 198m (me,pme,ym), 5.5.2020 KLA 26m (me,kvö), 24.5.2009 SLA 8m (jhau,ym), 6.6.2008 SLA 10m (lmä), 13.7.2023 Ppea 1m (af), 6.8.1999 SLA 11m (tp), 18.8.2020 Haapsalu, Puise 18m (af,al,ym), 4.9.2004 SLA 31m (gn,anl,ym), 25.9.1999 Haapsalu, Puise 110m (me,ym), 11.10.1999 SLA 115m (tp,akl,ym), 26.10.2006 SLA **1500m** (sc,ym), 3.11.2003 SLA 140m (gn,mm,ym), 12.11.2005 SLA 39m (mm), 27.12.2019 Tartu, Vöibla 35m (pme)

9.1.2019 Saa, Lööne 700p (jos,msaa), 5.2.2021 Saa, Tahula **1100p** (up,llu), 16.2.2018 Peipsiääre, Undi 550p (mp,up), 2.3.2018 Rõuge, Mutemetsa 400p (mpä), 18.3.2009 Tartu, Vasula 400p (rsa), 6.4.2022 Mulgi, Saate 100p (rmä), 22.4.2017 SLA 95p (tp,aan), 3.5.2019 Kuusalu, Valkla 30p (win), 16.6.2017 Lääneranna, Lavassaare 65p (it), 26.7.2007 SLA 45p (hp,jhau,ym), 18.8.2022 L-Harju, Käesalu 30p (kvö), 8.9.2006 SLA 100p (sc,ym), 16.9.2013 Saa, Rahu 830p (jos), 11.10.2024 L-Nigula, Aulepa 200p (ha), 12.11.2016 L-Nigula, Kullamaa 400p (tva,hpik), 20.12.2006 L-Harju, Altküla **2100p** (sc,tp), 26.12.2021 Tapa, Moe 2000p (pve,tve)

Sirkkulit *Passerellidae*

Kettusirkku **Rebassidrik** (RK)

Passerella iliaca

Esiintyminen: Pohjois-Amerikkalainen laji, josta on Euroopasta vain kourallinen havaintoja. Ainoa Haapsalu 2.-17.12.2012.

Kun yksityiskohdat ratkaisevat

kiikarit
kaukoputket
jalustat
lintukirjat
ruokinnat
pöntöt

BirdLife
FINLAND

lintu **varuste**

Lintuvaruste Oy, Koetilantie 1 B 3, 00790 Helsinki

www.lintuvaruste.fi

lintuvaruste@birdlife.fi, p. 09-386 7856

LAJIHAKEMISTO

A

- Aasiankeltävästäräkki 210
Aavikkohaukka 157
Aavikkotasku 204
Aavikkotulkku **218**, 219
Aavikkotylli 81
Acanthis flammea 221
 flammea cabaret 221
 flammea hornemanni 221
Accipiter gentilis 139
 nisus 137, **138**, 139
Acrocephalus agricola 174
 arundinaceus 175
 dumetorum 174
 paludicola 174
 palustris 175
 schoenobaenus 174
 scirpaceus 175
Actitis hypoleucos 87
 macularius 88
Aegithalos caudatus 180
Aegolius funereus 127
Aegypius monachus 134
Aix galericulata 44
Alauda arvensis 170
 heinei 172
 rufescens 172
Alca torda 104
Alcedo atthis 147
Alle alle 105
Alli 19, 27, **46**
Allihaahka 47
Alppikiitäjä 127
Alppirautiainen 204
Amerikanhaapana 59
Amerikanjääkuikka 118
Amerikanmustalintu 51
Amerikansipi 88
Amerikantukkasotka 56
Amerikanvesipääsky 88
Ampuhaukka 16, 137, **154**
Anarhynchus alexandrinus 80, **81**
 leschenaultii 81
Anas acuta 60
 americana 59
 clypeata 58
 crecca 61
 crecca carolinensis 61
 Anas discors 58
 penelope 59
 platyrhynchos 59
 querquedula 57
 strepera 58
Anser albifrons **41**, 42
 albifrons flavirostris 42
 anser 41
 brachyrhynchus 44
 fabalis 42
 rossii 40
 serrirostris 42
Anthropoides virgo 71
Anthus campestris 210
 cervinus **211**, 212
 godlewskii 210
 hodgsoni 211
 petrosus 213
 pratensis 196, **212**
 richardi 211
 spinoletta 213, **214**
 trivialis 196, **211**
Antigone canadensis 71
Apus apus 126, **127**
 melba 127
 pallidus 127
Aquila chrysaetos 138
 clanga 135
 heliaca 138
 nipalensis 138
 pennata 135
 pomarina 135
Ardea alba **124**, 125
 cinerea 125
 ibis 124
 purpurea 124
Ardenna grisea 119
Arenaria interpres 93, **94**
Aroharmalokki **113**, 114
Arohiirihaukka 146
Arohyypä 81
Arokiuru 172
Arokotka 138
Arokyyhky 68
Aropääskykahlaaja 101
Arosuohaukka 140
Arotasku 204
Asio flammeus 129
 otus 130

Astur gentilis 139
Athene noctua 128
Avosetti 75
Aythya collaris 56
 ferina 55
 fuligula 56
 marila 56
 nyroca 55

B

Bombycilla garrulus 187
Bonasia bonasia 62
Botaurus minutus 124
 stellaris 123
Branta bernicla 38
 canadensis 39
 leucopsis 39
 ruficollis 38, 39
Bubo bubo 130
 scandiacus 130
Bubulcus ibis 124
Bucanetes githagineus **218**, 219
Bucephala clangula 48, **51**, 52
Burhinus oedicephalus 75
Buteo buteo 137, **145**
 lagopus 144
 rufinus 146

C

Calandrella brachydactyla 172
Calcarius lapponicus 225
Calidris acuminata 95
 alba **98**, 99
 alpina 98
 alpina schinzii 98
 canutus 94
 falcinellus 95
 ferruginea 97
 himantopus 97
 maritima 100
 melanotos 101
 minuta 101
 pugnax 83, **95**, 96
 pusilla 101
 subruficollis 98
 temminckii 97
Calliope calliope 199
Calonectris borealis 119
 diomedea 119
Caprimulgus europaeus 126
Carduelis cannabina 220
 carduelis 167, **223**

Carduelis chloris 167, **218**
 flammea 221
 flavirostris **219**, 220
 spinus 224
Carpodacus erythrinus 196, **217**
Cecropis rufula 180
Cephus grylle 104
Certhia familiaris **189**, 190
Charadrius alexandrinus 81
 dubius 80
 hiaticula **78**, 79, 83
 leschenaultii 81
 morinellus 78
Chlidonias hybrida 107
 leucopterus 107
 niger 107
Chloris chloris 218
Chroicocephalus ridibundus 112
Ciconia ciconia **120**, 121
 nigra 120
Cinclus cinclus 191
Circaetus gallicus 134
Circus aeruginosus 137, **142**
 cyaneus 137, **140**
 macrourus 140
 pygargus 141
Clanga clanga 135
 pomarina **135**, 136
Clangula hyemalis 46
Coccothraustes coccothraustes 216, **217**
Coloeus monedula 161
Columba livia 70
 oenas 70
 palumbus 69
Coracias garrulus 147
Corvus corax **162**, 163
 cornix **163**, 167
 cornix corone 163
 frugilegus 29, **162**, 167
 monedula **161**, 167
Coturnix coturnix 64
Crex crex 73
Cuculus canorus 67
Curruca cantillans 187
 communis 186
 curruca 186
 nana 186
 nisoria 186
Cyanistes caeruleus **164**, 167
 cyaneus 164
Cygnus columbianus 37
 cygnus 37
 olor 36

D

- Delichon urbicum* **178**, 179
Dendrocopos leucotos 151
 major 151
 medius 151
 minor 152
Dryobates minor 152
Dryocopus martius 149

E

- Egretta alba* 124
 garzetta 124
Elanus caeruleus 133
Emberiza aureola 226
 bruniceps 228
 calandra 227, **228**
 citrinella 229
 hortulana 228
 melanocephala 227
 pusilla 227
 rustica 227
 schoeniclus 226
Eremophila alpestris 171
Erithacus rubecula 198
Eskimohanhi 40
Etelänharmaalokki 115
Etelänkiisla 19, **105**
Eudromias morinellus 78

F

- Falco cherrug* 157
 columbarius 137, **154**
 naumanni 153
 peregrinus 155
 rusticolus 157
 subbuteo 137, **154**, 155
 tinnunculus 19, 137, **153**
 vespertinus 11, **153**
Ficedula albicollis 200
 hypoleuca 200
 parva 199
Fringilla coelebs 167, **215**
 montifringilla 167, **214**
Fulica atra 74

G

- Galerida cristata* **170**, 171
Gallinago gallinago 83, **87**
 media 86
Gallinula chloropus 74
Garrulus glandarius 160

- Gavia adamsii* 118
 arctica 119
 immer 118
 stellata 118
Gelochelidon nilotica 107
Glareola nordmanni 101
 pratincta 101
Glaucidium passerinum 128
Grus canadensis 71
 grus 71
 virgo 71
Grönlanninlokki 118
Gyps fulvus 134
 himalayensis 134

H

- Haahka 48, **49**
Haapana 59
Haarahaukka 143
Haarapääsky 16, **178**, 179
Haematopus ostralegus 76, **77**, 83
Haliaeetus albicilla 144
Hanhikorppikotka 134
Harakka 161
Harjalintu 146
Harmaahaikara 125
Harmaalokki 35, **114**
Harmaapäätikka 149
Harmaasieppo 196, **197**
Harmaasirkku 227, **228**
Harmaasorsa 58
Heinäkurppa 86
Heinätavi 57
Helmipöllö **127**, 128
Hemppo 167, **220**
Hernekerttu 186
Hieraaetus pennatus 135
Hietakurki 71
Hietatiira 107
Hiirihaukka 137, **145**
Hiiripöllö **128**, 129
Himalajankorppikotka 134
Himantopus himantopus 76
Hippiäinen 188
Hippiäisuunilintu 182
Hippolais caligata 173
 icterina 172
 pallida 174
Hirundo daurica 180
 rustica **178**, 179
Huuhkaja 6, **130**
Hydrobates leucorhous 119
Hydrocoloeus minutus 110

Hydroprogne caspia 17, **106**

Härkälintu 19, **65**

Hömötiainen 168

I

Ichthyaetus melanocephalus 113

Iduna caligata 173

pallida 174

Idänpikkuliitäjä 120

Idänrusokerttu 187

Idänturturikyöhy 68

Idänuunilintu 183

Isohaarahaukka **142**, 143

Isokihu 104

Isokirvinen 211

Isokoskelo 54

Isokuovi **82**, 84

Isokäpylintu 222

Isolepinkäinen 156, **157**

Isolokki 115

Isosirri 94

Isotrappi 66

Isovesipääsky 89

Ixobrychus minutus 124

J

Jalohaikara **124**, 125

Jouhisorsa 60

Jynx torquilla 148

Jänkäkurppa 85

Jänkäsirriäinen **95**, 97

Järripeippo 167, **214**

Jääkuikka 118

Jäälokki 112

K

Kaakkuri 118

Kalalokki 113

Kalasääski 18, **132**, 137

Kalatiira 110

Kalliopääsky 178

Kanadanhanhi 39

Kanadansirri 101

Kanahaukka 139

Kangaskiuru 169

Kapustahaikara 123

Kapustarinta **78**, 83

Karikukko 93, **94**

Kashmirinuunilintu 181

Kaspianpikkukiuru 172

Kattohaikara **120**, 121

Kaulushaikara 123

Kehräjä 126

Keisarikotka 138

Keltahemppo 224

Keltasirkku 229

Keltavästäräkki 196, **208**

Kenttäkerttunen 174

Keräkurmitsa 78

Kesykyöhy 70

Kettusirkku 229

Kiljukotka 135

Kirjokerttu 186

Kirjosieppo 200

Kirjosiipikäpylintu 221

Kiuru 170

Kivikkorastas 202

Kivitasku 204

Korppi **162**, 163

Koskikara 191

Kottarainen 191

Kuhankeittäjä 157

Kuikka 119

Kulorastas **192**, 193, 196

Kultarinta 172

Kultasirkku 226

Kuningaskalastaja 147

Kuovisirri 97

Kurki 71

Kuukkeli 158

Kuusitiainen 166

Kyhmyhaahka 48

Kyhmyjoutsen 36

Kyhmypiikkasiipi 51

Käenpiika 148

Käki 16, **67**

Käpytikka 151

Kääpiöhuitti 75

Kääpiökerttu 186

Käärmekotka 134

L

Lagopus lagopus 62

Lampiviklo 90

Lanius collurio **158**, 159

excubitor 156, **157**

excubitor pallidirostris 157

isabellinus 158

minor 158

phoenicuroides 158

senator 158

Lapasorsa 58

Lapasotka 27, **56**

Lapinkirvinen **211**, 212

Lapinpöllö 132

Lapinsirkku 225
 Lapinsirri 16, **97**
 Lapintainen 169
 Lapintiira 109
 Lapinuunilintu 184
Larus argentatus 35, **114**
 cachinnans **113**, 114
 canus 113
 fuscus 116
 fuscus graelsii 116
 fuscus heuglini 116
 fuscus intermedius 117
 glaucoides 118
 hyperboreus 115
 marinus 115
 melanocephalus 113
 michahellis 115
 minutus 110
 ridibundus 112
 schistisagus 117
 Laulujoutsen 6, **37**
 Laulurastas 192
 Lehmähaikara 124
 Lehtokerttu **184**, 185
 Lehtokurppa 86
 Lehtopöllö 132
 Leppälintu 201
 Leveäpyrstökihu 103
 Liejukana 74
 Liitohaukka 133
Limicola falcinellus 95
Limnodromus scolopaceus 85
Limosa lapponica 83, **84**
 limosa 85
Linaria cannabina 167, **220**
 flavirostris 219
 Liro 16, 83, **91**
Locustella fluviatilis 176
 luscinioides 177
 naevia 177
Lophophanes cristatus 168
Loxia curvirostra 222
 leucoptera 221
 pytyopsittacus 222
 Luhtahuitti 74
 Luhtakana 72, **73**
 Luhtakerttunen 175
 Lullula arborea 169
 Luotokirvinen 213
Luscinia calliope 199
 luscinia 198
 svecica 199
 Lyhytnokkahanhi 44

Lyhytvarvaskiuru 172
 Lymnocryptes minimus 85
 Lyrurus tetrix 63

M

Maakotka 138
 Makaronesianliitäjä 119
 Mandariinisorsa 44
Mareca americana 59
 penelope 59
 strepera 58
 Mehiläishaukka 18, 133, **134**, 137
 Mehiläissyöjä 147
Melanitta americana 51
 deglandi 51
 fusca 27, **51**
 nigra 25, **49**
 perspicillata 51
 stejnegeri 51
Melanocorypha calandra 172
Mergellus albellus 52
Mergus merganser 54
 serrator 21, **53**
 Merihanhi 41
 Meriharakka 76, **77**, 83
 Merikihu **101**, 103
 Merikotka 6, 16, 137, **144**
 Merilokki 16, **115**
 Merimetso 6, **122**
 Merisirri 100
Merops apiaster 147
 Metso 62, **63**
 Metsähanhi 42
 Metsäkirvinen 18, 196, **211**
 Metsäviklo 83, **89**
Miliaria calandra 228
Milvus migrans 143
 milvus **142**, 143
 Minervanpöllö 128
 Mongoliankirvinen 210
Monticola saxatilis 202
Morus bassanus 122
Motacilla alba 196, **210**
 alba yarrellii 210
 cinerea 207
 citreola 209
 flava 196, **208**
 flava feldegg 208
 tschutschensis 210
 Munkkikorppikotka 134
Muscicapa striata 196, **197**
 Mustahaikara 6, 18, **120**
 Mustajalkatylli 81

Mustakaularastas 197
Mustakaulauikku **66**, 67
Mustakurkkurautiainen 205
Mustakurkku-uikku 65
Mustaleppälintu 6, **200**
Mustalintu 21, 24, 27, **49**
Mustanmerenlokki 113
Mustaotsalepinkäinen 158
Mustapyrstökuiiri 85
Mustapääkerttu 185
Mustapääsirkku 227
Mustapäätasku 204
Mustarastas 194
Mustatiira 107
Mustavaris 29, **162**, 167
Mustaviklo 83, **92**
Muuttohaukka 18, **155**
Myrskykeiju 119

N

Naakka **161**, 167
Naurulokki 17, **112**
Neitokurki 71
Neophron percnopterus 134
Netta rufina 55
Niittykirvinen 196, **212**
Niittysuohaukka 141
Nokikana 74
Nokiliitäjä 119
Nokkavarpunen 216, **217**
Nucifraga caryocatactes 161
Numenius arquata 82
phaeopus 82
Nummikirvinen 210
Nunnatasku 203, **204**
Nuolihaukka 18, 137, **154**, 155
Nyctea scandiaca 130
Nycticorax nycticorax 124
Närhi 160

O

Oceanodroma leucorhoa 119
Oenanthe deserti 204
isabellina 204
oenanthe 204
pleschanka 203, **204**
Ohotanlokki 117
Oriolus oriolus 157
Otis tarda 66

P

Pagophila eburnea 112

Pajulintu 182
Pajusirkku 226
Paksujalka 75
Palokärki 149
Palsasirri 101
Pandion haliaetus 132
Panurus biarmicus 169
Parus ater 166
caeruleus 164
cinctus 169
cristatus 168
cyanus 164
major **165**, 167
montanus 168
palustris 168
Passer domesticus **206**, 207
montanus 206
Passerella montanus 229
Pastor roseus 191
Peippo 16, 167, **215**
Pelecanus onocrotalus 123
Pelikaani 123
Peltopyy 64
Peltosirkku 6, **228**
Pensaskerttu 186
Pensassirkkalintu 177
Pensastasku 202
Perdix perdix 64
Periparus ater 166
Perisoreus infaustus 158
Pernis apivorus 133, **134**
Peukaloinen 190
Phalacrocorax carbo 122
Phalaropus fulicarius 89
lobatus 89
tricolor 88
Philomachus pugnax 95
Phoenicurus ochruros 200
phoenicurus 201
Phylloscopus borealis 184
collybita **182**, 183
fuscatus 182
humei 181
inornatus 181
proregulus 182
schwarzi 182
sibilatrix 181
trochiloides 183
trochilus 182
Pica pica 161
Picoides tridactylus 150
Picus canus 149
viridis 149

Piekana 137, **144**
 Pikkuhaikara 124
 Pikkuhuitti 75
 Pikkujoutsen 37
 Pikkukajava 19, **111**, 112
 Pikkukiljukotka 135
 Pikkukiuru 172
 Pikkukorppikotka 134
 Pikkukotka 135
 Pikkukultarinta 173
 Pikkukuovi 82
 Pikkukäpylintu 222
 Pikkulepinkäinen **158**, 159
 Pikkuliitäjä 120
 Pikkulokki 110
 Pikkuruokki 105
 Pikkusieppo 199
 Pikkusirkku 227
 Pikkusirri 101
 Pikkutiira 105
 Pikkutikka 152
 Pikkutrappi 66
 Pikkutuulihaukka 153
 Pikkutylli 80
 Pikku-uikku 64
 Pikkuarvonen 206
 Pilkaniska 51
 Pilkkasiipi 21, 25, 27, **51**
Pinicola enucleator 218
 Pitkäjalka 76
 Pitkäkoipsisirri 97
Platalea leucorodia 123
Plectrophenax nivalis **224**, 225
Plegadis falcinellus 123
Pluvialis apricaria **78**, 83
 fulva 78
 squatarola **77**, 83
Podiceps auritus 65
 cristatus 66
 grisegena 65
 nigricollis 66
 ruficollis 64
Poecile cinctus 169
 montanus 168
 palustris 168
 Pohjansirkku 227
 Pohjantikka 150
Polysticta stelleri 47
Porzana parva 75
 porzana 74
 pusilla 75
 Pronssi-iibis 18, **123**
Prunella atrogularis 205
 collaris 204
 modularis 205
 montanella 206
Ptyonoprogne rupestris 178
Puffinus mauretanicus 120
 puffinus 120
 yelkouan 120
 Pulmunen **224**, 225
 Pulmussirri **98**, 99
 Punajalkahaukka 11, 12, 18, **153**
 Punajalkaviklo 91
 Punakaulahanhi 38, **39**
 Punakottarainen 191
 Punakuiiri 83, **84**
 Punakylkirastas 193
 Punapyrstölepinkäinen 158
 Punapäälepinkäinen 158
 Punapäänarsku 55
 Punarinta 198
 Punasotka 55
 Punatulkku 218
 Punavarvonen 196, **217**
 Pussitiainen **164**, 165
 Puukiiپیjä **189**, 190
Pyrrhula pyrrhula 218
 Pyrstötiainen 180
 Pyy 62
 Pähkinähakki 161
 Pähkinänakkeli 189
 Pääskykahlaaja 101

R

Rallus aquaticus 72, **73**
 Rantakurvi **87**, 88
 Rantasipi 19, **87**
 Rastaskerttunen 175
 Rautiainen 205
Recurvirostra avosetta 75
Regulus ignicapilla 188
 regulus 188
Remiz pendulinus **164**, 165
Rhodostethia rosea 111
 Riekko 6, **62**
Riparia riparia **177**, 179
 Riskilä 19, **104**
Rissa tridactyla **111**, 112
 Ristisorsa **44**, 45
 Riuttatiira 17, 108, **109**
 Rubiinisatakieli 199
 Ruisräökkä 73
 Ruokki 19, **104**
 Ruokokerttunen 174
 Ruokosirkkalintu 6, **177**

Ruostepäälepinkäinen 158
Ruostepääsky 180
Ruosterastas 197
Ruostesorsa 45
Ruskohaikara 124
Ruskopääsirkku 228
Ruskosotka 55
Ruskosuohaukka 18, 137, **142**
Ruskouunilintu 182
Ruusulokki 111
Rytikerttunen 175
Räkättirastas **194**, 195, 196
Räyskä 16, 17, **106**
Räystäspääsky 16, **178**, 179

S

Sarakerttunen 174
Sarvipöllö 130
Satakieli 198
Saxicola maurus 203
 rubetra 202
 rubicola 204
Scolopax rusticola 86
Selkälokki 116
Sepelhanhi 38
Sepelkyhky 69
Sepelrastas 195
Sepelsieppo 200
Sepeltasku 203
Serinus serinus 224
Silkkihaikara 124
Silkkiuikku 66
Sininärhi 6, 147
Sinipyrstö **200**, 201
Sinirinta 199
Sinisiipitavi 58
Sinisorsa 59
Sinisuohaukka 18, 137, **140**
Sinitäinen **164**, 167
Siperiankurmitsa 78
Siperianuunilintu 182
Sirittäjä 181
Sitruunavästäräkki 209
Sitta europaea 189
 europaea asiatica 189
Somateria mollissima 48, **49**
 spectabilis 48
Spatula clypeata 58
 discors 58
 querquedula 57
Spinus spinus 167, **224**
Stercorarius longicaudus 102, **103**
 parasiticus 101

Stercorarius pomarinus 103
 skua 104
Sterna albifrons 105
 caspia 106
 hirundo 110
 paradisaea 109
 sandvicensis 109
Sternula albifrons 105
Streptopelia decaocto 68, **69**
 orientalis 68
 turtur 68
Strix aluco 132
 nebulosa 132
 uralensis 130, **132**
Sturnus roseus 191
 vulgaris 191
Suippopyrstösirri 95
Suohyypä 81
Suokukko 16, 83, **95**, 96
Suopöllö 129
Suosirri 98
Surnia ulula **128**, 129
Suula 122
Sylvia atricapilla 185
 borin **184**, 185
 cantillans 187
 communis 186
 curruca 186
 nana 186
 nisoria 186
Syrhaptes paradoxus 68

T

Tachybaptus ruficollis 64
Tachymarptis melba 127
Tadorna ferruginea 45
 tadorna **44**, 45
Taigakirvinen 211
Taigametsähanhi 42
Taigarautiainen 206
Taigauunilintu 181
Taivaanvuohi 83, **87**
Talitainen **165**, 167
Tammitikka 151
Tarsiger cyanurus **200**, 201
Tavi 61
Taviokuurna 218
Teeri 63
Telkkä 48, **51**, 52
Tervapääsky 16, 126, **127**
Tetrao tetrix 63
 urogallus 62, **63**
 bonasia 62

Tetrax tetrax 66
Thalasseus sandvicensis 108, **109**
Thinornis dubius 80
 Tiiralokki 111
 Tikli 16, 167, **223**
 Tilhi 187
 Tiltalti **182**, 183
 Tornipöllö 127
Tringa erythropus 83, **92**
 glareola 83, **91**
 hypoleucos 87
 nebularia 83, **93**
 ochropus 83, **89**
 stagnatilis 90
 totanus 91
Troglodytes troglodytes 190
Tryngites subruficollis 98
 Tukkakoskelo 21, 22, 27, **53**
 Tukkasotka 56
 Tulipäähippiäinen 188
 Tundrahanhi **41**, 42
 Tundrakurmitsa **77**, 83
 Tundrakurppelo 85
 Tundrametsähanhi 42
 Tundravikla 98
 Tunturihaukka 157
 Tunturikihu 102, **103**
 Tunturikiuru 171
 Tunturipöllö 130
Turdus atrogularis 197
 iliacus 193
 merula 194
 naumanni 197
 philomelos 192
 pilaris **194**, 195, 196
 torquatus 195
 viscivorus **192**, 193, 196
 Turkinkyhky 68, **69**
 Turturikyhky 68
 Tuulihaukka 18, 19, 137, **153**
 Tylli 16, **78**, 79, 83
Tyto alba 127
 Törmäpääsky 16, **177**, 179
 Töyhtöhyppä 81
 Töyhtökiuru **170**, 171
 Töyhtötiainen 168

U

Uivelo 52
Upupa epops 146
Uria aalge 105
 Urpiainen 221
 Uttukyhyky 70

V

Vaaleakiitäjä 127
 Vaaleakultarinta 174
 Valkoposkihanhi 6, **39**, 40
 Valkoposkitiira 107
 Valkopäätiainen 164
 Valkoselkätikka 151
 Valkosiipitiira 107
 Valkoviklo 83, **93**
Vanellus gregarius 81
 leucurus 81
 vanellus 81
 Varis **163**, 167
 Varpunen **206**, 207
 Varpushaukka 137, **138**, 139
 Varpuspöllö 128
 Vesipääsky 89
 Viherpeippo 167, **218**
 Vihertikka 6, **149**
 Vihervarpunen 167, **224**
 Viiksitimali 169
 Viiriäinen 64
 Viirupöllö 130, **132**
 Viitakerttunen 174
 Viitasirkkalintu 176
 Viitaiainen 168
 Virtavästäräkki 207
 Vuorihemppo **219**, 220
 Vuorikirvinen 50, 213, **214**
 Välimerenliitäjä 119
 Västäräkki 196, **210**

X

Xema sabini 111
Xenus cinereus **87**, 88

Y

Yöhaikara 124

Z

Zapornia parva 75
 pusilla 75

